הדרמה בציר ירושלים – רבת־עמון – קהיר

מה מריץ את שמעון פרס?

ראש־הממשלה ממשיך להפתיע ★ על שרשרת האירועים שבהם מעורב פרס בתקופה האחרונה ניתן להשקיף כעל מסע אדיר של יחסי־ציבור לקראת ירידתו מן הבמה בבוא הרוטציה ★ אבל הוא גם מנסה ליצור עובדות בשטח, שלאחר החילופין עם שמיר יאפשרו לו לזנק קדימה או לגרום לפירוק הממשלה בצורה מכובדת ★ הכיוון שלו: להגיע למו"מ עם ירדן ו"פלשתינאים מתונים", בחסות של פורום בינלאומי בלתי־מחייב

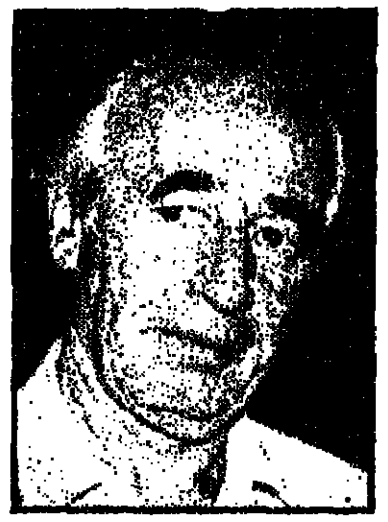

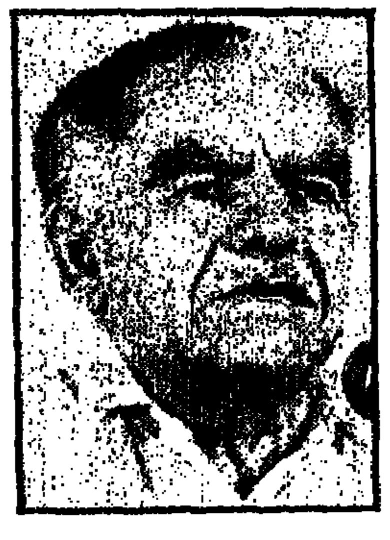

ריצ'ארד מרפי "מגשש"; שמעון פרס מתכונן; יצחק שמיר ממתין

מאת ישעיהו בן־פורת

בעוד חמישה שבועות, ב־14 באוקטובר, תסתיים הקדנציה של שמעון פרס בראשות הממשלה. אם הכל יתנהל כשורה, ואם ברגע האחרון לא יארע דבר שישבש את סדר העניינים כפי שנקבע מראש בהסכם הרוטציה, ראש־הממשלה היוצא יפנה את מקומו לראש־הממשלה הבא. בהתאם לחוק, פרס יגיש את התפטרותו לנשיא המדינה; כעבור יומיים, שלושה, לאחר שהנשיא ישלים סיבוב התייעצויות פורמלי עם נציגי הסיעות, יציג יצחק שמיר את ממשלתו לפני הכנסת, ויזכה באמונה.

בהרכבה האישי, ממשלת האחדות בראשות שמיר תהיה דומה כמעט כשתי טיפות מים לממשלת פרס, רק בלי מוטה גור ובלי יצחק מודעי. ואולי עוד יחולו אי־אלה שינויים זעירים בחלוקת הסמכויות הכלכליות בין נציגי המערך והליכוד.

תהיה זאת איפוא אותה הגברת, אך בשינוי אדרת שעלול להיות משמעותי ביותר. לא רק מפני ששמיר יישב במשרד ראש־הממשלה, ופרס את ויצמן במשרד־החוץ; אלא מפני שדי להאזין לשמיר, שרון וארנס כבר היום כדי להבין לאן הרוח נושבת: חירוש ההתנחלויות בשטחים ובלימת התהליכים המדיניים לקידום מו"מ עם ירדן והפלשתינאים, שמחירם שאין מנוס ממנו – פשרות או ויתורים ביו"ש ועזה.

"הם חושבים", מתריס משה שחל, "שאחרי הרוטציה תהיה להם ממשלת ליכוד". פרס, בראיון לעיתון אמריקני, היה מפורש עוד יותר: "לא נרשה תרדמה מדינית במשך שנתיים. אם ממשלת שמיר תימנע מחתירה פעלתנית למו"מ, אפרוש ממנה". רוטציה, הוסיף פרס, פירושה חילופי תפקידים, "אך לא שינוי כיוון מדיני".

עוד הזדמנות

על רקע המועד הקרב של הרוטציה, יש להבין ולפרש את שרשרת האירועים המדיניים האחרונים ואת אלה שעוד צפויים לפני ה־14 באוקטובר: מסע פרס למרוקו והפגישה באיפראן עם המלך חסן השני; המסע לחידוש היחסים עם קמרון; דילוגי עוזר שר־החוץ האמריקני ריצ'ארד מרפי בין ירושלים, רבת־עמון וקהיר; הפיסגה – עדיין "על בלימה" – עם מובארק באלכסנדריה; הפגישה עם רייגן, ב־15 בספטמבר בוושינגטון; הביקור הרשמי, למחרת, בקנדה; ואחרון אחרון חביב – קפיצה לפאריז, אל מיטראן ושיראק, פחות משבוע לפני הרוטציה. ולא נופתע אם בין לבין, אי־שם ואי־מתי בין מסעותיו הצפויים, פרס ינצל עוד הזדמנות מזורמנת כדי להיוועד עם מדינאי נוסף שזהותו עדיין נשמרת בסוד.

יש מי שמפרש בולמוס זה של מסעות ופגישות־צמרת, ערב הרוטציה, כביטוי של צימאון אדיר ליחסי־ציבור, וכאמצעי בדוק לדרמטיזציה של מצב נתון. ואכן, אין להכחיש שיש דמיון רב בין האימפקט של רצף האירועים הדרמטיים המתוארים לעיל לבין תמונת הסיום הגדולה – ה"פינאלה" או ה"אקורד" האחרון – של הצגה מבויימת בידי במאי מיומן. תמונת־סיום, רוצה לומר, שמומינה מפל של תשואות המלוות את השחקן הראשי ביציאתו מן הבמה אל מאחורי המסך.

אך בעידן התיקשורת בו אנו חיים, צריך להשלים עם עובדת הסימביוזה בין ניהול מדיניות ובין מסע של יחסי־ציבור, שמכבר הפך לחלק בלתי־ניפרד מן המדיניות עצמה. בתנאי, כמובן, שזה מסע שבא לשרת מטרה רצויה וחיובית. למשל, במיקרה הנידון, ניצול הרגע האחרון שלפני הרוטציה, לשם הפיכת הקיפאון לפריצת־דרך מדינית.

רק זאת כדאי לזכור: בהבדל מן ה"פינאלה", שלאחריה השחקן הראשי משתחווה ונעלם מעיני הצופים, שמעון פרס, הראוי לתשואות על מה שחולל בשנתיים שחלפו, איננו מתכוון כלל להוריד פרופיל ולהתחבא מאחורי הקלעים. ארוכה, פעלתנותו המואצת שאנו עדים לה בשבועות האחרונים, תכליתה להבטיח לו מרחב־מחייה וחופש־פעולה גם אחרי הרוטציה. אך לשם כך לא די לו במסע של יחסי־ציבור כידי צבא עיתונאים וצלמים שילוו אותו למצרים, לארה"ב, לקנדה ולצרפת. בפרק הזמן שנותר לו בראשות הממשלה, הוא נחוש בדעתו לקבוע עובדות חדשות בשטח, שבבוא הזמן יאפשרו לו *לזנק קדימה*, או, *לחילופין*, לרדת מן הבמה ולעזוב את הממשלה בכבוד.

להשיג תנופה

מעבר לנורמליזציה, שלמענה ישראל הלכה כברת־דרך הגונה לקראת קהיר, המטרה הרחופה ביותר היא פתיחת אפיק לפיתרון הבעיה הפלשתינאית. בעומק ליבו פרס מאמין שרק פיתרון בעייה זו ימנע מלחמות בעתיד ויבטיח שלום לדורות הבאים. כדי לקרם עניין זה, וכדי לעקוף אילוצים פוליטיים ידועים, המציא פרס שורה של מונחים ונוסחאות שבשנתיים האחרונות הוא מכר לידידינו בעולם; ובמידה פחותה של הצלחה, גם לאוהדים משכנינו. תחילה – ה"ליווי", ה"פורום", או ה"מטריה" הבינלאומית; אחר־כך – הפלשתינאים ה"אותנטיים"; לבסוף – בימים האחרונים ממש – ה"וועדה המכינה", משהו מעין "ועדה מתמדת" שאמורה לקבוע את הנהלים ולהציע את סדר היום של "ועידת המטריה", שאופיה והרכבה עדיין לוטים בערפל סמיך.

האמת המסתתרת מאחורי המצאותיו של פרס פשוטה וידועה לנוגעים בדבר. כוונתו להגיע למו"מ ישיר עם ירדן ועם פלשתינאים "מתונים" שאינם נציגי אש"ף, בחסות פורום בינלאומי בהשתתפות מדינות המקיימות יחסים עם ישראל. פורום זה ילווה את המו"מ הישיר ממרחק מסויים, בלי זכות להתערב בו או לכפות פיתרונות על הצדדים. בקיצור – נוסחה שאיננה עומדת בסתירה בולטת עם קווי־היסוד של ממשלת האחדות. על הגבול, גם הליכוד מסוגל לבלוע נוסחה זו, שטיפין־טיפין הוצגה לפני הכנסת ולא נשללה.

עתה אנו מצויים בעיצומה של הדרמה. ארה"ב חשה שמשהו בכל זאת התחיל לזוז בכיוון הרצוי, ועל כן שיגרה לכאן את ה"גשש" ריצ'ארד מרפי. תפקידו, לגבש נוסחה שתהיה מקובלת ותבטא את העמדות המשותפות לישראל, ירדן, מצרים וארה"ב. אם וכאשר תושלם הנוסחה, פרס ומובארק אמורים לתת לה פומבי בסיום הפיסגה. אך כאמור, הפיסגה, בגלל קשיים של הרגע האחרון, עדיין תלויה על בלימה, ושוב אין לדעת אם תיערך, מתי והיכן. כמו כן חלה נסיגה מצד חוסיין, שצימצם עד למינימום את נקודות ההסכמה עם ישראל וארה"ב, ומתעקש על שיתופה הפעיל של בריה"מ בכל המהלך.

ועדה מכינה

נשארת תתידתו הבלתי־ינלאית של שמעון פרס לתנופה מדינית חדשה. אם זה יקרה – מה שכרגע עומד בסימן שאלה גדול – תיווצר עובדה חדשה בצורת כלי יעיל להכשרת הקרקע: ועדה־מכינה כשלב ראשון לקראת הוועידה שבחסותה יתנהל המו"מ הישיר. רק במיקרה זה פיסגת אלכסנדריה, אם בכלל, תהיה יותר מפגישת היכרות ופרידה.

אלא שבמיקרה זה גם יונח מוקש על דרכה של ממשלת שמיר: תלך במסלול שנסלל על־ידי פרס, מה טוב; תמאן ללכת בו מפני ששמיר, שרון וארנס שוללים א־פריורי כל צורה של פורום בינלאומי וכל אפשרות לשבת עם פלשתינאים כלשהם, או אז תהיה לפרס ולמערך סיבה טובה לפרוש, וממשלת האחדות תתפרק.

להבנת המכניזם הפוליטי אחרי הרוטציה כדאי לזכור ולשנן ששמיר והליכוד בלעו הרבה צפרדעים מפני שהרוטציה חיכתה להם בקצה הדרך. לא כן פרס וחבריו. להם כבר אין רוטציה. הם לא יהיו נאלצים לאכול את הצפרדעים שהליכוד מכין להם.

המוסף לתרבות, ספרות ואמנות - מעמוד 20

מה יותר טוב מלנחש 13 בטוטו? לנחש 14!

טוטו 14

הלואי עלי

מהיום בטוטו: 14 משחקים ו־5 פרסים

חדש בישראל - 14 משחקים בטופס הטוטו. אתה ממלא 14 משחקים וממתינים לך 5 פרסים במקום 4 פרסים. (החל מ־10 ניחושים ועד 14) וזוהי רק ההתחלה...

בטוטו 14 אתה מרוויח יותר!

הפרס הראשון בטוטו 14 גדול הרבה יותר, וכשאתה זוכה בו, (הלואי עלי) הוא מתחלק בין פחות אנשים ואתה גורף הרבה הרבה יותר כסף!
הכדור אמנם עגול אבל הפרס הרבה יותר גדול.

ממשיכים למלא כרגיל

את טוטו 14 אתה ממשיך למלא כרגיל, בשיטה שאתה אוהב ובטופס שאתה מעדיף: טופס לטורים בודדים או טופס רב טורי. גש עכשיו אל תחנת הטוטו הקרובה, הכדורגל הישראלי חוזר למגרש והפרסים מחכים לך.
בהצלחה!

ספורט טוטו
המועצה להסדר ההימורים בספורט

החל ב־1.9.86 יש להשתמש אך ורק בטפסים בהם 14 משחקים והמסומנים בספרה 14. הטפסים האחרים של 13 משחקים, בטלים, אסורים בשימוש ולא ישתתפו בהימורים

הלואי עלי

השבוע במשחקי גביע הטוטו של הליגות הלאומית והארצית מינימום הפרס הראשון:

300 אלף ש"ח

מינימום כלל הפרסים 550 אלף ש"ח. הפרסים כוללים העברה.

דוד קמחי: על תשולחן

הנשיא מובארק: ומה הלאה?

קהיר לא מעוניינת רק בתמונה נוספת לאלבום המסעות של שמעון פרס

בבירת מצרים ממעטים לדבר על הפיסגה הכמעט־צפויה בין ראש ממשלת ישראל לנשיא מצרים ★ שוב נשמעת שם הנוסחה: התקרבות לפלשתינאים – תמורת שיפור היחסים

מאת סמדר פרי, שליחתנו לקהיר

ישראלי המסתובב בימים אלה בקהיר – ואין רבים כאלה – יתקשה למצוא בעתונים שם דיווחים על פיסגת פרס־מובארק. להוציא מאמר מערכת אחד לפני שבוע – אף מלה. שתיקה רועמת. האורח המצרי עדיין איננו יודע, כי בסלון שלו, על מירקע הטלוויזיה, הוא עשוי לראות בקרוב את שמעון פרס לוחץ ידיים ומחליף ברכות ונאומים עם הנשיא מובארק. גם מעט המקורבים לשלטון הבקיאים בפרטים, אינם מוכנים עדיין לדבר בוודאות על פיסגת פרס־מובארק. מן הווית המצרית, פגישה כזאת נראית כאפשרות רחוקה למדי.

„180 מעלות". זהו שם המישחק. אם שטר הבורות ייחתם למרות הכל – הכל יתהפך במהירות. לפי שעה, אין בקהיר „סימנים" של פיסגה.

האור בקצה המנהרה

בלובי של הילטון בקהיר אני מזהה את נגיב מחפוז, גדול סופריה של מצרים. בתוך המלון ההומה, אחרי שלוש שנים שבמהלכן לא התראינו, הוא נראה לי צנום יותר, בעל הבעת פנים סגפנית. אבל קבלת הפנים שלו לבבית כתמיד: „הלו, אני שמח לראות אותך", הוא מחייך „איזו רוח טובה הביאה אותך למצרים?"

עתונאי כוויתי הוא שגילה לסופר המצרי החשוב, כי „קיימת אפשרות" שראש ממשלת ישראל יוזמן למצרים. נגיב מחפוז, שהותקף בעבר בגלל לבביות־יתר שהפגין כלפי ישראלים בקהיר, עדיין איננו בטוח האם המיפגש הזה ייצא אל הפועל. האם מיפגש כזה ישרת בכלל את האינטרסים של שתי המדינות? – הוא תוהה בקול.

עד שלא יחדור לתודעה של הציבור הרחב – והפוליטיקאים – בישראל, כי הגיע הזמן לפתור את הבעייה הפלשתינית, הוא מסביר, קשה לראות את האור בקצה המינהרה. מחפוז, כמו רבים אחרים בקהיר, מסרב לנתק בין הנורמליזציה לנושא הפלשתיני. הוא חוזר אל רעיון ההצמדה שהעלה בשעתו השר בוטרוס גאלי ועודר את זעמה של ירושלים: פלשתינים – תמורת שיפור היחסים.

ארס לתודעת הציבור

בקהיר מורגשת מרירות כלפי ישראל. בכל מקום: בשיחות סלון, במפגשים עם המעורבים במו"מ וגם בשיחות אקראי. הארס שמטפטפת האופוזיציה במנות גדושות חודר לתודעתו של האיש ברחוב. וכשקהיר ה„רשמית" עדיין איננה מתייחסת לפיסגה – האופוזיציה דואגת למלא את החלל. „לא – לביקור פרס במצרים", היא סיסמת האנשים מן האקדמיה, הפוליטיקה (לשעבר) והתרבות והאמנות, שנטלו חלק בהפיכתו של סולימן חאטר, הרוצח מראס־בורקה, לגיבור לאומי. לכל אחד מהם יש סיבה אחרת מדוע צריך להשאיר את שמעון פרס בירושלים.

„שיחה לא קלה", אמר לי מנכ"ל משרד־החוץ, דוד קמחי, בשובו מפגישה ממושכת עם שר החוץ המצרי, ד"ר מגיד. קמחי הניח „על השולחן" את הנורמליזציה ופירט את כל התחומים שבהם יכולות שתי המדינות לשתף פעולה – אך אין הדבר נעשה. השר המצרי, המכיר היטב את התמונה, העדיף לדבר על הנושא השני: הבעייה הפלשתינית ופתרונה, כדרך להרחבת השלום.

רוצה אך מתלבט

קהיר מתלבטת כהוגן בעניין הפיסגה. הרושם הוא כי מצד אחד הנשיא מובארק היה רוצה, באמת ובתמים, להזמין סוף־סוף את שמעון פרס; אבל יחד עם זה, הוא נאנח באוזני אחד ממקורביו: לשם מה המאמץ? אם פרס אינו מסוגל להניח קווי־יסוד להמשך, הפגישה הזו תתחיל – ותסתיים – בתמונות שיתווספו לאלבום הפגישות של פרס, מן השבועות האחרונים.

לקהיר אין עניין לתרום תמונות לאלבום הזה. לעומת זאת, רוצה הנשיא מובארק ששמעון פרס יביא עימו „משהו" עבור הפלשתינים.

דן הלפרין: כך מושכים בחוטים בוושינגטון

הציר הכלכלי של ישראל בוושינגטון הגיע בימים אלה אל תום תפקידו ופורש לעסקים פרטיים ★ כשנתמנה לפני שבע שנים כתב עליו פרשן כלכלי בבירת ארה"ב, כי „חן־נעורים וזריזות לא יספיקו כאן" ★ היום מעריך אותו כתב־עת חשוב כ„אחד מ־150 האנשים רבי ההשפעה ביותר בוושינגטון" ★ „איני מחשיב את עצמי לדיפלומט", אומר דן הלפרין ערב שובו ארצה, „אני מושך בחוטים. המערכת האמריקנית בנויה כך שהיא פתוחה להתערבות מצידך" ★ ואומנם הלפרין הפך לאיש־שדולה של ישראל, וניצל לצורך זה קשרים אישיים, מסיבות בעלות אופי מקורי ואת מישחק הטניס החביב עליו

מאת אראל גינאי, כתבנו בוושינגטון

„מינויו של מר דן הלפרין לתפקיד הציר הכלכלי של ישראל בוושינגטון מיתוסף לשורת המעשים והמחדלים של המימשל הכלכלי בישראל", כתב אחד הפרשנים הכלכליים בינואר 1979. „בכישוריו של מר הלפרין נכללים אומנם חן־נעורים שלא פג עם חלוף השנים, ואולי זריזות ידועה ...אך יש יסוד להרגשה, כי כל אלה לא יספיקו בוושינגטון".

כיום, יותר משבע שנים לאחר־מכן, עומד דן הלפרין (44) לפרוש מתפקידו ולעבור לעסקים פרטיים. ב„רקורד" שלו הוא יכול לזקוף לזכותו, בין השאר, את הקטע הבא מתוך ה„נייטשנל ג'ורנל", כתב־עת סמכותי ובעל מוניטין בחוגים פנימיים בוושינגטון: „הלפרין הוא אחד מ־150 האנשים רבי־ההשפעה ביותר בוושינגטון...הוא כמעט על תקן של אזרח־כבוד באמריקה. הוא דובר אנגלית מושלמת, והבנתו את המערכת הפוליטית האמריקנית – לא רק תהליך החקיקה אלא גם מישחק התקציב – היא מרשימה. מגעיו עם מימשל רייגן, עם הקונגרס ועם כלי התיקשורת הם ללא פגם".

בראיון לקראת שובו ארצה, מסביר הלפרין: „איני מחשיב את עצמי כדיפלומט. דיפלומטים, באורח מסורתי, מייצגים את נקודת המבט של ממשלותיהם, מגינים עליה ומנסים לשכנע את בני שיחם. אבל בוושינגטון, בהחלט אפשרי ומועיל להרחיק לכת מעבר לכך, ולהיעשות מה שמכונה כאן 'אופרייטור' – 'מתפעל' או 'מושך בחוטים'. מרגע שאתה תופס כי המערכת האמריקנית בנויה כך שהיא פתוחה להתערבות מצידך, ושהתערבות כזו בהחלט משפיעה על תהליך קבלת ההחלטות – אתה שוכח את הכללים שלמדת בבית. אתה נעשה שתדלן, איש השדולה".

שבחים למכביר

בוושינגטון ישנם כ־20 אלף אזרחים אמריקניים המוגדרים כ„אנשי שדולה" והמתפרנסים מתשלומים שמעבירות לידיהם ממשלות זרות, המעוניינות לקדם את האינטרסים שלהן בקונגרס. „איש שדולה" הוא מוסד אמריקני מוכר היטב – אך דן הלפרין סבור, שאין שום סיבה מדוע נציג רשמי בשגרירות לא יוכל למלא בעצמו תפקיד בהשפעה הן על הקונגרס והן על המימשל.

אין ספק, שהאמריקנים מסכימים כי הוא הצליח במילוי תפקיד כזה. במסיבת פרידה, שנערכה בוושינגטון לכבוד הלפרין, ניתן היה לשמוע כיצד אישים־חשובים־מאוד מקרב מקבלי ההחלטות – וביניהם כאלה הממלאים תפקידי־מפתח בהושטת הסיוע הכלכלי לישראל – מעטירים על ראשו שבחים למכביר. „הוא מכיר לא פחות טוב מאיתנו את המערכת המורכבת של אישור התקציב", אמר אחד הנוכחים. „הוא מציע דרכים ואמצעים לעקיפת הקשיים ולפיתרון הבעיות. הוא איש־חברה מלא רוח־חיים, ואחרון אחרון חביב – וזו נקודה בעלת חשיבות לא מבוטלת כאן – הוא משחק טניס בהתלהבות ובשנינות..."

„כן, אני אוהב טניס", מודה הלפרין. „אבל זה לא רק ענין בספורט. באמצעות מישחק הטניס אתה יכול להכיר טוב יותר את האנשים שעימם אתה משחק ושעימם אתה בא בקשרי עבודה מחוץ למיגרש. אינך יכול אפילו להעלות על דעתך מה למרתי על כמה אנשים רבי־עוצמה בעת ההפסקות במישחקי הטניס, אנשים שבנסיבות אחרות, כשהם במישרדיהם, לא היו מעניקים לך אפילו חמש דקות. בעיר הזאת, בוושינגטון, כל מישהו שנחשב למשהו באמת טרוד כל הזמן".

כדי לעקוף את הביורוקרטיה האמריקנית המסורבלת, העדיף הלפרין להתמקד בטיפוח הקשרים האישיים. כיצד עשה זאת בעיר חובבת מסיבות כמו וושינגטון, בעודו מייצג מדינה שאין לה האמצעים לערוך מסיבות־ פאר בנוסח המקובל בשגרירויות אחרות?

סיבה למסיבה

„קשרים אישיים ומגע אישי חשובים בכל מקום, אבל הייתי אומר שהם חשובים במיוחד בוושינגטון", הוא מסביר. „זאת מפני שכאן אין רק מוקד־כוח

● ג'ורג' שולץ: התעניין בהצמדה

אחר. הכוח מבוזר בין כמה וכמה מוקדים... בקונגרס ובוועדותיו השונות; אחרים ב... השונות של המימשל, במפלגות ובמ... באירגונים המקצועיים, בתיקשורת וכו'. ה... האיש הנכון במקום הנכון עשויה להביא ת... מרובה, ואין מדובר דווקא באותם אנשים ש... כאילו הם החשובים ביותר. אם אין לך 'קייז' ... רבות. המדינה שאותה אתה מייצג אינה פופולרי... במיוחד – לא תוכל להגיע רחוק. אבל ל...

לרוב יש 'קייז', לרוב מחבבים אותה, והייתי או... אפילו מעריצים אותה.

„אבל גם כאשר יש לך 'קייז', עדיין יש ח... רבה בקשרים האישיים. איך משיגים אותם... דרכים רבות, אבל אם אתה מדבר על מסיבות... יכול לומר, שאין שום סיבה להתחרות בחו... ובפאר של הדיפלומטים האחרים. אתה צריך ל... ולהיות אחר, מקורי יותר, בדרכים שיש בהן ... קסם לאנשים שבהם אתה מעוניין.

„למשל: אפילו במסיבות הגדולות יותר... במסיבות־חנוכה, נהגתי שלא להזמין ... קייטרינג ומלצרים. חמשת ילדי הם שהגישו... והאמריקנים אהבו זאת. פעם הזמנתי פקידי ... חשובים לארוחת־ערב, ולצידם הושבתי, כאורח... נוספים, את הבעלים הסיניים ואת הטבח הראשי... מיסעדה סינית, שבה נהגנו לאכול לעתים תכופות... אשתי, רונית, עברה קורסים בבישול ס... והאמריקנים היו להוטים לראות כיצד טבח מקצועי... סיני ישפוט את תבשיליה של הטבחית החובבת. ה... עליה לעמול שלושה ימים, אבל לבסוף היתה... הצלחה־רבתי, הן באשר לתבשילים והן ל... שערכנו מסיבה שלא תישכח. קרוב לוודאי, שאחרים... היו מהססים להזמין פקידים בכירים בשירות ה... ולהושיבם ליד טבח סיני, אבל אני מכיר ... האמריקנים, והייתי בטוח שזה יצליח.

כוכב כדורגל

„דוגמה אחרת לענין היחסים האישיים ו... של ג'ק קמפ. הזמנתי את קמפ, דמות נ... במפלגה הרפובליקנית ומועמד אפשרי ב... לנשיאות, לארוחת־ערב. אשתו שאלה או... איכפת לי שבמהלך הערב יוכל קמפ לח... בטלוויזיה בשידור מישחק של כדורגל אמריקני... הוא־עצמו, אגב, היה כוכב כדורגל ידוע.

„בוודאי שיוכל לצפות במשחק', אמרתי, ... רק בתנאי אחד: שבמהלך המישחק הוא יסביר ל... את החוקים המסובכים של המישחק הזה'. קמפ ... מאור מכך שהיה עליו להכניס נער צעיר ב... המישחק שהוא כה אוהב. לאחר אותו ערב ה... קמפ כמה וכמה פעמים כמה נהנה מהערב ...

„ישנו איזה סוג של אי־רשמיות, אשר ... פועל באמריקה. כשאתה זוכר את זה, ה... נעשים פשוטים יותר..."

...ואם היו גם מיקרים, שבהם היה עליך לעשות ... יותר יוצא־דופן כדי להבטיח יחסים אישיים

הלפרין: „זכור לי מיקרה אחר, שבו הוזמן ...ג בונד – לא הסוכן, אלא מי שמכהן כעוזר ... מוועדות הסנאט החשובות ביותר, ואשר ...תפקיד חשוב בנושא אישור התקציב לפיתוח ...א' – לבר־מצווה. היתה זו מסיבת בר־מצווה ...נו של דאגלאס בלומפילד, שהוא המנהל ...תן של 'איפק' – הלובי הפרו־ישראלי, שסייע ... רבות.

...נד ואשתו היססו להיענות להזמנה ...צווה. 'לא נבין כלום', אמרה אשתו לאשתי. ... השיבה: 'בואו איתנו, ונסביר לכם הכל'.

...לכנו עימם לבר־מצווה, והם חשו שעליהם ... בהזמנת גומלין. הם הזמינו אותנו לכנסיה ... ביום א', והבטיחו להסביר את מהלך הטקס. ... להזמנה. היא היתה טיפוסית לגישה ...קנית הסובלנית כלפי כל הדתות. כל אחד ... את חדת של רעהו, ובעת הצורך מסביר את ...אוני בן הדת האחרת. אילו, אחרי שהם באו ...צווה, היינו מסרבים ללכת לכנסיה, זה היה ... להתפרש שלא כראוי. כמי שנהגנו, הידקנו ...חסים עם פקיד רשמי, שהביא תועלת רבה ...לי.

...ר ללחוץ

...עיו של „מושך־בחוטים" למען ישראל ...גטון אינם מוגבלים לאישי־מימשל בלבד. ... משתף־פעולה עם האירגונים היהודיים ...ניים, המנסים גם הם לעזור – ותפקיד זה ...לעתים, לא פחות מעצם הניסיון להשפיע על ...ל. „אני זוכר, שבעת המאבק לקבלת חוק נגד ... הערבי, ההישג הגדול ביותר שלי היה בכך ...תי להביא שלושה אירגונים יהודיים גדולים, ...מו בינם לבין עצמם", הוא אומר.

...תים צריך ללחוץ בנושא מוגדר על גופים ...רך־כלל הם תומכיה הנלהבים של ישראל – ... ניגוד בין האינטרס העצמי שלהם בארה"ב ... אינטרס של ישראל.

...שלו ענין אישור „איזור הסחר החופשי". כאן ... עצמו ליין קירקלנד, מנהיג האיגודים ...עיים, ה„אי.אף.אל. סי.אי.או.", כשהוא נתון ... בין תמיכתו בישראל לבין חששו, שאישור ... יעורר תגובה נזעמת בין חברי האיגודים ...עיים, מחשש שייפגעו בגלל ההטבות שתקבל

...קלנד הבטיח שימוך בנו – ואחר־כך נסוג. ...לוך, הנספח לענייני עבודה, ואני, יצאנו ... אותו. 'אל תהיה אנטישמי', אמרתי ...נד. הוא הגיב בזעם. 'איך אתה מעז לקרוא ...אנטישמי?' רתח. ...גע, אמרתי. אתה מכיר את ההגדרה של ...מי' – מישהו ששונא יהודים יותר ממה ... מה שאני מבקש הוא, שאם אתה מתנגד ... איזור הסחר – אל תתנגד לו יותר ממה ... וכך היה – האיגודים המקצועיים התנגדו להסכם איזור הסחר, אבל לא הטילו את מלוא עוצמתם למערכה. הלובי הפרו־ישראלי היה יעיל כתמיד, ובסופו של דבר ההסכם אושר בסנאט ברוב של 96 מול אפס מתנגדים, ובבית־הנבחרים ברוב של 415 מול 6 מתנגדים".

הלפרין שירת כנציג הכלכלי הבכיר של ישראל בוושינגטון תחת כמה וכמה שרי־אוצר. במהלך התקופה היה עליו להסביר למימשל האמריקני את קווי המדיניות הכלכלית בירושלים, אשר לעתים השתנו משר אוצר אחד למישנה. כיצד הסביר, למשל, את עניין „הכלכלה הנכונה" של יורם ארידור?

„לארידור היו ידידים רבי־השפעה במפלגה הרפובליקנית, ובמיוחד ג'ק קמפ. ממילא 'הכלכלה הנכונה' אינה ענין זר לאמריקנים. הם אינם רואים שום רע בכך שמוכרים לציבור טלוויזיות צבעוניות ומכוניות במחירים שהם נמוכים במקצת מכפי שעלולים היו להיות. גם לאחר ההוזלות, המחירים נראו בעיניהם שערורייתיים במונחים אמריקניים. אבל הדבר שהדהים אותם באמת היה מיספרם הגדול של מכשירי הווידאו שנמכרו בארץ. 'אין לכם שום סיבה להתפלא', אמרתי. 'אילו הייתם מכירים את הטלוויזיה בישראל, הייתם מבינים את הצורך בווידיאו...'

עובדה מוגמרת

„אבל עד מהרה חדלו לעסוק בענייני הכלכלה הנכונה, ועברו לדיון בנושא הדולריזציה. שר החוץ שולץ תמך בה; דונלד ריגן, שכיהן אז כשר האוצר האמריקני, התנגד. משך שבועות רבים התעופפו בוושינגטון טיעונים בעד־ונגד בין שני הצדדים. לבסוף התפוצץ העניין כאשר הודלף ופורסם בישראל.

„מייד לאחר שבוושינגטון נודע על חשיפת הדולריזציה, התקשר אלי אחד מעוזריו של שר האוצר ריגן. 'שר האוצר רותח מזעם', אמר לי. 'הוא בטוח שאתה הדלפת את הידיעה, משום שרצית לקדם את הנושא ולקבוע עובדה מוגמרת בשטח'.

„הרגעתי אותו – 'לא הדלפתי', וחוץ מזה משמעות הפירסום היא שאין יותר תוכנית, אין יותר דולריזציה".

מאז אותה פרשה כבר השתנו הנסיבות בוושינגטון. רונאלד ריגן עזב את משרד האוצר; אולם שולץ, בתפקידו כשר החוץ, מגלה ענין רב במדיניות הכלכלית של ישראל, ולמעשה כאילו ממלא תפקיד של „מנחה כלכלי" לראש־הממשלה, שמעון פרס. מתי החל שולץ להתעניין כל־כך בכלכלה הישראלית?

„הכל החל עוד לפני שפרס התמנה לראש־הממשלה", אומר הלפרין. „אני זוכר, כיצד ב־1982 הוא ביקש מאיתנו לערוך עבורו סמינר קצר, שבו נסביר לו את שיטת ההצמדות הנהוגה בישראל. כלכלנים בכירים – עזרא סדן ויקיר פלסנר – היו אמורים להסביר לו את הנושא, ונקבעה פגישה בסטייט־דפרטמנט, ביום־חג, בשעה 8.30 בבוקר. שולץ בא למישרד במיוחד לפגישה זו.

"ואז, באותו לילה נודע כי מנהיג בריה"מ ליאוניד ברז'נייב נפטר. הייתי משוכנע ששולץ יבטל את הפגישה. אבל הוא בא – ולא רק זאת, אלא שאף נשאר עד שעה 10. אתה יכול לתאר לעצמך את הנסיבות – שר החוץ של מעצמת־על מקדיש שעה וחצי מזמנו לסמינר עיוני על ענין כלכלי בארץ קטנה ורחוקה, וזאת ברגע כה חשוב ביחסים בין שתי המעצמות."

דן הלפרין אמור לחזור ארצה באמצע החודש. אחרי 23 שנים בשירות הציבורי הוא פורש ועובר לעסקים פרטיים. באילו עסקים מדובר?

הלפרין: „אני משוכנע, שהסכם איזור הסחר החופשי פותח אופקים חדשים בפני הייצוא הישראלי לארה"ב. אבל חברות ישראליות אינן בקיאות די הצורך באפשרויות החדשות הללו, ואני מבקש לסייע להן. נכנסתי לשותפות עם האלוף (מיל.) מנחם „מנדי" מרון, שהיה נספח צה"ל בוושינגטון ואחר־כך מנכ"ל מישרד הביטחון, ואני חושב שביחד נוכל לעשות עבודה טובה".

– האם אין כאן ענין של אתיקה? אתה פורש מהשירות הציבורי וכבר נכנס לעסקים פרטיים באותו תחום־עיסוק?

הלפרין: „ישנה 'ועדת צינון', ואם יהיה צורך אתייעץ עימה ואנהג לפי הוראותיה. אבל איני מאמין שבמיקרה שלי יש בעיה מיוחדת. אחרי הכל, בתפקידי בשירות ישראל לא חילקתי כספים לאנשים, כך שאי־אפשר לומר שעכשיו אני בא לקטוף את הפירות. ההיפך הוא הנכון. תמיד ביקשתי עזרה עבור ישראל. גם בעסקים הפרטיים אמשיך לעשות זאת – אם כי למען חברות פרטיות".

אומר מקור אמריקני בכיר, איש הסטייט־דפרטמנט שעבד מקרוב עם הלפרין: „אם הוא היה רוצה להישאר כאן בוושינגטון, אין ספק שהיה גורף מאות אלפי דולרים בייעוץ לחברות אמריקניות. אין עוד איש כמוהו, אמריקני או שאינו אמריקני, שכל־כך מיטיב להכיר את מערכת המימשל בוושינגטון ואת הדרכים שבהן היא פועלת".

● דן הלפרין: „מגע אישי חשוב במיוחד בוושינגטון"

אחד מ„נערי ספיר"

את 23 שנות עבודתו בשירות הציבורי החל דן הלפרין כאחד מ„נערי ספיר" – חבורת הצעירים, ששר־האוצר המנוח הקיף עצמו בהם.

„הכל החל כשהייתי בן 21", מספר הלפרין. „באותה תקופה למדתי באוניברסיטה העברית בירושלים (לא כלכלה – היסטוריה), ובאתי לראיין את שר האוצר דאז, לוי אשכול ז"ל, מטעם עיתון הסטודנטים. הוא אמר לי: 'אתה יודע, שר האוצר הוא האיש ששולט בממשלה. זה בדיוק כפי שהיה אצלנו בבית. הכוח האמיתי היה בידי הסבתא שלי. היא החזיקה את כל הכספים בארנק שלה, והקציבה לכל אחד לפי מה שהיא חשבה שהם צרכיו האמיתיים. כך בדיוק זה גם בממשלה'".

זמן קצר לאחר־מכן התמנה אשכול לראש־ממשלה במקום דוד בן־גוריון – והלפרין התמנה לסגן הדובר של שר האוצר החדש, פנחס ספיר.

„זו היתה העבודה האמיתית שלי משך כחמש שנים. למעשה, לא 'עבדתי' אצל ספיר – חייתי למענו. הוא נהג לטלפן אלי מדי יום שבת בבוקר, ולזמן אותי לישיבת־עבודה בביתו בכפר־סבא.

„אחרי שהתחתנתי, העניין נעשה די מטריד. באחת השבתות, כשטילפן, הרמתי את השפופרת ואמרתי: 'כן, ספיר'.

„'איך ידעת שזה אני?' שאל.

„'משום שאף אחד אחר לא יתקשר בשבת בשעה כה מוקדמת', עניתי. אבל הוא שכח מהר מאוד את מוסר־ההשכל, והמשיך לטלפן כרגיל...

„אבל ספיר היה 'בוס' שידע להעריך עבודה קשה. מדי שנה, אחרי שהושלמה הכנת התקציב, נהג לשאול 'מי עבד הכי קשה?' – וכפרס, לקח אותו לישיבת הממשלה, שבה הציג את התקציב. פעם, כאשר אוניית־הנוסעים 'שלום' יצאה להפלגת הבכורה, הוא העניק את הכרטיס שקיבל לסמנכ"ל משרד האוצר, כאות־תודה על עבודתו הקשה.

„נכון שאומרים, כי הצרות הנוכחיות של המשק הישראלי החלו בגלל ספיר. אבל הוא היה אדם גדול – וכמו כל אדם גדול, עשה גם טעויות גדולות".

שרשרת ההישגים

תקופת שבע השנים, שבה כיהן דן הלפרין כציר כלכלי בשגרירות ישראל בוושינגטון, היו ...ת ציוני־דרך חשובים בהתפתחות היחסים הכלכליים בין שתי המדינות:

- איזור סחר חופשי – בהסכם חסר־תקדים מצד האמריקנים כונן איזור סחר חופשי בין המדינות. פוטנציאלית, אם התעשיה הישראלית תדע לנצלו – הוא עשוי להביא ...צת־דרך כלכלית.
- הסיוע האמריקני – הוגדל, והפך כולו מהלוואות למענקים. תודות לכך, נבלם הגידול ... החיצוני של ישראל.
- סיוע חירום – ישראל קיבלה סיוע מיוחד בסך 1.5 מיליארד דולר, וסיוע זה איפשר את ...וע תוכנית הייצוב הכלכלית.
- המרת דולרים לשקלים – ארה"ב הסכימה, ש־300 מיליון דולר מכספי הסיוע הצבאי ...נו להוצאות בישראל עצמה, לצורכי ה„לביא" וציוד צבאי אחר.
- ה„לביא" – ארה"ב הסכימה לממן למעשה את פיתוחו של המטוס, וזאת למרות ...נגדות מצד יצרניות מטוסים בארה"ב.

...כל ההישגים הללו התאפשרו תודות למאמץ ישראלי מתואם, שתכליתו היתה להוכיח ...משל, לקונגרס ולמשלמי־המיסים האמריקניים, כי בהגשת סיוע לישראל הם בעצם ...יעים לאינטרסים האמריקניים.

במאמץ זה היו שותפים רבים – הממשלה ושריה, מישרדי האוצר, החוץ והמיסחר ...עשיה, שגרירי ישראל בוושינגטון, הלובי הפרו־ישראלי, ורבים אחרים.

אבל „בשורה התחתונה", רבים מסכימים כי לקשרים האישיים שפיתח דן הלפרין ...שינגטון, בגלוי ומאחורי הקלעים – לאלה היתה חשיבות רבה. הוא פשוט ידע היטב, כיצד ...לת וושינגטון – וכיצד אפשר למשוך בחוטים הנכונים, במקומות הנכונים ובזמן הנכון.

האשה שלימדה את חיל האוויר לטוס

מאת עדית נעמן

● אלינור רודניק-פאלק: השריף המקומי חשב שהטייסים הישראלים הם מכסיקנים
(צילום: אילן מאירי)

אלינור רודניק, 63, אשה טייסת. היום כבר אפוף הסיפור שלה בהילה של אגדות ★ בגיל 24 היתה בעלת בית-ספר לטיס. בשנת 1948 פיקדה על קורס הטיס הראשון באמריקה, שממנו יצאו ראשוני הטייסים של חיל-האוויר הישראלי ★ על שירותיה הטובים למדינה שבדרך תבעה אותה ממשלת ארצות-הברית לדין ★ אלינור רודניק: היו לי דודים וקרובים שנטבחו באירופה. ממשפחה של 300 איש לא נישאר כמעט אף אחד. לא היתה לי ברירה. הייתי חייבת לעזור לטייסים הישראלים ★ השבוע קיבלה מדליה ממפקד חיל האוויר

על דמותה של הטייסת האמריקנית-יהודייה אלינור רודניק-פאלק כבר מרחפת היום הילה סמיכה כל כך של "היה היתה פעם", שקשה לדעת איפה נגמרות העובדות ומתחילה האגדה. היא האשה שאירגנה ופיקדה על קורס הטיס הראשון באמריקה, שנת 1948, ממנו יצאו ראשוני הטייסים של חיל-האוויר הישראלי. השבוע העניק לה מפקד חיל האוויר, האלוף עמוס לפידות, מדליה. אל"מ (מיל.) שלמה להט (לא צ'יץ') מחניכי קורס הטיס הראשון, בעבר סגן מפקד חיל האוויר, סיפר שחניכי אותו הקורס נשארו איתה בקשר כל השנים. עד כאן העובדות.

אבל את אלינור-הטייסת כבר מגישים היום ארוזה בצלופן של אגדות. הסיפורים אומרים שהיא מיליונרית, בתו של מיליונר שהיה איל-נפט ואב ל-12 ילדים; האב הקים את העיירה בייקרספילד בקליפורניה, והוריש לבת אלינור את שדה-התעופה שבו התקיים אותו קורס היסטורי.

לא סובלת קישקושים

קישקושים, היא אומרת, בהבעה קלה של שאט-נפש. מי כתב את כל ה"ראביש" הזה? לאבי לא היה שום קשר לנפט. הוא היה איכר, מגדל בקר וצאן, והוא לא הקים את העיירה שבה חיינו וגדלנו. נכון שהוא תרם לפיתוחה, הקים בה מפעל תעשייתי גדול לאריזת מוצרי בקר וצאן. הוא גם תרם 11 אזרחים, הילדים שלו. ואם לוקחים בחשבון שזו עיירה די קטנה, זה מספר מכובד בהחלט. ומה פתאום הוא הוריש לי שדה-תעופה? אני בניתי אותו בעצמי, כי האמנתי ביוזמה חופשית וחשבתי שהתעופה היא כל חיי. כנראה שזה קרה כשהייתי כבר בת 21, כי אני זוכרת שלקחתי הלוואות בבנק וחתמתי עליהן בעצמי.

דקות ספורות לאחר שפוגשים את הגברת במלון הילטון בת"א, שם נערכת ועידה בינלאומית בנושא טיהור המים, הבייבי הנוכחי בחייה, אפשר להבין שהיא לא סובלת קישקושים. תנו לה עובדות ומספרים ותעזבו אותה בשקט. היא לא עשתה שום דבר שמישהו אחר לא היה עושה, אילו היה במצבה.

אשה כזו שורשית, מחוברת לאדמה וכלי חוכמות. שיער אפור לא מסורק, פנים מחוספסים של איכרה, עם חיוך מקסים, ללא שמץ של גנדרנות נשית. אפשר להתערב שבבוקר היא לא מתלבשת. רק זורקת על עצמה משהו מהארון, ומוסיפה תיק גדול וקבקבים אורטופדיים.

ציונית? לא יודעת מה זה

היא בת דודתו של המיליארדר ויקטור קארטר, ילידת אמריקה, דור שני למהגרים. מרגישה מאוד שייכת לאמריקה. לא מוכנה לשלם מס שפתיים של חנופה, גם כשהיא נמצאת במדינת היהודים: האם אני ציונית? לעזאזל, עד היום אני לא יודעת מה זה בדיוק להיות ציוני. אני פשוט לא סובלת שרודפים וטובחים אנשים ללא סיבה, הופכים אותם לאזרחים סוג ב' בגלל אמונתם או צבעם. את קורס הטיס ביצעתי כי היה בכך צורך, ולי היתה ההזדמנות לעשות משהו בשביל המדינה. כשאנשים זקוקים לעזרה – זה הזמן לעזור להם, ולא לדרוש.

אל הטיס לא הגיעה בקלות. ההורים היו שמרניים מאוד. אחיה הבוגר ממנה ב-4 שנים ניסה לומר לאבא שהוא רוצה לטוס, וזה אמר לו: לפני שתטוס, תעזוב את הבית. האח לקח אתו כמה ראשי בקר, עזב את הבית והלך להיות קאובוי אצל חוואים אחרים. אלינור שלמדה ממקרה האח, ניסתה לתקוף את ההורים בדרך אחרת. היתה בת 19, תלמידת קולג', כשהגיעה למסקנה שהתעופה והטיס הם בשבילה דרך-חיים. היא ידעה שלא תוכל ללמוד טיס ללא אישור חתום בידי אחד ההורים.

אוי, איזו טרגדיה

בשלב ראשון תקפה מן האגף את אביה. הוא היה קם מוקדם בבוקר, אוכל דייסה ויוצא לעבוד. קמה לפניו, הלכה להכין לו את הדייסה, שכאילו להכעיס יצאה מלאה בגושים ("תמיד הייתי רעה בעבודות הבית"), וליד השולחן הסבירה לו שהיא חייבת לטוס. אם לא יתנו לה, היא תסתגר בחדרה, ולא תצא ממנו עד גיל 21, ואז לא תזדקק לשום אישורים ותעזוב את הבית.

האב זרק את הכפפה מעצמו, ואמר לה שאם אמא תסכים, גם הוא יאשר לה לטוס. האמא בילתה חופשה בבית הקיץ בסנטה מוניקה, אלינור נסעה אליה והדרך העבירה לה את בקשת הטיס. האמא פרצה בזעקה: אוי, איזו טרגדיה. עכשיו אני אאבד אותך... במשך שבועיים עבדה על האמא בשכנועים קטנים. יום אחד האם נשברה. כיוון שלא ידעה לכתוב אנגלית, ביקשה את אלינור שתכתוב עבורה את האישור, והיא חתמה עליו. הבת לקחה את האישור, והסתלקה מיד מהבית. שלא יתחרטו.

טדי קולק ביקש

בית-הספר לטיס היה באמצע הדרך ללאס וגאס. מצאה לעצמה ג'וב של מלצרית ליד שדה-התעופה, ותפשה דרך איך ללמוד הכי בזול. מצאה מטוס ישן שהיה זקוק לשיפוץ כנפיים, ומצאה גם שותף שקנה אותו יחד אתה.

בהשקעה ראשונה של כ-200 ד' היה לה חצי מטוס, והיא שכרה מדריך ב-3 ד' לשעה. כך הפכה לטייסת. את שדה-התעופה הקטן בנתה לעצמה כדי שיהיה לה בסיס-לפעולה, וכשפרצה המדינה, פעלו בשדה-התעופה של אלינור רודניק, טייסת צעירה בת 24, בית ספר לטיס, אזרחי ומיסחרי, ושירות של מוניות-אוויר.

בניו-יורק ישב טדי קולק ופעל בראש אירגון "אמריקנים למען ההגנה" באיסוף כספים לרכישת נשק, תחמושת ומטוסים, גיוס טייסים והעברתם ארצה במחירות. הוא זה שפנה לאלינור רודניק וביקש שתקיים אצלה קורס טיס צבאי שחניכיו יאיישו בארץ את המטוסים הראשונים של חיל האוויר.

לבייקרספילד הגיעו 13 פרחי טיס, בתוכם שתי נשים: זוהרה לויטוב ז"ל ושרה גוברמן-מקלף, שנישאה לחניך הקורס פלטיאל מקלף. האגדה אומרת שאלינור, מפקדת הקורס, התנגדה לנשים בקורס טיס צבאי. היום היא אומרת גם על זה: קישקושים! אני לא התנגדתי לנשים כנשים. רק אמרתי שזוהרה, שבאה לקורס לאחר מות ידידה הקרוב, לא נראתה לי במצב נפשי מתאים לטיס. כשאמרו לי שזו התראפיה הכי טובה בשבילה, שתקתי וקיבלתי אותה. היחיד בין התלמידים שראה בתעופה דרך-חיים ואמר שהוא יטוס גם אחרי שכל זה ייגמר היה עודד אברבנאל. הוא באמת היה המצטיין ונישאר בתעופה עד היום.

מפקדת הקורס עיבדה תוכנית אימונים ולימודים, המבוססת על קורסי חירום לטיס של הצבא האמריקני. בין המדריכים היו טייסים אמריקנים, לא יהודים, שקיבלו ממנה משכורת חודשית דשנה, אך שום מידע מפורט על חניכיהם. שמעו שהם מדברים ביניהם שפה מוזרה, וכששאלו את אלינור מאיפה הם אמרה: מכסיקנים. סיפור המכסיקנים התפשט כל כך יפה, שיום אחד לאחר אימון מסויים באוויר, הופיע אצלה השריף המקומי ואמר: המכסיקנים האלה שלך מטורפים על כל הראש. הם טסים במוך מרי. תצטרכי לרסן אותם קצת.

מתעוררת מכוסה זיעה

אלינור תרמה את כל עלות הקורס, אך יהודי המקום עזרו גם הם. בעל מוטל יהודי ליד שדה-התעופה תרם את החדרים ל... מסעדה יהודי תרם את הארוחות, ... בעל חנות להלבשה, תרם את ה... יהודי הקהילה נתנו דמי-כיס ל... כמו אירייליה קהילתית. הטייסת א... לפרט מה היה חלקה בהטסת ... עמוסים בכל מיני דברים אסורים ... לגבול. בשנת 1951 תבעה אותה ... ארצות-הברית בשבירת חוקי ... והנייטראליות של ארצה. היא הו... קנס גבוה ומאסר על תנאי, אך ה... היתה בכך שקיבלה גם עונש סמלי ... מאסר אחת בפועל.

כשהיא מספרת על אותה תקופה ... רק טפח: אני לא אוהבת לחזור ל... כשאני אומרת "הארץ שלי" אני ... אמריקה, וכשאני אומרת העם שלי ... שלי, אני מתכוונת ליהודים. היתה ... רעה מאוד כשעשיתי דברים נגד חוק... שלי. הייתי קרועה מבפנים. היו ל... וקרובים שנטבחו באירופה. ממשפחה ... איש לא נישאר כמעט אף אחד. לא ... ברירה. הייתי חייבת לעשות את זה ... שהמשפחה עזרה, כי לא סיפרתי ... אותי מודאגת ושאלו מה הבעיה ... שקיבלתי חווה לאמן טייסים. כמעט ... מהחניכים אלי הביתה ל"סדר", ... יהודים, בלי לפרט. הרגשתי מאוד ... הולכת לישון ומתעוררת בושר ... בזיעה, כאילו רצתי כל הלילה.

לא צריכה עננים

את ביקורה הראשון בארץ עשתה ב-1951. ההורים של עודד אברבנאל קיבלו ... כאילו היתה בתם האבודה. מאז ביקרה ... פעמים, בין השאר עם בעלה השני ... פאלק, היום רופא פנסיונר. אלינור ו... שבשנת 65' הם חשבו להשתקע בארץ ... מימשו את הכוונה מפני שהיה להם ... בארה"ב. כששואלים אותה אם ... משחקת עם הרעיון להשתקע כאן, ... בכנות: לא, אבל אני רוצה לבקר ... גם סיבה טובה לביקורים. בבעלות ... קליפורניה, היא נשיאת החברה ... קורפ', העובדת בשיתוף עם חברת ... טריפל-או על פרוייקטים בינלאומיים ... מים באמצעות אוזון.

הגברת נטשה היום את התעשיה ... עסקיה לעובדים שלה, עוסקת ... מים. את הקשר החזק שלה למים ... "אני ממשפחת איכרים. כל בוקר ... את אמי ואומר לה: תלכי, לראות ... העננים. יהיה גשם?"

האם גם היא מעירה את בעלה ... לשאול מה מצב העננים? היא ... לפניו ואני לא צריכה עננים. יש לי ... מתוצרת ישראל".

מאיפה יש להם כסף ל"חגיגת הקניות"?

[מאת] גדעון עשת וצבי קסלר

ההכנסה נטו של הציבור עלתה, אך היא עדיין מפגרת בהרבה אחר שיעור הגידול בצריכה ★ מה עושים? מוציאים דולרים מהבלטות, מצמצמים את תוכניות החיסכון, ומנצלים את האשראי המוצע על-ידי הבנקים ובתי-העסק ★ "למה שלא יקנו? למה שרמת החיים לא תעלה, אם בקופת המדינה יש מיליארדי דולרים?" – שואלת רות לובנטל (בתצלום), היועצת הכלכלית במשרד האוצר

...ן שאנשים לא יקנו? למה שרמת החיים לא ... כאשר בקופת המדינה מיליארדי דולרים?"

...אמר "דברי כפירה" אלה? לא ייאמן, אבל הם ...פי היועצת הכלכלית במשרד-האוצר, רות ...ל, מי שבמשך שנים הורגל לפקידי אוצר ...ים חרשות לבקרים, כי יש צורך להוריד את ...החיים, יתקשה להאמין. אך זו עובדה: האוצר עבר מהפיכה מחשבתית גדולה.

...דשים האחרונים חלה עליה גדולה ברמת ... כפי שהיא נמדדת על-פי היקף הצריכה ... הסיכום הסטטיסטי מראה, כי רמת החיים ...גבוהה בכ-10 אחוזים לעומת רמת החיים ...נה. יש עליה בכל מרכיבי הצריכה, אולם ...הבולט ביותר הוא בצריכה של מוצרים ...א – גידול של כ-40 אחוז.

...ר את החודש

...ואה בין אוגוסט השנה לאוגוסט אשתקד ...את הנתונים הבאים: יבוא מכוניות הנוסעים 1646 ל-4293 כלי-רכב; יבוא מקררים עלה ...ל-1911 יחידות; יבוא מכונות כביסה – ... ל-8195; טלוויזיות צבעוניות – מ-1153 ... ואילו היקף היבוא מכשירי הווידיאו גדל ...ל-2914. אומנם, ההשוואה בין חודשי אוגוסט ...מקצת, כי באוגוסט אשתקד היינו בראשית ...ל התוכנית הכלכלית והציבור כמעט ולא ...ר' המגמה ברורה. הגידול הוא משמעותי ...חברות הבניה הגדולות מצליחות בעת ...ה למכור יותר דירות, רשתות השווק ...ת על גידול של 30 אחוז בפדיון. מספר ...ת לחו"ל השנה גדול בכרבע לעומת השנה

...אלה הגדולה היא, מנין יש לציבור כסף ...כל כך הרבה מוצרים. הרי רק לפני כשנה ...בכיה גדולה על שאי-אפשר לגמור את

...יל בסטטיסטיקה הידועה, אם כי הנתונים ...עודכנים. נתוני ההכנסות, בניגוד לנתוני ...ת, מתפרסמים באיחור רב. ההערכה של ... הכלכלית באוצר, רות לובנטל, היא כי יש ...ל כ-600 מיליון דולר בין הצריכה בפועל ...גידול בהכנסה. הגידול הכולל בצריכה ..., השנה לעומת השנה שעברה, הוא כ-1.5 ...ד דולר. הגידול בהכנסה באותה תקופה ...כ-900 מיליון דולר בלבד.

..., השאלה מתחדדת יותר: מהיכן הכסף? ...צת הכלכלית מעלה שלוש אפשרויות:

...ציבור מצמצם את החסכונות שלו ומוציא ...י למימון רמת החיים;

...הכנסה גבוהה יותר ממה שמראים האומדנים;

...ציבור משתמש בכסף שחור למימון הקניות

...ונבחן את הנתונים השונים, המרכיבים את ...של הביקוש הגואה.

[ל]...ים אשראי

...חשבון: השכר הריאלי הממוצע נטו (חנטו ...האינפלציה החודשית, כוח הקניה של ...ת) יכול עכשיו לקנות כ-20 אחוז יותר ...מאשר אשתקד. בכוח הקניה של השכר ...ילך על תקופת השיא של 1983. זאת ועוד: ...הם הקרובים עוד תהיה תוספת שכר – ...הציבורי כבר מובטחת עליית שכר של 7.5 ...לכשני שלישים מתוך 400 אלף העובדים; ...הפרטי אולי יקבלו פחות אך בוודאי יקבלו משהו. כלומר, הציבור יודע שיהיה לו מקור כספי נוסף לממן חלק מהקניות בתשלומים שהוא מבצע היום.

★ מיבצעי תשלומים: ערב ביצוע התוכנית הכלכלית ניסו רשתות השווק להקטין את היקף האשראי שהן נותנות לקונים. עוד בחורף שעבר התנגדו המשווקים ליוזמת חברי הכנסת בוועדת הכספים להאריך את תקופת האשראי בכרטיסי האשראי, משבועיים לחודש. לקראת הפסח כבר החלו ברשתות לתת אשראי של חודש וחצי; ומאז האשראי הזול הזה לא נפסק. היום לא קשה למצוא גם חנויות המוכרות מיזרנים, מיטות או מכשירי וידיאו וטלוויזיה – בעשרה או שנים עשר תשלומים. נראה שהסוחרים רכשו מלאים גדולים כאשר הריבית החלה לרדת ועכשיו הם מתחרים על כיסו של הצרכן, כדי להיפטר מהמוצרים האלה. הצרכן, מצידו, משתף פעולה בהנאה.

בשוק הדירות יש תופעה דומה. אין עליה לארץ; הקבלנים נשארו עם מלאי גדול של דירות לא מכורות והם פתחו במיבצעי משכנתאות כדי לעודד את הציבור לרכישה. התמריץ לרכוש דירה הוא גדול במיוחד: המחירים בענף עלו בשנה האחרונה בכ-9 אחוזים, בשעה שמדד המחירים לצרכן עלה בכ-24 אחוז והשכר נטו עלה בשיעור גדול עוד יותר.

★ אשראי בנקאי: בחודש האחרון, בלחץ בנק-ישראל, הפסיקו הבנקים המסחריים לפרסם את מיבצעי האשראי שלהם. פירסום אומנם אין, אך אשראי יש ויש. לראשונה זה שנים רבות יכול אורח מן השורה להיכנס לבנק ולקבל הלוואה לתקופה של 5 עד 8 שנים ובסכומים לא מבוטלים. ומהיכן יש לבנקים כסף? ובכן, לפני כשנה הוציאה המפקחת על הבנקים הוראה המגבילה את כמות האשראי שיכול כל בנק לתת ללווה בודד. עד אז צרכני האשראי הגדולים היו שירותים ציבוריים כמו קופת-חולים ורשויות מקומיות, או חברות ענק כמו "סולל בונה" ו"אלסינט" – כעת נהנה האורח הקטן מכספים אלה.

מוציאים דולרים מהבלטות

★ חיסכון: הקפאת שער הדולר הסיטה, בתחילת ביצוע התוכנית הכלכלית, הרבה כספים מהפת"ם הדולרי לפיקדונות שקליים נושאי ריבית, כמו תפ"ס ופק"ם. בסוף 1984 היו בפת"ם 4 מיליארד דולר, בסוף 85' היו 3 מיליארד ועכשיו רק 2.6 מיליארד דולר. הציבור נהר לשקלים נושאי ריבית, כי הדולר קפא על מקומו והריבית היתה גבוהה. עכשיו הריבית נמוכה, לפחות כך מאמינים רבים מהמשקיעים, ולכן החיסכון בשקלים אינו אטרקציה פיננסית. האינפלציה הנמוכה, יחסית, גם לא מעודדת רכישת איגרות-חוב צמודות למדד. וכך עוזב הציבור את השקלים נושאי הריבית ועובר לשני מקומות: לחיסכון לזמן ארוך ולקניות. לדעת היועצת הכלכלית באוצר, טועה הציבור בחישוב הריבית. שכן, יחסית לעליית המחירים, הריבית בשקלים עדיין גבוהה. הציבור פשוט רגיל למספרים גדולים מתקופת האינפלציה וחושב שמספרים קטנים לא נותנים רווח...

★ פתיים בלטה: אין מידע על כמות הדולרים השחורים שבידי הציבור, אך רות לובנטל ואחרים מאמינים, כי חלק גדול מאותם 600 מיליוני הדולרים של צריכה שלא נמצא להם מקור, באים מהבלטות. התוצאה של מכירת הדולרים הרבים האלה היא, כי מחירו של הדולר השחור נע בימים אלה סביב 1.5 שקל והוא קרוב מאוד למחיר הדולר היציג. לפני שנה בדיוק היה הפער בין השחור והיציג 12 אחוז. אפילו בחודש מאי השנה נרשם פער של 11 אחוז.

על רקע הגידול הניכר בצריכה הפרטית וההוצאות הגדולות במטבע-חוץ, שהביאו בחודש שעבר לירידת יתרות המטבע, ניתן היה לצפות לדאגה באוצר. אך רות לובנטל אינה מודאגת, לפחות לפי שעה. יש לה הסבר לכך: "מצב מטבע החוץ של המדינה הוא מצויין. בשנה האחרונה הרוויח המשק כ-1.6 מיליארד דולר. 750 מיליון דולר באו מהסיוע המיוחד שקיבלנו מארצות-הברית; ויש לזכור כי הסיוע הזה נוסף לכ-3 מיליארד דולר סיוע רגיל. כ-700 מיליון דולר חסך המשק כתוצאה מירידת מחירי הנפט הגולמי בעולם ועוד כ-200 מיליון דולר הרוויח המשק כתוצאה מירידת הריבית בעולם, המקטינה את החוב שלנו. למרות שהמאזן המסחרי של ישראל, כלומר הפער בין היבוא והיצוא, גדל השנה, הרי בסופו של דבר נגמור את השנה עם עודף של מיליארד דולר בחשבון הבסיסי של מאזן התשלומים. למרות ההזרמה הגדולה של חודש אוגוסט, עדיין קצב ההזרמה השנתי הוא הרבה פחות ממה שתוכנן בתקציב. רק אם יתברר, כי הגידול בצריכה ימשיך לעלות גם בחודשים הבאים יהיה מקום להתייחסות".

יש מקום לדאגה

באוצר חוגגים, אך בכמה תחומים בהחלט יש מקום לדאגה.

ראשית, האינפלציה: למרות שירדה, היא עדיין גבוהה בהשוואה למדינות אחרות וככל שיגדל הפער בין האינפלציה כאן לאינפלציה בחו"ל, יגדל הלחץ לשינוי שער החליפין.

שנית, התקציב. בממשלה הוחלט על קיצוץ, אולם בפועל כמעט דבר אינו מתבצע. במקום להחליט במה לקצץ, לפי סדרי עדיפויות, הסכימה הממשלה על קיצוץ אחיד. המוסדות להשכלה גבוהה כבר מרימים קול זעקה וגם שר הרווחה לא רץ לבצע את מה שהוחלט. שר-החינוך החליט שלא לקצץ את שנדרש ממנו וכלפי משרד-הביטחון יש ויתורים מצד האוצר.

שלישית, הממשלה טרם מצאה פיתרון לבעיות כמו בעיית המושבים. באוצר מודים, כי יש כאן בעיה של כ-400 מיליון דולר לפחות.

אסור גם לשכוח את הפסיכולוגיה. ארך לאוצר הרבה שנים לשכנע את הציבור לנהוג באיפוק, כעת עלול לקחת לו עוד שנים לשכנע אותו לחזור אל האיפוק אחרי ההכשר שניתן לצריכה הגואה.

מדוע יותר ויותר אנשים עוברים לצפון החדש?
כשתשמע גם אתה מאנשי המכירות, את הפרטים המלאים על שכונת אזורי-חן, תבין בדיוק.

[illegible]
אזורי חן
הצפון החדש של תל אביב
משרד אזורי-חן טל. 03-425370
משרד המכירות ברח' דרויאנוב 5, תל-אביב. 03-204705, 03-295222, קו פנימי 413.
אזורים | מגורים זה ענין של אזורים
פוגל

הכלא – בית־ספר למחבל

יומן רמלה (2)

דוד פרי פיקד על כלא רמלה, כיום „כלא איילון", משך כחמש שנים. בתקופה זו כתב יומן, שבו תיאר את רשמיו והתלבטויותיו של אדם, שבידו הופקד גורלם של האסירים – פליליים ובטחוניים, מקצוענים קשוחים וצעירים שכשלו, „משרתים" ו„בוסים". הספר „יומן רמלה" יוצא לאור בימים אלה בהוצאת „ספריית הפועלים". להלן מיקבץ שני ואחרון של קטעים ממיסמך מיוחד זה – מבט מבפנים על הכלא הקשות של מדינת ישראל.

מאת דוד פרי

ביום בו נטלתי את הפיקוד על בית־הסוהר הכבד ביותר במדינה, מצאתי את עצמי מוקף באנשים רבים ובלתי מוכרים לי. „צנחתי" מבחוץ, והדבר עורר סקרנות ותהייה.

אחד המסתופפים טרח להסביר לי את טיבה של האוכלוסיה עמה אני עומד להיפגש: „האסירים הם כעין ,תאגיד'. הם מאוגדים בחברת הפשע, ויש להם אחווה מקצועית וגאווה מקצועית".

המציאות שונה, כמובן, לחלוטין. בפועל, קיימת קוטביות תהומית בין האסירים לבין עצמם, בין קבוצה אחת לרעותה. מלבד היותם כולם אנשים שסטו מנורמה חברתית וגלשו עד להפרת החוק, הרי בתקופת כליאתם, הם הופכים לשני ציבורים : ציבור האסירים הפליליים, וציבור האסירים „הבטחוניים". שני הציבורים הללו מתגוררים תחת קורת־גג אחת, אינם נבדלים בבגדיהם, מוטלים עליהם אותן חובות, והם נהנים – כמעט – מאותן זכויות.

ציבור האסירים „הבטחוניים", הטרוריסטים בעגת הרחוב, שונים באורח חייהם הפנימיים מן האסירים הפליליים. השוני כה מורגש וברור, עד כי נוצר חיץ מרהים בין שני המחנות. אני נוטה להתמקד בארבעה איפיונים שלהם. שלושה מהם במישור החברתי, והרביעי במישור הרעיוני־אידאולוגי.

האיפיון הראשון (בתחום החברתי) הוא שהציבור הזה אינו נגוע באלימות. ישנם, פה ושם, גילויי אלימות ביניהם, אך מספרם זעום, בעיקר מול ריבוי התופעה בקרב הציבור הפלילי.

האיפיון השני (בתחום החברתי) – הקבוצה הזו אינה עושה שימוש בסמים. אני מעז וטוען, שהם תרורים הכרה בחובה להימנע מנגע זה. העובדה שקיים שימוש רב בסמים בתוך הכלא בקרב האוכלוסיה הפלילית, אין בה כדי לפרוץ לתוך חייהם הם.

השהות בכלא מנוצלת על ידי אירגוני הטרור. לעתים, מחבל זוטר רוכש בכלא את מעמדו הבכיר באירגון אחרי השתלמות בתחום „המקצועי"־חבלני ובתחום האידיאולוגי

האיפיון השלישי (גם הוא בתחום החברתי) – הם אינם מקיימים משכבי זכר. רעה חולה זו שכיחה בקרב האסירים הפליליים, ל„ביטחוניסטים" אין חלק בתופעה מבישה זו.

האיפיון הרביעי (בתחום הרעיוני) – מעורר אצלנו תשומת־לב, ומותיר איתותים מזהירים. „החבורה" הזאת עוסקת בלימודים, אך נושאי הלימוד ומטרתם אינם תמימים כפי שהם נראים. „הבטחוניים" לומדים בשני כיוונים. מצד אחד הם לומדים את עצמם, מצד שני – הם לומדים אותנו. לכל אחד משני כיווני לימוד אלה נתיבים מיוחדים. לימוד עצמם מתפצל לשני אפיקים. האחד – העמקת הידע בתחום „המקצועי"־חבלני, והשני – בתחום הרעיוני־אידאולוגי. חלקם הרי ביצעו את מעשיהם הנפשעים לאו דווקא מטעמים רעיוניים, אלא בגלל דוחק כספי או מצוקה משפחתית, בעקבותיה נדחפו להרפתקת חייהם.

אותנו קל ללמוד, כי הפטפטנות רווחת בקרבנו. קיימת חשיפה מפליגה של כלי התקשורת, וגם אנשינו במיתקן הכליאה לוקים בפטפטת : סיפורים קולניים וחויות מאלפות מתקופת השירות במילואים, תאורים על גיוס כוחות מילואים, תדירות וניצול אפקטיבי, „חוות דעת" על מפקדים בצה"ל וחולשותיהם, התפארות על אימון בכלי־נשק חדשים, וכו'. הפטפטת שלנו הינה מירשם בדוק ומועיל לאויב. האויב נמצא בתוכנו, ומלאכתו נעשית בקפידה, מה גם שמישהו מצפה מהם לפרי „הלימוד".

מעת לעת מורגשת מתיחות בין האסירים „הבטחוניים", מתיחות המגיעה לשיאה בעיקר בעקבות ארועים ועימותים בין הפלגים השונים באש"ף, שביטויים המוכר הוא מעבר לגבולות המדינה.

ככל שרב מספר הארגונים, ומתרבים הפיצולים הפנימיים ביניהם, גוברים בתוכם הקשיים, והם אינם יכולים להעמיד ולייצב מנהיגות פנימית מוסמכת וסמכותית. המתיחויות והמאבקים מחוץ לגבולות המדינה אינם פוסחים על בית־הסוהר, רק התנאים שונים, והנוכחות שלנו תוחמת ומגבילה.

מספר רב של טרוריסטים כלואים אינם מוּעדים במידה מספקת לאירגוניהם, וזאת למרות שפעלו בשליחותם. רבים מהם לא „התבשלו" פרק זמן ארוך במחנות האימונים, לפני שיצאו לפעילות העויינת. השהות הממושכת שלהם, לאחר מכן, בבתי־הסוהר, מנוצלת על־ידי הארגונים להכיר וללמוד את סגולותיו של כל אחד מהם.

ההכרה עמו נעשית באמצעות הישגים בלימודים, התנהגותם במסגרת „הקולקטיב", עמידה בתנאי לחץ ומצוקה כליאתיים, ביצוע מטלות מנהיגותיות ופיקודיות בתוך הכלא, והאומץ לשאת את „דגל" אש"ף ברמה המכובדת, חרף הימצאותם כסר באויב הציוני. לעתים קרובות נחשב המחבל לזוטר בארגונו כאשר נתפס, ואת מעמדו הבכיר הוא רוכש דרך ישיבתו בכלא.

השוט המשמעתי מופעל על־ידם בעזרת בית־הדין המיוחד, המזכיר את משטר חומייני באכזריותו. חברי בית־הדין זוכים ליוקרה רבה ונהנים מסמכות מרחיקת לכת, המקבלת את השראתה מאירגוני החבלה. הנהלת הכלא מנסה לחסום את בית־הדין המיוחד. אנחנו בולמים החלטות קשות, וגזרי־דין העלולים לשבש סדרים, ולקעקע את דפוסי החיים שקבענו.

הסכנה מהם גוברת והולכת מיום ליום, בעקבות הגיבוש הפנימי וההיזוקים ההדדיים. אחרי כל מגע שלי עימם רודפת אותי המחשבה : האם יש בנו תבונה מספקת לכלכל את צעדינו בצורה הנכונה, כאשר הטרור טופח ומתעצם בחסות הכלא.

□□□

■ מלכה והנציב לשעבר ורטהיימר

לשונו הארוכה של הנציב

שמעון מלכה, גבר נמרץ, שנון, עז ביטוי, ולו קשרים הדוקים עם נציגי התקשורת. הם משמשים לו במה לדוברות „מטעם", והוא גומל להם ב„סקופים" יומיומיים.

אין לי – אישית – ולא כלום כלפי דובר השירות. הוא ממלא את הנדרש ממנו, על תקן „לשונו הארוכה של הנציב". הוא חייב לצטט את הנציב, גם כאשר לא אמר זה מאומה. הוא חייב להציג את כישוריו, גם אם אינם קיימים במציאות. הוא אנוס להכחיש עובדות גם אם הן נכונות, שמא ייזקפו דברים לחובת הנציב. מעת לעת הוא „מגלה" לעם ישראל „הישגים" מרשימים שלא היו ולא נבראו. הוא מופקד על הדימוי המכובד של מעבידו. לא פעם נשאלתי על־ידי עיתונאים, מה מריץ את הדובר. איך הוא מסתדר עם „אי־הדיוקים". תמהתי על כך שהם מפרסמים כל מה שידוע להם כאי־אמת והם ענו לי : „אנחנו זקוקים לו, הוא מציף אותנו בחומר ובאירועים פיקנטיים. זה המחיר שאנחנו מוכנים לשלם. ניתן לו מקום לפירסומת, ונקבל ממנו סיפורי אלף לילה ולילה".

עם כל ההבנה שאני רוחש לפעלתנותו של הדובר, אני שותף לגיחוכם של רבים ממנהלי בתי־הסוהר שאינם חוסכים ממנו ביקורת, אם כי לא בפניו. אמת, זה תפקידו ומכאן משתלמת לו משכורתו. יש לו משפחה וצריך לדאוג לקיומה. עליו לשמור על יוקרת התפקיד והטבותיו, אפילו כאשר יש להתייסר קצת בייסורי מצפון, ו„להגמיש" את האמת.

עתון מסויים כותב מפי אסיר משוחרר : „...השרותים בתאי הכליאה מדיפים ריח רע, והופכים את המגורים לבלתי נסבלים..." התגובה מפי הדובר שוללת מכל וכל טענה זו. אמרתי לו, ולא פעם אחת, שזו לא בושה להודות בעובדות מכאיבות, שסיבות אובייקטיביות וממושכות גרמו להן. הבושה היא לטאטא את הדברים מתחת לשטיח. הוא הסביר לי, שהוא פועל על־פי הנחיות...

עתון אחר מצטט תלונת אסיר, לפיה החדרים מרופשים, האסירים ישנים על הריצפה מחוסר מקום, אסירים חזקים שולחים את האסירים החלשים לשכב על הריצפה ומשתלטים על הנעשה בתאים. הדובר ממהר להכחיש, ועם זאת מספר בשבחו של הנציב, הבונה מיתקנים חדשים לרווחת האסירים, ודואג בצורה מעוררת התפעלות להיטיב את תנאיהם. הדובר שואל בכתב : „הכצעקתה?" אני מעריך אותו. אבל מדוע לא להתקרב עוד פסיעה אחת אל האמת? מדוע לזרות חול בעיני הציבור? אחד ממנהלי בתי־הסוהר אמר לי פעם : „אין לו מצפון לא נקי. למי שאין מצפון, אין בעיות עם נקיונו". אני חולק על הגדרה זו כאשר היא מיוחסת לדובר. היא קיצונית מדי, אך אופן מילוי תפקידו צורם לי לעתים קרובות מדי.

מחירו של כבוד המשפחה

שנים רבות עברו על ח', בדואי מכפר שבגליל, … פניו הרויש' קמטים. מאור עיניו כבר בו וכהה, שיניו … להקריח. מסור לעבודה, ישר ונעים הליכות. … קנקנו ועל דרך המחשבה שלו.

אני : ח', ניחיר כבר תבע ממך כבוד המשפחה

ח' : נכון אדוני. אני משלם מחיר כבד מאוד, אבל … היתה לי ברירה.

אני : גדלת במדינת ישראל, ספגת משהו מן … בקיבוצים, נפגשת עם יהודים. האם לא נותר בך … דעת צלול לפני שהורדת על עצמך את האסון?

ח' : אני רוצה שתדע, אדוני, אף פעם בחיים לא … החוק. הייתי תמיד אזרח הגון.

אני : ובכל זאת, הסתבכת?

ח' : תראה, ישנן נורמות של התנהגות חברתית. לנורמות אלה יש כוח יותר גדול מהנורמה המשפטית שמקובל במדינה בנושא שבגללו אני „יושב", … והאמונה הדתית שלי.

אני : ואז, הולכים להיות קורבן על מזבח אותה …

ח' : כן. אדם כמוני, שכל חייו סובבים סביב … לקראת המעשה בלי להניד עפעף, ובלי טיפה של … כזה אינו מסוגל לחזור בו ממה שהוא מרגיש אנוס לע…

אני : למען כבוד השמשפחה הרגת שני אנשים … לא הגזמת?

ח' : זה באמת נשמע מחריד, אך אספר לך בקצרה … שרצחתי חי כיתום, וגדל בבית אבי. הוא זכה לחיי משפחה … במקום לגמול למשפחה על כל אשר נתנה לו, הוא … כבודה. הוא חילל את כבוד אחותי. היא נענתה לפיתוי … עמה אהבה. לבסוף חטף אותה מן הבית, ומחייהם המשותפים … ילד ללא נישואים. ניסינו לגאול את כבוד המשפחה ו… להשיא אותם אצל הקאדי. אבל אז, לפני שנערכו הנישואים … את אהלו מול אהל המשפחה. אפילו סולחה, כפי ש… אצלנו עדיין לא נערכה. כאשר העירו לו על … והתלוננו. העלבון והבושה עלו על גדותיהם, ואז … ביוחד.

אני : זה היה אז. וכמבט לאחור, אתה עדיין … להרוג אותם?

ח' : היום אני אדם חצוי. לא חדלתי מלהיות … שלא הייתי חוזר על מעשה כזה, אבל אני יכול להבין … זאת. אני מתייסר שנים רבות, ומשלם עדיין במיטב … המתים. „אללה ירחמוהום". יש בי רגש חמלה ורחמים …

אני : ועכשיו אתה מחכה ודאי שירחמו גם עליך?

ח' : כן. בעיקר על אשתי וחמשת ילדי. לדעתך, … עלינו? הרי אינני פושע, אינני רוצח, כל מה שעשיתי … עשיתי.

★

מעניין לעניין וכמעט באותו עניין, נזכרתי בניקוי… מצחין ואפלולי, במחיצתם של מוכי גורל אחרים. … תרשומת קלה מאותו מיפגש, ובגלל זהות הנושא … הפגישות.

כשנכנסתי לתא, ישב ע' רכון על מיטתו, … הגבוה נתן אותותיו בכל חזותו. כתפיו נפולות, פניו … ידיו גרומות, ואצבעותיו חרוצות קמטים והבורות … על המיטה הסמוכה שרוע מ', בן זקוניו של ע'. … קומה, נמרץ ותוסס. שניהם, מיטה ליד מיטה, אב ובנו … אחת.

מ' מארח חביב, אוהב לקשור שיחה, מפגין … ומורגשת.

„תגיד לי", לחשתי באוזניו, „יום השנה לאחותך … ביום כוח?"

„אחותי היתה שרמוטה" – הוא מחזיר בקול … לאלוהים. היא לא שלנו. היא ליכלכה את כל המשפחה … שנתאבל עליה?"

התעקשתי והקשיתי – „אבל היא דם מדמך, אחותך … אין סליחה?"

אביו, ע', מתרומם מעל מיטתו, נועץ בי מבט … כאילו אני המיסכן שאינני מבין.

מ' ממשיך – „לאחותי היו שרפרים בראש. רצתה … רצתה ללכת כמו יהודיות, עם שמלות חשופות, ועם … לגוף. פתאום בא לה ללמוד בבית־ספר תיכון. קיבלה … שהיא תלמד בסמינר. מה היא חושבת לעצמה? איזו … כולנו, לשכנע אותה שתפסיק עם המודרניות הזו. … השיגעונות האלה. חזרה לכפר מלומדת וגאה.

„רצינו לעזור לה להציל אותה. עשינו לה … מהכפר שלנו. אחרי כמה ימים הגיע בעלה אלינו … שרמוטה, הזדיינה עם אחרים, לא בתולה. איזו … המשטרה מצאה אחרי שבוע את גופתה בפרדס".

„נו, וסיכמתם ביניכם, מי באמת רצח אותה, אתה או …"

מ' משפיל מעט את עיניו, ומסנן לעומתי – „בינו … ,סיכסוך'. הוא מחזיק בדעתו שהוא רצח אותה. ואני … אותה".

שאלתי בהנמכת קול : „ומי באמת רצח אותה?"

התשובה לא אחרה לבוא – „אני רצחתי, רק אני" … בתקיפות. „אל תאמין לו" – קורא האב בקולו … את הוויכוח. „אני רצחתי אותה, וזהו זה". מ' נאנח … קלות, „אבי עקשן, ולכן הוא נמצא כאן".

מ' מבחין במבוכתי ומנדב את סיפור ההרשעה : … אותי, וטענו שאני רצחתי. סירבתי להודות, והמשט… במאסר. יום אחר עצרו גם את אבי, וכלאו אותו יחד … שכבר הודה במעשה, ואפילו שיחזר את הרצח. … לפניך, אתה תלך הביתה' כך אמר לי. רק כאשר … להתחיל, נשברתי והודיתי. רציתי להציל אותו. … שישחררו אותו, והם הבטיחו לי שידברו עמו כדי … שמסר. אבי לא השתכנע, וחזר וטען שהוא ורק הוא … בית־המשפט היו שתי הודאות, שלי ושלו, ואז …

התא הנעול של אייכמן

ב־23 במאי 1960, הודיע דוד בן־גוריון מעל במת הכנסת, על תפיסתו של אדולף אייכמן, והעמדתו לדין בפני בית־משפט ישראלי. לאחר שנתיים ימים, ביום 29 במאי 1962, דחה בית־המשפט העליון את ערעורו של הפושע על דין המוות שהוטל עליו על־ידי בית־המשפט המחוזי בירושלים.

יומיים בלבד לאחר דחיית הערעור, ביום 31 במאי 1962, הוצא אדולף אייכמן להורג בתלייה בבית־הסוהר ברמלה. לאחר שהרופא הממשלתי קבע את שעת המיתה ב־23.58, נשרפה גופתו בתוך הכלא, והאפר פוזר, עוד באותו לילה, אל מחוץ למי החופים של ישראל.

חדר כליאתו הוסב למגורי אנשי הסגל העושים לינת לילה במקום. סמוך לחדר בו היה כלוא בתקופת משפטו, הוכשר בזמנו תא קטן, בו קיים את פגישותיו עם אשתו ועם עורך־הדין שלו. במשך שנים רבות נעול תא זה, ואין עושים בו שימוש.

ביקשתי יום אחד לבדוק אם אפשר לנצל את התא המיוחד למטרה כלשהי. כאשר הוסרו המנעולים והדלת נעה על ציריה נדהמתי ממראה עיני. מלבד גופו של הצורר שלא היה שם, נותר שם כל מה שיכול היה להזכיר אותו. מישטח העץ עליו עמד בטרם נפער החלל מתחתיו היה מונח עדיין על הריצפה. חבל התלייה המיוחד שהובא מאנגליה מונח בפינה, השימוש החד־פעמי הותיר אותו חדש ומבריק. חליפות, חולצות, לבנים וגרביים מסודרים כהלכה, זה על גבי זה, כאילו הבעלים עומד לחזור וללבוש אותם. כלי האוכל והסכו"ם מאובקים, אך גם הם מסודרים, ונראים כאילו הם ממתינים למי שעשה בהם שימוש כה רב. ספרים אישיים, המזכירים ספריה ביתית קטנה, עומדים על מדף העץ. מחברות ורשימות בכתב־יד מונחות ליד ה„ספריה".

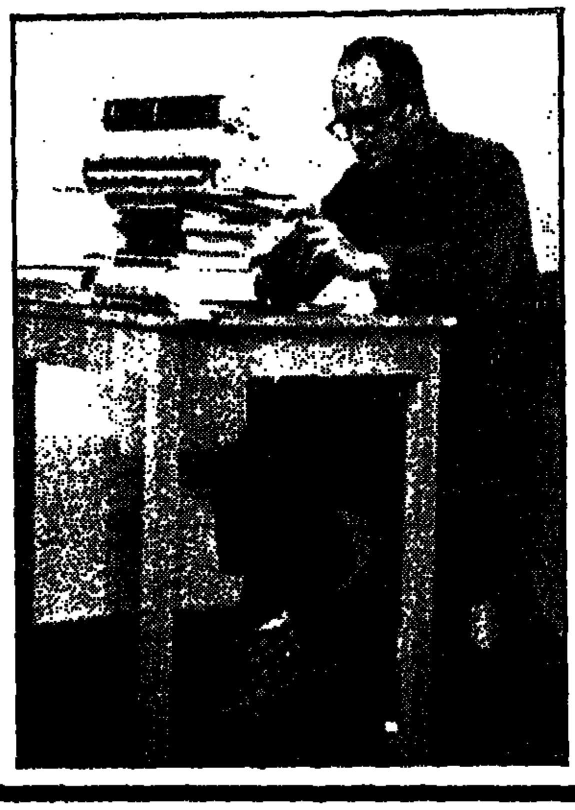

עמדתי דקות אחדות והתבוננתי ב„ירושה" שהותיר לנו נציגו של היטלר. קפאתי על מקומי נוכח כל הפריטים, שהיו חלק בלתי נפרד ממנו בשעות חייו האחרונות, ועד לרגע הוצאתו להורג. השואה האיומה שפקדה את עמנו כאילו גם היא ניצבה לידי, מול השאריות הדוממות האלה.

איש לא הצליח להסביר לי את תכליתו של „אוסף" זה במקום זה. הגורמים אליהם פניתי לא סיפקו לי פתרון. לרגע חשבתי להשמיד ולחסל כל זכר מן הצורר. ברגע אחר היססתי והתחבטתי בשאלה, אם טוב אעשה כשאתן הוראת חיסול ומחיקה של דברים אלה, בעוד שעשויים הם – אולי – לשמש תזכורת אילמת לקיצו של משמיד עם.

פניתי לגורמי הנצחה שונים, וביקשתי את עצתם. קיימתי מספר מגעים עם יהודים טובים המופקדים על אתרי הזכרון לשואה. איש מהם לא גילה עניין בפריטים העומדים שם כאבן שאין לה הופכין. הצעתי להקים בשולי אתר הנצחה מבנה קטן, מעוצב במיוחד, שייתן ביטוי הולם לחשבון שנפרע מנציגו של השטן. בתוך אותו מבנה ולאורך הנתיב המוביל אליו, ניתן, כך סברתי, להרגיש את „הפתרון הסופי", למי שחיפש אותו עבור אחרים.

הדיונים לא נשאו פרי. הבנתי את הקשיים הרגשיים ואת מעצורי הנפש העומדים בפני מקבלי החלטה כזו. נטשתי את הרעיון, ופסקתי לטפל בעניין. התא ננעל לעוד שנים רבות. יורשי העתידיים בתפקיד ימשיכו – ואולי יסיימו – את האפיזודה שלא השכלתי להביאה לידי גמר.

לנו מאסר עולם. ייתכן שאחד מבינינו יכול להשתחרר אם יבטל את ההודעה שלו, אך שנינו עקשנים, ולכן שנינו יושבים".

□□□

הסוהר ואשת האסיר

שנתי נודדת עלי לילות ארוכים, ומחשבותי נטרפות. היום נאלצתי לפטר שני סוהרים, ולכרות במו־ידי את מטה־לחמם. זו היתה לי חוויה קשה, אבל בלתי נמנעת.

מזה זמן מגיעים לאוזני רינונים הולכים וגוברים, בדבר קשרים מיניים הניכפים על־ידי סוהרים על נשות האסירים. כמו סיפורי רכילות רבים, שנתגלו כמרושעים וחסרי אבק של אמת, האמנתי שגם הפעם יעבור הגל העכור של „שמועות", ויסחף עמו את הדיבה הנוראה.

הפעם התאמתו הרינונים, והסבו לי צער רב. שני סוהרים הלכו כמה פעמים לביתו של אסיר, יותר נכון לאשתו. רדופים על־ידי תשוקותיהם, באו לפרוק את יצריהם המיניים. השררה העבירה אותם על דעתם.

מדוע הסכימה אשת האסיר לכך? ואם ניכפה עליה הדבר, מדוע לא דיברה אתי על כך?

„אני רצחתי" – הכריז הבן. „אל תאמין לו, אני רצחתי" – התעקש אביו. כל אחד מנסה לחלץ את השני מהכלא ולקחת את כל האשמה על עצמו – ושניהם שפוטים, בינתיים, למאסר עולם

התשובה מורכבת. אם אשת אסיר מורגלת במתירנות שלוחת רסן – אזי עולם כמנהגו נוהג. „נותנת" ברוחב לב, ומשגרת, בתמורה על חסדיה, באמצעות „שליחי המצווה", חבילה יפה של סמים לבעלה, לשימושו האישי ולצורכי עיסוקיו. אם אשת האסיר מסוייגת מיחסי מין מן הסוג הזה, היא נקלעת למסכת של פחדים, שמא ייפגע בעלה בכלא מידי הסוהרים, או שמא ייפגעו זכויותיו וסיכוייו להטבות, בגלל הדימוי השלילי שאנשי הסגל ידביקו לו. היא כפוייה, איפוא, למלא את תשוקתם של אחרים. כ„פרס ניחומים" מוצעת לה האפשרות לשלוח לבעלה שי כלשהו, באמצעות הסוהרים.

שתיהן, המתירנית־להכעיס והמסוייגת עד לכפייה, דואגות לבעליהן. הן מגוננות עליו ממרחק, באמצעות גופן.

□□□

ענין של נסיון

גופה חרוכה במצב רקבון, שנתגלתה ביום 3 ביוני 1973 בין נקיקי הסלעים בשיפוליו המערביים של הר הכרמל, עוררה את שאלת העלמו של הסוהר בדברי ימאים, שעקבותיו נעלמו 14 יום קודם לכן. „הטיפול" שזכה בו הנרצח בטרם עצם את עיניו לנצח, וההתעללויות בגופה לאחר שהיתה כבר חסרת־חיים, מיקדו את החקירה למיגזר עברייני מסויים. בית־המשפט נפרע מהרוצחים, עת שהטיל עליהם ביום 17 במרץ 1974 מאסר עולם.

אחד הרוצחים, אולי האכזרי שבהם, העפיל במרוצת שנות חייו לפיסגת העולם התחתון, וזכה בו למעמד יוקרתי מבוקר. למרות היותו צעיר לימים – באמצע שנות העשרים שלו – ולמרות פרקי הזמן הקצרים ששהה מחוץ לבתי־הכלא, הספיק לגלות מעורבות עמוקה במעשי פשע. בו־זמנית נשא לאשה את חברתו, שילדה לו את בתו היחידה. האשה הצעירה החזירה נשמתה לבורא, כאשר כמות של סמים שצרכה כילתה את גופה. ילדה, בת ה־4 נותרה יתומה מאם, ומרוחקת מאב שבכלא הפעם לצמיתות.

מזג־אויר חורפי וסוער, גשם זלעפות אינו פוסק ולו לזמן קצר. אני יושב במשרדי כאשר הלוח מורה עדיין על יום ראשון בשבוע, 7 בינואר 1978. שעת ערב „מוקדמת" מרמזת על סיום יום עבודה, המתקרב לתריסר שעות. שני קצינים בכירים נכנסים לחדרי – רכזת העובדים הסוציאליים, ומפקד האגף הכללי. גם שעות עבודתם רבות ובלתי מוגדרות.

„באנו לשוחח איתך בעניינו של אסיר עולם א.מ', שטרם היכרת אותו", אומרת הקצינה.

השבועות הספורים בהם אני מכהן בתפקידי, לא איפשרו לי – לפי שעה – להכיר את כל האסירים, שמספרם מגיע למאות רבות.

„תראה", אומרת הקצינה, „סיימנו זה עתה שיחה משותפת עם האסיר. הגענו לכלל מסקנה, שחל מיפנה בדרך חשיבתו. הוא נשמע לנו אמין, והביע רצון עז למחוק את עברו, ולפתוח דף חדש בהתנהגותו. חמש שנים רצופות של ישיבה בכלא עשו את שלהן".

קטעתי את הדוברת, ומתוך הבנה והערכה להישג אליו הגיעו בשיחתם עם האסיר שאלתי : „ובכן, מה בוער לנו דווקא בשעת ערב, בסוף יום ארוך ומייגע, כאשר מחכה לנו הבוקר של יום המחרת?"

הקצינים הסבירו לי, שזהו רגע של חולשה או רגע של אמת בחייו של אותו אסיר, ורגע זה חבל להחמיץ. הם גם הבטיחו לו, ש„עוד בערב תיפגש עם המנהל", וזו אולי הזדמנות בלתי חוזרת.

הכרתי בעובדה שאני איש חדש במערכת, חסר נסיון ונטול הכנה מספקת במנטליות של עבריינים המבקשים להיפרד ממרכבתם הנפשעת, והרשיתי להם להביא את האסיר אלי.

„ערב טוב", מסנן האסיר מבין שיניו, ומתיישב מולי. אני מעלעל בדפי התיק האישי שלו. הוא אינו מספק הערכה של חיבה וקורת רוח. „אדוני", אומר האסיר כשאני מעיין בחומר. „אני מבקש שתסגור את התיק, ותנסה להכיר אדם חדש, הרוצה לפתוח דף חלק בחייו".

אני סוגר את התיק ומקשיב. שני הקצינים מפגינים נוכחות אוהדת ומדרבנת – „תעלה את כל שלוש בקשותיך". האסיר נשען על המחווה המעודדת של פטרוניו לשיחה, ואומר : „אני מבקש להוכיח לכם צדדים יפים בתוכי, ולרכוש את אמונכם, ובעתיד גם את עזרתכם".

מילות הפתיחה תאמו להפליא את עבודת ההכנה שעשו בפני שני הקצינים דקות אחדות קודם לכן, שלא בנוכחותו. עכשיו, באים ציוני הדרך אותם הציב לעצמו, ולגביהם דרושה מעורבותי. אני ממתין לשלוש הבקשות, והן באות. הראשונה שבהן – להעביר אותו לאגף אחר, אגף של „מתקדמים", עם איכות חיים טובה יותר. הבקשה השניה – להעסיק אותו בעבודה יצרנית, שיש בה גירוי מקצועי ושכר כספי להבטחת העתיד. הבקשה השלישית – חריגה אך חשובה – בתו, היתומה מאמה, נמצאת בפנימיה של הכפר בן־שמן. הפנימיה אינה מסוגלת להביא את הבת לביקורים, וזהו הרי כל עולמו הרגשי, אליו הוא קשור. הוא מבקש סיוע של בית־הסוהר להביא אותה לכאן.

קיבלתי את שתי הבקשות הראשונות, אך דחיתי בצער את ביצוען : „אשתדל להכיר אותך יותר, אבל גם מהר ככל האפשר, ועד נתראה בנושאים האלה". וכאשר לבקשתו השלישית החלטתי במקום, והודעתי לו : „תוך יומיים תראה את בתך". תמיהה מתפשטת על פניו – „איך?" הוא שואל. הסברתי לו שאנו נדאג להביא אותה לכאן ברכב שלי, והוא יבלה במחיצתה שעות טובות.

כולנו מצאנו עצמנו מרוצים מן הסיכום. האסיר, מפליג במחמאות ובהצהרת כוונות. השניים שסייעו לו והביאו אותו להישג זה, טופחים על כתפיו בהנאה.

עשרים וארבע שעות עברו מאז הפגישה. יום שני בשבוע, 8 בינואר 1978. הבלתי־יאומן מתרחש בכלא : שמונה אסירים, השפוטים לתקופות מאסר ארוכות, ומהווים סכנה ממשית לכל העומד בדרכם, ברחו בחסות החשיכה וסערת הגשמים, אל מחוץ לחומות הכלא. מי שעמד בראש קבוצת הבורחים, האדם ששקד על התיכנון ותירגל במשך חודשים את חבריו לבריחה הנועזת, הוא ולא אחר, אלא מי שהיה – יממה אחת קודם לכן – האסיר שביקש והומלץ על־ידי שני הקצינים הבכירים לפתוח דף חדש בחייו בכלא.

□□□

בקשתו של הומו

זכרתי אותו ממאסרו הקודם. גם הפעם נענש על עשיית מעשים מגונים בילדים. הופעתו אתלטית ומרשימה. שריריו חטובים להפליא, וחזותו הגברית אינה מסגירה את היותו „הומו" פעלתני, שאינו מסוגל לרסן את כמיהתו הבוערת לחוויות מין עם גברים.

בפגישתנו היום הביע את רצונו לשוחח עמי „חפשי־חפשי" על התופעה. הוא חש, לדבריו, עוד מתקופת מאסרו הקודם, שהיחס שאני מגלה כלפיו הוא יחס מתנכר, ממש כאל אדם חולה צרעת. הוא סבור שלא כך צריכים לנהוג במקרים כאלה. חשוב, לדבריו, להבין את התופעה ולא „לברוח" ממנה. אם אקבל את תפיסתו העקרונית, כי אז הוא שומר לסוף השיחה בקשה קטנה ממני. הנושא מבהיל אותי, אך מעורר גם סקרנות מסויימת.

האסיר : אנחנו, ההומוסכסואלים, איננו שונים מכל אדם אחר עלי אדמות. קח, למשל, אדם שכותב ביד שמאל, או אדם אחר, שיש על גופו כתם מלידה. איש מהם איננו נכה. הטבע עושה דברים שונים בגוף האדם. דברים גדולים וקטנים, דברים גלויים לעין ודברים מוסתרים. האם זו נכות? גם ההומוסכסואליות איננה בשום אופן נכות.

אני : בכל זאת, התופעה הזו שונה בצורה קוטבית מההטרוסכסואליות. ב„הטרו" משולבים גילויי אהבה לאשה עם יחסי מין, קיימים רגשות וריגושים, הם „ציר מרכזי" ביחסים. נפש בנפש נקשרת פחות או יותר. נדמה לי שב„הומו" חסרים כל האלמנטים הללו.

האסיר : (בנימה של התרגשות) גם ביחסים ההומוסכסואלים קיימת הנאה, ומגיעים לסיפוק מיני מלא.

אני : (נגרר קצת אחריו) ייתכן שמגיעים לסיפוק מיני, כדבריך. אך היכן האהבה, כאשר האשה איננה בתמונה?

האסיר : אצלנו האהבה אינה לאדם כאובייקט, אלא למין כלבר.

אני : (קצר רוח) אני מסתפק בהסבר. מה אתה מבקש?

חברי־כנסת ושופטים המליצו: תנו לאסירים ההומוסקסואלים לגור ביחד, אם זה אינו משבש את סדרי הכלא. אולם הם מיהרו להתריע: אל תחשוף אותנו כממליצים

האסיר : באגף שבו אני נמצא, ישנם עשרה „הומואים", המהווים חמישה זוגות של חברים. אנחנו מבקשים לרכז את כולנו בתא אחד, במקום שיהיו מפוזרים בין עשרות תאים.

אני : והנימוק לכך?

האסיר : הפיזור גורם לבגידות, למתחים מיניים שאינם מגיעים לכלל סיפוק. קיום יחסים בנוכחות „זרים" מביא לתגובות מעליבות ואלימות. אם ירוכזו כל ה„הומואים" בתא אחד, ייוצר שקט באגף, יהיו פחות מתח, והרבה פחות אלימות.

אני : (תשובה לקונית כמו בפניות חריגות) אני אחשוב ואתייעץ, ואודיע לך.

זמן מה לאחר השיחה ביקרו בכלא מספר חברי־כנסת ושופטים. הביקור נראה לי מתאים, בין היתר, להעלות את הנושא בפניהם. מצאתי את עצמי בבעייה. רובם ככולם גרסו שיש „ללכת לקראת", כי „זוהי תופעה טבעית, אמנם חריגה, אך בנסיבות הקיימות, וכל עוד זה לא משבש את סדרי הכלא, ואולי אפילו תורם לתקינות המשמעת, רצוי למלא את הבקשה".

הקשיתי כלפיהם : „אם תוגש, דרך משל, שאילתא בכנסת, ובה נתבקש להסביר את פשר מתן הלגיטימציה לחיים ההומוסכסואליים בכלא, האם אוכל להשיב שנתמכתי בכך על־ידכם, ואפילו לנקוב בשמותיכם?"

כנראה הגזמתי. התשובה השלילית היתה מוחלטת : אתה יכול לאמץ את דעתנו, אבל אל תחשוף את מקור ההמלצה. זו שיחה לא לפירסום ולא לציטוט".

הזמנתי את האסיר אלי. תשובה חייבת להינתן „תראה, חכיתי, התייעצתי ושקלתי. אני לא קובע עמדה לגבי הצרכים המיניים של ה„הומואים" בכלא. אני נוקט מדיניות אחידה כלפי כלל האסירים. כפי שאינני פותר את בעיות המין המתמודדות של כל הכלואים, והם נאלצים למצוא פתרונות עצמיים, כך גם אנהג כלפיכם. אתם, כפי שהסברת לי, אינכם שונים מכל אדם אחר, לכן אינכם שונים מכל אסיר אחר. תסכים אתי שאין מקום להפליה, בין לטובה ובין לרעה, כאשר מדובר בבני־אדם החיים תחת קורת־גג אחת, וכללים זהים חלים עליהם".

קמט קל עובר־חולף את מצחו. הוא נשאר עם הבעייה.

יומן אמריקני

מאת אהרון בכר, ניו־יורק

הדרקון הגדול

העיירה שלטון, מדינת קונטיקט, משתרעת בין כמה גבעות מורי־קות, על רקע אגם צלול, בתוך נוף כפרי רוגע. עד לא מכבר, מעטים ידעו על קיומו של המקום הזה. השבוע נודע שמו בזכות תושב מקומי.

השכנים של ג'יימס פאראנדס מתארים אותו בזהירות כטיפוס שקט, מופנם, וגות לבריות. הם יתקשו למצוא עליו מלה רעה. למרות זאת, פאראנדס בן ה־51 הוא טיפוס נאלח. הראיה: בראשית השבוע מינה אותו הארגון הגזעני "קו קלוקס קלאן" למנהיגו העליון. בפעם הראשונה מאז הקמתו, לפני כ־120 שנה, הציב הארגון הזה בראשו מנהיג שלא צמח מן הדרום הגזעני אלא הגיע לצמרת מתוך הצפון הסולידי, הליברלי. למחרת, ניצל המנהיג את יום השבתון, לרגל חג העבודה האמריקני, להשתעשע מעט על הרשא, בחצר ביתו, עם צמד הדוברמנים שלו.

"הדרקון הגדול", כפי שהוא נקרא מעתה בתוקף תפקידו, נראה קצת מגוחך בבגדי ספורט רעשניים ובארשת אטומה, עם כמה גינונים קטנים של מאצ'ו מודקן. מגע מאוד מתברר, שזהו אומנם ברנש מגושם ורפה־שכל, שפיו פולט במהירות נביחות קצובות, בעלות תוכן מעורפל, בעגה המונית. הוא נהנה לשחק את התפקיד שלו – וכמו אצל כל הטיפוסים מן הזן הסהרורי הזה, בכל מקום בעולם, עיניו מסגירות מיד את תהומות נפשו.

"הדריקון הגדול" מסובב על כל הראש.

הוא מסרב לדבר על האירגון שלו. "הדראקון" אומר שקומץ יהודים וליבראלים הקדימו להספיד את ה"קו קלוקס קלאן". יש לו בשבילם הפתעות. אנחנו הולכים ומתחזקים, הוא מבטיח, הארץ הזאת עוד תשמע מאיתנו בקרוב. אמריקה עדיין זקוקה לנו מאוד.

העובדה שהמיסדר הגזעני התמשט צפונה, אל לב ליבה של אמריקה שקטה וסובלנית, נראית לו כהישג חשוב, והוא צודק. לפני חמש שנים טיפוסים כאלה לא העזו להציב בסביבה את כף רגלם.

אישית, אומר "הדריקון", אינני שונא כושים ואינני זולל יהודים וקאתולים לארוחת בוקר. אני פשוט מעדיף פרוטסטנטים מבני הגזע הלבן – ואני סבור שזו זכותי.

מעתה, בתור מנהיג, ירכז "הדריקון" את עיקר מאמציו למאבק אגרסיבי בעד שוויון זכויות, בהתאם לחוקה. הארץ הזאת, הוא אומר, שבויה בידי מיעוט שחור – והמיעוט הרודש הזה עושה בה כבתוך שלו. אישית, הוא אומר, לא היה איכפת לו לראות כושי עובר להתגורר מול ביתו – הוא רק לא רוצה, לעזאזל, כושון שהיה מתפש עד כדי כך את קירבתו. בסביבה הזאת, הוא אומר, גרים כמה כושונים חביבים ואין לו נגדם דבר – בתנאי, כמובן, שיידעו את מקומם.

בשולי החצר, בחזית הבית, חונות שתי מכוניות. אחת מהן, ארוכה ומבוהקת, נושאת לוחית זיהוי של "קו קלוקס קלאן". זאת מכונית השרד שלו. על השימשה האחורית, לכל האורך, מודבק סטיקר שאומר הכל: "אם אתה רוצה להוציא ממני את הרובה שלי – בוא ניראה אותך, גבר, עושה זאת."

שכנים מדברים על הטיפוס הזה בזהירות, בשקט, ברגשות מעורבים. הם אומרים שזכותו לחשוב מה שהוא רוצה. רק קומץ שחורים, תושבי העיירה השקטה הזאת, מתהלך בהרגשה שעור יהיה שמח.

□□□

אלוהים במחיר מציאה

הכומר ג'ימי סוגרט חורש את אמריקה לאורך ולרוחב – ומוכר לה את אלוהים באריזה מושכת, מוכן לשימוש. פיטסבורג, פנסילבניה, היא עוד תחנה במסע הצלב. סוגרט, כוכב טלוויזיה, עומד על בימה מקושטת, מוארת באור נגוהות, ומרתק קהל של 20 אלף איש. הם מביטים בו כמהופנטים.

הוא אומר שאין להם מה לחפש את אלוהים בכנסיה, כי אלוהים מזמן לא שם. אלוהים, אומר סוגרט, נמצא באולם הזה, בתוך הקהל – וכל אחד יכול להרגיש בקיומו. רחש קל חולף באולם. משהו, כנראה, מתרחש. סוגרט, אגב, מוכר את אלוהים בזול: צריך להאמין בו, הוא אומר, רק להאמין – כדי לחסות אוטומטית בצל כנפיו. מציאה.

20 אלף זוגות עיניים בוהקות מן האולם בלהט אמונה. אלוהים של סוגרט עשוי בצלמו של הקהל הזה וכדמותו. כמו כולם, גם הוא מתעב הטמאים והאדומים – אלמנטים כאלה – ואת גרורותיהם הליברלים. מבחינה פוליטית, אלוהים הוא שמרן רפובליקני, חסיד גדול של רייגן ותומך נלהב ב"רוב המוסרי". אלוהים נלחם בפורנוגרפיה, בהפלות, ב"פלייבוי", בסמים, במתירנות, בכל אויביה הערמומיים של אמריקה, בכל ביבי השופכין המזוהמים אותה ומכרסמים בטוהר הנוצרי שלה. אלוהים מציע בטחון ויציבות, ומעניק תוכן לשעות הפנאי המתארכות. עכשיו, באולם, מדבר אלוהים מגרונו של הכומר סוגרט, בפירוש כך – והבשורה נשמעת שווה לכל נפש. הקהל קונה את המוצר הזה באריזה שהוא עטוף בה, כי זה בדיוק מה שהוא מחפש.

מי שרוצה, יכול לשלוח 20 דולר ולקבל את אלוהים בדואר, בתור קאסטת וידאו. ביזנס זה ביזנס.

□□□

עולם אחר

עורך־הדין ארואורד ה. ברונפמן מן הפירמה "מיילר את רוברטס ושות'" הואיל להשאיל לנו קלטת ישנה משנות ה־60, מן האוסף הפרטי שלו, עם שירי פיל אוקס. מאז, שמרנו עימו על קשר חברתי רופף. לפני יומיים, במשרדו הקטן והמטופח, למטה בעיר, יצא לנו להחות מעט על קנקנו. איש מעניין.

השיחה הזאת, על כוסית משקה, ריתקה אותנו לכיסא ועוררה בנו, עם סיומה, דיכאון קליל. אנחנו פוסחים להלן על הקושיות המיותרות כדי להביא את עיקר הדברים, כמעט כלשונם:

"עזוב אותי עם פיל אוקס, ועם כל הברנשים האלה משנות ה־60, כי אני אכלתי את ה'שיט' הזה עד שיצא לי מהאף. גם אני הסתובבתי שנתיים עם עגיל באוזן, אבל לא ראיתי מזה סנט שחוק. שנות ה־60 היה עסק טוב, עסק כמו כל עסק אחר, ויש אנשים שעשו ממנו את המכה של חייהם. הרבה טיפוסים כאלה, עם עגיל באוזן, התעוררו בוקר אחד במרומי דירת גג, עם חשבון בנק מכובד. מי שעשה עסק, עשה עסק. כל האחרים נדפקו.

"אנשים הסתובבו בלי גרוש על הנשמה, בלי בית, בלי משפחה, בלי עבודה, בלי עתיד. מה יצא להם? קרחת. מי שעשה מוסיקה, רכב על הגל הזה, עד שבא לו גל אחר. איפה כל הבמאים של שנות ה־60? מריחים בהוליבוד, כמו כולם, כי שם מונח כסף. מכל שנות ה־60 נשאר להם, הכי הרבה, עגיל באוזן.

"או קח את ההתנגדות למלחמה בוויאטנם. גם זה היה ביזנס, בדיוק כמו המלחמה, והרבה טיפוסים עשו עליו כסף וקאריירה. גם הפוליטיקאים בחשו בזה, משני צידי המיתרס, כל אחד לפי צרכיו. בסך הכל, איש לא רצה להיהרג – אבל לאיש לא היה איכפת שאחרים יהרגו. אנשים פחדו על עורם, ולכן אירגנו תנועת התנגדות. אני לא מאשים את הברנשים האלה, רק שלא ילבישו לעצמם נוצות ולא יספרו מעשיות. אנחנו עוסקים, בסך הכל, בבני־אדם. אנשים אינם משתנים. כל העולם משתנה, ורק טבע האדם נשאר כפי שהיה. מי שמתיימר לשנות את בני־האדם, שוגה בחלומות. תן לאנשים כסף, תן להם כוח ומעט כבוד – ולא איכפת להם שהעולם יישרף. כך היה העולם מאז נוצרו בו בני־האדם וכך יישאר לנצח.

"אני תומך ברייגן, בהחלט תומך בו, למרות שאינני מאושר מכל צעד או מכל התבטאות שלו. אני תומך בו, כי הוא היחיד שמבין את אמריקה ומבין את טבע האדם. בני־אדם נולדו להתחרות זה בזה, וכל אמריקה נבנתה על התחרות הזאת. כל אחד מאיתנו מנסה להשיג לעצמו מקום קצת יותר טוב תחת השמש, וזה הכל. את המקום הזה קונים בכסף. אין דרך אחרת, ומעולם גם לא היתה, ואף אחד לא יספר לי מעשיות.

"רייגן מבין את העניין וגם אומר את האמת. הוא אומר לאנשים: אל תתיימרו לעשות דבר למען אמריקה – כי אמריקה לא צריכה טובות. אם כל אחד יעשה למען עצמו, רק למען עצמו, אמריקה תסתפק בכך.

"קח, למשל, אותי. אני לא מעמיד פנים. אני רוצה להגיע, אני רוצה לעשות כסף, להיות כמו בן־אדם, להיות אדון לגורלי. זה, בעיני, החלום האמריקני – ואני רוצה להגשים אותו".

אחרי שעה קלה עזבנו את משרדו של עורך־הדין ברונפמן בהרגשה שהצצנו הצצה חטופה אל תוך עולם אחר. אנחנו תמימים.

● ג'יימס פאראנדס: הארץ הזו עוד תשמע מאיתנו – אמריקה זקוקה לנו

חץ מסילבי קשת

נעילת השערים

אומנם, לפני החלטתו השרירותית של הרב פרץ, מתחיל ממחר בערב שעון החורף. אולם המוח הרותח והמהביל מנ־סה, כמעט ללא הצלחה, לעקוב אחרי אי־רועי השבוע.

במבט ראשון, נראים דברים רבים כאי־אירועים. אם הם טומנים בחובם אפ־שרויות של התפתחויות, חושב האורח המותש כמו סקארלט או'הרה ב"חלף עם הרוח": "אני אחשוב על זה מחר".

כן או לא פיסגה עם מובארק. האם יש משהו בשליחותו של עייזר וייצמן. האם נתקף שמעון פרס, ערב הרוטאציה בפאניקה של נעילת השערים והוא אכן נעשה ראש ממשלה מעופף, כדברי מוד־עיו

שנת הלימודים החלה, ומערכת החי־נוך תמשיך להנפיק מורונים. האם, עד שלא יממשו האחיות את איומן לנטוש את בתי החולים, יתחילו לדבר אתן בר־צינות?

האורח קורא בריפרוף ידיעות קטו־עות על חקירת המשטרה בעניין השב"כ, ומבין שה"רוגע האלוקי", הלוא הוא יצחק שמיר, ראש הממשלה הבא – נחקר? תושאל?

הקורא מתהלך בתחושה עמומה שהעניין הזה יתמזמז.

●

יסורי גמילה

מוטה גור עושה את הלא־ייאמן בפולי־טיקה הישראלית. הוא מממש את החלט־תו שלא לשרת כשר בממשלתו של יצ־חק שמיר, בגלל מעורבותו בפרשת השב"כ.

אם התלוו להחלטה זו מניעים נוס־פים, כהתרסה נגד שמעון פרס, תחושת התיסכול על שלא צורף לקבינט – אין זה משנה.

האם יילך ל"סולל בונה", ל"כור"? ומעמדה זו ינסה לבנות לעצמו מוקד כוח? האם יפרוש גם מחברותו בכנסת? אם כן – עליו להיות מודע שראש ממשלה חייב להיות חבר כנסת. והרי זו שאיפתו.

כך או אחרת, טוב יעשה, בטרם יעזוב את האדמה החרוכה שהוא מותיר אחריו במערכת הבריאות, אם ייוועץ ברופאים כיצד להתמודד עם יסורי הגמילה הצפ־ויים לו.

מוטה, שועל קרבות ותיק, עלול להי־ווכח כי יסורי הגמילה ממוסרות השל־טון, לעתים קשים יותר מאשר גבורה פי־סית. מלבד הסממנים החיצוניים של השררה, יחסר לו הסם המשכר של להי־ות־שם. אפילו בפריפריה. שמו יימחק מהחדשות. לכל היותר יוזמן להביע די־עה בתור השר לשעבר. הוא עלול להית־קף במאניה־דפרסיה. בני ביתו יסבלו מהמתח שייצור סביבו. אם לא יעורר מהומות במפלה יהיה לא־אישיות הרשי־תית. וזה כואב.

●

יריד ההבלים (המשך)

ציפיתי שה"מוקד" השבועי יהיה עם מוטה גור לאור פרישתו. האיום של נטי־שת אחיות בתי החולים, ומחדליו בתפ־קידו המיניסטריאלי.

● אמנון רובינשטיין: נפלאות הנפקת מרכזיות חדשות

תחת זאת קיבלנו "מוקד" עייף, משעמם ומעצבן על המשמשוק בניר־אליהו. כולם דיברו ברצינות תהומית. הרב פרץ, כדרכו, סיים את דבריו במי־לים: "שוויון, סובלנות, הערכה, כבוד וי־דידות אמת." וזה אפילו כבר לא היה מצחיק.

פקחי מס ההכנסה פשטו בשבת על המשמשוק. האם גילו אותה להיטות, בי־מי חול, באולמי המכירה של מכוניות ומוצרים בני־קיימא, המלאים בימים אלה?

●

להיות הורה

יותר ויותר מפחיד להיות הורה בעידן הזה. עד שמגדלים ילד שעובר את מוד־לות הילדות, קיימת החרדה שלא יידרס, שלא ייאנס, שלא ייהרג בטיול, שלא יט־בע, שלא ישתמש בסמים, שלא ישתה. ובחברה כוחנית ואלימה כשלנו, שלא ייהרג במלחמה או בפעולה עויינת אח־רת.

הורה ממוצע חרד למחשבה, שעם התפתחות הטכנולוגיה המשתוללת, כבר לא תהיה לו שפה משותפת עם קיד־וידאו. שהוא לא יוכל לדבר אתו בשפת המחשב. שהילד יאבד את האינדיבידוא־ליות שלו. את הדמיון.

הוא איננו יכול התנחם בעובדה שא־לימות נוער היא רעה חולה בכל העולם. וכשהוא קורא על רצח נער בן 15 במקום בילוי, אין הוא רוצה לשמוע את הסברי הפסיכולוגים, אם אלימות בקולנוע ובטי־לוויזיה, שהילד חשוף להם, הוא דגם לחיקוי, או משחרר לחצים.

●

עולם מאצ'ואיסטי

ההורה, ולו גם הנאור ביותר, איננו מבין כיצד אפילו המוסיקה הפכה לנושא מעורר חרדות אצלו. כיצד כל קסטות הווידאו של אלילי הרוק המתחלפים לבקרים, מלווים באווירה מאיימת, בזווי־ות צילום מפחידות. נדמה לו שהכל הו־פך אלים. הספורט. "גיבורי תרבות" כ"רמבו" ו"קוברה" וסרטי קראטה ונינג'ה וסדרות בטלוויזיה.

ילד בן 15 יוצא לבילוי וחוזר כגוויה דקורה, משום שילד אחר יצא עם סכין בכיסו. עם כל הנסיונות למודעות פמי־ניסטית, עולם המחר, הוא מאצ'ואיסטי.

●

סטאטוס קוו בצה"ל

על כל כפייה דתית וזוחלת נוספת, מדברים פרס ופרץ על סטאטוס קוו.

המלה האחרונה היא תמיד לרב פרץ, שידבר ממאור פנים על סובלנות ואהד־בת־ישראל, ולפני שנספיק להסתכל הצידה, שוב יכרסמו בזכויותינו האזרחי־ות.

צה"ל, באורח שיטתי, נותן את ידו לכפייה הזאת. אחרי סדרות חובה "חינו־כיות" בישיבות ובילוי ליל שבת בפקודה בבתי דתיים, מונעים כעת מחיילי מילו־אים מלצאת לחופשת שבת, כדי שלא יחללו אותה בשובם.

חיילי המילואים יהיו מסורבי חופשת שבת. השר הממונה עליהם, יצחק רבין, ישחק באותו יום טניס. והדעת נותנת שהוא לא יגיע לשם ברגל. לך תבין מדוע במשאלי דעת הקהל, הוא השר הפופולארי ביותר.

● עזר ויצמן: עוד אי־אירוע?

●

יישרדו החזקים

"הנס הכלכלי" שאנו עדים לו, ככי־כול, הישגה המרשים של ממשלת האחדות – הופך להיות למעין הכלאה של רייגאניזם ותאצ'ריזם. יישרדו החזקים.

מקצצים בשרותים הסוציאליים. מי שחרד לבריאותו, יפנה באורח פרטי לרופאים. מי שרוצה לרכוש השכלה גבו־הה, שישכח משוויון ההזדמנויות. מי שזקן, יודע שכאשר יגיע לתשישות, אין מספיק מוסדות סיעוד. אלא אם כן יש לו הכסף למוסדות פרטיים, קרנות הפנסיה שלו מאויימות.

והחל מהשבוע, אם ירצה לשוחח בטלפון עם יקיריו, יצטרך לעשות זאת בשעת לילה מאוחרת, בגלל הפעלת המונה בשיחות מקומיות. חשבון הטלפון שלו איננו מגולם.

הוא לא יתנחם בסיפורים על נפלאו־תיו של שר התקשורת, אמנון רובינשטי־ין, בהנפקת טלפונים ומרכזיות חדשות. אם הוא במקרה גר בצפון תל־אביב, כא־שר יבוא לחייג, ביד רועדת, לא יוכל להשיג שיחה בטלפון המתחיל בספרות 23 ו־24. והוא שממילא כבר איננו יוצא, יתכנס יותר ויותר בתוך עצמו. מאויים בבריאותו, בחרדות, ובאלימות סביבתית.

● מוטה גור: הסם המשכר של להיות־שם

גאולה כהן / לקרוא לדברים בשמם

צור, אתה מצחיק אותי

לא שאני לא מבינה למצוקה שלך, השר צור: איך באמת אפשר שלא להתפוצץ, כששום דבר לא עוזר לפוצץ את הממשלה הזאת. ומה כבר לא ניסית... את כל הדרכים, אפילו את הישרות. והיום – הלא זה [illegible], היום אי־אפשר להמשיך סתם לעשות רוח ולהפריח יונים.

אז מה עושים?

לנסות לטרוף את הממשלה גם מן ה„פיסגה" – כמו פרס – היית רוצה, אבל אתה לא יכול;

לטרוק את הדלת ולעזוב את הממשלה – כמו גור – היית יכול, אבל אתה לא רוצה;

מה שהיית רוצה, זה להיות בפנים, אבל שזה יהיה גם מבחוץ: להיות „עם", אבל שזה יהיה גם [illegible].

כך, מתוך תקווה שהפעם זו הצעה שהליכוד לא יוכל אלא לסרב לה – נולדה בימים אלה תוכניתו הבוללת של השר צור לצימצום שליטת ישראל בשטחי יו"ש ועזה.

★ ★ ★

אכן תוכנית „כוללת"!

כוללת את כל המיגרעות – ורק את המיגרעות – של כל התוכניות הישנות, כשהיא מוסיפה עליהן – כחידוש אישי, מקורי – את המגרעות שלה:

★ לתוכנית הפשרה הטריטוריאלית מבית היוצר של דוד בן־גוריון – היא מוסיפה גם את הפשרה על הזכות ההיסטורית... שהלא אנחנו כובש זר ביו"ש ובעזה!

לתוכנית הפשרה הפונקציונלית מבית היוצר של משה דיין – היא מוסיפה גם את הפשרה הטריטוריאלית ... שהלא אם כבר כובשים זרים, שנהיה כאלה רק בקצת מהשטח, לא בכולו...

לתוכנית הנסיגה בשלבים ובתנאים מבית היוצר של יגאל אלון – היא מוסיפה את הנסיגה החד־צדדית ללא תנאי... שהלא אם בסוף סוף סוף ניסוג, למה שלא נעשה זאת כבר בהתחלה? למה לחכות לשלום שעוד לא בא, כשאנחנו ביוזמתנו יכולים להגיד „שלום" ל־70 אחוז (לפחות!) מיו"ש ועזה?

אם נישאל: איך זה באמת שבן־גוריון לא חשב על זה ודיין ואלון שכחו את זה – לצור יש על כך תשובה ניצחת: המגרעת שלהם היתה, שהם חשבו על פיתרונות קבע, שיהיו טובים גם למחר ומחרתיים, במקום לחשוב רק על פתרונות של „בינתיים".

★ ★ ★

צור חושב רק על „בינתיים"!

בינתיים נעלה להם לערביי יו"ש את איכות החיים, ואם זה יעלה מחר גם את כמות הטרור – הלא זה יהיה רק מחר...

בינתיים ניצור להם את התשתית הפוליטית, ואם זו תהפוך בעוד שנה או שנתיים לתשתית קבע של המדינה הפלשתינאית – הרי זה יהיה רק בעוד שנה או שנתיים...

את השר צור מעניין מה שקורה עם השליטה שלנו היום. אבל לא רק עם השליטה שלנו ב„שטחים", אלא גם עם השליטה של הליכוד בממשלה ושל המתנחלים ביו"ש.

המצוקה אולי יולדת לפעמים פתרונות, אבל השינאה תמיד קוברת אותם.

השר צור אכן לא מסתיר גם בתוכניתו זו – אנדרוגינוס פוליטי מגוחך – את שינאתו (אולי גם קנאתו) למתנחלים ולהתנחלויות: רק „להקפיא" אותן? – לא. זה לא מספיק לו, צריך גם להפסיק להן את החמצן. שייחנקו.

אם בא לי עכשיו לא רק לצחוק, זה משום שאני נוכחת עכשיו שצור הוא הוא גם השר לקליטת עלייה. מי שקם כל בוקר עם המחשבה איך להוריד יהודים מחברון, לא יעלה יהודים גם לתל־אביב.

וזה כבר לא מצחיק.

[illegible]

מצוקה כלכלית

היה חם מאוד באותו ערב, ולכן החלטנו לצאת ולסעוד בחוץ. כאן התחילו הבעיות.

בכל בתי הקפה והמסעדות על חוף הים היה מפוצץ. אי־אפשר היה להכניס סיכה, ובהרבה מקומות היה תור ממש. כבר ראינו תורים בימי חיינו, ואפילו זכינו פעם לראות את התור בכניסה ל„סטודיו 54" המפורסם בניו־יורק. אבל דבר כזה - מי היה מאמין? אנשים במיטב המחלצות, נשים עדויות בתכשיטים מפוארים - עומדים ומתעצבנים בכניסה לאיזו מסעדה. מה זה מתעצבנים? רותחים ממש. ואיש אחד נשמע אומר: „מה הולך פה? מאיפה לאנשים יש כסף?" אמר, וחזר מיד להידחק לראש התור.

★ ★ ★

ראינו שזה לא יילך כך - וחיפשנו כיסא או בדל־שולחן במקום נידח על שפת הים, ממש על החול. כשהגענו לשם - פקק תנועה אדיר, כל קו־הייצור של מפעלי המכוניות היפאניות לשנת 1986 - חונה שם. ומה רואות עינינו? המקום מלא, אנשים שרים בגרונות ניחרים שירי מולדת, אין מקום לשבת, ואפילו השולחנות תפוסים. כן, כן, מחוסר מקום - אנשים עולים על השולחנות ורוקדים, ממש כמו בפיראוס. תפסנו איזה מכר ושאלנו מה העניינים, ואיך אפשר להיכנס. הוא טען שיש מישהו שמוכר מקומות במחיר מופקע, ואם נרצה הוא יתן לנו את הטלפון שלו (אבל רק לשבוע הבא).

בסופו של דבר, ממש אחרי חצות, מצאנו מקום במסעדה עלובה, עם אוכל מתורבן, בלי מיזוג אוויר (ועמדנו בתור 40 דקה). פגשנו שם כמה ידידים, ושוחחנו עד אור הבוקר על המצב הכלכלי, וכמה קשה לגמור את החודש.

בבוקר החלטנו, שהחום המעיק הגיע השנה לרמות איומות. הגיע הזמן לרכוש מזגן. עשינו סקר־שווקים, והגענו בסופו של דבר למשרדי המכירות של החברה שבחרנו. תור. צעקות. „אני הייתי קודם". „מה זה, פרוטקציה?". המוכר הסבלן (שלקח כמובן גלולות הרגעה) הסביר לכולם, שמועדי האספקה הם רק בדצמבר ובינואר. אין סחורה. לא חשוב, אמרו האנשים, לפי הקיץ הזה בטח נתחמם גם בינואר. יאללה, קח כסף ותן קבלה. אבל אין לי מה למכור, יילל המוכר. הקהל, עם חבילות המזומנים בידיו, עט עליו בתנועות מאיימות, ורק אז הוא נכנע והחל למלא טפסי־הזמנה.

מעבר לכביש - סוכנות למכירת מכוניות. צעקות. ניגשנו לראות מה העניינים. „מנוולים", זעק אדם נשוא־פנים, נכבד למראה, „מנוולים הם לא רוצים למכור מכוניתו". שאלנו אותו בנימוס, למה הוא מתעקש לקנות אם לא רוצים למכור לו - והוא הסתכל עלינו כאילו ירדנו מן הירח.

פגשנו שני חברים שמחו דמעה מעיניהם. מה קרה? אין להשיג אוטו. ניסינו להרגיע אותם, מצאנו איזה קיוסק (דווקא היה מקום) ושתינו קפה שחור. כדי להסיח את דעתם מן הטרגדיות האמיתיות של החיים, גלגלנו שיחה בטלה על דא ועל הא. בעיקר דיברנו על המצב הכלכלי, ועל כך שאי־אפשר לגמור את החודש, ובעיקר על הבזבזנות של הישראלי המצוי. מה יהיה הסוף, שאל החבר והאיץ בנו לגמור את הקפה ולחזור לסוכנות־המכוניות. אולי יהיה לנו מזל, אמר.

★ ★ ★

ראינו שהעסק מתחיל להסתבך, וחשבנו לנסוע קצת לחוץ־לארץ, להינפש. זכרנו, שבתחילת השנה אמרו כולם בכל ליל שבת: „השנה אנחנו לא נוסעים. די. לא נוסעים, וגמרנו. מספיק עם שריפת הכסף הזה". אם כך, חשבנו, לא יהיו בעיות מיוחדות.

חה, חה, חה, לא תאמינו - תור. בכניסה למשרד ההזמנות של מועדון־נופש מסויים ואופנתי - הדלת נעולה, שומר גברתן שומר עליה, ומכניס פנימה את האנשים אחד־אחד. לרגע חשבנו שאנו חוזים, אבל לא.

„איזה סקנדלו", זעקה אשה אחת, לבושה במיטב האופנה. „כל שנה אני נוסעת למרבייה, ועכשו עושים בעיות כאלה? סקנדלו". על ידה עמד גבר, שעשה תנועות מוזרות - כמעט מגונות - לעבר השומר. בתחילה נדמה היה שהוא מודיע לו משהו מסויים מאוד, אבל עד מהרה הסתבר שהוא מנסה לשחד אותו ב־20 שקלים כדי שיכניס אותו בלי תור.

הסתלקנו בבושת פנים.

בקיצור: לאט־לאט חדרה ההכרה לתודעתנו – שאנו לא נצליח ליהנות מן הקיץ הזה. קיץ חם, מתיש, מעצבן, ואי־אפשר להגיע לשום מקום. בכל פינה - תורים, הכל מלא, אין מקום, לא ניתן להשיג כלום. מה לעשות?

בסופו של דבר, החלטנו פשוט להישאר בבית. הזמנו כמה חברים, פתחנו מאוורר ישן, ושוחחנו על דא ועל הא. בעיקר דיברנו על המצב הכלכלי, על כך שאי־אפשר לגמור את החודש, ועל כל המשוגעים שמוכנים לעמוד בתור כמו עניים בפתח.

מחר ננסה שוב, אולי הפעם נצליח יותר.

שבוע אחרון!
מחסלים
את הקיץ בטתה
מציאות אופנתיות
גברים • נשים • ילדים
תחתוני דלתא וחולצות פייר־קרדין בהנחות של 20% - 40%
הנחה עד 50%
טתה
רשת בגדי אופנה הגדולה בישראל
אנו מכבדים ויזה יותר טוב מכסף
החנויות הפתוחות במשך כל היום ברציפות:
ת"א: דיזנגוף 136 ★ דיזנגוף סנטר (אלסקה) ★ אלנבי 85 ★ הרצל 6 (חנות המפעל) ★ כפר-סבא: מרכז קניות אחרוני ★ חיפה: הדר, הרצל 50 ★ צ'ק פוסט (חנות המפעל) ★ דרך העצמאות 61 ★ ירושלים: לונץ 7 ★ המלך ג'ורג' 7 (חנות המפעל) ★ באר-שבע: קק"ל 139.
החנויות הפתוחות בין השעות 9.00-13.00, 16.00-19.00 יום ו' עד 14.00
ר"ג: ביאליק 29. בת-ים: שד' העצמאות 67. נתניה: הרצל 9. חדרה: רוטשילד 36. ק. מוצקין: השופטים 76. עכו: בן-עמי 43. נהריה: ככר העיריה. עפולה: ארלוזורוב 8. פ"ת: קציר 6 במדרחוב. ראשל"צ: הרצל 68. רחובות: הרצל 203. הרצליה: סוקולוב 33 צפת: רח' ירושלים 40. אילת: מרכז קניות שלום.

• המונית המיוחלת מגיעה לאחר ציפייה ארוכה: „מוציאים שם רע לענף". (צילם שלום בר־טל)

הקריאות „טקסי, טקסי" נשארות בימים אלה לרוב ללא מענה; כשהנהג כבר עוצר, הוא לא מוכן תמיד להפעיל מונה או לתת קבלה ★ השנה נכנסו לענף יותר מאלף נהגים חדשים, ולעומת זאת ירדו כ־800 נהגים לארה"ב ולקנדה ★ התעריפים הזולים של המוניות הזרימו אליהן לקוחות חדשים מזדמנים, ואילו הקבועים מקופחים ומתוסכלים ★ יו"ר האירגון הארצי של נהגי המוניות רוצה להפוך את השירות ל„שוקולד שווייצרי": רק מי שיוכל לשלם – ייסע ★ בינתיים, חם, לח, רוצים לנסוע – אין מונית לרפואה

לאן נעלמו המוניות?

מאת שושנה חן

...ולם נאבקים על המוניות. הנוסעים – להשיג מונית, הנהגים – ...קים" המתסכלים, מישרד התחבורה – בגל התלונות. לאן נעלמו ...וניות? אני יוצאת לחפש.

1 בספטמבר, 8.30 בבוקר, רחוב אבן־גבירול בתל־אביב. על פני ...לפת מונית שמיספרה 441923. ריקה. הנהג מאותת סימנים סתמיים, ... עוצר. אחריה, בהפסקות, עוברות ארבע מוניות תפוסות, ושוב ...נית ריקה, 440062, נוסעת לשלום בלי לעצור. ב־8.45 באה הישועה. ...נית 441147, גם ריקה, גם עוצרת, הנהג מפעיל מונה ואפילו מגיש ...לה. המחיר: רבע שעה של המתנה.

...אחר־כך מתברר לי שהיה לי מזל. בחופש הגדול היה המצב גרוע ...ה יותר. הילדים, מסתבר, השתלטו על המוניות. אלפי ילדים ובני ...ר ניצלו את התעריפים הזולים, נסעו לים, לבריכה, סתם להסתובב. ...בעה חבר'ה לוקחים מונית, נוסעים בעיר, משלמים פחות משני ...בוקי „קוקה קולה". הנהגים לא אוהבים את הלקוחות הללו. טוענים ...ם חשים מושפלים. במקום לספק שירות לבעלי אמצעים, הפכו ...בלים של המדינה.

...לך מקומות חניה למוניות

...התעריפים הזולים של הנסיעות במוניות הזרימו אליהן לקוחות ...שים. במקום לחפש מקום חניה במרכזי הערים הסתומים ולהסתכן ...ח או ב„סנדלי דנוור", לוקחים מונית. במקום לקחת את הרכב ...טי לים, שוב מונית. הנפגעים הראשונים: לקוחות קבועים. ...שים נטולי רכב, שעבורם מונית היא מיצרך חיוני.

...יום שלישי השבוע – התחנה המרכזית בתל־אביב. 10.30 בבוקר. ...מש קופחת באכזריות. חם. מזיעים. ליד התחנה של קו מיספר 4 ...עת שורת אנשים מזדמנים התעמלות־בוקר. הם מניפים יד ימין ...קים במלוא הגרון: „טקסיו". ממש לידם ממתינות ארבע מוניות ...ות. כל מקומות החניה במידרכה הארוכה ממול תפוסים על־ידי ...יות בין־עירוניות ריקות. בתל־אביב הפקוקה משוריינים אלף ...ות חניה למוניות.

...שלושה נהגים במכנסיים קצרים נשענים על מיכסה אחת המכוניות ...לים שיחת־בוקר עירנית. אני מבקשת מונית לבית רומנו. „לשם ...כדאי", עונה אחד הנהגים. „יש פקקים. קו 44 הכי טוב בשבילך". ...את מבקשת מונית למרכז תל־אביב. „בשבילך 5 שקלים". נוסע ...יש מזוקן מבקש גם הוא מונית לאותו איזור. „המחיר בשבילך", ... הנהג, „7 שקלים". מתפשרים על 5.

...שלוש מוניות ריקות חולפות על פני, שתיים עוצרות. הנהגים ...רבים להפעיל את המונה. המונית השישית עוצרת, הנהג מוכן ...עיל מונה. נסיעה למרכז תל־אביב עולה לי 2.70 שקלים ועוד 20 ...ת המתנה. לא נורא.

...צים לעשות כסף קל

...סוקרי „המועצה הישראלית לצרכנות" בילו שבוע (בין ה־18 ל־25 ...וגוסט) בציד מוניות בתל־אביב, ירושלים וחיפה. בשעות הלחץ ...יים ובבוקר המתינו סוקרים בישי־מזל עד ארבעים דקות למונית. ... עשרות פניות להזמנת מוניות בטלפון, נענו בחיוב רק בשני ...רים. בששה מיקרים היתה התשובה „אין מונית" גם כאשר חנו ...ות בתחנה. בירושלים הצליחו להשיג מונית בשני מיקרים מתוך ...פניות טלפוניות. מתוך 10 נסיעות הפעילו רק שלושה נהגים ...ים. לעומת זאת בחיפה ממש אידיליה. כל תחנות המוניות החיפאיות השיבו לצילצולים טלפוניים, כל הנהגים ברחוב עצרו. אריבות חיפאית מיוחדת? יש טוענים שהחיפאים ממעטים להשתמש במוניות, והענף בעיר ניזון בעיקר ממיפעלים. הנהגים פחות מתוסכלים ומסיעים נוסעים פרטיים.

„מוציאים שם רע לענף", מסכימים כל נהגי התחנות שעימם שוחחתי. דוד בן־דוד ממוניות „קסטל" בתל־אביב מסביר שבשנה האחרונה נכנסו לענף יותר מאלף נהגים חדשים. מפוטרי הקואופרטיבים לתחבורה, מחפשי עבודה שחשבו שליד הגה המונית ממתין להם מיכרה־זהב. מקבלי פיצויים ממקום העבודה הקודם רכשו „מיספרים ירוקים" בשוק החופשי והקפיצו את המחירים. אחרים – שכרו מוניות, הרהירו גם כאן את המחירים כלפי מעלה (ראה מסגרת). לא קל להוציא מההגה פרנסה אחרי תשלום שכירות בת מאות דולרים, אבל הללו רוצים לעשות כסף קל תוך הפקעות מחירים. מן העבר השני, מעריכים בענף, ירדו השנה כ־800 נהגי מוניות, רובם לארה"ב ולקנדה.

אברהם מצא, יו"ר אירגון המוניות הארצי, טוען שפנה למישרד התחבורה לחפש את מפקיעי המחירים בתחנה המרכזית של תל־אביב וירושלים. לדברי פנחס בן־שאול, המפקח הארצי על התעבורה, „מפקיעי המחירים מריחים את הפקחים מרחוק" – ומתיישרים. יש גם אלימות. בשבוע שעבר הוכה פקח שרשם תלונה נגד אחד מנהגי תחנת „המלך דוד" הירושלמית. רישיון המכה הושעה ל־14 יום.

מאז תחילת השנה הוגשו למישרד התחבורה 479 תלונות על נהגי מוניות. הסיבות: סירוב להסיע, אי הפעלת מונה והפקעת מחירים. זהו מיספר קטן של תלונות יחסית למה שמתרחש על הכבישים בחודשים האחרונים.

עד כמה שהדבר נשמע מוזר, נוסעים רבים, בעיקר לקוחות קבועים, מבינים לליבם של נהגי המוניות. „רבים משאירים לי טיפים כמו בחוץ־לארץ", אומר בן־דוד, „ אבל אני לא רוצה טיפ. רוצה פרנסה בכבוד".

יוסף לוי, נהג מונית תל־אביבי, אומר שאחרי 25 שנים על הכביש „בושה מה שקורה כאן". בשעת צהריים הוא מתחיל לנהוג ויסיים ב־2 בלילה. אחרי 10 שעות ויותר ליד ההגה נשאר לו רווח של 10 שקלים לשעה. „ואיפה מס־הכנסה? ואיפה מע"מ?" הוא זועם. נוסע לשכם עם אקרת בכיס לתיקוני מוסך, כדי לחסוך כמה גרושים. הושיב גם את האשה ליד ההגה, שתעזור לפרנסה. „ואם אני מפסיק מחר להיות נהג, איפה הפיצויים? איפה כסף של זיקנה? מי נותן לנו?"

מונית פרטית מת"א לירושלים

תעריפי המוניות נמוכים היום עד גיחוך. במסלולים רבים כדאי יותר לנסוע במונית מיוחדת מאשר באוטובוס. למשל, מבית־חולים הקריה ליפו המחיר לארבעה נוסעים הוא 3.80 שקלים, ואילו במונית – 3.60 שקלים. מרחוב שיינקין למגדל־שלום – סע באוטובוס, קח שני קווים שלם 2 שקלים לשני נוסעים. סע במונית – מקסימום 1.80 שקל. פינוק אמיתי. מונית פרטית מתל־אביב לירושלים, 38 שקלים. נופשים רבים ונוסעים לביקורי משפחה עושים את החשבון: נסיעה באוטובוס ל־7 אנשים מסתכמת ב־24.50 שקלים. בהפרש של פחות משני שקלים לגולגולת מעדיפים את המונית.

פנחס בן־שאול, המפקח על התעבורה, טוען שנהגי המוניות נהנים מפרוספריטי שלא היה כמוהו. הראיה: השיגשוג במחירי המוניות בשוק החופשי. תיסכול הנהגים מהמחירים הנמוכים נוצר, לדבריו, בגלל המחירים הגבוהים של הנסיעות באוטובוסים, שתעריפיהם הועלו בשנה האחרונה יותר מכפליים, בעוד שהמוניות פיגרו אחריהם. ולזה יש להוסיף את התיסמונת הישראלית של הבכי הכרוני בכל הענפים. לא מרוויחים מספיק. בכל אופן, בימים אלה מתבשל במישרד התחבורה הייקור הבא של תעריפי המוניות.

אברהם מצא רוצה להפוך את הנסיעה במונית ל„שוקולד שווייצרי", למוצר־יוקרה שיעמוד רק לרשות מי שיכול לשלם עבורה. „לא רוצה אלף נוסעים ב־1.60 שקלים".

מי שנהנה בינתיים הם כמאה נהגים שכירי אפנדים מיהודה, שומרון וחבל עזה, שמסיעים נוסעים בבקרים לישראל ונשארים לעבוד על קווים ישראליים בניגוד לחוק. מסלולי קבע: אזורי חולון, בת־ים ויפו לכיוון תל־אביב. הגורמים הרשמיים אינם עושים מאומה.

והנוסעים המתוסכלים מחכים למוניות. עם מונה, בלי מונה, לא חשוב. חם, לח ורוצים לנסוע.

כיצד משיגים „מיספר ירוק"

איך נעשים נהג מונית? ניגשים למישרד הרישוי, מחכים בתור, עוברים בדיקות עיניים ובדיקה פסיכיאטרית. ההמתנה – כחמישה חודשים. לאחר־מכן משתלמים מטעם מישרד התחבורה ארבעה חודשים בקורס מיוחד. לומדים בין השאר: אנגלית, ידיעת הארץ, לימודי תיאוריה וטסט מחדש.

יש לך רישיון למונית? מזל טוב. הצטרפת לכ־40 אלף בעלי רישיונות נהיגה למוניות בישראל. רובם הגדול אינו מנוצל. להערכת מישרד התחבורה, מועסקים בענף המוניות כ־12 אלף בעלי מוניות ונהגים שכירים.

איך מתיישבים ליד הגה המונית? הדרך היקרה – רכישת מיספר ירוק. בארץ כ־7,300 בעלי מיספרים ירוקים. המחיר בשוק החופשי – 15 אלף עד 20 אלף דולר למיספר. בקיץ שעבר יכולת להשיג בזיל הזול. רק 8,000־10,000 דולר. לשם השוואה: מחיר „מדליון" (מיספר ירוק) ניו־יורקי – מאה אלף דולר! בשנות החמישים והששים היה מחירו שווה לישראלי. במישרד התחבורה מוכרים מיספרים ירוקים בזול: 5,500 דולר, תעריף שהוא הסדר־ביניים, כמעבר משיטה קודמת לקויה של מסירת מיספרים ירוקים כמעט בחינם לשיטה מתוכננת של הצמדה לתעריף השוק החופשי. בכל אופן, אין מה לרוץ. כ־850 איש ממתינים בתור. הם יקבלו מיספרים ירוקים במרוצת החודשים הבאים בקצב מואץ, כדי להקל על מצוקת המוניות. מצטרפים נוספים ישלמו כבר תעריפים גבוהים יותר, שטרם נקבעו.

יש מיספר? מצטרפים לתחנה. בערים הגדולות כ־400 תחנות, רבע מהן בתל־אביב. בא להכין תשלום חד־פעמי של 1,000־4,000 דולר, לפי התחנה. קח בחשבון תשלומים חודשיים משתנים למימון ההוצאות. לא לשכוח את מחיר המונית עצמה – מכ־8,000 דולר ל„סובארו" הפופולארית עד ל־29,250 דולר ל„מרצדס" מלכת הכביש, ועוד 1,500־2,000 דולר למונה. עכשיו סע לשלום.

אתה מליגת הדלפונים? שכור מונית. תעריפי שכירות מעודכנים: 200־400 דולר לחודש. הקפיצה מהקיץ שעבר: 60־150 דולר לחודש.

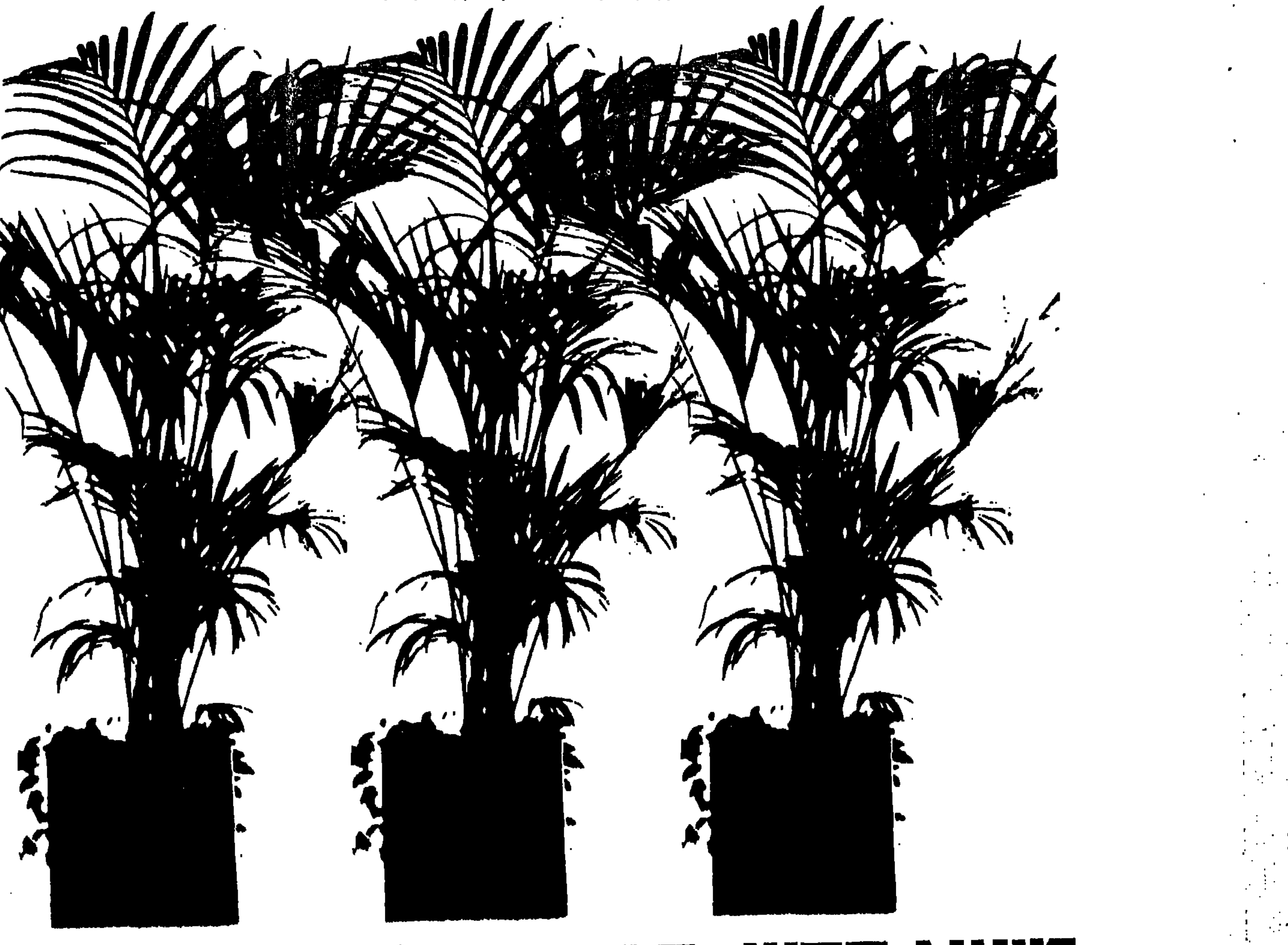

מושג חדש-בגני הרצליה No.1 של אזורים
דירות מרפסת

פנטהאוז בקומה אמצעית

בית הורד

עכשיו גם אתם יכולים לחנות מאיכות של חיים בפנטהאוז.
אזורים מציעה לכם בגני הרצליה, עידן חדש בסגנון החיים הישראלי בבית הורד.
דירות מרפסת: זהו הפתרון האידיאלי לאורח החיים ומזג האויר בישראל.
בבנין בן 5 קומות עם 13 דירות בלבד, תוכלו לבחור לכם דירת מרפסת ולהנות מהחוץ המרחיב והאוויר הצח, לטפח לכם גינת מרפסת מרהיבה, פינת משחקים לילדים, פינה מנוחה להורים או כל דבר אחר שעולה בדעתכם - בפנטהאוז שלכם.

לא במקרה אנחנו בונים אותם בגני הרצליה.
אין שכונה מתאימה יותר לחיי מרפסת כמו גני הרצליה.
השכונה כולה טובלת בירק וסגורה לתנועת כלי רכב. (לכל בית כביש כניסה פרטי).
הבתים ממוקמים לאורך גן רחב ידיים, שחופף ממש לחלק מהדירה ואינם פונים האחד אל ה...
עקרון הפרטיות נשמר עד הסוף. כל מה שנותר הוא לשבת ולהנות מהאויר הצח, הנוף ו...
ואיכות החיים של פנטהאוז. והדירות עצמן - חייבים לראות כדי להאמין.

בואו ניפגש באתר הבניה.
מנהלת המכירות של גני הרצליה, הגב' אתי גרינבר...
תשמח להפגש אתכם באתר ולספר לכם את כל הפרטים.
המשרד פתוח בימים א'-ו' בין השעות 10.00-14.00
רח' רבי עקיבא, הרצליה. פרטים בטלפון: 052-22214

גני הרצליה – השכונה היפה ביותר באזור השרון

יזמים: אזורים – חברת הבניה של קבוצת כלל | דירור

מגורים זה ענין של אזורים

„פרעתי חוב לאומי ליהודי עיראק"

מאת אביבה שאבי

– אומר יו"ר הכנסת, שלמה הלל, על ספרו „רוח קדים", המתעד את הברחת יהודי עיראק לישראל ★ הספר, ש־15 אלף עותקים כבר נמכרו ממנו, זיכה אותו השבוע בפרס ★ „נטלנו על עצמנו סמכויות של חיים ומוות", הוא אומר על המיבצע שבראשו עמד, „אני משוכנע שאם הקהילה היהודית היתה נשארת שם, היא היתה הופכת לבשר תותחים במלחמת עיראק־איראן"

באורח פרדוכסלי, הספר „רוח קדים", הפך את שלמה הלל, איש לא־עדתי, למנהיג של עדה. הספר, המתעד בסיגנון מרתק את עליית יהדות בבל ארצה – החל ב„מיבצע מייקלברג" ב־1947, הוא מטוס העולים הראשון שלהבלתי־ליגאליים, ועד ל„מבצע עזרא ונחמיה", שבמסגרתו הועלו למעלה ממאה אלף יהודי עיראק – זכה לתגובות נלהבות מצד המבקרים והקוראים. בתוך פחות משנה מאז יצא אל המדפים, הוא נמכר ב־15 אלף עותקים, תפוצה מכובדת במונחים ישראליים. ב„קול ישראל" כבר מכינים סידרה של 12 תסכיתי־רדיו, המבוססים על פרקי הספר.

השבוע הוענק להלל, על ספרו זה, פרס יצחק שדה לספרות צבאית. יו"ר הכנסת, איש צנוע, יאמר ידידיו המאופקת, שהצלחה נעימה לו מאוד.

„רוח קדים" מסופר מנקודת ראותו של שלמה הלל, אז חבר קיבוץ, בן 23, שליח המוסד לעלייה ב' של ההגנה. הלל כבר זכה לתואר גואלה של יהדות עיראק. הבעייה היא, שבמשך שנים ארוכות הוא היה מזוהה עם מימסד מפא"יניקי מדושן־עונג, שלא השביע נחת את בני עדות־המזרח. הספר הפך אותו לגיבור מקומי. הוא הראה שהעלייה מן המזרח, היתה יותר מסתם „חיקוי רחוק" של מיתוס עליית יהודי מערב־אירופה. מזמינים אותו להרצות בפורומים ציבוריים, שולחים לו עשרות מכתבי־הוקרה, עורכים לו קבלות־פנים בעשרות מקומות בארץ. כל זה מחמם את הלב. להלל עצמו, שהתרחק תמיד משיוכים עדתיים, נראה חשוב יותר ענין הלגיטימציה. בתוך עמו הוא יושב. ואולי לזה הוא מתכוון באומרו, שפרע חוב ישן כלפי עלייה שבמשך שנים רבות סבלה מדימוי עצמי שלילי.

החוג המרכזי

אפשר לומר, שבגיל 63 היתה לשלמה הלל ...דנה. קטן־קומה, בעל מראה סגפני ועיניים נוגות. הוא היה כבר שר־המשטרה, יו"ר ועדת השרים לענייני רווחה חברתית, סמנכ"ל משרד־החוץ, שגריר בחו"ל, וחבר־כנסת. עכשיו הוא יו"ר הכנסת. כשנכנס לנעליו של אבא אבן כיו"ר הכנסת, לא ניבאו לו גדולות. הוא לקח את התפקיד ברצינות ממלכתית. לאחר מינויו הפסיק לשחק טניס בשבת. את עולמו קנה בעמדתו הבלתי־מתפשרת בנושא הגזענות. מרבה בסיורים ברחבי הארץ.

באחרונה התחזק מעמדו בתוך המפלגה. אנשים מסוגו מהווים את הגרעין הקשה, היציב, המוסרי של המפלגה. הוא עומד בראש „החוג המרכזי", שחברים בו ניצי מפלגת־העבודה, כמו יעקב צור, שמחה דיניץ, עדנה סולודר. לפני שנה דיברו עליו כעל מחליפו של טדי קולק בראשות עיריית ירושלים. הוא היה מעדיף לראות את עצמו כשר־חוץ. רק שהתפקיד לא נמצא כרגע בהישג־יד. צריך להסתפק בכיבודים של יו"ר כנסת מורה, מפוצלת, ולהמשיך לשמור על הדמוקרטיה. בסך־הכל, הוא אומר, הוא בעל רצון.

הספר עבורך הוא בבחינת סגירת מעגל, או חשבון־נפש אישי?

אני חש שהשלמתי את החוב הלאומי שלי, בזה שהעליתי את הדברים על הכתב בצורה מסודרת ומתועדת. בעניין החשבון האישי: כשאתה מרכז את התקופה הזאת כמות שהיא, מתעוררות שאלות מהותיות. אנחנו נטלנו לעצמנו סמכויות של חיים ומוות, קיבלנו החלטות שיכלו להשפיע על גורלה של כל הקהילה היהודית שם. ישנה שאלה עקרונית, שאני מציג אותה בדבריו של אשכול אז: „עכשיו זה לא הזמן להביא את האנשים, אין לנו מקום לקלוט אותם". אני מציג דילמות, ואין לי תשובות חותכות. אני חושב, שהתשובות שנתנו אז בעיתן, ועָנו לנסיבות של אותם ימים. אבל הבעיות הן גדולות מהתשובות שניתנו.

היית מודע אז לבעיות שתתעוררנה בהמשך?

יכול להיות שהייתי פחות מודע להן. הייתי מודע לשאלה יסודית: שלחו אותי בלי שנתנו הכשרה, בלי שנתנו לי הנחיות. אז לא אמרתי: אחד, איך אתם שולחים אותי ככה? וכאשר הגעתי באותו מטוס, והבאתי את האנשים לארץ, לא ישבתי ואמרתי: איך אתה לוקח האנשים האלה ומסכן אותם. אני חשבתי שאני מוסמך, ואני לוקח, ואני קובע, וכך גמרתי את העניין. דומני, שרוב הדברים שאני הייתי קשור בהם, אין לי סיבה להצטער עליהם ממש. הדברים הגדולים, האמיתיים. אבל לא קמנו בבוקר, והכל היה ברור. התלבטנו, והחלטנו מה שהחלטנו. אני חושב, שהנושאים האלה ראויים להירהורים, צריך לדון בהם בפורומים, באוניברסיטאות.

הטענות והמציאות

האם אתה שלם עם הדרך שבה נעשו הדברים?

אני חושב שכן. אפשר בהחלט למצוא טעויות, אבל בהחלטות העקרוניות שהייתי קשור אני בהחלט שלם עם עצמי. את יכולה לומר, שזה גם עניין של מזל. אם הייתי מפספס את השלבים האלה, אז קודם כל את לא היית באה פה כדי לראיין אותי, אני מניח; ואז ספק אם לי זמן להרהר בזה.

אתה עומד מאחורי הגירסה שלפיה, יהודי עיראק עלו ארצה ממניעים ציוניים. ישנן גם טענות אחרות.

אני לא בא לטעון, שהיהודים עלו אך ורק מתוך מניעים ציוניים. אני בהחלט מתאר את המציאות שהיתה בעיראק ודירבנה לכיוון הזה. אני מספר על כל מה שעשו העיראקים לפני הקמת המדינה – הרדיפות נגד היהודים, תחושת חוסר הביטחון. יחד עם זה, אני עומד על כך שרק הדברים האלה לבדם לא היו מולידים את תנועת העלייה הגדולה הזאת. היה שם מיפגש של כמה דברים, שהוליד את הניצוץ: הרדיפות, מוטיבציה ציונית עמוקה; הקמתה של מדינת ישראל, שיצרה תחושה של טעמי משיח. גם היותה של תנועה ציונית במחתרת, שנטלה לידיה, בשלב מסויים, את הנהגת הקהילה הזאת.

ישנה הגירסה הידועה של הפרובוקציות בבתי־הכנסת, שגם נדרשת לה בספרך. הטענות הללו הועלו בכמה הזדמנויות בעבר, אבל אתה לא הגבת עליהן. מדוע חיכית עד עכשיו?

זה לא נכון שלא הגבתי. בעקבות המפולת שהיתה לנו בעיראק, ב־1951, כשנאסרו אנשים והוצאו להורג, הוקמה ועדת־חקירה פנימית של המערכת הביטחונית, אמ"ן והמוסד וכו', ואני ישבתי בוועדה הזאת, כך שעמדתי בעניין הזה היתה ידועה וברורה. לא התמודדתי עם הנושא הזה בצורה מיוחדת במינה, כי זה לא תחום שעסקתי בו, ואולי לא הייתי באותו זמן בארץ, אבל לא נכון שמילאתי את פי מים. אני חושב, שהטיפול שנתתי לזה היום, שמסתמך על דוקומנטים ועדויות בבית־משפט, הוא הטיפול הנכון. הבאתי את הדברים בצורה מסודרת כדי להראות שהטענה, שהפצצות באו לדחוף את היהודים להירשם (לעלייה), לא היה לה שום בסיס. הוכחתי בצורה חד־משמעית, שהפצצות קרו לאחר שהיהודים כבר נרשמו.

עליה וקליטה

מי, לפי הגירסה שלך, עמד מאחורי השלכת הפצצות הללו?

מי שעמד מאחורי הפצצות כל השנים לפני הפצצות האלה, ומי שעמד כל השנים לאחר הפצצות האלה, ומי שעומד מאחורי הפצצות שמתפוצצות בביירות כל שני וחמישי.

נגמרה העלייה והתחילו הבעיות. הל איזשהו נתק בינך לבין אותו ציבור של עולים, שנתקע במעברות, והתמודד עם שבר המעבר. איפה היית במהלך השנים הללו?

עקרונית, הטענה שלך היא נכונה, משום שאני עסקתי בעלייה, ולא הייתי קשור לכל נושא הקליטה. למעשה, כשגמרתי את הפרק שלי, יצאתי למצרים כדי לרכז את ענייני העלייה ממצרים, ומארצות מזרח־אירופה. זה כמו יחידה של צנחנים, שכובשת יער ולאחר מכן באים הכוחות הקבועים ואומרים: אתה תלך למקום אחר. זה לא שהבאתי אותם, ואחר־כך הפניתי להם את גבי.

ואחר־כך, כשנבחרת לכנסת...

נכנסתי לכנסת ב־1953). הוכנסתי לרשימה ב־51', אבל לא התייחסתי לזה ברצינות. הוכנסתי מסיבות שונות, אחת מהן שאנשים כבר היו בארץ, במעברות, ורצו שאחד השמות יהיה של אדם מוכר, שפעל שם. נכנסתי לפעילות מפלגתית, ואז נתקלתי בבעייה. מאותו רגע התחלתי להיות מעורב, בפירוש. אני התמודדתי עם הנושא כמיטב יכולתי. התחלתי במאבקים, פעילויות, ויכוחים, שבסופו של דבר, בעבור כמה שנים, גם הביאו אותי לקום ולהתפטר מהכנסת. התפטרתי בגלל כמה אכזבות, אחת מהן הטיפול בנושא הזה, שלא השביע לגמרי את רצוני. ואחר־כך הייתי יו"ר ועדת שרים לענייני רווחה חברתית, שאני מרשה לעצמי לומר, שעשתה מהפיכות גדולות מאוד, שחלקן התממשו לאחר מכן. זה חלק מהמאבק. אני חושב, שבעניין הזה, עשיתי לא כל כך מעט.

בשר־תותחים

יש טענה ששימשת כלי־שרת בידי בן־גוריון, להבאת כוח־אדם המוני לארץ.

אני מוכן, בכמה שינויים, להתקרב להגדרה שלך. הייתי כלי־שרת להגשמת הרעיון הציוני, להקמת מדינת ישראל, להצלת היהודים ממדינות ערב. לא הייתי כלי־שרת בידי מישהו שאמרו תביא לי פועלים שינקו לי את החצר. באותה תקופה, ב־'50־'51, לא היה צורך בכוחות עבודה. אנשים היו מובטלים. אני משוכנע לחלוטין, שאם מרביתה של הקהילה היהודית היתה נשארת שם, היא היתה יושבת היום בין עיראק לאיראן ומהווה בשר־תותחים. מה צפוי היום ליהודים שנשארו בסוריה ולא יכולים לצאת?

הגיעו אליך, בשנים שאחרי, ריקשטים מעולי בבל, בנוסח: למה הבאת אותנו לכאן?

כן, אני גם כותב על זה בספר. במשך שנים, לאחר שנכנסתי לפעילות ציבורית, שמעתי לא פעם טענות בנוסח: אתם הרעתם איתנו; והיתה תקופה מסויימת, שנראה היה שהם צודקים. ב־1960 ומשהו, כשהחלו הדברים להזדעזע בעיראק, נשתנתה התמונה.

אתה היית חלק ממימסד, שהנציח קיפוח, והיה קיפוח...

לא. הייתי חלק ממימסד שהציל את היהדויות האלה. בתקופה קשה מאוד של חוסר־כל, אמרנו: קודם כל, נעשה את מה שאפשר; את מי שאפשר להציל, אנחנו נציל. אחר־כך, המימסד הזה הנציח את היכולת להתמודד ולקלוט את האנשים בתחומי הכלכלה, בחינוך, בכל מה שצריך. היום אנחנו מוצאים אותם לא במעברות, אלא באוניברסיטאות, בממשלה, בצבא, בפקידות הגבוהה, במסחר. אני חושב, שכמו בכל תחום, אפשר היה לעשות גם כאן טוב יותר. אולי סידורי העדיפויות לא היו מספיק טובים, אולי מידת הרגישות לא היתה מספיק גבוהה. אבל כל מה שהנציח המימסד הזה, היתה האפלייה? ואת כל הדברים האחרים, מי עשה? תנועות המחאה? מי הביא את האנשים הנה, הפנתרים הביאו אותם?

דבר גדול

בחזרה לספר. מה עושה הזמן לזיכרון?

עושה לו עוולות. כשבאתי לכתוב, התברר, כי הרבה דברים שהייתי בטוח שאני זוכר לגביהם את התאריך במדוייק, היו חצי שנה או שלושה חודשים לאחר מכן. אבל הדברים הבסיסיים, שחייתי אותם, הם לא השתנו.

הדברים לא עברו דרך פריזמה של נוסטלגיה?

תיקנתי את כל הפריזמות בכך שהתאכזרתי לעצמי, ואמרתי שקודם כל צריך לבנות את זה בצורה מדוייקת ומתועדת. לכן זה לקח אולי יותר זמן.

איך, לדעתך, תשפוט אותך ההיסטוריה?

אני חושב, שההיסטוריה צריכה לשפוט אותי כאחד מדורו. ואני חושב, שהדור שלנו עשה דבר גדול, מהפכני. הדור שלנו עשה את המהפיכה הגדולה ביותר בחייו של העם הזה במשך אלפיים השנים האחרונות.

■ הלל: נושאים הראויים להירהורים.

הכיף המתחיל

תוכנית הנופש המקורית והמהנה בישראל
חוויות בלתי נשכחות בשילוב אווירת ישראל היפה בבתי ההבראה

נצרת (בית שפרינצק)
כפר החורש

מגוון הפעילויות והבילויים הכלולים במחיר:
• אירוח מלא • ביקור ורחצה בחמת גדר • טיולים לנצרת העתיקה • פעילות ספורטיבית ורחצה בבריכה • סיורים באוטובוס בלווית מדריך • סרטי וידיאו - מועדון הסרט הטוב • פעילות חברתית בערב: שירה + משחקים + ריקודים

— המחזורים יתקיימו מיום ראשון עד יום רביעי
★ 14-17/9/86 ★ 21-24/9/86
★ החלה ההרשמה לאירוח סמינרים, קורסים וקונגרסים בתנאי נופש.

פרטים והזמנות
תל-אביב - רח' אבן גבירול 51, טל. 219211
חיפה - רח' אחד העם 7, טל. 04-664241
בית-הבראה / מחלקת הזמנות, טל. 065-73006

המחיר ליחיד בחדר זוגי -
ל-3 לילות כולל מ.ע.מ
בשפרינצק - 168 ש"ח
בכפר-החורש - 147 ש"ח
לילדים עד גיל 13
בחדר התחורים תנתן הנחה של 50%
יכפוף להרשמת 35 משתתפים.

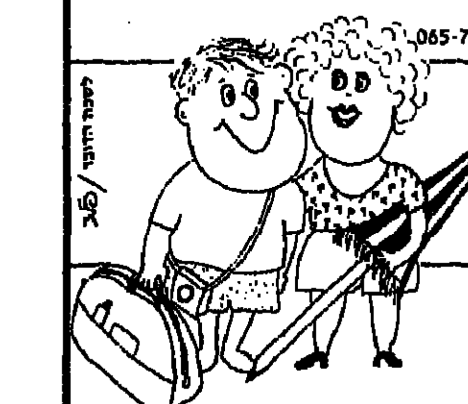

קופת חולים | ענף ההבראה

חבורות־הרחוב: הצורך להרשים דוחף לפשע

"צעירים עם דימוי עצמי נמוך וטינה עמוקה למימסד, מתלבשים [illegible] וחולמים על ג'ון טראבולטה" אומר מוטי, מדריך לקידום נוער [illegible] מאות קבוצות של צעירים פולשות בסופי־השבוע למקומות [illegible] ★ ביניהם, היו גם גיל אלעזרוב, שנרצח בשבוע שעבר [illegible]

מאת שוש נוימן

● קטע אלימות בין כנופיות נוער מתוך הסרט "ראסטי ג'יימס"

גל אלעזרוב, נער מבת־ים, הלך לבלות עם חבריו בדיסקוטק. בשנה האחרונה, הירבו גל והידידים שלו לבלות בדיסקוטקים בתל־אביב. זה היה יכול להיות ערב של בילוי שיגרתי נוסף. אבל גל לא חזר הביתה. בין החבר'ה מבת־ים, לבין קבוצת נערים מכרם־התימנים התפתחה תיגרה על דבר מה שטותי. מישהו דקר את גל באולר. ביום ראשון התקיימה הלווייתו של גל.

בשנים האחרונות, היו הדיסקוטקים "דין", "ליקוויד" ו"פינגווין" למקום מיפגש מרכזי של בני השכונות. חלק מאורח החיים שלהם. קטטות הן דבר שכיח בדיסקוטקים. אף פעם לא דווח עליהם, כי הן לא הסתיימו באסון. מיקרה הרצח של [illegible] אלעזרוב מיקד השבוע את תש[illegible] הדיסקוטקים ואל קבוצות כנופיות [illegible] בהם.

האם יש בארץ חבורות־רחוב, [illegible] המאפיינים שלהן? האם הווי החבורות [illegible] עבריינות? האם אפשר [illegible] לכנופיות־הרחוב נוסח "סיפור [illegible]" בארצות־הברית?

נפגשתי עם מוטי, מדריך [illegible] תל־אביב. מוטי מתקן אותי ואומר [illegible] לה: מדריך לקידום נוער.

■■■

מוטי: יש בארץ חבורות־רחוב, אבל [illegible] למודל של ארצות־הברית וחלק מהן [illegible] בארץ קיימות עשרות, אולי מאות, [illegible] והן פועלות באזורי מצוקה, בעיירות [illegible] הערים הגדולות.

בדרך כלל, באים הנערים ממשפחות [illegible] מצב כלכלי קשה, אב מתוסכל [illegible] ביחסים בבית.

חבורה יכולה למנות [illegible] נערים. הגילאים: מ־14 עד 20. [illegible] מתחלקת לתת־קבוצות, שאצל [illegible] פעילות פלילית. רק במיקרים [illegible] מתרכזות סביב מנהיגות של נער [illegible] אליס. נער מפותח וקשוח שיצא [illegible] שהתחכך עם המשטרה, יכול לזכות [illegible] גבוה ממישהו מבוגר ממנו. בדרך [illegible] נערכים בסופי־שבוע, לצורך [illegible] בערבי־חול הם נפגשים במועדון [illegible] או בחורשה. הם משחקים [illegible] להיות שמיעה אנג'ל או אליקטנה.

נערים עם תחושת קיפוח חזקה [illegible] קודם כל, הם שונאים את המשטרה, [illegible] צה"ל, את המועצה המקומית או כל [illegible] אחר. מועל־יוצא של טינה יוקדת [illegible] הנכונות ואי־רצונם הבולט של [illegible] או סיוע מנציגי מוסדות, כמו מדריכים, [illegible] פסיכולוגים ועובדים סוציאליים.

רובם לומדים רק יום בשבוע, [illegible] רופסות, ואמורים לעבוד בשאר [illegible] מאוד יש מוטיבציה להצליח [illegible] מדברים על עשיית כסף גדול [illegible] להצלחה הוא וידיאו, אופנוע חדש, [illegible] שרשרות זהב. כל מה שניתן להראות [illegible] שחשוב להם. הם אינם חושבים [illegible] את זה עושים ה"יורמים".

ל"יורמים" הם קוראים ה"פראיירים" [illegible] "יורם" הוא אשכנזי, מתגייס לצה"ל [illegible] ללמוד. הנערים בחבורות־הרחוב [illegible] מתגייסים לצבא. מתוך שלושים, [illegible] שניים, וגם הם נפלטים במהלך השירות.

קיים מתח בין הנער מהשכונה [illegible] תל־אביבי. האפשרות שלו להתמודד [illegible] הוא באופנוע חדש ובסיפור [illegible] כדי לממן את ה"הצגה" שלו, הוא [illegible] לכן הוא נאלץ לפעול על גבול [illegible]

חלק מהמעמד של הנער בחבורה [illegible] יכולתו להזמין את כולם לסיבוב [illegible] הוא חייב להוכיח לעצמו, שהוא [illegible] עמדה במסגרת שלו, ושגם [illegible] עליו.

הסרט "שיגעון המוסיקה" עם ג'ון [illegible] התנ"ך שלהם. בכלל, אצלם הדיסקוטק [illegible] ומלואה: הריקוד, הבגד, התיספורת, [illegible] האופנוע שמחכה בחוץ.

■■■

יחסו של נער כזה לנשים, בתוך [illegible] שראה בבית. שם האם כל היום [illegible] סלים מהשוק, עובדת במשק בית, [illegible] הסעד. האב הוא דמות שסביבה [illegible] במטרה לשרת אותו ולהנעים את [illegible] בני־המשפחה, התובעגות של האב [illegible] כך זה צריך להיות, ולכן גם [illegible] מתייחסות לנער כאילו וזה משיח [illegible]

אצל הנער בחבורת־הרחוב [illegible] להשגת מאוויים חומריים או [illegible]

(המשך בעמוד 18)

לנוח מהחופש

החופש הגדול הוא חוויה נעימה, אבל... מאוד מאוד מעייפת.
עכשיו מגיע לכם נופש אמיתי במלונות דן במחירים נוחים במיוחד: החל מ־*36 ש"ח.
חייגו עכשיו ובואו לנצל את האוירה הרגועה, את השרות האישי, את שפע הצעות הבילוי ואת המחירים המיוחדים של מלונות דן.
*המחיר לאדם בחדר זוגי כולל ארוחת בוקר, מינימום שהייה של שלושה לילות.
(תוספת ליחיד בחדר זוגי).
המחירים אינם כוללים מע"מ. המחירים צמודים לשער היציג של הדולר.
המבצע לישראלים בלבד.

דן פנורמה חיפה 36 ש"ח 04-352222
דן פנורמה תל־אביב 36 ש"ח 03-663311
דן תל־אביב 52 ש"ח 03-[illegible]111
דן כרמל חיפה 52 ש"ח 04-386211
דן אכדיה הרצליה 52 ש"ח 052-556677
דן נתניה 52 ש"ח 053-30044
דן קיסריה 52 ש"ח 063-62266
המלך דוד ירושלים 02-221111
THE DANS — The Dans of Israel Hotels and Resorts

אליהו עמיקם

מערב ביירות במזרח ירושלים

אם השלטון על רשויותיו לא יקפיד על שלטון החוק, אי אפשר לצפות, וגם אי אפשר לדרוש במקרה זה מהאזרח, שגם הוא יקיים את החוק.

פרופ' יצחק זמיר (מנאום לפתיחת שנת המשפט תשמ"ו)

היועץ המשפטי, פרופ' יצחק זמיר, ויועציו המשפטיים סגרו 4,242 תיקים בחמש השנים האחרונות. כלומר, 4,242 נאשמים לא הועמדו כלל לדין, משום שהיועץ המשפטי ועוזריו עיכבו את ההליכים המשפטיים נגדם. לדברי "ידיעות אחרונות" (29.8.86), מהווה מספר התיקים המסגורים – 30 אחוז מכלל 14,008 בקשות, שהגישו נאשמים בנוגע לסגירת תיקיהם.

אולם יש גם תיקים, שאינם נסגרים. אלה הם התיקים, ש... אינם נפתחים, ועליהם אין כל נתונים. כדי להמחיש מהו תיק שלא נפתח, ניטול את פרשת ישעיהו לייבוביץ' – פרשה שלא הסכה לפרשה. הנה דברים שהוא השמיע באחת מהופעותיו, כפי שפורסמו ב"הארץ" (27.9.85):

"אני קורא לכם לאחוז בנשק (הקריאה היתה מופנית לאנשי השמאל והנשק צריך להיות מופנה למתנחלי יהודה ושומרון – א. ע.). להחזיק בנשק נגדם לפני שהם יכניסו אתכם ככלבים מצורעים למחנות ריכוז, כמו שבגרמניה הנאצית הושלכו הסוציאל־דמוקרטים למחנות הריכוז."

ובהמשך הכתבה מתמצת הכתב את דברי הנואם: "כן, לאחוז בנשק ולא לשרת מטעם צה"ל בשטחים. לסרב... לעזוז עם הסדר הפרלמנטארי"."

לייבוביץ' הוא ליצנו של החורבן היהודי. הוא מעולם לא עשה דבר חוץ־דבר למניעתו. אדרבה, הוא מגבל את פיו המלומד נגד נקודת אחיזתו היחידה של עם ישראל באדמת העולם הזה.

אבל לא כתוב בשום ספר חוקים, שליצן צריך לעמוד מעל לחוק. לייבוביץ' עבר ועובר בהתמדה על חוקי ישראל – כהסתה פרועה וכהמרדה, והיועץ המשפטי זמיר, שהיה ממונה על שמירת החוק במדינה, כפי שהיה מדגיש זאת תמיד, היה ממלא פיו מים. נגד לייבוביץ' לא נפתח תיק. כי החוק הוא אמנם מעל לכל, אבל מעל לחוק תמצאו את הפרופסור להסתה.

ואם עבריין עומד מעל לחוק, אין חוק. כי איך תפתח תיק נגד עבריין אחד, כשאינך פותח אותו נגד עבריין אחר. ואת תיק של השלישי אתה סוגר (ראה לעיל את המוטו, שהואיל לספק לנו פרופ' זמיר).

מה הפלא, שבמדינה, בעלת ייעוץ כזה, זועקות כותרותיהם של עתונים: "שר המשפטים משה נסים מאשים: 'שרים מבזים את החוק – מונעים ביצוע צווי הריסה'" (מעריב, 18.2.86) או: "בר־לב, ויצמן ופרץ מואשמים בהתערבות פוליטית למניעת צווי הריסה למבנים לא־חוקיים".

החוק נרמס והיועץ עמד – בלי עצה. עצה לא היתה לו. היתה לו השקפה, כפי שנראה להלן.

★ ★ ★

אחרי מלחמת־לבנון עברה מערב־בירות למזרח־ירושלים. בפרוס שנת 1986, פירסם השבועון הפלסטיני "אלעוודה" ("השבות") את ברכת הנשיא – יאסר ערפאת – לעמו ולמדינתו. מעל לברכה, בראש העמוד, הונצח חיוך־אושר, חיוך־נצחון של הנשיא, אשר כה אמר:

"אנו בטוחים, שהנצחון יהיה שלנו. בבטחון ללא־גבול זה, נכנסים אנו לשנה ה־22 של המהפכה. שנה זו תהיה שנה של תנופת־עוז ושל תקות־עוז. שבועתנו נשארה אותה שבועה. נמשיך יחד במאבק עד אשר ניפגש בפלסטין, ארץ־הקודש של דרך־ארץ ושל כבוד, תחת דגל מהפכתנו, שיונף מעל כל כנסיה וצריח־מסגד בירושלים, בירת מדינתנו הפלסטינית המשוחררת והעצמאית."

מרכז הפרופאגנדה האש"פית כבר הועתק, למעשה, מבירות לירושלים, בירת הנצח של פלסטין. דגל הלאום הפלסטיני אינו מונף עדיין במרומי הכנסיות והמסגדים (וכתי־הכנסת). הוא פועל בינתיים את פעולתו מעל פוסטרים, לוחות־שנה ואלפי פירסומים המודפסים חדשים לבקרים. הוא גם מקשט סמלים לאומיים, כמו מפת פלסטין בצורת קלצ'ניקוב.

ירושלים היא מרכז התקשורת האש"פית – יומונים, כתבי־עת, הוצאות ודי־סעמיות, בלי לדבר על כרוזים ועל אבזרי פרופאגנדה למיני מיניהם.

מטעמים מובנים, אין הם זקוקים לטלוויזיה ולרדיו משלהם, מבחינה פורמאלית. מלאכתם נעשית בידי אחרים, העושים אותה היטב, כפי שהם עצמם לא היו מסוגלים לעשותה.

נוסף על התקשורת, פועל בירושלים החינוך האש"פי – מרכז ללימודים פלסטיניים, תיאטרון "אלחכואתי" (לצד תיאטראות של היאחור, שכמעט כל הצגותיהם מצטרפות להצגה הכואתית אותו). ויש תערוכות ותצוגות העוברות מבית־ספר אחד למשנהו.

ב"יום־האסיר" מוקדשת תצוגה אחת ל"שביי מלחמת השיחרור" ובה שיחזורים של בתי־הסוהר. בין היתר יכולים לראות בה תצוגים תאי־עינויים, שבהם מענים הרוצחים הציונים את שבוייהם ושבהם הם גם רוצחים את השבויים. מי שחושב, שהם רוצחים את השבויים רק באוטובוסים הטוטים, טועה.

בסוף שנת 1985 פירסם "אלעוודה" מעין הודעת־מטה ובה סיכומי הקרבות לאותה שנה. הנה קטע לדוגמה:

"התקפות צבאיות (ההדגשה שלנו – א. ע.) של פלסטינים יחידים – 100; התקפות באמצעי הצתה – 146; פצועים ישראלים בהתקפות הפלסטינים – 129; ישראלים הרוגים בהתקפות פלסטינים – 27; ערבים פצועים בידי ישראלים – 106; ערבים הרוגים בידי ישראלים – 28.

"הערה: רשימה זו אינה כוללת את ההתקפות בחו"ל, שעליהם הודיע רשמית ארגון השיחרור הפלסטיני".

עד כאן הודעת המטה על פעולות המלחמה באויב הציוני. היא פורסמה באלקודס, בירת הפלסטין בדרך לעצמאות ולהנפת הדגלים.

★ ★ ★

אפילו פועלת־נקיון בסקולסה למשפטים של שלוחת בירזית כלשהי יודעת, כי כל הזדהות או הבעת אהדה, בפומבי, עם ארגון טרור היא עבירה על פי הסעיף 4 לפקודה למניעת טרור, וכל הסתה והמרדה היא עבירה על פי הסעיפים 145־6 ו־133־134 לחוק העונשין תשל"ז. קשה להניח, שפרופסור זמיר לא ידע זאת.

וכאן העניין חמור בהרבה. כי העתונים והפירסומים אינם מסתפקים בהבעת אהדה לארגוני הטרור – הם דובריהם. והם אינם פעלים במחתרת. ל"אלעוודה" יש עורכים – גב' ריימונדה טויל, ד"ה אברהים קרעין ואליאס זנגירי, ומענם – רח' צלאח אדין 10, בירושלים.

ואיש לא יוכל לטעון, כי היועץ המשפטי לשעבר לא ידע על הנעשה בשטח, שכן תלונות לא מעטות הוגשו למשרדו וכן למשטרה, בידי משפטנים וסתם אזרחים. וכולן אמרו בתמצית אותו דבר: אם החוק הוא אכן מעל לכל, מדוע אין הוא גם מעל לטרור המוצהר?

בחודש מאי, השנה, הגישו שני עורכי־דין – עו"ד אליקים העצני ועו"ד עוריאל ברק – עתירה לבג"ץ נשוא העתירה: "מיבצע דבויא". להלן נסביר מה פירוש "מיבצע" ומה פירוש "דבויא". באביב 1980, רצחו ארבעה מחבלים, בחברון, ביריות ממארב, ששה בחורי ישיבה, שהגיעו לבית־הדסה, אחרי תפילת ליל־שבת במערת־המכפלה. אחד מהם עברו רחמן שופאמי, רצח בפברואר 1979 גם את בנו של עו"ד ברק ואת כלתו.

סניגורם של הרוצחים, עו"ד דרוויש נאסר, פירסם אחרי המשפט, ספר – "מיבצע דבויא". לרצח קרא המשפטן המלומד – "מיבצע". ומה היתה דבויא? בשנת 1929 נרצחו יהודי חברון בידי שכניהם, אשר השתלטו על רכושם ועל אדמותיהם. לבית־הדסה קראו הרוצחים – "דבויא". "מיבצע דבויא" הוא ספר תהילה לגבורת

(המשך בעמוד 18)

הערות בשוליים

הרב מנחם הכהן

שעון מעורר

מצב לאומי: למי צלצלו השעונים: שעון־הקיץ – נגמר; שעון־החול – נגמר; שעון־השבת – נגמר; שעון־הכיס – הולך ונגמר וגם שעון־הקיר – מקיר אל קיר עומד כנראה להיגמר.

★

פריצת דרך מדינית: ישראל עשוייה להסכים לקיום ועידת שלום בחסות בינלאומית, בהשתתפות "פלשתינאים אותנטיים" – ובלבד שהם לא יהיו ערבים.

★

"עקרון החדדיות": בסופו של דבר יסכים מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר, לקיום ועידה בינלאומית ללא השתתפות נציגי אש"ף, ולקיום ועידת "חרות" ללא השתתפות מחנה דוד לוי.

★

הכנסת אורחים: בבואו ל"משמרת הצעירה של העבודה", נתקבל יצחק שמיר "בחמימות רבה" ואפילו קראו לו "יצחק היקר".

★

עולים כיתה: "הרקנאטים רפאל, ליאון, אודי ואלי כהן – ,הדיסקונטאים', יכהנו בראש הדירקטוריון והמנכ"לים של אי־די־בי".

– נפתחה שנת לימודים חדשה: שלום כיתה אַי דִי בִּי.

★

עד חלום: על המשבר הפוקד אותם מבקשים חברי קיבוץ "ניר־אליהו", להתמודד בשיטת הריפוי־בהלם – שוק בלעז.

★

"אידיאולוגיה": לא חשוב מה עושה הקיבוץ, העיקר שזה יהיה בתחומי הקו־הירוק.

★

תמרחיק עדותו: "משרד החוץ בברזיל מכחיש את הודעתו של סגן־השר רוני מילוא, על הסדר בין ישראל לברזיל לאימוץ ילדים".

– סתם אנטישמים: לא יכול להיות שרוני משקר.

★

קוקה קולה: פעם ביקשו מנהיגים להיות גם מדינאים מפורסמים; מצביאים מפורסמים; אנשי־רוח מפורסמים וכיוצא באלה. היום כל שהם מבקשים זה להיות מפורסמים שהם מפורסמים.

★

משיכת יתר: גזירת "דמי פיקדון" לסטודנטים – הקש שישבור את גב "התמור נושא הספרים".

★

מצא מין את מינו: "הבוהמין ,בעל התשובה' מגדכי ארנון־פופיק, הופיע בטלוויזיה באיצטלה של ראש־ישיבה הלומד תורה בעניני מין".

– פעם למדו אצלנו תורה עם־הראש, היום לומדים עם הַפּוּפִּיק.

★

פסוקו של טוב: "ירא־שמים אינו ירא את השמים. ירא־שמים הוא מי שירא את האלהים" (ילקוט החכמה).

דידי מנוסי

אֵיךְ הַפִּשְׁפֵּשׁ עָלָה...

הַפִּשְׁפְּשׁוּק כְּפִשְׁפְּשׁוּק
אֵינוֹ רָאוּי לְשׁוּם שִׁקְשׁוּק,
לֹא שֶׁל סָבִים מִשְּׁנַת תַּרְפַּ"א
הַמְכַנִּים אוֹתוֹ : חֶרְפָּה
הוֹאִיל וּמִקָּח וּמִמְכָּר
פָּסוּל מוּל אִידֵיאַל יָקָר...
וְלֹא שֶׁל חַדְשָׁנֵי קִפּוּץ
שֶׁהִכְנִיסוּהוּ לְשִׁפּוּץ
(מִתּוֹךְ פְּרִינְצִיפּ וְהַתְרָסָה)
כְּעוֹר עָנִי, לְפַרְנָסָה...
טִפְּשׁוּת לִטְעֹן לְיִעוּדוֹ
וּשְׁטוּת לָצֵאת חוֹצֵץ נֶגְדּוֹ.

אֲבָל רָאוּי הַפִּשְׁפְּשׁוּק
שֶׁנַּקִּיפֶנּוּ בְּחִשּׁוּק
וְנַהַפְכֶנּוּ לְמִבְצָר
בִּגְלַל הָרַעַשׁ שֶׁנּוֹצָר
רַק לְהַבְהִיר לַוָּתִיקָן
שֶׁלֹּא שְׂבֵעִים לָעַד – עַד כָּאן!
כְּמוֹ שֶׁאָמַר לִשְׁלוּחָיו
(מִתּוֹךְ הַפֶּסֶק) נָהַג עָלָיו :
"אֲנִי נוֹסֵעַ – לֹא לִקְנוֹת
סְרָקִית וּמְצִיאוֹת קְטַנּוֹת,
אֲנִי נוֹסֵעַ (הוּא הִטְעִים)
בִּשְׁבִיל לִדְפֹּק תַ'דָּתִיִּים"

אֵינִי יוֹדֵעַ מַה דָּחַק
אֶת כֹּהֵן מְנַחֵם, רַבִּי"חַ"נ,
(שֶׁעַד לְצַעֲדוֹ הַנַּ"ל
נֶחְשַׁב שָׁפוּי וְאוֹרִיגִינָל)
שֶׁהִצְטָרֵף אֶל הֶעָכוּר
שֶׁל אוֹרְתוֹדוֹקְסִים בְּשָׁחוֹר
הַלּוֹחֲצִים לָאַחֲרוֹנָה
בְּכָל מָקוֹם וְכָל פִּנָּה
מִן "הַחִנּוּךְ הַמַּמְלַכְתִּי"
וְצַהַ"ל שֶׁהוֹפֵךְ דָּתִי,
עַד "רֶצַח" הַשְׁתָּלוֹת־כָּבֵד...
וְזֶה, לַעֲזָאזֵל, עוֹבֵר!

הַפִּשְׁפְּשׁוּק כְּפִשְׁפְּשׁוּק
אֵינוֹ שָׁוֶה חֲצִי שְׂחוֹק
(לָכֵן, אוּלַי, קָנָה הָרַב
לְנִצָּחוֹן מָהִיר בַּקְּרָב)
אֲבָל הוּא רֶסֶס דֵּי עֵצִים
לְמִלְחָמָה כַּמּוּצְצִים!
שֶׁכֵּן בְּעֵסֶק הָרְצִינִי
שֶׁל קְרָב: מִתּוֹךְ־מוּל־קִיצוֹנִי,
צָרִיךְ לִזְכֹּר שֶׁלְּמָתוּן
אֵין שֶׁמֶץ שֶׁל סִכּוּי נָתוּן
אֶלָּא אִם כֵּן יֵעוֹר מִשְּׁנַת
וְיַהֲפֹךְ, גַּם הוּא, סַנְטוֹ!

אַחֶרֶת יוֹם אֶחָד נָקוּם
בֵּין פִּשְׁפְּשׁוּק לְפִשְׁפְּשׁוּם
וְנִתְבַּשֵּׂר מִן הָאֶקְרָן :
שֶׁתֵּל־אָבִיב הִיא טֶהְרָן
וּמֵאֵילַת וְעַד מְטוּלָה
כָּל הָאָרֶץ הָאַיָּתוֹלָה.

חיים חפר

כינורו של שלמה הלל

קָם בָּחוּר בֶּן עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ, עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע, עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ • וּמִן הָעֲרָבִים שֶׁעַל נַהֲרוֹת בָּבֶל, כִּנּוֹר אֶחָד תּוֹלֵשׁ • וּכְשֶׁהַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר בִּימִינוֹ לוֹהֶטֶת כְּמִכְוַת אֵשׁ • – הוּא שָׁר מִן הַמַּחְתֶּרֶת, הוּא שָׁר בְּנֶגֶד לְכָל חֻקֵּי הַהִגָּיוֹן: • "דַּי הִתְפַּלַּלְנוּ 'אִם אֶשְׁכָּחֵךְ' • עַכְשָׁו, קוּמוּ וְנַעֲלֶה צִיּוֹן" • כָּךְ שָׁר. אֶת הָאֱמוּנָה. אֶת הַצִּיּוֹנוּת. אֶת "הֶחָלוּץ". אֶת הָרַעְיוֹן • וְהָעָם אֵינָם יוֹדְעִים כִּי הֵם כִּבְנֵי הַנְּבִיאִים הַצּוֹפִים בֶּחָזוֹן ••

בָּחוּר בֶּן עֶשְׂרִים וּמַשֶּׁהוּ שָׁב אֶל נַהֲרוֹת בָּבֶל • שָׁב אֶל הָעַתִּיקָה בַּגָּלֻיּוֹת, אֶל גֹּב הָאֲרָיוֹת שֶׁל דָּנִיֵּאל • חוֹזֵר אֶל הַבִּקְעָה הַמְּלֵאָה עֲצָמוֹת, כַּאֲשֶׁר נִבָּא יְחֶזְקֵאל • שָׁב וְנוֹשֵׂא אִתּוֹ אֶת בְּשׂוֹרַת הַגְּאֻלָּה הַנִּשְׁמַעַת כְּמוֹ נֵס וָפֶלֶא • וְאֶת מַשַּׁב הָרוּחַ, כְּבָרִאשׁוֹנָה, הַנּוֹגַעַת בָּעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה • שָׁב וְנוֹשֵׂא אִתּוֹ אֶת שִׁירַת הֶחָלוּץ וְהַקִּבּוּץ, וְאֶת צְלִיל כְּלֵי "הַהֲגָנָה" – • אֶת כָּל מֵיתְרֵי הַכִּנּוֹר, אֲשֶׁר בִּלְעֲדֵיהֶם אֵין שִׁיר וְאֵין מַנְגִּינָה ••

לֹא עַל "מִדְבַּר הַקְּסָמִים" וְלֹא עַל "כַּנְפֵי נְשָׁרִים"; הוּא בָּא לְשָׁם בְּשָׂא רַק עַל כְּנָפָיו • וְהוּא, בֶּן הָעֶשְׂרִים וּמַשֶּׁהוּ, נוֹשֵׂא אֶת גּוֹרַל־כָּל־עַם־יִשְׂרָאֵל עַל כְּתֵפָיו • וּכְמוֹ חֲבֵרָיו, הַפְּזוּרִים וּמִסְתַּעֲרְבִים בְּאַרְצוֹת הַיָּם הַתִּיכוֹן • גַּם הוּא נָע וָנָד בֵּין הַצְּלָלִים וְהָעֵינַיִם, בֵּין מַלְשִׁינִים וְכוֹחוֹת בִּטָּחוֹן • וּכְמוֹ חֲבֵרָיו, הוּא חוֹמֵק בְּסִמְטָאוֹת דַּמֶּשֶׂק וּבִשְׁבִילֵי הֶהָרִים בַּלְּבָנוֹן • וּכְמוֹ חֲבֵרָיו, הוּא רוֹאֶה אֶת חֲלוֹמוֹ קוֹרֵם גִּידִים וּבָשָׂר בָּרוּחַ • אַךְ הוּא אֵינוֹ מַרְפֶּה מִכִּנּוֹרוֹ, וּמְנַגֵּן מִבְּלִי הֶרֶף, מִבְּלִי עֵצֶר, מִבְּלִי נוֹחַ • מְנַגֵּן בֵּין הַתְּלִיּוֹת וְהַתְּחִיָּה, מְנַגֵּן בֵּין הַנִּצָּלִים וְהַשְּׂרוּדִים • מְנַגֵּן כְּסוּפָה

וּכְסַעַר וּכְרַעַם וּכְרוּחַ קָדִים • וְהַכִּנּוֹר הַזֶּה שֶׁאָנוּ שֻׁתָּפִים לוֹ, הֵן כֹּחַ וְהֵן בְּהֵמִיָּה • הֲלֹא אֵינוֹ פָּחוּת עֵרֶךְ בִּנְגִינָתוֹ, מִכִּנּוֹרוֹתֵיהֶם שֶׁל עֶזְרָא וּנְחֶמְיָה • וְהוּא שָׁר אֶת שִׁירַת צִיּוֹן, בְּיוֹם אֹפֶר וְיוֹם שֶׁמֶשׁ, וְיוֹם מָוֶת וְיוֹם שִׂמְחָה • הוּא שָׁר אֶת שִׁירֵנוּ אָנוּ, שֶׁל הַיָּד הָאַחַת הַמַּחֲזֶקֶת בַּשֶּׁלַח וְהַשְּׁנִיָּה הָעוֹשָׂה בַּמְּלָאכָה ••

גּוֹלַת בָּבֶל שָׁבָה צִיּוֹנָה, הִיא שָׁבָה כָּל הַגּוֹלָה כֻּלָּהּ • שָׁבוּ חָכָם וְעַם־הָאָרֶץ וְזָקֵן וָטַף, וְשָׁבוּ חָתָן וְכַלָּה • שָׁבוּ וְנָתְנוּ מֵאוֹנָם וּמִתְּבוּנָתָם בְּאֶרֶץ לוֹחֶמֶת, פְּצוּעָה וְשַׁכּוּלָה • שָׁבוּ וְהָפְכוּ מִפְּלִיטִים לְקוֹלְטֵי נִרְדָּפִים, וּפְשׁוּטֵי עַם – עָלוּ לִגְדֻלָּה • שָׁבוּ וְהָיוּ לָעָם חֹזֶק וְרִבּוֹן, כְּמוֹ אַף פַּעַם לֹא הָלְכוּ בַּגּוֹלָה • וְאֶת שִׁיבַת־צִיּוֹן זֹאת, אֶת פְּסוּקֵי הַתִּקְוָה הַזֹּאת, שֶׁעַל נַהֲרוֹת בָּבֶל • מְנַגֵּן לָנוּ לְלֹא הֶרֶף וּלְלֹא שִׁכְחָה – כִּנּוֹרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הִלֵּל ••

מְפַקְּדֵנוּ, יִצְחָק שָׂדֶה, "הַזָּקֵן", שֶׁאוֹתָנוּ לְיָדוֹ קִבֵּץ • הָיָה וַדַּאי יוֹשֵׁב עִמָּנוּ סָבִיב מְדוּרָה, אוֹ בְּצִלּוֹ שֶׁל עֵץ • וְהָיָה אוּלַי אוֹמֵר לִשְׁלֹמֹה הִלֵּל, וּלְכָל מִי שֶׁרַק לִשְׁמֹעַ חָפֵץ: • "אַשְׁרֵי הָאִישׁ שֶׁקֶּשֶׁת כִּנּוֹרוֹ יְכוֹלָה לִהְיוֹת גַּם קֶשֶׁת לַחֵץ • וְאַשְׁרֵי הָאִישׁ שֶׁמֵּיתְרֵי כִּנּוֹרוֹ, יְכוֹלִים לִהְיוֹת גַּם מֵיתָרִים לַקֶּשֶׁת • וְאַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר אֶרֶץ בָּבֶל שֶׁלּוֹ, הִיא הַיּוֹם אֶרֶץ הַמּוֹרֶשֶׁת" • כָּךְ הָיָה אוּלַי אוֹמֵר יִצְחָק שָׂדֶה, וְעוֹטְפוֹ בְּחִבּוּק אַדִּירִים • וּמוֹסִיף אוּלַי בִּשְׁמֵנוּ, וּבְשֵׁם כָּל הַחֲבֵרִים: • "הַמְשֵׁךְ לְנַגֵּן שְׁלֹמֹה הִלֵּל, וּשְׁמֹר עַל הַקֶּשֶׁת וּשְׁמֹר עַל הַמֵּיתָרִים". ••

בועז עברון

האינטרסים שלנו

מעבר לכל הנאומים וההכרזות על העולם החופשי שאנו חלק ממנו לטובת ברית־המועצות העריצה המדכאת את יהודיה, מעבר לאסיפות ולכינוסים בסיסמה "שלח את עמי" והאזהרות על "הטעות הנוראה" שבכוונות להעניק לרוסים זכות לכונן נציגות כאן, הבה נבהיר לעצמנו כמה עובדות־יסוד.

אלף: ברית־המועצות היא ענק. אנחנו גמד. ללא תמיכת ארצות־הברית, היינו עוד קטנים בהרבה משהננו.

בית: ברית־המועצות היא שכנתנו. היא רחוקה מאיתנו לא הרבה יותר מאשר כמליים המרחק שבין נהריה לאילת. לא זו בלבד, אלא שהיא תישאר שכנתנו לעולם ועד. אולי יקום פה מישטר אחר, אולי לא. אבל העובדות הגיאוגראפיות לא ישתנו.

גימל: ארצות־הברית רחוקה מאוד. היום יש לה אינטרסים המחייבים את נוכחותה כאן. מחר עלול האינטרס להשתנות, ואז היא לא תהיה כאן. במקרה כזה, לא נוכל לארוז את המדינה ולקחת אותה לניו־יורק. אנו נישאר כאן.

כלומר: נוכחות ארצות־הברית כאן היא על־תנאי. הנוכחות הסובייטית כאן היא עניין של קבע. והיחס בין כוחנו לכוחה של ברית־המועצות גם הוא לא ישתנה אי־פעם. מכאן שאחד מאינטרסי־היסוד שלנו הוא להימנע מעימות עם ברית־המועצות. לא מכורחים להיות ידידיה ובעלי־בריתה, ואין צורך להתפעל ממישטרה, אבל רק שוטה גמור ייצא מגידרו כדי להתגרות בה ולהרגיז אותה.

יש אסירי־ציון וסתם יהודים שיצאו מברית־המועצות המייעצים לנו איך עלינו לנהוג במולדתם הישנה, ומציגים עצמם כ"מומחים" לענייני ברית־המועצות. עם כל הכבוד ללהטם ולאומץ־הלב של אחדים מהם, לא מהם נלמד בינה בנושא זה. אין הם בקיאים יותר בדרכי עיצוב מדיניותה של ברית־המועצות מאשר יהודי אמריקני בדרכי עיצובה של מדיניות ארצות־הברית. ועובדה היא, שלרובם של יהודי ארצות־הברית יש מושג קלוש ותמים עד כדי גיחוך בדבר השיקולים והאילוצים המשפיעים על וושינגטון בעיצוב מדיניותה.

מערכת קבלת ההחלטות הסובייטית סגורה בפני הציבור והעולם והשאית הרבה יותר ממקבילתה האמריקנית, כך שלאזרח הסובייטי הממוצע, והיהודי בכלל זה, יש מושג קלוש עוד יותר בדבר מערכת שיקוליה של מוסקבה. לפני מאה שנה, לא היה עולה בדעת מישהו לקבל עצות ממחוץ איך לנהוג בצאר. עקרון זה עדיין תופס.

הטענה, שעלינו להפוך עולמות כדי לפתוח דלתות ליציאת היהודים נתקלת בעובדה שכל האנשים הבקיאים בנושא טוענים שללחץ היהודי והעיתונאי לא היתה מעולם שום השפעה על מדיניות מוסקבה לגבי יציאת יהודים. במידה שהתירשתה את יציאתם, היה זה במסגרת של הבנות עם ארצות־הברית ובתלות ביחסים עם מעצמת־העל השניה. לישראל וליהודים לכשעצמם אין כמעט משקל היכול להשפיע בכיוון זה.

אילו נשקפה סכנה מוחשית לקיומם של היהודים שם, צריך היה אמנם לעורר צעקה מסוף העולם ועד סופו, בלי שים לב לאינטרסים הממלכתיים של ישראל, מתוך תקווה שאולי תהיה לכך השפעה כלשהי. אבל עד כה לא הוכיח איש שקיימת סכנה כזו. אני מקבל מורח קבוע פירסומים של הוועד למען יהודי ברית־המועצות, ומוצא שם פרטים על התנכלות המשטרה לפעיל עליה פלוני בעיר אחת ולהפרעות לקיום שיעורי עברית על־ידי פעיל עליה ציוני בעיר אחרת. מבטער: אין זה משכנע שקיימות רדיפות על יהודי ברית־המועצות. אין זה אלא מוכיח, שקיים לחץ על אותם יהודים המסרבים ללכת בתלם, לחץ השור על ודאי על בני כל עם אחר באותה קיסרות המסרבים ללכת בתלם, אבל לא רדיפות על היהודים באשר הם יהודים.

ובאחרונה – מעשה שהיה. לפני שנים רבות, בשיחה עם המזכיר הראשון של שגרירות ארצות־הברית, אמרתי לו כיצד למדיניות ברית־המועצות בנושא מסוים: "ככלות הכל, רק אתם מבינים כמוה את ברית־המועצות ואת כוונותיה".

הוא חייך בהפתעה ואמר: אתה הישראלי הראשון האומר לי זאת. כמעט כל הישראלים שאני פוגש, בעיקר יוצאי רוסיה ומזרח אירופה, אומרים לי שאנו תמימים ואיננו מבינים את המדינה הסובייטית. איך הגעת אתה למסקנה שלך?"

אמרתי לו: "פשוט מאוד. שניכם משחקים באותה ליגה. הענקים בהבנת מבינים זה את זה. כמו שאיש־עסקים יפאני ואיש־עסקים ישראלי, שמעולם לא ביקרו זה בארצו של זה ואינם מבינים אף מלה אחת זה בשפתו של זה מבינים זה את זה הרבה יותר משמבינים זה את זה פועל ואיש־עסקים ישראליים, ובדומה לכך אצל היפאנים".

המזכיר חייך: "בדיוק כך. לכן אנו מתייחסים כל כך ברצינות לדברים בנושא זה של ידידינו הישראלים".

★

חשבונות

עשרה מיליון דולר נוספים קוצצו בתקציב החינוך. לדברי ראשי האוניברסיטאות, המדע הישראלי נמצא בירידה חמורה כתוצאה מהקיצוצים. קיצוץ נוסף זה עלול להיות הקש השובר את גב הגמל. ומי שמכיר מקרוב מה קורה באוניברסיטאות, יודע שאין אלו מלים ריקות.

בה בשעה הוקצבו 6.5 מיליון דולר להרחבת מיבני תעשיה שאינם דרושים לאיש בשטחים הכבושים.

במחיר של כנף אחת במטוס אף16 אפשר היה לחסוך חצי מקיצוץ זה. במחיר שני מטוסי אף16 אפשר להציל את כל ההשכלה הגבוהה בארץ, ועוד לשלם מורים את רוב הכבישים הארוכים.

במחיר של מטוס "לביא" אחד, שיש מהדירים שיעלה 40־50 מיליון דולר ליחידה, אפשר יהיה לפתור כל בעיות מערכת החינוך בארץ. במחיר שניים, אפשר יהיה לפתור גם את בעיות הבריאות.

לתשומת־לבו: לישיבות אין מקצצים תקציבים. לאברכיהן אין מגישים דרישות להפקיד פיקדון של 1500 שקל בתחילת השנה. להיפך: המדינה מכלכלת אותם.

ללמדך, איך רואים הפוליטיקאים ה"לאומיים" מה חשוב באמת לעתיד המדינה: פיסיקאים וכימאים ומתמטיקאים או־בא מחורץ. מה שניצור אנו הם אברכים בטלנים המתנענעים בלולבים על דף גמרא.

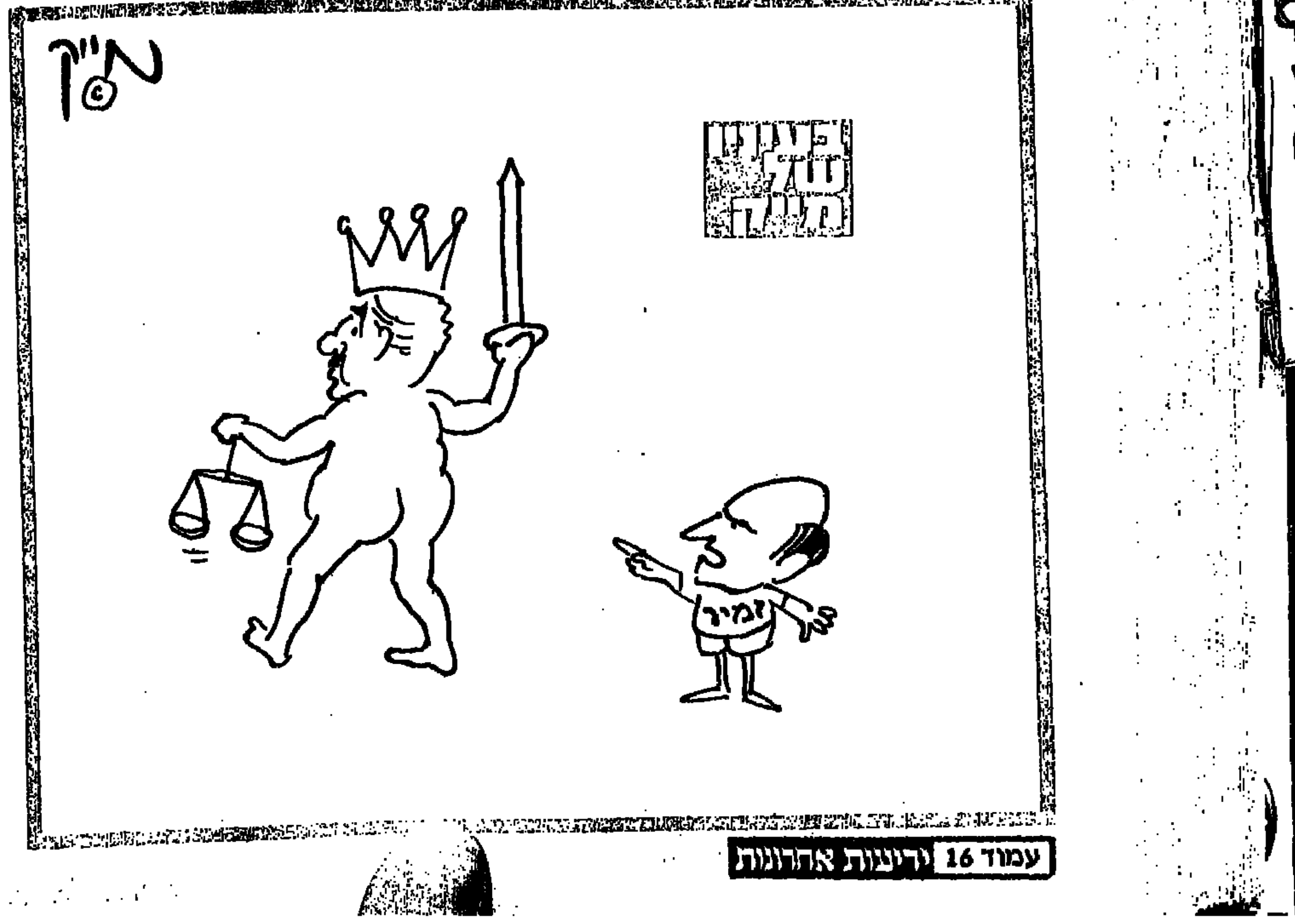

עמוס קינן

מעוולה לעוולה חיים לא רע

ול רוחה עוול, עוול משכיח ומיי־ עול.
היום, כמעט מאוחר לדבר על ול של בירעם, של איקרית, של חור. פעם, עדיין אפשר היה. לפ־ לדבר. פעם, כל איש פוליטי שקה נפשו להיראות גם כאיש ן, היה תורם מס שפתיים. מנהי־ ליכוד והמערך, מנהיגי המפלגות ות, כולל בגין ואבו חצירא, מו בשפתיים. היום כבר אין צר
את המס, שאינו צמוד ואינו נושא יית, מעבירים המנהיגים מדור ור.
בן־גוריון העביר לשרת. שרת ן־גוריון. בן־גוריון לאשכול. אש־ לגולדה. גולדה לרבין. רבין לב־ בגין לשמיר. שמיר לפרס.

עכשיו, פרס לשמיר.

★

מעוולה לעוולה, אנחנו חיים לא רע. מאז השקר הראשון ששיקרנו ב־1948 לתושבי בירעם, שהתבקשו באריכות לפנות את כפרם לימים מספר בלבד, התקדמנו. אז שיקרנו והלכנו לבית והרושת לקרח לקנות חצי בלוק קרח למקרר קטן עשוי מעץ. היום כל אחד מאיתנו יכול לשקר ומיד לאחסן את העוול בהקפאה עמוקה.

השקר חוצה את נופי העוול בדהירה בסובארו 86'. העוול, כמו השקר וכמו השקל, עבר אינפלציות ופיחותים. כמה שווה היום עוול של 1948, ללא הצמדה וללא ריבית.

מ־1948 ועד היום, עשינו לא רק עוולות. גם לחמנו על חיינו ועל עצם קיומנו. אבל גם בחיינו וגם בעצם קיומנו חלו אותה אינפלציה ואותו פיחות. כמה שווה היום טיפה אחת מדמו של נער שנהרג ב־1948. ומה, בסך הכל, אפשר היום לקנות בדמו של נער שנהרג בלבנון. ומי שסבור שאין קשר בין דם, עוול, וסובארו 86', אינו יודע ממה מורכבים החיים.

הם מורכבים, בסך הכל, מהקשר שבין מה שקנית לעצמך בזכות, ומה שעשקת, גזלת וחמסת לעצמך בכוח, באטימות.

נקמתם של עקורי בירעם היא 500,000 בני הארץ הזאת, שעקרו עצמם ממנה לצמיתות.

כאשר מספר היורדים מקרבנו, על צאצאיהם, ישתווה למספרם של הפליטים הפלשתינאיים עם צאצאיהם, אז תהיה שעת החשבון האמיתית.

קהילייתנו

לוס־אנג'לס יושבים, כרגע, לא רק שת ילדיו של גברוש. יושבים , ובעיקר, שלושה נכדיה של הלייתנו".

ב־1920, בביתניה, באופן ארעי, קולה קבוצת תימהונים של "השומר הצעיר". שאז, עדיין, לא הכיר מארקס, גם לא את ספנסר. רק רומנטיקת הנעורים הנצחית, את יר ואת תקוותו הנצחית של הער־

הם היו כל כך צעירים, כל כך יים. הם עבדו ביום ובלילה חלמו ם של חופש ללא גבולות, יצירה א תכלית, שהיא התכלית כשלעצ־ ושל נצח שכולו אך וריק, הווה.

את השנה הזאת שכמוה לא היתה תהיה עוד, כינסו בקובץ, "קהילייתנו". אחד ממשתתפיו, אולי הבולט תר, היה אליהו רפפורט.
פילוסוף ליברטיני, משורר. לי־ , היה לסנדלר.

לא רק סנדלר. גם, בעיקר, בונה כינורות. אולי בונה הכינורות העברי הראשון.

הוא הסבא של ילדיו של גברוש, שנודד מבית־אלפא ללוס־אנג'לס. שם, היום, קהילייתנו.

שירת הזמיר

לשנו קאנון יפה של מוצארט, ואולי של שוברט לך תדע, שתורגם לעברית על פי הלחן, בשתי גירסאות:

עלית בן אדם יהיר
ברוב עמל על האמיר
אבל אם גם תדע לשיר
אינך זמיר.

או:
נכנסת בן אדם יהיר
ברוב עמל אל תוך הדיר
אבל אם גם תדע לשיר
הינך חזיר.

★

מי שראה ושמע את הופעתו של הפרופ' יצחק זמיר, יודע ששמע, את נעים זמירות ישראל.

שמיר

שמיר של פעם, של ימים רחוקים, היה גם הוא זמיר. עד אשר, ברוב עמל, נכבס אל תוך הדיר.

וכך, היום, הוא אח תאום לשית. השמיר אינו נעים זמירות, השית אינו בית.

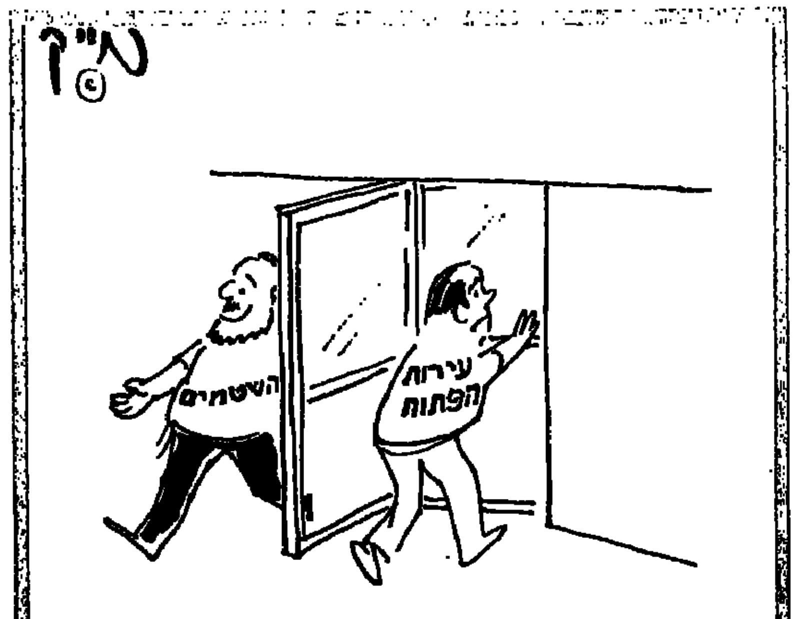

רוטציה

זיוה יריב

פיסגה היסטרית

אוי לה לפיסגה שאי־אפשר לדחות אותה בחודש ושלושה ימים.

אוי להן לשיחות־שלום שההלטרתיהן יפות לשבוע או לשבועיים.

אוי להם להסכמים היסטוריים שמוכרחים להחליט עליהם תוך חמש שניות, והם גם תקפים למשך חמש שניות.

אוי לו למנהיג ההותר להישגים לטווח ארוך, אך מאמין שהחודש הבא לא יגיע לעולם.

המחול שלא תם

עכשיו כשנתגלו סתירות בין עדות שמיר לעדותו של ראש השב"כ, ועדותו של האחרון מפלילה לכאורה את הראשון, הרשו לי לנחש מה תהיה תגובתו השקולה של שמיר:

"זהו שקר וכזב! זאת עלילה! האיש מגולל עלי אשמה שאין לי חלק בה! אני דורש להעניק לשקרן המתועב הזה חנינה נוספת ומיידית, למען יופסק מחול השדים הזה!"

שאלה לרב מנחם הכהן

ברצוני לשאול את ח"כ הרב מנחם הכהן שהזעיק את הכנסת בזמן הפגרה לישיבה מיוחדת בעניין הפישפשוק:

כיצד אדם שהוכיח מצפון חברתי ער ורגיש בשאלת הפישפשוק, יכול להחשות ולא להרים קול זעקה על בעיות לאומיות חמורות הרבה יותר המנסרות בעולמנו.

מדוע אדם כמוך לא מכנס את הכנסת לישיבת חרום לדיון בתופעה המוזרה שבקיץ הם ומופיעים, הצקים מתרבים, ואין מה לראות בטלוויזיה, ומשעמם, ולעיתונאים אין מה לכתוב, ומכל פישפש עושים פיל, וח"כים שרופים מטרידים את מנוחת הכנסת בכל מיני אמתלות שוליות, ומחללים את הסטטוס־קוו של הפגרה הקדושה.

מדוע, ח"כ הכהן, על נושאים בוערים וכואבים אלה אינך מזעיק את הכנסת לישיבה מיוחדת?

עם הספר

הילדים שלי מסודרים. הילקוט מפוצץ מספרים מעודכנים ומהדורות חדשות. אפשר להתחיל את שנת הלימודים.

תמונת מלמיליאן על כריכת שמואל א', מראדונה על יומן־לתלמיד, ניגנ'ה על ספר מולדת, עטרה חזה על אגדות חז"ל, ריטה על מקראות־ישראל, ספר דקדוק ירדנה ארזי, צוות־לעניין על לאה גולדברג, וספר החשבון להקת משינה.

כאמור, הילקוט מפוצץ מספרים. בוכטות של תרבות על הגב. כי אנו־נו עם הספר, נכון יותר – עם העטיפות הכריכות.

תרגילי חשבון מעודכנים

העטיפות והכריכות כבר מעודכנות. אבל הספרים, מה עם הספרים המיושנים שאף אחד אינו פותח אותם? למה לא לערוך קצת את ספרי החשבון, ולקרב גם אותם אל לב ילדינו? למה לא לנסח שאלות בשפה של ימינו, שילדינו המעודכנים יוכלו להבין אותן?

● אבא של סיגל הבריח 30 ווקמנים, שני סטריאו ו־14 משחקים אלקטרוניים. כל ווקמן עולה 10 דולר. כמה גלגלות הרוויח אבא של סיגל לפי שער הדולר השחור?

● 1000 ילדים נכנסו לדיסקוטק. 14 הלכו מכות, 4 פרצו את הקופה, 15 התמסטלו, 5 נדקרו. כמה סתימות יש בשיניה של אמא של ריטה?

● בהפסקה הגדולה שברו הילדים את הלוח, 3 כיסאות, 4 חלונות, ושולחן אחד בחדר המורים. מהו קוטר אוזניו של מייקל ג'קסון?

דוד שחם

כסף קטן

מח בטלוויזיה

מעון פרס הצליח סוף סוף להשיג קציה בעיתונות ולפרסם שה מאוחרת לשמועה, כי הוא גד למינויו של יעקב אחימאיר קיד עורך "מבט" בגלל הייחוס פחתי שלו. מכל מקום, טוב סוף פורסמה ההכחשה בקשת הזו. עכשיו חזר הכל יות לא ברור כמקודם, אבל בות אחרות.

אינני מכיר את קרפין ואין לי נה אם הוא צריך להמשיך קידו או לא. במידת היכרותי את אחימאיר הוא נראה לי כאדם , שאם יש לו פניות – הוא יודע עלם מהן ולחקור ולדרוש בכל כדי להגיע אל גרעין האמת. מקום, אין בדעתי לחוות דיעה או לכאן בעניין עורך "מבט", שבה, כשממילא אין מתחשבים תי.

לעומת זאת, הפעילות טרטגית סביב בחירת המועמד בה כדי לשעשע, כל עוד אין תכלים בהיבט השחיתותי היותר ק שלה. כל אחת מן המפלגות שיות יש לה, כנראה, מועמד ו, אבל היא משתדלת להסוות המיכתה בו, כדי לא לחבל כויי.

איך מסוויים ובכן יושבים להם, באמר, אנשי הליכוד ומטכסים עצה אם אנחנו רוצים באחימאיר, עלינו להיראות כתומכים בקרפין ואז יתנגדו במערך לקרפין וייכנס אחימאיר, והרי זה מה שרצינו.

אבל, כך הם אומרים, גם במערך לא יושבים ילדים. הם יבינו שאם אנחנו תומכים בקרפין זה כדי לבלבל אותם ואנחנו רוצים, בעצם, באחימאיר. אם כך, נתמוך באחימאיר, כדי שיחשבו שאנחנו רוצים בקרפין ויתמכו באחימאיר. אבל גם זה תכסיס שקוף. או צריך לתמוך בקרפין כדי שיחשבו שאחימאיר, כדי להטעות אותם לחשוב שבאמת קרפין, וזה יטיס אותם אחרי ארבעה מהלכים לאחימאיר וזה מה שרצינו. וכן הלאה וכן הלאה.

מן הצד האחר יושבים במערך וחושבים בדיוק כך, אבל להיפך. ומרוב תכסיסים וחישובים נשכח העיקר, שמחפשים עורך ל"מבט" ולא נצחון למפלגה.

אז מדוע שלא תהיה רוטציה גם בטלוויזיה?

מה שנראה עכשיו כבדיחה עלול – כמו במקרים עצובים אחרים – להיות למציאות.

★

כביכול

שמיר ייחקר. לא, שמיר לא ייחקר – רק יתושאל. יתושאלו הם חלילה הוא לא יתושאל, רק יישאל כמה שאלות.

אלו הן רק כמה מן הידיעות שפורסמו באחרונה בעיתונים, אם להתעלם מן הידיעות שלפיהן כבר נחקר / תושאל / נשאל (מחק את המיותר) וכבר השיב תשובות שסיפקו / לא סיפקו את החוקרים / מתשאלים / שואלים.

עד שאני שובר את הראש מה ההבדל בין חקירה לתשאול ובין תשאול לשאלה, נתקלתי בידיעה נוספת שהגדילה אצלי את הבילבול. "גורם בלשכת שמיר" הודיע: "אנו מסרבים להתייחס לכל שמועה בעניין חקירתו או אי־חקירתו כביכול של מר שמיר".

"חקירה כביכול", אני מבין. כלומר, אין חקירה. אבל מה זה "אי־חקירה כביכול"? שלילה כפולה היא חיוב. אי־חקירה כביכול פירושו חקירה.

האם בדרך מתוחכמת זו מבקש ה"גורם בלשכת שמיר" לספר לנו שיש חקירה? כביכול.

5.9.1986

פרשת השבוע
שופטים
מאת מנחם בקר

„לא תכיר פנים ולא תקח שוחד" (ט"ז, י"ט)

החכם רבי אלעזר מגרמייזא, בעל „הרוקח" (מגדולי חכמי אשכנז בימי הביניים; 1165—1238), היה אומר: אותיות „שחד" (בכתיב חסר) הן הן אותיות „חשד". מכאן נמצאנו למדים, שדיין ושופט בישראל צריך לא רק להימנע מלקיחת שוחד, כשהוא יושב בדין; אלא הוא חייב לנהל כל חייהם אורח־חיים צנוע ומרוסן, שלא יחשידוהו הבריות בחטא חמור זה. ועל כך ראוי לומר בלשון חז"ל: „הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו" (חולין מ"ד, ע"ב).

„וכסף וזהב לא ירבה לו מאוד" (י"ז, י"ז) מעירים כאן חכמי ישראל: על שלושה דברים נצטווה בפרשה זו מלך ישראל: א) „לא ירבה לו סוסים"; ב) „ולא ירבה לו נשים"; ג) „וכסף וזהב לא ירבה לו מאוד" (י"ז, ט"ז־י"ז). והנה נצינו, שהתורה מוסיפה טעם לשני הציווים הראשונים, לעומת זאת אין בכתוב טעם לציווי השלישי: „וכסף וזהב לא ירבה לו מאוד"; ואין זה מקרה. שכן תאוות הממון היא מן התאוות הנחלות ביותר ומשתלטת על האדם מגיל הינקות עד שנות זקנה ושיבה, כפי שציינו חז"ל במסכת בבא בתרא (קס"ה, ע"א): רוב בגזל. משום כך אין צורך לנמק במפורש את הציווי, שמלך ישראל לא יצבור כל ימיו ועיצבר הממון.

„כי תצור אל עיר... לא תשחית את עצה... כי ממנו תאכל ואותו לא תכרות" (כ', י"ט)

לפי ההלכה, אוסרת כאן התורה להשחית עצי־פרי בכל מקום ובכל זמן, ולא רק בשעת מצור ומלחמה. מכך כותב הרמב"ם בהלכות מלכים ו', ח': „אין קוצצים אילני־מאכל... ולא במצור בלבד, אלא בכל מקום כל המקצץ אילן־מאכל דרך השחתה — לוקה" (= חייב מלקות).

ומוסיף בעניין זה הרמב"ם (שם ו', י'): ולא האילנות בלבד (= לא רק עצי־פרי אסורים בהש־חתה); אלא כל המשבר כלים וקורע בגדים, והורס בניין (הראוי למגורים) וסותם מעיין, ומאבד מאכ־לות (= מצרכי־מזון הראויים למאכל) דרך השחתה — עובר ב„לא תשחית".

מכדרשי חז"ל

„ובאת אל הכהנים, הלויים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם..." (י"ז, ט')

מה תלמוד לומר (= למה נאמר כאן בלשון עתיד): „ואל השופט אשר יהיה בימים ההם"? מלמד, שהשופט שבדורך הרי הוא בזמנו כשופט שהיה בימים הראשונים (= בימי קדם), ואין לך לשמוע (= לציית בכל הוראת דת ודין) אלא לשופט שבדורך.

רבי אבא בר כהנא אמר: לעולם (= תמיד) יהיה בעיניך דור שבא (בהווה) כדור שהלך שלא תאמר: אילו היה רבי עקיבא (מגדולי התנאים) קיים, הייתי קורא (= לומד מקרא) לפניו; ואילו היה רבי זירא ורבי יוחנן (מגדולי האמוראים) קיימין, הייתי שונה (= לומד משנה) לפניהם. אלא דור שבא בימיך והכם שבימיך כדור שהלך והחכמים הראשונים שהיו לפניך...

חסידים מספרים

מה ראוי ללמוד מפרשת „עגלה ערופה" שבספר דברים?

באחת המלחמות שבין צרפת לאוסטריה [...] נתפשו שני יהודים, במקשקה, [...] בקיה. בעוון של מכירת נשק לאויב. [...] קצר שצוכו שלטונות אוסטריה לשני [...] דינם לתליה.

פנה החת"ם סופר (רבי משה סופר, [...] פרשבורג: 1763—1839) לנסיך של [...] האוסטרי) בבקשה נמרצת, שיקיים בירור [...] של העלילה על שני היהודים [...] הדין עד תום החקירה.

תמה הנסיך על פנייתו הבהולה של [...] בסערת המלחמה ואמר לו [...] יום נופלים אצלנו מאות חיילים [...] הרב מציע לנו לקיים חקירות ובדיקות [...] לתציל חייהם של שני אנשים, שבודאי [...] מכל חטא ? !

פתח החת"ם סופר לפני הנסיך את ספר [...] וקרא באזניו פרשת „עגלה ערופה", [...] האחר תרגום, ואחר־כך אמר: פרשת „עגלה [...] שלובה בתורתנו בין שתי פרשיות של מלחמה [...] פרשת „שופטים" ובתחילת פרשת „כי תצא". [...] בא ללמדנו, שגם בעיצומה של מלחמה — [...] חללים רבים משני צידי החזית — יש לחקור [...] את האשם כמות החלל הבודד; כי האשמה [...] דם נקי קיים בימי מלחמה כבעת שלום...

מערב ביירות

(המשך מעמוד 15)

הלוחמים, שהצליחו לרצוח שישה יהודים צעירים. בשע־רו של הספר מופיעה תמונת הגיבורים, כשאצבעותיהם מונפות לאות נצחון ופניהם אומרים אושר וגאווה. הספר לא רק מלהיב את הצעיר הערבי, בדברי שירה ופרוזה. הוא גם ספר לימוד בכל הנוגע לארגוני השחרור מעול הציונות.

★ ★ ★

בדצמבר 1984 הגיש עו"ד העצני תלונה למשטרה וצירף אליה את הספר בתרגומו העברי. בתום שנה קיבל הוא תשובה: בדיקת הספר העלתה, שהוא „על גבול עבירה" ומחברו המשפטני „הוזהר".

צחוק צחוק, אבל בכל זאת מדובר פה בחוק ההופך במדינה זו יותר ויותר לחוכא ולאיטלולא. כי ממה נפשך? אם לא היתה עבירה, הרי ניתנה ה„אזהרה" בניגוד לחוק, כאשר היא עיצום, שהופעל נגד אדם תם־מפשע. ואם היתה עבירה, מדוע לא יתן העבריין את הדין או... יזכה לחנינה בטרם יורשע, כמו אויביו בשב"כ?

כאן מגיעים אנו לשיא הקומדיה המשפטית, שהשבכת היא רק הפִינָלֶה שלה (לפי שעה). איזו סערה פרצה, כאשר חנן הנשיא את אנשי השב"כ לפני הרשעתם והנה עבריין, המשבח והמהלל רצח ממארב, והתורם בכך להמשכו של אותו רצח, זוכה לחנינה „נקיה", ללא סטיגמה. כי הוא לא הואשם כלל, באורח רשמי, בפשע הסתה לרצח ממארב. הוא רק „הוזהר".

על טיב תרומתו לטרור כותב עו"ד העצני בעתירתו: "בפיתגם של הפת"ח נאמר, כי 'המילה מכוונת את הרובה'". אמור מעתה, כי מי שנותן דרור למילה המסיתה והממרידה עושה את עצמו שותף לכיוונו של הרובה לראש בנינו ובנותינו, אותם אנו אוספים ידויים ורצוחים מן הכבישים והיערות..."

אם כן, עדים אנו פה לתופעה משפטית יחודה במינה ביקום: שני סוגי חנינה — אחת לפני ההרשעה, אחת במקום ההרשעה; אחת חנינת קלון, אחת חנינת כבוד. בחנינת כבוד זוכים מכווני־הכדורים לרצח־ממארב. הקי־לון הוא מנת חלקם של אלה, אשר על שכמם [...] קיד למנוע אותו רצח.

וצחוק החוק והגורל הוא, שבניגוד למיעוטים [...] ליהדבר, לא מאלה, חנוני־חקלון, צפויה סכנה [...] לחוק הישראלי. הם מעטים, בסך הכל – כמעיין [...]

לעומת זאת צאו וראו את ההמון העצום [...] נ־הכבוד. לא כולם הם מכווני־כדורים. יש שם [...] לה, חברי־כנסת, קציני משטרה, סוהרים, [...] בנקאים – צבא־מרום שלם. כמה הוא חשד [...] המחול). השב"כ חייב לגלות את סודותיו. [...] לשרותים סוריים (ואתה יכול לקרוא בכל [...] רות החקירה, שנשבעו כי תהיה סודית). אבל [...] וסוגריהם – מי ידע סודותיהם.

פרשת השב"כ עוררה את בעיית החוק בישראל [...] הפרשיות (יש בישראל חיל־פרשים כזה) ביקשו [...] הרושם בציבור, כי בעיית החוק תקועה [...] השב"כ. מחוץ לשב"כ אין בעיית חוק, אולם [...] היא רחבה יותר מן השב"כ. משום כך [...] להקים ועדת חקירה לחוק ולמשפט בישראל, [...] אם אמנם החוק בה הוא מעל לכל או הכל – [...]

ידיעת האמת תעזור לפתור את הבעייה, [...] גם מפרשת השב"כ משהו מועיל.

★

(מאמר שביעי ואחרון)

חבורות־הרחו[ב]

(המשך מעמוד 14)

שני סוגי נשים: האמא — שבעיניו היא קדושה וה„פריחה", ה„מזויינת" — שאיתה הוא מתעסק. הנשים אצ־לו מתחלקות לכאלה שמתחתנים אתן ולכאלה שמתעסקים אתן, ואחת שרבק בה שם של „פריחה", לעולם לא תוכל להתנער ממנו.

ברגע שהוא בילה עם מישהי, כל החבורה חייבת לדעת על כך. זה מוסיף לו עוד נקודות אצל החבר'ה. חלק מהתר־יה והכייף הם שכולם יידעו. זה גם נותן לגיטימציה לאח־רים לנסות אצל אותה בחורה. מספר ממיקרי האונס היו על רקע זה: „למה את נותנת לו ולי לא?"

בארץ מעטות החבורות עם אופנועים, כי אין לצעירים כסף. אופנועים יש לצפוניים. כשיש למישהו אופנוע, הוא בדרך כלל המנהיג. והבנות בשכונה מתקרבות לגבר עם אופנוע, כי לדעתן זהו קרש־הצלה לצאת מהחור שהן תקו־עות בו.

הסיכון שייתפס במלילים לא משנה לו. הוא יעשה הכל כדי לא להיתפס. אבל, אם ייתפס, הוא רואה בזה מס שצריך לשלם אותו. וברגע שהוא שבר את המחסום הפסיכולוגי של המעצר או המאסר הראשון, אחר כך, כבר אין לו [...] עם זה.

בארץ לא קיים המודל של מלחמת כנופיות על [...] חסות, טריטוריות של סחר בסמים, הימורים, [...] חסות, כמו שרואים בסרטים. גם אין סיבה אמיתית [...] מת כנופיות כאן. יכולה להיות מלחמה בין פרטים [...] על בנות, על גניבה של ניקל מאופנוע, על קללה [...] הכבוד.

המושגים – „נותנים לי כבוד", „אני איש [...] „עושים לי כבוד" – מאוד רווחים אצלם. „כבוד" [...] גורמת לפחד ויראה מפניהם. אחד שלא מלשין [...] להוציא ממנו מלה, ולא נשבר בחקירה משטרתית, [...] עם כבוד.

רוב הנערים „בוגרי" חבורות־הרחוב שהתמכרו [...] וכנערים בעבירות רכוש, סמים ובריונות נכנסים [...] הפשיעה. ההיירארכיה היא כזאת: מוסדות סגורים [...] עם" ו„מצפה ים", הם בית־ספר יסודי [...] ספר תיכון, ובוגרי ה„תיכון" המצטיינים, מגיעים [...] רמלה, שאטה ובאר־שבע.

טיולי אגודת אכסניות נוער בישראל
בחסות משרד החנוך - אגף הנוער

מנהל, מורה, רכז טיולים
במשרד הראשי של "אגודת אכסניות הנוער" בירושלים פועלת מחלקת הדרכה העוסקת בארגון ובצוע טיולים שנתיים לבתי ספר במחירים בלעדיים. נציג המחלקה מגיע אישית לכל דורש ומייעץ בתכנון הטיול.

למשלמים בספטמבר מחיר מבצע

לדוגמא: טיול בן יומיים במחיר 39 ש"ח לתלמיד*, כולל:
לינה — באחת מ־32 אכסניות נוטפחות הפזורות על פני הארץ כולה.
כלכלה — שלוש ארוחות מלאות המוגשות בחדרי אוכל או באריזה לדרך.
הדרכה — ע"י צוות מורי דרך מיומן.
הסעה — באוטובוסי חברת "אגד".

* המחיר כולל מע"מ לפי 45 מטיילים ו־440 קיים.

לפרטים נוספים אנא פנו:
מחלקת ההדרכה, אגודת אכסניות הנוער, ת.ד. 1075 ירושלים 91009
טל': 232430, 02/240220

מ.י.ל. המכון הישראלי למינהל
ביה"ס הותיק והגדול
להכשרת עובדי משרד וחשבונאות

דנאל
ניהושע אדירו בע"מ
החברה הגדולה והותיקה לשרותי העסקת עובדים

אנו נכשיר אותך לעבודה מעניינת ומכניסה

אנו נכשיר אותך תוך מספר שבועות והשכלתך בכל מקום בארץ ללא תלות בגיל למקצועות:
◀ מעבדת תמלילים על מחשבי P.C
◀ כתבנית עברית־אנגלית
◀ מנהלת חשבונות ◀ קלדניות
◀ מפעילת מסוף מחשבי P.C

בוגרות הקורסים תופננה לעבודה ברשת דנאל
המעסיקה היום למעלה מ־1200 עובדים במפעלים ומוסדות שונים בארץ

פני עוד היום לסניפי המכון הישראלי למינהל:
הסניפים פתוחים בין השעות: 9.00-1.00 לפנה"צ, 16.00-19.30 אחה"צ

תל־אביב	חיפה	ירושלים	באר שבע	רמת גן	פתח תקוה	רחובות	
בן־יהודה 28 ליד בנין אל־על טל. 297421	ביאליק 17 [...] הרצל טל. 664505	יפו 36 מול בית יואל טל. 221933	החלוץ 88 מול שביט טל. 32672	ביאליק 47 מול אורדע טל. 728132	[...] טל. 913686	הרצל 183 טל. 463632	
ראשל"צ	בת ים	חולון	רמלה	הרצליה	כפר סבא	אשדוד	נתניה
רוטשילד 35 מגדל חיים טל. 968801	רוטשילד 18 פינת בלפור טל. 864181	סוקולוב 48 בנין הסופר טל. 880659	הרצל 84 בסמוך לבנק לאומי טל. 247388	סוקולוב 36 ס. בן־גוריון טל. 87693	ויצמן 3 מול פינגווין טל. 444706	בנין [...] מרכז א' טל. 35624	הרצל 24 כיכר ציון טל. 22404

אל־אוף
תעשיות
אלקטרו אופטיקה בע"מ
קרית וייצמן
ת.ד. 1165, רחובות

הצעה למכירת רכב
חברת אל־אוף מעמידה למכירה את הרכבים כדלקמן:
1. סוברו — פרטי 1300 34-732-80
2. סוברו — האצ'בק 1300 11-207-53
3. סוברו — פרטי 1300 52-023-81
4. פורד קורטינה אוטומטי 1600 21-218-81 (עם מזגן)
5. פורד קורטינה אוטומטי 1600 21-219-81 (עם מזגן)

את הרכבים ניתן לראות בחצר המפעל (ע"י השער הראשי) בתאריכים 8—10.9.86 בשעות 12.00—14.00.
את ההצעות יש למסור על גבי טפסים (שניתן לקבל אצל השומר), בציון מחיר נפרד לכל אחד מהרכבים ובצירוף ערבות בנקאית בגובה 10% מההצעה (הצעות ללא ערבות לא תתקבלנה).
את ההצעות יש למסור במעטפות סגורות, לא יאוחר מה־10.9.86 שעה 16.00 לתיבת המכרזים (ע"י השומר).
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או את כל ההצעה בשלמותה.
אל־אוף

בנק ישראל
הודעה על תוצאות מכרז
ביום 4.9.86 הוצעה לציבור סדרה 4209 א' של אגרות חוב צמודות למדד באמצעות מכרז.

מחיר המכירה נקבע ל־89.5% מהשווי הנקוב

הזמנות במחירים הגבוהים ממחיר המכירה סופקו במלואן.
הזמנות במחיר המכירה סופקו בחלקן בשיעור של 26.86 אחוזים מהזמנתם.
סה"כ הכמות שנמכרה 25 מיליון שקלים חדשים [...]
הזמנות במחירים נמוכים ממחיר המכירה לא סופקו.

השבוע במוזיאון ישראל – ירושלים
שעות הביקור:
ימים א', ב', ד', ה' 10—17;
יום ג', 16—22; שישי ושבת: 10—14.
טלפון 02-698211

תערוכות

„איש וארצו" – אוסף דיין
ארונות קבורה, דמויות אדם ובעלי חיים ועוד עשרות חפצים באוסף הארכיאולוגי הגדול של משה דיין.
כרטיסים: „רוקוקו" תל־אביב, „קלעים" ירושלים ובקופת המוזיאון.

„כתף הינום" – כתב היד המקראי העתיק בתבל – ברכת כהנים על גלילי כסף מימי בית ראשון – תכשיטי כסף וזהב כלי חרס וחפצים נוספים המאירים פרקים עלומים בחייה של ירושלים שלפני 2500 שנה.
„משה גרשוני – ציורים 1980–1986" – התצוגה הרחבה ביותר שנערכה עד כה בארץ של אחד מבחירי האמנים הישראליים העכשוויים.
„שני גרפיקאים יפניים" – טאנדורי יוקו וקאאוססה נגאי מציגים בביתן העיצוב. (נעילה 22.9)
„ג'ני הולצר וברברה קרוגר" – תצוגת אמנות עכשווית של שתי אמניות אמריקאיות.
„ג'ואל קנטור – צילומים מישראל" – דיוקן עיתונאי תיעודי הנוגע בסוגיות העדינות ביותר של בעיות חברתיות ופוליטיות בארץ ממבט אישי (נעילה 8.9)
„הקשרים" – מופע אור־קולי היחיד מסוגו בארץ מציג את אמנות ישראל והקשריה ההיסטוריים, תרבותיים וחברתיים.
„חדשות בעתיקות" – ממצאים נבחרים מחפירות חדשות.
„גדול וקטן" – יחסי גדלים, באמנות ובעולם הילדים – באגף הנוער. (תערוכה מקבילה בקמפוס גבעת רם של האוניברסיטה העברית: „גדול וקטן – איך נדע" ב„עין רואה – סדנה למדע").
„פנינים בספרי ילדים" – מבחר ספרים מאוירים מתוקים באוסף אגף הנוער.
אירועים – ראה דפדפת חודשית ועתונות מקומית (פרטים בטל' 02-698213).
הדרכות: ימים א', ב', ד' ב־10.30, ביום ג' ב־16.30.
לתשומת לב: אין להכניס למוזיאון נשק ואין תנאים להפקדתו.

מוזיאון תל אביב
אירועי השבוע

שד' שאול המלך 27, תל־אביב 64239. מודיעין וקופה: טלפון 261297. משרדים: טלפון 257361.
שעות הביקור:
א'–ה': 10.00–14.00, 17.00–21.00
שבת: 11.00–14.00, 19.00–22.00
יום ששי: סגור.
הספריה תהיה סגורה לקהל מה־7.9 עד 25.9

תערוכות
קיץ ישראלי
מבחר מורחב ורכישות חדשות
מתוך אוסף האמנות הישראלית

דרורה דומיני, פסל, 1986

אדוארד מונק: מוות אהבה וחרדה
הדפס מתוך הדפס – עבודות של שישה אמנים ישראליים.
שיח גלריה בתערוכות החדפס, ביום שלישי, 9.9, בשעה 20.00
פרנק סטלה – חד גדיא לפי אל ליסיצקי
תצוגה של מבחר מאוספי המוזיאון.

קולנוע
בקביעות: „שואה" (צרפת, 1974–1985, 9½ שעות, בצבע, גרמנית, פולנית, אנגלית, אידיש ועברית, בתרגום לעברית ולאנגלית). סרטו של קלוד לנצמן.
מועדי ההקרנה השבוע:
חלק א': מוצ"ש, 6.9, בשעה 18.00; א'–ה' 7–11.9, בשעה 13.00. חלק ב': א'–ה', 7–11.9, בשעה 18.30
לא ניתן לרכוש כרטיסים לחלק אחד בלבד.

„ממכבש יוצא הדפס". סדנה לילדים ובני נוער המיועדת להתנסות בעבודות הדפס שונות. לבוגרי כתות א'–ד' בימים ראשון עד חמישי, בשעות 17.00–19.30. לבוגרי כתה ה' ומעלה בימים ראשון עד חמישי בשעות 17.30–19.30. למבוגרים ביום שני בשעה 20.00
גיל הזהב: פעילות מיוחדת בסדנת החדפס. ביום שני, 8.9 – תחריט; ביום רביעי, 10.9, – תחרך עץ; ביום שני, 15.9, – הדפס רשת. בשעות 10.00–12.30.

ביתן הלנה רובינשטיין, שד' תרסיט 6, טל' 299750, שעות הביקור: א'–ה': 10.00–13.00, 17.00–19.00; שבת: 11.00–14.00; יום שישי: סגור.

תערוכה
אדריכלות ועיצוב: אדולף לוס; אדריכלים מעצבים כסאות; אלוורו סיזה.
שיח גלריה בתערוכה: יום ראשון, 7.9, בשעה 18.00

סימפוזיון אדולף לוס (באנגלית, בלוויית שקופיות)
פרופ' וילפריד וונג (הארווארד), „אדולף לוס ואוטו וגנר"; פרופ' הרמן צ'ק (האקדמיה לאמנות שימושית, וינה): „אדולף לוס ויוזף פראנק"; ד"ר מיכאל לוין (מוזיאון תל־אביב): „אדולף לוס והמודרניזם"; יהודה ספרן (רויאל קולג' אוף ארט, לונדון): „אדולף לוס – זמן ואורנמנטיקה".
יום ראשון, 7.9 ויום שני, 8.9, בשעה 20.00

הרשמה לסדנאות הנוער והמבוגרים לשנת תשמ"ז, בנושאים: ציור, רישום, הדפס, פיסול, קולנוע, וידאו, תיאטרון, ועוד. ההרשמה בימים א'–ה', בשעות 9.00–13.00, 15.00–19.00 בביתן הלנה רובינשטיין.
קורסים מעשיים למורים (מוכרים ע"י משרד החינוך): סדנת אמנות פלסטית, תיאטרון ואמנויות; פיסול חימר; וידאו במעגל סגור.

האוניברסיטה הפתוחה
כנס בנושא
מורשת ההיסטוריוגראפיה היוונית
דברי פתיחה:
מרכזת הקורס „יוון הקלאסית" של האוניברסיטה הפתוחה, דרורה בהר"ל
הקרנת הסרט: „אתונה – תור הזהב"
הרצאה: „ההיסטוריוגראפיה" – פרופ' בנימין שימרון
הכנס יתקיים בשעה 16.30, ביום ה', ז' באלול תשמ"ו, 11 בספטמבר 1986, באולם הרב־תכליתי, האוניברסיטה הפתוחה, רח' קלאוזנר 16, רמת־אביב.
הציבור מוזמן להשתתף

רכוש לך אוצר!!
לראשונה בעברית 2 הספרים
אבני חן ויהלומים
אוצר בלום של ידע מקצועי מדעי המלווה בצילומי צבע מרהיבים על כל האבנים היקרות והיהלומים שבעולם.
מאת: מנחם סבדרמיש ואלברט משיח
ספר חובה ליהלומן לחכשיטן ולמתעניין בנושא.
מחיר מיוחד למשרדות וארגונים
המכירה גם לבודדים רק במשרדי:
הוצאת מדע אבנים יקרות
רח' הרקון 8, רמת־גן 52130, 03-7519957 ת.ד. 3225

הלוח הכללי
בשבילך ובשבילי

מוזיאון חיפה
רח' שבתאי לוי 26, חיפה. טל. 523255

אירועי השבוע 5.9.86 — 11.9.86

תערוכות
אמנות עתיקה
אריגים מצריים, דיוקנאות מפאיום,
פיסול ועיר, כלי חרס מעוטרים מיוון ועוד.
המוזיאון למוסיקה ולאתנולוגיה
סגור לרגל שיפוצים והחלפת תערוכה.
שעות ביקור א'–ה' ושבת 10.00 — 13.00
יום ו' סגור למבקרים
ג', ה' ושבת גם 18.00 – 21.00
המוזיאון הימי הלאומי
(דרך אלנבי [...])
היסט[...] אתנולוגיה ימית ועוד.
א'–ה' 10.00 — 16.00 שבת 10.00 — 13.00
מוזיאון טיקוטין לאמנות יפנית
(שדרות הנשיא 89)
גרפיקה יפנית מודרנית 1985
שעות ביקור: א'–ה' 10.00 – 17.00,
שבת 10.00 — 14.00
המוזיאון לפרהיסטוריה (גן האם)
הנוף הקדום של נחל המערות, תערוכה חינוכית
א'–ה' 08.00 — 14.00, שבת 10.00 — 14.00

מחול
תנועה בשחור ולבן — להקת המחול המודרני
ביום חמישי 11.9.86 שעה 20.30

חוגים וסדנאות למבוגרים
ומשכת „ההרשמה לסדנא לטאי צ'י ולסדנא לתנועה יצירתית. הרשמה בקופת המוזיאון, מספר המקומות מוגבל.

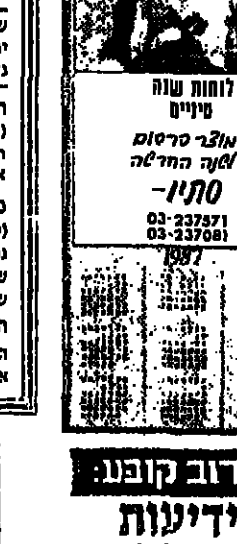

לוחות שנה מיוחדים
אוצר פרסום לשנה החדשה
סתיו
03-237571
03-237081
1987

הראל מדפיסים ומוציאים לאור
דוד שניאור
הופיעה מונוגרפיה מקיפה על חיי האמן ועבודותיו.
להשיג בחנויות הספרים.
תצוגה מיוחדת של עבודות האמן בגלריה של בית ההוצאה.
רחוב שונצינו 11. טלפונים: 03-332550 ; 03-334502

הרוב קובע:
ידיעות אחרונות
העתון של המדינה

מוזיקה ידיעות אחרונות
המסיבה הכי יפה בעיר
יום שישי 5.9.86 מ־21.30
מלון דיפלומט — ת"א

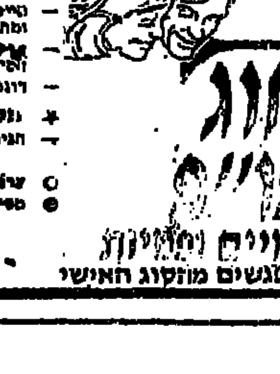

מפגשים מוזיקה האישי

aristo shmat
SALE
מבצע
עד 29 ש"ח
אריסטו שמט - דיזנגוף 194, תל־אביב, 9.00-21.00, וכמוצ"ש.
נחלת בנימין 24, קומה ג', תל־אביב, פתוח: 9.00-19.00.

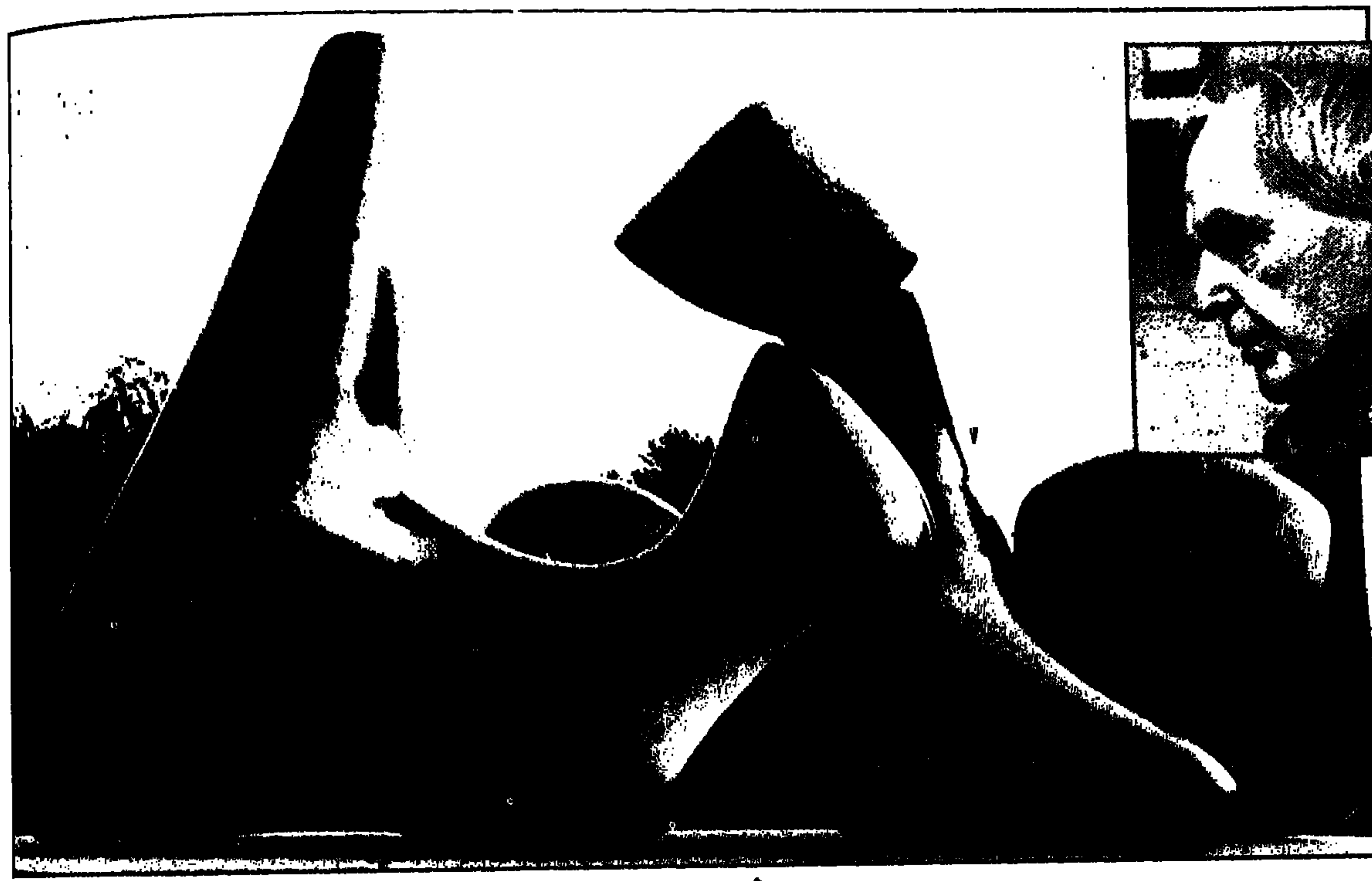

לא ברזל,
לא מלחם,
רק ארד ואבן

הנרי מור — בלי ממשיכים

שיחה עם יחיאל שמי על האמן הבריטי הנודע שהלך השבוע לעולמו

מאת עמנואל בר־קדמא

ידיעות אחרונות
תרבות ספרות אמנות

הנרי מור, 88, הלך השבוע לעולמו, שבע הספדים, תהילה ושם־עולם. לא היה סופרלאטיב, שהפסל הקשיש לא הוכתר בו. מ„גדול הפסלים בימינו" ומטה. קשה להאמין, אבל האיש, שפסליו המאסיביים, המונומנטאליים, בארד או בעץ או באבן, מאכלסים כמעט כל מוזיאון בעולם, רכש את תהילתו מאוחר־יחסית. בשנות ה־30, עשרות שנים אחרי שתנועות־המודרנה האמנותית כבר רדפו זו את זו בעולם המערבי; אחרי שנימחק כל טאבו מעולמה של אמנות; שנים אחרי כל המהפכות – עדיין המימסד האמנותי הבריטי סירב להטמיע אותו.

„זיבורית", כתבו ה„טיימס" וה„אובזרוור". שארלוט ברגמן, האספנית המיתולוגית המתגוררת בירכתי שטח מוזיאון ישראל בירושלים, אוהבת לספר כיצד רכשה בשלהי שנות ה־40, אוסף של פסלי הנרי מור בפרוטות. היא טוענת, שאיש לא שלח מבט שני על העבודות האלה. אפשר רק להתנחם בעובדה, שהאנשים שזילזלו במור הם אותם האנשים שהיללו, ממש באותו זמן, את היטלר ומוסוליני.

לצייר ברכבת התחתית

הנרי מור קנה את שמו, מהר וחלק, בשנות ה־40. הבריטים התחילו להכיר אותו בתקופת הבליץ. רבבות אזרחים לונדוניים, שהשתמשו בתחנות הרכבת התחתית כמיקלטי־לילה מפני ההפצצות, מצאו שם את הנרי מור יושב ומצייר. הוא רשם אותם. הרישומים הללו ניתלו על כותלי התחנות. מיקצת תחושה של בית. מיקצת סביבה אסתטית. זו היתה תרומתו של האמן, או כבר אחרי 40, למאמץ המלחמתי. מור היה שם מוכר בכל סאלון בריטי.

אולם, צמיחתו של מור כאמן חשוב בהקשר הבריטי אינה אירוע מנותק. אחרי מלחמת העולם השנייה, בריטניה שוב לא חזרה להיות מה שהיתה. כתבו הרבה על הקשר בין אובדן האימפריה והעוצמה הצבאית־פוליטית לחידוד הפרופיל התרבותי של הבריטים. עובדה: אחרי מור, ובהזמנית עימו, צמחו אמנים ויוצרים בכל השטחים. התיאטרון הבריטי עבר, כידוע, מהפיכה גדולה. בעקבות אודן וט.ס. אליוט, צמח דור חדש של משוררים. אחרי מור, חיו ופעלו גם ארמיטאג', באטלר, צ'דוויק, קארו, קינג, טאקר – או ציירים כבייקון והוקני.

השפעת מיבנה גיאולוגי

אולם, האמנות היחידה שמור ראה במחוז ילדותו, ביורקשייר – הוא נולד כבנו של מהנדס־מיכרות – היו ראשי קדושים מגולפים, מהמאה ה־11, בכנסיה המקומית. אולם, הושפע הרבה יותר מצורתו של מיבנה גיאולוגי מוזר, שהיה בסביבה. צורת המיבנה הזה תזוהה אחר־כך בכמה מפסליו. נעוריו בבריטניה היו צחיחים מאמנות. אבל הוא, מה מוזר, לא רץ לפאריס הסמוכה, מוקד האיזמים המשתוללים, חממה של האמנויות. גם יותר מאוחר, אחרי שהוצג בכל העולם, אחרי שייצג את בריטניה בכל הביאנלות והאירועים, אחרי שזכה בכל הפרסים, אחרי שפסליו נרכשו על־ידי כל מוזיאון שמכבד את עצמו – המשיך להתגורר בבריטניה. בריטניה גם השיבה לו נאמנות. המלכה העניקה לו תואר־אבירות. סר הנרי מור.

מה הם סימני־ההיכר של הנרי מור? הוא איננו פסל מופשט, אך גם לא יצוגי־במובהק. לפי עדות עצמו, התעניין בעיקר בגוף האשה. „תמצא אצלי אולי 10 גברים על כל 90 נשים בין פסלי", אמר פעם למראיין. פסליו נושאים שמות קלאסיים כמו „עירום שוכב", „אם וילד", „ראש", „קבוצה משפחתית". רק מעטים מצביעים על השפעות – החל מהפיסול הפרה־קולומביאני באמריקה הלאטינית ועד עמיתים, בני דורו, כמו ז'אן ארפ, קונסטאנטין בראנקוסי או אלברט ג'יאקומטי.

ערכים של ראשוניות

ביקשתי השבוע לבדוק את מקומו של הנרי מור בעולם האמנות העכשווי דרך עיניו של פסל ישראלי. ומי יסכון יותר מיחיאל שמי.

● ***הנרי מור כונה השבוע, בין היתר, גדול פסלי הדור. זה מוצדק?***

„לא יודע. פסל חשוב, בטח. פסל בריטי חשוב – בוודאי. חשיבותו בתפקיד שמילא בהחזרת הפיסול הבריטי למקורות הראשוניים שלו, ביציאה נגד הנאטוראליזם הפומפוזי, נגד הפיסול־האנדרטאי לסוגיו, היצגני־כנסייתי. הוא החזיר כבוד בסיסי לפיסול הבריטי. ערכים של ראשוניות, הקשבה לתכונות הבסיסיות של האבן בה חצב. הוא גאל את הפיסול מהסאלוניות הדקורטיבית שאיפיינה אותו.

„צריך לזכור: מור חי, ברקע האנגלי שלו, בלי אמנות, בלי פסל. שנות צמיחתו באנגליה היו שנים צחיחות מבחינה אמנותית. פגשתי אותו כשהיה כאן, לרגל התערוכה שלו בביתן הלנה רובינשטיין. הוא סיפר, שבנעוריו לא ראה פסל של ממש, לבד מאנדרטאות המצביאים בכיכרות המרכזיים של לונדון".

● ***נוכח הצחיחות של האמנות הבריטית בימיו, אתה יכול לאתר את המקורות, שמהם ינקו***

„כאיש צעיר, הושפע על־ידי מה שראה בבריטיש־מוזיאום. פיסול קדום־אשורי, בבלי, מצרי, פרה־קולומביאני. אמנות מכסיקו. מעניין: לא נגעה בו השפעת המסיכות האפריקניות, שכל־כך השפיעו על פיקאסו ועמיתיו בפאריס. גם לא הרנסאנס.

„מאוחר יותר, אפשר להצביע על זיקות הדדיות עם קונסטאנטין בראנקוסי, ז'אן ארפ, פיקאסו, מודיליאני, ג'יאקומטי. אולי גם חלק מהקוביסטים".

● ***כיצד השפיע על הפיסול החדש?***

„לא השפיע".

● ***כיצד?***

„מור סירב לגוון את החומרים ואת הטכניקות שבהם עבד. הוא עבד רק באבן ובארד. הטכניקות שלו היו רק כיור וחציבה. מן הבחינה הזו, הוא לא פחות קונוונציונאלי מרודן. מור לא קנה את החומרים החדשים, את התפיסה הקונסטרוקטיביסטית החדשה. הוא סירב לגעת במלחם. לא ברזל, לא גרוטאות. נצמד לחומרי־החציבה, לטכניקת היציקה העתיקה. החומרים והטכניקה מוכרחים להכתיב ולהגביל את התוצאה.

בעל תפיסה קלאסית

„פסלים מוכרים פחות (ונזכרים פחות על־ידי המוזיאונים), כמו חולי גונזאלס, סאטלין, גאבו, סמיט, השפיעו הרבה יותר על הפיסול המודרני. מור הוא פינומן בתחומי הסוציולוגיה והאמנותית של האי הבריטי".

● ***בפיסול שלך יש מקום להשפעתו של מור?***

„לא. מאותן סיבות. אגב, גם הפיסול הבריטי הצעיר לא הלך בעיקבותיו. לא אנתוני קארו, לא ויליאם תאקר, לא פיליפ קינג".

● ***רק השוני בחומרים ובטכניקה שמים חיץ בין מור לבין הפיסול העכשווי?***

„לא. התפיסה המודרנית מניחה את הפסל על הארץ. הוא מתמודד ללא חציצה עם הקרקע עליה הוא מוצב. מור, בתפישה קלאסית, בונה בסיס. בונה ריצפה. יש לו תלות בבסיס. מושגית, זהו פסל קטן, מונח על מרין, שהוגדל והושם על בסיס גדול יותר. כמעט שלא תמצא פסל של מור יושב־ישר על הריצפה".

● ***הפיסול המודרני מבקש להתמודד עם החלל, עם חוץ, עם הסביבה בה הוא יושב.***

„לא מור. הוא לא התעניין בסביבה בה הפסל מונח. לא היתה לו חשיבה סביבתית. מעולם לא 'תפר' את הפסל על הסביבה בה אמור היה להיות מונח. אתה יכול לראות פסלים מאוד דומים עומדים בנוף ההררי של ירושלים ומול בריכה דקוראטיבית במרכז לינקולן במאנהטן".

● ***מה מקרינים לך הפסלים של מור?***

„שלווה היסטורית. מכובדות. ריח־הזיעה שלך, ריח האטלייה לא רגש בהם. כאילו פסלים בבגדי־שבת".

● ***יש הרבה פירושים לחללים הריקים, לחורים, בפסליו של מור. יש לך פירוש משלך?***

„רנציגר", אומר שמי בחיוך, „טען, במעט הומור, שהחורים מבטאים את היעלמות האימפריה הבריטית. משהו מעין זכר לחורבן. יכול להיות שיש כאן רצון להגביר את האינטגראציה של הפסל בנוף. אך, אולי גם איזה הזר הומאני, להביא את האבן למצבה הטבעי. לפעול עליה כמו המים, כמו איתני הטבע, שמעגלים אותה, שנוקבים בה חורים".

● ***אתה מאתר השפעות של מור על הפיסול הישראלי?***

„הו, כן. משה ציפר, תקופות אצל דב פייגין, אלי אילן, דורי להמן וסביבתו. אולי גם רות צרפתי. כל הפסלים שהלכו עם הטבע. אבל", הוא מחייך, „יש לו, למור, גם לא מעט מאנייריסטים".

וכך נותר שלפסל 'כמו מור' הוא מה שמוריץ הקטן חושב לפיסול מודרני.

רבקה מרים

האש, סמוקה מפחד

הָאֵשׁ – סְמוּקָה מִפַּחַד – נֶאֱחֶזֶה בָּעֵצִים.
אוּלַי חָשְׁבָה שֶׁהֵם יַצִּילוּהָ.
הֵם – הַזְּקוּפִים תָּמִיד
וְאֵינָם יְרֵאִים אֶת הַמַּיִם –
הִנֵּה יִרְפָּאוּהָ מִכָּל פְּפִיפוּתֶיהָ.
הָאֵשׁ – סְמוּקָה מִפַּחַד
נֶאֱחֶזֶה בְּשָׁדַי.
אֲדָמָה קָרְאָה לְלִבְּךָ הָעָצוּר בּוֹ.
הֲנִישְׁקֵנִי עַכְשָׁו, הָיְתָה מְבַקֶּשֶׁת,
יוֹדֵעַ אַתָּה, לֹא יְלָדָה אוֹתִי אֵם.
שָׁדַי – סְמוּק מִפַּחַד – נֶאֱחַז בָּאֵשׁ.
הוּא שֶׁזָּקוּף הָיָה תָּמִיד
הִנֵּה יִקְלֹט כָּל הָאֵשׁ אֶל קִרְבּוֹ
מִסְגּוֹר יִסְגֹּל עַל עַצְמוֹ
אֶת כָּל פְּפִיפוּתֶיהָ.

בעריכת זיסי סתוי

קץ לפולקלור

מאת עליזה שנהר

זיוה שמיר, הצרצר משורר הגלות — לחקר היסוד העממי בשירת ח"נ ביאליק, פפירוס, תל־אביב, תשמ"ו, 182 עמ'.

„רק תלמיד־חכם הגיגני ושכלי, בעיקר, כאחד העם, רק איש סופר, שיחסו אל החיים הוא לעתים קרובות מיכני יותר מאורגני — — — רק הוא יכול ומסוגל היה להביע שמחה ושובע־רצון על העדר שירים ‚גסים ותפלים', ‚מלאים טפטופי־זבל', בשירי העם הז'רגוניים, בספרות העברית שלנו, שכולה, תודה לאל, חכמה, קדושה, למדנות ונצחיות. — — — עד כמה לא השיג אותו סופר גדל־הבטחון בנצח ישראל ורב הבטחה בעצמו ובדעותיו, שמעט פולקלור, מעט שירה, משל פתגמים ואגדות עממיות בשפת־העם המדוברת, אלמלי רק היו בגדר האפשרות שימצאו בספרותנו העברית, היו הם מניחים לה יסוד איתן וקיים יותר משלושת ספרים כ‚מורה נבוכי הזמן' והיו מוסיפים לה און, עוצמה וחיוניות אולי יותר מדי חלקי ‚על פרשת דרכים' גם יחד ו'".

זיוה שמיר

דבריו של י"ח ברנר (במבוא למאמרו „טיו־לים בעולם המשל והאגדה") מצביעים על שתי גישות שונות לפולקלור: יש הרואים בו גורם שלילי, שיש להתרחק ממנו (אחד העם) ויש הרואים בו גורם חיובי והכרחי, המשתלב ברעיון התחייה הלאומית.

בין שכלתנות לרומאנטיקה

אחד העם, שנטה אל המוגבה, המרומם וה־פאתטי ושלל את היידיש ואת הספרות העממית, השפיע עמוקות על ביאליק הצעיר. השפעה זו נדונה בהרחבה בספרה המרתק של זיוה שמיר הצרצר משורר הגלות: ביאליק נטה לרומאנ־טיקה, למגמות הדמוקרטיזציה ולמרד בשכלתנות. הגיבור העממי הפשוט, הרגש והדמיון, שתפסו את מקום הגיבור האריסטוקראטי ושלטון השכל, דיברו אל ליבו של ביאליק הצעיר. אך הבמות הלאומיות הנכבדות, שביטאו את הרעיון הציוני, תבעו ממנו את הפאתוס והשגב הלאומי המוגבה. כך נאלץ ביאליק להתאים את יצירתו לתביעות הדור ולהתרחק מן היסודות הפולקלוריסטיים אותם ניסה להביא אל השירה העברית.

רק עם התרופפות השפעתו החזקה של אחד העם חל המפנה ביצירתו של המשורר, שהצליח ליצור ז'אנר חדש, המושפע ממקורות עממיים. אולם כמו י"ח ברנר גם ח"נ ביאליק סבר, כי הפולקלור — שהוא חומר הכרחי ליצירת ספרות ובלעדיו אין בידי הסופר והמשורר לתאר כראוי את המציאות — הוא חומר־גלם בלבד. לשון העם, פתגמיו, שיריו וסיפוריו אינם אלא תשתית, שיש לעצבה מחדש ולהפכה ליצירה אמנותית, שהרי „כזה הוא כל פולקלור — אין להם ערך אלא אם כן מטילין אותם לתוך היורה של המח־שבה העליונה והופכים אותם לניר חדש, אבל כשהם לעצמם — במה נחשבו ?" (ביאליק ב־מכתב לשמעון רבידוביץ, 1922).

שמיר מציינת, כי קסם לביאליק הפער שבין התיחכום לאי־תיחכום, בין האותנטיות למלאכו־תיות, בין המסורת לחידוש: הז'אנר העממי מבוסס על מסורת של דורי־דורות ואילו התחייה הלאומית זה עתה החלה. ביאליק מבקש להקדים את המאוחר ולהביא אל העברית מן הפולקלור המוכן, הואיל ויעברו דורות עד שיווצר פולקלור עברי בארץ־ישראל.

בין יוצר לחוקר

„החוקר הידוע של מצרים העתיקה מאספארו סיפר פעם אחת למורים עממיים אחדים במצרים את האגדה על אודות שני האחים, — — — שנמצאה בכתב־יד ישן נושן מלפני שלושת אל־פים שנה. נתגלתה שהאגדה הזאת נשכחה זה עידן ועידנים מפי המצרים, אלא שהמצרים ש־שמעוה מפי מאספארו חזרו וסיפרוה באזני תל־מידיהם, אלה האחרונים מסרוה בבית הוריהם, ונמצא שכיום הזה שוב יספרו פלחי־מצרים, איש לרעהו את האגדה, שסיפרו אבות־אבותיהם לפני שלושת אלפי שנה".

ברנר מביא אנקדוטה זו כדי להצביע על כך, שלחוקר הפולקלור יכול להיות תפקיד נכבד בעי־צוב פני התרבות, וכי גם באורח החיים המתדרני ניתן להחיות את סיפורי־העם. ביאליק, שהאמין אף הוא באפשרות תחיית המסורות הסיפוריות העתיקות ובתרומתן לתרבות החדשה, התמסר גם לעיסוק מדעי: איסוף אגדות חז"ל תוך עריכה ועיבוד וכן עיצוב מחדש של אגדות עתיקות בצד איסוף הפולקלור החסידי והיצירה העממית של הדורות האחרונים. עם אלתר דרויאנוב ערך את רשומות, שבו לוקטו סיפורים, פתגמים, מש־לים, מנהגים, אמונות וכדי לשם שימורם לדורות הבאים.

עניינו של ביאליק בפולקלור, שבא לביטוי בכל תחומי החיים, בולט במיוחד ביצירתו לכל שלביה וגלגוליה, החל משיריו הראשונים ועד למחזור הפואימות „יתמות", שחתם את יצירתו.

פסבדו־עממיות

קריאתה הזוהרת של זיוה שמיר ביצירות ביא־ליק חושפת את דרכי שילובו של היסוד הפסבדו־עממי, שבו ראה המשורר את האפיק הנכון להתפתחות האמנות העברית והיהודית המודרנית. היא מעיינת בנוסחים העממיים, ששימשו חומרי גלם לשיריו (כמו: נוסח עממי גנוז של „אל הציפור", „היא יושבה לחלון") בטיפוס העממי, אשר מדבר בסיגנון עממי, רווי ניבים עממיים ואמונות עממיות, במונולוגים הדראמאטיים של היוצר; בשירי הילדים, שהם עיבוד שירי־עם ועוד.

חקר היסוד העממי בשירת ביאליק מסייע בידי שמיר לבחון את ביאליק לא כיוצר ירא־שמיים, מאמין תמים ונוסטאלגי, כי אם כיוצר מודח, המטיח דברים קשים כלפי שמיים בדרך של התחשבות מיחממת („אמי זכרונה לברכה"); לא שירת שגב מתרוממת וטראגית, אלא שירת פא־רודיה, גרוטסקית וסאטירית („שירתי", האופי הפארודי המוקדם של „אל הציפור").

ספרה של שמיר, שהוא תרומה חשובה ביותר לחקר שירת ביאליק, אינו רק חושף את היסודות העממיים בשירתו, אלא גם נותן בידינו מפתח להבנת כמה סתומות ביצירותיו והסבר חדש לגלויות.

אברהם הוס

פתרון ממשי

יֵשׁ מַשְׁוָאוֹת שֶׁאֵין לָהֶן פִּתְרוֹן מַמָּשִׁי.

אַתָּה מְנַסֶּה לְהַטּוֹתָן לְכִוּוּן אַחֵר,
לַעֲבֹר לְמִשְׁתַּנֶּה חָדָשׁ
לְגַשֵּׁשׁ בְּמוֹחַ שׁוֹנֶה.
הַכֹּל לַשָּׁוְא וְלַחִנָּם.
לְחִנָּם אַתָּה מְחַבֵּל תַּחְבּוּלוֹת.
לַשָּׁוְא אַתָּה מִתְיַגֵּעַ.
הַמָּבוֹי:
סָתוּם.

שְׁתֵּי בְּרֵרוֹת נִצָּבוֹת לְפָנֶיךָ.

פָּשׁוּט לְוַתֵּר
לְקַבֵּעַ
שֶׁהִגַּעְתָּ לִקְצֵה גְּבוּל יְכָלְתְּךָ.
וּמִכָּאן וְאֵילָךְ
אֵין הַ„הָלְאָה" תּוֹפֵס.

אוֹ
שֶׁאַתָּה מַרְחִיב אֶת תְּחוּמֵי הַמַּמָּשִׁי.
וְאָז מִסְתַּבֵּר לְךָ
שֶׁהַמֶּרְחָב רָחָב יוֹתֵר
וּמִסְפַּר הַפִּתְרוֹנוֹת
הוּא אֵין־סוֹפִי,
וְהַסָּתוּם וְהַמְפֹרָשׁ
מַגִּיעִים לְאִזּוּן
שֶׁמַּשְׁמָעוּתוֹ הַפּוֹלְקְלָנִית
הִיא מַעֲבָר

לַסָּתוּם.
וְלַמְפֹרָשׁ.

מדף
ספרי שירה

מאת אילה בלאנדר

בזרימה חופשית

איל מגד, סערת אשתו, זמורה ביתן, תשמ"ו, 96 עמ'.

ספר שיריו השביעי של איל מגד הוא מה שנקרא „שווה לכל נפש" — בלי כוונה אירונית. יש בחלק משיריו פשטות יפה, אם כי הוא חסר את „התנודות הגדולות", את הסערות האמיתיות.

לעומת ספר שיריו האחרון, שהיתה בו קבוצת שירים טובים והרבה מאד שירים בנאליים, כאן יש יותר אחידות ברמה; פחות ירידות ופחות עליות, וכמות דברים בהחלט לא רעים: „עליתי לגנתך / את הדרך עשיתי על קצות העצבים / כאילו ינקתי קפאין. / דרכנו צמודים / סוררנו עלי מזור לתה / בלבן נשמתך הפקרתי את רוחי /." הקלידוסקופ השירי שלו מסתובב לאט ומתעד בעקביות, קטע אחר קטע, את הביוגרפיה שלו, וכשמצרפים שיר לשיר — הם נקראים

איל מגד

לפעמים כמעט כמו סיפור. יש בשירים רגש, במובן החיובי, כנות ובהירות — אך גם עוות מיותרות והרבה חשיפה גסה, שאינה מתרוממת מעל לווידוי מוסבי על מעשים אינטימיים, ומאבדת משום כך את החיוניות השירית שלה.

השירים מאד קומוניקאטיביים, אם כי הקומו־ניקאציה באה לא אחת על חשבון הנקיון וה־סלקציה ועל חשבון אמירה יותר מצומצמת, מתו־דדת ובעלת־עוצמה. בכל זאת גם פה יש מלל — בצד דברים יותר נקיים. כמו ברוב שיריו נע עולמו על ציר קבוע של דואליות, הכוללת אהבה עמוקה לנופי־הארץ עם משיכה עזה לנופי־חוץ, ובעיקר יוון. למעשה, יוון היא ואריאציה על אותו נושא, פלוס המחסה, שמעניקה האנונימיות של ארץ זרה: היכולת להשיר את הביוגרפיה ד' להיות קרוב וזר בעת ובעונה אחת. הנהייה לר־אות, לחפש ולספוג את העולם — אינה עומדת בסתירה לשורשים העמוקים כאן, אלא היא נסיון להשלים אותם בעזרת העבר: „השמות הנדחים בפי סבתא / של מקומות שנוגהו כחינות בית / ועמדו בפתויי הנוסטלגיה — / הופכים למוכרת רגילה של העיר: / פועלים משכימים לעבודה, רחוב מסחרי, גשר על נהר, השוק הישן, השוק החדש — הולנד בחורף".

פיטר פן עצוב

ציר אחר הוא ילדות—בגרות, חוסר היכולת להתבגר, מין פוזה של פיטר פן עצוב, שדרכו בין שתי הנקודות עוברת דרך האהבה, שגם היא אינה גואלת בסופו של דבר. חסרה לי בשיריו איזו הכללה, ואין כוונה דווקא לקביעות מוצהרות על העולם, אלא תחושה של חריגה מהעולם הפרטי מדי שלו. אמנם בחלק גדול משיריו באים לידי ביטוי בדיאלוג השירי הרבה חומרים סבי־בתיים, נופים ואנשים — אבל ההקשבה הזו ה־מנותבת כל הזמן לנקודה אחת, מחלישה את כוחם ומצמצמת אותם למעגל די סגור.

יש זרימה חופשית בשירים, מין קלות כתיבה שיש בה חן, אך היא חסרת כוח ועוצמה ואינה מחלחלת לעומק. השירים נכתבים כמו מתוך דחף פנימי של ילד, שאינו יכול להתגבר על היצר לאכול את הממתק שבידיו. ההרחקות ממוקד ה־חוויה, כדי להניח לה להבשיל, לתסוס, לצבור משמעות נוספת — היתה תורמת לשירים עומק וכוח. יש בספר גם קבוצת תרגומים של משוררים שונים, ביניהם של רוברט לואל, שכפי הנאמר על כריכת הספר, הוא מהמשוררים האהובים עליו. תרגומיו של לואל, אינם ממש טובים וחסר בהם הכוח האפל, שיש במקור. הוא הדין לגבי התר־גומים האחרים — הם די נקיים, אך חסר להם משהו שתופס בגרון.

□

חומרים מחפשים מחבר

חזי לסקלי, האצבע, שירים 1974—1985, עם עובד, 75 עמ'.

שירה בעלת דימויים סוריאליסטיים — ושירתו של חזי לסקלי היא כזו — עשויה להביך, כאשר אין מבינים אותה: קשה להחליט אם המלך הוא עירום, או שהדמיון ויכולת־ההפשטה של הקורא קצרים מלעקוב אחר דימוייו הפרוע וצירופיו ה־נועזים של הכותב.

השאלה היא, האם יש גבול, והאם ניתן בשם האבסורד והאסתטיקה הסובלנית ובשם אידיאל מתירני — להרכיב מעשי־כילאיים שונים תוך התעלמות מחוקי המציאות התבונית. גם אבסורד מחייב הגיון פנימי, וצריך להיות בו בראש־ובראשונה דמיון אמיתי, פראי ומשכנע. דוגמא מצו־יינת לכך יכול לשמש ספרו של אנרי מישו „פנים רחוק" שהוא פרווה שירית מהממת, המוכיחה, כיצד אפשר לכתוב אבסורד — ולהישאר קומוני־קאטיבי באמצעות הדימיון הפרוע במיטבו. דימיון כזה שובר את הכלים כדי לחזור ולהרכיב מהם כלי חדש, שחוקי הדבקתו אמנם שונים — אולם בעלי נוסחה משכנעת משלהם. „האצבע", לדעתי, שוברת את הכלים ומשאירה את השברים על הרצפה; כנראה שכדי לחבר אותם לכלל שלם, זקוקים לכל כף־היד.

הוצאת דברים מהקשרים היא מקור לחוסר־אמינות, אם אין שלב נוסף, המסביר ומאייר את החריגה. כדי שתהיה תבונית, חייב להיות קטע־רקע שלם, ברור, שעל פניו נעים הפרטים הקרו־עים, המנותקים זה מזה. הרקע הזה משמש בעקי־פין כדבק, שמאחורי הקלעים של השיר. מתוך ניגוד לשלם הברור הזה — מקבלים הפרטים החריגים את משמעותם. רקע זה חסר ברוב שירי הקובץ, שהאמרים השונים צפים בחלל ומחפשים מחבר, והקיצור — זה מסתובב חופשי מדי. גם לא קיימים כאן התנאים לחריגה „טובה", הנעת־רחשת, בדרך־כלל בשני מקרים: כשהיא נעשית בקלות מכוונת המלווה הומור ואירוניזציה בולטת של המצב המתואר, או כשהיא יורדת עמוק מאד עד לקרקעית, עד מעבר למוכר, כדי ליצור משורשי־הדברים איזו הארה פילוסופית. שני הקצוות האלה חסרים בשירי „האצבע", המתנד־נדים בין אירוניה לא־גמורה ושבירות מטאפיזית לא־משכנעת.

תרגילים מילוליים

גם אם מכריז סוג כתיבה כזה, שהוא מעין קולאז' מטורף של העולם, על עמדתו כלפי עולם זה באמצעות שבירת חוקיו — עדיין אין בהודעה עקיפה זו של ארס־פואטיקה, כדי לפטור אותו

חזי לסקלי

ממחויבות למשמעות פנימית. רוב השירים עלו־כים את הכותב עצמו באף, לקראת איזו הרפתקאה לשונית המסתיימת בלא־כלום. גם קורא סובלני ובעל רצון טוב, ייתקל בבעיה, כאשר ינסה להבין, למשל, את המשפט הבא: „בטיחה של גברת לבנברג ראיתי / חדרים אוכלים צבע וצבעים / אוכלים צבע / בפה מנושק של אל, בלשון מעורגלת של זיקית." או הקטע הבא: „כותו של החתול יודע לנצור צפורנים / להבדיל בין ירח חנפני לשמש אדישה, / להפריד בין חלב מהול במים להרשותה של הכורסא / המשמיעה את שיר הישבנים המתמוססים / ונורותים / מי חדש."

גם במחזור „החדר והעולם" מבצבצת אמירה בהירה יותר, ומתחוללת בו בצורה חיובית התבנית החוזרת בכל השירים: פירוק התופעות והמצבים לפרטי־פרטים, ונסיון לשרטט את מערכת היחסים שבין האדם כאובייקט חי לאובייקטים הדוממים, העוברים לעתים קרובות תהליך של האנשה. במחזור זה גם מבזיקה פה ושם תחושה של רגש אנושי, החסרה כל־כך בשירים האחרים של הספר: „אבטל את החדר, / ואת השולחן אותיר בלתי משתייך, / מנותק, ומתרגל לראשונה בתולדותיו, מחוות יאוש אנושיות. /" וזה מוליך אותי לנקודת החולשה הגדולה ביותר בספר — היעדרות כמעט מוחלטת של המימד הרגשי. הזווית האנושית מו־צגת בעיקר כאוסף תרגילים מילוליים המדיפים ניכור. כאשר הניכור הוא אמירה על העולם ולא אספקט שלילי של השיר — יש לו עוצמה, אבל כאן האמירה נבלמת בגלל הידרדרות לחוסר־משמעות. אין בשירים תחושה של כאב, חרדות או צער; זהו עולם מנוטרל מרגשות, ואפילו הפחד, החרדה והניתוק — שהם מוצרי־הלוואי של עולם קר כזה — אינם מצליחים ברוב המקרים להגיע אל הנמען.

יובל ל„קתדרה"

כתבי־עת

קתדרה — 40 / עורכים: ישראל ברטל, אמנון כהן, יורם צפריר / יד יצחק בן־צבי / 216 עמודים.

„קתדרה" חוגגת עשור וכתבי־העת נעשה בעשור זה למקובל כל־כך אצלנו, עד שקשה להבין איך חיינו לפני כן בלעדיו. כדין חגיגת יובל, אין החוברת מתמקדת סביב נושא מרכזי, אלא כמו מבקשת להפגין את רוחב המיגוון. תמצא כאן סיכום של מאיר בן־דב על י"ט כתובות חקוקות באבן בהר־הבית ובקירבתו מימי בית ראשון ושני, פרק ראשון ממחקרו של יהושע פראוור על תיאורי מסע בא"י הצלבנית שנכתבו על־ידי יהודים בעברית (להבדיל מתיאורי המסע הנוצריים־לועזיים), תעודות חדשות מן הגניזה לתקופת הצלבנים ולתולדות הרמב"ם וביתו שמפרסם מרדכי עקיבא פרידמן, מחקרו של משה שרון על היישוב העירוני בארץ בימי שלטון האיסלאם, מחקר של חנא שמרוק וישראל ברטל, על תיאור א"י בספר גיאוגרפיה ביידיש מ־1771, מאמר של שמעון שמיר על תחילת העת החדשה בא"י, מאמר של יהושע בן־אריה בנושא שהתמחה בו — ספרות הנוסעים לא"י במאה הי"ט ומסה של שלמה אבינרי המשווה את האוטופיה של „אלטנוילנד" למציאות. לבסוף, מתפרסם שטר־מכר של בית מימי בר־כוכבא שגילה בשעתו יגאל ידין והוסיפו לחקור מגן ברושי ואלישע קמרון.

פגיס ובורחס

פרוזה — 87 / עורכים: יוסף קריים, יואל שני / 56 עמודים.

עתון 77 — 78־79 / העורך: יעקב בסר / אגודת סופרים ואמנים לקידום הספרות והתרבות בישראל / 56 עמודים.

בשני כתבי־העת עומדים במרכז סופרים שהלכו לעולמם. ב„עתון 77" זהו המשורר־החוקר דן פגיס, שבצד שיריו האחרונים מעלים את זכרו שבעה משוררים, הכותבים עליו שירים. ב„פרוזה" זהו חורחה לואיס בורחס, המיוצג בתרגומי סיפוריו ורשימותיו (תרגמו לואיס לנדאו ויואל שני). עוד באים ב„פרוזה" שירים מקוריים ומתורגמים (טוביה ריבנר, גיצה פלד, ערן שביט, טוביה סבינר, פיליס רוונאו, לאו. בן־שלמה ודונאלד דייויס), סיפורים מקוריים ומתורגמים (נפתלי נאמן, מרק נובקובסקי, יוסף רעדיה, איטלו קלווינו ופרק מספר של רוברט מייסון), מסה של פול מנדס־פלור על היהודי כבן תרבות העולם ומאמר של עמי מעייני המסכם את היצירה המוסיקלית הרציגית בישראל. בנפרד ראוי לציין תרגום עברי (עמינדב דיקמן) לשיר של אוסיפ מנדלשטם. ב„עתון 77", המביא גם הוא מבחר מגוון ומרשים של שירים, סיפורים, מסות ומדור מקיף של ביקורת ספרים, בולטים עוד שני מדורים מיוחדים. האחד עוסק ביובל למלחמת האזרחים בספרד, אירוע שהיתה לו לא רק משמעות היסטורית אלא גם משמעות רוחנית־ספרותית מיוחדת. מובאים בה שירים של הרברט ריד, ג'ון קורנפורד ופבלו נרודה, רשימת הערכה של משה דור, שיחה עם פרופ' שלמה בן־עמי וזיכרונות של דוד קרין. מדור שני מביא מבחר של הספרות הרומנית העכשווית ובו סיפורים של זכריה סטאנקו, מרין סורדה ודומיטרו ראדו פופסקו, שירים של ניקיטה סטאנסקו, ג'או בוגזה, נינה קאסיאן, פטרה סלומון, מארין סורסקו וטראיאן קוסובי, וכן מאמרי הערכה של מירצ'יה טומוש וא.ב. יפה.

מה אמר הרבי מקוצק?

תרביץ — שנה נ"ה, חוברת א' / המערכת: יוסף דן, משה דוד הר, מנחם הרן / הוצאת י"ל מאגנס / 159 + V עמודים.

מה באמת אמר ר' מנחם מנדל מקוצק? בתולדות החסידות הוא ידוע כדמות מיוחדת, אדם שהסתגר שנים רבות במערה שחורה ולא כתב שום דבר. אמרותיו כונסו בחמישה קבצים והגדול שבהם כולל יותר מ־1,200 אמרות. יעקב לוינגר בא לבדוק, מה מאמרות אלה יכול להיחשב לאותנטי ולצורך זה בדק את ספרי תלמידיו המוסמכים בחוגי אחד אחד ומצא רק 91 אמרות היכולות להיחשב כמה שנשמע מפיו ממש ונמסר כך על־ידי השומע. נוסף למחקר מובאות צ"א האמרות הללו. מחקרים נוספים בחוברת זו עוסקים בלשונו של ספר משלי (אבי הורביץ), בשירי שבת מקומראן (בלהה ניצן), במשמרות כהנים (עזרא פליישר), בכתב־יד של פירוש אשכנזי־צרפתי קדום למחזור (ישראל תא־שמע) ועוד.

סיפורת

קבצנים שמחים

רחוב מיגל / ו.ס. נאיפול / מאנגלית: אילה רהב / זמורה, ביתן / 193 עמודים.

זה ספרו החמישי של הסופר הטרינידדי־הבריטי שרואה אור בתרגום עברי בהוצאה זו, והוא מזכיר קצת באווירתו ובהומור שלו את „קאנרי רו" של סטיינבק. אף כי הרחוב הטרינידדי אינו דומה לשולי העיירה הקליפורנית, הטיפוסים דומים לא מעט: חבורה של חיל־כי־בטל, שתיינים וחסרי־כל, שהמציאות והדמיון משמשים אצלם בעירבוביה ואת מה שבא הם מקדמים בעליצות ובחוסר־דאגה. פרקי הספר מספרים את סיפוריהם של טיפוסי הרחוב: בוגארט, החייט שאינו חייט, פופו, הנגר שאינו נגר, איש איש, המשוגע תשמעי, וורדסוורת, המשורר שאינו משורר, ואחרים. ברחוב החלכאים הזה פורחות האהבות, הקנאות, הציפיות והצרות וכל אלו מוצאות את ביטויין בשירי הקאליפסו השזורים בתוך הסיפורים. הספר הוא כנראה אוטוביוגרפי ובסיומו מסופר איך יצא הכותב ללמוד רוקחות בלונדון וכך נמלט מרחוב מיגל.

אורי סלע

ממכבש הדפוס

שער „רחוב מיגל"
עיצוב: אבנר כץ

שתי אהבות בסודאן

הגמלים של אלוהים / ו.ט. מייר / מאנגלית: חיים גליקשטיין / ספרי ארז / 208 עמודים.

שמו האמיתי של המחבר הוא סמיואל האמרוק והוא שימש שנים רבות כדיפלומט בשירות החוץ האמריקני. הספרים שכתב (בעברית הופיע כבר „האיש שהספיד את המלחמה") שואבים מחוויותיו ומניסיונו. הרקע הפעם הוא מלחמת האזרחים בסודן, שאליה נקלע שכיר־חרב (במיקרה זה, שכיר־מטוס) אמריקני תאב־בצע, מפליטי ויאטנאם. שתי הנשים שיפגוש שם הן נערה אמריקאית המשוטטת בעולם וכנגדה — אלמנת־מיסיונר המנהלת מירפאה מיסיונרית. עם שתיהן יש לו מערכות־יחסים שונות, וסופה הטראגי של אמילי סאר, האלמנה, חותם את הגורל על שתיהן. קצינים ישראליים ועווים אינם חסרים במהלך הסיפור. בלי זה כנראה אי־אפשר היום.

שאלות ותשובות

לנוער

הפסיכולוג לשירותך — כל מה שרצית לדעת על עצמך ולא היה לך את מי לשאול / אירי צינמין / ארר / 131 עמודים.

אני מפחדת מאנסים ונמנעת לצאת מהבית בחושך — האם זה נורמלי? עם כל ידיעה על כיתות בתקשורת אני נתקפת פחדים שמא דבקה בי המחלה... איך מתגברים על כך? אני מדבר אל עצמי — האם זה נורמלי? אני מתמסרת בקלות כבר בפגישה ראשונה — מה הסיבה לכך? בחלומותי אני מקיימת יחסי־מין עם נשים — האם אני לסבית? מאות שאלות כמו אלה, המטרידות בני נוער בגיל ההתבגרות, נדונות בספר שלפנינו בקיצור ובענייניות. אין זה, כמובן, תחליף לטיפול פסיכולוגי כשהוא דרוש, אבל הקוראים הצעירים יכולים למצוא פה מידע, עצה ונחמה. מדורי הספר עוסקים במהותה של פסיכולוגיה, ביחסים בין בני המשפחה, ביחסי אדם והחברה הסובבת אותו, בבעיות ההתבגרות וביחסי המינים.

לפני הגיוס

סוף הקיץ / גלילה רון־פדר / מודן / 217 עמודים.

מיה גבע היא בת מושבה בוגרת שמינית, המעבירה את הקיץ עד לגיוס בעבודת מלצרות ובפרשת אהבה ראשונה סוערת אך קצרה עם סופר, ישראלי לשעבר ואמריקני כיום, שהגיע לארץ כדי לכתוב ספר על התמוטטות החלום הציוני. בסיפור משתלבת גם הטרגדיה של ירון, נער המגלה שהוא הומוסקסואל ושורף את נפשו בכפו מאימת השירות הצבאי. הסיפור שאוב מחיי הדור הצעיר בארץ ומשרטט אותו בנאמנות קולחת.

מרומניה לישראל

להיות כמו כולם / משה גרינס / ציורים: רות שחק / כתר / 90 עמודים.

דודיק ויקובי, שני ילדים יהודים ברומניה, מחליטים בחשאי לבנות מטוס ולהגיע בעזרתו לארץ־ישראל. לבסוף מתברר להם, שמטוס לא יצליחו לבנות ובינתיים מתחזק השילטון הקומוניסטי ברומניה ומארץ ישראל מגיעות ידיעות על מאבק הולך וגובר. דודיק, כמו כל בני כיתתו הרומנים, מצטרף לתנועת הנוער הקומוניסטית. אבל כשהוריו זוכים בהיתר עליה לארץ ישראל הוא מצטרף אליהם ומגיע למעברה ואחר־כך לקיבוץ בצפון. גם כאן עליו לעבור ימים קשים, מה קשים בין ילידי הארץ והיהודים והמסתייגים מהעולים החדשים. זה סיפור המשקף את גורלו של דור שעקר את מקומו ונקלט בישראל בייסורים קשים.

עולם אחר מופלא

סיפורים מעולם אחר / אורי / הוצ' בן־קיקי / 160 עמודים.

בני־הנוער שלנו (או חלק מהם) להוטים, כנראה, אחרי סיפורים שיש בהם מיסוד המסתורין, המופלא והעל־טבעי. סיפורים כאלה מתפרסמים לרוב בעיתונות הנוער ומכונסים אחר־כך בספרים, כמו זה שלפנינו, המכיל כ"ה סיפורי נסים ונפלאות. כך, למשל, מספר אחד מהם כיצד החיה מדען קוסטי בעזרת מגילת פתרים עתיקה את תות ענח אמון בימי שלטונו של נאצר והחזירו לעולם המתים בשל תגובתו הקשה של השליט המצרי.

הכל לא טוב

לילדים

על צד שמאל / אורי אורלב / ציורה: אורה איתן / כתר.

שרה קמה בבוקר על צד שמאל והכל לא טוב: לא הבגדים, לא הצעצועים, לא האוכל ואפילו לא אבא ואמא. מכיוון שכך, היא יוצאת לחפש לה בית אחר ואז היא נתקפת בגעגועים עזים לביתה שלה ונזקקת לעזרת המשטרה כדי לחזור אליה. מוסר ההשכל של הסיפור הקליל והמחורז: מן הראוי לקום על צד ימין.

התבגרות במושבה

צוענים בפרדס / רות אלמוג / ציירה: מיכל לויט / ספרית פועלים, מסדה / 60 עמודים.

אין הרבה צוענים בפרדסים של ארץ ישראל, אבל הם קיימים בדימיונה הפורה של נערה בת מושבה בארץ־ישראל של ימי המנדאט. אביה של הנערה משרת בצבא הבריטי אי־שם והיא חוששת שמא ייווצר קשר רומאנטי בין אמה לבין „השד השחור", הוא הפרדסן ובעל־הבית שהשכיר להן את דירתן. עלילת הספר כוללת גם תאונה של ילד שכמעט תלה את עצמו בניסיון לבנות נדנדה, בריחה מבוהלת לפרדס ומיפגש עם הצוענים שאינם אלא הוריו של אחד הילדים ועוד. היא איננה ממוקדת, העלילה, ועיקרו של הספר הוא ההווי והלך־הרוח, שמתוכם עולים מצוקות ההתבגרות וניחוח החיים של הארץ כפי שהיתה.

לפעוטות מפולין

צפור לחשה לי... / יאן בז'חווה / תרגמה מפולנית שושנה רצ'ינסקי / עקד / 24 עמודים.

יאן בז'חווה (1900 עד 1966 — שמו האמיתי היה יעקב ויקטור לסמן) זכה לפופולאריות רבה כסופר ומשורר לילדים בפולין, אף כי במיקצועו היה משפטן מומחה לנושא זכויות יוצרים. יצירותיו היו אהובות כמובן גם על יהודי פולין ומאלה שעלו לארץ נמצאו לו מתרגמים, בתוכם בנימין טנא („שעלול תעלולי" ועוד) ומאשה קאלו. שושנה רצ'ינסקי, ניצולת השואה שעלתה לארץ ב־1960, מביאה עכשיו צרור קטן משיריו ומשליו לפעוטות.

מן העולם החדש

את הלוויתן אני מבקש / אשר וולק / עולם חדש / 119 עמודים.

אשר וולק, יליד רוסיה ומחניכי סמינר המורים „תרבות" בווילנה, עבד במחלקת החינוך של ההסתדרות הציונית באמריקה ושם יסד את עתון הילדים „עולם חדש". בספר שלפנינו כינס מקצת מרשימותיו וסיפוריו שהופיעו בעיתון זה, מהם סיפורי מסעות במקומות שונים בעולם, מהם רישומי אירועים שהתרחשו (ביקור ב"ג בניו־יורק, שיחה עם יגאל ידין על מיכתבי בר־כוכבא ועוד) ומהם סיפורים מעולם החי.

בין ארנב לשפן

הארנב שלא היה שפן / ספר בציורים / אבי כץ / חרוזים — שמואל בנאלום / ספרית פועלים.

כידוע, שורר אצלנו בילבול בשמות „שפן" ו„ארנב". ארך האוזניים הלבנבן הוא ארנב, בעוד שהשפן הוא חית קצרת אוזניים שצבעה חום. בילבול זה הוא נושא הסיפור המצוייר והמחורז, שבו מנסה הארנב להסביר לחיות את ההבדל שבינו לבין השפן, עד שבא לבקר שפן אמיתי וההבדל בין השניים בולט לעין. הסיפור נולד כמערכת ציורים צבעוניים שלהם נוספו חרוזים מלווים.

השודד הנודד

הרפתקאותיו של רובין הוד / רוג'ר לנסלין גרין / מאנגלית: גליה סימון / תרגום השירים: נחמה קרסל / איורים: לורנס סו / סכמית / זמורה, ביתן / 207 עמודים.

עדות היסטורית ראשונה לקיומו של „רוברטוס הוד הבורח" מצויה במגילות חשבונות של יורקשייר משנת 1230. ברבות השנים הופיע שמו שוב ושוב בכרוניקות, בלאדות וסיפורים. יש, כנראה, למין האנושי איזה צורך נפשי להתהולל לפעמים עם פריקת עול החוק ולהתבשם בתהילה של גבורה, אבירות ועשיית־צדק. אולי מפני שלעיתים קרובות מדי החוק הוא כלי ציני של החזקים והעשירים נגד זולתם. גרין, סופר וחוקר אנגלי שהירבה לכתוב לילדים וכן ביוגרפיות של סופרי ילדים, כתב גירסה חדשה של הרפתקאות רובין הוד וחבריו ביער שרווד לאחר בדיקה נמרצת של כל המקורות הפולקלוריים ולפיכך גירסתו היא מלאה ושלמה יותר מגירסאות קודמות. מכיוון שרובין הוד הוא חלק בלתי־נפרד מאוצר האגדות של התרבות המערבית כולה, לא היינו מהססים להגדיר ספר זה כספר־חובה.

איך נפטרים מגזר

אריאל / חנית מאור / ציורים: אבי כץ / שלגי / 32 עמודים.

ההומוריסט האמריקני בימים הדוראגנה אמר פעם: „אני שונא תרד ואני שמח שאני שונא תרד, כי אילו הייתי אוהב תרד הייתי אוכל תרד — והרי אני שונא תרד". אריאל, גיבור ספרנו, שונא גזר. וכאשר אמא ממלאת את צלחתו בגזר מבושל, אין לו ברירה אלא לצבוט את אחיו התינוק שיתחיל לצרוח ואמא תהיה עסוקה, כך שלא תרגיש בגזר המושלך לפח־האשפה. תעלול זה ואחרים הם פרי דימיונו של אריאל בן השש וחצי, תלמיד כיתה א', גיבור הספר.

שיבה לאגדות

מפתח הקסמים / אשר שפט / צייר: דני קרמן / מסדה / 95 עמודים.

רבים משירי הילדים הנכתבים בדורנו מתעלמים מעולם האגדה והקסמים ובאים לבטא את רגשות הילד בסביבתו המציאותית. הספר שלפנינו חוזר קצת אל „התמימות" ההיא, בשוררו על מפתח קסמים ועל ציפורים, מסע לארץ אגמים שבה מצטברים החפצים שנעלמו. מן השירים משקפים את ימי ההתיישבות והמאבק (המחבר תושב נגבה ויש לו שיר על נגבה בנצורה) ומובא גם שיר מתורגם של א. אלמי המתורגם מיידיש.

יש חיים אחרי השיתוק

עיון

לחיות עם נכות / גמליאל דואר / עם פתח־דבר ובהנחייתו של פרופ' רפאל רוזין / משרד הבטחון — ההוצאה לאור, המוסד לביטוח לאומי / 198 עמודים.

מחבר הספר, נכה ומשותק בפלג גופו התחתון ובפלג גופו העליון, כתב אותו כמדריך מעשי לנפגעי עמוד־שדרה ולמטפלים בהם. בחלקו הראשון מובאים הסברים פיסיולוגיים על הנכות השיתוקית ותופעותיה הגופניות ואילו החלק השני דן בשאלות השיקום, מן הצד הפסיכולוגי ועד לשיבתו של הנכה לעצמאות ולחיי חברה. בחלק האחרון מובאות ידיעות על מוסדות שיקום, שירותי רווחה וכדומה.

מחקרים

מחקרים על רס"ג

מחקרי לשון וספרות [א] פרקי רב סעדיה גאון / נחמיה אלוני / מכון בן־צבי לחקר קהילות ישראל במזרח / 346 עמודים.

פרופ' נחמיה אלוני (תרס"ו עד תשמ"ג) עסק הרבה בחקר כתבי־יד מן הגניזה הקאהירית, אבל מחקר זה היה כעין ענף בעיוניו הרב־צדדיים בספרות ובלשון של ימי־הביניים בכלל. אחד ממפעליו הבולטים ביותר היה פירסום המהדורה המדעית של „ספר האגרון" (המילון) לר' סעדיה גאון (882 עד 942), שרבים מכתביו עדיין מצויים בין ניירות הגניזה שעוד לא זכו לפיענוח ולפירסום. רס"ג היה רב־צדדי וחיבוריו בהלכה, בפיוט ובלשון חשובים כל אחד בתחומו. אלוני היה חלוץ בתחילת המחקר והפירסום של כתבי רס"ג מן הגניזה ובכרך שלפנינו קובצו ממקום פירסומם הראשון כ"ב מחקריו בעניין זה והקרובים לו. תמצא כאן את חיבורו של רס"ג „שבעים מלים בודדות", ומחקרים העוסקים בהיבטיו השונים של חיבור זה, המבקש להוכיח כי המשנה חיונית להבנת לשון המקרא (כנגד הקראים, שכפרו במשנה ובתלמוד). מחקרים נוספים עוסקים בכתביו הבלשניים האחרים של רס"ג ומובאים גם קטעים מתרגומיו למקרא, מסידורו, מתשובותיו ועוד. למאמרים המקובצים נוספו כאן מפתחות כלליים.

אחרי המרד ביהודה

היישוב היהודי ביהודה מאחרי מלחמת בר־כוכבא ועד לכיבוש הערבי 135 עד 640 לספירה / יהושע שורץ / הוצאת י"ל מאגנס / 324 עמודים.

מרכזו של היישוב היהודי בארץ לאחר מרד בר־כוכבא היה בגליל, אבל אין פירוש הדבר שהחיים היהודיים ביהודה, בייחוד בדרומה, התחסלו או התנוונו. המחבר עשה כאן עבודה חלוצית בריכוז המידע על המשך קיומו של יישוב זה, אם מספרות התקופה ואם ממקורות אחרים וממימצא ארכיאולוגי, וכך עלה בידו לצייר תמונה מקיפה של חיים יהודיים אינטנסיביים במשך מאות שנים. בתקופה זו פעלו ביהודה חכמים רבים (הנימנים ומתוארים כאן), הוקמו מרכזי תורה ולימוד והתנהלו חיי כלכלה וחברה שהיו כרוכים גם במגעים עם עובדי־אלילים, נוצרים ושומרונים ולפעמים גם במאבקי־קיום. כוחו של הספר הוא כאמור בריכוז הידיעות הללו ובסידורן השיטתי, הממלא איזה חלל ברצף ההיסטורי של חיי ישראל בארצו.

עיון

במחתרת בימי השואה

החול הצוחק / תרשיה הרצברג / אחיאסף / 96 עמודים.

חוויות מלחמת העולם השנייה אולי גדולות מכפי שיכולה הספרות להכיל. כל אדם הוא עולם מלא וכל עולם עבר בעת ההיא ניסיון אנושי שהמלים קצרות מלבטאו. מחברת הספר בחרה בסיגנון של רשימות קצרות, המשלבות מסירת עובדות ברחשי־לב אישיים. בדרך זו מסופר כאן על החיים במחתרת של הנוער הציוני בגטו בנדין שבפולין ועל נדודיהם גדושי ההרפתקות של חברי המחתרת (אחרי חיסול הגטו ב־1943) אל סלובקיה ומשם אל בודאפשט, ועל רוח התושיה שגילו במאבק להישרדות. המחברת מספרת, למשל, איך חזרה תוך המלחמה אל בית־הכלא ההונגרי כנציגה מדומה של הצלב האדום כדי לפגוש שם את אחיה והחבריתה. מובא גם חומר תיעודי רב לעלילותיהם של חברי המחתרת וקורותיה.

מה שרצית לא לדעת

עדות / ארגון „החוק בשירות האדם", רמאללה, הגדה המערבית, סניף ועדת המשפטנים הבינלאומית, ג'ינבה, שווייץ / תרגום: סלמאן מסאלחה / יד מפרש / 117 עמודים.

„התצהירים המובאים בספר שלפניך", כותב בהקדמתו פרופ' אסא כשר, „מסוגלים להפריע לך להמשיך ולומר: לא ראיתי! לא שמעתי! לא ידעתי!" הספר עצמו הוא פרי־עבודתם של חוקרים שמינה אירגון ושמו „החוק בשירות האדם" שנוסד ברמאללה ב־1980. חוקרים אלה גבו מבחר רב של עדויות שמקצתן מתפרסמות כאן והן מספרות על הפקעת קרקעות, אלימות בשביל ההתנחלויות, חטיפות, מעשי הרג ללא דין, צווי ריתוק ללא מישפט, הכאות והתעללויות בבתי־כלא וכיוצא באלה. הקורא הישראלי יהיה נאלץ להתגבר על רצון חזק לא לדעת מאומה מכל הנעשה בארצו ובשמו כדי לשתות את כוס המרורים הזאת עד תומה.

אדון לגורלו

במלאת שלושים למותו של אריה ליפשיץ ז"ל

מאת דוד שיץ

אריה ליפשיץ

בסיפורו „ימים שדלקו לוקסים בירושלים" מספר אריה ליפשיץ על אחד ששינה את מיקצועו והפך מסתת אבנים למדליק מנורות הלוקסים בירושלים. „תחילה, כשהיה צעיר היה חוצב וידע את טיבם וטעמם של הסלעים. אחר־כך נתפנה בשעות היום וביקש ללמוד מיקצוע מכובד — להיות סתת".

מי שהתבונן בידיו של אריה, ידיים רחבות וחזקות, ראה מיד שהאיש הזה אחז שנים רבות פטיש ואיזמל בידו, ממש כגיבור סיפורו. הוא סיתת אבנים בירושלים ובנה את מוזיאון רוקפלר, ארמון הנציב ומיגדל ימק"א. אדם בעל קומה בינונית, עיניים מלוכסנות וצחקניות, חבוש כובע מצחיה כזה, הולך בזריזות לפני, מקדים אותי תמיד בחצי צעד, מסתובב ואומר — „אני בן פ"ד שנים. „בן, כמה אתה?

*

בן העליה השלישית היה. שנים כה רבות חי בארץ עד שזכר נסיעות בדיליז'נסים מיפו לירושלים שהתפרשו על פני יומיים תמימים. הדרך לא היתה אלא נתיב אבק לבן שבשוליו הילכו אורחות גמלים. בלילות חנו נהגי הגמלים הערביים מזמרים את שיריהם החדגוניים המותאמים לקצב הליכת הבהמות. מלמעלה, מעל ענן האבק שהעלו האופנים, נצצו כוכבים גדולים של ההרים.

סיפור חייו היה אופייני לבני הדור ההוא; נולד וגדל בקרקוב, במישפחה שבה הקפידו על קלה וחמורה. בגיל הנעורים מרד באביו ואחרי מלחמת העולם הראשונה, והוא בן 19 שנים, החל במסעו לארץ־ישראל. כשהגיע הנה, חסר־כל, הצטרף לגדוד העבודה. סלל את כביש צמח. עמק יזרעאל היה ביצה. מי שעבד, כמוהו, על ההרים ראה את השממה, עד קצה האופק ברק מים עכורים, דוממים. ואף על פי כן חש שהוא אדון לגורלו (כשם קובץ סיפוריו שיצא לאור ב־1964). אחר־כך היה לסתת בירושלים.

בערוב ימיו, כשהכרתיו, היה חוזר במסעות רוחו אל קרקוב „העיר היפה, הנוצרית הקתולית הזאת" קרקוב של מגדליה וצריחיה ונזיריה ופיסלי הענק המוצבים בכל פינה, עדות לנצרות גאה, מנצחת. הוא היה אז נער בבית־מדרש שביקש להיחלץ מכל זה ואמר לעצמו שכאן, בעיר הזו, רותחת האדמה תחת רגליו. בהזדמנות הראשונה ברח מבית אביו והחל את מסעו לוינה ומשם לארץ־ישראל. מעולם לא התחרט על צעדו. אך ימי הנעורים הרחוקים צפו ועלו בזיכרונו, לא נתנו לו מנוח.

מעולם לא התחרט על צעדו. אך ימי הנעורים הרחוקים צפו ועלו בזיכרונו, לא נתנו לו מנוח.

*

שני אנשים השפיעו השפעה עמוקה על חייו: יוסף חיים ברנר והנרייטה סאלד. על שניהם אהב לספר והיה מצייר בחיות רבה את דיוקנותיהם. ברנר הטביע עליו רושם בל ימחה לא רק בגלל שהיה הסופר הנערץ עליו אלא בגלל יכולתו המופלאה לומר את האמת ולא להירתע מהקשה ומהמר ביותר. והוא, אריה, שהיה אז חבר בגדוד העבודה, סיפר איך עמדו לפניו הבחורים החפנים, קשי־היום והאזינו בצמא לדבריו חסרי התיקוות ובאופן פרדוקסאלי שאבו מהם מלוא חופניים תיקוות.

אחרי ברנר תפסה אצלו מקום מיוחד הנרייטה סאלד. האשה הנמרצת שעסקה כל ימיה בפעילות הומאניטרית ללא שמץ של סנטימנטליות, שבתה את ליבו. היא הציעה לו לעבוד במחיצתה בעלית־הנוער. אז הניח את הפטיש והאיזמל והתמסר לנערים ולנערות חסרי־הבית שזרמו ארצה באלפיהם.

*

בבית־החולים, כשכוחו הלך ואזל, מוקף בני משפחה אוהבים — בת ובן ונכדים שלא סרו ממיטתו — ערך את מסעותיו האחרונים. לרחובותיה המרוחקים של קרקוב שלו, לבתי־המדרש, לגגי המינור שנשקף מחלונות בית־הוריו, ופגש את חבריו מאז, מלומדים ורבנים, סוחרים ובעלי־מלאכה שפסו מן העולם. היא הציקה לו, קרקוב, כמו פצע שלא הגליד כהלכה.

כשרוחו היתה טובה עליו וגופו מניח לו ממכאוביו, היה מלווה בתנועות ידיים את המוזיקה שהתנגנה בו תמיד. ברהמס היה המלחין האהוב עליו. והוא היה יוצא למסע עם קלרניט בחמישיה המפורסמת, אוצר בין ידיו, בתנועות גדולות את ריחופה המופלא של המוזיקה.

סין סיקרנה אותו כמו צידו האפל של הירח ועל יוון לא מוכן היה לוותר. בעיון היה חוזר ומפליג בין איה. הכובע שהיה חבוש תדיר לראשו בא משם, מהאי לסבוס. ראש־העיר המקומי טען באוזניו, בלהט, שספפו המשוררת שבזכותה יצא שם האי עד שהפך למושג, לא היתה לסבית כלל. וכשיצאו השניים ממשרדו של האיש עצרו ליד חנות לדברי סידקית והאיש אמר: הנה, אדוני, תיקנה כאן כובע למזכרת. ואריה קנה ומאז לא סר הכובע הזה מראשו. יכול להיות שהיתה לכך סיבה נוספת: היה דימיון־מה בין הכובע הזה לכובעיהם של הצעירים, לובשי בית־המדרש בקרקוב. הימים האחרונים בבית־החולים חלפו עליו בכאבים ובמסעות מופלאים.

*

אל הספרות בא מאוחר. קודם בנה את הארץ, סיתת את אבניה, חצב את דרכיה. אחר־כך ישב עם הנערים והנערות חסרי־הבית, דאג להם, עמל למענם, חיפש ביניהם את בעלי הכישרון וטיפחם. בד בבד החל לפרסם. בערבים, אחרי יום עבודה מפרך באבן היה חוצב את מילותיו ומתלקן על הנייר. הספרות היתה אבן יאור. מטרתה היתה להרבות את התבונה ואת האהבה בין בני־האדם.

גיבור הסיפור „ימים שדלקו לוקסים בירושלים" — ירוחם — מסיים את הדלקת האורות בעיר ומתעכב בדרכו היתה „למען דבר הקרוב לליבו — אותם רחשים וקולות שנלחשו מירכתי המיגרשים. מבינות לפינות החבויות בתוך חורשת עצים... כל היום שיקעו עצמם בחורים בספתת העבודה, סיתתו באבנים, עירבבו במלט... ושעות הערב היו מתפרקים מן החומר ומתרפקים על נפשם... כאן חש ירוחם מין חובה פנימית לעשות משהו — שהרי לא אחת היו טרודים חוששים אותן פינות ומערטלים שעת יחודם של הזוגות. עצם הימצאותו בשטח, הרחיקה את הטרודים..."

הנה, זו היתה הספרות של אריה: הדלקת האור. ועצם הימצאותו בשטח הרחיקה במידת מה את הטרודים והירבתה את האהבה.

יהי זכרו ברוך.

ישראל אלירז

קצה הקיץ לפנינו ומה הלאה?

(1)

לפל על הארץ הזאת
כמו על מציאה המתהפכת בעיר
ובעד דלת מטולת כנפים
(הצבע, העין) להכנס בהר
שיש לי חלק בו ולעבור
לאט בדרך המוציאה מתוכה
דרך אחרת בקצה ההרה, להפנות
ראש אל שקיפות המתמים האקליפטיים
אל שם, אסיה, להקשיב לאור
המהימה, כל מה שצריך לבוא
יבוא מוצר משם, כך אומרים.
ישנה ארץ ואני הולך בה.
מה יהיה אחר־כך? איך זה התחיל?
אתה שואל אותי? אני שואל אותך.
היה זמן ששאלתי עצמי, מה זה
היה זמן שעניתי „זה הטיול"

(2)

עכשו תן לדברים שאינם מותירים עקבות
לקרות בין הלבן לבין התנועה הקמאית השרופה
של הקיץ. לה, משמע סיבי מוסיקה, עם
חש השממה, המוביל את העין בתוך העין. עמוד
על צד הצבעים, אהב אותם, המר על ערמתם,
המשך אחרי התעתוע אלכסוני הנאדי וקו ההר
המוביל מאליו אל הימי הישן בסבכו הקנה ליד
המים הלא־נזונים ההולמים את צמא הקבצנים.
תן אמון בכל מה שאין בו תועלת, כל דבר
ודבר, כל מה שמצאת, מה שהיה ואיך שהיה,
על ערואי התופס מקום באמצע הדרך ומדבר רק
בעד עצמו. בטח בעין שמהירותה ודטואניות (אם
לא לומר אלהית) מכל החושים היא היותר מגית
ולעולם לא תחדל לשאת בעל השביל,
היא גם תביט גו אל פנימו ואחוריו.
הנה אלול מלא, קצה הטיול לפנינו, מה
הלאה? יחליט הסנדל, יגזר הקיץ

★ (מתוך המחזור „טיול")

דוד אבידן

השירה כפוליטיקה והפוליטיקה כשירה

האני־הקיבוצי הישראלי כהיפוכונדר קיומי

פסיכולוגיה פוליטית – אניים קיבוציים במצוקה (בירור שני)

הכותרת הנ"ל היא פאראפראזה על כותרת אחד משירי („הרצאה בפרס על האני־הקיבוצי־היהודי כהיפוכונדר קיומי", מתוך „פוליטיקה השני במשמע־בכורה", „תשדורות מלווין־דיגיל", לוין־אפשטיין – מודן, 1978). החלפתי את המונח „יהודי" ב„ישראלי", גם כדי לצמצם קצת את יריעת־הבירור, אך בעיקר משום שהאני־הקיבוצי הישראלי הוא, מרוב הבחינות, יורשו הנגטי והתוקף של האני־הקיבוצי־היהודי באשר הוא – יותר, למשל, מאשר יהדות ארצות־הברית או יהדות רוסיה.

במאמר הקודם (מוסף זה, 22.8.86) ניסיתי לצייר קלסתרון פסיכולוגי של האני־הקיבוצי הגרמני. לא במקרה יש קווי־דימיון רבים בין הגרמנים לבין הישראלים (והיהודים בכלל), אם כי אין לזלזל גם בקווי־השוני. אבל מאמר זה לא יעסוק עדיין בהצגת מישוואות, אלא בהמשך שירטוט קלסתרונים – ושירטוט הקלסתרון הישראלי הוא בעל דחיפות עליונה. לא שהנאורוזה הקיבוצית הישראלית חריגה כל־כך (יש עמים נאורוטים לא מעטים, אם כי מעטים, כמובן, ממיספר היהודים הנאורוטיים), אבל היא נוגעת לנו, היא מצריכה טיפול.

אף דרגת־הדחיפות של נושא זה חשובה גם לישראלים וגם לקהילה הבינלאומית כולה. בהכמיזה ששום קהילה (או קבוצה אתנית) אינה בריאה או שפויה, כל עוד אחוז הנאורוטים והפסיכוטים בה עובר את המינימום התקני, כך גם חבר־העמים כולו, כמיכלול, אינו יכול לשאוף לשפיות טובה ולבריאות קלאנטרית כל עוד יש בו יחידות נגועות.

האני־הקיבוצי הישראלי – יורשו של היהודי – הוא ממילא, לאורך חלקים גדולים של תולדותיו, בעייה בינלאומית לא פחות מאשר לאומית. זהו אני־קיבוצי לא צעיר, הוא צבר הצלחות ומפלות במיספר רב. הצרה היא, שהצלחות אינן תוליך לריפוי, בהכמיזה שמפלות אינן מהוות תיסמונת־חולי. אשר לגילוי של החולה המשער (ואין ספק, שמדינת־ישראל היא אחת המדינות הנאורוטיות בעולם כיום) – אין טעם להשער [illegible] עלינו תאריך הקמת־המדינה. האני־הישראלי נושא עליו, בגילגולו־הנוכחי שלו, את כל ההיסטוריה הדרמאטית של היהודות.

חשוב לציין, עם זאת, כי כאשר אני מתייחס להיבטים הנאורוטיים [illegible] הפסיכוטיים של האני־הקיבוצי הישראלי, איני מתכוון לטעון, בשום־פנים, שהיהדות־הישראלית היא [illegible]. יש בה סימני־בריאות רבים, [illegible] רקעם בולט החולי.

פאראנויה וגרנדיוזה מקיקיון

[illegible] מאפיינים אחדים של הקלסתרון הפסיכולוגי של האני־הקיבוצי הישראלי:

● 1. האני־הקיבוצי הישראלי הוא פאראנואידי. הוא נושא אותו תסביך־נרדף [illegible] ביצועים הרואיים – יציאת מצרים, כיבוש הארץ על־ידי יהושע, תקופות פרה־אימפריאליסטיות קדומות, וכמובן השגי צה"ל באיזור – [illegible] אותו כמעט.

● 2. האני־הקיבוצי הישראלי נוטה אפילו לסכיזופראנואידיות מסויימת, [illegible] משום שיש לו עוד וזמן רב טעות־זהות, וגם משום שהוא פתוח לקליטת מסרים סכיזואידי־קשורתיים, [illegible] אליו, ביטעו, מאז מעמד [illegible] הבובים בתרמית־העצמית העילית. תיסמונות 2+1 דומות להיסמונות גרמניות, [illegible] במיקרה והיתה [illegible] העולם השנייה גם אירוע סימביוטי (סאדו־מאזוכיסטי) ולא רק [illegible] עם רוזמאקיזם מגורים.

● 3. תיסמונת נוספת, הנזכרת בכותרת, היא נגזרת של תיסמונת 2+1. האני הישראלי (היהודי, בו ולפניו) הוא היפוכונדר קיומי. והוא זקוק, כחלק מההיפוכונדריה הזאת, להבטחות־ביטחון [illegible] פיסיות ופסיכולוגיות כפולות ומשולשות, כדי להבטיח, שהשואה לא תחזור על עצמה. הקמת מדינת־ישראל וצה"ל [illegible] של עדינה זו [illegible] – יכלו, תאורטית, להחליש תיסמונת זו, אלא [illegible] לא [illegible] אחרים, שצה"ל, בהיקף־גיוס מלא, יכול אולי להכריע [illegible] גאוות, היא מתקדש [illegible] ותרומה משמעותית לשיקוף [illegible] מלחמת־העולם־השנייה.

[illegible] קרה ההיפך: מרגע שהתחילו לצמוד לרשותו של ה[illegible] עוצמתיים, [illegible] מקורבן לנאשם בתוקפנות ובתאוות־התפשטות (שליש אמת, [illegible] שליש איפוגנאיה עקבית) – דווקא גבירה בו התיסמונת ההיפוכונדרית. העובדה, של[illegible] ארצות־[illegible] – [illegible] היא עכבר העוסק הגדול בעולם כיום (לרבות עוצמה־צבאית משמעותית [illegible]), ושבעקבותיה [illegible] כולו למספר־עסק גדול יותר מנאט"ו, מעידה על כך ביותר.

● 4. האני־הקיבוצי הישראלי סובל מתיסמונות מראיגות של בולימיה [illegible] כלל־תיבקות ומזרעית, לפי שעה ללא סימנים ביחודים לתיסמונת קרוע [illegible] אנורקסיה [illegible] בפייתית לאחר תנודות בולימיות). הבולימיה הישראלית מתפרסת מעבר [illegible] ההתייחסות המריעזאלית. הישראלי סובל מגרגרנות־מקיקעית מדוחי שאין [illegible] שלא למטרות סתר ומיצרה־החשרות, הבא לפצות על חסר רכדורי בעבר הקרוב והרחוק.

[illegible] בסביבה עוינת

● 5. האני־הקיבוצי הישראלי גורר אחריו פוח־לואי, מלבני נסייתו [illegible] פוגרים כלכליים, פוגרים מינוהלים, פוגרי עינוגי־מושלי ועוד. רוב הישראלים הם, למשל, [illegible] לכרות מהאקלים המקומי מאשר סדרויים נוח יותר, והם מנקים ממישות־זם לפנות בוקר, [illegible] הנאבצים יהו עדיין במיגוללי־זמיקה וכאילו ישראל כולה אינה אלא קסרקטין.

● 6. כתוצאה מחלק מהנ"ל – וגם מקטנה של המדינה ומהמצור הכלכלי [illegible] – סובל האני־הישראלי גם מקלאוסטרופוביה, שדווקא בה הוא מטפל כשנים באגרונות בנסיעות היסטוריות [illegible] עם כל היסטריותן מייצגות שביב ראשון של אוטרטראציה.

● 7. האני־הישראלי – בדומה לאני־הגרמני – משתכר מהצלחות, בעיקר צבאיות, [illegible] להבדיל מהגרמנים, הוא מאניקסמי במצב־כשל. רק תחת לחץ־ביטחוני עליון [illegible] את תשתית והסיבוכיות הקיומית שלו, מתגלה הישראלי כמיטבו, אם גם ללא סדר, שיטה ורציפות.

● 8. האני־הקיבוצי הישראלי למד גם מוזרות בכלל וגם מיזרות־זמרה ובארצות־ערב בפרט את ההתנהגות האילתורית, הבלתי־מתוכננת, המטקרת ביצירים קצרי־טווח. הזריקה הישראלית, בדומה לשווה־שווה הערבי, הנעלם כינונים, בעיקר בהשפעת המזרח מישראל – היא הכנה מיזרחית בעיקרת, הקשורה גם לעברנו ההיסטורי הרחוק וגם להתנהלותנו המחודשת באיזור במאה האחרונה.

● 9. האני־הישראלי הצני־חזות, לפחות כל עוד הוא מרגל בסביבה עויינת – אף הנראית לו כעויינת יותר מכפי שהיא באמת. כתוצאה מכך הוא אינו משוכנע, למשל, עד היום, אם מדינת־ישראל היא רעיון טוב או לא, מרבה להתלוצץ על חיסולה, מגיחות ופזיזות ומקנא בקליטה והמקבילה של יהדות ארצות־הברית. העובדה, שקינאה זו אינה רק היאורית ושחלקים ניכרים מהאוכלוסיה הישראלית כבר נמצאים ומעלים בארצות־הברית – די לדעת האינטרסים הישראלים – מוכיחה, עד כמה היא עזה ומידבקת.

תופעה אפיינית היא, שהישראלי מנסה – ומצליח – למכור לעולם דווקא את התוצרים, המייצגים את עיקר תיסמונותיו הנאורוטיות: נשק, מערכות־אבטחה ואפילו כלבי־תקיפה תוצרת ישראל. הגניוס היהודי, שנשתפך במידה רבה בין גלגולי־הקוים הישראליים, מהכב בהדרגה היבטהכר־נגמיגת. אנחנו מוליקים במידרון של מישגים, גם ביסמתנית, גם בכלכלית וגם בקשרינו עם קבוצות אתניות אחרות. ההתגברות השיטתית של ישראל דווקא בארצות־הברית – המשענת היחידה שלה מכל הבחינות – מתחילה להיחשף רק באחרונה, אבל היא תנועה ישנה וכפירוש נאורוטית, אם לא פסיכוטית.

הציונות האידיאולוגית והאידיאליסטית פינתה את מקומה לאמפריות־קיומית קצרת־טווח של „נחיה ונראה" ושל פרנסת־יום. עוברה למרות שהביטחון הוא בראש מעייניו – סובל הישראלי מחוסר־ביטחון מתמיד.

אילו הופנה חלק קטן מהמרץ השלילי (להבדיל מהחיובי) של הארץ הזאת לפיתוח טכניקות טיפוליות באניים־קיבוציים – מעין דינאמיקה־קבוצתית כל־ארצית – היינו נמצאים היום במצב אחר, והכישור להבצרה של משה דיין בשעתו „מעולם לא היה מצבנו (הביטחוני) גרוע יותר" – המצבנו הפסיכולוגי למטה מזה.

(המשך יבוא)

דואר מהיר

● ● ● הוויכוח הציבורי סביב שיר של פרופ' בנימין הרושובסקי (הרשב) מאוניברסיטת ת"א, המפתח קריירה־לוואי שירית בחתימת גבי דניאל, מאשש חלק ניכר מהטיעונים דלעיל, ואולי עוד אחזור אליו ביתר הרחבה.

★

(מאמרי עשרים ושבעה בסידרה)

מחול מטורף של חרסינה

רשמים מהפסטיבל הבינלאומי לתיאטרון של קוויבק

מאת יורם פורת

במרכז הפסטיבל הבינלאומי לתיאטרון של קוויבק, שנערך באחרונה בקנדה, עמדה התמודדות חריפה בין התיאטרון המסורתי לבין התיאטרון החדש, בין תיאטרון הטקסט והמילה לבין תיאטרון האימאז'ים והתנועה. הופיעו שם זה לצד זה, הדרמטן, התיאטרון המלכותי של שבדיה, בבימויו של אינגמר ברגמן, שהדגיש את האירוטיזם ההיסטרי של „העלמה יוליה", והאפיגון תיאטר מבלגיה עם עבודה קולקטיבית בשם „סכין־ציפור", שהולכת בעיקבות תיאטרון המחול של פינה באוש.

גירויים אמנותיים חדשים

נראה, שזאת היתה גם כוונתו של אלכסנדר האוסטר, המנהל האמנותי של הפסטיבל, שביקש להעמיד זו מול זו שתי השקפות־עולם אסתטיות קיצוניות. הסיפור מול התפוררות המילה. מסר לעומת פורמליזם. העימות הנצחי שבין התוכן לבין הצורה. הדברים הגיעו לידי כך, שבטקס החגיגי של חלוקת הפרסים, הזמינה השחקנית ביבי אנדרסון כנשיאת חבר השופטים, את ארנולד ווסקר, להעניק את הפרס לתיאטרון „הבימה", עבור הצגת „המשפט". ווסקר, שהתמחה בכתיבת דרמות חברתיות, ניצל את המעמד החגיגי וקרא מתכתב משא־הגנה נמלץ ומעט פאתטי, שהזהיר את התיאטרון החדש (אין יצור כזה),

רק בשעת הארוחה, כותב אליאס קנטי, כשיושבים יחד, לא מרגישים את הצורך לאכול זה את זה. יוצרי אפיגון תיאטר לא רק שלא טורפים זה את זה במהלך יצירת ההצגה, כי אם עובדים „ללא מנהיג" (כותרת משנה המלווה כל אחת מהעבודות שלהם), והתוצאה היא עבודה קולקטיבית ממדרגה ראשונה. אולי קשה למי שבא מתיאטרון מניפולאטיבי להבין את תהליכי העבודה שלהם, אבל אם אתה בא עם ראש פתוח, ההצגה היא שיעור מאלף ב„תיאטרון אחר".

חברי הקבוצה באו לתיאטרון ממוסיקה ומהאמנות הפלסטית, וההתייחסות שלהם לתיאטרון היא מבחינה זו ילדותית ונאיבית, מה שמחזק עוד יותר את הסרקאזם המר של ההצגה. סימון מוטאר, שקיבלה את פרס השחקנית הטובה ביותר של הפסטיבל על חלקה בהצגה, עובדת על המתחים שבין אישיות מאגמנת ובריישנית לבין מיתקפה טוטאלית, שמשאירה אותה חשופה וחסרת־מגן. באחת התמונות היא נאנסת בברוטאליות מתחת לשולחן ארוחת־הערב, כשכלי החרסינה הבלגית, מתנפצים למעלה במחול מטורף.

קבוצת תיאטרון נוספת, ששואבת את השראתה מצייר בלגי אחר, רנא מגריט, היא קבוצה „NIGHT LETTEN" מסאן־פרנציסקו. „חזיונות של ציפורי" מתארת כמו במנס־קסם מכושף מסע לילי ארוך אל תוך הילדות, מסע רצוף אשליות אופטיות (לסרנה מגייקה), סיוטים וזכרונות אינטימיים המצטרפים למעשה תשבץ חזותי־מילולי המדהים ביפיו. זה איננו ני-

„שפת המידרכת" של סטודיו הינדריק מאמסטרדם

סיון ליצור אליגוריה של המציאות, כי אם מציאות של חלום, שעומדת בפני עצמה, שיש לה חיים וחוקים אוטונומיים לגמרי. השחקנים לובשים מסיכות אל־אישיות, בדומה לדמויות חסרות הפנים בציוריו של דה קיריקו או לאלוהויות הכמו־צילומיות של מגריט.

לקראת סוף ההצגה יורד גשם של אותיות וחלקי פאזל על הבימה. השחקנים האנונימיים אוספים את חלקי המילים אל תוך מכונה, מעין שואב אבק ענקי, אשר בתהליך לא נראה מחבר אותם מחדש ויוצר מילים חדשות. שפה חדשה. „שפת המידרכה" של סטודיו הינדריק מאמסטרדם, אף הוא ניסיון ליצירת שפה תיאטרלית חדשה. אגב, ההצגה הופיעה בשנה שעברה בפסטיבל ישראל בירושלים, וכמעט ולא זכתה להדים.

כמו סכין בגב

„שפת המידרכה" משנה את הפרספקטיבה הרגילה, השטוחה של הצופה. הבימה כולה נוטה בזווית תלולה אל עבר הקהל, והדמויות מהלכות עליה כעל גג רעפים נטוי, שכל תנועה לא זהירה עלולה להפיל אותן על המידרכה. בתחילת ההצגה זהו מסך שעליו מוקרן סרט ביתי, ובהמשך זוהי מיטה ענקית, לפני שהיא נהפכת למידרכה לרגלי הגיבור. העולם משתנה על פי האינטנסיביות האובססיבית של סיפור האהבה. ובמקרה זה זוהי גם מטאפורה מושלמת למצבם הנפשי של הגיבורים.

„תיאטרון טוב חייב לנעוץ לך סכין בגב. לא בגלל שלצופה אין שום עיניים, כי אם בתקווה, שהוא יצמיח אותן", אומר הינדריק דה גרוט, יוצר ההצגה, במעין פאראפרזה על „הגרזן השובר את הקרח האינטנסיבי" של קפקא. שוב נראה, כי הנטייה היא לא לנסות ליצור טקסטים דרמטיים, אלא להשתמש באותן חומרים במקורות ספרותיים בלי לנסות ולעבד אותם לתיאטרון.

בהצגה המתוארת פרק סופי ביחסים פדראסטיים בין גבר לבין נער בן שתים־עשרה, נשמעים מעל גבי פס־הקול מכתבים, המזכירים בהלוך־הנפש שלהם את „מוות בוונציה". לא דיאלוגים, כי אם מונולוגים ספרותיים ארוכים, מוות על שפת המידרכה. העימות בין התיאטרון הסיפורי לבין התיאטרון האימאז'יסטי, הסותר כל התפתחות ליניארית, הביא אלי באופן פרדוכסאלי את התיאטרון חזרה אל הסיפורת, אל ג'ויס ואל קפקא, שהצגת „המשפט" שלו בתיאטרון „הבימה" זכתה לפרס מיוחד על התפישה החזותית והקולית של ההצגה.

הטעם הקהל והביקורת לא היו חלוקים בדעתם. ההתלהבות מההצגה ומעבודת השחקנים היתה יוצאת מהכלל. תופעה לא מוכרת בארץ. השולחן העגול, שנערך למחרת הצגת הבכורה בפואייה של התיאטרון, משך קהל גדול, שניהל עם השחקנים הישראלים דו־שיח מרתק. לאחר נסיעתם לא הפסקתי לשמוע על האינטליגנציה המיוחדת, על בהירות הביטוי והמחשבה של השחקנים הישראלים.

ההסכמה הכללית היתה שתיאטרון „הבימה" הביא לפסטיבל את הסינתיזה המוצלחת ביותר בין דימוי ומילה, תמונה וטקסט קלאסי.

*

(הכותב שהוא מחזאי ובמאי נימנה עם חבר השופטים של הפסטיבל)

וממני שסיכת התינוק עם מי־האמבט. התגמשל ברור. התגובה הכללית היתה, שווסקר מנהל מלחמה אבודה. מערך ההגנה של התיאטרון הבורגני — או לצורך זה, האנטי בורגני — הובקע כבר מזמן. הקהל, שמחפש גירויים אמנותיים חדשים ולא רפרודוקציות פאטרנליסטיות, שמלמדות את הקהל להבחין בין טוב לרע ואיך לחיות את חייו — הולך היום להצגות, שמפרות את דמיונו. הצגות של רוברט וילסון ופ'ילים גלאס, ריצ'רד פורמן וקייט מנהיים, פינה באוש ומרגה קלארק. הצגות, שעוד לפני שנים אחדות היו אוואנגארד, עומדות כיום במרכז.

מבחינה זאת, הפסטיבל של קוויבק הדגיש את התהליכים ההיסטוריים, שעובר התיאטרון בעולם בשנים האחרונות.

אינגמר ברגמן חזר ב„העלמה יוליה" לטיוטה הראשונה של המחזה, שכללה את ההערות והמחיקות בכתב־ידו של אוגוסט סטרינדברג, כשהוא מתכוון לחשוף צדדים לא ידועים בחיי הדמויות. ברגמן ניסה כאן לגלות מניעים חדשים בתמונת החיים הנטורליסטית, שנידמה כי מיצתה את עצמה עד תום. בין הערות השוליים והדיאלוגים — שנמצאו בכתב־היד המקורי ונעלמו מתוך הנוסח הסופי של המחזה — הוא מצא יותר מרמיזות אחדות לגבי מצבה הנפשי של הגיבורה, המושפע על־פי סטרינדברג מכאבי המחזור שלה.

ברגמן הולך אם כן עם תוספת של העלמה יוליה עד הסוף. כשהיא מתפתלת ונאנקת לרגלי ז'אן המשרת, אתה לא יודע, אם היא סובלת מעוררויות אזוטריות ומיצרים מודחקים או שמא מעינויי גוף, שבסוף המאה הקודמת עדיין לא נמצאו להם מרפא. התוצאה היא הצגה פסיכוסומאטית, המעוצבת כחלום ליל־קיץ של בתולה הסובלת מהוויות מיניות.

אם אינגמר ברגמן מאמץ את הטקסט האורגינלי של סטרינדברג „שונא הנשים", בניסיון להבין את האשה, הנמשכת אל המאציו הגברי, הרי שהאפיגון תיאטר עיצב תמונה של חברה בורגנית, שבה שולטים גברים, על־ידי שימוש באמצעים מיכאניים ואלימות, כמעט בלי להשתמש בטקסט. המילה נהפכה כאן לאימאז', לצליל, לחברת החוזרת על עצמה ונטענת במשמעות על־ידי עצם החזרה.

עוף בגריל

נקודת המוצא של „סכין־ציפור" היא תמונת הסעודה המשפחתית של הצייר הבלגי, האכספרסיוניסט ג'יימס אנסור. זהו סיוט על־פי מיטב המסורת של הציור הפלמי. תחת הכותרת „בת־יענה היא ציפור גדולה, שאפשר להרוג על־ידי כדור קטן", שוחטים ב„סכין־ציפור" תרנגולת. שלא בדומה לשחיטה היהודית הכשרה בהצגה הטיקסית ב„תיאטרון החדר" של אמיר אוריין, מרדימים כאן את הציפור באמצעות סם־הרדמה. תהליך הכנת התרנגולת הוא מדעי ונקי כמו במעבדה, וזמן הבישול בגריל המוצב בצד הבימה, הוא זמן צלייה אמיתי. בינתיים מתכוננים שני הזוגות לקראת הארוחה. ההצגה היא ניתוח אכזרי של התנהגות אנושית תיקנית, שבמבט ראשון אין בה שום ענין מיוחד. רק החזרות ומסקי־הזמן פורמים את התפרים של החליפות הגזורות על־פי המידות המקובלות בחברה. זוהי תמונה של אוכלי אדם במחתרת, שבמקום לטרוף זה את זה, אוכלים בינתיים עוף בגריל.

האור מהמע

מאת אליהו עמיקם

חיים ע. קוליץ, בן־העליה – רבי שמעון בר־יוחאי במשנתו, הוצאת ראובן מס בע"מ, ירושלים, תשמ"ו, 1986, 272 עמ'.

חיים ע. קוליץ

„בח"י באייר, שלושים ושלושה ימים לספירת העומר, חל יום ההילולא, יום שימחתו של רשב"י (רבי שמעון בר־יוחאי), ובית ישראל קבעוהו ליום טוב בתוך ימי הצער שלפניו ושלאחריו".

הילולא דרשב"י, שאינה קשורה לל"ג בעומר ולא ליום מסויים כלשהו, היא ספרו של חיים ע. קוליץ, אשר הופיע זה עתה: בן העלייה – רבי שמעון בר יוחאי במישנתו. זהו ספרו השלישי של קוליץ, שראה אור בשלוש השנים האחרונות. ספרו הקודם, על רבי עקיבא – „ראש לחכמים" – הפתיע את רוב ידידיו ומכריו בירושלים היהודית. הם הכירו אותו כאיש עסקים אמיד ומכובד, נחבא אל הכלים, מתנזר מפעילות ציבורית, מתרחק מפירסום ומפירסומים, כך שאפילו המקורבים אליו ביותר לא חשדו שהוא „מבטל עסקיו מפני מישנתו". מעטים מהם ידעו, שהוא הוסמך לרבנות, אחרי שלמד שנים בישיבת־סלובודקה, בליטה, ובישיבת־חברון בירושלים.

לדובב את המקורות

ספרו, „ראש לחכמים", הדהים את קוראיו ברמתו, בתוכנו, במיטען מקורות עצום ובהרצאת דברים בהירה, משיבת־נפש. את ספרו הקודם, הראשון, הוא כתב בצוותא עם הסופר ד"ר חן־מלך מרחביה, וכן קראו שניהם תיגר על תורתו של פרופ' לייבוביץ' ועל התופעה הלייבוביצ'אית בישראל.

בעקבות „ראש לחכמים" בא, ככורך הטבע, „בן העלייה", כאמור במבואו של הספר החדש: „בעלות רבי עקיבא בסערה השמימה, נפלה אדרתו על רבי שמעון בר־יוחאי, ראש וראשון לתלמידי רבי עקיבא".

המחבר שומר על סדר זה וכן על המתכונת, שבנה בספרו הקודם. כמו דמותו של רבי עקיבא, ניצבת גם לפני קוראו של הספר החדש – דמות תלמידו בכל זוהרה, בכל רוממותו, בכל עומקה ועל רקע מרחבה ההיסטורי.

דומה, כי לא המחבר מספר את סיפור גיבורו. הוא מרובב, כיאה למרנותו הטובה עליו, את המקורות, והם מספרים את תהילת הרשב"י, מלמדים את מישנתו, שרים את שירתו – מפיחים בו רוח־חיים.

והמחבר, כיר־אמן, באמצעות מראי־מקומות, הנראים צנועים ושוליים כביכול – משתף את הקורא בהחייאת הדמות וביצירת מגע עימה. מראי־מקומות אלה מנווטים את הקורא בימה של התורה ומביאים אותו למקורות, שמהם יכול הוא לדלות את כל החומר הדרוש לשיחזור מצבים ולהחייאת נפשות.

וכך מלווה הקורא את בר־יוחאי במסעותיו – מתוועד עם חבריו בבקעת־רימון ובאושא; לומד בכרם־יבנה; נוסע עימו לרומא, שם מעביר הרשב"י את רוע גזירותיו של אדריינוס שחיק העצמות. לבסוף מגיע הקורא, עם בן העליה, אל פתח המערה

במירון, שבחשכתה מכלים, הרשב"י [illegible] שלוש־עשרה שנות־אור, ומחכה לו [illegible] ממנה.

ובצאת הגיבורים מן המערה, [illegible] נמשך הסיפור, נמשך חלומה, [illegible] האור, שלא יושג בשכלו של בשר [illegible] – „חוויה שהיא למעלה מן השכל [illegible] על־ידי הפנמת האדם לתוך [illegible] פנימית ובעזרת קבלה מרכזותו [illegible] 159).

הרשב"י היה ראש ל„מגידים", [illegible] וממיצו של אותו אור – מה [illegible] רפלקטור.

כוחו של אור

על כוחו של אותו אור אנו קוראים [illegible] הספר „תולדות האר"י": „פעם אחת [illegible] החברים למירון לקבר הרשב"י ז"ל, [illegible] חברי, במקום זה ישב הרשב"י עם [illegible] אדרא רבה ועדיין רישומו של האור [illegible] כבר נודע שאפילו שהאור מסתלק [illegible] רישומו של האור במקום הנמצא [illegible] את רישומו של האור והוא ראוי [illegible]

בל"ג בעומר. הוא יקר בין [illegible] כמאות אלפי מדורות, בכל ארץ ישראל [illegible] ובעיני הכשר של מיליוני יהודים [illegible] כלבבות.

האור הזה יצא מחשכת המערה [illegible] הרשב"י וממנה הלך לעולמותיו. [illegible] את סודו של אותו אור, ששום [illegible] לגלותו. ואנחנו אין אנו יודעים [illegible] רואים אותו.

ואותיותיו של קוליץ עוזרות לנו [illegible]

ישראל בר כוכב / קיסר

כשהלך קיסר ברחובות רומי
בין מקהלות המונים הנוהים
היום מחר בעוד שנה
כורעים עליו מיני מתיקה
אנשים בסחבות אתמול מקשתי עתיד
לבנונים ושומים בגי האימפריה
נער רץ לידו נער רץ
עדין פנים בגליפה לבנה וקרא
מחר קיסר היום האחרון לחייך
מחר היום האחרון
נער אקזיסטנציאלי
בתוך המון קלטי מריע
בין קבצנים לבנים עגלים
עמדי שלג על עמק חמו
וקיסר הדשן בסנדלי זהב
חש לשמע כיצד כבדו קורסליו
נערו לא דבר שקר מימיו
ועל כן צוה להביא לפניו
פרות אירופה נקודים אדמים
נשים בריאות בשר קמחות מכין
שפחתון צבות שדיהן חמים
וקרא כטוב לבו בעבבים ובנשים
לחוש שיוון חיים אישיים
ולאשר המתרונן מאליו שהוא זכותו של כל אדם בעולם
וכל שפעת הטוב הזה על שלחנותיו העמוסים
סמלי אשר ושפע שגודים
לא היו כלל בעולם ולא היו קיסר ונערו
ואין לנו שלל בעולם הזה ואין מזור מלבדו
אלא בשארית היום הזה גו לבדו
כל סבתי תאשר ותצער אם רחב הלב וידע את מוחו
לעטף את הבשמים תחת בגוד
נצת העץ שאלמה שצבעה לא מכזיב וריחה לא נמוג בעולם
ועסיסה לא נמוג גם אם עטוף העולם בטלית המטר
שהיא טלית פסים

באמנות

היום שאחרי

מאת עודד בורשי

דודו מזוז: סוף־העולם — כבר לא מה שהיה

דודו מזוז, מיצב, גלרית סדנאות האמנים, ידי חרוצים 6, ירושלים.

מיצוב המיצבים של דוד מזוז הוא תופעה מרתקת ויוצאת־דופן בדור האמנים, שיצאו לדרך לפני מיספר שנים. ברובד הנושאי יוצר מזוז שילוב כלאיים בלתי־מתקבל־על־הדעת לכאורה בין דימויי מלחמה, סביבות תעשייתיות מאיימות וכוחניות, לבין סיגנון מתוקצע בעל נימה של שיק ו„סטייל" מעוצב. במישור הביצוע זהו שילוב בין פוסט־קונסטרוקטיביזם לבין עיצוב מינימאליסטי מעודן.

חזות קרה וסטרילית

הסביבה הפיסולית של מזוז ניתפסת ממבט ראשון כמצב (מאקט) מוקטן של בסיס צבאי עתידני או מתפעל תעשייתי אטומי ענק, כאשר ברקע נשמע ברמקול צליל מונוטוני עמום של משאבה חללית או זעקת מסרט מדע־בידיוני. מאז (31), בוגר בצלאל, זכה ב־84 בפרס קולינר של מוזיאון ישראל, או הציג „זיואון מיצב בעל סממנים דומים. מיצבו הנוכחי בנוי מזוז בשתי פינות מנוגדות של הגלריה לחזות משולשים, שבמרכזם קטוע מסך־הגלריה זולק באור אפורי, מרצד ועל המסך מדבקות צלליות בשחור.

במרכז הגלריה בימה אלכסונית בצבע אפור, מסביבה איזור מוגדר, מכוסה חצץ דק על הריצפה, במרכזה חור עגול בו קערה שקופה מלאה נוזל כחול („מים כבדים" ?). זוגות של כבלי פלדה מתוחים בין הריצפה לתיקרה ובחזרה אל הקיר. כמיצגת של הגלריה הם חוצים את החלל בין הקירות. החזות הכללית קרה וסטרילית, והיא אינה מאיימת, מפני שהיא מוקטנת ומפורות. היסודות השונים מנוכרים זה אל זה ועם זאת יוצרים אוירה של אחדות בדימויו של הצופה.

כניעה, איום וחוסר־ישע

על אחד המסכים מופיעה צללית קטנה וסכימאטית של אדם מרים ידיים. דמות זו, המופיעה כמוטיב גם בציוריו של מזוז בצד הליקופטר צבאי או קונסטרוקציות שחורות, היא רמז כמעט־סמוי, המשמש מפתח לדרמה אפשרית. צללית האדם, המרים את ידיו, הוא חייל שבוי, או כל אדם במצב של כניעה, קורבן במצב של איום וחוסר־ישע.

הדמות הקטנה מופיעה, כמו שאר המרכיבים במיצב, מנותקת מהקשר. היא מופיעה כסימן טכני, סתמי על מסך־הטלוויזיה המתהבהב. היא בלתי־מציאותית, כמעט חבויה ודימיונית, מול הנוכחות הפיזית המשולחת אל־על של מיגדל קורות הפלדה השחור והכלי הפלדה. המבהרים את החלל. מזה משחור עולם עתידני אפשרי, שבו קורבן המילחמה מופיע כאות סטאטית על מסך־הטלוויזיה, והנוף העירוני מתחלף בנוף של קונסטרוקציות ומבני־בטון אפורים ללא־חלונות.

חזון־אימים מצועצע

זהו חזון אפוקליפטי, שבו אין זכר לחי ולצומח. בניגוד לתיאורים מקובלים של „היום־שאחרי" בסיגנון ביזאר־אקספרסיוניסטי, או תיאורים סימוליים מעוררי חלחלה (קיינהולץ, בויס), מציג מזוז את האפוקליפסה, כפי שחברת־בנייה מציגה דגם קרטון מצועצע לבנייה שכונה חדשה. אצל מזוז סוף־העולם הוא כבר לא מה שהיה פעם. גם הוא — כמו החיים, כמו המילחמה — יכול לעבור אל הסלון שלך כפסל מסוגנן, כשברקע נעימה חביבה ומוכרת של אזעקה.

דו־שיח של ניגודים

מול השקפת העולם הציונית והפסימית מוכיח מזוז תפיסת חלל מבריקה והתייחסות רציונית לביצוע האמנותי. המיצבים תופסים יחסית חלק קטן מהחלל, אולם הם מתפשטים ומגדירים אותו בכוח הצורה המתומצתת בדו־שיח של ניגודים. צילן של הקונסטרוקציות השחורות מוטל על הקירות הלבנים באור זרקורי־התאורה, וכבלי־הפלדה הדקים ממשיכים אותם אל התיקרה בקווים של מותח טעון.

קץ עידן החושניות

מזוז שורץ — בצד קלומר, גולדשטיין, ומיזרחי — את המסורת הפיסולית הישראלית של שמי, תומרקין, מאירי, אולמן ונבט, ומציע פיסול, שאינו מסתמך על חושניות החומר או על התכונות הטיקסית־מיתולוגיות של האבן והאדמה. מזוז משתמש בחומר כאמצעי בלבד, והצופה שלו אינו יודע — ואין זה עקרוני עבורו — אם שיכבת הצבע מכסה על לוח עץ, פלאסטיק או פח. הטכניקה הזו היא פיתוח של גישה ציורית לפיסול (בניגוד לליירי או מופשט) אשר מופיעה בשנים האחרונות בציור, וייתכן שהיא מבשרת את קץ עידן „החושניות של החומר" בפיסול.

□

מצב של מבוכה רעיונית

תערוכה קבוצתית, גלרית מימד, פינסקר 27, תל־אביב.

גלריה מימד מציגה בחודשי־הקיץ תערוכות קבוצתיות של בוגרים טריים מבתי־ספר לאמנות. התערוכה הנוכחית חושפת עבודות של בוגרי השנה, תלמידי חוג לאמנות בבצלאל, לפי בחירתו של פנחס כהן־גן. התערוכה הקודמת של בוגרי החוג לצילום רושימה ברמה הכללית הגבוהה ובגישה מקורית במיוחד של כמה ממשתתפיה. התערוכה הנוכחית נופלת ממנה, ומשקפת מצב של מבוכה רעיונית ורמה ירודה בטיפול בחומר.

נופך סיפורי שקט

יוצאות־דופן מן הבחינות הללו הן רלית שרון ונטע זיו, הבולטות בגישה המיומנת ובדיוק האמירה שלהן. רלית שרון, בעבודת־קיר בשם „שיעור מסנתר", יוצרת מיחבר חכם, הבנוי משתי שורות אנכיות של מיסגרות־עץ, המגדירות אורים צבועים על הקיר ומקושרות במיבנה משוט של קוים שחורים. שרון יוצרת מישחקי־אשליה עדינים בין הקוים השחורים, המזכירים מעקה של מירפסת, לבין המיסגרות, המשולות לחלונות, כשצבעי הירוק והאדום ורכים מקנים למערך הכולל נופך סיפורי שקט. שרון מצליחה לשעבד את הקיר ולהפוך אותו לגורם חיוני בעבודה בניגוד לעבודות־קיר, בהן נותר הקיר בגדר מצע ניטרלי בלבד.

פלאסטיק ונירוסטה

עבודותיה של נטע זיו כוללות גם הן מישחקי אשלייה. זיו מצמידה לוח פרספקס (פלסטיק שקוף) על־גבי לוח נירוסטה מבהיק, ורושמת עליהם בטכניקה עדינה של חריטה. האופק של טכניקה זו מקנה עומק תלת־ממדי לקווי־הרישום המופיעים, המשתקפים זה בזה. איכות העבודות היא תוצאת הניגוד שבין הרישום־סימון העדין שהורה לבין הבוהק הקר של הפלסטיק והמתכת, המשמשים להם כמצע וכקיבול.

אילן שיינפלד

חמש שורות על אמנות הלב

אמנות הלב של עיר חרפית:
אור יורד מתוך על התעלות,
רושם ברקיעה רשום פנים –
נוף חשוף של עץ, המדבר
בקונטור הריק של המחיה.

סלטו מורטלה

נפלאות שנפלאו ממני
הוספת לי לעת רפיון.
יפי מרדף אחר עולם נכסף.
אף אפלו הנוף קפא למול
גופך המסתיר את האויר.

קלישאות

על שלושה ספרי אמנות

מאת דליה מנור

גדעון עפרת, אלטרנטיבה, הוצאת סתוית, 1986, 170 עמ'.
גדעון עפרת, המדיום האמנותי, הוצאת סתוית, 1986, 182 עמ'.

ד"ר גדעון עפרת הוא איש פעיל מאוד: הוא מרצה במוסדות אקדמיים ובבתי־ספר לאמנות, מחבר ספרים („הגדרת האמנות", „השיפוט האמנותי", „סיפורה של אמנות ישראלי", ועוד) ומאמרים רבים בעיתונים ובכתבי־עת, הקדמות לקטלוגים, בעל טור קבע לחגיגי אמנות במקומון „קול ירושלים" במקביל לביקורת תערוכות תחת השם הבדוי איה גורבין, משתתף תדיר בסימפוזיונים ובתוכניות רדיו וטלויזיה בענייני אמנות, יוזם ואוצר תערוכות (אברהם אופק, אל מיתוס ללא אל, דור תש"ח באמנות ישראל, ואחרות), אספן אמנות פעיל — ובעבר ניסה להיות אמן. לאור זאת קשה להבין את ביקורתו על המערכת שבה „הפערים ההירארכיים המתוקנים בין אמן למורה, מורה למבקר, מבקר ובעל גלריה, בעל גלריה ואוצר, אוצר והסטוריון ועוד — טושטשו אצלנו כליל וכי הסולם ההירארכי הושלך" (אלטרנטיבה, עמ' 111). כך גם מוזרה התקפתו על תופעת המקומונים כיוצרי חומות תרבותיות בין ירושלים לתל־אביב (עמ' 113). העובדה שחלק מהפרקים בספר פורסמו בעבר ב„קול ירושלים" הושמטה, משום מה, בניגוד לשאר הפרקים שמקום פירסומם הקודם צויין בתחתית כל פרק. האם זו טעות, או שמא ניסיון לא הוגן למשוך קהל קונים שיגלה אחר־כך שאין כל חדש בספרים החדשים. על הכריכה כתוב שהספרונים הם המשך לספרוניו הקודמים של המחבר בנושא אמנות עכשווית („בבואות" 1983, „כאן" 1984). אומנם הפורמאט הקטן, המתמצע כביכול, ובעל העיצוב המישתן חוזר גם עכשיו, באריזה מהודרת יותר, אך הקורא עתיד לגלות שספר ההמשך „המדיום האמנותי" כולל פרקים שלמים מהספרים הקודמים.

כיוונים סותרים

לא היה טעם להזכיר את התמהמהויותיו של עפרת בזיהור כתביו אילמלא התגלו גם בטקסט לא מעט תעתועים וכיווני מחשבה סותרים, המעמידים את הקורא לפני שאלה מרכזית — מה בעצם רצה המחבר לומר?

המאמר הראשי בספר „אלטרנטיבה" עוסק באלטרנטיבה של האמנות הישראלית בשנות השמונים. זו מוצגת במישור של הפעילות החוץ־מימסדית ובמישור האסתטי. הפעילות האלטרנטיבית הגיעה לשיאה, על־פי עפרת, בהתרחשויות של איזור שיינקין התל־אביבי בגלריות „אחד העם 90" ו„תת רמה". ראשית המהפכה מוצגת כך: „היה זה בקטלוגים הדקיקים של פרויקט „אולם" 82־81 עת הורם לראשונה, כך נדמה. נס האלטרנטיבה באמנות שנות השמונים בישראל" (עמ' 88). גדעון עפרת היה האוצר של תערוכות אלה בירושלים.

בתחום האסתטי הוא מאפיין את האלטרנטיבה כהתנגדות למה שהוא מכנה „אסוריה" (מלשון אסור) של החומרים העניים המינימליזם שמקורם ב„אסכולת המדרשה". הפוסט־מודרניזם והמקומי הביא אמנות „עשירה", מקסימליזם, אנטי־ליריקה, צבעוניות בוהקה, רישום אנטי־רישומי. היה זה עפרת שגילה (במאניפסט „אולם" מס' 1) את תהליך המרידה האסתטית נגד מורשת זריצקי שהתגבש לאיטו למרידה אסתטית חתרנית נגד מורשת רפי לביא (עמ' 71). בתוך האבחנות הסיגנוניות והחברתיות בולטת התרעומת האישית של עפרת על רפי לביא. עפרת חוצה את הקווים אל אמני „אחד העם" ו„תת רמה" בהזדהות מוחלטת, שכן הוא (בתערוכותיו) כמותם זכה לקטילתו של לביא. בפרק „ראש קטן" הוא בא חשבון כמבקר אל מבקר עם כתיבתו של לביא במקומון „העיר". אם נניח בצד את הענינים האישיים נשאר הרושם של התפעלותו של המחבר מאותה רוח נעורים מרדנית ונגעות שהתבטאה בפעילות האלטרנטיבית על מדרכות שיינקין. פרק מיוחד הוא מקדיש לדברי הספד על מותה של תופעה קצרת־טווח זו, אך גם דברי ניחומים יש לו: „הסוציולוגיה של שיינקין אולי מתה. אמנות שיינקין חיה וקיימת..." (עמ' 92). ואכן היא לא מתה, אלא צצה מחדש בתערוכה „סיר לחץ" בתיאטרון ירושלים במרץ 86. עפרת לא היה האוצר, רק תרם פרק לקטלוג. ובעוד ספרו בדפוס הוא מפרסם ב„קול ירושלים" רשימה בעיקבות התערוכה. לא, לא ביקורת, רק מילים אחדות על „כמה עשרות צעירים עייפים ובניכים ... ששום אלטרנטיבה ממשית אין בידיהם. פיהוק גדול ... אל מול הבינוניות הזו ... המשקע גובל באפס. לכל היותר מסר מגומגם של מצוקה".

חשבונות אישיים

ואם באמת כה מהר השתנה פניה של האמנות הצעירה, או שמא זהו פיצול אישיות של המחבר שבמקום אחר ובהתחפשות איה גורבין תקע סכין בליבה של אמנית הזוכה לדברי שבח ב„אלטרנטיבה". אך אין צורך לפשפש בעיתונות הירושלמית כדי לגלות את כמיהתו האמיתית של עפרת. הכל בספר, ובו הוא קורא בלהט לחזור למקומיות, מצליף באותו פוסט־מודרניזם על שאיפתו לאוניברסליות ומתחנן בפני דור האלטרנטיבה „לצייר בית, לצייר עץ, לצייר איש. לצייר הר" (עמ' 18). אכן כבודה של האלטרנטיבה במקומה מונח, אך ליבו של עפרת יוצא אל ש"ץ, סובה ברלינסקי, איואן שוובל (עמ' 134) ועוד כמה שמעולם לא טיפסו על באריקדות שיינקין.

העובר בין דפי הספר יתקשה לגלות לאן חותר המחבר, ויותר מכך יתקשה לאפיין את מטרת הספר. אין זה ספר תולדות האמנות שכן הוא עוסק בעכשווי ואף מעז להגדיר את אמנות שנות השמונים מנקודת מבט של אמצע העשור. אין זה ספר סוציולוגיה, שכן הוא אינו מנתח את האירועים בכלים מקצועיים. מביא מספרים לא מדויקים, מסתמך על ציטוטים עצמיים ועוד כמה מ„במחנה", „על המשמר" וכדומה. אין זה ספר של תיאוריה אסתטית. המונח פוסט־מודרניזם מוגדר כלאחר־יד כפיתיות גדולה של סיגנונות, עבר והווה, טוב ורע וכו', ואילו על סיבה של האסתטיקה הנוכחית הוא אינו מתחייב „אולי תהיה זו אסתטיקה אקלקטית ברמות חשיבתה... נחכה ונראה" (עמ' 160).

מהו אם כן ספר זה? אסופת מאמרים עיתונאיים מרובי־קלישאות, חוזרות על אותם רעיונות, דברי חנופה והודהות עד דמעות עם מצבו של האמן האומלל. הטפת מוסר שופעת פאתוס וחשבונות אישיים עם מי שרק אפשר, ובמיוחד עם המימסד. בקיצור, מבט על האמנות הישראלית של עכשיו דרך עיניו הפרטיות של גדעון עפרת.

לעומת „אלטרנטיבה" הספר „המדיום האמנותי" הוא ענייני ושיטתי יותר. נקודת המוצא היא הצהרתו של מרשל מקלוהן „המדיום הוא המסר". בעיקבות זאת הוא סוקר היסטורית ומגרש פילוסופית את הרישום וצבע המים, הסוטורליק והבולת, ההדפס, האריגה, הפיסול, הצילום והתיאטרון. כאן גם מובאים הפרקים על המיצג, מונה אותו טבע והגדיר את מאפייניו, לרגל פירוקי „מיצג 76" ו„מיצג 97" אותם יזם. ביסורים הסטוריים ניתן למצוא גם פה ובמיוחד בטכניקת הטמפרה הבאנסת על־ידי הפילוסופיה הניאו־פלאטוניסטית של הרנסאנס כאילו לא היתה טמפרה בימי הביניים וכאילו לא הרנסאנס גילה את צבע השמן. השפה כאן גבוהות עד מגונדרת ומתישה בשעמה. שני הספרים מלווים בתצלומים באיכות בינונית (מי הצלם?) של יצירות עכשוויות, אך ללא ציון הממדים.

□

שאיפה לציור טוב

ספר: דוד גלעדי / מסילות באמנות, 82 ציירים ישראלים, הוצאת יבנה, 229 עמ'.

כל ספר על המרף הקצר של האמנות הישראלית הוא אירוע מבורך בהיותו אמצעי מקשר בין הקהל הרחב לבין הקבוצה המצומצמת העוסקת באמנות. ספרו של דוד גלעדי אינו ספר היסטוריה או תיאוריה של האמנות הישראלית. זהו ספר הבנוי כאנציקלופדיה לפי סדר א"ב המביא מאמרים קצרים מלווים בתמונות על 82 אמנים ישראלים. במשך עשרות שנים פירסם גלעדי ב„מעריב" מאמרים וסקירות בעיקבות תערוכות. בהקדמתו הוא מדגיש שאלו סקירות ולא ביקורות, והן היוו את הבסיס למאמריו בספר, המשלבים נתונים ביוגרפיים, והתייחסות לתערוכות, ציטוטים מדברי האמנים או דברים שנאמרו עליהם כשהכל עטוף בהתייחסותו האישית של הכותב. גלעדי אינו מתיימר להיות אובייקטיבי או לתת תמונה היסטורית מדוייקת על האמנות הישראלית. הקו המנחה, כפי שהוא מודה, הוא אמנים שעוררו בו עניין, ועם זאת הוא סבור שיש במבחר זה כדי לתת תמונה רחבה על האמנות הישראלית.

ואכן ניתן למצוא בספר אמנים מהבולטים והחשובים בתולדות האמנות המקומית כמו רובין, גוטמן, ינקו, זריצקי, שטרייכמן, קסטל, אדרון, לאה ניקל, אורי ליפשיץ וגם כאלה שקנו להם שם אך לא תמיד מקום של כבוד במימסד האמנותי, כמו סיומה ברעם וגלה בריזל, הופשטטר, בזם, טפלר, רוזנטלים. בין השמות המפורסמים מצויים לא מעט אמנים שלא זכו להגיע לתודעת הציבור הרחב כגון ציפורה, ברנר, דוד גלבוע, יואל גרבל, שושנה צחורי, איבר מונטוריה, יונה לוטן ועוד.

עיון בביוגרפיות של האמנים מגלה מכנה משותף ברור. רובם נולדו בין סוף המאה הקודמת לעשור השני של המאה במזרח־אירופה. מיעוטם ילידי שנות העשרים או השלושים, וצעירים יותר הפעילים בעשורים האחרונים, אינם מופיעים כלל. בהודתו של גלעדי היא, איפוא, באמנים המייסדים של הציור הישראלי ובני דור „אופקים חדשים" שאמנותם קשורה למודרניזם האירופאי, הפיגורטיבי או המופשט, וזוכה לניתוח מקיף של אמצעי הבעה צורניים. אומנם נודע גלעדי לא מעט לעסוק גם בסמלים וברעיונות ספרותיים כאשר הוא דן ביצירות של שמואל בק ובזם או אדרון, אלא שניכר כי גישה שכלתנית ואינטלקטואלית אינה חביבה עליו. כך הוא מבקר את פרשנותו של יונה פישר לאריה ארוך, שכללה ללא הצדקה, לדעתו, כובד ראש ורצינות והעלתה על נס את התחכמות והניסויים האינטלקטואליים של ארוך. גלעדי לא מקבל את התיזה שהוצגה בתערוכה „אריה ארוך מול אופקים חדשים" ומעדיף לדון בגישתו לצבע, למשחק כביטוי ברוח האמנות היפה. מובן מאליו, כמעט, שגלעדי יתעלם מהשפעתו של ארוך על אמני שנות השישים. ברוח דומה וביותר חריפות תוקף גלעדי את שרה בריימבריניסטנל על התיזה שהציגה בתערוכת „ההנגלדים של הגרלר" ומעדיף להציגו כחלוץ בנוגה הארץ, כמושפע ממאטיס, לדבר על סידרת הציורים „שהעין שתתה ללא רוויה" ולהוכיח את אביבה אורי בעיקר כמחול להגרלר. גלעדי גם תוקף את כותבי תולדות האמנות והמיוחד את יונה פישר על העוול שעשו לפרנקל־טרגל באי הצבתו במקום של כבוד באמנות הישראלית.

כתיבתו של גלעדי סיפורית עם זיקה חרשה לאמנות הצרפתית. הוא משלב עובדות עם התרשמויות ודעות בשפה הנוטה לארכאיזם. לא פעם הוא נוטה לפאתוס ציוני, הנראה היום זר.

על אף העמדה השמרנית העולה מן הספר, גלעדי אינו מתעלם מזרמים אחרים באמנות המאה העשרים, ובפרק על אורי ליפשיץ הוא מציג את זיקתו של האמן לאמנות האמריקנית ומנתח עבודות אחרונות בהן שילב האמן צילומים.

השקפתו של גלעדי על האמנות כפי שמתבטאת בספר מתיישרת עם הקו בו נוקטים המוזיאונים ובתי־ספר לאמנות ברור ואחרון. עם זאת, דומני, שהיא תואמת את שאיפתו של ציבור לא קטן לציור ה„טוב", ולמסורת „האמנות היפה". תרומתו של הספר היא בעצם קיומו, בחשיפה של אמנים שחלקם לא זכו עדיין לשום חיבור רציני ובעיתותיהם הצורניים, ובכל זאת יש לקרוא בו בזהירות.

מכללת בית ברל

נותרו מספר מקומות

בחוג ללימודי ארץ ישראל

מסלול תלת שנתי

לקבלת המלצה לרשיון למורה דרך מטעם משרד התיירות.

פתיחת שנת הלימודים 26.10.86

ניתן לשילוב עם לימודים לתואר ראשון B.Ed (4 שנים) בחינוך בלתי פורמאלי או עם תעודת הוראה בכתות ז'–י' בביולוגיה, גיאוגרפיה או היסטוריה.
נמשכת ההרשמה במסלולי הוראה לכיתות ז'–י' במתמטיקה, פיסיקה, מחשבים ואנגלית.
✓ קיימת פנימיה

לפרטים נוספים: *מכללת בית ברל מדור רישום טל' 25155 052-454104*
*המעונינים מוזמנים לייעוץ אישי.
אוטובוסים: *קו 17 מכפר-סבא.*

שחר & נוגה

המכללה לחינוך גופני

ע"ש זינמן

במכון וינגייט

מודיעה על פתיחת

קורסים מתקדמים בחינוך גופני למורים בעלי תואר ראשון

מטרת התוכנית היא לאפשר קידום מקצועי ומדעי לעובדי הוראה ולמלאי תפקידים בכירים במערכת החינוך הגופני. רמת ההוראה, הלמידה והעבודה שבתוכנית הם כנהוג בלימודי תואר שני. ניתן לשלב את הלימודים במכללה עם לימודים באוניברסיטאות שונות לקבלת התואר השני.

תחומי הלימוד:
1. התפתחות שכלית והתפתחות מוטורית
2. ספורט ותקשורת
3. שיטות מחקר למתקדמים
4. חינוך ובריאות
5. ביומכניקה למתקדמים

הקורסים יתקיימו בשעות אחה"צ והערב, החל מחודש אוקטובר 1986.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות למחלקה ללימודים מתקדמים במכללה, דואר מכון וינגייט, מיקוד 42902 (טלפון [illegible])

אוניברסיטת תל-אביב

ענף רישום וקבלה

הפקולטה להנדסה | מרכז גורדון ללימודי אנרגיה | הפקולטה למדעים מדויקים ע"ש ריימונד ובברלי סאקלר

פתיחת רישום לתוכנית לימודי תעודה באנרגיה תשמ"ז

מטרת התוכנית היא לתת רקע כללי, בין-תחומי, בנושאים פיסיקליים, הנדסיים, כלכליים וסביבתיים של בעיות האנרגיה בארץ ובעולם.
משך הלימודים הוא שנה אקדמית אחת לפחות.

הליכי קבלה:
התוכנית מיועדת בעיקר לבעלי תאר "בוגר אוניברסיטה" במדעים ובהנדסה, ולבוגרי פקולטות אחרות שהינם בעלי רקע מקצועי בתחום האנרגיה.

רישום:
המעוניינים להגיש מועמדותם, יפנו לפקולטה למדעים מדויקים, [illegible] בדבר פרטים על סדרי רישום ומבנה תוכנית הלימודים. המועמדים מתבקשים להרשם עד ה-30.9.86.

שכר לימוד:
במקרים מסויימים תיבדק האפשרות למתן מילגה חלקית לתלמידים וותיקים.

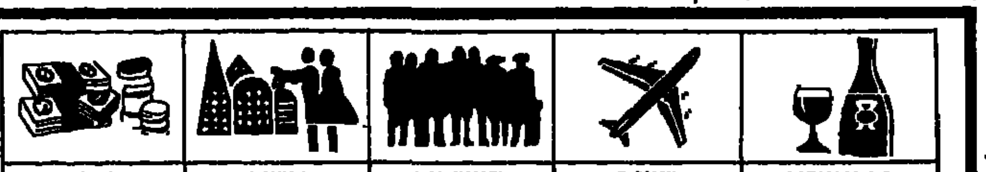

מכון מיל"ה - בית-הספר לדַיָּלוּת

פותח במלון דן בתל-אביב קורס ל:

דַּיָּלוּת

דַּיָּלִים - דַּיָּלוֹת.

מסיימי הקורס המוכשרים יומלצו לתעסוקה.
פרטים והרשמה (בימים ב', ח') בין השעות 18:00-20:00 בדוכן ההרשמה במלון.
הלימודים יתקיימו אחת לשבוע במשך 5 חודשים במלון דן, הירקון 99 ת"א.
תעודות גמר תוענקנה למסיימים
פניות טלפוניות לא תיענה.

ב.ר.ט. — מכון לגראפולוגיה

בהנהלת יעקב ברט, גרפולוג מוסמך חבר האגודה הישראלית לגרפולוגיה מדעית

לימודי התיאוריה של הגראפולוגיה — הכנה למבחנים של גראפולוג מקצועי

מחזור 1986 של הקורס יפתח בנובמבר 1986
הקורס מיועד לעוסקים במדעי ההתנהגות, התקשורת ומקצועות קרובים
מסגרת הלימוד מוגבלת עד ל-12 איש בלבד
הקורס מוכר ע"י קרן התגמולים להשתלמויות
פרטים וקביעת ראיון להרשמה — טלפון 03-475371

תיכון ברק

בפיקוח משרד החינוך

נמשכת ההרשמה לכיתות ט' י' י"א י"ב

בגרות

לימודי מחשבים

שעורים נוספים באנגלית ובמתמטיקה
פעילות חברתית: טיולים, ימי ספורט, סרטים, מסיבות
הרשמה: מיום ראשון עד חמישי 9.00–13.00
אוטובוסים: 9, 11, 22, 23, 29, 40, 42, 50, 51, 54, 59, 60, 63, 68, 69, 71, 73, 74, 75, 86, 89. וכל קווי אגד העוברים בדרך פתח-תקוה. מול הקריה.
תל-אביב, שדרות יהודית 30 (בנין רביעי מתפינה) שכונת מונטיפיורי טלפון 339017

משרד החינוך והתרבות - האגף לתרבות ואמנות

בית הספר לאמנות הציור ת"א

ע"ש א. מרגושילסקי

נמשכת ההרשמה
★ לימודי תעודה - 4 שנות לימוד, 5 ימים בשבוע
★ לימודי תעודה, 4 שנות לימוד, 2 ימים בשבוע
★ קורס למורים בשנת שבתון לצורך קבלת גמול השתלמות
★ קורסים נוספים בשעות הערב בכל המקצועות.

המקצועות הנלמדים:
רישום, צבע, הדפס, פיסול, צילום ותולדות האמנות.
פרטים נוספים במזכירות ביה"ס, רח' קלישר 5 ת"א. טל. 659348 בימים א'-ה' בין השעות 09:00-13:00

בחינות כניסה תתקיים ביום ב' 15.9.86 בשעה 09.00

250,000 עברו כאן!

רבע מליון תלמידים למדו לקראת בחינות הבגרות אצלנו,
37 שנות נסיון, עם צוות מורים מעולה,
מעניקים גם לך את ההזדמנות לתעודת בגרות.

מישלב, רשת בתי ספר למבוגרים כתות בוקר וערב.
רחוב ויצמן 58, תל-אביב טל. 9-263185
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ-ישראל

בפיקוח משרד החינוך והתרבות

פתיחת כיתות בוקר: 7, 16 לספטמבר
פתיחת כיתות ערב: 7, 10 לספטמבר

מישלב
בגרות עם תעודה

משרד העבודה והרווחה / משרד החינוך והתרבות | המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

מכללת תל־אביב

נמשכת ההרשמה ללימודי יום וערב לשנת הלימודים תשמ"ז (אוק' 86')

למגמות:

*** טכנולוגים רפואיים	לימודי יום
* הנדסאי אלקטרוניקה	לימודי יום וערב
* הנדסאי מחשבים	לימודי יום
* הנדסאי תעשיה וניהול	לימודי יום
* טכנאי מחשבים	לימודי ערב
* מכינות קדם טכנולוגיות קדם הנדסאים וטכנאים	לימודי יום וערב

*** המגמה בתהליכי אישור לקראת התואר הנדסאי

פרטים והרשמה: במזכירות המכללה רח' יגאל אלון 30 תל־אביב טל. 03-390081 בין השעות: 08.30 — 13.00.
תלמידים בתאום ובהנחיית בית הספר להנדסאים באוניברסיטת תל־אביב.

האוניברסיטה הפתוחה

בית־הספר לשפות

נפתחה ההרשמה בתל־אביב ובירושלים ליחידות, להוראת עברית ערבית צרפתית

הקורסים המוצעים

עברית
★ שיפור התקשורת בעל פה: דיבור והאזנה
★ שיפור התקשורת בכתב: הבנת הנקרא והבעה בכתב
★ עברית למתקדמים
דגש על פרקי ספרות עבריים מקוריים
הלימודים יתקיימו פעמיים בשבוע 3 שעות בכל פעם במשך 18 שבועות

ערבית
★ ערבית מדוברת למתחילים ולמתקדמים
★ ערבית של אמצעי התקשורת למתחילים ולמתקדמים
הקורס יכשיר להאזנה לרדיו ולטלוויזיה לקריאת עתון ערב
הלימודים יתקיימו פעמיים בשבוע 2 שעות בכל פעם במשך 15 שבועות.

צרפתית
★ צרפתית מדוברת רמת מתחילים
★ צרפתית מדוברת רמת מתקדמים
הלימודים יתקיימו פעמיים בשבוע 2 שעות בכל פעם במשך 15 שבועות

התלמידים יסווגו לפי רמות על פי מבחן מיון. מבחני המיון וההרשמה בכל השפות יתקיימו בימים א' 7 בספטמבר 86, ג' 9 בספטמבר 86, ה' 11 בספטמבר 86, בין השעות 0900-1300 וביום ה' 11 בספטמבר 86, וכן בין השעות 1600-1800

בתל־אביב: האוניברסיטה הפתוחה רח' קלאוזנר 16 רמת אביב
בירושלים: בית ספר "מיטשל" רח' סוקולוב 16

הלימודים בכל הקורסים ובכל השפות יחלו ב־2 בנובמבר 1986
פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפונים 03-423867 03-422601

מכללת בית ברל

נמשכת ההרשמה במסלולי לימודים

במדעי החברה

- כלכלה
- סוציולוגיה
- ומדעי המדינה

בפיקוח הפקולטה למדעי החברה באוניברסיטת תל-אביב

פתיחת שנת הלימודים 26.10.86

תנאי הקבלה: *תעודת בגרות ומבחן פסיכומטרי אוניברסיטאי*
✓ *קיימת פנימייה*

לפרטים נוספים: *מכללת בית ברל מדור רישום טל. 25155, 052-454104*
יעוץ אישי בימי ג' בשעות 10.00-12.00
אוטובוסים: *קו 17 מכפר-סבא*

שחר & נוגה

מכללת בית ברל

פתיחת שנת הלימודים 26.10.86

נמשכת ההרשמה במסלולי הכשרת מורים

מסלול תלת שנתי או ארבע שנתי
- גננות ומורות לכיתות א'–ב'
- מורים כוללים (בית הספר היסודי)
- מורים לחקלאות וטבע (בבית הספר היסודי, וחטיבת הביניים)

הלימודים הארבע שנתיים הם לקראת תואר אקדמי B. Ed "בוגר בחינוך"
*ניתן לקבל מילגת לימודים מלאה
✓ קיימת פנימיה

תנאי קבלה: תעודת בגרות מלאה.
לפרטים נוספים: מכללת בית ברל מדור רישום טל' 25155, 052-454104
✓ המעוניינים מוזמנים לייעוץ אישי
אוטובוסים: קו 17 מכפר-סבא.

שחר & נוגה

מכללת לוינסקי לחינוך

מוסד אקדמי להכשרת מורים

הרשמה מיוחדת

לרגל פתיחת כתות נוספות נותרו עוד מספר מקומות

הלימודים בכל המסלולים מעניקים תואר אקדמי ראשון בוגר חינוך (B,ED) ותעודת "מורה בכיר"

מכללת לוינסקי היא המוסד היחיד שקיבל הכרה אקדמית מלאה והסמכה להעניק תואר בכל מסלולי ההכשרה: לגני ילדים וכתות א' ב', לביה"ס היסודי, לחינוך המיוחד, לחטיבות הביניים — ביולוגיה, מתמטיקה, אנגלית, לשון, ספרות, מקרא, היסטוריה.

פרטים והרשמה: ביחידת לרישום — קרית־חינוך; תל־אביב, ת.ד. 48130, מיקוד 61480, טלפון: 9—03-426162

מישלב ערב להצלחתך

מישלב

מכון ישראלי להשכלה בפיקוח משרד החינוך והתרבות

מיוחד למישלב!

ביה"ס למבוגרים ללימודי בגרות

מתמטיקה מורחבת

(4—5 יחידות לימוד)

קורס מזורז

למועד בחינות הבגרות דצמבר 1986

הפתיחה בראשית חודש ספטמבר

פרטים והרשמה: 08.00 — 14.00 לפנה"צ, 16.30 — 20.30 אחה"צ.
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל — מפעלי תרבות וחינוך בע"מ
מישלב, מכון ישראלי להשכלה, רח' ויצמן 53, תל־אביב, מיקוד 62091, ת.ד. 21373, טל. 9—03-263185.

if it's
ENGLISH
you wish to learn...

זה אצלנו!

ההרשמה לתכנית שנתית
המתחילה ב-28 בספטמבר 1986
תיערך בתאריכים הבאים:

יום א' 7 בספטמבר
יום ב' 8 בספטמבר — בשעות 09.00-13.00
יום ג' 9 בספטמבר — 14.00-18.00

אנגלית ב-8 רמות

קורסים מיוחדים ל:
אנגלית לעורכי-דין
אנגלית עסקית
אנגלית ללימודים אוניברסיטאיים

לפרטים נוספים:
המועצה הבריטית
מרכז לשפה האנגלית
רח' הירקון 140, תל-אביב
טל. 03-249798

The British Council

אוניברסיטת בר-אילן

הפקולטה למדעי החברה מודיעה על המשך רישום מועמדים לשנה"ל תשמ"ז לתוכנית התלת שנתית
ללימודי תעודה במדעי החברה לשרותי בריאות

התוכנית מיועדת לעוסקים במקצועות רפואיים ופרה-רפואיים, כולל מינהל רפואי, שרותי בריאות וסיעוד. מתקבלים בעלי תעודת בגרות ו/או אחיות(ים) בעלות(י) תעודה של אחות מוסמכת, בעלי הסמכה במקצועות רפואיים או פרה-רפואיים ועובדי מינהל בכירים בשרותי בריאות.
הלימודים מתקיימים יום אחד בשבוע מ-8.00 עד 16.00, במשך 3 שנים.
בדבר פרטים וטופסי הרשמה יש לפנות למזכירות התוכ המשולב למדעי החברה, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן, טל. 718276, בימים א'—ה', בין השעות 08.00—13.00.

הסביבה.

סרנא לעיצוב • פנים • אדריכלות •

הרשמה מאוחרת לשנת הלימודים תשמ"ז
אדריכלות ועיצוב אורבני — 5 שנים
אדריכלות ועיצוב פנים — 4 שנים
עיצוב כללי — 4 שנים

מסלול מיוחד לאקדמאים
תכנית מיוחדת למהנדסאים
(נותרו מספר מקומות)

פרטים והרשמה: רח' מנורת המאור 8 (נחלת-יצחק 36) ת"א טל': 255184/5 בימים א'–ה' 09.00–14.00.

הרוב קובע:
ידיעות אחרונות
העתון של המדינה

אוניברסיטת תל-אביב

בית הספר להנדסאים
ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף
המרכז הטכנולוגי

הרשמה לקורסי השתלמויות ולימודי תעודה:

לימודי תעודה (קורסים שנתיים)
1. אלקטרוניקה
2. מחשבים
3. בקרת איכות
4. ניהול הנדסי

קורסי השתלמויות (סמסטר אחד)
א. קורסי מחשבים:
1. יסודות המחשב ומבוא לתכנות
2. שפת פסקל
3. שפת אסמבלר 88—8086
4. שפת סי (C)
5. תיב"ם — בתכנון מיכני
6. ניתוח מערכות

ב. קורסי מיכשור ובקרה:
7. בקרה ספרתית CNC
8. בקרים מתוכנתים PLC

ג. קורסי אלקטרוניקה:
9. יסודות האלקטרוניקה
10. תיב"ם — בתכנון אלקטרוני
11. קורס בסיסי למיקרופרוססורים

הלימודים יתקיימו החל מחודש אוקטובר, בשעות הערב בין 17.30—20.45 פעמיים בשבוע. פרטים, פרוספקטים והרשמה בין השעות 08.30—14.00 — במרכז הטכנולוגי, ביה"ס להנדסאים רמת-אביב, רח' האוניברסיטה 30, תל-אביב 69975, טל' 425132, 03-425131.

המוסד להשכלה גבוהה
במינהל עסקים
בתל אביב

נפתחת הרשמה מאוחרת למסלולים הבאים בלבד:

שיווק | משאבי אנוש
מימון | ניתוח מערכות

ההרשמה תתקיים בין 7.9 ל-11.9 בלבד

בחינות מיון תתקיימנה ב-11.9.86
מתימטיקה - בשעה 16.00, אנגלית - בשעה 18.00

פרטים והרשמה: בימים א' עד ה' 19.00-9.00
במשרדי המכללה למינהל, קרית החינוך,
רח' פרסיץ 15, טלפון 03-429297.

המכללה למינהל
מיסודה של הסתדרות הפקידים
נתיב בטוח-לעתיד בטוח

ליבנון & ניר

מרכז ארצי לבחינות ולהערכה
מיסודן של האוניברסיטאות בישראל

בחינת כניסה פסיכומטרית בינאוניברסיטאית

מועד אוקטובר 1986
תתקיים בתאריך 28.10.86

★ תוצאות הבחינה תקפות לצורך קבלה לכל האוניברסיטאות לשנות הלימודים: **תשמ"ח, תשמ"ט ותש"ן**, ובחלק מהאוניברסיטאות גם **לסמסטר ב' תשמ"ז**; וכן למוסדות נוספים הדורשים אותה כתנאי קבלה ללימודים.
★ ההרשמה לבחינה תינה נפרדת ובלתי תלויה בהרשמה למוסד לימודים. רשאי לגשת לבחינה כל מי שמלאו לו 16 שנה לפחות.
★ מותר לגשת לבחינה מספר פעמים ובלבד שיחלפו 10 חודשים לפחות בין בחינה לבחינה.

טפסי הרשמה לבחינה בלווית חוברת הסברים ודוגמאות ניתן להשיג בכל **חנויות הספרים האוניברסיטאיות**, או ע"י פניה בכתב בצירוף 1.60 ש' אל: **המרכז הארצי לבחינות ולהערכה**, טפס הרשמה, ת.ד. 26015 ירושלים 91260.

על טפסי ההרשמה לבחינת אוקטובר להגיע למרכז לא יאוחר מ-30.9.86

הסתדרות מדיצינית הדסה
בית הספר לסיעוד ע"ש ה. סאלד
היחידה ללימודי המשך בסיעוד

אורחת בת עמי — הדסה

מודיעים על פתיחת קורסים על-בסיסיים
לאחים/יות מוסמכים
במחצית דצמבר—1986

★ **סיעוד בחדר ניתוח – משך הקורס 9 חודשים:**
הקורס יתקיים בחדרי ניתוחים החדשים והמתקדמים של המרכז הרפואי האוניברסיטאי בע"כ ובהר-הצופים.
★ **סיעוד בטפול נמרץ כללי – משך הקורס כ-7 חודשים:**
הקורסים מוכרים לתעודה ע"י אגף הסיעוד במשרד הבריאות. למועמדים מתאימים אשר יבחרו לעבוד במוסדותינו. ינתנו מלגות וסיוע בדיור.

פתיחת הקורסים מותנית במספר הנרשמים

ההרשמה במשרד ביה"ס לסיעוד בקרית-הדסה. נא למנות לגב' רחל כהן שאולזון, ת.ד. 12000 מקור 91120, טלפון 02-447148 עד 26/9/86.

משרד העבודה והרווחה — בית — הנוער הדתי העובד והלומד

מרכז תורני טכנולוגי
נחלים
תנאי פנימיה מלאים

מסלול קדם צבאי
לבני 16½-17
בפיקוח צה"ל

המגמות:
★ מכונאות רכב
★ חשמל רכב
★ חש"מ - חשמל מערכות מטוסים

הבוגרים יועסקו במקצועם בשירותם הצבאי

בית ספר
למקצועות התעופה
בשיתוף עם חיל האויר והתעשיה האווירית
לבוגרי ח'-ט'-י'

המגמות:
★ חמ"מ - חשמל מיכשור מטוסים
★ ממ"ס - מכונאות מטוסים
★ חש"מ - חשמל מערכות מטוסים

מגמות נוספות:
★ מכונאות רכב
★ עיבוד שבבי

המסיימים מקבלים תעודה מקצוע ממשלתית ותעודת גמר

פרטים והרשמה: במזכירות בית-הספר, מושב נחלים, טל' 03-9329338, 03-9326521, ובמרכז הסתדרות הנוער הדתי העובד והלומד רח' אחד העם 49, תל-אביב טל' 03-285038/203308

המכון לשפה
הספרדית
המוביל בלימוד ספרדית בארץ

נפתחות כיתות לשנת הלימודים החדשה.
20 שנות נסיון • מורים בעלי נסיון רב
• 7 רמות • קורס אינטנסיבי
• קורס לשיחה שוטפת • ספריה בספרדית קלה
• קסטות ללימוד
הקורס למתחילים מאפשר לדבר תוך 4 חודשים
שעות קבלת קהל כל יום מ-17.00 עד 19.30
דיזנגוף 184, 220223, 03-481539

מחיר מבצע עד 11.9.86

הסדנה לאומנויות

פתיחה ספטמבר 86'

החלה ההרשמה לקורסים:

☆ אריגת שטיחי קיר (TAPESTRY) ☆ תחרת סלילים ☆ תחרה רומנית ☆ ציור ורישום ☆ קווילטינג—עבודות טלאים ☆ כרים ושמיכות ☆ גרפיקה ☆ תכשיטנות.

עם מיטב המורים בתחומים אלה

הלימודים יתקיימו ב"מישלב" בשעות הערב וויצמן 53, תל-אביב ★ פרטים והרשמה: טל. 265861, 03-263186.

האוניברסיטה הפתוחה
נפתח מרכז ללימודי המחשב בירושלים

המרכז מיועד לתקנות ידע ומיומנויות בתחום המחשבים בכל הרמות ולגילים שונים
הלימודים במרכז יחלו ב-15.9.86.

הקורסים המוצעים:
• מבוא למחשבים
• הכרת המחשב האישי
• BASIC
• PASCAL
• LOGO
• הגיליון האלקטרוני LOTUS 1—2—3
• עיבוד תמלילים WORDMILL
• לימוד עצמי לכתבנות מהירה.

הסמינרים המוצעים:
★ שימושי המחשב בחינוך. ★ הכרת המחשב ושימושו למנהלים.

פרטים והרשמה ניתן לקבל במרכז, בי"ס תיכון עירוני כי"ח ע"ש רנה קסאן, רח' יעקב נטר 1 רמות אשכול, החל מיום ראשון 31.8.86.
בימים א' ג' ח' בין השעות 16.00 — 20.00. • בימים ב' ד' בין השעות 9.00 — 14.00.

האוניברסיטה הפתוחה
תפנית
תפנית-לימודי התמחות והעשרה
לימודי תעודה

תכנית לימודים חדשה בלימודי ניהול ותקשורת
תכנית לימודי המשך במתכונת של מפגשים שבועיים, הלימודים ייערכו בכיתות הלימוד של האוניברסיטה הפתוחה. רח' קלאוזנר 16, רמת אביב.

● מגמת ניהול
מיועדת למנהלים העוסקים בתחומי שיווק, פרסום, יצוא, פיננסים, משאבי אנוש ומחשבים.
● **קורס ניהול פיננסי**
לימודי ערב - ימי ג'
פתיחה: 25 בנובמבר 1986
● **קורס ניהול שיווק חו"ל**
לימודי ערב - ימי ב'
פתיחה: 17 בנובמבר 1986
● **קורס ניהול המשאב האנושי**
לימודי יום - ימי ד'
פתיחה: 19 בנובמבר 1986
● **קורס ניהול שיווק ופרסום**
לימודי ערב + יום
פתיחה: 25 בנובמבר 1986
ימי ה' (ערב), ימי ו' (בוקר)
פתיחה: ינואר 1987
● **קורס הכרת המחשב ושימושיו למנהלים**
לימודי ערב - ימי ד'
פתיחה: 12 בנובמבר 1986
לימודי בוקר - ימי ו'
פתיחה: 16 בנובמבר 1986
● **קורס אנגלית עסקית למנהלים**
לימודי ערב
פתיחה: 11 בנובמבר 1986 (ימי ג')
13 בנובמבר 1986 (ימי ה')

ניתן לארגן קבוצות לימוד בתוך מפעלים/חברות בהתאם לדרישות הקבוצה.

● מגמת תקשורת
מיועדת למנהלי פרסום, יחסי ציבור, דוברים, מסבירים ויועצי תקשורת.
● **קורס התמחות בתקשורת המונים**
לימודי יום - ימי ג'
פתיחה: 11 בנובמבר 1986
● **קורס הפקה וצילום/בוידאו**
לימודי יום - ימי ב'
פתיחה: דצמבר 1986

קורס בפיתוח חשיבה המצאתית
מיועד למנהלי מפעלים, מנהלי פרויקטים ומהנדסים העובדים בפיתוח טכנולוגי.
לימודי ערב — ימי א'
פתיחה: ינואר 1987

מידע נוסף ניתן לקבל ב-תפנית - לימודי התמחות והעשרה, האוניברסיטה הפתוחה, ת.ד. 39328, רמת-אביב 61392.
טל: 410751, 422552, (03) 422578

המרכז לקשרי תרבות, מדע ותיירות יפן-ישראל
רח' רבוטינסקי 105, תל-אביב טל': 03-440287, 03-5461519

יפן והמזרח הרחוק

בחודשים ספטמבר, אוקטובר ונובמבר מתקיימים בחסותנו סיורים מרתקים ל-30-37 ימים לכל המזרח הרחוק (כולל הודו, קאשמיר, נפאל, ציילון, תאילנד, פיליפינים ועוד...) – במסלולים המעניינים והמלאים ביותר המוצעים כיום בארץ.

הסיורים מלווים ע"י צוות מדריכים מנוסים ומומחים למזרח הרחוק (כולל הצטרפותו של פרופ' יעקב רז כמלווה-מומחה נוסף ביפן).

הסיורים מוזלים במאות דולרים, בסיוע חברות וגופים מיפן.

מועדי יציאה: 16.9.86*, 21.9.86*, 3.10.86, 6.10.86*, 14.10.86, 18.10.86*, 21.10.86, 24.10.86*, 3.11.86, 18.11.86
הערה: לסיורים המסומנים ב(*) – נותרו מספר מקומות בלבד.

טיולים נוספים: טיול לחברי הקיבוצים (נובמבר), טיול לשומרי מסורת (נוב'), טיול לבכים (נוב'), טיול למרכזי הפולקלור ומראות הטבע בציילון, הודו ונפאל (דצמבר).

ייעוץ וסיוע גם למטיילים באופן עצמאי (כולל סיוע באשרות כניסה להודו, טיוואן וכו', סיוע בטיסות מוזלות ועוד...)

שירותי התיירות: ברשיון משרד התיירות מס' 554/3 (נורדון טורס).

מועדון קוראי ידיעות אחרונות

טיולי גיל הזהב
ביצוע: פ.ט.ס.
נותרו מקומות ספורים

הפתעה באירופה
22 יום
שוויץ ★ גרמניה
צרפת ★ בלגיה
★ הולנד
יציאות 28.9

ספרד פורטוגל
18 יום
כולל 2 לילות בטורמולינוס
יציאות: 16.10

הרשמה: אצל כל סוכני הנסיעות

בית הספר החקלאי מקוה ישראל
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

מכון ויניק לטכנאים מוסמכים
נמשכת ההרשמה
לשנת הלימודים תשמ"ז
★ **טכנאי חקלאות**
★ **טכנאי מדידות (גיאודזיה)**

מתקבלים מועמדים מסיומי י"ב כיתות, שעמדו בבחינות בגרות או גמר. מועמדים שלא השלימו השכלתם התיכונית יתקבלו לכתות קדם-טכנאים – הנדסאים.
קיימת אפשרות לקבלת מילגות ועבודה • מספר מצומצם של מקומות במעונות.
מועמדים יפנו בכתב או טלפונית להנהלת מכון ויניק ויוזמנו לראיון לפני ועדת קבלה.
מספרי הטלפון במכון ויניק 03-842050, 03-857500.

קריירה בינלאומית

הרשם ללימודי תעודה
בבית הספר לניהול היצוא וסחר בינלאומי

העתיד שלך... ושל המדינה
התעשייה הישראלית משוועת לאנשי מקצוע בתחום היצוא. היצוא הוא העתיד של המדינה... וגם יכול להיות העתיד שלך. בית הספר לניהול היצוא וסחר בינלאומי הוקם כדי לענות על הצורך הקיים בשוק לאנשי מקצוע ברמה גבוהה. לא מדובר על עוד "סדנא", "קורס" או "השתלמות" אלא על לימודים מקיפים, יסודיים, מורכבים — שבסופם יוכל הבוגר לתרום להרחבת היצוא במפעל בו יועסק ואף לחנות מקריירה בינלאומית ומסיפוק רב.

תוכנית לימודים בינלאומית ברשת חינוך ותיקה
רשת אורט, רשת החינוך המובילה בישראל, הקימה את בית הספר על פי המודל של מוסדות דומים בפינלנד ובאנגליה שזכו להצלחה רבה.

בין נושאי הלימוד: אמנות המכירה ויחסי לקוחות, ניהול פיננסי, שיווק, פרסום וקדום מכירות, הקמת מערך שיווק ויצור בחו"ל, חקר שווקים, מאגרי מידע עיסקי, תובלה ודוקומנטציה, שפות זרות.
בין המרצים אנשי השטח, יהיו מנהלי מפעלים ומנהלי יצוא. בחודשי הקיץ תתבצע עבודה בפועל במפעלים.
בבית הספר יופעלו שיטות, עזרים ואמצעי לימוד מתקדמים, מחשבים וספריה מקצועית.

איך מתקבלים ללימודים?
הלימודים יתקיימו 5 ימים בשבוע, 6 שעות לימודי יום.
הלימודים מיועדים לבעלי בגרות מלאה ואקדמאים.
יערכו מבחנים פסיכוטכניים ומבחני כניסה באנגלית.
למסיימים תנתן תעודה בניהול היצוא וסחר בינלאומי.

30 מקומות בלבד — הרשם עכשיו!
ללימודים יתקבלו רק 30 מועמדים.
מועד תחילת הלימודים: נוב' 1986.
לקבלת פרטים וקביעת ראיון אישי נא לפנות למר ראובן לכני, מנהל בית הספר.
טלפונים: 234597, 03-234507.
נא להתקשר בימים א'-ה' משעה 14.00 ואילך.

אורט ישראל
המערכת ללימודי מבוגרים

חיסול כל חוטי קיץ!
עד 60% הנחה
המבחר הגדול ביותר בארץ

פריט	מחיר רגיל	מחיר מבצע
מרבלה	2.15 ש"ח	0.95 ש"ח
ולנטינו -פיאסטא	2.69 ש"ח	0.95 ש"ח
טניה	3.30 ש"ח	1.50 ש"ח
הוונה	4.36 ש"ח	1.95 ש"ח
מנגו	3.64 ש"ח	1.95 ש"ח
רונית	2.70 ש"ח	1.95 ש"ח
קיוטו	6.98 ש"ח.	2.95 ש"ח

אמפיסל

במחסנגו, אמפיסל(ישראל) בע"מ, אמעל 3, קרית-אריה פ"ת 03-9225921; ת"א: אלנבי 98, הגליל 9 (צמר אבי), נחלת בנימין 6; ר"ג: כיאליק 11; ירושלים: אן ורק בסניף המלך ג'ורג' 6; חיפה: הרצל 31; נתניה: החלוצים 7 (תחנה מרכזית), חדרה: הרבוס סמואל 72; חולון: סוקולוב 63; ב"ש: ההסתדרות פינת הפלמ"ח.

הרוב קובע: ידיעות אחרונות
העתון של המדינה

חכמי בע"מ

להרחבת פעילותנו
דרושים לנו מיידית

1) **ראש צוות תעמלנים רפואיים**

על המעומד המתאים להיות בעל נסיון של לפחות 3 שנים כתעמלן רפואי ו/או ראש צוות.
מגורים באזור המרכז הכרחיים.

2) **תעמלנים רפואיים לאזור המרכז.**

הכישורים הנדרשים:
* השכלה פארא־רפואית
* שליטה טובה באנגלית
* יכולת ללמוד חומר רפואי־מדעי ברמה גבוהה.
* רשיון נהיגה הכרחי.

מועמדים מתאימים חסרי נסיון יקבלו הכשרה מתאימה.
לפרטים נא לפנות למנהל המחלקה המדעית טל. 03-264756.
– סודיות מובטחת –

דרוש
גזרון טריקו
למפעל טקסטיל
בעל ניסיון
והמלצות
08-221339
08-237964
ובערב
052-443835

לביה"ס תיכון
מקיף רמלה
דרושים דחוף
* **מורה לגאוגרפיה**
10 ש"ש
* **מורה לאופנה – תפירה**
6 ש"ש • מ"מ
לפנות לטלפון בביה"ס
08-223985 ובערב
08-231893

מרכזים לקהילה ולהתחדשות השכונות ברמלה בע"מ

דרוש

התפקיד: **מנהל מרכז יום לקשיש – רמלה**

שעור המשרה: – 1 מלאה
תאור התפקיד: ניהול כולל תכנון וארגון פעילויות ניהול כ"א ותקציב תיאום עם גורמים בקהילה ועוד.

הכישורים הנדרשים:
* השכלה אקדמאית בעבודה סוציאלית ו/או במדעי החברה או ההתנהגות.
* נסיון קודם בעבודה עם קשישים.
* 3 שנות נסיון בניהול.
* יכולת ארגונית, ידע בתכנון שרותים, נסיון בניהול צוות בין מקצועי, יכולת לעבודה ותיאום בין מערכות

תנאי השכר: – עפ"י כישורי המועמד.
מילוי התפקיד כרוך
בשעות עבודה בלתי מקובלות

המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים, תעודות מתאימות והמלצות אל: החברה להתחדשות השכונות באזור השפלה ראשל"צ, רח' ויצמן 6. טל/ 03-941163
* לא יאוחר מיום 11.9.86

הועדה לאנרגיה אטומית
המרכז למחקר גרעיני נחל־שורק

דרושים

* **מהנדס כימאי או כימאי MSc.**

לפיתוח וייצור של חומרים רדיואקטיביים לשמוש רפואי. רצוי ניסיון בתחום של נוקליאיים, בנית מערכות ועבודה עם מיגון.

* **מהנדס אלקטרוניקה**

בעל תואר שני או שלישי באלקטרוניקה/פיסיקה בעל הכשרה וניסיון באחד התחומים: אלקטרוניקה, מחשבים, מצב מוצק, לעבודה המשלבת מחקר, ביקורת, תכנון ואבטחת איכות.

***

אנו עובדים חמישה ימים בשבוע ומקיימים מערך הסעים בכל אזור המרכז.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה, רשימת ממליצים ומספר טלפון למחלקת כח אדם, המרכז למחקר גרעיני, נחל שורק דאר יבנה, מיקוד 70600.
– סודיות מובטחת –

אורדן תעשיות בע"מ

לחברתנו אורדן סחר ושרותים

ד ר ו ש

סוכן מכירות

לחלקי חילוף לרכב נוסעים

כשורים:
* נסיון של שנתיים לפחות בשיווק ומכירות
* רשיון נהיגה יועדף מועמד בעל ידע בשפה האנגלית.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד לת.ד. 1949 חיפה.
נא להמנע מפניות טלפוניות.
— סודיות מובטחת —

ה.ק. כימיקלים שיווק בע"מ
חומרי ניקוי ד"ר ויגרט חיפה

ד ר ו ש

מנהל מכירות ארצי

הכישורים הדרושים
* מכוונות לעבודה קשה בשטח
* נסיון בהפעלת אנשי מכירות

תנאים טובים + רכב למתאימים

נא לפנות בכתב יד עם פירוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 2050 ב"ב 51120 (ולציין – עבור מנהל מכירות) סודיות מובטחת!

לפיתוח מתקדם דרוש
איש תוכנה
בעל נסיון ב־אסמבלר
וב־C על יבמ PC
לפנות לת.ד. 50248 ת"א.

א אמקור

לאמקור בע"מ דרושים:

מהנדס/ת בכיר/ה
עצמאי/ת ומנוסה לניהול פרוייקטים בתכנון ועיצוב מזגני אויר בייתים.

טכנאי/ת יצור
בעל/ת נסיון של מס' שנים בתעשיה לעבודה במשרד הנדסת יצור.

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות־חיים או אישית בשעות העבודה לאמקור בע"מ, רח' יגאל אלון 98 ת"א. או טלפונית 03-627575.
סודיות מובטחת

למפעלנו בבני־ברק
דרושים

1. **אנשי אחזקה מכניים**
• בוגרי בי"ס מקצועי מוכר.
• אנגלית טכנית הכרחית.
• העבודה ב־2 משמרות.

2. **מתלמדים למכונות ייצור אוטומטיות**
• בחורים יוצאי צבא בעלי רקע טכני עם השכלה של 10 שנות לימוד לפחות.
• העבודה ב־2 משמרות.

על המועמדים להתקשר לטל. מס' 03-784181־8 בין השעות 8.00-13.00 למר זאב אוליר.

למשרד עורכי־דין גדול בת"א בעל פרקטיקה בינלאומית

ד ר ו ש ה

פקידה/מזכירה

לתפקידי פקידות משרדיים
שעות העבודה: 17.00 — 08.30
5 ימים בשבוע (א'—ה')

נסיון קודם, ידיעת אנגלית והפעלת טלקס — יתרון, תנאים טובים למועמדת מתאימה.
סודיות מובטחת.
נא לפנות בכתב יד לת"ד 29327, ת"א 61292

לחברת בניה גדולה בחיפה
דרוש
מנהל עבודה
לעבודות גמר ב כ ר מ י א ל
* 10 שנות נסיון.
- נא לפנות טלפונית 04-670067.

לחברת יבוא דרוש/ה

פקיד/ת יבוא

(הזמנות — שחרורים)
נסיון בהליכי יבוא
וידיעת השפה האנגלית
כולל הדפסה, הכרחי
5 ימי עבודה בשבוע 16.00—07.30
טל' 03-435552 (החל מיום ראשון)

לחברה תעשייתית במרכז הארץ

דרוש

חשב/מבקר פנים

תאור התפקיד:
● הקמת מערכת בקרה פיננסית
● אחריות על מערכת המחשב
● ייעוץ למנכ"ל בכל הקשור למימון וניתוחים כלכליים
● אחריות על הקשרים עם בנקים ובנק ישראל

הכישורים הנדרשים:
● רואה חשבון ו/או בעל תואר במינהל עסקים (במסלול ניהול פיננסי) או תואר מקביל.
● רקע בעבודה עם מחשבים
● נסיון של 3־2 שנים בעבודה דומה • יתרון
● יכולת עבודה עצמאית, כושר ניתוח ויוזמה.

המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. [illegible] אזור התעשיה [illegible]
" עבור המנכ"ל "
הפרט נסיון עבודה קודם, רקע אקדמי, תולדות חיים ודרישות שכר. (אפשרי לא משרה מלאה)
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

לזמורה ביתן מוציאים לאור בע"מ

דרושים

* **עובדי כריכייה + מתלמדים**
* **צלם אופסט למעבדת לוחות**

לטלפן לחיים או ערן 812244

ד ר ו ש / ה

אקטואר/ית

עוזר/ת לאקטואר החברה

רקע אקדמי במקצוע ונסיון בעבודה אקטוארית הכרחיים. ידע בתחום המחשבים רצוי. השכלה כלכלית – יתרון.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למר יונתן לוי, טל. 03-627736, לקביעת ראיון אישי וסודי.

כלל חברה לביטוח בע"מ

בחור
בעל חוש טכני
לעבודה בסניף תיקון צעצועים
לפנות ליגאל טלפון 834488 824198

לחברה קבלנית
דרושה
מזכירה/כתבנית
למשרה מלאה
טל: 7518440

אלקו מגלי אש בע"מ

רח' המלאכה 39, אזור תעשיה חולון

ד ר ו ש י ם:

● **מהנדס מכונות/אזרחי**
● **הנדסאי מכונות**
● **מסגר/רתך**
● **שרברב**

5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בשעות העבודה
טל 03-5566222

דרושות
גננות מוסמכות
לגני יום לימודים ארוך
ברמת־השרון
ל־5 ימי עבודה בשבוע משעה 12.00

לפנות למועצה המקומית רמת־השרון מדור גני הילדים לגב' מירה בן ברק 03-491121 בשעות הבוקר

יכין חקל בע"מ
דרושים
אגרונומים/אגרונומיות
לתפקידי ניהול וייצור בבתי האריזה ראש־העין, תל־מונד
אגרונום/ית בכיר/ה
לתפקיד פיקוח על בתי־אריזה, בעל ידע ונסיון בפרי הדר וחומרי חיטוי.
המעוניינים יפנו בכתב יד אל אגף כח־אדם ת.ד. 332 תל־אביב 61023

לחברה מסחרית
בתחום
ספרים ועתונים
דרושים
עובדים למחסן
ידיעת השפה האנגלית חובה.

לפנות לחברת סטימצקי
רח' הרכבת 22 ת"א
למחלקת כח־אדם.

לחברת נוער בקבוץ מעברות

דרוש מדריך חברתי

נסיון קודם בהדרכה נוער הכרחי.
להתקשר: 053-82637, 053-82694, 82835־1 פנ.

לאגודה חקלאית בכפר־סבא
העוסקת באספקה ושיווק ואשר לה הנהלת חשבונות ממוחשבת

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות ראשי

המעונין/ת יפנה בטלפון 052-20259 בכדי לקבוע ראיון

עתון יומי
מחפש מנהל למחלקת מודעות
נסיון קודם הכרחי
לפנות למרגלית
טלפון 376833

דרוש/ה
מטפל/ת לנבה לקבוץ מעגן־מיכאל
עדיפות לאח/ות
ואו בעלי נסיון
רצוי מהאיזור.
טל: 063-90501 שלוחה 121
בין השעות 18.00-20.00

לאגוד יצרני
התקליטים
דרושה
מזכירה
הדפסה עברית אנגלית
09:00-14:30
להתקשר 03-5460952

שנאון (1986)
מרפאת שיניים בע"מ
דרושים
רופאי שיניים
טל: 03-964281
03-947318

לנעמ"ת דרושים
מנחים/ות פסיכולוגים או עובדים סוציאלים
בעלי ניסיון בעבודה בקבוצות נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים וניסיון אל דיצה דגאלי
נעמ"ת ת.ד. 303
תל־אביב 62098

לחברת תובלה בינלאומית

דרושה ***מזכירה***

לתיפעול עבודות המזכירות.
ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית
כולל הדפסה – גרמנית יתרון
נא להתקשר לטלפון 03-381923

איש מכירות
שלקו מאגרי מידע בע"מ מציעה לך:
10.000 לקוחות | מוצר בלעדי
ומבוקש | עמלה גבוהה.
טלפון 473320, 492287

אם —

– אתה מחפש שינוי, לתחום שונה ומעניין;
– אתה מעונין להביא לידי ביטוי את כשרונך וכישוריך;
– אתה שואף למלא תפקיד, שבו אתה קובע את סדר יומך, אתה מציב מטרות ופועל למימושן;
– אתה נכון להתמודד עם אתגרים, לעבוד קשה, להתעקש – ולהצליח;
– אתה מעריך את יכולתך, מעונין למצותה בתפקיד הולם, ולהתקדם;

ומעל לכל – אם חשוב לך לעשות למען בטחון המדינה

אנו זקוקים לך!

ומציעים לך שכר הולם, קביעות בעבודה, תנאי שרות מיוחדים (לרבות רכב צמוד).

פנה נא אלינו, רק אם אתה:
★ בן 23–32.
★ בעל השכלה אקדמית, או לפחות תיכונית מגשלמת.
★ לאחר שירות מלא בצה"ל (רצוי כמפקד) ובעל בריאות תקינה.

כתוב נא לת.ד. 17131 מיקוד 61331 ת"א עבור מגרן בצוון קורות חיים, מס' ת.ז. וטלפון.

אגרדון בע"מ

ד ר ו ש

מדריך להזנת בקר וצאן

לקידום מכירות של תוספות מזון ותחליפי חלב האיזור המרכז והדרום.
לקביעת ראיון צלצל 03-491423

מגדל חברה לביטוח בע"מ
דרושים
למחוז ירושלים

* **שמאי רכב** מוסמך.
* **סקר/שמאי ביטוחים אלמנטריים.**

הכישורים הדרושים:
* בעל נסיון מוכח של 5 שנים לפחות.
* גיל עד 40.
* תושב ירושלים ו/או הסביבה.

נא לשלוח קורות חיים בכתב־יד לת.ד. 37633 תל־אביב. מיקוד 61875 עבור מחלקת כח־אדם.

למפעל עתיר ידע בירושלים
דרוש:

מהנדס
אלקטרוניקה/פיסיקאי
לתכנון מעגלים דיגיטליים ואנלוגיים L.S.I

כישורים נדרשים:
* מהנדס אלקטרוניקה או פיסיקאי.
* 3 שנות נסיון בתכנון מעגלים דיגיטליים ואנלוגיים במימוש L.S.I
* ידיעת השפה האנגלית.

– 5 ימי עבודה בשבוע –
תנאים טובים למתאים.

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 8293, ירושלים מיקוד 91082
ולציין עבור מנהל כ"א.
הפניות תישמר בקפידה.
– המשרה מיועדת לגברים ונשים –

כתיבה טכנית והנדסה בע"מ
שדרות ירושלים 164 חולון
דרוש

ראש אגף תעופה
מהנדס אלקטרוניקה/אוירונאוטיקה

חבקיא במטוסי קרב אמריקאיים, לניהול מקצועי וארגוני של כתיבת ספרות טכנית למטוסים.
העבודה במשרה מלאה, 5 ימים בשבוע, באוירה נעימה.
המעוניינים יפנו טל. 03-808823, או 03-5562555 לריקי ברמן

מגדל חברה לביטוח בע"מ
דרוש
למחוז הצפון

סוקר/שמאי ביטוחים אלמנטריים

הכישורים הדרושים:
* בעל נסיון מוכח של 5 שנים לפחות.
* גיל עד 40.
* תושב חיפה ו/או הסביבה.

נא לשלוח קורות חיים בכתב־יד, לת.ד. 37633, תל־אביב. מיקוד: 61875 – עבור מחלקת כח־אדם.

לרשות שמורות הטבע

ד ר ו ש י ם

1. **מנהל שמורת הרמון**

אחריות לפעולת שמורת הטבע ברמון ובאזור הר הנגב הגבוה, ניהול צוות העובדים, הפעלתם והתאום ביניהם, ייצוג הרשות בפני גורמי חוץ הפועלים באזור.
דרישות – רקע בטבע וידיעת הארץ, הכרות טובה של אזור השמורה, נסיון מינהלי וארגוני, כושר לנהל מו"מ בע"פ. רצוי ניסיון בעבודות פתוח.

2. **רכז הדרכה – מרכז מבקרים רמון**

ריכוז ואחריות הפעלת מדריכים (כולל הכנת חומר), קידום נושא סיורים מודרכים בשמורת הרמון, מתן הדרכה ומידע למטיילים.
דרישות – רשיון מורה דרך מוסמך, ניסיון בהדרכה וארגון טיולים, ידיעת שפות עברית ואנגלית. רצוי ידיעת שפות נוספות.

דרישות לכל המשרות לעיל:
רקע בטבע וידיעת הארץ, הכרות טובה של אזור שמורת הרמון, ניסיון בעבודה עם קהל, בריאות תקינה, רשיון נהיגה, נכונות לעבודה בשעות לא מקובלות. מגורים למשרות 1 ו־2 יוסדרו במצפה רמון ע"י הרשות.

המעוניינים יפנו
למשרדי רשות שמורות הטבע
למילוי שאלונים עד לתאריך 12.9.86
ירושלים – ירמיהו 78
באר־שבע – האבות 19

למפעל ליצור
חוטים פוליאסטר
דרושים:
אמסנאי
מסגר
מכונאי מסגר
מנהל יצור,
מוצרים על פי טלפון
בעלי נסיון
בענף הפוליאסטר.
5 ימי עבודה בשבוע
תנאים טובים למתאימים.
קרית־שמונה 051-39444

דרוש
אחראי מחסן
ראשי
עמוסה לחנות
ספרים
לפנות טלפונית
לרבקה או יעל
051-29386
בשעות העבודה.

עבודה בטחונית בחו"ל
דרושים

קצוני מילואים

• כישורים נדרשים:–
• גיל [illegible] 35
• שירות [illegible] ביחידות של לוחמים ומפקדים. עדיפות לבעלי נסיון ניהולי.
• השכלה תיכונית מלאה לפחות.
• ידיעה טובה בשפה האנגלית ו/או בשפה אירופאית אחרת.
• כושר גופני טוב ובריאות תקינה (פרופיל 82 ומעלה).
התפקיד מתאים גם לקצינים המשתחררים מהשירות [illegible] אוקטובר 1986 – מרץ 1987

המועמדים ייצאו לשליחות בת שנתיים לחו"ל בקיץ 87.

המעוניינים העונים על הדרישות [illegible] לת.ד. [illegible] ת"א מיקוד [illegible] עבור [illegible]
[illegible] ופרטים אישיים [illegible] כולל מס' ת.ז. וטלפון.
[illegible] מתאימים [illegible]

Apple

איש מכירות

למרכז המכירות
של ידע בלב
דיזנגוף ת"א.
לפנות לאורי ניב

בטלפון:
03-285869

דרושים
לבת־ים
שומרים
יום ולילה
לפנות מס' טלפון
868235
5955111

רוכש/ת מודעות!

בכל רחבי הארץ
אנו מציעים לך:
הכנסה גבוהה המורכבת מ:
• שכר בסיסי
• עמלות ובונוסים
בעבודה קבועה ומעניינת במדור פרסומי פופלארי

אם הינך רציני/ת ובעל/ת כושר התמדה ויכולת
נבוחה פנה/י אלינו
טל. 03-5463912

לקופת חולים "מכבי"
דרושה

עורכת דין

לעבודה במחלקה המשפטית

על המועמדת לחיות בעל 4 שנות נסיון לפחות, בעיסוק בתחום האזרחי. את המועמדות יש לשלוח בכתב יד, בצירוף תולדות חיים, פירוט הנסיון הקודם והמלצות לת.ד. 4927 תל־אביב מיקוד 61048
(עבור עורכת דין)

מג'מ מפעלי גומי מאוחדים
למפעלנו דרושים:

1. **מפעילי מכונות במשמרות** בוגרי בי"ס מקצועי/טכנאים
2. **עובדות ייצור** במשמרת ראשונה ושניה

כתובתנו:
כפר־סבא ת.ד. 75.
טלפון: 052-442377
052-26221־2
מחלקת כח־אדם
נמנה על מפעלי כלל תעשיות

למפעל בענף האלקטרוניקה
למחלקת הפיתוח דרושים

יועצים

1. **מהנדס אלקטרוניקה בכיר**
בתחום האנאלוגי לעבודות תכנון וייעוץ.

2. **מהנדס חשמל בכיר**
בתחום מנועי AC ו־DC
לעבודות תכנון וייעוץ.

התפקידים מתאימים גם למהנדסים בגימלאות הנמצאים בעיסוק חלקי בשעות הפנאי.

נא לפנות טלפונית 03-7516435 לאלון, או להביא אישית קורות חיים בכתב לכתובת: עמ"ים, רח' היצירה 16, ר"ג, ליד אלון.

למפעל אופנה בינלאומי
במרכז הארץ דרושים

* **מנהל יצור ותיפעול**
* **מנהל מתפרה**

מועמדים בעלי כושר אירגון וניסיון בטקסטיל ובגדי עור – מתבקשים לפנות בכתב יד עם פירוט קורות חיים וניסיון לת.ד. 1696 תל־אביב 61016 (עבור מס. 111) סודיות מלאה מובטחת!

לחברה פיננסית בגוש־דן

ד ר ו ש

יועץ השקעות בניירות ערך

בעל נסיון של שנתיים לפחות בתחום של שיווק השקעות
נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 50239 ת"א
עבור יועץ השקעות.

לקופת חולים "מכבי"
דרושים

רופאי שיניים
כלליים/מומחים
וסייעות מוסמכות

עם נסיון

למרפאות השיניים החדשה בכפר־סבא
לפרטים נא לפנות ליורם:
03-738621 03-730640

לאגף החשב במוסד בנקאי
בירושלים
דרוש/ה
לעבודה פיננסית אחראית

חשבונאי/ת
תמחירן/ית

בעל/ת השכלה אקדמאית מתאימה
לקביעת ראיון, נא להתקשר לטלפון
02-242445 02-237931־2
– סודיות מובטחת –
אנו מודים על עזרתך

ידיעות אחרונות

הייבוא חוגג

השקל שלך

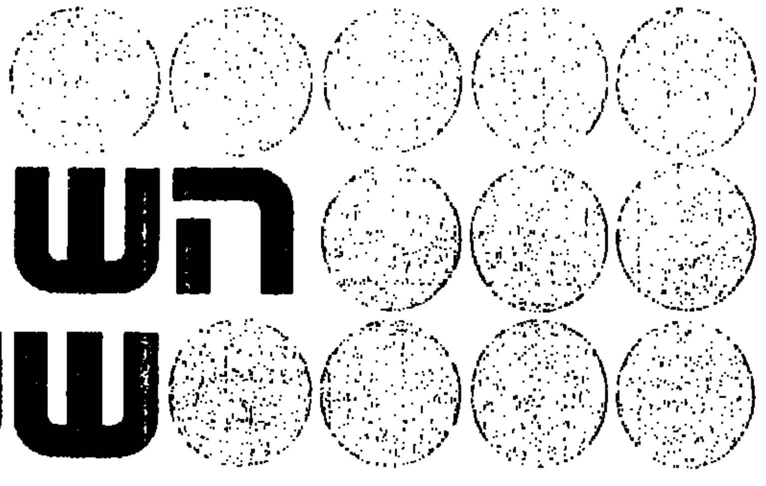

יום שישי, א' באלול, תשמ"ו – 5.9.1986 | גיליון מספר 399

השקל הישן חגג אתמול את יומו האחרון כהילך חוקי. במכולת ובאוטובוס אין חולקים לו עוד כבוד. בבנקים אפשר יהיה להיפטר מהכסף הישן במשך שנה אחת. לשקל החדש שלך אין מעתה שותפים

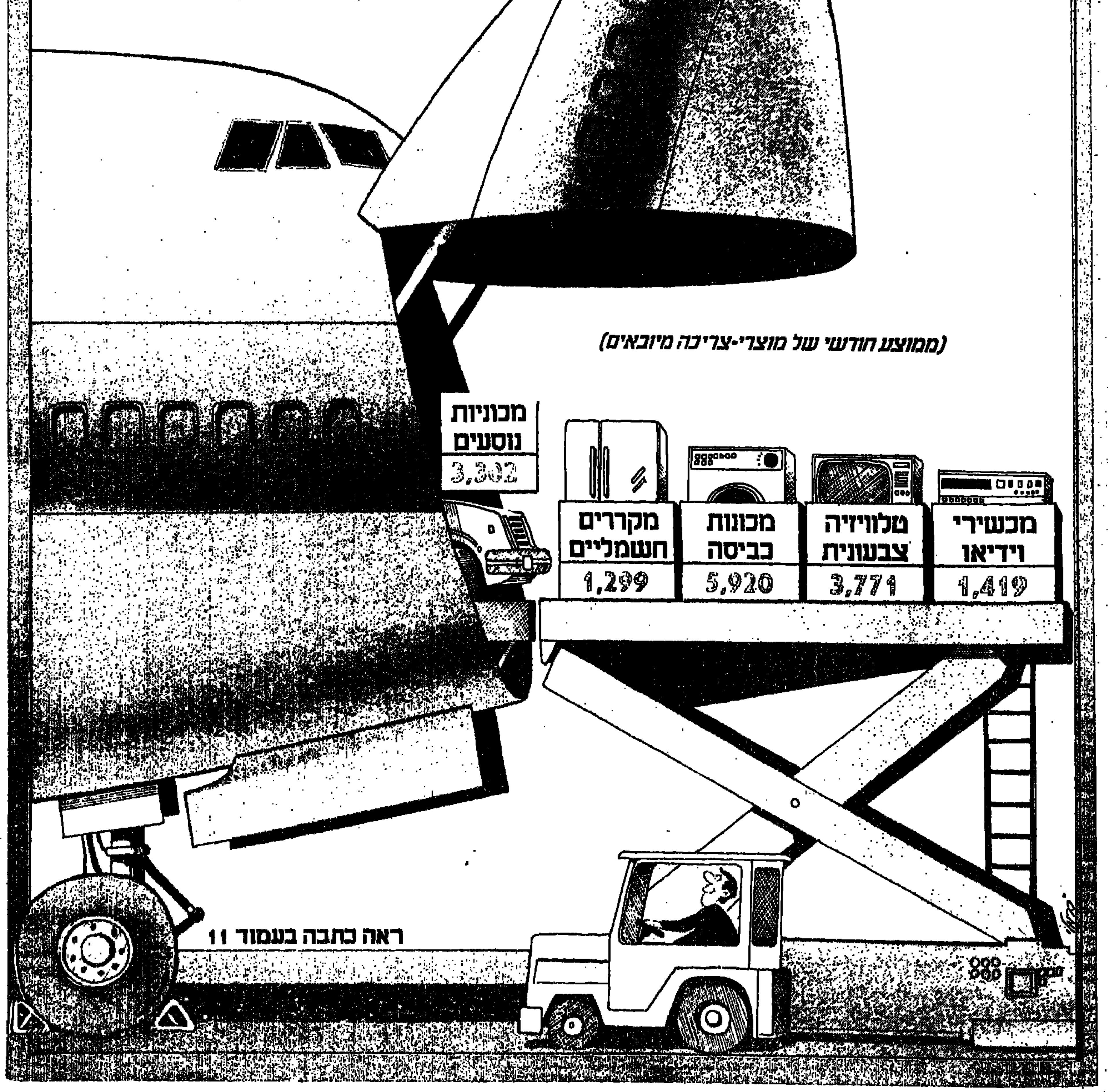

ראה כתבה בעמוד 11

סוף סוף לא צריך להזיע בשביל מזג[ן]

8 תשלומים שקליים שווים
ללא ריבית וללא הצמדה
+3 שנות אחריות חינם

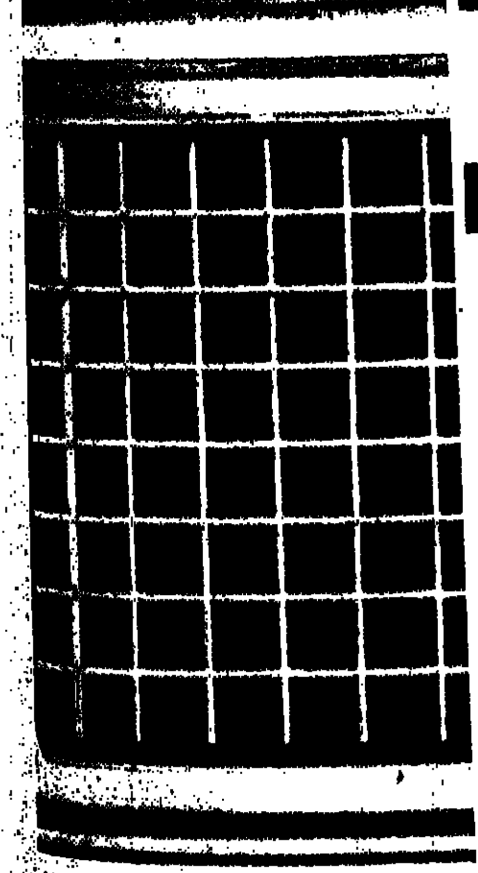

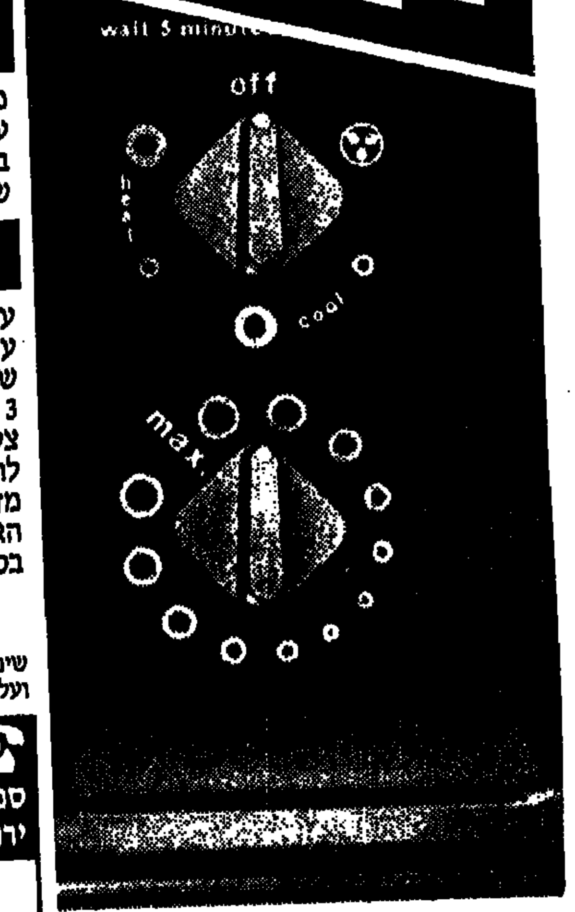

מזגן תדיראן

מזגני תדיראן המיוצאים לארה"ב קיבלו תו תקן אמריקאי (E.T.L.). הם עברו שם בדיקות מחמירות חסרות תקדים לפי (UL 484) ועמדו במבחן בהצטיינות. לכן, רק תדיראן יכולה לתת לך 3 שנות אחריות על המזגן שלה. פשוט אין עוד מזגן עם אחריות כזאת.

קח עוד מזגן

עכשיו אפשר להתפנק ולהזמין עוד מזגן לבית.
עד ה-5 בספטמבר תוכל להזמין מזגן תדיראן ולשלם ב-8 תשלומים שקליים שווים, ללא ריבית ללא הצמדה. לפי המחירון המוקפא ולקבל גם 3 שנות אחריות חינם.
צלצל לתדיראן ונשלח אליך יועץ הנדסי שימליץ על המקום הטוב ביותר להתקין בו את המזגן ועל הדגם שיתן לך את התוצאה הטובה ביותר: מזגני חלון בהספקי מדחס שונים, מזגנים מפוצלים ותדי - המזגן הקטן.
האספקות במבצע: אוקטובר נובמבר, המכירה הרגילה לאספקות בספטמבר אינה כלולה במבצע.

שים לב: 3 שנות אחריות על מזגן תדיראן החל ממועד אספקת המזגן, ועל מזגן המותקן ע"י מתקין מטעם תדיראן.

ברור פרטים והזמנות: חייג עוד היום לתדיראן מזגנים
סניפי תדיראן: תל-אביב - 03-267272, חיפה - 04-724411
ירושלים - 02-710221, באר-שבע - 057-36561 ובחנויות החשמל

המזגן הנמכר ביותר בישראל
תדיראן

שערי המניות

ביום 4/09/86

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
אפ.ת.ת. ש	16350				
הספנות 0.1	1160 תב	4464	+90	+8.4	+13980
הספנות א 0.5	798 תב	6144	+45	+6.0	+9751
הספנות אש 2	876 תב	6718	+107	+13.9	+11073
כללי לא בהסדר	23000	9.0	+249	+1.1	+7.0
בנק צפ' אמריק 1.	*** הפסקת מסחר ***				
בנק צפ' אמריק 5.	*** הפסקת מסחר ***				
בנק צפ' אמ אופ1	*** הפסקת מסחר ***				
הבינלאומי 5.0	3585	1848			-695
פ.י.ב.י. 0.5	4005	1585	+70	+1.8	+4782

כלולים בהסדר הצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
אדיבי רג 100.0	77421	552	+1		+130
אדיבי ב 100.0	77750				
אדיבי בכ א 2.0	475800				
אגוד 1שח	57740	80.0	+180	+.3	+7.0
דיסקונט ב	98650	1.0	-100	-.1	-2.0
דיסקונט א	98800	135	+180	+.2	+145
דיסקונט שה ב	11550	1.0			-1.0
המזרחי ש	31950	498	+100	+.3	+691
המזרחי מ	31800	2.0	-50	-.2	-3.0
המזרחי שה 9	14580				
הפועלים מבכ	110000	.1	+1360	+1.3	+.9
הפועלים ש	52471	801			-48.0
הפועלים מ	52675	229	+310	+.6	+434
כללי א 1.0	134600	13.0			-13.0
כללי שה 5	102500	6.0	-1000	-1.0	-6.0
כללי שה 7	6480	2.0	-60	-.9	-2.0
כלל מסוק 100.0	33500	1186	+50	+.2	+469
כלל שה 11	12495	150	+15	+.1	+119
מימון וסחר 1.0	44770				
מימון וסחר 5.0	23240	5.0	+40	+.2	+5.0

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
ארנים 0.1	14900	51.0			+3.0
לאומי משכנתא' ש	5300	144	+150	+2.9	+365
לאומי משכנתא' מ	5330	39.0	+220	+4.3	+235
כרמל ש	4284 תב	180	+224	+5.5	+350
כרמל שה 1	3139				-8.0
בנין ב' 5.0	6900	17.0	-50	-.7	-64.2
פת משכ ש	1840	2326	+60	+3.4	+3614
משכן ב ש	2220	330	+31	+1.4	+268
עצמאות 0.1	8590	135	+100	+1.2	+140
טפחות מבכ ש	14000				
טפחות רג ש	15000	53.0	+577	+4.6	+182
טפחות שה 1	8050				
טפחות שה 2	4031		+5	+1	+250
יעקבי 1.0	2099	941			-465
יעקבי 5.0	977	1137			-806
מירב 1.0	5770	107	+129	+2.5	+351

מוסדות מימון

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
שלמון א ש	598	7897	+17	+4.6	+12076
ווקלאות מבוכ א	*** לא נסחר ***				
ווקלאות מבוכ ג	*** לא נסחר ***				
לאומי תעשיה א ש	6370	60.0	+70	+1.1	+208
פתוח תעשיה מבכ	*** לא נסחר ***				
פת תעש בכ ג	*** לא נסחר ***				
פת תעש בכ גג	*** לא נסחר ***				
פת תעש בכ בג1	*** לא נסחר ***				
פת תעש בכ ד	*** לא נסחר ***				
פת תעש בכ דד	*** לא נסחר ***				
מרכז קבלנים 5.0	482	500			+32.0
תיירות בכ	*** לא נסחר ***				
כלל ליסינג א0.1	31200 תב	172	+1203	+6.0	+120
כלל ליסינג ב0.5	14751	24.0			-7.0
כלל לסינג אג"ח1	11990	126	+300	+2.6	+85.0

ביטוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
איחוד חב' לביטוח	229	13925			-2042
אררט 0.1	960	80.0	+1	+.1	+30.0
אררט א 0.5	484 תב	3012	+36	+8.0	+3132
בטוח משנה 0.1	519 תב	549	+39	+8.1	+3367
בטוח משנה 0.5	168.0	6524	+7.0	+4.4	+4444
הדר 1.0	345	2880	+10	+3.0	+2905
הדר 5.0	192.0	6753	+6.0	+3.2	+6553
הסנה ש	526	21030	+13	+2.5	+25739
המגיקס 0.1	718	600	+28	+4.1	+180
המגיקס 0.5	416	2310			-1760
המשמר-הראל 1.0	6480				
המשמר-הראל 5.0	3234	850	+154	+5.0	+248
מנורה 1.0	2290	78.0	+80	+3.6	+258
מנורה 5.0	870	114			-572
כסהר ג 1.0	4350	200	-35	-.8	-26.0
סקוריטס 0.1	2655	250	+110	+4.5	+107
צור ש	325	4862			-2708
ציון החזקות 1.0	9120		-30	-.3	-30.0
ציון החזקות 5.0	2100	66.0			+66.0

מסחר ושרותים

מסחר

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
אינטרגאמא 1.0	6850	40.0	+200	+3.0	+38.0
אינטרגאמא 5.0	1323	1100			-169
כפור עזרא 1.0	5030 קפ		+240	+5.0	+5421
כפור עזרא אופ 1	4679 תב	1871	+479	+11.4	+2764
כלל סחר 1.0	1600	4672	+15	+1.0	+1281
קריסטל 1.0	10420 תב	288	+700	+7.2	+448
רשק 0.1	32000	1.0	-1000	-3.0	-1.0
רשק 0.5	10670 תב	90.0	+970	+10.0	+108
שופרסל א 2.0	5600	1340	+200	+3.7	+908
שופרסל ב 10.0	4000	1638	+100	+2.6	+2185

שרותים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
דלק מ"ר 0.1 ש"ח	3215	2324	+75	+2.4	+5410
הראל 1.0	2820	7.0	-80	-2.8	-11.0
הראל 5.0	1292	65.0	+50	+4.0	+365
ספנות הספקה 0.1	16365 תב	85.0	+1488	+10.0	+175
ספנות הספ' 0.5א	4139	83.0			-82.0
קרור 0.1	2180 תב	160	+180	+9.0	+831
קרור 1.0	325	10255			-58.0
חברת החשמל 0.1	*** הפסקת מסחר ***				
מחסני ערובה 0.1	4900 תב	375	+367	+8.1	+288
מחסני ערובה 0.5	1780 תב	1549	+95	+5.6	+1596
קנמודרסים 0.1	2495	195			-15.0
קנמודרסים 0.5	1640	310	+50	+3.1	+203
קופל 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
קופל אופ 1	*** הפסקת מסחר ***				

מלונות ושרותי תיירות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
גלי זוהר 1.0	8370 תב	56.1	-930	-10.0	-105
גלי זוהר 5.0	4570	18.9	-10	-.2	-11.1
מלונות דן 1.0	4296	531	+94	+2.2	+381
מלונות דן 5.0	3000	240			-155
חוף האלמוג 0.1	*** הפסקת מסחר ***				
כבס 1.0	2699	232	-100	-3.6	-111
מלונות ירדן 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
מלונות יהלום 1	*** הפסקת מסחר ***				

מחשבים ושרותי מחשב

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
איכות מ"ר 1 ש"ח	990	1395	+11	+1.1	+2974
דטה מיכון 1.0	4400	110	-92	-2.1	-132
ת.י.ל.ן. 1.0	16570	18.0	-30	-.2	-12.0
יעבא 1.0	4299	176	+29	+.7	+5.0
כלל מחשבים 1.0	10900	127	+100	+.9	+100
מ.ל.ל. 1.0	18000	25.0	+100	+.6	+3.0
מ.ל.ל. 5.0	5929	170	+249	+4.4	+381
משוב מחשבים 1.0	2720 תב	150	-280	-9.3	-280
ניקוב מחשבים 1.	8780	131			-131
ניקוב מחשבים 5.	6500	1.0			-1.0
תים מחשבים 1.0	1700	421	-35	-2.0	-597
תים מחשב אופ 1	17700				

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
אברהם גינרי 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
אברהם גינרי 5.0	*** הפסקת מסחר ***				
אורן מבנים 1.0	853 תב	1519	+76	+10.1	+3002
אורן מבנים 5.0	365	700	+11	+3.1	+297
אזורים 1 ש"ח	675	5580	+20	+3.1	+4964
אזורים אופ' 1	390	3483	+10	+2.6	+10111
אזורים אג"ח 3	94.5	9041	-.5	-.5	-2675
אילון 1.0	515	9207	+15	+3.0	+6394
אל-רוב 1.0	1010 תב	1101	+50	+5.2	+3286
אמנותים 1.0	4000	456	-125	-3.0	-493
אפריקה 0.1שח	57500	127			-59.0
אפריקה 1.0שח	27500	147			-120
אפריקה אופ 8	16000	67.0			+59.0
ארזים 1.0	2100	541			-84.0
אירלן 1.0שח	8320	791			-929
אירלן 5.0שח	1570	1319			-469
בן-יקר גת 1.0	4100 תב	246	+380	+7.3	+189
ברנוביץ 1.0	4286	1244			-304
ברנוביץ 5.0	2661	1894	+100	+3.9	+510
דנקנר 1.0	4350	211			+1.0
דרוקר 1.0	676 תב	1719	+180	+36.3	+11566
דרוקר 5.0	520	3642	+25	+5.1	+1190
דרוקר אופ 1	255	21311	-14	-5.6	-25940
דרעד 0.1	6450	80.0	+151	+2.4	+59.0
דרעד 0.5	3999	66.0			-80.0
המסלול 1.0	1468	262			-205
המסלול 5.0	875	1480	+34	+4.0	+852
ת.ל.ב. 0.1	*** הפסקת מסחר ***				
ת.ל.ב. 0.5	*** הפסקת מסחר ***				
נכסים ובנין 1.0	2760	2028	+50	+1.9	+1479
גב-ים 0.1	4340	437	+145	+3.5	+660
גב-ים 0.5	3030	1457	+100	+3.4	+2311
הכשרת הישוב 1.0	53600	106			-1.0
ישפרו 0.1	3675	1359	+25	+.7	+1252
ישראלום 1.0	2266 תב	2398	+206	+10.0	+911
ישרס 10.0	25004	495	+200	+.8	+468
כנען פיתוח 1.0	7305	35.0	+7	+.1	+15.0
כלל נדלן 0.1	379	8890	+11	+3.0	+5181
לומיר 1.0	4200 תב	8.0	+319	+6.0	+50.0
לומיר 5.0	1378	479	+75	+5.8	+1060
מ.ת.ב. 1.0	480 תב	15681	+30	+6.7	+27733
מגורי בניה 1.0	605	2368	+15	+2.5	+3649
מגורי בניה אופ1	468	4184	+6	+1.3	+2106
מודול בטון 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
מישגאל 5.0	279	4506	+10	+3.7	+1487
מנרב 5.0	865 תב	2293	+55	+6.8	+6646
מר-לו 1.0	484	1129			-1115
לוינשטין 1.0	592	1182	-18	-4.4	-1182
לוינשטין 5.0	113.0	5080			-3795
ליפשיץ 1.0	1545 תב	1140	+140	+10.0	+1015
ליפשיץ 5.0	771 תב	3714	+70	+10.0	+10756
נאות אביב 0.5	4780	104			-159
נכסי אזורים 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
סהר החזקות 1.0	13350	51.0	-300	-2.2	-51.0
סהר החזקות 5.0	9330	61.0			-149
סקי 1.0	6750	45.0			-27.0
סקי 5.0	3802 תב	5.0	+392	+8.3	+465
עזר והלע 1.0	839 תב	1685	-60	-6.7	-2157
עיד 5.0	*** הפסקת מסחר ***				
קיסריה 0.1	1785	371			-395
קיסריה 0.5	995	626	+30	+3.1	+770
רובנין מ"ר 1 ש	3581	1283			+233
רובנין מ"ר 5 ש	2646	1114			-827
רסק מבכל	11000	115	+400	+3.6	+105
רסק רג	10750	373	+100	+.9	+317

חקלאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
מטעי הדר 0.1	2500	150	+40	+1.6	+329
מטעי הדר 0.5	2005	129	+28	+1.4	+74.0
מהדרין 0.1	7220	102			+13.0
נכסי הדרים 1.0	1006	800	+20	+1.9	+345
פרי אור 0.5	3000	448			-616
[illegible] 5.0	18100	506			-52.0

תעשייה

מזון וטבק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
אסאם 1.0	1430	181	+38	+4.8	+251
גולדפרוסט 1.0	3614 תב	417	+329	+10.0	+702
גולדפרוסט 5.0	1748	1002			-536
גולדפרוסט אופ 1	1599	142	+9	+.6	+29.0
דובק מב ש	3565	688			-243
דובק מב מ	3565	740	-60	-1.7	-740
ולכל 1.0	770 תב	3284	+70	+10.0	+3457
ולכל 5.0	560	2192			-895
פרי-חן 1.0	1545	840	-5	-.3	-146
פרי-חן 5.0	1218	305	+45	+3.8	+507
טמפו בירה 1.0	17500	174	+251	+1.5	+24.0
טמפו בירה 5.0	11250	30.0	+500	+4.7	+15.0
יצור 1.0	1599	495	+19	+1.2	+457
יצור א 5.0	841	250			+109
מן 1.0	9199				
מן 5.0	4600	10.0	+150	+3.4	+70.0
נכפרוסט 1.0	8580	158			-43.0
עלית 0.1	16200	48.0			-28.0
עסיס ב 0.5	51112	25.0			+8.0
שלמה אנגל 1.0	8500	919	-154	-4.3	-688
שמן מבוכ ש	5800	382	+100	+2.7	+1239

טקסטיל והלבשה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
ארגז 1.0	1175 תב	7770	+70	+6.3	+12510
אופיס 1.0	1236	680	+45	+3.6	+1677
אופנת ברוך 1.0	3001	895	+101	+3.5	+104
אופנת ברוך 5.0	2200	151	+100	+4.8	+275
אסתן 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
אסתן אופ 1	*** הפסקת מסחר ***				
ארגמן רג ש	14785	68.0			-25.0
דלתא-גליל 1.0	2605	1792	+90	+3.3	+1510
דלתא-גליל א 3.0	1750	916	+20	+1.2	+652
מטוויות מאוחד 1.	1770	69.0			+53.1
מטוויות מאוחד 5.	968 תב	850	+88	+10.0	+475
ויטלנו 1.0	1576 קפ		+75	+5.0	+8803
ויטלנו 5.0	1020 תב	3701	+95	+10.0	+6225
הדינון 1.0	5500 תב	772	+607	+8.0	+1178
זיקית 1.0	1442	1167	+42	+3.0	+2238
זיקית 5.0	970 תב	2679	+88	+10.0	+7862
לודזיה 0.1	2580	260	-20	-.8	-22.9
לודזיה 0.4	1190	2302	+10	+.9	+1662
ליגת 1.0	845 תב	5322	+50	+6.8	+7205
מים גליקו 1.0	950	990	-50	-5.0	-740
מקס 0.1	26491	27.0			-25.0
מקס 0.5	13200	74.0	+400	+3.1	+71.0
עיט 1.0	12700	80.0	+200	+1.6	+5.0
עיט 5.0	6250	80.0	+80	+1.5	+79.0
עמק 1.0	1995	1031	+45	+2.3	+275
פולגת א 0.1	3660	1311	+40	+1.1	+848
פולגת ב 0.4	2480	2247	+60	+2.5	+551
פוליגון א 0.5	9260	182	+300	+3.3	+126
פרגוד 1.0	2600	1083	+110	+4.4	+1329
גיבור סברינה	14000	42.0	-166	-1.2	-56.0
תעש רוגוזין 1.0	2760	931	+120	+4.6	+2506

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
אוקסגן 5.0	8300	464			-816
אורדן 10.0	7800	97.0	+150	+2.0	+66.0
אורדן 50.0	6460	66.0	+80	[illegible]	[illegible]
אלומית 1.0	5510	129			[illegible]
אלומית 5.0	3625	200	-5	[illegible]	[illegible]
כבלים ש	14544	80.0			[illegible]
חתכף 1.0	6900	61.0	+50	[illegible]	[illegible]
חתכף 5.0	3450	28.0	+50	[illegible]	[illegible]
חתכף אופציה	3079	200			[illegible]
דיקה 1.0	5843 תב		+445	[illegible]	[illegible]
דיקה 5.0	2453 תב	139	+223	[illegible]	[illegible]
קופסאות פח 1.0	1910	1021	+40	[illegible]	[illegible]
קופסאות פח 5.0	1560 תב	524	+80	[illegible]	[illegible]
מתכת טרום 1.0	2305	539			[illegible]
כבלי ציון 1.0	2421	663	+61	[illegible]	[illegible]
כבלי ציון 5.0	1127	1404	+47	[illegible]	[illegible]
כבלי ציון אופ 3	660	501	+10	[illegible]	[illegible]
מרגן 1.0	700 תב	1004	-50	[illegible]	[illegible]
מרגן אופ א	502 תב	1217	-45	[illegible]	[illegible]
קרמני 1.0	968 תב	500	+63	[illegible]	[illegible]
קרמני 5.0	545 תב	600	+30	[illegible]	[illegible]
נחושתן 0.1	19000	55.0			[illegible]
נחושתן 0.5	7980	58.0			[illegible]
ספר פלדה 1.0	11961	442	+360	[illegible]	[illegible]
קינג 1.0	1336	891	+10	[illegible]	[illegible]
קינג 5.0	683	6810			[illegible]
קליל 1.0	4860	766	+140	[illegible]	[illegible]
קליל 5.0	2900	706	+95	[illegible]	[illegible]
שלדות 5.0	2500	150			[illegible]
תעשיות לביש 1.0	1200	248	+55	[illegible]	[illegible]
תעשיות לביש 5.0	570	1509	+28	[illegible]	[illegible]

חשמל, אלקטרוניקה ואפטיקה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
אלביט 5.0	354000	18.0	+200	[illegible]	[illegible]
אליק 0.1	7700	41.0	+275	[illegible]	[illegible]
אליק ש 0.25	3050	257	+50	[illegible]	[illegible]
אליק מ 0.25	8090	43.0			[illegible]
אלקטרה 0.1	17050	51.0	+449	[illegible]	[illegible]
אלקטרה א 0.5	9100	116	+146	[illegible]	[illegible]
אלרון 5.0	287000	8.0			[illegible]
אריית 0.02שח	27200	49.0	+1200	[illegible]	[illegible]
כלל תעש אלקטר	1797	1036	+65	[illegible]	[illegible]
ספקטרוניקס 1.0	1990	1544	+45	[illegible]	[illegible]
ספקטרוניקס 5.0	1276	1302	+41	[illegible]	[illegible]
פריכטגר 1 ש"ח	481	4191			[illegible]
פריכטגר 5 ש"ח	290	8473			[illegible]
ציקלון 1.0שח	3443	45.0	+70	[illegible]	[illegible]
ציקלון 5.0שח	1150	1130	+25	[illegible]	[illegible]
קנבשטין ארלר 1.	5110 תב	195	+360	[illegible]	[illegible]
קנבשטין ארלר 5.	3101		+101	[illegible]	[illegible]
ת.א.ת. 1.0	3200 תב	340	+200	[illegible]	[illegible]
ת.א.ת. 5.0	1300	1085			[illegible]
ת.א.ת. אופ 1	10000		-100	[illegible]	[illegible]
תדאות 1.0	5000				

מוצרי בניה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
אי.פ.כלל בנין 1.	855	1237	+5	[illegible]	[illegible]
אי.פ. אופציה א'	426	8822	+16	[illegible]	[illegible]
אי.פ. אג"ח סד א	94.5	47217	+.5	[illegible]	[illegible]
אלקיל 5.0	12244 קפ		+583	[illegible]	[illegible]
אקרשטיין 1.0	2000	873	+60	[illegible]	[illegible]
אקרשטיין 5.0	1450 תב	532	+65	[illegible]	[illegible]
בטון תעיד 1.0	10800				
בטון תעיד 5.0	5050	4.7	-50	[illegible]	[illegible]
בר-סון 1.0	1140	130	+60	[illegible]	[illegible]
בר-סון 5.0	874	400	+4	[illegible]	[illegible]
טרומאסבסט 1.0	8000	32.0	+280	[illegible]	[illegible]
טרומאסבסט 5.0	2638 תב	438	+239	[illegible]	[illegible]
מ.ל.ס. 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
מ.ל.ס. 5.0	*** הפסקת מסחר ***				
מודול השק בתעש	5000	50.0			[illegible]
מרואיקה ולפמן 1	*** לא נסחר ***				
מרואיקה ולפמן 5	12800				

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
אגן 5.0	10990	81.0	-10	[illegible]	[illegible]
אליאנס ב 200.0	2628 קפ		+125	[illegible]	[illegible]
גל תעשיות 1.0	12899	36.0			[illegible]
גל תעשיות 5.0	6680	192			[illegible]
דקסטר 1.0	8400	56.0	+40	[illegible]	[illegible]
דשנים 0.1	8050				
דשנים 0.5	1065	880	+20	[illegible]	[illegible]
חיפה כמיקל 10.0	895	30340	+12	[illegible]	[illegible]
טבע ש	60100	188	+100	[illegible]	[illegible]
ליפסקי 1.0	1895	453	+11	[illegible]	[illegible]
ים המלח 0.1	4800	2203	+63	[illegible]	[illegible]
פטרוכימיים 10.0	654	8702	+30	[illegible]	[illegible]
מקסימה 1.0	6600	88.0	+200	[illegible]	[illegible]
מקסימה 5.0	2765	235	+30	[illegible]	[illegible]
נקה כמיקל 1.0	5410	16.0	+109	[illegible]	[illegible]
סנו 1.0	13580	481	+510	[illegible]	[illegible]
סנו 5.0	9730	406	+400	[illegible]	[illegible]
קים כימיקל 1.0	6470	21.0	-230	[illegible]	[illegible]
ת.ג.ל. 1.0	6766 קפ		+322	[illegible]	[illegible]
ת.ג.ל. 5.0	5900 קפ		+281	[illegible]	[illegible]
תיא 5.0	9380	122	+380	[illegible]	[illegible]
פרוטארום 10.0	14111	111			[illegible]
תרז א 5.0	7373 תב	289	+400	[illegible]	[illegible]

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
דפרון 1.0	6900	18.0	+153	[illegible]	[illegible]

מניות (המשך)

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
דפרון 5.0	4503 תב	264	+280	+5.9	+166
ת.מ.ן. 1.0	15800	220	+450	+3.0	+56.0
יעת 1.0	4160	100	+50	+1.2	+36.0
לבידי אשקלון 1.	450	2840	+14	+3.2	+2056
לבידי אשקלון אופ1	709	110	+84	+5.0	+410
מולט ב 0.5	27000	19.0	-800	-2.9	-14.0
מפעלי נייר 10.0	220400	40.0	+5400	+1.6	+30.0
סקופיה 1.0	5020	174	-14	-.5	-260
רים 0.1	5020	819			-12.0
רים 0.4	2699	335	-11	-.4	-971
תעל ב 0.2	15280	416	+450	+3.0	+792

תעשיות שונות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
אגריין 1.0	8922 תב	382	+857	+10.0	+290
אגריין 5.0	1779 תב	375	+100	+6.0	+1787
חמישה יוד 1.0	9100	284	+400	+4.6	+400
פולק מ"ר 1 ש"ח	6980	20.0	+110	+1.6	+5.0
פולק מ"ר 5 ש"ח	4360	2.0			-1.0

השקעות תעשיה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
מרכזית ב 0.1	6440	800	+60	+.9	+273
כור בכ' 1.0	5084000				+.2
כלל תעשיות 1.0	1200	8981	+56	+5.1	+15676
מגורי טכנולוגיה	400	3390			-852

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
אתיקו ש	4580	123	+100	+2.2	+366
אידיבי פתוח 2.0	3801	2206	+59	+1.6	+2065
אינקובה 0.1	1700	876			-514
אינקובה 0.5	810	2496			-2181
אלגר ש	8800	101	+280	+3.3	+68.0
אלגר מ	8790	47.0	+270	+3.2	+53.0
אלרן ש	5060	1819			-1979
אלרן מ	8215	81.0	+63	+2.0	+270
אמישר בכ' 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
אמפא 1.0	307 תב	18742	+15	+5.1	+28817
אמפא 5.0	210	11828			-7194
גולת השקעות 1 ש	1830	100			+100
חברה לישראל 1 ש	7797	197	+10	+.1	+74.0
חברה לישראל 5 ש	5030	210	+170	+3.5	+463
הלפמן 0.1	115000	1.4	-2300	-2.0	-1.4
הלפמן 1.0 ש	28410	156			-158
אמאא א 0.5	14850 תב	191	+1200	+8.8	+189
מפעלים השק ש	5400	587	+140	+2.7	+584
לאומי השק 0.1	*** הפסקת מסחר ***				
דיסקונט השק ש	2080	1566	+30	+1.5	+1688
מזרחי השק ש	15250	12.0	+250	+1.7	+7.0
מזר השק אגח 124	10051				
הירדן 1.0	1965	580			-74.0
הירדן 5.0	835	4453			-39.0
ישום החזקות בעמ	238	10895	+5	+2.2	+13509
יצוא ש	9250	215			-169
ירדן א 0.1	*** הפסקת מסחר ***				
כלל ישראל 10.0	825	6776	+36	+4.6	+10015
כלל ישראל 50.0	655 תב	9488	+55	+5.7	+11540
לנדקו 0.1	7060	15.0			-15.0
לנדקו 0.5	2838	341			-246
מגור 0.1	705 תב	2350	-39	-5.2	-1460
מגור א 0.5	428	7992			-7992
עוז השק ב 0.1	4080	85.0	-120	-2.9	-65.0
עוז השק ב 0.5	1958	491	+23	+1.2	+481
פז השק ש	6800	385	+300	+4.6	+283
פמה א 0.1	9000	12.0			+32.0
פמה 0.5	5960	389	+140	+2.4	+398
פריגן ב 2.5	3410	463			-773

מחקר ופיתוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
אמצעים מתוחכמים	*** הפסקת מסחר ***				
גליל טכנולוגיות	399	3280			-255

דלק ונפט

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
דלק חיפושנפט1.	3049	339			+41.0
דלק חיפושנפט5.	1550	213	-35	-2.2	-340
דלק נפט אופ 2	950	1350	-15	-1.6	-1460
פז חיפושי נפט	14500	98.0	+300	+2.1	+105
פראיל 1.0	1800 תב	387	-180	-6.7	-810
פראיל 5.0	1211	140	-59	-4.7	-315
י.נ.א.ל. 5.0	1950	2201			-1497
מ.ג.נ. 1.0	3982	477	-60	-2.0	-495
מ.ג.נ. 5.0	1425 תב	2167	+85	+6.2	+3940
פראיל ב 0.5	6250	185	+99	+1.9	+404
שמן אמר נפט 1.	318 תב	10252	+16	+5.3	+9329
שמן אמר נפט 5.	280 תב	8845	+12	+6.4	+10792
נפטא ש	1670000	1.0			-1.0

נסחרות במט"ח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש
גזית מ	324				+1100

ה„צמודים" מתחילים להתאושש; לקרנות אין (עדיין) במה להיאחז

בסיכומה של נדנדת השערים השבוע נשחקו המניות (ללא הבנקים) ב־0.97% • אתמול עלו 225 מניות, 46 ירדו, ו־110 נסחרו ללא שינוי

שבוע של מימוש רווחים, שהחל בעליות שערים, נמשך תוך ירידות חדות למדי, והסתיים באווירה חיובית ועליות בשערי המניות. התאוששות מסוימת היתה גם בשערי איגרות־החוב הצמודות, אשר ירדו לאחרונה למחירי שפל על רקע מגמת פדיונות ממושכת בקרנות־הנאמנות הסולידיות.

תוצאת נדנדת השערים בשוק המניות היתה של שחיקה קלה במחירים. מדד המניות הכללי ללא בנקים ירד ב־0.97 אחוזים, ואילו מניות הבנקים שבהסדר ירדו בממוצע ב־0.06 אחוזים בלבד. בעוד שרוב ענפי המניות ירדו בין 1 ל־3 אחוזים, בלט ענף הנפט, שעלה ב־6.30 אחוזים.

מצבן של קרנות־הנאמנות בסוף שבוע המסחר לא היה מעודד במיוחד. הציבור משך מהן סכום של כ־20 מיליון שקלים. קרנות־הנאמנות נאלצו למכור צמודי מדד או דולר כדי לממן את הפדיונות הללו. בבורסה סבורים, כי מגמת הפדיונות בקרנות הסולידיות תימשך – על רקע מדיניות הממשלה להמשיך בתוכנית הכלכלית לבלימת האינפלציה. מצב זה עלול לגרום לירידה בכוח המשיכה של ההשקעות הצמודות.

במשך השבוע פורסמו נתונים כלכליים על הזרמה גדולה למשק, ירידה קלה ביתרות מטבע החוץ, וגידול ניכר בצריכה. ראשי המשק מיהרו להכריז כי נתונים אלה אינם צריכים להדאיג, כיוון שההתפתחויות נלקחו בחשבון, במסגרת התוכנית הכלכלית. יתר־על־כן, נשמעו גם הצהרות שההזרמה למשק תימשך ואין בכוונת הממשלה לנקוט בצעדי ספיגה מיוחדים כדי לשחרר מקורות כספיים לשוק ההון.

קרוב לוודאי, שמדיניות כזו תיגרום להמשך „חגיגת" הצריכה, אולם בבורסה מצפים שחלק מכספי ההזרמה למשק יגיעו גם לבורסה, ובעיקר לשוק־המניות ולהנפקות חדשות. איתות ראשון לכך ניתן לראות בהנפקה של „הפועלים" בסכום של 15 מיליון שקלים. הנפקה זו, שנועדה לגייס כספים עבור חברות „תיעוש", „גל" „ויספילר", ו„יצהר", הוצעה בדרך של מכרז, נמכרה במלואה ואף ריכזה חתימת יתר. הוחלט להקצות להזמנות במחיר הנמוך מ־101.5 אחוזים, רק כ־66.5 אחוזים.

במסחר אתמול עלו שעריהן של 225 מניות, לעומת 46 מניות שירדו, ו־110 מניות אחרות שנסחרו ללא שינוי. מחזור העסקות בשוק־המניות הסתכם ב־6.6 מיליון שקלים, ועוד 1.6 מיליון שקלים במניות הבנקים שבהסדר אשר נסחרו תוך עליות שערים קלות. עליות השערים במניות נעו בדרך כלל בין 2 ל־7 אחוזים. עלייה יוצאת דופן של 36.3 אחוזים היתה במניות „דרוקר 1".

בשוק איגרות־החוב הצמודות היתה יציבות עם נטייה לעליות שערים של עד אחוז אחד. תנודות שערים של עד 2.5 אחוזים נרשמו באיגרות־החוב הצמודות לדולר. מחזור העסקות באיגרות־החוב הסתכם ב־7.8 מיליון שקלים.

הפסקות מסחר היו אתמול במניות „נכסי אורים", „מלט", „ירדן", ו„מלונות הירדן". „נכסי אורים" הרוויחה במחצית הראשונה של השנה 185 אלף שקלים, לעומת הפסד של 833 אלף שקלים בתקופה המקבילה אשתקד. „מלט" הפסידה סכום של 2.56 מיליון שקלים בשנת הכספים 1985/6. „ירדן" צימצמה את הפסדיה למיליון שקלים במחצית הראשונה של השנה. רווחי „מלונות הירדן" במחצית הראשונה של השנה ירדו ל־125 אלף שקלים, לעומת 900 אלף שקלים בתקופה המקבילה אשתקד.

שמעון יונה

שערי איגרות־החוב

ביום 4/09/86

הסידרה	השער	השינוי בנק'
4% מלוות (100% הצמדה)		
4001 ש	552780.0	
4002 ש	519415.0	
4003 ש	525302.0	
4004 ש	490000.0	
4.25% מלוות מדינה (שגיא)		
ק-301 תשואה 3.92%		
4101	305.1	+.9
ק-302 תשואה 4.29%		
4102	117.7	+.1
4103	113.0	+.1
4104	109.3	
ק-321 תשואה 4.78%		
4201	101.7	+.2
4202	99.7	+.2
4203	97.8	+.2
4204	94.3	+.2
4205	92.4	+.2
4206	90.6	+.2
	90.2	+.31
4301	107.0	
4302	109.5	+.4
ק-341 תשואה 4.29%		
4303	106.1	+.8
4304	104.4	+.9
5% מלוות מדינה (גליל)		
ק-201א' תשואה 2.37%		
3601 ש	33616.0	-282.0
ק-201ב' תשואה 2.86%		
3602 ש	30990.0	+17.0
ק-202א' תשואה 3.06%		
3603 ש	29387.0	+15.0
ק-202ב' תשואה 2.98%		
3604	26188.0	+12.0
ק-203א' תשואה 3.52%		
3605 ש	24147.0	+13.0
ק-203ב' תשואה 2.61%		
3606 ש	22669.0	+12.0
ק-203ג' תשואה 2.60%		
3607 ש	21076.0	+11.0
ק-203ד' תשואה 2.66%		
3608 ש	19894.0	-4.0
ק-204א' תשואה 2.51%		
3609 ש	19065.0	+10.0
ק-204 תשואה 2.52%		
3610 ש	17187.0	+38.0
3611 ש	16603.0	+38.0
3612 ש	16120.0	+38.0
ק-205 תשואה 2.61%		
3613 ש	15106.0	+117.0
3614 ש	14499.0	+114.0
3615 ש	13385.0	+107.0
3616 ש	12252.0	+98.0
ק-206 תשואה 2.64%		
3617 ש	11770.0	+117.0
3618 ש	11169.0	+114.0
3619 ש	10277.0	+106.0
ק-207 תשואה 2.82%		
3620 ש	9625.0	+5.0
3621 ש	9142.0	+5.0
3622 ש	8242.0	+4.0
ק-208 תשואה 2.78%		
3623 ש	7735.0	+52.0
3624 ש	7299.0	+50.0
ק-209 תשואה 2.89%		
3625 ש	6629.0	+7.0
3626 ש	6131.0	+7.0
3627 ש	3685.0	+7.0
ק-210 תשואה 2.80%		
3628 ש	5258.0	+55.0
3629 ש	5027.0	+53.0
3630 ש	4752.0	+51.0
ק-211 תשואה 2.84%		
3631 ש	4335.0	+52.0
3632 ש	4101.0	+50.0
3633 ש	3874.0	+48.0
ק-212 תשואה 2.83%		
3634	3414.0	+43.0
3635 ש	3228.0	+41.0
3636 ש	3108.0	+39.0
ק-213 תשואה 2.82%		
3637 ש	2920.0	+41.0
3638 ש	2719.0	+39.0
3639 ש	2489.0	+36.0
ק-214 תשואה 2.88%		
3640 ש	2042.0	+1.0
3641 ש	1806.0	+1.0
ק-215 תשואה 2.99%		
3642	1603.0	+1.0
3643 ש	1391.0	+1.0
ק-216 תשואה 2.58%		
3644	1274.0	+32.0
3645	1149.0	+30.0
4.25% מלווה מדינה (גליל)		
ק-231 תשואה 4.60%		
3701	882.4	-10.0
ק-232 תשואה 4.38%		
3702	684.9	+19.1
ק-233 תשואה 4.54%		
3703	599.8	+6.1
3704	813.4	+5.2
ק-251 תשואה 4.69%		
3751	275.7	+.2
ק-252 תשואה 4.78%		
3752	106.5	-2.5
3753	102.2	-2.2
ק-255 תשואה 4.76%		
3754	95.2	+.8
3755	92.0	+.8
3756	88.7	+.8
3757	86.9	+.7
3758	85.2	+.7
3759	84.9	+.8
ק-271 תשואה 4.74%		
3826	96.7	+.7
3827	94.8	+.7
3828	91.4	+.6
3829	89.6	+.7
3830	87.8	+.6
3831	87.5	+.7
3901	97.9	+.7
3902	96.6	-1.0
ק-291 תשואה 4.64%		
3903	97.3	+.2
3904	95.6	+.1
4% מלווה פיתוח (90% הצמדה)		
3112 ש	*** הפסקת מסחר ***	
3113 ש	242000.0	+300.0
3114 ש	233300.0	+300.0
3115 ש	231300.0	+300.0
3116 ש	223500.0	+200.0
3117 ש	234300.0	+300.0
3118 ש	224500.0	+100.0
4%-6%-7% מלווה פיתוח ומדינה (80% הצמדה)		
3201 ש	192100.0	+300.0
3202 ש	191800.0	+300.0
3203 ש	192300.0	+200.0
3204 ש	186200.0	+197.0
3205 ש	184000.0	+897.0
3206 ש	182303.0	+1.0
3210 ש	177651.0	+1.0
3211 ש	173300.0	
3212 ש	169200.0	
3213 ש	163782.0	
3214 ש	160000.0	
6%		
3501 ש	159000.0	+2100.0
3502 ש	157000.0	+500.0
3503 ש	141300.0	-100.0
3504 ש	138300.0	
3505 ש	137000.0	-700.0
7%		
3521 ש	135700.0	+2400.0
3522 ש	129500.0	+300.0
3523 ש	121100.0	
3524 ש	122000.0	+1800.0
3525 ש	119200.0	+300.0
3526 ש	118800.0	+400.0
3527 ש	116000.0	+200.0
3528 ש	113400.0	+600.0
3529 ש	112900.0	+400.0
ק-704 תשואה 3.50%		
3530 ש	110655.0	+62.0
3531 ש	110322.0	+61.0
3532 ש	107091.0	+59.0
3533 ש	106908.0	+49.0
3534 ש	100819.0	+46.0
ק-705 תשואה 3.25%		
3535 ש	105948.0	+58.0
3539 ש	99790.0	+54.0
ק-706 תשואה 3.35%		
3536 ש	105623.0	+57.0
3537 ש	105506.0	+58.0
3538 ש	99307.0	+55.0
3540 ש	99092.0	+54.0
3541 ש	95747.0	+52.0
3542 ש	93594.0	+52.0
3543 ש	90911.0	+49.0
ק-707 תשואה 3.45%		
3544 ש	90839.0	+49.0
3546 ש	88573.0	+48.0
3547 ש	88578.0	+49.0
3548 ש	88279.0	+48.0
3550 ש	83647.0	+46.0
3551 ש	83321.0	+46.0
ק-708 תשואה 3.50%		
3545 ש	88280.0	+48.0
3549 ש	83566.0	+46.0
3552 ש	76489.0	+42.0
3554 ש	76315.0	+41.0
3555 ש	76515.0	+41.0
ק-709 תשואה 3.45%		
3553 ש	76185.0	+493.0
3571 ש	65970.0	+469.0
ק-710 תשואה 3.35%		
3556 ש	72636.0	+40.0
3558 ש	72509.0	+40.0
3559 ש	69943.0	+38.0
3560 ש	66175.0	+37.0
3561 ש	65989.0	+36.0
ק-711 תשואה 3.30%		
3557 ש	73536.0	+587.0
3572 ש	66836.0	+560.0
ק-712 תשואה 3.62%		
3573 ש	65890.0	+124.0
3574 ש	60744.0	+115.0
3577 ש	60689.0	+117.0
3578 ש	56063.0	+108.0
ק-713 תשואה 3.40%		
3575 ש	60920.0	+606.0
3576 ש	60751.0	+608.0
3579 ש	56062.0	+571.0
ק-714 תשואה 3.25%		
3580 ש	52395.0	+470.0
3581 ש	49738.0	+446.0
3582 ש	45864.0	+422.0
3583 ש	42619.0	+403.0
ק-715 תשואה 3.40%		
3584 ש	40343.0	+71.0
3585 ש	38243.0	+69.0
3586 ש	34623.0	+64.0
3588 ש	34566.0	+64.0
ק-716 תשואה 3.35%		
3587 ש	34758.0	+19.0
3591 ש	31667.0	+17.0
3592 ש	31632.0	+17.0
3593 ש	31579.0	+17.0
ק-717 תשואה 3.40%		
3589 ש	31560.0	+38.0
3594 ש	30082.0	+37.0
3596 ש	28741.0	+35.0
3597 ש	28645.0	+35.0
ק-718 תשואה 3.40%		
3590 ש	31430.0	+18.0
3595 ש	29948.0	+16.0
3.86% מלוות אחרים (100% הצמדה)		
3 סד' 81	102.0	+1.0
מימון 157	108.0	-.5
ס סד' 82	99.3	
ן סד' 1	98.9	
5% מלווה פיתוח ומדינה (ברירה צמודה)		
2001 ש	127700.0	
2002 ש	127400.0	
2003 ש	123200.0	
2004 ש	123200.0	
2005 ש	115600.0	
2006 ש	115501.0	
2007 ש	113501.0	
2008 ש	111750.0	
2009 ש	114600.0	
2010 ש	112900.0	+400.0
2011 ש	110200.0	
2012 ש	110700.0	
2013 ש	111150.0	
2014 ש	102500.0	
2015 ש	108400.0	
2016 ש	108700.0	
ק-108 תשואה 3.55%		
2017 ש	108250.0	+354.0
2019 ש	107987.0	+364.0
2020 ש	104796.0	+356.0
ק-109 תשואה 3.50%		
2018 ש	108557.0	-41.0
2021 ש	105023.0	-34.0
ק-110 תשואה 3.20%		
2022 ש	98965.0	+816.0
ק-111 תשואה 3.45%		
2023 ש	102372.0	+1031.0
ק-112 תשואה 3.45%		
2024 ש	95606.0	+52.0
2027 ש	92172.0	+50.0
2031 ש	85252.0	+47.0
ק-113 תשואה 3.45%		
2025 ש	96141.0	+55.0
2026 ש	95820.0	+53.0
ק-114 תשואה 3.35%		
2028 ש	92833.0	+443.0
2030 ש	88262.0	+136.0
ק-115 תשואה 3.35%		
2029 ש	87718.0	+331.0
2033 ש	80696.0	+316.0
2035 ש	74069.0	+307.0
ק-116 תשואה 3.55%		
2032 ש	85534.0	+47.0
2034 ש	80769.0	+44.0
2036 ש	74104.0	+41.0
ק-117 תשואה 3.65%		
2037 ש	69891.0	+39.0
2052 ש	58364.0	+32.0
ק-118 תשואה 3.65%		
2038 ש	70316.0	+39.0
2040 ש	67705.0	+38.0
2051	64016.0	+36.0
ק-119 תשואה 3.65%		
2039 ש	67295.0	+37.0
2041 ש	63645.0	+34.0
ק-120 תשואה 3.55%		
2053 ש	59049.0	+33.0
ק-121 תשואה 3.35%		
2054 ש	54469.0	+30.0
2056 ש	50400.0	+25.0
2058 ש	47323.0	+26.0
2060 ש	45437.0	+24.0
ק-122 תשואה 3.60%		
2053 ש	54438.0	+24.0
2057 ש	51996.0	+26.0
2059 ש	47243.0	+26.0
ק-123א תשואה 2.60%		
2061 ש	33879.0	+18.0
ק-123ב תשואה 1.35%		
2062 ש	32293.0	+16.0
ק-3125 תשואה 0.81%		
2063 ש	31399.0	+927.0
דולרים		
ם 18	104.7	03/09/86
ם 19	101.0	+.9
ם 20	100.1	-1.8
ם 21	101.0	
ם 22	102.5	
ם 23	93.0	
ש24	92.4	02/09/86
ש25	92.5	-.2
ש26	91.5	+.5
ש27	90.5	+1.0
ש28	89.6	+.2
ש29	92.5	+.4
ש30	98.0	
ש31	99.6	
תית 15	89.6	31/08/86
32	89.4	-2.6
33	96.0	03/09/86
2	88.0	-2.0
34 מק"ב	101.5	+.9
אגרות חוב בלתי סחירות ממש		
אמסל מ	100.0	07/08/86
וקס ש	84.7	13/08/86
ישראל 11	96.7	31/08/86
ישראל 12	96.6	26/08/86
ישראל 13	94.9	-.8
ישראל 14	93.9	22/07/86
מניב 24 ש	82.2	03/09/86
מניב 25 ש	84.4	27/07/86
מניב 26 ש	84.4	27/07/86
מניב 28 ש	86.9	01/09/86
מניב 30 ש	84.5	31/07/86
ת מימון 1	87.1	03/09/86
אגרות חוב צמודות לדולר (100% הצמדה)		
ק-601 תשואה 8.17%		
סד' 2501	152.9	+.2
סד' 2502	150.2	+.2
סד' 2503	145.4	+.2
ק-602 תשואה 8.00%		
סד' 2504	144.6	-.1
סד' 2505	139.5	
ק-603 תשואה 8.21%		
סד' 2506	134.1	-.3
סד' 2507	129.6	-.3
ק-604 תשואה 7.89%		
סד' 2508	100.5	+.1
ירועי–צמוד דולר ריבית קבועה		
ק-901 תשואה 9.68%		
7001	224.5	-3.2
7002	217.6	-3.0
ק-902 תשואה 10.00%		
7003	206.1	-1.7
7004	189.6	-1.7
ק-903 תשואה 9.20%		
7005	181.2	+1.5
ק-904 תשואה 10.00%		
7006	166.6	+1.4
ק-905 תשואה 10.00%		
7007	153.3	+.4
7008	152.6	+.4
ק-906 תשואה 9.95%		
7009	148.2	+2.1
ק-907 תשואה 10.18%		
7010	138.7	
ק-908 תשואה 10.10%		
7011	131.4	
7012	126.7	
ק-909 תשואה 10.05%		
7013	119.8	+.5
ק-910 תשואה 10.00%		
7014	104.4	+.9
ק-911 תשואה 9.99%		
7015	86.6	
7016	88.6	
7017	87.7	
7018	87.5	-.1
7019	87.9	
7020	87.7	
7021	86.9	
7022	86.5	-.1
ק-951 תשואה 10.00%		
7201	84.5	-.2
7202	82.8	-.2
7203	85.4	-.2
7204	85.4	-.2
7205	85.9	-.2
ילברעי–צמוד דולר ריבית משתנה		
ק-801 תשואה 3.50%		
6101 ש	11789.0	-180.0
ק-802 תשואה 4.05%		
6102 ש	6820.0	-56.0
ק-803 תשואה 4.05%		
6103 ש	6184.0	+104.0
ק-804 תשואה 4.20%		
6104 ש	5652.0	-65.0
6105 ש	5555.0	-63.0
ק-805 תשואה 4.27%		
6106 ש	5169.0	-4.0
6107 ש	4975.0	-4.0
ק-806 תשואה 4.50%		
6108 ש	3522.0	+17.0
6109 ש	3347.0	+16.0
6110 ש	3288.0	+17.0
ק-807 תשואה 4.34%		
6111 ש	2775.0	+25.0
6112 ש	2691.0	+24.0
ק-808 תשואה 4.25%		
6113 ש	1857.0	+45.0
ק-821 תשואה 4.50%		
6151 ש	737.2	+21.8
6152 ש	705.5	+20.9
ק-822 תשואה 4.38%		
6153 ש	609.2	+17.1
6154 ש	598.1	+16.8
ק-823 תשואה 4.75%		
6155 ש	181.4	-.4
ק-824 תשואה 4.85%		
6156 ש	304.7	+4.1
ק-825 תשואה 4.91%		
6157 ש	218.1	-.4
6158 ש	216.1	-.4
ק-826 תשואה 4.71%		
6159	185.3	+5.2
ק-827 תשואה 4.70%		
6160	173.8	+5.7
6161	167.8	+5.6
ק-828 תשואה 4.90%		
6162	149.1	-.2
ק-829 תשואה 5.00%		
6163	136.8	
6164	131.5	
ק-830 תשואה 4.61%		
6165	137.2	+3.6
ק-831 תשואה 4.94%		
6166	118.8	+.5
6167	116.2	+.5
6168	114.4	+.4
ק-832 תשואה 6.90%		
6169 סד'	107.9	+.7
ק-833 תשואה 6.85%		
6170	102.1	-.1
ק-834 תשואה 4.35%		

השקל שלך

שוק־ההון באוגוסט 86' ○ שוק־ההון באוגוסט 86' ○ שוק־ההון באוגוסט 86' ○ שוק ההון באוגוס

סוגי המט"ח	התשואה באוגוסט נומינלית	התשואה באוגוסט ריאלית
"סל-המטבעות"	-0.11%	-1.10%
דולר אמריקני (יציג)	-0.62%	-1.61%
דולר שחור	-3.47%	-4.43%
לירה שטרלינג	-1.49%	-2.46%
מארק גרמני	+1.47%	+0.47%
פראנק צרפתי	+0.55%	-0.45%
פראנק שווייצרי	+0.94%	-0.05%
לירטה איטלקית	+1.03%	+0.03%
ין יפאני	-1.92%	-2.89%
דינר ירדני	+0.25%	-0.74%
לירה מצרית	-4.24%	-5.19%

מומחי „גיפט":

חור ריאלי של 1% ב„סל"

בחודש אוגוסט האחרון עלתה תשואתן הכוללת הממוצעת של המניות והמשכיות בשיעור נומינלי של 11.2% ואילו מדד המניות של הבנקים המסחריים (שבהסדר) ירד בשיעור של 4.3% באותו פרק־זמן.

„סל־המטבעות" החדש, שהונהג בראשית אוגוסט, סיים את המאזן החודשי הראשון שלו בנסיגה נומינלית של עשירית האחוז – הפסד ריאלי של כאחוז אחד – ביחס לשקל.

אלה רק אחדות מההתפתחויות הבולטות של שוק־ההון בחודש שעבר. להלן עיקר הממצאים, כפי שהוכנו על־ידי מומחי חברות הייעוץ הפיננסי „גיפט" (בהנהלת נורברט ברינקר), „מיטב" (בראשתם של צבי סטפק ושלמה סימנובסקי) ו„זומטוף" (בניהולו של אבי לוין).

השער היציג של הדולר הגיע בסוף אוגוסט עד 1.487 ש"ח – ירידה של 0.6% לעומת השקל. אם נבסס את החישובים על ההנחה, כי בחודש הקודם עלה מדד־המחירים־לצרכן בישעור של אחוז אחד, נמצא, כי הדולר איבד מערכו 1.6% – במונחים ריאליים. המפולת במחיר הדולר השחור היה חריף יותר:3.5% נומינלית – 4.4% ריאלית.

הלירה הלבנונית שבארבעת החודשים שקדמו לאוגוסט איבד מערכו בשיעורים שנעו בין 1.4% ל־23.7% לחודש, שינה כיוון והתחזק בשיעור נומינלי של 5.7% בהשוואה לשקל. וזהי התוצאה הטובה ביותר בשוק המט"ח. *הלירה המצרית*, לעומת זאת, הראתה את הירידה התלולה ביותר בשוק המט"ח הישראלי:4.2% (נומינלית) – נסיגה ריאלית של 5.2% ביחס לשקל.

העליות והירידות (הדולריות) במניות הישראליות בארה"ב

שם המניה	השער (הדולרי) בתאריך 31.12.85	31.7.86	29.8.86	השינוי (הדולרי) באוגוסט 86'	מתחילת השנה
מפעלי נייר חדרה	7 7/8	12 1/2	14 3/4	+18%	+87.3%
אלסינט	2 7/8	1 7/8	1 3/4	-6.6%	-39.1%
אלרון	8	5 3/4	5 5/8	-2.2%	-29.7%
ECI טלקום	7 3/4	2 5/8	2	-23.8%	-74.2%
עץ לבוד	9 3/8	9	9 3/8	+4.2%	ב"ש
לייזר	10 3/8	12 1/2	12 3/8	-1%	+19.3%
אינטרפארם	4	5	4 3/4	-5%	+18.7%
אליאנס	1 1/2	2 1/4	2 3/8	+5.5%	+58.3%
תרו וויט	3 1/8	3 3/8	3 3/8	ב"ש	+8%
אופטרוטק	11 3/4	6 1/8	4 1/2	-26.5%	-61.7%
סייטקס	7 1/2	5 1/8	4 1/4	-20.9%	-43.3%
מערכות מידע מתוחכמות I.I.S	5 3/4	3 3/8	3	-11.1%	-47.8%
עוש"אפ	7 3/4	4 3/4	3 1/4	-31.6%	-58%
מת"ח	6 1/2	2 3/4	2 3/4	ב"ש	-57.7%
ראדא	8 3/4	6 5/8	4 3/4	-28.3%	-45 7%
מדד דאו-ג'ונס	1,546.67	1,775.3	1,898.34	+6.9%	+22.7%

נתונים אלה מראים את שיעורי התשואה הדולרית של אותן מניות ישראליות הנסחרות בבורסה האמריקנית המותרות להשקעה גם לאזרחי המדינה. הבדיקה נעשתה על־ידי יעקב רמות ויעקב ויינשטיין, מנהלי „אסיקס", חברה לייעוץ פיננסי ולניהול תיקי־השקעות (מיסודה של „כלל").

מעיון בשיעורי התשואות עולה, כי מתוך 15 המניות המותרות להשקעה גם עבור ישראלים, היו 10 שירדו באוגוסט בשיעורים שנעו ממינוס 1% („לייזר") והגיעו עד מינוס 31.6% במניית „עוש"אפ".

שתי מניות („תרו וויט" ו„מת"ח") הראו יציבות והן נסחרו בלי שינוי בשעריהן, ורק במחיריהן של 3 מניות היו עליות של ממש בסיכומו של אוגוסט. הן טיפסו בשיעור שנע בין 4.2% („עץ לבוד") לבין 18% („נייר חדרה"), כשבתווך „אליאנס" עם תשואה של 5.5% לחודש.

משה בן־עמי

שווי השוק של המניות הנסחרות בבורסה התל־אביבית הסתכם בסוף החודש הקודם בסכום המשתווה ל־9,502.03 מיליוני דולרים. מאז ראשית השנה האורחית עלה, איפוא, ערך־השוק של המניות בסכום השווה ל־1,349.72 מיליוני דולרים, המייצגים במיקרה זה גידול (דולרי) של 16.6% במשל שמונת החודשים שחלפו.

חלקן של מניות הבנקים שבהסדר הגיע בסוף אוגוסט עד 5,443.98 מיליוני דולרים, המהווים 57.3% מהשווי הכולל של כל המניות.

מבין ענפי המניות היו הפעם ניירות־הערך של סקטור הנדל"ן, הבינוי והחקלאות שהשיגו את התשואה הקבוצתית הגבוהה ביותר באוגוסט:18.9% נומינלית, 17.7% בחישוב ריאלי.

בהתחשב בכל השינויים הענפיים עלה מדד המניות הכללי, המשקף את השינויים בתשואה הכוללת הממוצעת של כל שוק־המניות, בשיעור נומינלי של כאחוז אחד – בדיוק הקצב החזוי לעליית מדד־המחירים־לצרכן בחודש הקודם.

לפיכך, שוק־המניות בכללותו לא הכניס רווחים של ממש לכיסיהם של המשקיעים, אך גם לא גרם להם הפסדים ריאליים. קביעה זו מתייחסת, כאמור, לחישובים ממוצעים שאינם עומדים בכל סתירה לביצועיהן של מניות קונקרטיות. לדוגמא:

מניית „המסלול 1.0" שעלתה באוגוסט בשיעור נומינלי של 107.9% זיכתה את המשקיעים בה בתשואה ריאלית של 105.9% במשך חודש אחד. למותר לציין, כי זוהי ההשקעה הטובה ביותר שאוכתנה בחודש הקודם.

לעומת זאת, מניית „אפיק 5.0" שירדה בשיעור נומינלי של 52.8%, גרמה למשקיעים בה הפסד ריאלי של 63.3% במשך חודש ימים בלבד.

סביר להניח, כי „מודי־האפס", שפורסם לגבי מחירי יולי תרם את חלקו לכך, כי איגרות־החוב הצמודות ירדו, בממוצע, בישעור נומינלי של 2.4% – נסיגה ריאלית של 3.4% בחודש. בתוך הקבוצה המגוונת של ה„צמודים" היתה המפולת התלולה ביותר מנת חלקם של המשקיעים באג"ח צמודות המט"ח שירדו (נומינלית) ב־6.3% – החלשה ריאלית של 7.2% במשך החודש.

דן עומרי

שערי מטבע חוץ ביום 4.9.86

המטבע	שינוי	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	-0.001	1.45	1.52	1.45	1.52	1.45	1.52	1.4768	1.4952	1.4768	1.4952	1.4755	1.4939	1.4856
1 מארק גרמני	+0.003	0.72	0.75	0.72	0.75	0.71	0.75	0.7295	0.7384	0.7293	0.7385	0.7285	0.7377	0.7331
1 ליש"ט	+0.011	2.17	2.28	2.18	2.29	2.18	2.28	2.2189	2.2465	2.2206	2.2484	2.2173	2.2452	2.2324
1 פרנק צרפתי	+0.001	0.22	0.23	0.22	0.23	0.21	0.23	0.2225	0.2253	0.2221	0.2249	0.2223	0.2250	0.2236
100 ינים יפאניים	+0.002	0.94	0.98	0.94	0.98	0.94	0.98	0.9555	0.9675	0.9545	0.9662	0.9524	0.9644	0.9598
1 גולדן הולנדי	+0.002	0.63	0.67	0.63	0.66	0.65	0.66	0.6463	0.6544	0.6455	0.6535	0.6447	0.6529	0.6498
1 פרנק שווייצרי	+0.005	0.89	0.93	0.89	0.93	0.88	0.93	0.9030	0.9142	0.9021	0.9134	0.9020	0.9133	0.9074
1 כתר שוודי	-0.002	0.21	0.22	0.21	0.22	0.21	0.22	0.2152	0.2179	0.2153	0.2180	0.2149	0.2176	0.2164
1 כתר נורבגי	+0.001	0.20	0.21	0.20	0.21	0.19	0.21	0.2030	0.2055	0.2030	0.2055	0.2028	0.2053	0.2042
1 כתר דני	—	0.19	0.20	0.19	0.20	0.18	0.20	0.1927	0.1951	0.1927	0.1951	0.1923	0.1947	0.1931
1 מארק פיני	—	0.30	0.31	0.29	0.31	0.29	0.31	0.3027	0.3065	0.3030	0.3068	0.3022	0.3060	0.3045
1 דולר קנדי	-0.001	1.04	1.10	1.05	1.10	1.04	1.09	1.0640	1.0772	1.0645	1.0778	1.0629	1.0763	1.0709
1 דולר אוסטרלי	+0.005	0.85	0.94	0.88	0.94	0.88	0.94	0.9082	0.9195	0.9089	0.9202	0.9074	0.9188	0.9142
1 ראנד דרא"פ	-0.005	0.41	0.49	0.37	0.63	0.39	0.54	0.6239	0.6317	0.6247	0.6325	0.6240	0.6318	0.6265
10 פרנקים בלגיים	+0.002	0.34	0.36	0.34	0.36	0.34	0.36	0.3483	0.3526	0.3518	0.3562	0.3517	0.3561	0.3541
10 שילינגים אוסטריים	+0.005	1.02	1.07	1.02	1.07	1.01	1.07	1.0356	1.0485	1.0351	1.0480	1.0352	1.0485	1.0411
1000 לירות איטלקיות	+0.004	1.03	1.09	1.04	1.10	1.03	1.10	1.0564	1.0695	1.0571	1.0703	1.0556	1.0689	1.0621
1 „סל" (ECU)	+0.006	—	—	—	—	—	—	1.5311	1.5502	1.5306	1.5497	—	—	1.5400
1 דינר ירדני	-0.002	4.20	4.46	4.08	4.34	4.17	4.41	—	—	—	—	—	—	4.2488
10 לירות לבנוניות	—	—	—	0.35	0.37	0.20	0.40	—	—	—	—	—	—	0.3625
1 לירה מצרית	—	0.78	0.83	0.74	0.79	0.76	0.81	—	—	—	—	—	—	0.7874

מבצע מהאגדות
12 תשלומים חדשיים שווים!!!

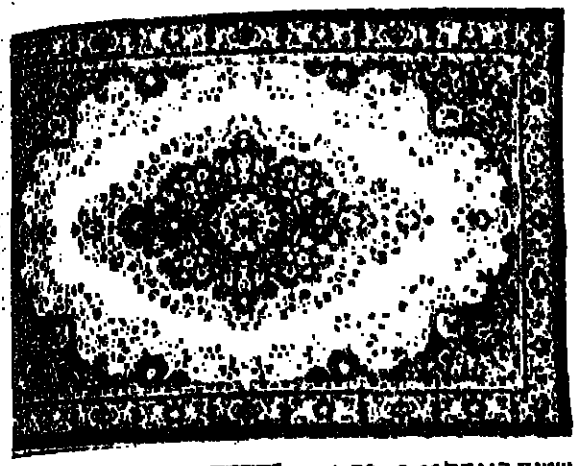

שטיח בגודל 1.70×2.40
42 ש"ח לחודש.

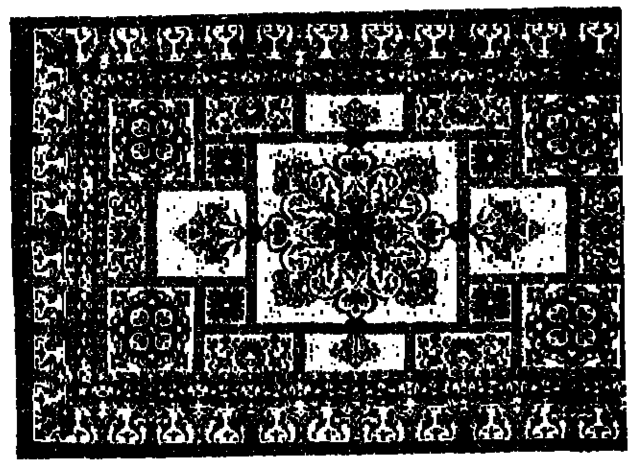

שטיח בגודל 1.70×2.40
42 ש"ח לחודש.

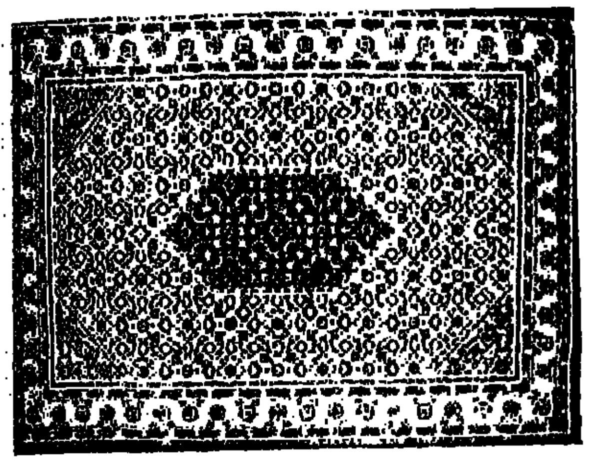

שטיח בגודל 2×3
61 ש"ח לחודש.

שטיח מודרני בגודל 2×3
79 ש"ח לחודש.

מעכשיו גם אתה יכול.
אלפי דוגמאות של שטיחים קלאסיים, אורינטליים ומודרנים במבצע תשלומים מדהים: 12 תשלומים!!!
התשלומים בשקלים צמודים לדולר בריבית של 11.5% בלבד לכל התקופה. המחירים כוללים מ.ע.מ. המבצע מתחיל במוצ"ש!

שטיח מודרני בגודל 1.20×1.80
27 ש"ח לחודש.

מבצע TRADE IN ממשיך.
השטיח הישן שלך
שווה אצלנו 150 ש"ח
על כל קניה מעל 850 ש"ח.

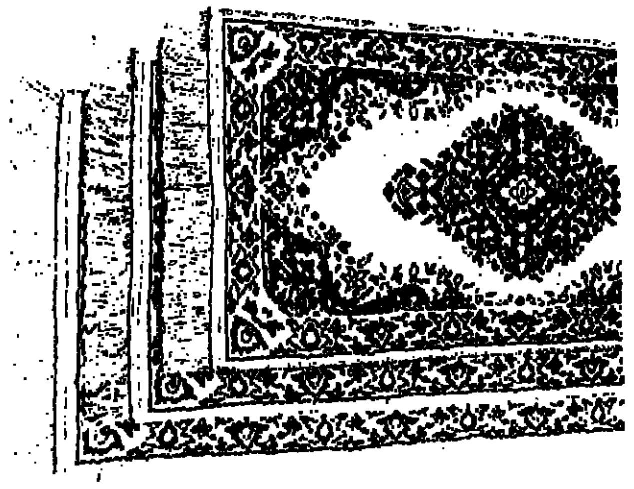

סט שטיחים לחדר שינה
20 ש"ח לחודש.

כך תגיע לחנות המפעל:

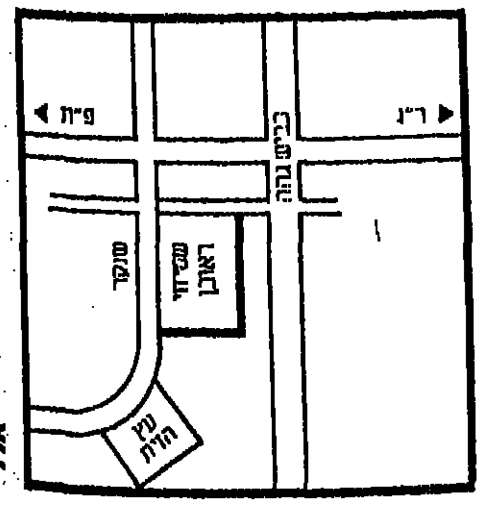

פתוח במוצאי שבת מצאת השבת עד 22:30.

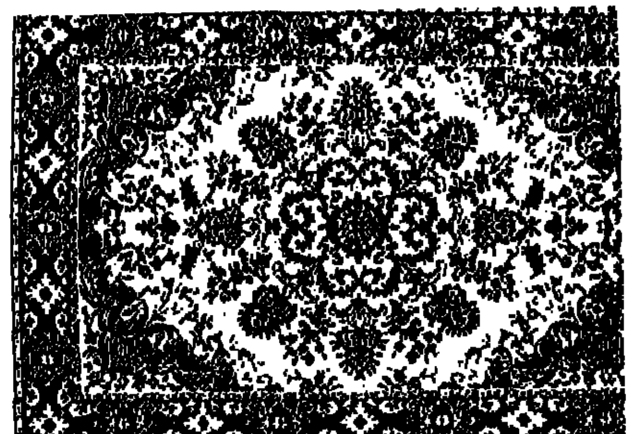

שטיח בגודל 1.25×2.00
25 ש"ח לחודש.

התשלומים יבוצעו באמצעות כרטיסי אשראי המקובלים בשוק או שטרות. יגבה תשלום חד פעמי של 5 ש"ח עבור כל שטר.

רשת שטיחי ראובן

חנות המפעל: קרית אריה, פתח תקווה. רח' שנקר 11 טל. 03-9248330 •
תל-אביב, העליה 11 (פינת לוינסקי), טל. 03-374392 • **ראשון לציון, הרצל 4,** טל. 03-957939 •

השקל שלך

מה "עשו" המניות
(שיעורי תשואה נומינליים, באחוזים)

שם נייר הערך	השבוע	החודש
בנקים מסחריים		
או.ה.	-1.2	-0.3
ספנות	+16.0	+16.1
כללי שלא בהסדר	-1.7	-12.9
הבינלאומי	-3.4	+2.7
פי.בי.	-2.7	+4.1
אי.די.בי.	-0.7	-3.7
אגוד	-0.3	-3.0
דיסקונט א'	-0.1	-3.8
מזרחי	+0.1	-3.2
הפועלים	+0.2	-3.8
כללי	+0.6	-4.5
לאומי	-0.1	-3.6
מימון וסחר	-0.7	-8.1
בנקים למשכנתאות		
עצמאות	+1.7	+21.3
טפחות רג'	-5.8	+1.3
יעסור	+16.6	+39.9
מירב	+4.5	+16.3
מוסדות מימון		
השלטון	+0.8	+9.1
לאומי לתעשיה	-8.3	+14.8
מרכז הקבלנים	+2.3	+5.0
חברות ביטוח		
הפניקס	-0.6	+6.1
המשמר	+1.1	+2.9
איתן	-5.8	+1.8
מנורה	-0.4	+27.4
סהר	+1.2	+1.2
סקוריטס	+6.4	+9.5
צור	-4.4	+2.2
ציון	+1.9	+14.0
מסחר ושרותים		
אינטרגמא	+16.1	+55.0
מאיר עזרא	+11.8	+7.0
הראל	+1.1	-1.1
ספנות ומספקה	-0.2	+44.8
הראל	+1.1	-1.1
קרור והספקה 1	+8.3	-3.3
מחסני ערובה	+8.9	+22.1
קונסורטיום	+1.8	+33.8
גלי זוהר	-7.0	-23.2
מלונות דן	+8.8	+21.5
כנס	+19.4	+6.7
דטה	-7.4	+16.4
חילן	+12.0	+26.5
מקרקעין		
אורן מבנים	-0.4	-22.6
אזורים	-2.6	+14.4
אילון	+9.6	+24.4
אל־רוב	-3.8	+22.4
אפריקה ישראל 1	-3.3	+27.0
ארזים	+3.0	+8.0
ארלדן	-8.0	+41.2
בן יקר גת	+9.8	+27.3
ברנוביץ	-2.1	+22.8
דנקנר	+2.4	+7.4
הכשרת הישוב	-3.1	+15.3
ישפרו	+2.1	+31.7
ישראלום	+15.7	+82.8
ישרס	+10.9	+113.7
כהן פיתוח	-1.5	-1.0
כלל השקי' גדל"ן	-3.8	+8.1
לזמיר	+7.5	+10.5
מ.ח.מ.	-6.8	+42.0
מאגרי בניה	-6.5	-4.9
מישנאל	-6.7	+2.2
סהר החזקות	-2.6	+32.2
סחף	+11.4	+74.9
עפר וסלע	-11.5	+25.6
קיסריה	-0.8	+5.9
רוגובין	-10.5	+5.3
רסקו מכוכי	+16.4	+20.3
מטעי הדר	-5.1	-7.9
מהדרין	-5.0	+6.8
נכסי הדרים	-4.8	-1.4
פרי־אור	-0.8	+12.4
שב־הר	-1.3	-5.6
תעשיה		
אטאס	+0.7	—
גולד־פרוסט	+3.9	+45.4
דובק	-1.9	+7.4
זגלכל	+18.5	+35.1
פרי זה	-4.0	-15.8
טמפו	+3.6	+12.9
מן	+1.1	+8.2
סנפרוסט	-14.2	+16.0
עלית	-0.5	+18.8
עסיס	-7.1	-9.0
ארגמן רג'	-3.6	+23.2
דלתא גליל	+0.3	+44.6
לודזיה 0.4	+5.1	+43.0
ליגת	+1.2	+54.5
מים גליקו	—	+28.4
מקט	+14.0	+6.0
עיט	+1.7	+16.0
עמק	-0.3	+22.8
פולגת	-3.2	+20.8
פוליגון	+10.4	+19.0
תכוף	+5.3	-1.8
קופסאות פח	-4.4	+60.0
טבע	-3.5	+17.9
ליפסקי	-7.6	+31.6
ים המלח	+0.6	+10.3
מקסימה	—	-7.0
נקה	-0.5	+3.7
סנו	+17.1	+45.9
קדם כימיקלים	-0.3	+7.8
ח.מ.ן	+8.4	+20.5
יאה	+3.9	+18.6
לבידי אשקלון	+7.4	+7.4
מולט	-10.3	+12.5
מפעלי נייר	-4.2	+11.8
סקאנדית	-0.8	-6.8
רים	+2.5	+8.0
תעל	+13.3	+38.6
אלומית	-4.4	+10.2
אנדרין	+3.2	+9.0
חברות להשקעה		
אוניקו	+2.9	+0.4
אי.די.בי. פתוח	-1.4	+7.2
יצוא השקי'	-15.1	-4.6
ירדן	+4.2	-9.7
כלל ישראל	-0.5	+9.4
לנדקו	-11.3	-15.5
מגור	+1.3	-21.1
עוז השקי'	-14.8	+11.2
פז השקי'	+5.3	+15.3
פמה השקי'	-1.6	-5.3
פריון	-2.1	+1.3
ישום	+2.2	-4.8
גליל טכנולוגיות	-1.7	-8.9
חיפושי נפט		
דלק	+1.6	+0.3
פז	+3.2	+15.1
טראויל	+8.4	+0.7
י.ו.א.ל	+10.3	+36.4
מ.ג.ן	+8.4	+8.1
פדאיל	+12.0	+13.9
צ' אמריקה ח. נפט	+21.8	+24.7

נתונים אלה חושבו במיוחד עבור מוסף „השקל שלך", על־ידי מומחי „הבנק הבינלאומי הראשון". כל המניות המצוטטות כאן הן בנות 1 (0.01) שקל, אלא אם־כן צויין אחרת. הנתונים ביחס לחודש מתייחסים לאוגוסט־פלוס 4 ימי המסחר השבוע.

הקרנות באוגוסט

רק 41 הניבו פירות ממשיים

—קובעת חב' „מיטב"

קרנות־הנאמנות המתמחות את מירב משאביהן לשוק־המניות הן שהניבו את התשואה הקבוצתית הגבוהה ביותר באוגוסט 1986. ולעומתן - אלה המתמחות במט"ח גרמו את ההפסדים הכבדים ביותר בחודש האחרון. הנתונים על כך - בציור, למטה.

כתוצאה מהתקזזות התוצאות המנוגדות הללו הסתמנה הפעם תמונה ש ל י ל י ת בתעשיית הקרנות בכללותה שהראתה תשואה (משוקללת) של מינוס 1.2% בחודש שעבר. זוהי קביעתם של מומחי „מיטב", חברה לייעוץ פיננסי ולניהול תיקי השקעות, הפועלת בראשותם של צבי סטפק ושלמה סימנובסקי. ממצאים אחרים:

● מתוך 123 קרנות שפעלו במשך כל חודש אוגוסט היו 41 בלבד שהצליחו להניב תשואה נומינלית גבוהה מאחוז אחד (מדד־המחירים המשוער לחודש שעבר) ואילו כל יתר הקרנות – 82 במנין – גרמו למשקיעים בהן הפסדים ריאליים, כפי שניתן לראות זאת בפרוטרוט בטבלה הגדולה, משמאל.

● ציבור המשקיעים פדה באוגוסט תעודות־השתתפות של הקרנות ה„סולידיות" בהיקף של כ־50 מיליון דולר, והיפנה באותה תקופה עצמה סכום הנאמד בכ־20 מיליון דולר לקרנות, המתמחות במניות.

משה בן־עמי

אלה התשואות שהיו בקרנות-הנאמנות

(שיעורי תשואה משוקללים, עפ"י המדדים של חברת הייעוץ הפיננסי "מיטב")

סוגי הקרנות	התשואה (באחוזים) בחודש אוגוסט: נומינלית	בחודש אוגוסט: ריאלית	ינואר עד אוגוסט 86: נומינלית	ינואר עד אוגוסט 86: ריאלית
כל קרנות הנאמנות	-1.20	-2.18	+10.53	+ 0.76
מתמחות במניות	+7.38	+6.32	+33.92	+22.08
צמודות מדד	-1.43	-2.41	+11.32	+ 1.48
מתמחות במט"ח	-4.64	-5.58	+ 2.67	- 6.41
הקרנות הגמישות	+1.71	+0.70	+17.38	+ 7.00

שיעורי התשואה הקבוצתיים בציור זה, ונתוני התשואה בטבלה הגדולה משמאל, חושבו על־ידי „מיטב", חברה לייעוץ פיננסי. התשואות הריאליות חושבו על־יסוד ההנחה שבחודש אוגוסט עלה מדד המחירים לצרכן באחוז אחד.

שם הקרן	נומינלית: בחודש אוגוסט	נומינלית: ינואר-אוגוסט	ריאלית: בחודש אוגוסט	ריאלית: ינואר-אוגוסט	מחיר (ביום 4.9.86): הקנייה	מחיר: הפדיון	השינוי היומי בנקודות	התשואה היומית באחוזים
אב	3.5	16.6	2.5	6.3	3930.23	3914.16	+47.28	+1.22
אבוקה	14.3	54.3	13.2	40.7	53265.04	52936.36	+342.13	+1.05
אגוז	-3.0	5.4	-4.0	-3.9	193.82	192.01	+0.37	+0.19
אדיר	-3.4	9.3	-4.3	-0.4	1311.46	1285.33	+4.90	+0.38
אודם	9.2	39.1	8.1	26.8	1739.95	1705.86	+20.70	+1.23
אופיר	-1.6	11.1	-2.6	1.3	1571.26	1540.20	+2.70	+0.18
אור	-4.9	0.3	-5.9	-8.5	381.84	376.66	+0.40	+0.11
אוריון	-3.9	4.2	-4.9	-5.0	145.37	142.41	+0.14	+0.10
אורלי	1.6	17.3	0.6	7.0	210.31	208.78	+0.57	+0.27
אורן	-0.1	15.7	-1.1	5.4	609.97	598.00	+3.76	+0.63
אייל	0.6	11.3	-0.4	1.5	3054.34	2995.41	+18.95	+0.64
איילת	7.1	7.3	6.0	-2.2	3770.65	3694.48	+47.96	+1.32
אירוס	0.1	1.8	-0.9	-7.2	3961.88	3874.81	+17.61	+0.46
איתן	-1.4	9.8	-2.4	0.1	576.11	564.19	+2.61	+0.46
אלון	-2.9	6.2	-3.8	-3.2	493.93	483.65	+0.80	+0.17
אלמוג	-1.5	11.5	-2.5	1.6	582.46	571.06	+2.13	+0.37
ארז	8.8	35.9	7.7	23.9	694.79	681.37	+11.68	+1.74
אש	9.8	10.1	8.7	0.4	117.99	115.53	+1.45	+1.27
אשל	-2.0	8.0	-2.9	-1.6	161.64	158.50	+0.33	+0.21
אתרוג	-2.3	7.7	-3.3	-1.8	188.51	186.65	+0.49	+0.26
בדולח	7.6	25.7	6.6	14.6	1746.48	1712.30	+17.41	+1.03
ברוש	3.2	21.5	2.1	10.7	388.10	380.50	+2.64	+0.70
ברק	0.8	17.0	-0.2	6.6	382.48	374.81	+3.25	+0.87
ברקת	-4.7	0.5	-5.7	-8.4	721.82	718.20	+1.06	+0.15
גביש	.0	13.5	-1.0	3.5	1137.31	1114.88	+5.05	+0.46
גבע	-2.0	8.7	-3.0	-0.9	849.28	836.65	+3.32	+0.40
גורן	-1.5	11.9	-2.5	2.0	583.12	571.67	+2.82	+0.50
גיא	-2.4	7.7	-3.4	-1.8	7586.22	7473.71	+33.42	+0.45
גיל	4.6	25.9	3.6	14.8	2312.82	2267.99	+19.88	+0.88
גלית	-3.3	3.6	-4.3	-5.3	498.56	492.37	+1.15	+0.23
דובדבן	5.2	25.2	4.1	14.1	290.94	288.12	+3.41	+1.20
דוכיפת	-1.6	8.4	-2.6	-1.2	534.25	523.72	+3.41	+0.66
דולב	-5.0	0.1	-5.9	-8.8	187.64	183.65	+0.37	+0.20
דורון	-2.8	5.6	-3.7	-5.6	1207.68	1184.29	+3.53	+0.30
דותן	-4.0	0.3	-4.9	-8.6	212.24	208.15	+0.63	+0.30
דליה	1.7	32.7	0.7	21.0	411.39	404.44	+1.54	+0.38
דרור	4.8	16.5	3.7	6.0	3472.05	3411.75	+5.23	+0.15
דקל	8.8	37.2	7.7	25.1	285.35	279.75	+4.20	+1.52
הדס	1.7	20.5	0.7	9.9	288.59	285.78	+3.52	+1.25
ורד	-0.3	15.1	-1.3	4.9	405.50	398.29	+1.60	+0.40
זהבית	-0.6	22.6	-1.3	11.8	2510.24	2458.40	+1.52	+0.06
זוהר	-1.7	9.0	-2.6	-0.6	15982.99	15746.06	+53.58	+0.34
זיו	-2.5	6.6	-3.5	-2.8	15009.60	14787.00	+50.36	+0.34
זמיר	6.7	37.0	5.6	24.9	683.88	670.64	+11.60	+1.76
חוחית	-6.8	-0.1	-7.7	-9.0	125.60	122.83	+0.84	+0.69
חליפין	-2.6	9.7	-3.6	.0	110.39	109.91	+0.17	+0.15
חלמיש	-1.4	9.4	-2.4	-0.3	552.28	541.29	+1.34	+0.25
חץ	-1.5	9.4	-2.5	-0.3	110.17	109.73	+0.38	+0.35
טופז	-4.0	5.6	-4.9	-3.7	1167.53	1140.56	+2.50	+0.22
טל	1.4	34.2	0.4	22.3	4273.39	4223.49	+2.08	+0.05
יובל	-0.8	12.5	-1.8	2.5	656.77	643.87	+3.99	+0.62
יהלום	7.8	36.1	6.7	24.1	1625.93	1594.02	+10.69	+0.68
יסודות	1.1	13.8	0.1	3.7	31318.57	30874.74	+112.41	+0.37
יערה	-2.0	10.4	-3.0	0.6	558.23	546.05	+2.03	+0.37
כוכב	9.0	43.0	7.9	30.4	815.74	800.05	+13.41	+1.70
כחל	-4.1	3.5	-5.1	-5.6	113.13	110.92	+0.51	+0.46
כלנית	1.7	33.7	0.7	21.9	454.34	446.66	+1.73	+0.39
כספית	-3.6	2.7	-4.6	-6.4	602.07	595.89	+1.93	+0.32
כרמל	-0.6	10.6	-1.6	0.8	115.72	113.46	+0.43	+0.38
כתר	-0.6	11.8	-1.6	1.9	907.66	890.39	+3.73	+0.42
להב	1.9	18.3	0.9	7.8	3484.10	3416.88	+20.64	+0.61
למשקיע	0.8	15.4	-0.2	5.2	98536.01	96852.36	+123.81	+0.13
לפיד	12.4	55.4	11.2	41.7	11425.71	11205.73	+124.24	+1.12
לקט	-2.8	7.9	-3.8	-1.6	1467.11	1437.23	+2.39	+0.17
לשם	-1.8	10.9	-2.8	1.1	797.85	793.35	+2.17	+0.27
מבחר	-1.6	9.4	-2.6	-0.3	970.33	951.3	+3.73	+0.39
מבטח	-1.9	9.9	-2.8	0.1	2813.60	2787	+10.90	+0.39
מגד	-7.4	-3.8	-8.3	-12.3	188.37	185.6	+0.42	+0.23
מגדן	-0.1	16.2	-1.1	5.9	2602.20	2577.6	+12.30	+0.48
מגל	-1.6	10.8	-2.6	1.0	617.92	605.92	+3.08	+0.51
מור	9.1	40.1	8.0	27.7	1236.30	1218.60	+18.60	+1.55
מורן	6.3	24.6	5.3	13.6	681.27	675.00	+5.90	+0.88
מטח	-2.4	9.0	-3.3	-0.7	23666.04	23062.97	-36.62	-0.16
מיתר	-3.8	4.8	-4.7	-4.5	727.75	713.35	+2.04	+0.29
מעוף	1.4	25.8	0.4	14.7	3072.20	3012.50	+23.40	+0.78
מעיין	-1.8	7.4	-2.7	-2.1	640.53	637.99	+1.46	+0.23
מקשה	-1.5	11.2	-2.5	1.3	837.31	820.87	+2.56	+0.31
מרגלית	2.7	20.9	1.7	10.2	989.59	970.14	+7.83	+0.81
מרום	-2.2	8.7	-3.1	-1.0	952.72	934.17	+3.10	+0.33
נוגה	-1.2	9.8	-2.2	0.1	20819.18	20510.94	+97.46	+0.48
נטיף	9.1	44.2	8.0	31.4	658.25	645.78	+8.28	+1.30
נטע	2.2	26.0	1.2	14.8	384.44	376.98	+2.36	+0.63
נילי	7.5	47.3	6.5	34.3	4177.71	4115.82	+61.65	+1.52
סביון	1.8	38.3	0.8	26.0	446.54	438.27	+3.24	+0.74
סגולה	-3.5	7.3	-4.5	-2.2	117.56	115.22	+0.31	+0.27
סלע	-2.0	9.9	-2.9	0.2	824.35	807.84	+2.18	+0.27
סנונית	-2.0	10.6	-2.9	0.8	570.70	559.48	+2.43	+0.44
סער	0.6	12.0	-0.4	2.1	619.61	607.92	+4.69	+0.78
ספיר	-4.1	0.9	-5.0	-8.0	488.17	488.17	+1.32	+0.27
עדיף	3.3	20.6	2.3	9.9	663.78	651.19	+6.81	+1.06
עדית	5.3	26.0	4.2	14.9	1682.38	1674.11	+18.90	+1.14
עידן	-1.5	14.5	-2.5	4.4	5801.63	5718.20	+18.73	+0.33
ענבר	-4.9	2.2	-5.8	-6.9	1107.51	1083.12	+2.19	+0.20
ענת	2.1	5.3	1.1	-4.0	1990.53	1971.40	+21.43	+1.10
עפרוני	-2.9	6.8	-3.8	-0.9	541.48	529.57	+2.72	+0.52
ערמון	-4.5	2.8	-5.4	-6.3	135.78	133.10	+0.17	+0.13
פיא	-0.1	14.7	-1.1	4.6	1213.67	1189.61	+5.61	+0.47
צבר	-4.3	2.8	-5.2	-6.3	497.69	487.73	+1.25	+0.26
צופית	-4.0	6.6	-4.9	-2.9	513.54	503.44	+3.31	+0.66
צוק	-2.1	-1.3	-3.0	-10.0	99.58	99.20	+0.26	+0.26
צמיר	-2.2	9.6	-3.2	-0.1	851.23	832.97	+3.39	+0.41
צמיחה	.0	16.4	-1.0	6.1	6265.64	6174.82	+27.25	+0.44
צמרת	-3.5	4.5	-4.5	-4.9	1458.95	1440.59	+2.89	+0.20
קלע	0.4	15.7	-0.5	5.5	1688.97	1680.54	+8.06	+0.48
רונית	2.6	3.3	1.5	-5.8	15556.86	15406.22	+228.85	+1.51
רימון	—	—	—	—	101.62	101.44	+0.08	+0.08
רקפת	3.3	53.2	2.2	41.4	542.05	533.21	+2.08	+0.39
רשף	-4.1	3.8	-5.0	-5.4	638.48	624.34	+1.08	+0.17
שביט	-1.4	10.6	-2.4	0.8	644.06	631.57	+2.49	+0.40
שוהם	-5.3	1.2	-6.1	-7.7	815.43	795.74	+0.87	+0.11
שירה	3.8	23.9	2.8	12.9	316.58	314.45	+1.93	+0.62
שמיר	-1.2	12.0	-2.2	2.1	303.67	297.66	+0.81	+0.27
שנהב	10.3	39.2	9.2	26.9	606.35	597.95	+7.22	+1.22
שסק	6.9	27.7	5.9	16.4	560.95	547.26	+9.38	+1.74
שקד	-1.6	8.5	-2.6	-1.1	159.79	156.61	+0.26	+0.17
תאנה	2.6	25.3	1.6	14.2	177.39	175.65	+1.07	+0.61
תבור	-0.7	9.1	-1.7	-0.5	—	—	—	—
תדהר	7.1	27.3	6.1	16.0	377.26	375.38	+5.45	+1.47
תהילה	-1.0	.0	-2.0	-8.8	88.79	86.83	+0.67	+0.78
תירוש	-0.3	10.4	-1.3	0.7	414.80	409.91	+1.55	+0.38
תפוז	-2.0	8.0	-3.0	-1.6	183.73	180.12	+0.33	+0.18
תמר	-4.1	2.4	-5.1	-6.6	171.13	169.86	+0.34	+0.20
תרשיש	-1.6	11.3	-2.6	1.5	1249.30	1224.66	+5.57	+0.44
תשרי	0.7	12.3	-0.3	2.4	383.77	382.25	+1.86	+0.49

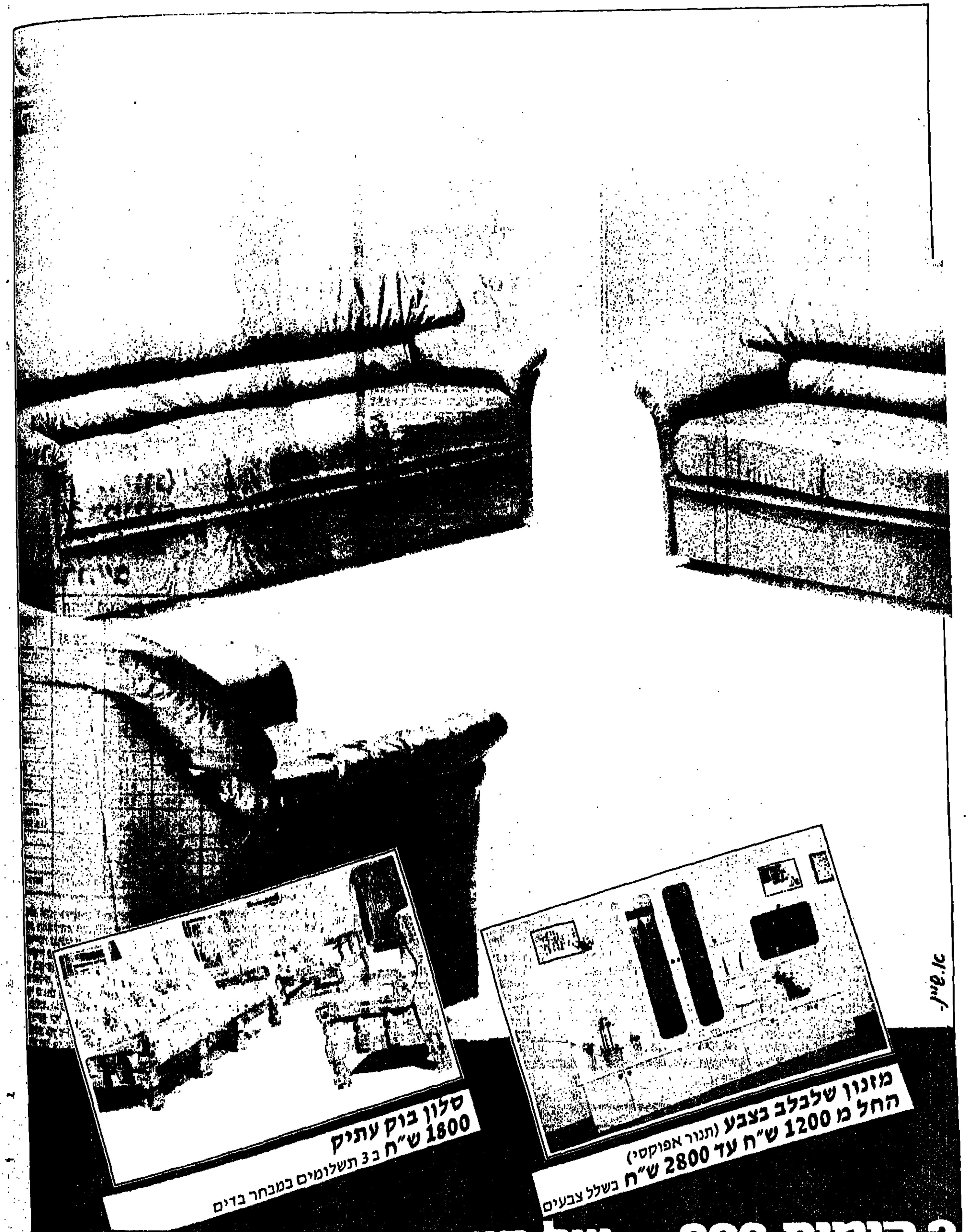

2 קומות 800 מ"ר של תצוגה במחירים לכל כיס!

בית מפעלי אים

פתוח בשבת בין השעות 10.00-21.00

רח' העבודה 27 אזור תעשיה בת־ים, טל. 5510849 ■ פתוח כל יום בין השעות: 08.00-19.00

השקל שלך

תחקירני הרשות להגנת הצרכן וצוות „השקל שלך" יצאו השבוע לשווקים ולרשתות השיווק, ובדקו מה מוכרים ובכמה

הזול ביותר: ה„שקם"

סקר צרכנות של המכון למחקר חברתי שימושי מגלה, כי 72 אחוזים מהציבור נוהגים להשוות מחירים לפני שהם עורכים את קניותיהם. רובם עושים זאת – לפי המחקר שהוזמן על־ידי משרד המסחר והתעשייה – בגלל אי־לוצי תקציב.

ובכן, כתבי „השקל שלך" ניסו להקל עליכם, המשוונים, הטרודים בימים אלה של לפני החגים בפישפוש בחנויות, ויצאו השבוע לבדוק מחירו של „סל" מוצרים ברשתות השיווק השונות.

ב„סל" החגיגי הכנסנו קילוגרם אחד של בשר קפוא לצלי (צלעות), עוף קפוא מספר אחד (שמשקלו, המסכן, רק קילוגרם אחד), 1 ק"ג סוכר, 1 ק"ג קמח רגיל, אורז רגיל במישקל זהה, שמן סויה בבקבוק של ליטר אחד, חצי קילוגרם דבש, ברנדי 777, יין רוזה „אשקלון" ו־12 ביצים מספר 2.

ברוב המוצרים הללו אין כמעט הבדלי מחירים בין הרשתות. בשר קפוא, לדוגמא, נמכר במחיר אחיד, כמעט, של 7.52 ש"ח לקילוגרם. בחיפה עולה הבשר שתי אגורות פחות מזה, ב„שקם" – ארבע אגורות פחות, והזול ביותר – ה„היפרכל": רק 7.14 לק"ג.

שתי אגורות תמימות תוכלו לחסוך אם תקנו סוכר ב„שקם" ו־8 אגורות תוכלו לחסוך בקמח. הבדלים קטנים יש גם במחירי האורז, השמן והעוף הקפוא (גם כאן – ה„שקם" הזול ביותר). מה שהיטה את מחירו של ה„סל" היו היין והברנדי. פער המחירים של יין רוזה „אשקלון" מגיע ל־52% (83 אגורות) הזול ביותר הוא ה„שקם". ב„היפרשוק" לא מצאו כתבינו את היין הזה. שם מוכרים יין רוזה של „כרמל", שמחירו 3.11 ש"ח. הפער במחירי הברנדי מגיע ל־43%.

אגב, בבדיקה חוזרת שערכנו ב„היפרשוק", סירב מנהל המחלקה המסחרית של הרשת, דוד יריב, למסור בטלפון כמה גובה הרשת עבור אורז. המחיר, כך עולה מדבריו של המנהל המסחרי, סודי ביותר. את מעסה החשאיות נימק יריב: "מאיפה אני יודע, אולי אתם מהשופרסל"... או באמת, איך יוכלו מרגלי ה„שופרסל" לדעת כמה עולה קילוגרם אחד של אורז אצל המתחרים?

מחירו של ה„סל" היקר ביותר בסקר שבדקנו („שופרסל") גבוה מה„סל" הזול ביותר („שקם") ב־5.22 שקלים, או ב־19 אחוזים.

רונן לביא

באיסוף הנתונים השתתפו: רחל גולן, דותי גרדל, ראובן לייב, אריה קיזל ועינת איותי

הוזלה הסתדרותית

רשתות השיווק של ההסתדרות פותחות במיבצעי הוזלות לקראת החגים.

ברשתות ה„קו־אופ" ירושלים, דן־השרון, זבולון, הרצליה ורעננה, ב„צרכן" בחיפה, ורשת „המשביר לצרכן" יוזלו המחירים. הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות תבדוק ש„הכל דופק".

[illegible] ב־8 רשתות השיווק [illegible]

(הסכומים בשקלים)

המוצר / הרשת	קו-אופ (נאות אפקה)	היפרשוק (רב-מכר)	כלבו שלום (תל-אביב)	שופרסל (רמת-השרון)	היפרכל (קניון איילון)	שקם (קניון איילון)	היפר קו-אופ (יד-אליהו)	צרכן (רח' יונה, חיפה)
בשר קפוא לצלי 1 ק"ג (צלעות)	7.52	7.52	7.52	7.52	7.14	7.40	7.52	7.50
עוף קפוא מס' 1 1 ק"ג	4.25	4.25	4.25	4.35	4.25	3.91	4.25	3.98
סוכר 1 ק"ג	0.58	0.58	0.58	0.58	0.58	0.49	0.58	0.56
קמח רגיל 1 ק"ג	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.53	0.59	0.60
אורז רגיל 1 ק"ג	0.67	0.63	0.63	0.63	0.63	0.54	0.63	0.62
שמן סויה 1 ליטר	1.56	1.40	1.56	1.56	1.56	1.43	1.56	1.45
דבש 500 גרם	4.40 ("נגיל")	4.40 ("תנובה")	4.40 ("נגיל")	4.40 ("נגיל")	4.40 ("נגיל")	3.72 ("אינגבר")	3.49 ("שלנו")	3.70 ("מילמן")
ברנדי 777 0.75 ליטר	7.60	6.59	8.09	8.09	6.49	5.66	6.84	6.90
יין רוזה "אשקלון" 0.75 ליטר	3.10	* 3.11	3.41	2.93	3.00	1.50	2.41	2.41
ביצים מס' 2 12 יחידות	1.80	1.92	1.80	1.80	1.80	1.80	1.80	1.80
מחיר הסל	31.08	31.00	31.84	32.36	29.65	27.14	29.87	29.54

* ב„היפרשוק" ב„רב־מכר" אין מחזיקים יין רוזה „אשקלון". המחיר המצויין ב־* מתייחס ליין „כרמל". הרוזה של „כרמל" יקר יותר מיין „אשקלון".

היקר מכולם: „הכרמל"

עושים שוק. קצת מוקדם, אמנם, לערוך קניות של ירקות ופירות לקראת החגים, אבל המחירים בשווקים השבוע יכולים לרמז מה צפוי והיכן כדאי לקנות.

תחקירני הרשות להגנת הצרכן יצאו ביום שני לשווקים. הם בדקו מחירו של „סל" צמחוני, ובו תשעה סוגי ירקות ושמונה סוגי פירות. 26 קילוגרם שקל ה„סל". הארנק, לעומת זאת, שקל הרבה פחות, בסיומו של הסור־דה־שוק הזה.

ובכן, מתברר כי שוק הכרמל בתל־אביב הוא היקר ביותר: 35.80 שקלים. תופעה מעניינת: המחירים בהתחלת השוק יקרים יותר (ב־3.8 אחוזים) מהמחירים בסוף השוק. לתל־אביבים מוצע ללכת לשוק התקווה. שם, מחירו של ה„סל" 31.70 ש"ח בלבד.

הזול ביותר הוא שוק מחנה יהודה בירושלים. 26 הקילוגרמים של הרשות להגנת הצרכן עלו שם ביום שני השבוע 31.05 ש"ח. הפער בין השוק הזול ביותר ליקר מכולם, בסקר של הרשות מתבטא ב־15.3%.

במחירי הירקות בלבד נתגלה פער של 5.2 שקלים, או 53.6% – בין השוק הזול ביותר (התקווה) לבין השוק היקר ביותר (שוק תלפיות בחיפה).

רונן לביא

מחירי המוצרים בסל הירקות והפירות בשווקים הגדולים של 4 ערים

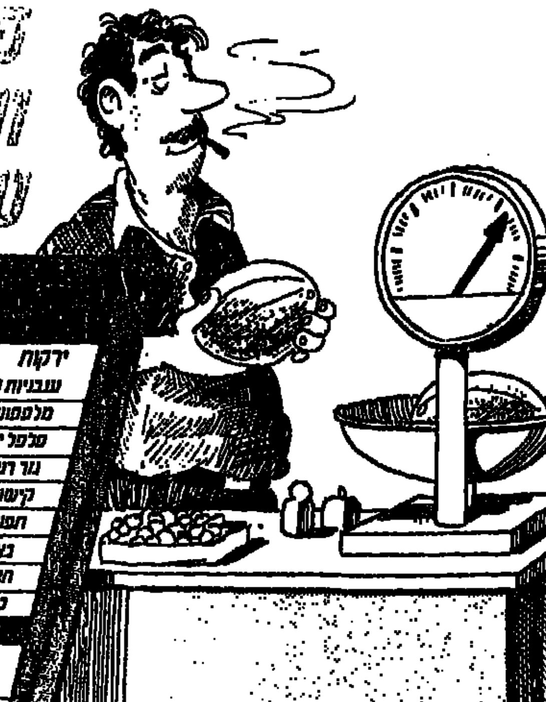

	משקל	שוק התקווה	שוק הכרמל (התחלה)	שוק הכרמל (סוף)	שוק פתח-תקוה	שוק חיפה	שוק ירושלים
ירקות							
עגבניות סוג א'	2 ק"ג	1.00	1.40	1.60	1.00	2.00	1.60
מלפפונים סוג א'	2 ק"ג	2.00	2.00	2.40	2.40	3.00	1.80
פלפל ירוק בהיר	1 ק"ג	1.00	1.00	1.50	1.00	1.50	1.20
גזר רגיל	1 ק"ג	0.60	1.00	1.00	1.00	1.20	1.20
קישואים	1 ק"ג	1.00	0.80	1.50	1.20	0.80	1.20
תפוחי אדמה	3 ק"ג	2.10	2.40	2.40	3.40	3.00	2.70
בצל יבש	1 ק"ג	0.50	0.60	0.60	0.60	0.80	0.80
חצילים	2 ק"ג	1.00	1.00	1.00	1.80	1.60	1.60
כרוב לבן	1 ק"ג	0.50	0.70	0.60	0.70	1.00	0.80
מחיר "סל-הירקות"		9.70	10.90	12.60	11.90	14.90	12.90
פירות							
שזיפים ארומים סנטה רוזה	1 ק"ג	3.00	4.00	2.80	2.30	2.40	1.50
שזיפים שחורים שוגי	1 ק"ג	1.50	1.30	1.60	1.60	1.00	1.60
ענבים ירוקים סולטנינה	2 ק"ג	5.00	5.00	4.00	3.20	4.00	2.00
אבטיח רגיל	3 ק"ג	1.50	1.80	1.20	1.20	1.80	2.40
אפרסקים צהובים	1½ ק"ג	4.50	6.00	4.30	3.90	3.30	3.75
מילונים צהובים	1½ ק"ג	1.50	1.80	2.10	1.50	2.10	2.40
לימונים	1 ק"ג	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00	2.50
אגסים	1 ק"ג	2.00	2.00	3.00	2.80	2.30	2.00
מחיר "סל-הפירות"		22.00	24.90	21.90	19.40	20.80	18.15

כור מזון בע"מ יצרני מזון ומוצרי צריכה
ת.ד. 1597 חיפה, טל. 04-670491
TELEX No. 46776 K FOOD IL

מכרז למכירת מכוניות

מס. רישוי	תוצרת	שנת ייצור	סוג	נפח מנוע
74-538-81	אופל אסקונה	1981	פרטי	1297
424-667	פורד קורטינה	1978	פרטי	1592
401-613	פיאט 131	1977	פרטי	1585
78-490-81	סובארו	1981	טנדר	1600
74-155-80	סובארו	1980	סטיישן	1785
68-821-82	טלבוט	1982	טנדר	1100
73-125-81	אופל אסקונה	1981	פרטי	1600
784-816	פולקסואגן	1974	פרטי	1280
339-550	ווליאנט	1973	פרטי	3687
168-544	פיג'ו 204	1976	מסחרי	1300
812-630	סובארו	1979	סטיישן	1595

את המכוניות אפשר לראות בחצר מפעל „שמן תעשיות בע"מ", רחוב ע. טובים 2, חיפה, בין התאריכים 7.9.1986 – 12.9.1986, בשעות 07.00–14.00.
הצעות יש לשלוח בצירוף המחאה בנקאית בסך 10% בערך ההצעה עבור „כור מזון בע"מ", ת.ד. 1597 חיפה, עבור מכרז מכוניות.
העברת בעלות ע"ח הקונה.
תשלום המע"מ עבור רכב מסחרי ע"ח הקונה.
הזוכה מתחייב לשלם ולהוציא הרכב תוך 72 שעות מקבלת ההודעה, במידה והזוכה יחזור בו מהצעתו לא יהיה רשאי לתבוע סכום ההפקדה.
אין אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה או כל הצעה שהיא.

בימבד ירמי ובנו 1974
שרותי ניקיון כללי
מתן שרותי כח עזר, תחזוקת מיבנים יעוץ והתאמת עובדים, עפ"י צרכי הלקוח
24 שעות ביממה!
365 יום בשנה! ■ בכל רחבי הארץ!
★ ביצוע כל שרותי הניקיון לכל מבנה (כולל ניקוי חלונות).
★ תיחזוק ניקיון שוטף במשך 24 שעות – (כולל מתן עובד צמוד וקבוע).
★ ביצוע כל סוג עבודה ובכל ענף.
★ אספקת עובדים לא מקצועיים (לתעשיה, לענף הארחה ולחקלאות).
★ אספקת בעלי מקצוע לכל המקצועות – (לאחר תהליך מיון מקצועי).
★ ביצוע פוליש־וקס – (כולל בדירות פרטיות).
★ ניקוי ורחיצת שטיחים מקיר לקיר (כולל בדירות פרטיות).
★ אחזקה שוטפת של מבנים.
★ מתן השרות: בכל יום ובכל שעה.
★ אנו מעסיקים את מיטב העובדים ובעלי המקצוע הדרושים.
★ לרשותנו מאגר גדול של כח אדם יהודים וערבים, נשים וגברים.
★ שרות מקצועי, מהיר, אמין ובעלות נמוכה.
★ שרות מיוחד לועדי בתים מ־4 בניינים ומעלה.
★ כל השרותים הנ"ל ניתנים גם לאנשים פרטיים.
אנו עובדים עפ"י מחירון! מחירינו קבועים!
קרית־אונו, רחבת תשקד 16/21
מיקוד 55000 – טל' 03-349980

לבוגרי הגרעינים
מחולה
כפר מחולה *שדמות מחולה
נפגשים בכינוס הנח"ל
ביום רביעי כ' אלול תשמ"ו 24.9.86 יתקיים מפגש של בוגרי הנח"ל. כל גרעיני הנח"ל שלנו מוזמנים לפארק הירקון ביום זה בשעה 17.00
ראו הזמנה זו כהזמנה אישית
גלבוע | צורים
נחשון | גבע
לחגשמה | גלעד
יחדיו | איתם
הראל | אליעד
☆ ★ ☆
על מקום המפגש ופרטים נוספים
בטל' 065-87084

ישיבת הדרום 40
תשי"ז – תשמ"ז
ישיבת הדרום רחובות
מתוך שבח והודיה לה' יתברך הרינו מזמינים את כל בוגרי הישיבה ר"מיה ומוריה בכל שנותיה עם רעיותיהם
לכנס בוגרים רבתי
שיתקיים אי"ה במוצש"ק תבא 20.9.86 בשעה 8.00
סדר היום: מפגשי מחזורים
תכנית אמנותית
אורח הכבוד: הרה"ג א. בקשי דורון, הרב הראשי ואב"ד חיפה, בוגר הישיבה.
הבא נא הודעה זו לידיעת חבריך.
הודע נא על השתתפותך בטל' 08-471067

חברת "הגרעין" בע"מ
לבעלי גינות נוי
וילות וגגות
תיכנון הגן ועיצוב חיצוני במחשבה קדימה
★ סיגנון מיוחד, חדשנות ומקוריות ★
נסיון וידע מקצועי
לפנות לנועם במחלקה לתיכנון
אור־יהודה טל. 03-349735, שלוחה 132

הדיקן
מפעלי מתכת בע"מ טל' 052-23317/8
מוצע בזאת למכירה
1. פיאט 131 אוטומטי 1600 שנת 1979 מס' 522-940
2. פורד ברנדה 1300 שנת 1978 מס' 430-560
הרכב עומד בחצר המפעל באיזור התעשיה בכפר־סבא מתאריך 7.9.86 משעה 7.00 ועד 16.00 הצעות יש להגיש במעטפה סגורה עד התאריך 18.9.86 בשעה 16.00. יש לצרף פקדון בגובה של 5% מערך ההצעה אשר יוחזר במידה והעיסקה לא תצא לפועל. המפעל אינו מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר.

למכירה
במחיר מציאה עודפי קופסאות קרטון אפור, מתאימים לקרטון נעליים, לאריזת ארטיק, תרופות, מברשות, חלקים, ברגים וכו'.
במידות:

אורך	רוחב	גובה	כמות
320 מ"מ	150 מ"מ	135 מ"מ	28,000 יחידות
188 מ"מ	175 מ"מ	130 מ"מ	8,000 יחידות
230 מ"מ	185 מ"מ	100 מ"מ	3,500 יחידות
205 מ"מ	100 מ"מ	85 מ"מ	8,500 יחידות

הקרטונים באים בחבילות ארוזות ופרוסות לפני קיפול
לפנות לחברת גבור סברינה, אזור התעשיה הישן, נתניה
טלפון 053-44455, לאהוד

בית אבות רעננה
✶ בית מרגוע ומנוחה להורים
✶ אוירה משפחתית
✶ טיפול אישי · עזרה ברחיצה והלבשה
✶ פיקוח רפואי, ריפוי בעיסוק
✶ חדרים בודדים ולשניים
✶ אוכל דיאטטי וכשר
✶ מספר מקומות פנויים
✶ מנוהל בפיקוח משרד העבודה והרווחה
בורוכוב 39, רעננה 052-21031

למשקיעים באפריקה
1. המעוניינים להקים חוות חקלאיות בכל הגדלים בתנאים מצויינים באפריקה.
2. עיסקת יצוא של דשנים וכימיקלים לחקלאות בכ־40 מיליון דולר רצוי מפעל.
3. יבוא קפה תה וסוכר ודגים (נסיכת הנילוס).
4. פתיחת מכרה ליהלומים (כריה).
5. בנית 115 יחידות דיור – שותפות במלון – מפעל עורות מפעל לחציבת בלוקים ועוד עסקים בהשקעה של לפחות 100 אלף דולר לגבי כל הנושא.
טלפון: 03-808289 מ-א'-ו' 8.00–20.00

חשמל - אלי פיינה
מבצע לראש השנה

תצוגה מתמדת ומבחר עצום של מוצרי חשמל וכלי בית במחירים מפתיעים
יבוא ושיווק בסיטונאות ליחידים ולוועדי עובדים
שינקין 32 ת"א, טל. 201033, 281658 – פתוח רצוף

למכירה/השכרה
אולם 1000 מ"ר
בפתח־תקווה, סגולה על הכביש הראשי
מתאים לאולם שמחות עם רשיון או לכל הצעה אחרת
טל' 03-903135 — 03-9229751, בערב

דרושה מתפרה
לתפירת בגדי־ים בכל חודשי השנה ברציפות.
לפנות: „וילגד" טל' 052-559628, 052-550959

לא יפרצו!!!
רכוש סט מדבקות אוריגינליות של מערכות אזעקה ותמנע פריצה למכוניתך, דירתך ועסקך.
הפורצים לא מתקרבים למערכת אזעקה ורק אתה תדע שברכושך מדבקה בלבד.
שלח 15 ש"ח ל„קודו בע"מ"
ת.ד. 21334 תל־אביב 61213 או בכרטיסי אשראי טל' 03-457058 גם בשישי שבת

ברשותנו שטח בנוי על כ־1,400 מ"ר
באזור הסינרמה בתל־אביב
מעוניינים לקבל סוכנות והפצה לאזור תל־אביב והמרכז
נא לפנות בכתב לת.ד. 20302, ת"א עבור „סוכנות"

אוניברסיטת תל-אביב

האוניברסיטה לשירות הקהילה

החטיבה לתכניות מיוחדות

קורסים והשתלמויות לקהל הרחב ביחידה ללימודי חוץ

בסמסטר א' — תשמ"ז, החל מנובמבר 1986 מוצע מגוון רחב ביותר של קורסים וסדנאות, בשעות הבוקר והערב, מתוך רשימת הקורסים:

נושאים שימושיים
- הכרת מחשב
- ניהול כללי
- ניהול כח־אדם
- שינוי קריירה
- ניהול מו"מ
- פרקים בשיווק
- התכתבות מינהלית
- הבאה לדפוס
- קריינות והגשה
- בטיחות בנהיגה
- כימיה רפואית
- דיני משפחה
- הגוף בתנועה

קורסים לדוברי אנגלית

MUSIC
ART
LITERATURE

קורסים ללימוד שפות
- עברית
- אנגלית — שיחה
- אנגלית — כתיבה
- אנגלית למנהלים
- צרפתית
- ספרדית
- גרמנית
- איטלקית

וקורסים רבים נוספים

השכלה ודעת
- פסיכולוגיה
- יחסי אנוש
- אנתרופולוגיה
- קרימינולוגיה
- משפט
- כלכלה
- גנטיקה
- ארכיאולוגיה
- יהדות
- פילוסופיה
- תיאטרון
- אמנות
- מוסיקה

ההרשמה — החל מיום 15.9.86, במשרד היחידה, אוניברסיטת ת"א, בניין לימודי חוץ (ליד בניין וולפסון), טל. 425452, 420388, בשעות 10—13, 17.30—19.

גזור ושלח

לכב' אוניברסיטת ת"א — היחידה ללימודי חוץ, רמת אביב, ת"א 69978

נא לשלוח לי את הידיעון לסמסטר א' — תשמ"ז

השם: ....

הכתובת והמיקוד: ....

האוניברסיטה העברית בירושלים

בית הספר למינהל עסקים
מיסודה של קרן בנק דיסקונט לישראל
המרכז להכשרת מנהלים

מודיע על פתיחת

קורס לניהול עיסקי בכיר בנה"ל תשמ"ז

המרכז להכשרת מנהלים שבביה"ס למינהל עסקים עומד לפתוח בשנה"ל תשמ"ז מחזור נוסף של קורס לניהול עיסקי בכיר המיועד להקנות למנהלים בכירים בתעשיה ובארגונים שונים ידע ומיומנות חדשניים בניהול עיסקי.

מסגרת הלימודים בקורס מאפשרת למנהל ללמוד תוך כדי המשך עבודתו וכוללת יום לימודים ארוך אחד בשבוע (ביום ג') ומספר ימים מרוכזים במשך שנת הלימודים.

הקורס יחל בנובמבר 1986 ויסתיים ביוני 1987 ויקיף כ־380 שעות לימוד.

מכינה במתמטיקה תתקיים באוקטובר 1986 למי שיזדקק לכך.

המרצים הם מטובי המורים בביה"ס למינהל עסקים באוניברסיטה העברית וכן במידת הצורך מחוגים קרובים במדעי החברה. מרצים אלו רכשו נסיון בהכשרת מנהלים תוך כדי הוראתם במחזורים הקודמים שנערכו במרכז להכשרת מנהלים.

נושאי הלימוד — חשבונאות, שיווק, כלכלה, בדיקת כדאיות, סטטיסטיקה, התנהגות אירגונית, יחסי עבודה, שיקולים פסיכולוגיים בנהול כ"א, דיני מיסים.

קורסים אינטגרטיביים — מדיניות עסקית, מנהיגות וקבלת החלטות, מערכות מידע משחק עסקים.

פרוייקט בייזום עסקים — הפרוייקט יעסוק בהקמת מפעל עיסקי ויבוצע ע"י צוותים ממשתתפי הקורס בהנחיית המרצים.

ועדת קבלה לדיון במועמדים והתאמתם לרמה הנדרשת תתכנס באמצע חודש ספטמבר עד אמצע אוקטובר 1986.

תואר ראשון אינו תנאי הכרחי לקבלה, אם למועמד יש נסיון ניהולי ורקע לימודי מתאים.

לקבלת פרטים נוספים — נא לפנות למרכז להכשרת מנהלים — טלפונים: 02-824638, 02-883077, בין השעות 08.30—12.30, בימים א'—ה'.

חברה מסחרית בענף ההלבשה

ותיקה ובעלת מוניטין

לקוחות, צוות עובדים מקצועי, חנות מרכזית בבית רומנו, עם ערבויות טובות

מעוניינת לקבל

סוכנויות בכל ענפי ההלבשה

רק חברות רציניות — יפנו בכתב לת.ד. 4333, תל־אביב למס' 234, או טל. 655416

מכרז רכב

למכירה טנדר סוברו 1,800, 4×4, שנת ייצור 1983.

את הרכב אפשר לראות בין השעות 08.00 עד 14.00 ב־מסוף הדלק בגלילות, מול הקאנטרי קלאב, טלפון: 412131.

על המעוניינים להגיש הצ־עותיהם במקום עד יום 18.9.86.

יש לצרף המחאה בגובה 10% מערך ההצעה. אין התחייבות לקבל את ה־הצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

מוסך ראם

צביעת רכב בתנור

250 ש"ח

רח' שרירא גאון 4, יפו
03-828987

מחפשים מפעל

פלסטיקה (הזרקה)

ליצור ושווק

מוצר יחודי

ת.ד. 37244, תל־אביב 61372

בהזדמנות נדירה!!!

למסירה מסעדה רווחית ומבוססת + גן אר.עים בעלת פוטנציאל אדיר — מול הקניון!!! המקום בשב"ת — השקעה כ־80,000 דולר אפשרי גם בשכירות טל. 03-798828

המכון לפריון העבודה והייצור

אזור חיפה והצפון

מודיע על פתיחת קורסים והשתלמויות חרשומים מטה בחודשים ספטמבר–אוקטובר 1986:

- ★ מינהל עסקים
- ★ נהול כח־אדם ויחסי עבודה
- ★ מזכירות
- ★ מזכירות בכירות
- ★ ראשי צוותים
- ★ מנהלי עבודה
- ★ תפעול מחסן
- ★ ניהול מחסן
- ★ ניהול הייצור
- ★ אחזקה תעשייתית
- ★ בקרת איכות
- ★ אוטומציה תעשייתית
- ★ טכנאי תעשיה וניהול (ייצור)
- ★ בטיחות באחרי בע"ה

פרטים נוספים:
המכון לפריון העבודה והייצור, דרך העצמאות 82, חיפה, טלפון: 7/6/521635 בין השעות: 08.00–14.00.

אוניברסיטת בר־אילן

הפקולטה למדעי היהדות
הועדה לתואר שני

לימודי תעודה בעריכה

נמשכת ההרשמה לשנת תשמ"ז

מטרת תכנית הלימודים היא להכשיר עורכי סגנון בעברית בכל התחומים שבהם נדרשת עריכה סגנונית.

א. תנאי קבלה:
יתקבלו תלמידים שסיימו לפחות שנתיים בתואר ראשון ויעמדו בבחינות קבלה. בוגרי התואר הראשון במחלקות לספרות עם ישראל או ללשון עברית שציונם הממוצע 80 לפחות יהיו פטורים מבחינות קבלה.

ב. משך הלימודים:
13 שעות שבועיות מדי שנה במשך שנתיים (סה"כ 26 שעות).

ג. תעודה:
עם סיום הלימודים בהצלחת תוענק תעודת הסמכה בעריכה. קבלת התעודה תהיה מותנית בסיום התואר הראשון.

ד. התכנית פועלת בסיוע חלקי של קרן השתלמות, מחקר והכשרת כח אדם מקצועי בענפי הדפוס, הנייה, הכריכות והמוציאים לאור.

ה. ההרשמה במזכירות הועדה לתואר השני, בבנין המגדל, טל 03-718524.

פרטים במחלקה ללשון העברית בבנין פיסיקה החדש טל: 03-718226.

רשות שמורות הטבע

היתר צידה לפי חוק הגנת חיית הבר תשט"ו - 1955

1. ניתן בזה היתר כללי לציידים בעלי רשיון צייד תקף לכל סוגי הצייד ואשר אין להם הגבלה ברשיונם.
א. לצוד חזירי בר בכל האזורים המותרים לציד.
ב. לצוד חזירי בר: בכרמל – בשטחי שם חקלאיים המעובדים בפועל. באיזור החוף שבין נשר ארוך לצומת יחזרית, משם וחוף עד לצומת רמות, משם מערבה בקו ישר עד חוף הכנרת ולאורכו בחזרה עד שפך הירדן ולאורך הירדן עד גשר אריק. כל זאת מן משטח שמורות "בית צידא" (שמורת הבטיחה).
ג. לצוד דרבנים בכל האזורים המותרים לציד.

2. הצייד יערך בהתאם לחוק הגנת חית הבר תשט"ו 1955 ותקנות שהותקנו על פיו. ניתן יהיה לצוד, בהתאם להיתר זה, גם בשעות שמשקיעת החמה ועד לזריחתה. בכפיפות לתקנה 5 (א) (2) עד (4) לתקנות להגנת חית הבר תשל"ו—1976, מותר שבמאורב לילה לא יעשה שימוש באורות מכל מין שהוא, אלא אך ורק באור פנס המותקן על חוף הצייד.

3. תוקף ההיתר מיום 1.9.86 ועד ליום 31.1.87.

אורי בידץ
הממונה לפי החוק להגנת חיית הבר

פתוחים להצעות

ביבנה, ליד מפעלי „ארגמן"

1. שטח תעשייתי של 30 דונם עם כל הפיתוח
2. שטח של 3 דונם מגודר עם אספלט ומים — להשכרה.

לפנות לציון בטלפון 03-657984 במשך שעות היום — או לאורית בטלפון 03-808340 עד שעה 09.00.

אסקום מסל בע"מ

מציעה למכירה:

- א. 10 טון פלטות אלומיניום באריזה 20/24
- ב. זויות אלומיניום לסוגיהן.
- ג. פרופילים אלומיניום.
- ד. צינורות ברזל 4s ו־25Cu ואלומיניום.
- ה. לוחות ברזל דקופיר ומגולבן כ־8 טון.
- ו. סרטי אלפקה חדשים באריזה בעובי 0.2 עד 0.4 מ"מ.

לכל המעוניין נא לפנות למרסל
055-23801/2
בשעות 08.00—17.00

הרבנות הראשית לישראל

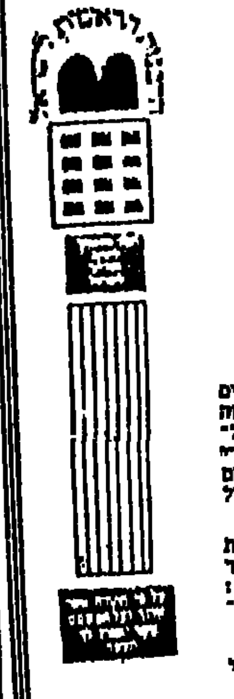

הודעה

1) לרבנים המקומיים שליט"א בכל אתר.
2) למועצות הדתיות הועדים הדתיים.
3) לכל הגורמים והגופים החקלאים.

ועדת השמיטה שליד הרבנים הראשיים לישראל, מבקשת בזה להביא לתשומת לבכם כי יש ל־הפותים את החקלאים על שטרי המכירה לשנת השמיטה ולשלחם אלינו בהקדם עד ליום ט"ו אלול תשמ"ו.

רבנים וחקלאים שלא קיבלו את שטרי המכירה מתבקשים להתקשר בדחיפות אל ועדת השמיטה, טל. 244785, 02-240678, על מנת ל־קבלם.

הרב יחיאל יצחק הלוי
המזכיר הכללי

מכרז

מוצע למכירה רכבים וציוד כמפורט להלן:
- א. משאית (פוס) מק DM מנוע 350 שנת יצור 86.
ניתן לראות ברח' ביאליק 30 גבעת שמואל.
- ב. משאית (טוס) מק DM מנוע 350 שנת יצור 86 (מפורקת).
- ג. משאית מק שנת יצור 73 DM מנוע 335.
- ד. לוכי נגרר נתמך מודל 68 תוצרת נצר סירני.
- ה. עגלה נגררת נתמך מודל 83 תוצרת שלוה.
- ו. עגלה נגררת נתמך מודל 75 תוצרת ...(התהפכה).
- ז. שופל גלגלים סיאט מודל 74.

את הציוד ב' — ו' ניתן לראות במשהלת אב המשאות רח' ז'בוטינסקי 2 פ"ת.
המכירה תתקיים ביום 9.9.86 בשעה 14.00 במשרדי הח"מ.
הצעות יש להגיש עד ליום 8.9.86 במעטפה סגורה בצירוף 10% מרבית ההצעה.
ההמחאה צריכה להיות בש"ק בנקאי ערוכה לפקודת כונסי הנכסים: עוה"ד יהודית שינפוקס, אבי מאיה, רח' פרמית 10, תל־אביב, טלפון: 236245, 444767.
לאחר פתיחת המעטפות תתקיים תחרות בין המשתתפים אשר יהיו רשאים לתקן את הצעותיהם.
אין התחייבות לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
המכירה כפופה לאשור בית המשפט.

יהודית שינפוקס, עו"ד   אבי מאיה, עו"ד
כונסי הנכסים
מכרז

מסתערים על מוצרי הייבוא; הלהיט התורן – מדיח־כלים

בחודשים ינואר–יולי הובאו לארץ 18,360 מדיחי־כלים • ייבוא המכוניות גדל ב־61% לעומת המחצית הראשונה של 1985 • ייבוא הווידיאו גדל ב־141% • חזרה לימי ארידור העליזים?

במשך שנתיים רצופות הידקנו את החגורה. לא רצנו להחליף מכונית ושקלנו היטב אם לקנות מכשיר וידיאו או מדיח־כלים. בשנים אלה – 1984 ו־1985 – ירדה רמת הצריכה הפרטית של האוכלוסיה בשיעור מצטבר של כ־10 אחוזים. ירידה חסרת תקדים.

אולם, בחודשים האחרונים הותרה שוב הרצועה. בולמוס הקניות התחדש במלוא היקפו יחד עם התסערות על משרדי הנסיעות לחו"ל. כל מה שהחסרנו במשך שנתיים השלמנו מאז חודש ינואר השנה. על־פי הנתונים על ייבוא מוצרים בני־קיימא במשך 7 חודשים, מאז חודש ינואר, הובאו לארץ 39,760 מכונות־כביסה, 30,600 מכוניות נוסעים, 40,390 טלוויזיות צבעוניות, 25,200 מכשירי וידיאו, ועל כל אלה הצטרף עתה גם להיט חדש בשוק הצריכה שלנו: מדיחי כלים.

בעבר היו מדיחי־הכלים מוצר מותרות מובהק. שלטונות המכס אפילו לא קיימו רישום מפורט של ייבוא מוצר זה. בעצם, רק מאז סוף 1985 יש רישום מפורט כמה מדיחי־כלים מייבאים לארץ. ב־7 החודשים האחרונים הובאו, לפי הרשום במכס, 18,360 אלף מדיחי־כלים.

כל מלאי מכוניות הנוסעים נמכר בשבועות האחרונים ונוצר תור של מאות ממתינים שלא התמזל מזלם לקבל מכונית מדגם 1986 במחיר הישן, שלא זכה בהעלאה, למרות לחץ הייבואנים.

דולצ'ה ויטה

עד עכשיו ידענו שאנחנו לא מלקקים דבש. עכשיו ברור: גם שוקולד אנחנו לא כל כך מלקקים. כל תושב בישראל אוכל, 3.5 ק"ג שוקולד בשנה, בממוצע. בסך הכל נבלעים אצלנו 4.6 אלף טונות של שוקולד, ולא נדע כי בא אל קרבנו.

לעומת זאת, כל תושב שוויצריה אוכל 7 ק"ג שוקולד בשנה, בממוצע, אבל מה התפלא להם יש שוקולד שוויצרי. בבלגיה מאכים עצמם כל תושב כ־6 ק"ג. להם יש שוקולד בלגי.

ב„עלית" גורסים שאנחנו ראויים מרי, לטעמם. לפיכך, החליטו לצאת החודש עם מוצרים חדשים: „שוויצריה הקטנה" (עד היום, אתר שיפורים בכרמלה), במשקל 100 גרם, סידרה של 6 סוגי שוקולד, במחיר 96 אגורות לחפיסה, ו„בשוקולדה", חטיף שוקולד השלם 60 אגורות.

שתי סדרות אלה מיוצרות לפי הסכם ידע עם יצרני שוקולד שוויצריים „מאסטרני" ו„קמיל בלוך". ל„שוויצריה הקטנה" יש כבר הזמנת ייצוא של 200 טונות (לארה"ב).

רונן לביא

לפי האומדנים הראשונים של האוצר, רמת הצריכה הפרטית בארץ תהיה השנה גבוהה ביותר מ־10 אחוזים במונחים ריאליים, לעומת הרמה הממוצעת של 1985. ומבחינה זאת שוב נגיע לשנת 1983 שהיתה שנת השיא בצריכה הפרטית.

עדיין לא ברור לחלוטין מהו המקור של הכספים הרבים אשר אלה אשר השתתפו בבולמוס הקניות השאירו בחנויות ובסוכנויות הנסיעות. הסבר חלקי לפתותו הבלטות הורמו והדולרים שהיו שם יצאו לחופשי...

יש ויכוח בין הכלכלנים, חדרוש בולמוס הקניות הוא אות אזהרה שהמשק חוזר לסורו, ל„ימי ארידור העליזים", או שזו התפתחות טבעית שבאה אחרי כמה שנים רזות וביטוי להתייצבות המשק.

בדבר אחד לא יכול להיות ספק: רמת הצריכה של מוצרים בני־קיימא מובילים גבוהה בהרבה לעומת הרמה במחצית הראשונה של 1985, ערב הפעלת התוכנית לייצוב המשק.

בעזרת נתונים שקיבלנו משלטונות המכס ומאיגוד לשכות המסחר, הרכבנו טבלה המשקפת את הייבוא החודשי של מוצרים בני־קיימא המובילים בארץ, ב־12 החודשים האחרונים. המספרים מדברים בעד עצמם. אחרי „בצורת" של קניות בעקבות התוכנית הכלכלית שהופעלה בחודש יולי אשתקד, חל המיפנה בחודש ינואר השנה.

להמחשת המיפנה הזה חישבנו מדד של ייבוא מוצרים בני־קיימא על בסיס של ממוצע בשש החודשים הראשונים של 1985. מן המדד הזה מתברר, כי בחודשים הראשונים אחרי הפעלתה של התוכנית הכלכלית (יולי, אוגוסט ואף ספטמבר 1985) ירד ייבוא מוצרים אלה פלאים.

אולם, בחודש יולי השנה, 12 חודשים אחר־כך, היתה התמונה שונה לגמרי. מספר מכוניות הנוסעים שהגיעו לארץ בחודש זה היה גבוה ב־61 אחוז לעומת המחצית הראשונה של 1985; מספר מכשירי וידיאו שנמכרו היה גדול ב־141 אחוז, מספר הטלוויזיות הצבעוניות מייבוא היה גדול ב־129 אחוז, מספר מכונות־הכביסה היה גדול ב־17 אחוז ומספר המקררים והמיובאים גדל ב־4 אחוזים.

ישראל תומר

כך תפח הייבוא בשנה האחרונה

יבוא חודשי של 6 מוצרי צריכה עיקריים

החודש	מכוניות נוסעים	מכשירי וידיאו-טייפ	טלוויזיות צבעוניות	מקררים חשמליים	מכונות כביסה	מדיחי כלים
יולי 85	1,743	549	933	297	2,754	—
אוגוסט 85	1,646	725	1,153	397	2,359	—
ספטמבר 85	2,212	1,459	1,937	538	4,639	—
אוקטובר 85	3,756	2,247	2,477	737	3,691	—
נובמבר 85	3,317	2,325	3,193	933	5,012	1,110
דצמבר 85	5,451	3,726	4,672	732	5,034	1,884
ינואר 86	4,201	3,536	4,806	407	4,947	1,702
פברואר 86	2,816	3,793	5,319	566	4,011	2,581
מארס 86	4,364	3,633	5,981	679	7,576	2,568
אפריל 86	3,781	3,895	4,944	1,256	5,174	3,617
מאי 86	5,077	3,927	7,396	616	5,774	2,781
יוני 86	5,086	2,988	5,312	969	5,330	2,709
יולי 86	5,310	3,426	8,628	1,348	6,944	2,405

הנתונים שבטבלה מבוססים על דו"חות של הנהלת המכס. הכמויות מתייחסות לייבוא חודשי של מוצרים אלה ולא למוצרים דומים מתוצרת הארץ (כמו מקררים או מכונות כביסה). נתונים על ייבוא של מדיחי־כלים נרשמו רק החל מנובמבר 1985. קודם לא נערך מעקב במכס אחר ייבוא של מוצר זה.

הגננת שווה יותר

עם תחילת שנת הלימודים החדשה העלו העיריות שבהן הלימוד בגנים המרכזים בשיעור של כ־8 אחוזים. הורים, שלהם ואשמו בגן־ילדים, הנמצא תחת פיקוח משרד החינוך, יאלצו לשלם בחודש זה (ספטמבר) מ־74 ועד ל־100 שקל – תלוי בותק הגן והגננת שלו.

את התעריף הנמוך ביותר – 74 שקל (במקום 71 שקל בסוף השנה הקודמת) ישלמו הורים שילדם מבקר בגן שבו גננת בלתי־מוסמכת, בעלת ותק של 12 שנים ומטה, והציוד בו הוא בשיעור שבין 55 ל־70 אחוז מהתקן. אם הציוד הוא בשיעור שבין 71 ל־85 אחוז מהתקן – ישלמו ההורים 78 שקל (במקום 76 שקל) ואם הציוד הוא בשיעור של 86 אחוז מהתקן ויותר – ישלמו 83 שקל (במקום 80 שקל).

סכום של 81 שקל (במקום 78 שקל) ישולם בגן שבו יש גננת מוסמכת, בעלת ותק של 12 שנים ומטה, או גננת בלתי־מוסמכת, בעלת ותק של 13 שנים ומעלה, או גננת הלומדת להסמכה במשך חמש שנות לימודיה הראשונות. זאת בתנאי שהציוד בגן שלה הוא בשיעור שבין 55 ל־70 אחוז מהתקן. אם הציוד הוא בשיעור שבין 71 ל־85 אחוז מהתקן – יהיה התשלום 85 שקל (במקום 82 שקל).

בגן שבו יש גננת מוסמכת, בעלת ותק של 13 שנים ויותר, ישולם סכום של 90 שקל (במקום 87 שקל), אם הציוד בגן הוא בשיעור שבין 55 ל־70 אחוז מהתקן. סכום של 97 שקל (במקום 93 שקל) ישולם, אם הציוד בגן הוא בשיעור שבין 71 ל־85 אחוז מהתקן, וסכום מירבי – של 100 שקל (במקום 97 שקל) ישולם בגן שבו הציוד הוא בשיעור של 86 אחוז מהתקן.

ראובן לייב

לך תסביר שאין לך אחות

פעם קראו לה אחות רחמניה. היום – הלכה הרחמניה ונשארה האחות, וגם אם תקרא לה – זה לא תמיד יעזור. אצל האחיות הפרטיות המצב שונה. אם תקרא להן, הן תתייצבנה מיד, גם כאשר האחיות הציבוריות שובתות. המצב, כנראה, הוא שעושה את ההבדל. בימים אלה, כאשר האחיות מאיימות לשבות את החלוקים הלבנים, נותרה האלטרנטיבה הפרטית. רק זאת לדעת: אחותך יקרה, ועכשיו לך תסביר שאין לך אחות.

העסקים של החברות המספקות אחיות פרטיות משגשגים. תוך זמן קצר צצו עשרות חברות כאלה. התחרות עשתה את שלה. לא שהמחירים ירדו, חלילה, אבל הם אחידים כמעט בכל החברות.

חברת „סיעוד" פועלת זה עשר שנים. לדברי המנכ"ל, היא מעסיקה אחיות מוסמכות וסטודנטים לרפואה משנה ג' ומעלה – בכל הארץ. תמורת שעת שמירה ביום גובה „סיעוד" 8.5 ש"ח. שעת שמירה בלילה עולה 10 ש"ח, ובשבתות ובחגים עולה השירות הזה 12 ש"ח לשעה. המחירים – לפני מע"מ.

חברת „ורד" פעילה כאיזור המרכז בלבד. ב„ורד" מועסקים 150 עובדים: אחיות, אחיות בשלבי לימוד, חובשים וסטודנטים משנה ג' ומעלה. את מיומנותו של העובד מתאימים לסוג החולה. המחירים זהים לאלה של חברת „סיעוד". מחיר שמירה המתבצעת בידי חובש או אחות מתלמדת נמוך ב־2 שקלים לשעת שמירה.

עובדי חברת „ע.ד" (שמשרדה בראשון לציון) מוכנים, תמורת אותו תשלום, לבצע גם עבודות נוספות, כמו בישולים קלים וכביסה של החולה.

תמורת ליל־שמירה, המתחיל בשעה 7 בערב ומסתיים כעבור 12 שעות, תשלם משפחתו של החולה 140 טבין ותקילין. מתוך הסכום הזה תראה האחות 80–110 ש"ח בלבד.

אם תפנו לאחות פרטית ללא תיווך, תוכלו לחסוך, במקרים מסוימים, עד 40 אחוז.

אם החלטתם לפנות לחברה פרטית, כדאי לכתוב הסכם ולציין בו את פרטי השירות והעבודות הנדרשות, ואפילו את השעות. זה יכול לחסוך ויכוחים מיותרים כשתצטרכו לשלוף את הארנק.

והוא שנאמר: עדיף להיות עשיר ובריא, מאשר עני וחולה.

משה מרגליות

נגרית טנדו

רהיטים אקסקלוסיביים למבינים באמת

חייבת להמכר
מערכת ישיבה
אחרונה מהתצוגה
הקודם זוכה!

הנגריה שמייצרת את מיטב הרהיטים לחנויות האקסקלוסיביות, משווקת גם לקהל הרחב במחירים מיוחדים.

מבצע: 5 תשלומים

הכל תחת קורת גג אחת!

- ★ מזנון דגם "חן" - פוליטורה ב-.400 ש"ח לחודש.
- ★ סט ישיבה 3+2+1 דגם "גירון" ב-.490 ש"ח לחודש.
- ★ פינת אוכל דגם "פוליטורה" ב-.240 ש"ח לחודש.
- ★ חדר נוער במחירי הכרות.

פתוח במוצ"ש עד 22.00 ובמשך השבוע מ-8.00-20.00 רצוף

הזהרו מחיקויים!

כל הרהיטים מיוצרים מחומרים מעולים
במבחר צבעים כשהדגש הוא על האיכות והגימור

הכניסה אפשרית גם מרח' החרושת ליד מ.ת.מ.

רהיטי טנדו בע"מ, שכונת הרכבת רח' 1243/10, תל-אביב,
טל. 372769, 03-377585, הכניסה מרח' ריבל מול "רנו" (משה קרסו).

טקס עליה על הקרקע לישובים
בדולח ובני עצמון

מועצה אזורית חוף עזה מודיעה כי טקס העליה על הקרקע של הישובים

בדולח ובני עצמון

שנועד להערך ביום שני, ד' אלול תשמ"ו 8.9.86

נדחה

ויערך ביום רביעי, ה' תשרי תשמ"ז — 8.10.86
בהתאם ללוח הזמנים שהופיע בהזמנות

הטקס יערך בהשתתפותו של סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון מר דוד לוי כמתוכנן

ראובן רוזנבלט, יו"ר המועצה

אלקטרה (ישראל) בע"מ

מכרז רכב מס' 9/86

החברה מעמידה בזאת למכירה את כלי הרכב הבאים:

מס' רשוי	סוג	שנת יצור
198191	פיאט 127	1979
2369780	פיאט 127	1980
422968	פיאט 124	1978
190650	סימקה	1979
855228	פג'ו 404	1979
183001	טרנזיט	1979
178733	טרנזיט	1979
2674183	רנו 4-מסחרי	1983 (אחרי תאונה)

ניתן לראות את הרכב ולקבל טפסי מכרז באגף בנוי ותחזוקה בבית אלקטרה, רח' ספיר 1, אזור התעשיה החדש בראשון-לציון — בתאריכים: 7.9.86—11.9.86 בין השעות 13.00 — 16.00.

לטופס המכרז חובה לצרף המחאה בנקאית בגובה 10% מהצעה.
אין החברה מתחייבת לקבל הצעה כל-שהיא.

אגף בנוי ותחזוקה

המועצה לייצור ולשיווק צמחי נוי

מכרז מס' 1/86

המועצה מודיעה בזה על מכירת מכוניות:

1. פיג'ו 504 אוטומטית שנת ייצור 1982.
2. סובארו 1400 שנת ייצור 1979.

ניתן לראות את המכוניות תוך תאום עם מר אלי הורביץ טלפון 03-218111 בין השעות 08.00—12.00.

המכוניות הנ"ל אינן כוללות אביזרים.

הצעות יש להגיש במעטפה סגורה לתיבת המכרזים במועצה עד לתאריך 12.9.86 שעה 12.00 ברח' קפלן 2 ת"א.

אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

א. אייל
חשב המועצה

דרושים משרדים

300 מ"ר + חניה צמודה ל-20 מכוניות + טלפונים

באזור:

✶ תל-אביב ✶ רמת-גן ✶ פתח-תקווה

לפנות לת.ד. 474, רמת-גן, מיקוד 5203

למכירה במגדל ליד טבריה

וילה בשלבי בניה

מגרש 500 מ"ר

נוף מרהיב לכנרת

טל: 721191/2

למשפחת ציון משולם ורעיתו
מושב אושרת

מזל טוב לרגל הגיע בנכם

גל למצוות

סבא **תירם יפת** מעמקה מברך את הבר-מצווה ב-7 ברכות שיהיה בריא ותצליח בלימודים

מצטרף לברכות

הדוד **רחמים תירם**

מבנים ניידים ממכולות

ייצור ושיווק: ✶ מחסנים ✶ משרדים ✶ מגורים ✶ שרותים ✶ וחדרי קרור

גל מרין בע"מ

ת.ד. 10215, ממפרץ חיפה — טל' 04-539790

הזמנה

להציע הצעות לרכישת מקרקעין

מוצע למכירה מגרש בשטח 1.035 דונם (דונם ושלושים וחמישה מ"ר), גוש 15/101/M, חלקה 15, בתחום המושבה מגדל שלחוף הכנרת.

הצעות תוגשנה בצירוף ערבות בנקאית עיס 5% מ-ערך ההצעה (תוך פירוט תנאי התשלום המוצעים ו-הבטחונות למרעם) למשרד עו"ד גיל-עד חריש, רח' זמנהוף 24, תל-אביב, עד ליום 4.10.86.

והח"מ אינו מתחייב לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה אחרת כלשהי, המכירה כפופה לאישור בית-המשפט.

גיל-עד חריש, עו"ד
מנהל העזבון

משרד המשפטים

בשיתוף לשכת עורכי הדין, המרכז המשפטי של ירושלים, עיריית ירושלים

הבמה למשפט העברי

הציבור מוזמן לישיבת הפתיחה של "הבמה למשפט העברי" בנושא

הצלת חיי אדם — רשות או חובה?

בעקבות פסק דינו של ביהמ"ש העליון בענין הצלת חיי אדם בניגוד לרצונו

דברי פתיחה: **השופטת שושנה נתניהו**
בית המשפט העליון

המרצים: **הרב ד"ר מרדכי הלפרין**
האוניברסיטה העברית בירושלים
ראש מכון שלזינגר לרפואה והלכה

ד"ר דוד א' פרנקל
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

פרופ' נחום רקובר
המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

הדיון יתקיים ביום רביעי, ז' באלול תשמ"ו (10.9.86), בשעה 8.00 בערב במרכז המשפטי של ירושלים, רח' שופן 1, ירושלים.

✶

הכניסה חופשית

המכון לחקר גרפולוגיה ישומית
בהנהלת צפורה להב

מודיע על פתיחת השתלמות בנושא:

"הכרת הילד על פי ציוריו"

בדבר פרטים נא לפנות לענת
204604 — 201715

ישראל הצעירה
תנועת הנוער של הציונים הכלליים

מושב שיתופי חדש בגליל המערבי

קולט:

- ✶ משפחות עם ילדים (עד גיל 7)
- ✶ זוגות צעירים (תינתן עדיפות לעולים)

המעוניינים באתגר התיישבותי ובאיכות חיים, יפנו טלפונית לשם קביעת ראיון 03-264171 בשעות הבוקר.

מוכרים קונים מייצרים

1. משטחים מעץ למלגזה
2. ציוד ועץ לבנין
3. עץ משומש לנגרות
4. פינוי חוץ גם לתשכרה

בר-הלל ושות' בע"מ
03-909725
ובבית — 03-717155

מכרז
להשכרת צרכניה

הצעות אפשר להגיש עד 20.9.86.

פרטים ותנאי השכירות אפשר לקבל במזכירות מושב צרופה כל יום עד שעה 13.00, טלפון 04-842075

J&J

ע"י גשר פז, חיפה
למכירת קרונות רכבת נוסעים ומשא

מתאים: למשרד, לקיוסק, למחסן ולמזנון
וכן קרונות מיכלי מים

בעבודה: 04-664487
בבית: 04-727927

למגדלי אפרסמונים!!!

מכולות קירור

להחסנה והבחלת אפרסמונים

04-740656, 04-671778, 03-662521—2

מרכז ארבעת המינים

✡ אתרוגים ✡ לולבים ✡ הדסים

מכירה בסיטונאות ◄► מחירים נוחים

טל. 03-376755 — 03-383541

רק לרציניים !!!

למכירה

עסק בענף הבידור והמזון מצליח ומשגשג

טלפון 812619 משעה 11.00 בבוקר

השקל שלך

לאילת: טיסה ומלון ל-3 ימים – בפחות מ-100 $

אילת מסרבת להפרד מהקיץ ומהנופשים מהצפון שהעניקו תפוסה של 80% למלונותיה באוגוסט. אבל, איך מביאים לשם ישראלים אחרי פתיחת שנת-הלימודים? התשובה: נוקטים בצעד ישן-נושן שהוכיח את יעילותו פעמים כה רבות בעבר וחותכים עמוק-עמוק במחירים...

בתי-המלון של העיר, בשיתוף עם "ארקיע", גיבשו איפוא "חבילות-נופש", המוצעות עתה לישראלים. מחירי "החבילה" שחלק מהם מובאים כאן, בציור משמאל, כוללים טיסה הלוך-ושוב, וכן שהיה של שלושה ימים (שני לילות) באחד מבתי-המלון של אילת על בסיס לינה וארוחת-בוקר.

הטיסות לאילת וממנה – 30 דקות בכל כיוון – מתבצעות ב"בואינג 707", שהוא הרכש הסילוני החדש של "ארקיע". היוצאים מתל-אביב נהנים גם מהסעת חינם אל נמל-התעופה בן-גוריון בלוד וחזרה משם לתחנת-הרכבת בצפון תל-אביב.

במסגרת "מיבצע-ספטמבר" (שייתכן ויימשך עד סוף השנה אם יעלה הנסיון יפה), קיימת כעת האפשרות לטוס לאילת ולשהות בה במשך שלושה ימים תמורת סכומים הנעים בין 297 ל-422 ש"ח לזוג, הכל בהתאם לרמת בית-המלון. פירוש הדבר, כי המיבצע הזה עולה לנופשים בין 148 ל-211 ש"ח ליחיד.

במילים אחרות: בעונה זו של לאחר הקיץ הלוהט – שעודנה חמה ושטופת שמש בעיר הדרומית שלנו – ניתן לטוס ולבלות שלושה ימים באילת תמורת מחירים שהזול ביניהם פחות אפילו מ-100 דולר ליחיד.

לשם השוואה: עבור אותה חבילת-נופש, המוצעת כיום במסגרת מיבצע-ההוזלה, שילמו הישראלים בחודשיים האחרונים סכומים שהיו גבוהים בשיעורים שנעו בין 16% והגיעו עד 39% שנעו בין 388 ל-614 ש"ח לזוג, כלומר 194-307 ש"ח ליחיד בחדר זוגי. התעריפים העכשיוויים של חבילות-הנופש זולים, אם-כן, בשיעורים של 16-39 אחוז מהמחירים ששולמו בחודשי יולי-אוגוסט השנה.

אורלי שגב

המחירים, בשקלים, מתייחסים לזוג, כוללים טיסה הלוך ושוב ב"ארקיע" וכן אירוח בבית-מלון (לינה + ארוחת-בוקר) למשך 3 ימים (2 לילות)

שם המלון	המחיר (בש"ח) במסגרת המבצע	המחיר (בש"ח) בחודשי יולי-אוגוסט	ההוזלה בשקלים	ההוזלה באחוזים	
סונסטה	422	614	192	31%	
המלך שלמה	396	578	180	31%	
נפטון	378	528	150	28%	
מוריה	394	470	76	16%	
קיסר	356	458	102	22%	
הסלע האדום	354	458	102	22%	
גלי-אילת	344	462	118	25%	
גני-שולמית	344	440	96	22%	
אלמוג-ים	344	440	96	22%	
ספורט	356	—	—	—	
אמריקנה	318	420	102	24%	
בוקה-הידרה	318	420	102	24%	
אדומית	312	408	96	23%	
קלאב-אין	*604	*986	382	39%	
קראון	297	388	91	23%	

המחירים המסומנים ב-* מתייחסים לווילה עבור 4 אנשים ואת המחיר לזוג – או ליחיד – יש לחשב בהתאם.

אילת – על קצה המזלג

מדריך למחירי המסעדות בעיר

באילת נמשכת חגיגת הקיץ בכל עוזה, ולמי ששכח – תזכורת קצרה: שלא כמו החום – והמעיט כבר בוטל בה וזוהי, אולי, סיבה נוספת וטובה כשלעצמה לסקור אותה.

בסיור "מחוף אל חוף" שערכנו בימים אלה במסעדותיה, גילינו כי מחירי-השיא שאיפיינו אותן בעבר הלא-רחוק – כבר לא בשמיים. מסתבר, כי מלבד ה"טוכריה" של ביטול המע"מ, נלחמים בעליהן על כיסו של כל לקוח – רק שיבוא – ומכריזים על "מחירי מיבצע".

במסעדת "אואזיס", למשל, שבכניסה למרינה בחוף הצפוני, הציעו לנו "מניו" ב-15 שקל, כשהמנה הראשונה כוללת שמונה סוגי סלטים; מנה עיקרית, המורכבת מבשר או דג, עם תוספות; ומנה אחרונה שבה אפשר לתמרן בין קרם כרמל, מוס שוקולד, גלידה, ליפתן או אננס. לכל אלה מתווסף כריין או בירה מהחבית.

במסעדה הצרפתית "אצל הנרי", שבמרכז חצות, מוצעת ארוחה ב-18.50 שקל: מרק, בשר או דג ומנה אחרונה. אפשר לבחור בין מטעמי המיטבח הצרפתי, כמו מאכליים, פונדו בורגיניון, או מרמס ריאפואו.

אצל "פיצטייק", שבמרכז התיירות, מציעים חגיגת פיצות ובשרים. סטייק-בקר בפיתה, עם סלטים חופשי-חופשי, אפשר לקבל ב-5 שקלים; פיצות-גבינה מוצעות ב-3.50 שקל למנה; פיצות פטריות או אנשובי – ב-4.50 שקל למנה, פיצות-זיתים וטונה – 5 שקלים למנה; פיצה משפחתית – 8 שקלים ופיצה ספשל עם תוספות – 14 שקל.

ב"תחנה האחרונה", שבמיפרץ השמש, סועדים בשיטת "אכול כפי יכולתך": דג, סלט ויין חופשי – הכל ב-10 שקלים. באותה שיטה נוהגים גם ב"בית הדייג" שבחוף אלמוג. ב-8.80 שקל אפשר לבחור בין שישה סוגי דגים ושישה סוגי סלטים, כשלצלחת מתווסף תפוחי אדמה אפוי.

מי שייקלע לאחר מחופי הרחצה האילתיים וירצה לשטוף את גרונו במשקה מרווה, ייתקל בפערי-מחירים בין חוף אחד למשנהו. עבור בירה "מכבי", למשל, גובים ב"חוף הזהב" סכום של 0.90 שקל ואילו בחוף המערבי ובחוף נביעות מטפס המחיר ל-1 שקל. בקבוק מים מינרליים עולה בחוף המערבי 1.50 שקל; בחוף הזהב – 1.70 שקל ובחוף נביעות – 2 שקלים. אם חשקה נפשך בסודה – תשלם בחוף המערבי 0.80 שקל; בחוף הזהב – 0.95 שקל ובחוף נביעות 1 שקל.

ללקקנים שביניכם המזדמנים לחופי הרחצה האילתיים כדאי לדעת: עבור טילון גובים בחוף הזהב 0.60 שקל, ואילו בחוף המערבי ובחוף נביעות מאמיר המחיר ל-1 שקל. שלגון, לעומת זאת, נמכר בחוף הזהב ובחוף נביעות ב-0.30 שקל ואילו בחוף המערבי – ב-0.40 שקל. ואם בגלידה עסקינן: אצל "פלטיני" שבמרכז התיירות תוכל למלא, ככל יכולתך, "קונוס" ענק ב-2.50 שקל, כשלרשותך עומדים 36 טעמים שונים.

ראובן לייב

להיות תייר בעולם: כמה זה עולה ליום

היקרה מכולן טוקיו; והזולה ביותר: אילת

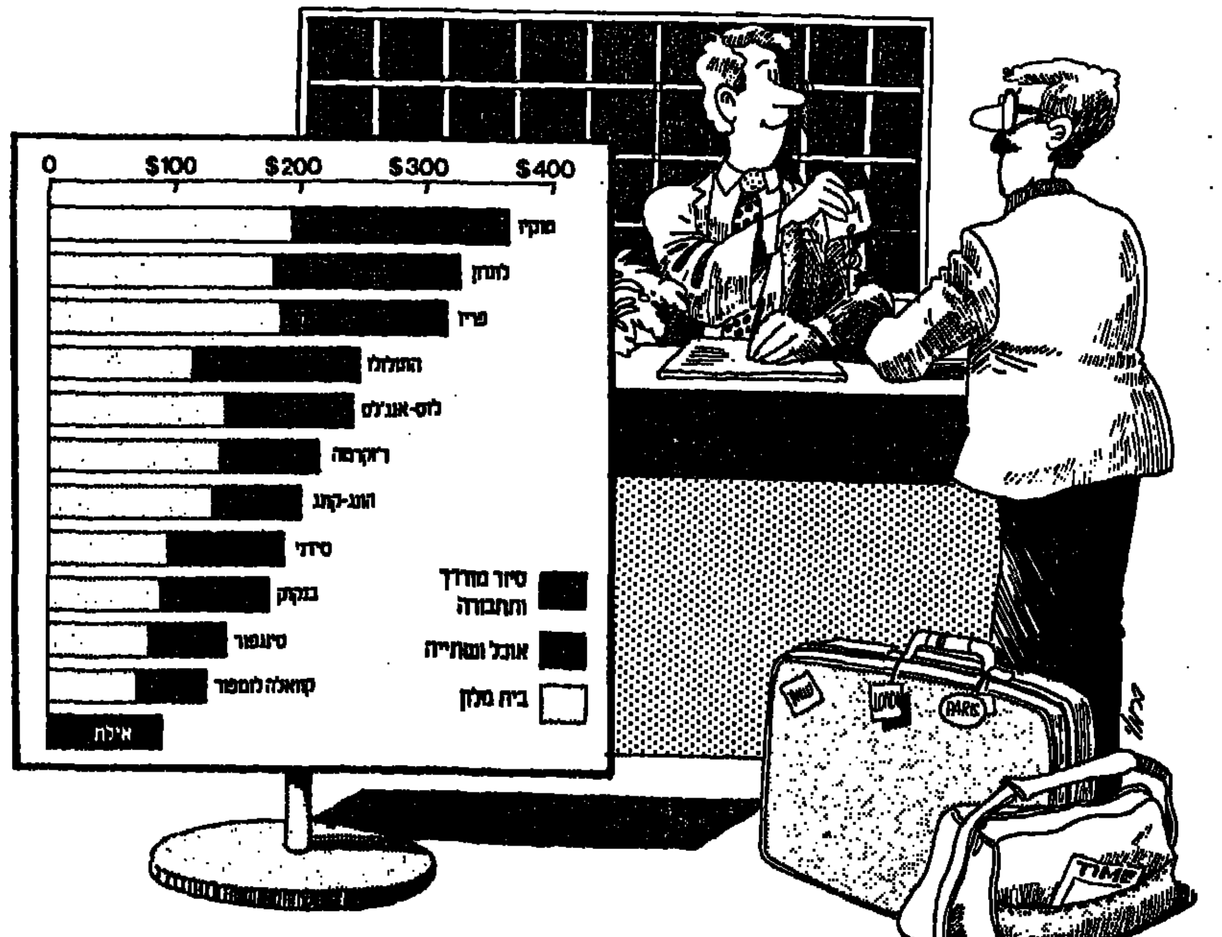

אם אתה נמנה עם אלה, הנוהגים לקטר – לעיתים בצדק – על היוקר המרגיז המקבל את פניך בבואך לנוח ולבלות באילת, כדאי שתעיין היטב בדיאגרמה המובאת כאן, מימין.

ציור זה מרגיע, כי על אף הכל, אילת עודנה זולה למדי, בהשוואה לערים אחרות בעולם. הדיאגרמה מבוססת על סכומים ממוצעים לשהייה של יום לתייר בעשר ערים שונות מחוץ לישראל.

לשם אחידות ההשוואה – כל הסכומים בדולרים של ארה"ב. ובכן, מה מתברר?

ראשית, אתרי-תיירות ארפנתיים באסיה, כמו הונג-קונג ובנקוק, אינם יכולים להחשב עוד למקומות הזולים ביותר ביבשת. סינגפור זולה מהן. ואילת – עוד יותר זולה.

העיר היקרה ביותר מבחינת התייר המצוי היא טוקיו רווקא.

אורלי שגב

הצעות עבודה

● דרוש/ה אוטומטוריסט/ית במספרה מיזוג לחנות במרכז תל־אביב 657233.

● בחור אחרי צבא לשליחויות + רשיון רכב ואופנוע 336430.

● דרושה/ות פקידה, דיילות, מלצריות נאות/ים לארועים מגו־לים 03-456870.

■ **דרוש ארג ל־3 משמ־רות (לנולי „ומשכת") תנ־אי עבודה ושכר מעולים למתאימים 663059, 8.30—16.00.**

● למועצה הלאומית למניעת תאונות דרושים מדריכים ל־נושאי בטיחות בדרכים בכיתות א׳ — ג׳ ד׳ — ח׳ — ט׳ בעלי תעודת הוראה ו/או נסיון ב־הדרכה. רשיון נהיגה חובה. ה־מועמדים יתבקשו להפקיד. פניות בצירוף צילומי מסמכים ו־ג תמונות מסמרים יש לשלוח עד 15.9.86 אל: המועצה הלאומית למניעת תאונות תל־אביב, רח׳ מיכמן 9, רמת־אביב, ת.ד. 17177 תל־אביב — 61171.

● מפרץ לתחזוקה ניקוי למש־כים + רכב מסחרי, בערב — 03-381480.

● מלחימות לאלקטרוניקה לחב־רה ברמת־גן ל־5 ימים בשבוע 03-7517003.

■ **מסגרים בודדים וקבו־צות שלך במרכז הארץ, 03-723184, 03-730521.**

● סוכני מכירות מגוחים ל־מוצרי חשמל, לצפון ולדרום — בעלי רכב. 03-249571.

● דרושים מכונאים למוסך צי־טרל תנאים טובים 336580.

● לרב בריח ראשל״צ דרושים אנשי מכירות מולה לדלת עם אפשרויות קידום. 03-994015.

■ **דרושים רפדים בעלי מקצוע מעולים בתנאי שכר מהמרכזים ביותר בארץ! 03-294686.**

● צבעי רחימים מעולה + המלצות לעבודה קבועה בתל־אביב — 03-824635.

● לרמ״טל בגבעתיים פקיד/ה גבית למשרה מלאה, נסיון הכ־רחי בגבית והפקת חשבוניות. ראשי רקע בהנהח״ש. טלפון 700144 החל מיום א׳.

● למפעל צבעי וריסוס לתע־סיה, טלפון 370594.

■ **לאו.אר.אס. ת״א ל־מחלקה המוכנית דרושות מלחימות/מחוטות בעלות נסיון של שנתיים לפחות לעבודה במשמרת ראשונה באזורים ת״א, רמה״ש ו־לוד במשמרת שניה באזור חולון. ככר אתרים 134, טל. 03-202460.**

● לכריכיה עובדים, רצוי ידע טכני, מתלמדים/ות ותופרות, אגור 03-5610967.

● לסימונים קבועים צעיר ו־רשיון לוטסה המתמצא בתל־אביב — 03-287491.

● דרושות מרכזניות לשרכזות טוקס שעות עבודה 16.00—8.00, יום ו׳ 8.00—11.00. נא לפנות בכתב לת.ד. 20308 ת״א 61092.

■ **לאו.אר.אס. ת״א למח־לקה המכנית דרושים מנו־רי ב״ים מקצועי במגמת מתכת, בעלי רקע טכני ל־עבודה לתקופה ממושכת באזורים רמה״ש, ת״א ו־ב״ם, ככר אתרים 134 טל. 03-202460.**

● שרטטת חשמל מנוסה 5 ימי עבודה 03-280560.

● דרוש חשמלאי רכב או טכ־נאי קירור למזוג אויר לרכב בבית. תנאים טובים למתאי־מים.

● דרוש למוסך רינול: 1) מכונאי עם נסיון 2) מחסנאי להזקי חי־לוף 03-824027.

■ **למלקון — מעורני כשר דרושים: קופאים/יות עוב־דים/ות פרט ם: קרליבך 14 ת״א 218211.**

● מכונאי בוגר מגמת מכונות בעל כושר לימוד בכונות חד־שות. טלפון 811.

● בחורה לעבודה בכריכיה לטלפן 03-813318.

● למשרד פרסום גרפיקאי/ת מנוסה בעיצוב מודעות לעתו־נים בתנאי לחץ 03-331251.

■ **דרוש טורנר למפעל מוי־גה חויש בקריית־אריה פ״ת למכונות שאוטרות ליקפם 03-9234186, בערב 700722.**

● ל.דנאל׳ עובדי יצור לחר־כבות בתחום המזונים ותנורי עישול 055-30221, 08-455904.

● דרושים מלצריות, ברמן/ית + ידע בסיסי במטבח. טלפון 03-4284151.

● לחנות דלק בראשל״צ עוב־דים למשמרות 03-9647222.

● ברמת־השרון, קצב, למש־רה מלאה, „מעדני עוקרי מיום א׳, 03-494844.

■ **מלחימה עם נסיון ב־כבלים וקונקטור ם לחצי משרה, 03-660148.**

● עובדים לחדר־אוכל מש־מרת בוקר, תנאים טובים. סל־פון 336432, רחוב חרוץ 6 יד־אליהו.

● דרושה אסיסטנטית מנוסה למרפאת שיניים, משרה חל־קית 726771, 5563.

● למשרד פרסום דרושה/ה גר־פיקאי/ת למשרה מלאה עם נס־יון 03-339984.

■ **לסנימינה דתית לבנות ברמת־גן דרושות: 1. עוב־דת סוציאלית למשרה מל־אה. 2. מורות/מדריכות ל־תנאי פנימיה קרויית ל־בוגרות סמינר, 03-725523.**

● אקומאטים! לרכש מודעות בעתון יומי גדול אפשרות ל־בסיס + אחוזים 03-339984.

● דרושים רופאי שיניים בוג־רי אוניברסיטאות מצריות בלבד, תנאים טובים. למעו־ניינים לפנות לטלי 664157, 04-666634.

● דרושים מטפלים מנוסים לקפמות כחונה גיון־דיר טלי 03-9268063, 03-9368713.

■ **לחברה קבלנית בת״א דרוש מהנדס יוצא צבא תנאים טובים למתאים — 03-613503.**

● לחברה אחזקות דרוש מכו־נאי/מסגר מאיזור מחוז תקוה עם נסיון ויידע בהידראוליקה צב״ם, נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 290 פתח־תקוה.

● חרוש סבה מקצועי להי־קיבוץ המיקיומים, 055-93888 משעות הצהרים.

● דרוש קונדיטור סוג ב׳, ועוזר כתחולון, 03-841664.

■ **לעמינח גייר־צבי דרו־שים רפדים מקצועיים ל־עבודה במשרה מלאה, שכר הולם ותנאים סוציאליים מלאים 08-220777 לפח־אדם.**

● למוקד מודיעין אורח, דרו־שים: 1. בקרים/ות למשמרות צהריים ולילה, העבודה במשמרת חלקית; 2. איש מכירות, שכר בסיס + עמלה. לפנות לשדרות שאול המלך 35, ת״א, טלפון 269165, לגיורא או אלי.

● דרושות בחורות נאות ל־עבודה מסג׳יסטיות, טלפון 03-459428.

● עובדת למטבחה מ־8.00 — 17.00, 03-5751134.

● דרושים עובדים לניקיון ל־יום עבודה מלא, בוקר, ושבו דות חלקיות אחה״צ ערב ובוקר 03-415025.

● דרוש מנהל עבודה לניקיון, עבודה במוסד ובמשמרות טל־ 03-681529.

■ **דרושים עומדים מקצו־עיים לעבודות אלומניום לבנין — 03-7516185.**

● למספרה דרוש סבת עם ניסיון במכתי מלון 03-5592747.

● דרוש מנהל משמרת לשעות הערב בתנאים טובים 5592747.

● לכיוש/ת עוזר/ת לתזוכה העסקקית במסגרת שיקומית. לפנות טלפונית 03-351050.

● דרושים בחורים/ות אחרי צבא להפצה מבית לבית מוצרים מבוקשים 03-3766460.

■ **ליבואן כלי בית: מח־סנאי ואיש לחלוקת סחורות + רשיון לרכב, 812171.**

● דרושה פקידה למשרד בדיזנ־גוף סנטר 280524.

● אם את/ה רוצים להרויח הכנסה נוספת בהפצה מבית לבית (10.00—17.00) 03-182761.

● דרוש מכונאי רכב רציני יוצאי צבא 810918 — 810917 — 845557.

● פועלים/ות באלקטרוניקה, לעבודה מיידית, תנאים טובים, „א.ז.ת.״ 03-203052/3.

■ **דרוש דפס מנוסה ל־המוריד 1/4 גיליון 268355.**

● מכונאי אחזקה מנוסה ב־תעשיה, לעבודה מיידית, „א.ז.ת.״ 03-203052/3.

● מכונאי רכב מנוסה לעבודה קבועה מיידית, „א.ז.ת.״ — 03-203052/3.

● דרושים/ות מבקר/ות אי־כות עם או בלי נסיון „תיג־בור״ 03-237713.

● דרושים צבעים לתעשיה עם נסיון עבודה ופיסטולט — „תיגבור״ 03-237713.

● דרושים כרסמי סי.אן.סי. עם נסיון „תיגבור״ 03-237713.

● לבית אבות רעננה דרושים אחיות + עובדת סוציאלית + עובדים, אפשרות עם דיור ה־בפונרות תיגשנה לבורוכוב 59, רעננה.

■ **נער לעבודה קבועה + עובדת כריכה תנאים טו־בים — 03-664232.**

● דרושים צורפים/ות מקצוע־יים/ות לספורים/ות + המידות, תנאים טובים 03-613488.

● דרוש טבח ועובד ניקיון ל־מטבח כללי בת״א 03-590277.

● לחברה קבלנית בת״א דרו־שים פועלים בלתי מקצועיים, תנאים טובים למתאימים — 03-6684416.

● למפעל תעשייתי בבת־ים דרוש יוצא צבא עם השכלה כיים מקצועי לעבודה מגוו־נת 03-5518864.

● לחברת תקשורת דרושות טלפניות לעבודה במשמרות גם בשבתות, לפנות יום א׳ בין 2.00-4.00, 290225.

● מוח רכב מקצועי לעבודה קבועה 210639, 726519 — דמי.

● לסופרמרקטים באילת, עוב־דים/ות וקופאיות, תנאים טו־בים 059-71955, 059-75020.

● מנהל מכירות מקצועי לרוי־הוס „לחלא היום״ תנאים טו־בים 912319.

● דרושים מלצרים/ות לאזו־ר פתח־תקוה טלי 912230.

● עובדים לביקורת יצור בל־תי מקצועיים עד 65, בוגרי צבא שכר מצוין + ארוחות וחס־עות „השמרית״ שפיר 16 תל־אביב (ליד הכרמל), כל השי־בוע 11.00—14.00 עם ת.ז., פנקס מילואים ו־2 תמונות.

● למזונת צריכין דרושים/ות עובדים/ות נקיון לשעות הבוקר בתנאים טובים רצוי מב־טיונרים 03-916602.

■ **„לקומאווסרלנד" — אנשי מכירות מיקרו מח־שב ם וכן ציוד הקפי — רצוי ניסיון — 03-289520, 03-202525/6.**

● בפתח־תקוה דרושה עובדת נקיון לשעות 10.00 עד 16.30 תנאים טובים כולל ארוחות — 03-916602.

● למזונות השקם דרושים סר־רנים, אחריות ואתגר, נסיון ושפות — יהרון טל. 03-224023.

● דחוף צעירים/ות — 20 ש״ח לשעה, לפנות „לפרדי דרך פ״ת 38 ת״א.

● למפעל בתל־אביב עובדות הרכבה ומיון 5 ימים בשבוע 371237.

● למלטשת אבני חן דרוש צוער מאזור ת״א 827593.

● דרוש מלגון לעבודה בתל־אביב טלי 824228 03.

● בתל־אביב, דרוש דפס בלם 1/8 עם נסיון 03-374738.

● דרוש עובד למשכרות, חפ־צול אולפן שידורי הטלקיון. ידע טכני בוידאו — חובה 03-657215/6/7/8.

■ **לרשת מסעדות אפרופו בקניון איילון דרוש עובד שוואכמה למשרה מלאה (בין השעות 22.00—24.00) נסיון הכרחי פרשים ביום א׳ בין השעות 10.00—13.00 במסעדת המזון המהיר בקניון איילון (לפנות ל־בריאן).**

● לכריכיה תותך נייר בעל נסיון בעבודות כריכיה טלפון 03-813593.

● דרוש מלצר עם נסיון בעבודות ניקיון 03-813993.

● פועל/ת נקיון לשעות אי־בוקר במשמרת ראשל״צ, טלפון 03-444100, 053-35162.

● קלדנית משרה מלאה 5 ימי עבודה מגורים באזור השרון לפרטים טלפון 03-7511261 ל־רחל.

● ל„דנאל׳ כתב טכני באלק־טרוניקה יתרון לידע בהדפסה על מעבד תמלילים, גורדון 88 ת״א 03-222266, 240878 — 245541.

● אנשי מכירה — לחלקי חי־לוף לרכב. חריצות והתמדה הכרחיים. הכרת השנף יתרון. תעבודה מעניינת וכרוכה בנסיעות, שכר ותנאים טובים למתאימים 03-292949 יהודה — בשרת 36.

● מטפלות לגננות משפכות ל־מעון יום בבתיים 03-285668.

● דרוש עובד מנוסה + רשיון נהיגה להרכבת וונטות טלפון — 03-751553.

● גרפיקאית מנוסה לפיתוח מקומי חצי משרה בת־ים — 03-341413.

● דרושה מלצרית עבודה כח־בה שיפוד כלים 03-228716 — 03-866761.

● דרוש ם עובדים בתחום ה־עיר, ידע בתאורה יתרון. 03-581959.

● למרכז שיווק מכונאי ביינס דרושים מחסנאי מנוסה לביבוע תומנים לפנות לאיכול יהודה חלק 11 ת״א.

● לחברה מצליחה זמינת דרו־שים מדמי מכירות באזור בת־ים 03-5926/8 (לשאול).

● נער בעל כושר לעבודות כלליות ליום מלא 81,093.

ORS לוח
שירותי כוח אדם
החברה המובילה בשרותי כוח אדם

לאו.אה.אס. תל־אביב דרושים:

למחלקה המכנית:
✱ מלחימות / מחוטות בע־לות נסיון של שנתיים ל־פחות לעבודה במשמרת שניה באזור ם ת״א, רמה״ש ולוד, ובמשמרת שניה ב־אזור חולון.
✱ טכנאי טלוויזיות ווידיאו בעלי נסיון של שנתיים ל־פחות לעבודה באזור חו־לון.
✱ כרסמים / חרטים קונבנ־ציונאלים / סי.אן.סי. בע־לי נסיון של 5 שנים ל־עבודה לתקופה ממושכת (אומציה לקליטה) לעבודה באזור רמה״ש.
✱ נגרים מתחילים יוצאי צבא לעבודה באזור רמה״ש וראשל״צ.
✱ בוגרי ב״ים מקצועי ב־מגמת מתכת בעלי רקע טכני לעבודה לתקופה ממו־שכת באזורים רמה״ש, ת״א וכפר־סבא.
✱ רתכי CO_2 בעלי נסיון של שנתיים לפחות לעבודה באזור נתניה לתקופה ממושכת, הכרחי תושב ה־איזור.
✱ חשמלאי מוסמך בעל נסיון באחזקה ובתעשיה לעבודה באיזור נתניה, — הכרחי תושב האיזור.
✱ מכונאי / מסגר אחזקה בעל נסיון לעבודות ריתוך מוסמכות לעבודה במשמרות באזורים נתניה ות״א.
✱ מכונאי מטוסים / חש־מלאי מערכות מטוסים בעלי נסיון במטוסים אמריקאיים לעבודה לתקופה ממושכת במשמרות.
✱ גרפיקאי/ת ברמה של ב״צועיסט/ית לעבודה זמ־נית, משרה מלאה, 5 ימים בשבוע, באיזור ר״ג.
✱ שרטטי מכונות בעלי נסיון בצנרת מיזוג וקירור וידע בסיסי בחכנ״ו לעבודה לתקופה ממושכת.
✱ פקידת קבלה בעלת הו־פעה נאה, שליטה טובה ב־אנגלית, לעבודה במשרה מלאה.

✱ טכנאות איכות וזיווא־לית בעלות נסיון לעבודה במשמרת ראשונה באיזור פ״ת ובמשמרת שניה באי־זור חולון.
✱ טכנאי מכונות בעל נסיון בעבודה במפעלים לעבודה קבועה — חושב רעננה או כפר־סבא.
✱ חוטי לוחות חשמל ו־ציוד תושבי איזור רעננה/ כ״ס בעלי נסיון של שנ־תיים לפחות לעבודה קבועה.
✱ איש אבטחת איכות תוכנה מנוסה.
✱ אנשי תוכנה מנוסים ל־ציוד תוכנה.
✱ איש סיסטם מנוסה ב־unix/cms, vax/vms.
✱ טכנאי מחשבים מנוסה בתיקון מחשבים אישיים (p.c.).
✱ פקידים/ות טכניים בעלי ידע טוב באנגלית לעבודה באיזור ת״א.
✱ מחסנאי דיול בעל נסיון צבאי לעבודה לתקופה ממו־שכת.

למחלקה המשרדית:
✱ כתבניות על מעבד תמ־לילים וונג, יבמ, לניר, אפל, לקס — נסיון הכרחי.
✱ פקיד/ה שכר עם נסיון של 3 שנים, במכקוריות משכר.
✱ מראיינת כח אדם לעבו־דה מיידית במשרה מלאה, של מת טובה באנגלית ו־נסיון הכרחי.
✱ מוכרים/ות לעבודה מי־דית במשרה מלאה, נסיון ורקע במכירת טקסטיל.
✱ קלדנית הנהלת חשבו־נות על חשבשבת לעבודה מיידית.
✱ מנהלי חשבונות סוג ב׳, ד׳, נסיון הכרחי.
✱ פקיד חיוור עם ידע ב־אנגלית לעבודה במשרה מלאה, לאחר שרות צבאי.
✱ כתבנית עברית ו/או אנגלית, נסיון הכרחי.

תל אביב
ככר אתרים 134
טל׳ 03-202460

● לטפל רהיטים בראשון־לציון „סוב לי לתינוק" דרושים למשכרת שניה ...

● למען בריח דרושים אנשי מכירות עבודה קצר, רווחים גבוהים, המתאימים לתקבלים מיד ...

● דרושים מתקנים מכונים עם נסיון „תיגבור" 237713.

■ **ל„צמתים" פרסום מ־שלום דרושים ציירי שלי־טים מקצועיים + נסיון, 7513240, 03-7517960.**

● קונדיטור מצולח לבית־קפה לה־פרנסייר דיזנגוף סנטר טלי 281032.

● בחולון דרושה מפעילה ל־מכונת אוליבטי אורים 1502 ל־חצי יום 880011.

● דרושה מוכירה ידע בארגון וניהול משרד, שפות ורות, ויזואל, נסיון של 5 שנים לפחות משרה מלאה 5 ימים ב־שבוע ת.ד. 1213 בת־ים 59112.

● דרושה שרטטת עם ידע ב־גרפיקה למשרה מלאה 810813.

● מתלמד להרכבת מליקות ב־איזור חולון בת־ים 843064.

● 1500 מסג׳יסטיות/מתלמדות השוטות נאות ואינטלגנטיות — 03-229954.

● דרושה קוסמטיקאית בעלת ציוד למכון יופי 03-860969 — 03-595318.

● דרושות מסג׳יסטיות/מתלמ־דות נאות ומעניינות בשכר גבוה 03-860969.

● דרוש רפד מקצועי ל„רהיטי קובר" בתנאים טובים 822593.

● „ניוססקי" פתח־תקוה תפ־לילנות על פי.סי. עם נסיון על מעבד תמלילים א—ב, שר־טטת וגרפיקאית, משרות חל־קיות, שעות גמישות — 03-9231572.

● לחלוקת עתוני בוקר לתי־בות דואר באזור ר״ג גבתיים דרושים מחלקים נמרצים בעלי קטנועים. א.ב. בעלי ההפצה, הרצל 29 מסוף אוטאוס ר״ג ליד הקומה.

● דרושים תופרות סוגרים ו...

● לפגוש אוסטם לעבודות צבע וחרושת, נסיון 5 שנים לפחות 04-662632.

● לרנאל כרסמים / חרטים רגילים וסי.אן.סי., גורדון 88 ת״א 03-240641 — 240878 — 245531.

● פקיד/ה בעלת נסיון בחחשבונות ...

● בכתבנית עברית/ואנגלית ...

● סוכנים עם רכב לנגרות ו־כלי מיטת מחברה ידועה טלי 03-723747.

● לחברה קבלנית לעבודות צנרת אינסטלטורים ועוזרים ל־עבודה קבוצת מאזורים תל־אביב ומסביבה השרון ונתניה 03-712307.

■ **ל„חברת פרסום" דרו־שות מקדמות מכירה ב־אזור תל־אביב והמרכז בע־לות נים־יון מוכח בענף הופעה נאה ושעות נוספות יתרון, לקביעת ראיון מ־יום ראשון טלפון — 03-650911.**

● למשרדים של מפעל תעשייתי דרושה עובדת ניקיון במישרה חלקית, „שטלי" המלאכה 23, חולון — 03-5592146.

● מנהלת מרפאת שיניים בהוד השרון, רצוי נסיון ברפואת שיניים 03-264242, 03-255188.

● סייעת בכירה לרפואת שי־ניים בהוד השרון, בעלת ניסיון של מספר שנים בקבוע סלי 03-264242, 03-255188.

● לאולם שמחות במרכז תל־אביב, דרושים פועלים/ות ל־שטיפת כלים לשעות הבוקר ול־ערב בתנאים טובים. 03-289021.

● דרושות פועלות לעבודה במאפיה מ־8.00—15.00, 5 ימים בשבוע, 03-820769, 03-82437.

● למכון יפה ברמה בינלאומית דרושות מסג׳יסטיות יפות ואינ־טליגנטיות בלבד. 03-236537.

■ **מלחימות/מחוטות (נס־יון שנתיים) למשמרת שניה באזור חולון — 03-240207/8.**

● כתבנית לעברית + שליטה בשפה לאחר שירות צבאי — טלפון 03-612506.

● אקלמאיות + כתבנות לעו־לה לעבודה בעניינת שעות — גמישות טלפון 613506.

● דרוש פחח וצבעי רכב ב־עבודה 03-831198 לרציניים בל־בד!

● דרוש סוכן רציני לכירות כריות גוי 03-5512924.

● לסדר צילום סדרית עב־רית אנגלית מנוסה טל. 819816.

● מקומי מכירות ניסיון קודם עדיפות לבעלי רכב 03-459214.

● עובדים בלתי מקצועיים ל־תעשיית ואקום פורמינג — 775570 — „אכפקי".

● למשרד הפקות דרושה כו־כירה בעלת רכב טלפון 451147.

● דרוש מדפיס סולסילים אס גי.טי.18 5 ימים בשבוע — 03-652312.

■ **באולפני „כוכב נולד" דרושים זכרים מתחילים לצורך הפקת מחיר השתת־פות —.50 שקל בלבד ל־הזמנת מועד להקלטה — 155 03-227284 דיזנגוף ת״א.**

● דרושים/ות בחורים/ות — בעלי הופעה נאה כושר דיבור ושכנוע + רכב לעבודה ב־שטח הפרסום טל. 233573.

● סטודנטיות, תילות להפעלה לוקד בקרה ובחורים לסיור ב־רכב, בוגרי יחידות קרביות לפנות לכוקד אבינוח פלכה 23 ת״א לגיורא.

● דרושות פועלות לתלולדות לעבודה בחפירה לכפעל סכסי־סיל ברמת־גן, 03-7510213 — 03-7513520.

● דרושים פועלים לא מקצו־עיים לעבודה בכפעל סכסטיל ברמת־גן, 03-7510213 — 03-7513520.

● דרושים: 1. צבע רכב מ־נוסה, 2. פחח רכב מנוסה. נא לפנות לטלפון 9-7791117.

● לתיווך פקידה / מתמכת ו־רכב לשעות מפוצלות — 03-540133 הרצליה.

● קלדנית בעלת ניסיון, הכרה בכתב וידע בסיפול בכלים־שלם לעבודה לפי שעות, 03-422644 בין השעות 10.00—12.00.

● למסעדת אורלי באלנבי עובד לגריל עופות (אפשרות סוס־יוגר) 03-614012.

● לרוצאות והצי בתל־אביב דרושה למשרה חלקית כוכירה מנוסה טלפון 225070, בין 16.00—19.00 ובין 9.00—13.30.

■ **עוכר מקצועי: מעוניין להתקדם פנה ל„קידום" ב־הקדם השירות חינם — 03-222874, 03-225515.**

● לדינמוכיטור: 1. בוחני רי־שוי. 2. מכונאים לאחר שירות צבאי. 3. ככון פרונט טלי 03-335233 ...

● דרושים/ות צעירים/ות אצ־שיר גם כתלמידים/ות מוכשרים בציור אשרי 1 בשעות הערב 505444.

● ל„דנאל" מכונאי אחזקה לתעשייה עם נסיון בכבכשים. ...

■ **קופאים/ות לרשת שיווק לאזורים: רמת אביב, רבית השרון, רמת גן, תל אביב גבעתיים וראשון לציון — 03-240207/8.**

● למסעדת עובדים בתל־אביב דרושים עוזרי טבחים טל׳: 03-258936, 03-263120.

● למפעל מזון, עובדים/ות ל־יצור ואריזה „בגרי הרצל 146 תל־אביב; לפנות משעה 10.00.

● דרושות מסג׳יסטיות / מת־למדות בעלות הופעת נאה ו־ מרשימת 235501-03.

● בנות צעירות לעבודה מעני־ינת בשכר גבוה הכשרה במ־קום 03-238740.

● לחברת אלוני טלמנית על הדקם לחצי משרה 03-244269.

● למפעל לרהיטים דרוש רפד או רפד מתחיל 03-827876.

● בפסס ברצלנה עובד שיכוש־בפסס שעות גמישות. טלפון 052-448834.

● ל„נטלי" נגרות: דרושים: חפרים, עוזרי חשלום ... 03-820584.

● דרוש פחח רכב מקצועי למוסך משוכלל ברמת־גן ב־עבודה 03-786239 בבית 052-450703.

■ **לחברה בינלאומית ב־תחום חמידע העיסקי דרו־שים/ות במשרה קבועה צעירים/ות לעבודה מעני־ינת מאתגרת מודע. נדרשת שליטה בשפת אנגלית ו־עברית הבנה של עולם ה־עסקים ונכונות לעבודה מאומצת פניות בכתב בל־בד לת.ד. 20001 ת״א עבור ש.ה.**

● למפעל אלקטרוניקה בפ״ת. דרושות עובדות ייצור בעלות נסיון קודם להרכבה והחווט מעגלים ברמה גבוהה, לפנות לטלפון 03-900776 או 03-900773.

● דרוש עוזר רציני לענף מסשירי כתיבה + רשיון סלי 03-261003.

● פקידה טלפוניסטית + מס־ גיסטרית לבית הלקוח טלפון 03-7515288 — 03-786027 03-7511063.

● ל„חסמי" תעשיות בע״מ דרושים מתקינים לרלתות פלדה + רכב, תושבי האזור רצוי הכשרה תינתן למתאימים, טלי 03-803170.

● לחברת שיווק בשרון דרו־שים נציגים/ות מכירה, לעבודה גם בשעות הפנאי, משכורת + עמלות גבוהות 052-28255 לדני.

● דרושה מרכזנית עם נסיון למשרד פרסום מ־8.00—15.00 — 226853.

■ **לרפוס חזרקל דרוש דפס 03-375345, 03-378327.**

● לחברה לשילוח בינלאומי דרוש/ה פקיד/ת יצוא עם נס־יון של 3 שנים לפחות, הדפסה באנגלית חובה !!! משרה מלאה 5 ימים בשבוע 03-376658-9 — 03-376332-3.

● לחברה בקרית־אריה דרו־שים: מתחש״ב/ית מנוסה/ה — רצוי ניסיון בעבודה עם מחשב. ומרכזנית 03-9234052 מ־8.00—14.00 16.00.

● דרוש צבעי מומחה לצבי־עת צביעה למפעל בחולון טלי 5593108.

● למכון העתקות בחור/ה ל־חיתוך העתקות + עבודות שו־נות 03-221576.

● פועלי ניקיון למשרה מלאה/ חלקית באזור תל־אביב טלפון 03-228538.

● מנקות ניקיון במרכז תל־אביב — 03-228538.

● דרושה בחורה נחמדה לנקיון בקוסמי בחולון + לינה + משכורת 03-856102.

● ל„מאורי" — מתופרות, נסיון 3 שנים בתנאים טובים. טלפון 03-298038.

● סמרטנים בעלי יכולת שכי־נוע לעבודה במכירות בשעות הפנאי, הכנסה נאה למתאימים. 03-246091.

● מלונן מנוסה לעבודה ומי־נית בחברת תעשייתית בתל־אביב 03-615652.

● כוחות מלחים/ה עצמאי/ת ידע בהרכבת מעגלים מודפסים לעבודה בנתניה/בהרצליה טלפון 03-615652.

● צלם אוספט לעבודה בעי־תון יומי בשעות גמישות בתל־אביב 03-615652.

■ **ל„מופעלה־סאמי" הס־שירי פיסות ואיפור דרו־שות יועצות יופי בכל רחבי הארץ. הכשרה ת נתן למתאימות. תל־אביב 03-235229, ריג—גבעתיים 03-251577, קריאון—יהוד 03-356186, חולון—בת־ים 03-846253, ראשל״צ 03-941773, פ״ת 03-919904, רחובות — 08-483219, נת־ניה — 053-23138, אש־דוד — 055-31520, קרית גת — 051-881203, כפר־סבא—רעננה 052-23716.**

● למשרד תיווך בכיכר ה־מדינה דרוש/ה סוכן + בו־כירת — מנוסים 03-259905.

● למוסך בת״א דרושים מכו־נאים למשאיות דיזל ובנזין — 231524.

● למפעל לצורפות דרושים מלחימים עם ניסיון, תנאים טובים 03-730156.

● דרוש מקדם מכירות בחוד־שית למפעל לייצור נעליים — 03-831748.

● בוגרי שמיניות לפני צבא לעבודה זמנית בייצור לוחות שנה — 03-9224049.

● ברעננה לחנות חיות בית עובד בעל נסיון, 052-452962.

● החל מכבע לחגים ! כספר מקומות מוגבל —.1600 לחודש „גיוי" דיזנגוף 117.

● ל„דנאל" מחוטות וסלחי־מות בעלות נסיון בכעגלים מודפסים לעבודה במשמרות, — 055-32221, 08-455904.

● לחברת „השמרות" בסניפנו בתל־אביב פקידת חשבונות ב־משרה מלאה ... 03-706181.

● בנקה לדסוס בת״א כל יום בשעות אחה״צ עבודה קבועה 338157.

● לפרפאסו שינים פרטית בחו־לון דרוש אנדרוסים 5566451.

● למרפדיה בתל־אביב רפד מקצועי + ניסיון לעיצוב סלו־נים 03-827170.

● עובד חרוץ לשיפול בצמחיית חוץ ופנים בעל ידע ונסיון, רשיון נהיגה הכרחי 03-5322398 מיום א׳.

● לשחר אלקטרוניקה דרו־שים/ות עובדים/ות ייצור ובי־קורת 03-804079.

■ **לחברת הפצה ארצית המשווקת מוצרי אריזה ל־מזון דרושים סוכני מכירה מנוסים בעלי רכב מסחרי לכל איזורי הארץ — 03-234117.**

● לפרסום אריאלי דרושה מז־כירה/פקידת קבלה אדיבה ובע־לת הופעה ייצוגית לשבוע ספו־צל 03-246233 לאורנת מיום ראשון.

נקיונות

● לחברת יבוא דרושה פקידה רצוי עם ידע באנגלית ... ת.ד. 18148 תל־אביב.

● קורסים לעבודת תמלילים וכתבנות בתחילים השבוע „סים אגר סאונגר, בן־יהודה 21 א׳ ת״א 03-546022.

● לעשורד עו״ד דרושה מוכירה למשרה מלאה / חלקית — 03-622080.

■ **דרושה מוכירה בכירה לניהול אדמיניסטרטיבי של חברת מחשבים גדולה — 03-252384, 03-252383.**

● לחברת יבוא דרושה בחורה בוגרת תיכון, לעברת ערבית לחלקת כבירות, 03-542632.

● דרושה — ספיר מוכירות, חרוצ/ה ונבונה לחברת שיווק, 03-413424.

● לחברה, ליבוא ושיווק דרוש פקיד הבקיא בהליכי יבוא ושח־רור, חמישה ימים בשבוע, לפ־נות למאיר — טלי 371664.

● דרושה פקידה — מוכירה, הדפסה עברית / אנגלית + נסיון. 03-5462329, 03-445166.

● מוכירה, כתבנית אנגלית־עברית לחברה גדולה בתל־אביב 03-240207/8.

● דרושה פקידה מתחילה 9.00—17.00 בקביעות 03-825676, 03-819007 גם בשבת.

● „וכירי" מוכירה בכירה, עברית אנגלית, רצוי עסקחיבים אנגלית, באיזור הרצליה, — 03-5464514, 03-454651.

● ל„וכירי" פקידה טכנית, עב־רית אנגלית, בתנאים טובים — 03-5464514, 08-454651.

● ל„וכירי" קלדנית כנוסה על אי.בי.אם. 36 + ניסיון בהנ־ה״ח, רצוי באיזור הרצליה. 03-5464514, 08-454651.

■ **ל„שרוטל" תרבשי מק־צוע נדרש! תמלילנות, קלדנות, כתבנות לנרשמות השבוע 3 תשלומים ללא ריבית, תל־אביב 03-624144, כפר־סבא — 052-444342.**

● פקידה למשרה מלאה שפת־אם אנגלית, ידיעת השפה אנג־לית. נסיון בעבודה עם מלקם מבוחשב, שעות העבודה 8.00—16.30, הם שה ימים בשבוע. נא לפנות בכתב עם קורות חיים לת.ד. 20001 ת״א 61000 עבור פקידה אנגלית.

● כתבנית אנגלית, כמולה, נסיון בשיבוץ תמלילים ... 052-512748.

● לוסף כס פקידה + נסיון + ידע בהנהח״ש בהרצליה — 052-541243.

● דרושה פקידה בוגרת ב״ים ובעיבוד לאחר שרות צבאי — 03-822305.

● דרושה חניכה גיל 16—17 ידע בהדפסה הכרחי, 03-624345.

● ל„דנאל" כתבנית עברית־אנגלית בעלת נסיון 08-459302, 055-32221.

● דרוש/ה פקיד/ה בעל/ת ידע בסיסי בהנהח״ש לבנות להרחבה 03-611250.

● פקידה בעלת נסיון בסוכנות ביטוח. מ„שעיון ט261, 244245.

● פקידה / כתבנית אחרי שי־רות צבאי, בנות מלאה, למפעל אלקטרוניקה „פ״סר־סבא — 03-242431 כרכום.

● פקידה לניהול משרד עם נסיון, מ״גאו 8.00—16.00, חולון — 03-5596431.

■ **פקידה לחצי יום, לנר־הול משרד + הדפסה — 03-661617, 03-660237.**

● לחברת אריזה דרושה פק־דה להבלת קבלות שעית תעבורה מ־8.00—16.00 — 03-601246.

● לחנות ת בחולון דרוש/ה פקיד/ה מנוסה למחסן אביזרים לטלפון 03-571111.

● לא.סי.אי. סלקום בע״מ דרושות 2 כתבניות אנגלית־עב־רית + סלקם שעות העבודה 7.00—12.00 + יום ו׳ אחת 12.00—17.00 + יום ו׳ אחת לשבועיים. נדרשת הדפסה מעולה באנגלית ועברית ונסיון במשלוחי סלקם.

● מוכירה בעלת ניסיון בנו־הול משרד מזרה מלאה טל. 842656 בשעות הבוקר שרה.

● לעמדות כלליות במשרד די־מחסן מכירות לצכר „שאקור — 811831.

● לחברת „השמרות" ...

■ **דרושה פקידה + הנ־חש חובה. משרה מלאה. טלפון 371247 מיום ראשון.**

● למשרה מתיירת המציגה אתגר אני מחפשים אותך בעלת הידע הרב מעסיק בביטוח אלי־מנטרי מיום אי 03-731870.

● למשרד עורכי דין דרושה מוכירה למעבדת תמלילים מנוסה על מעבד תמלילים „ני״ 15.00 —8.00 מעבודות רצינות ומגו־רות בלבד מתבקשות להתקשר 03-294984.

● למכבדת שרות עצמי דרושה פקידה/קופאית לפנות לקרית עתידים בת״י דבורה הנבנאת בניין מס׳ 10 בנות שרת ת״א אוטובוס 28—23 בתחנה פרב־זית 15.00 תנאים טובים לפתי־איכות.

● לשיק מודל דרושה מוכרת פקידת מנוסה. 03-657186 — 03-659118.

● דרושה פקידה + נסיון ב־הנהח״ש, מחשב 8.00—16.00 — 03-791321.

● מורת תיכון בעלת הופעה נאה לעבודה במשרה מלאה — רצוי נסיון 751037.

■ **ללקוחותינו בגוש דן דרושות כתבניות עברית־אנגלית למשרות מלאות ו־חלקיות, לעבודה קבועה, בתנאים טובים. לפרט ם: אי.מ.אס. — 03-951422.**

● דרושה פקידה מתחילה ל־משרד בעור 03-791211.

● לחברת תקשורת סלקס — דרוש/ה דובר/ת אנגלית על בוריה לעבודת מספרות הדפסה באנגלית חובה 245191.

● לסוכנות ביטוח מוכירה מי־דית לניהול המשרד 03-223416.

● בחברת אלקטרוניקה לית ה־קניון דרושה פקידה למשרה מלאה 03-257.

● בעבדת תמלילים מעולה אנג־לית מעניינת בעבודה חלקית 03-786618.

● כתבניות עברית־אנגלית וכיו־בר תמלילים) לחברה גדולה בתל־אביב. 03-240207/8.

● לניהול כשרד לשרותי נקיון בנתניה דרושה פקידה מנוסה 03-721256.

● חכליליות מנוסות לעבודה מיידית תנאים טובים לכתאימה „תיגבור" 03-282357/8.

● כתבניות עברית ו/או אנ־גלית לעבודה וכנית מיידית לפי שעות „תיגבור" טל׳: 03-282357/8.

● דרושה פקידה־מוכירה להב־רה העוסקת בשיווק לפרויקטים בתחום התיירות. רצוי ידע בה־כותב על מחשב (קלדנות). טלי 03-204719.

■ **לחברה ברמת־גן פקי־דה מנוסה ידע בהדפסה עברית אנגלית עבודה מעניינת משרה מלאה — 8—728177, 720555.**

● לסוכנות ביטוח בנס־ציונה פקידה למכירה מלאה מוצלח נסיון בביטוח הכרחי, ידע ב־הפעלת מחשב, הופעה נאה — 08-464803.

● מוכירה מנוסה ואחראית. גיל 25 ומעלה, למשרד בהנד־סים, 03-223010.

● פקידה לחצי יום א. תעשית חולון, רצוי רשיון נהיגה — 5592343.

● מוכירה לכבון מחקר עברית אנגלית ניסוח והדפסה. ת.ד. 21010 תל־אביב.

● לאי.סי.אי סלקום בע״מ דרושות 2 כתבניות אנגליות־עברית + סלקם, שעות העבודה 7.00—12.00 + יום ו׳ אחת ל־שבועיים או 12.00—17.00 + יום ו׳ אחת לשבועיים. נד־רשת הדפסה מעולה באנגלית ועברית וניסיון במשלוחי סלקס. מועמדות תפניה בכתב לת.ד.

● דרושה פקידה/כתבנית אחרי צבא 03-285593/3/4 מיום א׳.

● דרושה פקידה למשרד ד־חק ידע בהדפסה, שעות העבו־דה: 8.10—15.00, 5 ימים. ה־עבודה כשורות ההשעות במשב אי.בי.אם. פרים. 03-441798.

■ **לחברה בת״א דרושה קלדנית לשעות אחה״צ כל יום החל מ־16.00 לכשך שעתיים עד 3.00 נא לפ־נות בכתב לת״ד 20001 ת״א 61200.**

● דרושה פקידה לסוכנות ביטוח עם נסיון של 3—5 שנים בניהול משרד + הנהח״ש לפ־נות — 0118 לדניאלה.

● לעורך סוכירה כתבנית מ־איזור ת״א 8.00—16.00 — 03-844184.

● לחברה להשקעות מוכירה עם נסיון בהפעלת הדפסיל + ידע בהנהח״ש, 03-223171.

● לחברה מסחרית בנכלי־תפו־סה בן־גוריון דרושה כתבנית באנגלית, שפת אם אנגלית, נסיון קודם 5 שנים לפחות, ידיעה כלאה בהפעלת טלקס. שעות עבודה 8.00—16.00 03-9711172/3.

● מוכירה בעלת ניסיון בני־הול משרד מזרה מלאה טל. 842656 בשעות הבוקר שרה.

● לעמדות כלליות במשרד די־מחסן מכירות לצכר „שאקור — 811831.

● דרושה פקידה לעבודה עם קהל. ידיעת טלקס, אנגלית מושלמת, לפנות לואן — 03-210121.

● פקידת מכירות לחנות רהיטים בדיזנגוף, משכורת + אחוזים, 03-226935 בין 14.00 ל־19.00.

● לעויר מוכירה לאחה״צ חצי־לילים / הדפסה — 03-260126 מיום ראשון.

● פקידת חשבונות ליום עבודה מלא, רצוי נסיון קודם בענף הכרזל — 03-212363.

● מוכירה חרוצה ואינטליגנטית + נסיון, ידיעת שפות עברית ואנגלית, רצוי הדפסה. יכולת ניהול מ״ם, 03-838110 — 03-223899.

● מעבדת תמלילים עברית, אנגלית, רצוי נסיון בחרד כיילן, חוג, תנאים טובים. „א.ה.ת.״ 03-280078.

● דרושה פקידה למשרד משעה 14.30 ועד 18.30 לחמישה ימים בשבוע הדפסה בעברית הכר־חית — 03-441505.

● פקידה לאחה״צ משעה 16.00—19.00, לפנות לחנר טלי 03-661779.

■ **לרדס מוכירות מכירות ידיעת עבודה על פי.סי עברית ואנגלית ניסיון קו־דם 5 ימים בשבוע 03-483211 מ־יום אי ליוקי.**

● למוסך בחולון דרושה פקי־דה למשרה מלאה, 03-5526641.

● פקידת יצוא שפת אם אנג־לית + סלקם למשרת חלקית + כלאה + הנהח״ש, 03-217776.

● לג.ג. בע״מ פקידה כתבנית ש״פ 9.00—17.00, בבת־ים — 03-860416.

● מוכירה לחברת שיווק בחו־לון ידי וחדשה באנגלית וכ־עבדית רצוי שפת אם אנגלית למשרה מלאה 6 ימים 03-5597440.

● פקידה לעזרה בניהול משרד הבוללת טלפונים + הדפסה — 052-34888.

● לעויר פקידה + נסיון + הדפסה במעבד תכלילים יומים בשבוע משמל — 03-656438 — 03-5116440.

● דרושה פקידה ידע באנגלית + הדפסה 7722 מיום ראשון.

■ **לרדם מוכירת שירות, ידיעת עבודה על פי.סי עברית ואנגלית ניסיון קו־דם 5 ימים בשבוע — 03-483211 מ־יום אי ליוקי.**

● לחברת ישראיסל (כיור) פקידת קבלה + ידע בהדפסה עברית ונסיון בקשר טלפוני, 5 יכי עבודה 8.00—17.30, לפנות ביום 15.9. 03-339712.

● לחברת ביטוח, עובד תקיה בעל נסיון גיל מעל 35 משרה מלאה 5 ימים — 03-630327 פרס ליום ו׳.

● דרושה פקידה + בוגרת מלאה ידע בהנהח״ש למישרה כלאת 03-201213.

● ברמת השרון דרושה פקידה לכישרד הפקות מ־9.00—14.00 ידע בהדפסה עברית ואנגלית — 03-403281.

● דרושה פקידה שליתה עם רישיון בחיגה סיה 03-611245 03-623861.

● בחולון דרושה מפעילה ל־מכונת אוליבטי אורים 1502 ל־חצי יום 880011.

● ל„ניניי" אופנת כלי מיסה, דרושה פקידה כתבנית. שעות העבודה 8.00—4.00 03-820569, 03-826644.

● למשרד עו״ד מוכירה — כתבנית מ־8.00, 14.00, הכלצות 03-232303.

■ **מוכירה מנוסה ודינמית להיפעול משרד בחברת רכב אתנרים, 03-291416.**

● פקידה/כתבנית (רצוי ידע בתמלילנות) במשרה מלאה ל־משרד רואי חשבון בת״א — 03-625950.

● לחברה העצשיתית לכ״ה מיאה 5 ימים בשבוע, בגישא משפים, פרשית לבעלי/ות נס־יון בעבודה כ״ל בסוף. לפנות לטלפון 03-447801.

● לכלון בעיר דרוש/ה חשב ספר + ידע בהנהח״ש. אפשרות למשרה חלקית 03-290814.

● לרצניים בלבד דרוש יוהל חשבונות בכיר לסוכנות ביטוח בר״ג, טלפון 735728, 7735728.

● למשרד הנוכים ברמת־גן דרושה כתבנית מעולה על מעבד תמלילים בעלת נסיון רציני ל־ת.ד 26 ר״ג תל־אביב 61392.

● למשרד לאה, דרושה פקידה עם ידע בהנה״ח חשבונות לנ־ה: כתבנית השבונית במשב אי.בי.אם. פ״ם 03-441798.

● מוכירה כנוסה לניהול מצרד אורייכים תיפס, ידע בהנהש״ים, ציבור תמלילים באנגלית רצוי. כתבנית חיבה, ללא ציבור, לפ־ות להשכר.

● אם את קלדנית (מכוח) בנוסה בהוראה הובר של הנ־חה... 03-288677, 8.00—14.00.

● ל„וירטי" חברה בענף ה־רכב בוכירה לבכליל לעבודה אחראית וכעניינת, שליטה ב־עברית ואנגלית + הדפסה, עם נסיון בהפעלת תרמטל + ידע בהנהח״ש... 7.9.86 ...

● לאופנת רובי בע״מ דרושה פקידה 6 שעות עבודה המתמ־צאת בניהול משרדנות ודוברת אנגלית — 812514.

● למשרד עו״ד, מוכירה־כתבנית כנוסה ליום רצוף — 03-201684.

● לחברת יבוא מוכירת צעי־סאית לניהול משרד + אנגלית וידע בהנה״ח, מ־9.00—14.00, 03-287984.

● ל„מאורי" — מוכירה מנוסה ועצמאית עברית אנגלית + הדפסה — 03-298038.

● ל„מאורי" — דרושות: קלי־דניות, פקידות, מוכירות ל־עבודות קבודות — 03-298038.

● כתבנית/מעבדת תמלילים עברית או אנגלית לעבודה ב־שעות גמישות — 03-615652.

● מוכירה עברית/אנגלית צעי־רה ואינטליגנטית לעבודה בתל־אביב, משרה מלאה 03-614550.

● קלדנית מנוסה בתחום ה־מלאי ובהפעלה מחשב של די־גיטל לעבודה בהרצליה 03-615652.

● למשרד רואי חשבון בת״א פקידה הנהלת עברית אנגלית, שעות עבודה 8.00—16.00 ל־ טלפון 03-661150.

● לצמתים פרסום בשילוש דרושה פקידה + הדפסה עד 14.00, 03-7513240, 03-7517960.

● צייתנית בעלת הופעה נאה לעבודות משרד 9.00—15.40 — 03-779326.

● למשרד עו״ד כתבנית מו־כירה מעולה ליום עבודה רצוף דרוש ניסיון קודם, רצוי ב־מעבד תמלילים, 485149.

● דרושה פקידה + ידע ב־הנהח״ש — 03-823436.

● לחברת שיווק באזור התע־שיה בחולון דרושים: 1. פקי־דת שיווק בכירה עם נסיון בעלת יכולת עבודה עצמאית כולל הדפסה עברית אנגלית. 2. פקידת כתבנית להתקשר — 03-44434444.

● פקידה + נסיון למשרד ב־הרצליה. פקודל, 03-5441320, 052-555512 ובערב 8855888.

● כתבנית מעולה עברית אנג־לית 8.00—15.00 לפנות לטנת 03-343310.

● כתבנית עברית אנגלית מעולה, 5 ימים בשבוע, יום עבודה כלא — 03-624418 — 03-615861.

● ל„כלייומר" בדיזנגוף־סנטר דרושה פקידה מנוסה עם ידע בהנה״ש לשעות 14.00—20.00 לפנות — 03-288007.

● לסוכנות ביטוח גדולה דרו־שה פקידה קלדנית למחשב (עם נסיון) להנהלת חשבונות. „מכדי לייק — 03-246746.

● דרושה פקידה כללית ל־משרה מלאה 5 ימים בשבוע, ידע באנגלית הכרחי, כולל הד־פסה בעברית. אפשרות קדום למתאימה עם מכבירה טל. 03-544054, צפון ת״א, „אלי־נה״ סוכנויות אלקטרוניקה.

● דרושה קלדנית להוצאה לאור, משרה שלמה, 03-376755 — 03-383541.

● לחנות סלקס מנוסה תנאים בדויים ס־ים, 7.10—16.30, 5 ימים — 03-337576.

● למשרד בתל אביב דרושה פקידה לעבודה משרדית טלפון 03-5562784/5.

● דרושה קלדנית לאחר שרות צבאי לעבודה במשמרות — 03-267777.

● פקידה לחברה תיירות שליטה באנגלית הדפסה כיור־ית אנגלית עברית — 230651 „עירי.

● כתבנית למשרה חלקית שפת אם אנגלית, ידע בעברית על מעבד תמלילים י.ב.ב. פי.סי. למשרה מלאה מוכירה עברית אנגלית + מעבד י.ב.ב. פי.סי. הוכנה א—ב „פרסופל" דיזנ־גוף 203 ת״א, 232667, 238140.

■ **הקהל ...**

● דרוש מנהל חשבונות בכיר עם נסיון בסוכנויות. טלפון: 03-221901/2/3.

● פקידה ב / פקידה חש־בונות כנוסה, לעבודה מיידית, „א.ז.ת.״ 03-203052/3.

■ **דרוש מנהל/ת חשבונות מנוסה בעל/ת יוזמה טל. 03-243415.**

● לחברה בעשייה לכמיה ...

■ **למפעל פריג מנהל/ת חשבונות סוג ד׳ עצמאי/ת למשרה כלאה — 790279 — 793100.**

● למשרד רו״ח דרוש/ה בנהח״ש, ניסיון בתקבולים ו־תשלומים — 03-444104.

● מנהלת חשבונות סוג 3 בעלת יכולת עבודה עצמאית למשרד יועץ בס בפתח־תקוה שעות עבודה 8.00—13.00 03-9234751.

● דרוש/ה עוזר/ת למנהל״ חש־בונות בעלי סוג ג, לפנות ל־שמעון 03-243187.

● למשרד — מנהלת חש״ח סוג 3 + נסיון למשרה מלאה — 03-243110.

■ **לדלתא שיווק דרוש/ה מנהל/ת חשבונות סוג 2 ב־משרה מלאה, נסיון שנ־תיים לפחות. מקום המשר־דה — קרית אריה, פ״ת, 03-9231582; לפנות לנחמה בין 9.00—13.00.**

● למשרת מלאה כולל עבו־דות פקידות והנהח״ש, 255263.

● לחברת הנדסה בתל־אביב דרוש/ה מנהל/ת חשבונות צעיר/ה לעזרה בכל נושאי הנ־הח״ש. נדרש נסיון של שנה לפחות. לפנות בכתב עד לכוון ת.ד. 24007 תל־אביב.

● דרושה מנהח״ש עצמאית — עדיפות ידע באנגלית 03-371911 02-351422.

● לחברה מסחרית בת״א — דרוש/ה מנהל/ת חשבונות סוג ב׳ בעל/ת נסיון 03-224343.

● שוטר־סל — למערכות ה־ראשי בפתח־תקוה דרוש/ה — פקיד/ה להתאמת ספקים עם נסיון, לפנות לכר דוד פורך — בית שופר־סל, רחי רוטשילד 49 פתח־תקוה אוטובוסים: 49, 50, 51, 63, 66.

■ **לרדם פקידת הנהח״ש סוג 2 ניסיון בפי.סי. 5 ימים בשבוע 03-483211 מ־יום א׳ ליוקי.**

● דרושה קלדנית פיליפס לחי־קנית רוריה בידר ! תנאים מי־צויינים ! 03-577334, יעקב.

● למחלקת הנהח״ש של חברת ריבוכית דרוש/ה בנהח״ש/ת — בעל נסיון של שנתיים והתי־אמות בנקים, ותשבונות הוצאה והכנסה טל. 814905 מיום א׳.

● לחברה בת״א דרושה מנהלת חשבונות + נסיון 03-5944093.

● לחברת הובלה דרושה פקידה עם ידע בהנהח״ש, למשרה כלאה 03-7514242.

● מנהל/ת חשבונות סוג 2 + נסיון בהכנת סטכורת, — 03-21419, 058-23113.

● לסוכנות ביטוח גדולה דרושה מנהלת־חשבונות (סוג 3) עם נסיון בבנק, שפולי, 03-23474.

● בפית מנהח״ש/ת מתחיל/ה וקלדנית + ידע בכחשב אי.בי.אם. 03-5913186.

● לרפס חינוכי גדול דרוש/ה מנהל/ת מחוז משכורות עם נס־יון של 3 שנים 03-5414348 לפ־נות לירון.

● פקידה — הנהיה סוג 3 + ניהול משרד עדיפות לבעלת רישיון נהיגה יתקע כיוורק — „כתבנית העצמתי" 03-5349143 — 03-5411.

גירה/חכירה

● ל„מיזמיזם" תופרת כוולים מעולה, במקום — 5 ימים. 245636.

● לגדעון אוברונו בוטיק דרו־שים/ות תופרים/ות גזרנים/ות עם נסיון באופנות עילית לפנות א׳—ה׳ 443418/9/0.

■ **למפעל גדול במרכז ה־ארץ דרושים גזרנים ועוו־רי גזרנים, 5 ימים בשבוע תנאים טובים וכל התנאים הסוציאלים 8—836266-03, בבבגיסטי 7 (פינת סלמה 69) ת״א.**

● לגדעון אוברון בוטיק דרו־שות תופרות מנוסות לאופנה עילית המסוגלות לקבל עבודה בבית לפנות א׳—ה׳ 443418/9/0.

● דרושה תופרת דוגר מקום „סטראל־סטלי״ גמלת־כצימין 17 קי״ב 03-363482.

● ל„הלנה" שרותי קונפקציה דרושות תופרות כ צבועים ל־זינגר, שעות עבודה גמישות, 654039.

■ **ל„רונן מודל" דרושה תופרת מנוסה לסורלים, לעבודה קבועה בתנא ם מעולים — 03-681554.**

● דרוש טרן/ית בתנאים טו־בים לטריקויות רהיטים — 03-833397.

● למפעל קונפקציה בפתח־תקוה תופרות לכל סוגי ה־מכונות, תנאים סוציאליים כל־אים. הסעות באזורי פתח־תקוה, לוד, רמלה והסביבה — 9223567.

● דרושות תופרות לוינגר ו־אוברלוק טלפונים 822681 — 355690.

■ **ל„רונן מודל" דרושה מודליסטית מנוסה לפו צעיר בתנאים מעולים — 03-681554.**

● לולאות למתחרים ותופרות יד דרושות עובדות לפסמך ל־בגדי נשים — 03-578020.

● תופרות זינגר ואוברלוק דרושות למפעל ידוע לבגדי נשים, 03-444683.

● לרונן־לי בגדי ים דרוש גז־רן מנוסה + המלצות — 03-825139.

■ **ל„מלחי" בת־ים מקצו־עיות לבגדי־ים תנאים מעו־לים — 03-381860.**

● לרונ״לי בגדי־ים דרושה תופרת כוללים מקצועית — 03-825131, 03-239906.

● לרונ״לי בגדי־ים דרושות תופרות מנוסה/כתלמדות — 03-825131, 03-239906.

■ **לגדעון אוברון רמת־גן 12 דרושה תופרת דוגמאות לבגדרים, גזרנים ועוזרי חדר גזירה 5 ימי עבודה. תנאים מעולים להתקשר מיום א׳, 7511627/9.**

● תופרת לוינגר, קונפקציה לנשים, מחיר גבוה כתבוק — 03-280560.

● דרושה מודליסטית לקוי־צעיר + נסיון למשרה מלאה בנשרא.

● תופרות ומתלמדות, תנאים מצויינים, למכירה מכונת אס־רם 03-375836.

● „ניבה" דרושים: 1. עוזר/ת גזרן 2. תופרת דוגמאות 3. גהצן/ית. 4. נשר/ת לאריזה. לפנות לדרך יפו ת"א 03-651455 ,25.

■ לגוטקס דרושה תד־מן/ית בעל/ת נסיון רב, תנאים מצויינים לפנות ל־מכ"א — 03-337725.

● עובדות לאוברלוק ווינגר 5 ימים, שכר גבוה 03-442441.

● „נץ" דרושים: תופרות וינגר ואוברלוק ומתפרות ל־מריגים — 03-323147.

● דרושות מודליסטית מעולה, תופרות בית מעולות, למתאימות תנאים מצויינים. „טריגה בע"מ שמלות נשים ונערות בני־ברק" — 03-782941.

■ לאופנת א־קס מיקס דרושות תופרות אוברלוק ווינגר תנאי שכר מצויינים 820895.

● דרושות תופרות לקונפקציה תנאים מצויינים, 03-662283 — בדוי שלמה.

● דרושים תופרים/ות לקונ־פקציה חליפות לגברים + גהצן, תופרים מכנסיים במקום. 03-834437 אופנת „אלי־לנד" דרך יפו ת"א 44 תל־אביב.

● לברנר אופנה תדמיתית עם ידע בהכנת גזרות והגדלות לבגדי נשים, נסיון של 5 שנים בתעשיה תופרות מעולות לחזר דוגמאות 5 ימי עבודה ללוסיאן — 03-661494.

■ למתפרת טריקו ע"י כל בני שלום תופרות לכל ה־מכונות תנאים מצויינים למתאימות — 03-659672.

● לסלון לאופנה ברי"ב דרושה תופרת מוכחת טל. 03-767328.

● דרוש/ה עוזר/ת גזרנית ל־משרה מלאה, דרושים עובדים לתפירת בגדיים למשרה מל־אה — 03-821531, 03-824240.

● למפעל סריגים למחלקת סריגה דרושים: סורגים/ות ו־מתלמדים/ות לפנות לחיים חן טלפון 332218, או רחוב דאם 4 (פינת בן־אביגדור) תל־אביב.

■ למכירה מכונת תפירה תחליה לקטל מסוג ארנס חדשה בהזדמנות 03-835151 לקוני.

● לבוטיק „סוויטי" תופרת/גזורת לאוברלוק בדדר תנאים מצויינים למתאימה. 03-546190

● „משי סלף" בע"מ דרוש/ה מנהל מתפרה בעל ידע בגיזרה תנאים טובים למתאים — 03-828947.

● לבית"ר לסריגה דרושות תופרות לאוברלוק וינגר ולול־אות, למתאימות תנאים טובים. „עופר" — לבנרה או ת"א בין 16.00 ל־10.00.

■ ל„מודה" תעשיות דרוד־שת תרמנית בתחילה — 03-341827 מיום א' לדינה.

● תופרות מקצועיות מודלים ואונפקציה, שכר גבוה טלי 03-518470 ובבית 03-661416.

● תופרת מקצועית + מוד־ליסטית מוכשרת + גהצנית, אווירה נחמדה 03-446251.

● מעצב/ת אופנה מוכשר/ת ובעל/ת טעם + נסיון לת.ד. 16466 ת"א ל־746.

■ לשכונה ניר־צבי דרוד־שות תופרות מקצועיות ל־עבודה במשרה מלאה שכר חולם ותנאים סוציאליים מלאים — 08-220777 לבוא אום.

● תופרת מנוסה לעבודה במקום ותופרות + אוברלוק + וינגר ומתפרות למכנסיים ותולצות טאואנס.

● גהצן/ית מנוסה אסשרי סו־סיונר תנאים טובים 287822.

● תופרת מנוסה לעבודה משתנית בשעות גמישות טלי 03-471156.

● „מים" גהצנים, עבודות גמר ולולאות גזרנים, תופרות דוגמאות לחדר מודלים. טלי: 03-7515134.

■ ל„עדין־כריסלדי" רח' לבונית 30 ת"א, דרושות תופרות אוברלוק ואפרם ליום עבודה מלא, תנאים טובים + סוציאליים.

● לאופנה פסה דרוש/ה עוזרת לגזרן עם נסיון + סו־עלת מוכחים על לכונה לולאות וכפתורים 03-654229.

■ למפעלי גוטקס בבני־ברק, רמלה ובקרית־מלאכי דרושות תופרות מקצועיות, כל התנאים הסוציאליים, ארוחות צהרים במפעל הס־עת מאורגנת מהבית. זה הזמן להצטרף לגוטקס ו־לקבל קביעות 03-337725, 055-81880, 08-246290.

● לאופנת נשים אקסקלוסיבית דרושות תופרות וינגר מעולות לבגדי ערב 03-712458.

● לאופנת פסה דרושות מת־פרות מעולות 03-654229.

● ל„שיריס" דרושות תופרות מעולות לוינגר ואוברלוק — תנאים טובים למתאימות מיוחד ואווירה משפחתית 03-827120.

● תופרת אוברלוק ווינגר ל־עבודה קבועה או חלקי 03-824094.

● בית מלאכה לקונפקציה — מחפש תופרת מעולה 655818.

■ לגוטקס דרושה תופרת דוגמאות, 5 ימי עבודה ב־שבוע, כל התנאים הסוציא־ליים, 03-337725.

● לסטודיו ליין דרושה גזרן/ית מודליסט/ית בעל/ת נסיון — 03-823028.

● דרושה מעצבת מודליסטית לאופנת נשים וסריגים + נסיון 03-820636.

● דרושה מתפרה ל־2000 חול־צות טריקו כל שבוע כל ה־שנה, 03-839270.

■ למתפרת אביבה תופרות אוברלוק ואפרם, תנאים מצויינים, בן־עזרית 12 יפו — 03-812635.

● תופרות־בית דרושות למפעל לבגדי נשים 03-378804.

● למתפרה בת"א דרושים תופ־רים/ות תנאים ושכר מצויינים 03-284055.

● לאופנת „אלנה" דרושות — כתפרות וחופרות למקום — תנאים טובים 03-658128.

● עובד/ת וינגר במקום ו־בבית ומתלמדות. אפשרי 6 שעות ביום 03-370781.

● תופרות למפעל „רים תע־שיות מורגנים" אפשרות לעבודה חלקית 03-5514448 (רמי).

● לברנר אופנה מתפרות רצי־נות ומסודרות עבור חולצות, מכנסיים, ג'קטים לנשים כמו־יות גדולות איכות ליצוא — 03-6601127 לוסיאן.

● ל„הריקמה" תופרת אסלק־ציות מקצועית, אפשרי חצי־משרה 03-624141.

● ל„יונית" אור־יהודה — תופרות בית ומתפרות לתפרו־לים ספורטיביים, תופרות וינגר במקום 03-345175.

● דרוש/ת תופר/ת וילונות מקצועי/ת למשרה חלקית — 264247.

● תדלנית עם נסיון בגזירה לס־טודיו לאופנה טלפון בערב 03-425790.

● פע לתו"ל על חשבונכו — דרושים במשרה מלאה תופרת ועוזל/ת מתפרה, מועל עם רשיון בלי שישי תנאים מיוחדים „דבורית" בת ים 5513224.

● דרושה מתפרה ל־2000 חול־צות טריקו כל שבוע כל השנה 03-839270.

● דרושה תופרת למכונת לו־לאות ישרה תנאים טובים טלי 03-335855.

● מודליסטית מעולה בגזרה שנקר לקו צעיר + גזרן טוב 03-345615.

● דרושים: תולגית, מעצבת, תופרת דוגמאות קונפקציה „רשורי" 03-632487.

● „אנגליטה" תופרות בית מקצועיות + אוברלוק + מוכ־נים + רכב לכל הארץ טל־ 03-745698.

● דרושות תופרות מקצועיות ל„רחיטר קוברי" בתנאים טובים 03-822953.

● דרושים/ות פועלים/ות לי־ריגל + גזרן מקצועי בתנאים מצויינים 03-384101.

● דרוש גזרן + עוזר גזרן תנאים טובים 03-798888.

● למתפרה בבת־ים דרושות תופרות, להתקשר מיום א' טלי 03-556484.

● תופרות לאוברלוק ווינגר — תנאים טובים „מריוט—פוקס" 03-572616, ליד תחנה המרכזית.

● מכונאי מכונות תפירה ל־אחזקה ועזרה בניהול מתפרה „טריקו פוקס" 03-573235.

● לשרית ספורט בת"א דרוש עוזר גזרן לטריקו 03-631928.

● ליצרני אופנה וטקסטיל ניכ־יון צ'קים במחיר נוח 03-601754.

● דרוש/ה ג. מיטמר (לעבו־דה קבוצה) למכונות סריגה לו־לות.2) סריגים (ועבודה בגושי מרות) לפנות ל„משי־סלף" — סלמה 44 ת"א 03-828947.

● „סמינה" דרושה תופרת וב־זג (וינגר) ותופרת אוברלוק — 7519462.

● דרושה תופרת למתפרית ל־משרה מלאה 03-834779 בשעות העבודה.

● דרושה תיפרת מקצועית ל־כלי מיטה כמאורים 650889 — 344701.

● למתפרת תגיב תופרות מעו־לות + יתום ביח, תנאים מעולים 3784113.

● ל„ניליר" אופנת כלי מיטה, דרושות תופרות וינגר, אובר־לוק ועבודות יד טל 03-814064.

● ל„מים" גהצנים, עבודות גמר ולולאות גזרנים, תופרות דוגמאות לחדר מודלים, טלי 03-7515134.

● תופרות באווירה נעימה וב־שכר גבוה + לכונות למכירה 03-429546.

● לאופנת „מים" מתפרות ל־חולצות תצאית מכנסיים ובלוי־זרים. 03-7515134.

● ל„קרול־ליין" תופרים/ות מנוסים/ות במקום ובבית, תנ־אים טובים 03-613847.

● תופרת מקצועית תנאים טובים לכתאימה 5511908.

● לאופנה רובי בע"מ דרו־שים: תופרים/ות מקצועיים/ות למכנסי גברים בתנאים טובים אפשרות להשתכר עד 1000 ש"ח לחודש ויותר טלפון — 831991, 830332.

● דרושות תופרות וינגר ואו־ברלוק מעולות ל־5 ימי עבודה בשבוע באווירה משפחתית חמה, 03-227110, 03-417160.

● לביה"ר לסריגה דרושה תו־פרת מומחית ל„קסלי" תנאים טובים „עופרי" — לבנרה 18 ת"א בין 10.00 ל־16.00.

אירוניה

● לכוללכו שנקר, שנקר 61 חולון, דרושה מוכרת מנוסה לחצי משרה.

● לבוטיק אקסקלוסיבי בפתח תקוה מוכרות מקצועיות טלי 03-909128, 03-907231 בית.

● דרושות מוכרות למוגון לי־כועדון „הקליק" 03-284403 — 03-730453 — בערב.

■ לחנות דינמיק בקניון רמת־גן דרוש מוכר/ת מ־נוסה למחלקת צילום תנ־אים מצויינים למעוטר/ת המתאים! פרטים במקום.

● בחור לעבודה שעות 7.30—17.00 להלבשה בסיטואאות טלי 831877, 824992.

● לאפנת „ניבה" דרושה מו־כרת מנוסה למשרה מלאה לפ־נות לדרך יפו ת"א 25. טלי 03-651155.

● דרושה מוכרת מנוסה ו־מנומסת מעל 30 טלפון — 03-287547.

● דרושות שתי בחורות ל־מכירת בטלפון בין השעות 16.00—20.00, „רב בריח" הכלך ג'ורג' 67 ת"א בימים א', ב', ג' בין 10.00—13.00 יהושוע / רסי.

■ לפרוייקט פרסומי יוק־רתי דרושות/ים נציגות/ים מכירה עד גיל 25. כישו־רים: תעודת בגרות־חובה. יוצאי צבא עדיפות לקצי־נים. רכב — עדיפות למת־אימים/ות שכר גבוה ו־עבודה מעניינת טל. 03-5403256, 03-4563198.

● לחברה גדולה ליבוא אישי לרכב דרוש איש מכירות צעיר ודינמי לעבודה אחראית ומעני־נת למתאימים שכר גבוה לראי־נות: „יוריס" ברחי בן יהודה 97 ת"א ב־5.9.86 14.00—16.00 וב־7.9.86 14.00—16.00.

● דרושות מוכרות לחנויות אופנה בעלות הופעה נאה דוב־רות שפות 03-445353.

■ מוכרות לאופנת בגדי עור בגבעתיים ראשל"צ, נתניה, עדיף נסיון — 03-243036.

● דרושה מוכרת למספריה ב־ראשון־לציון מ־9.00—16.00 טלי 03-9612057.

● מוכרת מנוסה ואחראית ל־מחלקת לבגדי נשים, נסיון + המלצות למשרה מלאה, 823141.

● מוכרת לחנות בדיזנגוף סנ־טר, תנאים טובים, טלפון: 03-289621.

● לחברת בלדרות לקדום/ת מכירות, תנאים טובים למתאי־מים — 03-5491881.

● דרושה מוכרת צעירה ו־מנוסה לחנות אופנה. לפרטים: 03-296268.

ספרים

● דרושה תלמידה למספרה, תנאים טובים, בצפון ת"א — 03-452608.

● חולון !! דרושה ספרית מעו־לה תנאים מצויינים, 03-5463160 03-228520.

■ קוסמטיקאית ספרית מניקוריסטית מניקוריס־טית פדיקוריסטית, בעל־לות נסיון לעבודה עצמאית במכון יופי בבת־ים — 08-438200.

● דרושות מתלמדות פניקסטיות השופטים 8 נווה־אב־ים — 03-346960 ! בשבת. 052-553694.

● לחברת קארין דרושים/ות ספרים/ות להדרכה עם נסיון בכל אזורי הארץ — 03-9234322.

● דרושה ספרית מתקדמת לסלון „סוראויה" ליום שלם, 03-240906.

● דרושות פניקסטיות וספריות לשתי מספרות בהרצליה ובפרו־בין 03-703856.

● בהרצליה למספרה, ספרית + פניקיטות מנוסה תנאים מצויינים ! 052-555011.

● דרושה מתקדמת + ספרית פאניסטית ל„אוריים־טייל" רמת־גן 03-774655.

● „לסטודיו מה בלי ספרית מומחית לכלות פניסט/ית חד־כיר/ה + פקית קבלה + הו־פעה. 03-237348.

● למספרת אורי בחולון דרו־שים ספרים/ות פניסטים/ות, — לתלמידות, 03-849168.

● דרוש/ה ספר/ית פניסט/ית מתלמיד/ת תנאים טובים, טלפון 481585.

● בחולון דרושות דחוף ספ־ריות + פניסטיות מעולות — 844554.

חשמלאים

● לגרכו לטכנולוגיה ח'נוכית חשמלאי מוסמך עם נסיון ב־אחזקה, 03-422524.

● ברעננה דרוש לסף גנ'נים לסף טרנספורמטורים מקצו־עיים, 052-26414.

■ חשמלאי רכב עם נסיון — תנאים מצויינים למת־אים 03-338173.

● איש אחזקה לכיבנים + רשיון חשמלאי + נסיון בקי־רור לעבודה קבוצה „א.כ.א." 03-263487.

● למוסך דרוש חשמלאי רכב לשיפוץ סטרטרים ואלטרנטורים 03-618250.

● דרושים חשמלאים מוסמכים ועוזרים מאזור תל־אביב וחולון 887369.

● ל.ג.ג. בע"מ דרושים חשמ־לאים בעלי נסיון 03-614416.

● עוזר חשמלאי להתקנת משר־בות חשמל ותקשורת במוסדות. 344412.

● לחברה לאספקת ציוד הנדסי דרוש חשמלאי/אלקטרונאי לתי־קון רתכות ארגון/סי־או־2, ומנ־רסורים, טלי: 01-796658 להת־קשר, בשעות 10.00—14.00.

● חשמלאי רכב מקצועי בעל נסיון, תנאים טובים — טלי 03-782458.

● חשמלאים מנוסים לתעשייה, זמניים — קבועים, 03-337578.

● דרוש חשמלאי למפעל באזור לוד—רמלה, לאחזקה כללית ו־חשמל, 08-226652/3 ובערב טלי 055-91331.

● לחברת קבלנות דרושים ל־עבודה בתל־אביב חשמלאים + נסיון ורשיון, מסגרים 336547 בעבודה.

● דרוש חשמלאי רכב לניהול מוסך (טוהסון) טלפון 814389.

● חשמלאים לחיווט לוחות עם נסיון, חולון 03-5592451.

● דרושים ראשי צוותים בעלי נסיון ורשיון חשמל 03-743328, 03-737156.

● דרושים חשמלאים בעלי נס־יון 03-723320, 03-737196.

● חשמלאי־מוסמך + רשיון נהיגה רצוי נסיון בתקשורת — 03-471948.

יהלומים

● לטיימרים דרושים קבלנים לחצי אבן, ואבן שלמה ופוס־לים לכל החלקים, 7519146.

● יצרן עגולות רצינ + המ־לצות לחמש מסק לאבנים בינו־ניות ומעלה — 03-7512978 ב־בית.

■ למפעל בפ"ת דרושים קבלנים למיופר ם + בנמום 03-907002, 03-900801.

● דרושים קצוות למטה ובריג־יול למעלה ולמטה תנאים טובים המקצוע 9 ת"א — 03-529495.

● ברילייאנט לכתה רוסיות, ברי־כוכבא 78 פ"ת, יחיאל טלי 03-5148693.

● קבוצה לעגולות מחפשת ספק גלם 03-444258 בערב ימת.

● בליטוש — מתלמדים ו־מקצועיים, הצעות מפתות — ק־דוש' 03-225545.

● פועל ברלנדיר למעלה אב־נים בינוניות עבודה קבועה — 7514741.

● דרוש מנסר טוב לאבנים יפות, עבודה קבועה 1864951.

● דרושים קבלנים לסיימרים ובגטים קטנות ברכפלד — 216131.

● דרושים ברלנדירן למעלה ולמטה טלפון 499999.

● מעוניין לקבל תלמידים ל־ביטוש וניקור יהלומים — 7902289.

● דרושה לגלגלת מקצועית ל־מפעל טוור בתנאים טובים 7519018.

● דרושים פועלי אחכנס מקצו־עיים לאבנים גדולות + כלום 7510882.

● לעגולות קטנות ביולנד למעלה + למטה, תנאים טו־בים 03-376681.

● לטיימרים !! דרושים קבלנים לכל האבן + פועלי לוח רונ־דיסט ישולמים 03 827636.

● חוכים מקצועיים לאבנים קטנות 20 בקרט 03-7516157 — רוה.

מחסנאים

● לחברת טקסטיל בפ"ת דרוש עוזר מחסנאי דינמי ואחראי. 03-9223585.

● דרוש עוזר מחסן לביתים לבררים מ.צ.ג. רח' פרץ 32 תל־אביב לפנות במקום.

● מחסנאי טכני למחלקת חל־קים מנוסה בציוד חקלאי — 03-250269 לחיה.

● מחסנאי מנוסה, לעבודה מיידית, תנאים טובים, „א.ו.ת" 03-203052/3.

● למפעל מתכת גדול דרוש לחסנאי לניהול תוצרת גמורה ול־כלוחים עם נסיון. לפנות לעדינה ביום ראשון 03-803217 או 03-803170.

● לחברת הפורה למכוניות דרך פ"ת 76 דרושים מחסנאי חלקי־ חילוף עם ידע באנגלית ועובד נקיון. לפנות במקום לדני עינר.

עוזרות ומטפלות

● אוריפר, למשק בית + ילדה + מגורים. ברמת־השרון טלי 690971.

● אור סר, שני ילדים + בית + מגורים, תנאים טובים 911780.

● בהרצליה־פיתוח לניקיון ו־בישול 5 ימים בשבוע תושבת האזור המלצות הכרחיות טלפון 03-693149 אחה"צ.

■ כנני־צהלה אשה אחר־אית לנקיון הבית וקבלת ילדים מגן וביה"ס שעות נמשיות 5 ימים, 03-482131 בערב.

● דרושה עוזרת 4, עד 5 פע־מים בשבוע ליום עבודה מלא בהרצליה ב' טלפון בשעות העבודה.

● בהרצליה פיתוח מטפלת חמה עם/בלי לינה.

● מנהלת משק בית ל־5 ימים בשבוע בנוה־מגשים.

● בחורה נחמדה אחרי צבא לעזרה בבית + לינה, תנאים טובים.

● ברמת־השרון עוזרת ל־3 ימים 16.00 — 12.00, טלפון.

● ברמת־השרון אשה לבישול וקבלת ילדים מבית־ספר עם או בלי נקיון.

● דרושה עוזרת בית ברמת־השרון ל־3 בשבוע, המלצות.

● לגן שנתיים 4 פעמים ב־שבוע בשעות הצהריים.

● בהרצליה פיתוח מטפלת אח־ראית לעבודות בית קבוע ל־שעות 11.00—14.00, 5 פעמים בשבוע.

● בתל־ברוך משק בית ו־בישול, 5 פעמים בשבוע, בבית — בעבודה.

● ברמת־גן בחורה אחראית למשק־בית, חודשית, 15.00.

● ברעננה רצינית לא מעשנת למשק בית + טיפול בילדים + לינה, לא בשבת.

● לי"ב בהרצליה תצעירה מ־10.00—12.00, 5 ימים בשבוע.

● מנקה לשעות הערב, 2 פע־מים בשבוע.

● דרושה מטפלת לחצי יום ברמות־צהלה לילדה בת שנה.

● ברמת־השרון, אישה לטיפול בילד + עבודות בית 11.00 — 14.00.

● ברמת־השרון, עוזרת פעמיים בשבוע + המלצות (אפשרות בישול).

● מטפלת מנוסה ברמת־אביב ג' לתינוק 3 פעמים בשבוע.

● בנאות־אפקה מטפלת לתי־נוקת + ילדת בגן, בערב.

● בר"ל עוזרת + בישול פעמיים בשבוע.

● דרושה בחורה לניהול משק בית כולל בישול ונקיון מ־8.00—14.00, אפשרות ל־5 ימי עבודה בשבוע.

● בשכונה ליד תל־השומר דרושה אשה לעבודה במשק בית + טיפול בילדים בגיל 4 פעמים בשבוע, 8.00 עד 2.00 לא בשבת.

● בהרצליה מנהלת משק בית 4 פעמים בשבוע 8.00—14.00 + המלצות.

● דיור חינם + משכורת עבור עזרה לנכה אחה"צ.

● סטודנטית / קיבוצניקית ל־טיפול בילדים אחה"צ 3.00—7.00.

● בחולון ק. ב. ג. מטפלת מנו־סה + המלצות למשרה מלאה.

● עוזרת למשק בית 3 פעמים בשבוע מ־9.00 — 16.00 בנווה־אביבים עם המלצות, 450 ש"ח לחודש.

● מטפלת צעירה ואחראית + המלצות, לילד בן שנה.

● ברמת־אביב עוזרת 4 פעמים בשבוע.

● בשכון־דן, עבור 3 ילדים בבי"ס 12.00—18.00, 14.00—12.00.

● דרושה אופ־אר לא לינה להתקשר.

נהגים

● נהג אחראי היכור לאחר צבא לחברת שיווק.

● דרוש נהג/ת בעל/ת נסיון בכל אזור ת"א ב־ערבים.

● לחברת יבוא דרוש נהג ל־עבודה יומית, ת.ד. תל־אביב.

■ דרושים נהגי משאיות מקצועיים בעלי נסיון לרכב בכל כולל נהגי טרלרים (הוביפלנדו) „שי תעבו־רה" 03-761321, 03-747841, 03-761359 בשעות 9.00—15.00.

● נהג לחברת הוביה, לא ב־שבת.

● דרוש נהג רציני, נהגת/מחלקה לאחר, כוח, בין, טל.

● דרוש נהג רשיון ג' שיתווך בשבוע מעבר ליו"ש, 12.00.

● נהג רשיון ב' לחברה, נעבודה קבועה בעורך ביותר.

● דרוש נהג לאמרי, אוטובוס 10 — 12.00.

● נהגי אוטובוס בעלי רשיון נהגי מונית פרטית.

● נהגי ליוליות עם רשיון להסעת נוסעים לעבודה על ביצות עם קבינות במוות, עבודה קבועה, תנאים טובים.

● דרוש נהג עם ניסיון.

● דרוש נהג ת"א עם משאית בל־מחנה.

● דרוש נהג משאית חשבאורי תל־אביב עד גיל 35.

● דרוש נהג לתורה בכל הארץ + רשיון ב' בית.

● דרוש נהג צעיר ונכון בגבול אוטובוס בית.

● דרוש נהג משאית ! סבל ! נסיון ! לעבודה קבועה.

נגרים

● נגרים לגנוסים (בתוכיה) יתרונה עבודות בליניכה, איזו־ חות | הכוות בתנאי שכר טובים „תיבורי".

● סופרים מקצועיים לנגרות כנוך בפסין, תנאים טובים טלי.

● לנגרית בבניין ליד תל־אביב דרושים: נגרים אפשרות לסו־סיונרים בשבת.

■ לעמינת ניר צבי דרו־שים נגרים מקצועיים ל־עבודה במשרה מלאה, שכר חולם, ותנאים סוציאליים מלאים 08-220777 לכח־אום.

● דרוש נגר לנגריה מ־ל הבגויות.

● דרוש קוריסוריאיין לעבודה קבועה תנאים טובים.

● דרוש מקצועי לעבודות פורנירה ותוכניות בבת־ים.

● אחה"צ, ליד בני עלויה בי־ביה"ס + בישול.

● דרושים עוזרי נגרות ו־נגריה מקצועים ובלתי מקצועיים, אזור התעשייה חולון.

● דרוש עובד לנגרית ריהוט מסורי, עבודה קבועה.

● דרוש נגר מפעיל לכונות תנאים טובים למתאים.

● מעוניין בקבלנות + מכו־נות הנכים.

● לארגז צריפון נגרי בניין והיטים מנוסים.

● למתבנר פרס באזור דרוש נגר בעל נסיון.

● למפעל ברלת גן, נגרים מקצועיים, למתאימים תנאים מצויינים.

● למסגר „ריחה" דרושים נגרים מנוסים.

● דרוש נגר מקצועי לרהוט.

● דרושים נגרים, תנאים טו־בים למתאימים.

● נגרים מקצועיים לנגרית רהיטים בבני ברק למתאימים תנאים טובים.

● נגר דרוש לנגריה בחולון לעבודה קבועה, ל־5 ימי עבודה.

● דרוש נגר מקצועי טלפון ולאחר העבודה.

● דרושים בקרית אריה נג־רים מקצועיים בתנאים טובים.

מחשבים

שרותי אחיות

המשך הצעות עבודה בעמוד 3 בחדשות

חיפה

מכוניות

● חיפושית 1300 68 במצב טוב מחירון 04-892663.

הצעות עבודה

● דרושים רתמי מיגוש ל־מכון לבריאות השן בחיפה 04-666354/5.

באר־שבע

הצעות עבודה

■ לחברת יבוא מוצרי חש־מל ביתיים דרושות מזכי־רות (מעל גיל 30) עבודה ברשתות בבאר־שבע טלי 03-201622.

● למכון שלה — מראיינות ל־סקרים בבאר־שבע, דימונה, קרית־גת 03-240969.

דירות

● הצעה שאי־אפשר לסרב לה! בעמר, ב־21 תשלומים טלפון — 057-956386.

● וילה חדשה טרנית מפוארת + טלפון חצי דונם כולל פר־גולה באזור וילות רח' מצדה באר־שבע טל. 03-889385 — 057-417758.

אשדוד

דירות למכירה

● אזור ד' אשדוד, 3½ משופ־צת, ק"ב. 055-57389, 02-815111.

הצעות עבודה

● למכון שלה — מראיינות ל־סקרים באשדוד, אשקלון, קרית־גת 03-240969.

נתניה

דירות בשכר חודשי

● דירת 3 חדרים חדשה בקרית נורדאו + טלפון + ריהוט — 03-621469.

קבלנים

● בהזדמנות לכניסה מיידית: דירות 4 חדרים ודירת גנסיית אחרונה 5 חדרים + מרפסת — 03-256404.

הצעות עבודה

● נציגות מכירה/יחסי לפרויי־קט פרסומי מלית הופעה נאה גיל 25 — 40 שכר גבוה למת־אימות 03-235698.

דירות

● בנאות־שקד, דירת 3, יפה פיה ק"א 052-83877, 052 551336 052-78198.

● 3 חדרים, אזור יוקרתי, מיי־די בנתניה 053-40653.

איש אחזקה
לבתי"ס שדה:
א. אילת ב. מעלה אפרים
נסיון בעבודות אחזקה. משרה מלאה.
מגורים במקום.
נא לפנות ל: א. אילת 058-72021 (צחי).
ב. מעלה אפרים — 02-941344 (ניצן)
עובד/ת נוי
לבתי"ס שדה:
א. אלון תבור ב. הר הנגב
נסיון בגינון, רצוי רווק/ת
בעל/ת רשיון נהיגה.
משרה מלאה, מגורים
במקום.
נא לפנות ל: א. אלון תבור — 067-67798 (נושון)
ב. הר הנגב — 057-88616/5 (קורין)
החברה להגנת הטבע

הלוח הכללי
הטלפון לא מפסיק לצלצל

למרפאת שיניים
בתל־אביב
דרוש
רופא שיניים
בעל נסיון של
5 שנים לפחות
לראיון פגישה נא
לטלפן 03-651815
03-662884

לחנהלת חברה
דרושה:
1. מזכירה
6 שנות נסיון
2. מזכירות
אחה"צ

בתי כנסת

● בית כנסת יוניון קולג', מכון ליב, ירושלים, תפילות בקבלת שבת ב־10.00 תפילת שחרית.

קבלנים

● בבצלאל !!! דירת פאר בת חדרים, 242854, 222758.

וילות ובתים

● בבקעה, בית ערבי מיוחד, 3 מ־ר, שקט, 100,000 טל 03-47...

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

● 4 מבשרת זאב + גינה 28,000 + ק"מ 218435 מעולה, 361614.

● בקטה 4 ק"ב, מעלית ומחסן 68,000 „הנאמן יוני" מלדין 232581.

● בהזדמנות בנווה יעקב 4 מפוארת ומרווחת 32,000 „הנא־מן יוני" מלדין 232581.

● ברמות/ושופט 4 חדרים ק"ב 67,000, „עמ־ער" 816833 (מלדין).

● בנות יעקב 4 משופצת + מלולת + סורגים 02-857811, 34,000.

● תלפיות / ההזדמנות 4 גדולים + 3 מר־פסות 02-246160, 68,000.

● משק — סומפוגב 4 + פ"א + חצר גדולה 02-434830.

● ביפה נוף + 4½ + מרפסת + מחסן מסודרת 120,000 !! מומי עוני + 5½ מרפסת מסודרת מיידי 249247.

● בבית הכרם 4 + פ"א סוו־דרת + מרפסת 82,000 !!! ב־רמת שרת 4 + פ"א + מחסן + מרפסת מפוארת 90,000 249141.

● בציאון בארנונה (ביתר) 4 ק"ב + מרפסת 91,000 !! בבקעה 4 חרשה יפהפיה + נוף 90,000 249247.

● בגילה 4 + פ"א + מרפסת מסודרת !! בקרית שמואל 4 + מרפסות + נוף, שקט 110,000 249141.

● בהר־נוף ב' דירות 5, 4 חדרים (בסטנדרט גבוה) 02-224181.

● 4 בבנייני יובל גד גבעת שרת 03-914364, 02-915948.

● ציי רסקו 4 גדולים ק"א + כיוונים, „תיווך ג. א. ש" 02-637283.

● בגילה 4 ; 53,000 בגילה 4 + מרפסת — 67,000 תיווך „ג.א.ש" 02-637283.

● תיובת המחברה 4½ בורנו נות־יעקב (601) מסודרת טל. 892873.

דירות למכירה 3-3½ חדרים

● בבית שמש, בגבעת־שרת 3, מסודרת, אנרגיה סולרית, מציאה! 02-915314.

● בבית־שמש רמת־לחי 3 מסו־דרת ק"א 08-459361 ובערב 08-413554.

● בגילה 3, 81 מ"ר קיר, הס־קה, מחסן, 02-768513.

● בבקעה דירת 3 חדרים מסו־דרת נוף מרהיב 715328.

נתניה

שכירות

● בבית וגן, באיזור דתי, 3 + ס"א, דודי"ש, ארונות, 421639.

● בפ"ת, 3½, ק"א, מסודרת + דוד"ש, ארונות, 423050.

● בפ"ת, 3½ + פ"א, ק"א, שטופת שמש, 420639.

● בהזדמנות !!! בברוכיל, עליון 3 + פ"א, מסודרת, גמיש, 02-414046 (1).

● בניקור, מרווחת, 3, ק"ב, מרפסות, נוף, הסקה, 711464.

● בבקעה, 3 חדרים מסודרת ומשופצת + דוד"ש, 719860.

● בעוזיאל, 3½, עניקת, מסו־דרת, כיונים, מרפסות, 76,000 431818 (2).

● 3 במעלות־דפנה, ק"ב, מר־פסת גדולה, שמורה היטב 02-815017 (2).

● 3 בנווה־יעקב, קיר + דוד"ש 48,000 ש"ח, 02-853214, בחול.

● ברמות א', 3½ + ס"א, ק"ר, מיידי, מסודרת, טלפון 02-867546 (2).

● בקרית־יובל, באולסטונגר, 3, ק"ב, מסודרת, 02-430232 — 02-419445 (2).

● במבשרת, 3 ק"ב + ארונות, דוד"ש, מוארת + רשיון בניה, 02-343150 (2).

● בבורוכוב, 49, קרית יובל, 3½, ק"ב, סיגרי, אפשרות בנייה. לפנות למשפחת וויצ־לבסקי (1).

● 3, בשורן, מסודרת, משופ־צת, 02-558743 בוקר, ערב — 02-412249 (2).

● בנוטפה, 3½ ק"ב, מוחבת ומוארת, במצב מצוין, טלפון 02-410256.

● 3 בנוה־יעקב, 409/14 + ארונות + דוד"ש, ק"ב, מסו־דרת, 850948 (2).

● בית וגן, שיכון חסכון, 3½, הרבה שילולים, 54,000 — 418782, בחול.

● בארמון הנציב, בדרנר, 3 + פ"א + דוד"ש מסודרת, טל. 717453 (2).

● במעלה אדומים, 3, רח' מנחלים, 35,000 דולר, „היכל נכסים" 02-218396, 02-240701 (1).

● במעלה אדומים 3 + פ"א ק"א + תוספות 02-351073 ב־חול.

● במעלה־יכנת 3 אחה"צ טל' 02-242211, 02-613678 בבוקר לא בשבת.

● ק. יובל 3 פ"א, מוורנית, נוף 48,000 דולר 422840.

● ברמות מורגנטאו 3 ק"ב + מרפסת ומחסן „הנאמן יוני" מלדין 232581.

● בנווה יעקב (רסקו) 3 מסו־רת מיידי 27,000 „הנאמן יוני" מלדין 232581.

● בגבעת הצרפתית 3 חדרים דרומית משופצת 53,000 „עמ־ער" 02-816833.

2-2½ חדרים

● בתלפיות, 2 + מרפסת סגו־רה, דוד"ש, ק"ב 02-713545.

● בארמון הנציב, ק"א, 62 מ"ר !!! ברלות, ק"א, 52 מ"ר, 31,000 !!! 231913, „סיטי נכ־סים" 231913.

● בבנין חי, 2½, ק"ב, אפ־שרות בניה, 28,000, 423682 (1).

● 2 משופצת, ק"ב, אפשרות בנייה ביעקב ברגר, 430367.

● בקטמון, הנוטרים, מיוחדת, 2½, 30,000 דולר, „היכל נכ־סים" 02-240701, 02-244396 (1).

● 2 בקטמון הישנה, לשיפוץ כניסה פרטית גינה „המשרד ל־נכסים" 243231.

● ברחביה 2 ק"ק + מרפסת גדולה + גינה + אפשרויות 634961.

● בתמורים, 2½, ק"ק, חצר, בסבה אפריקאי, 56,000, טלי 02-532403.

● בגילה אדומים 2½ + נוף 27500 !!! בגילה 2 + מחסן ק"ב !! 35,000 249141.

● בהמיסדים 50,000 !!!, בטמאי 45,000 !!!, ברוממה 33,000 !!!, ברמות 30,000 !!!, בקרית יובל 24,000 !!!, „סיטי־נכסים" 231933.

● בקרית מנחם 2 חדרים אפש־רות להרחבה תכניות מאוש־רות 03-9360287.

1-1½ חדרים

● במבואל־הנביא, דירת חדר / אפשרות ל־ב חדרים, 420128 בחול.

● ברחביה, קרית־שמואל, דירת חדר, ק"א + הול, יפהפיה, 02-814749 (2).

● בקטמון הי דירת חדר ק"ק 17,000 הנאמן יוני מלדין טלי 232581.

דירות מרוהטות

● 3½ ריהוט וטלפון, רצוי זוג מבוגר, טלפון 03-324158.

● בתלפיות (גלעדי) בית, 4 + חצר, מיידי, 02-760887, 02-661154.

● דירה 2 חדרים מרוהטת ב־מרכז ירושלים + הסקה, — 02-414989.

● ליד התאטרון, 3, ערבי, + טלפון, הסקה ביתית 02-639391.

● 2 בקרית־משה, 3 בבית־הכרם, 3 בקרית־מנחם + טל־פון, 248337.

● בנוה־יעקב (בכדורגים) 1½ מיידי, אפשרות לתקופה ארוכה 02-851322.

דירות בשכר חודשי

● ברמת שרת 3 חדרים + מעלית + דוד"ש לתקופה ארו־כה, 835353.

● בבית הכרם 4 + מחסן + גינה, הניה לתקופה ממושכת, 524529.

● בארמון הנציב 3 + טלפון + ארונות, 534181, 941464 — לא בשבת (2).

● בגילה ב' 1 ,יפה ק"ק + דוד"ש + הסקה + גינה — 766491.

● בוקה דתית דוברת אנגלית 3 ברוממה + טלפון — 02-663047.

● בגילה 3 ק"א + טלפון אפשרות לריהוט חלקי — 02-144683.

● בית הכרם, 2 גדולים, ק"ק ריהוט חלקי 532480 בחול.

● דירת חדר ליד שוק מחנה יהודה, אפשרות לטלפון 243377.

● בשכנת זאב, 3 ק"ב + טל־פון + דוד"ש, אחה"צ — 02-812546.

דירות להחלפה

● „בראשל"צ 4 מרוחת ופ־שוכללת, בתמורה דירה בירו־שלים, 02-522526 (2).

חנויות

● בנילה למסירה מיידית חנו־יות בגדלים שונים, „גדי שלום" ציון הכלכה 4, טלי 02-227775, 02-223840.

● „צפרת הבירה" 3, בבית הצרפתית 2 חנויות למסירה מיידית (ניתן גם להשכרה) „גד" שלומציון הכלכה 4, טלי: 02-223840, 02-227775.

● להשכרה !!! בשוק חדש, בית־ישראל, לכל מטרה, מיידי, 02-663266 (2).

● 2 חנויות צמודות לכירה אלקנה תל ארזה 02-810910, 053-12726.

● לחשכרה חנות מכולת בבית גן + מקרר מסחרי למכירה 432494 מ־14.00.

משרדים

● להשכרה בבית משרדים ב־מרכז העיר חצי קומה הכוללת 14 חדרים, מיזוג אויר מלא, מעליות. 219366.

הצעות עבודה

● עובדת מעל 40 + המלצות לחנות ספרים ומתנות 532611.

● לחבר 225154 דרושים: 1) כתבניות ומעבדות תמלילים, עברית ו/או אנגלית, 2) פנחלי חשבונות 3—2, 3) כסגרים ורי־תקים.

● דרוצים מורים לפרוייקט חי־נוכי בשעות אחה"צ 02-221913.

● לחבר דרושה אקדמאית ל־ענף כוח־אדם לעבודה קבועה. 225154.

● לחברה בינית — עורך/ת עריכה והפקה, הבעת סובה בכ־תב, כושר ארגון וביצוע, יוז־מה, נחרה. רצוי שפות בסי־שות : 02-722263.

● לנגריה רהיטים בעוסרה נגר מקצועי 02-978834 — 02-976883 בחול.

● דוולות יופי לפיספלת פאם מוצרי איפור (טיפוח). טלי 02-247291.

● „חברה לפתנסים" דרושה בזכירה במשרה מלאה ידיעת טובה בהדפסה ויכולת לעבודה עצמאית טלפון 630770 בערב.

● למשרד אדריכלים דרושים: 1) אדריכל/ית (2) שרטט/ת 02-247624/5.

● עובד + רשיון להחסן סור־מ״קה ופירוק 02-661599 לא בשבת.

● לסוכנות ביטוח דרוש/ה פקיד/ה עם נסיון בענף ה־ביטוח !!! למשרה מלאה עם סיצול !!! 02-231106/7.

● דרושה דוולת מכירות לבי־צרע ברוקות שוק ויצירת קשר עם לקוחות 224228 9.00—15.00.

● פקידה כתבנית למשרד עורך לשעות הבוקר ו/או אחה"צ — 240632—3.

● אשה למשק בית פעמיים בשבוע. בנסיון בחולון. 361667.

● לאקים — לילדים בחינוך המיוחד דרושות: מטפלות כרופאות בטיפוח ופיזיותרפיס־טית 02-232633.

● מזכירה למשרד עורך, ידע בעיבוד תמלילים ודוגמכול 634599.

● דרושה במשלה סוכנת לשי־בוות במלון ב־כשב ורב־רויחה המולה למלבשת מעלה אלה־ון בפרטים: הגד טל. 02-226915.

● דרוש מוכר לחנות כלי עבודה ונשלמים 225828, 02-248280.

● לחברת יבוא ושיווק בוון דרוש סוכן רציני ודינמי + עבר מסחרי, למתאים תנאים מעולים 02-246897.

● למוסד בנקאי בירושלים — דרוש פקיד/ה, דרישות התפקיד השכלה אקדמאית מלאה בכל כלה או במנהל עסקים, ידיעת אנגלית על בוריה, ידיעת שפות נוספות — יתרון. המועמדים המתאימים מתבקשים לפנות ב־כתב לת.ד. 7202 ירושלים.

● למפעל גדול דרושה פקי־דה כ"א, רקע בהנהלת חש־בונות — עיצוב.

● כתבנים/ות רקים/ות ל־ניהול תיבונית, סוציולוגיה, דתית ילדים חריגים — טלפון (כשעון) 02-533521.

● נכבנ/ית להנהה"ש 6 שעות עבודה מינימום 531201.

● פועלת ניקיון לעבודה בס־דים אחה"צ ב־3121.

● עובדים להחסן חומרים ומ־ריכה, בעלי השכלה של 10 שנות לכור ומעלה 521201.

רגאל

רחי יפו 03, 227105, 236377

● דרוש טכני טעסה למשרה מלאה בתעשיה 5 22.

● מיקרויצולוגיה ס.א.ר לבי־רה מלאה + נסיון.

● כיסאים הואל ראשון ושני לעיבודות מלאות בתעשיה — 226377.

● מזכירת עברית + הדפסה טובה מאור. 03-231125.

● לשרותי כללית דרושות עו־בדות נקיון וטוסדים לימי חמשי ושישי, תנאים הוגנים : 02-245312.

● למכון דרושים/ות עובדות/ים נקיון ופקחות לאחה"צ/לפנות אחה"צ 244477.

● למפעל „תלפיות חרשת לצי־דרושים 1) מנהל עבודה בכיר ומעולה בנגרות רהיטים, נס־יון וידע במחשבים 2) פקידה לניהול משרד, כולל ידע בקל־דנות 714656.

● לבצלאל דרושה עובדת ל־הנהה"ש במשרה מלאה, רצוי ידע בביצרת סקים במחשבת דרגת ביר—ייח טל. 223081 — 232220.

● למכון ישראל, השיגוגון 19 דרושים מראיינים, לפנות במ־קום ביום ראשון בשעות 8.00—15.00.

● דרושה בתבנית מעולה, אפ־שרות לשעות גמישות 243423 (בבוקר).

● ברחביה עוזרת מנוסה + בישול + המלצות ל־3 פעמים בשבוע, 638678.

● למשרד עורך גדול, משב־דת תמלילים מעולה, 224631/4 — 341105.

● „ביתי" דרושות קופאיות לעבודה במשמרות, טלפון 248521, 52165 —.

● מטפלת בגבעת־מורדכי + עבודות קלות + בישול 12.30—16.00 02-666979.

● מפעיל מחשב משמרת לילה קלדנית + נסיון, טלפון — 02-245521.

● בהר־נוף, לעבודות בית, 4 פעמים בשבוע, 12.00—16.00 521940.

● למלון גדול דרושה מנהלת משק, ססיון, המלצות, בערב לא בשבת 02-319496.

● דרושה מזכירה לניהול מש־רד בחברת קבלנית, משרה מל־אה. לטלפן 512716 בין 8.00—13.00.

● לנוערים — קורס דוגמנות „הוליוודי" ברמה בינלאומית „בטרנו כללי" 02-242760.

● קורס דוגמניות בהדרכת קארין דוגסקי ברמה אירופאית 02-242760.

● צעירים לפני גיוס לעבודה ומניה. 527634 ובערב 523924.

● לנוירה לסניף ירושלים של חברה מסחרית למשרה מלאה. הדפסה עברית פיתה, שליטה באנגלית ונסיון קורס הרכתיים 245676.

● למוסך רנו חשמלאי רכב, נסיון הכרחי, תנאים טובים ל־כתאים. 248801, 226491.

● אשה לעבודות בית, פעם בשבוע (יום חמישי), בגבעת־ אלנם. 714352.

● אשה לבישול וניקיון כל יום 10.00—15.00 635568.

● לסוכנות ביטוח פקידה בעלת נסיון בביטוח למשרה מלאה 224186, 2211146.

● ליא.אר.אס. רח' אבן ישראל 5, 243253 אינסטלטור, צב־עי רכב, מפעיל דודים ראשי לחדרי הסקה, רתכי ארגון מעו־לים, מסגר רכבי בעל נסיון, תנאים טובים.

● דרוש דמס מקיפה לבסס־ליס טל 02-87321, 02-271427 03-708623.

● מוכרות לאופנת בגדי עור בירושלים עדיף נסיון — טלפון 02-248825.

● לארמונ דרושים עובדים רצי־ניים, משרת מלאה, לפנות ל־אורה רח' סלחבן 15.

● לחברה להשכרת רכב פקידת בכירות ידע אנגלית ועברית רשיון מעל שנה רצוי רקע בענף התיירות 02-661749.

● פועלי ייצור נסיון בתעשיה (במסגריה) 5 ימי עבודה + ארוחה „תיבנה" 02-240438/9.

● כתבניות בבנות התמלילים קלדניות ומפעילות סלקס עב־רית ו/או אנגלית לעבודת מיי־דית לפי שעות „חיבור" 02-240438/9.

● למפעל אלקטרוניקה בירוש־לים העוסק בפיתוח דרושה פתיחה. ידע בקריאת סכימות ונסיון בעבודה עם אקדח ליפוף. הבחר לנכנה: עבר מתית של. 02-710494.

מטפלות

● אשה לעבודות קלות ובישול 4 בקרים בשבוע — 690358.

שומרים

● למוסד ציבורי דרושים מאבטחים עד גיל 35 לעבודה בפש־ מרות בתאים לסטודנטים תנאי שכר סובים לפנות עם מסמכים ותמונה לדורקיון בירו־שלים רחי הסורג 3 ירושלים כל יום בין השעות 16.00—19.00 לשרים פניות טלפוניות לא יענו.

ביקוש עבודה

● מורה לחינוך מיוחד, מעוני־ינת בהוראה / הדרכה, לבוקר, 02-663457.

עסקים

● אגדה, רבע גליון מיא, בולטי"ים קופונית, 02-514710, 02-531539.

● ציור לרפוס הירכבה 2/1 + אותיות + חיתוך + הוראות 02-173557, 02-431072.

● בעזין בוינגה ס־1969 ב־מצב טוב + מספר, 02-722806.

מכוניות

● אודי 80 1300 ס"אל 1981 מצב מצויין 660249.

● סיטרואן „ג'י־אס־אי" 83 + תוספות 53,000 ק"מ שנית טלי 02-915219.

● סוד, 18, יד שניה, טסט ו' צבע — 9,600, 03-432650.

● פיאט דבר 1974 אוברול עבו־רה 02-527576 בית 02-241411.

● סיטרואן ויזה 83 40,000 02-631619 במצב מצויין.

● סובארו סטיישן 4X4 אוטומ־טית, מונן טסט לשנה טלי 02-416201 אחה"צ.

● חיפושית 1300 1972 חצי אוטומטית 434092, ובעבודה — 532450.

● סובארו 1983 38,000 ק"מ כחדשה, במחירון 716319.

● אסקונה 5 1984 35,000 ק"מ ביוחדת תוספות 218423 — 244018.

● פיג'ו 504 סטיישן 1980 ל־רציניים בלבד, 245282, 855480.

● קורטינה אל 1300 1982 כחדשה + טסט לשנה 433128.

● מאסאס 82 אוטומטי כצוי־נת מוכה 62,000 ק"מ 02-419380.

● רנו 5/3 1983, יד ראשונה, 31,000 765919.

● פיג'ו 304 72 במצב טוב טלי 861943.

● פיאט 127 1978 במצב מצו־יין, מחירון, 723158.

● אוטוביאנקי ג'וניור 80 ק"מ 4600 דולר טלי 78,000 02-424171.

● פיג'ו 304 73 אחרי אוברול, מכני טוב. 02-414046.

● רנו 18, 1984 מזגן + תוס־פות, פיוחדת, 02-713563 — 02-661741.

● פיאט 124 סטיישן, 1974, במצב מכני מעולה, 413161.

● פיג'ו 305, 1981, ראשונה, יפה, 36,000 ק"מ, 02-713161.

● סובארו 1981, 78,000 ק"מ, 231365, 240074.

● פיג'ו 1124 1981 שנייה, טסט, 532963, ובעבודה — 660116 אלי כהן.

● קורטינה ג'י.אל. 1982, יד ראשונה, + תוספות, במחירון. 02-711649.

● גולף 1500, אוטומטי, 1982, הניה, 77,000, מחירון, טלי: 02-226944.

● סובארו 84 + היסל + טסט במורת 1101 כצויינת 02-619889.

● רנו 12 דלתות 1979 סטיישן כצוינות במחירון 810291.

● 305 אס.אר. סוף 80 מצב מכני מעולה + תוספת מזגן 02-413501 בחול.

● רנו 5 להיקאר 1984 שחורה + מזגן + טסט ראשונה 26.000 ק"מ 02-226491/2.

● גולף 1981 5 דלתות ראשונה + טסט 80,000 ק"מ טלפון — 02-226491/2.

● רנו 11 1986 ראשונה + טסט כחדשה 02-226491/2.

● רנו 14 1979 שנית 67,000 ק"מ + טסט כצויינת טלפון — 02-226491/2.

● ב.מ.וו. 315, 1981 + מזגן אפשרות החלפה — 02-382464 — 02-864193.

● חיפושית 1300 שניה 1974 צבע + טסט 02-272557 — 02-421072.

● פיג'ו 304 מודל 72 לפנות אחה"צ 4.00 עד 7.00 02-221762.

● להתלבה בוולה יותר, סובא־רו 1600, 1980, שנית 02-410438.

● פיג'ו 127/3, 1982, 60,000 + טסט 224848 666154.

● סובארו 1300, 1981, 70,000 שנית, שמורה — 02-344808, 02-344587.

● סובארו 1979 אוטומט + מזגן, 76,000, טסט לשנת טלפון 818368.

● פיג'ו 1300, 1982, 48,000 ק"מ, טיפלי 718008 — לאחה"צ.

● פורד קורטינה, 1300 אל. 1982, כחדשה נדירה. 433128.

● פיאט 124, 1974, סטיישן, אוטומט, במצב טוב 433128.

● פיאט 127 מודל 1978 במצב טוב טל. 619680.

● פיג'ו 104, 1983, כביש 1124 כמחירון, שנית 335520.

● פיג'ו 304 סטיישן 1979 מצב מצויין + טסט 410872.

● רנו 9 ס. 1983 — 60,000 מחירון כצויינת 02-352648.

● פוניה 3.5 1982 ג'י.אל. מצב טוב, טסט 664349.

● אאודי 80, 1600, ג'י.אל. 1982 + מזגן + כית אוטומט כחדשה 02-763919.

● קורטינה ג'י.אל. 1600 1982 אוטומטית, ראשונה 02-245542.

● פיג'ו 104 1982 1124 לצויי־נת 02-694441, 02-719265 (ב־עבודה).

● פיג'ו 1976 204 מצב מכני מצויין 423444, מרסי.

● פורד קורטינה 1976 מצב אל אוטומטית שמורה 829910.

● סמאס 1974 128 טסט לשנה 661553.

● סיבא 1600 אוטומטית 1978 טסט לשנה 411522.

● בהזדמנות !! 131, 1600, 75, אחרי אוברול + הוצאות — 02-342263.

● חיפושית 1103 74 דגם 88 ריהאי. 663119, 660519, 826711.

● אוטוביאנקי 1978 ; פיאט 127, סטיישן — 1971 446398.

● פורד סרוויס דיזל 89, מצב מכני מצויין 911841.

● פיג'ו 86, חדשה לנגרר — 02-723147, 02-721064.

● דוזי ג'י.אל.ס. 1979 שלו־שית 145,000, 8250 ש"ח — 02-668855.

● 127 בבנינה 1985 ראשונה 20,000 מספלי + היסל — 02-915228.

● פיאט 5 — 127, 83, דדיו־טיים, אושקה, כחירון — 02-420678.

● סובארו 1300, שלישית, טסט לשנה בה רון 02-914386.

● סוזוקי ס.ד. 1982 56,000 מסאלי, במצב חדש, 02-813173.

● טיאס טורה 1984, ראשונה מהשכרה + טסט 02-717159, 02-525626.

● ג'יפ 1300 מסאלי סטיישן + היסל לשנה 50,000 ק"מ שמורה 423896, 584110.

● איביזה 7/GL ראשונה כחד־שה 14,000 ק"מ + תוספות — 761875.

● ק"מ 127 28,000 81 מצב מצויין טל. 344314.

● פיג'ו 1124 104 1984 מצוי־ינת ראשונה 591940 704246.

● קדט 1300 אוטומטי 1982 ראשונה 31,000 שמורה 02-528027.

ביקוש רכב

● מעוניינים בלינוביס 309 — ארוך 5 תלוונות 1983 במצב טוב במזומן, 02-823088.

● מעונייני בסטר גולף־קומפ 1984 גם כתבורה 02-664542.

בתי"ס לנהיגה

● בהזדמנות חלבו 244, ג'י.אל.אי. שאן, אוטומט + טסט, כחדשה !!! 02-822444, ב־בית — 02-811891 ש.יום־דאגי.לה.

חוגים

● ויו־יונה — דרמה לשחקנים ולכתוגנים אדם־ספירא — 713421 (ערב).

וידיאו טייפ

● הקודם זוכה וידאו שרש כחוד דגם 930, 619136, 621129.

מתרבות קול

● קומפקט דיסק סוני דייד אף חדיש ביותר 03-741541 לא ב־שבת.

כלי נגינה

● לכבירה כנבר ואקו דיינ־אקיוד + גיטרה סנדר סטרטו־קסטר. 02-914161.

● פסנתר אנגלי לתחילים, 450 דולר, 415277, לא בשבת.

● צ'ילו לגוילה עבור טולן — טל. 02-271282.

שרותים

● מו — שרותי גינון צחת גנבים מיכתה 864163, 411(2).

חקלאות

● פילים תורים ללול פרגית בתשלוכים ש.ש. פיכלים — 055-82494.

מרקסורים

● לכבירה לתהרונ + מזגים קטן, סנת (158, 851050 (1) 856888.

שיפוצים

● כרצפות רצפים, חומרי אי־טוב, לבני ובוקים, כלס, סיד, א.ר. צבוע, חומרי בנין ה־תעשיה הלסיות, 716643.

קופה רושמת

● קופה רושמת חדשה מאריה בהזדמנות 539192.

מציעים למכירה

● וידאו בהזדמנות, מטונלל, כחדש 1300 ש"ח, ד.א.ג'.יא.82. 03-913291 (2).

● מיטה חדשה מיוחדת + מזרן, 637995, בשעות 20.00— 22.00, בחול. (1).

● „בהורהה" — בדים דבריו־סים לפובה, כילות, ציוד ל־מתאות ולספורט, תיקון אות־ליב, שקי שינה ותרמילים, נחלת־שבעה, ריבלין 22, טל. 226665 (2).

● ארון קיר, 4 דלתות ולוסת עוצר כמולה, 02-666263.

● טלוויזיה סוני 27, כחדש טפרי + כונן, כפרשה קנון — 524443.

● לרגל נסיעה מקרר אמות, מכבירי חשמל, ותבורה — 02-662367.

● אנציקלופדיות : עברית, — יודאיקה, יעמר, כוונית, שמו־תים, ויילונות, 521472.

● פיסלנים לצנרת מים, כרי־בים וצם, כלונ אויר ל־מכונות קירור, כלי עבודה, ביק הידרואלי, ארונות פסר, — 02-248383, 02-242334.

● טלוויזיה צבעונית 27 + מכונה כביסה לירר קריסטל — 394818.

רפוי והרזיה

● מסאצ'ים לנשים וגברים — אפשרות לבית הלקוח, תאום מ־ראש 02-432591.

בת זוג

● יהי רחית אקדמאית נאות בגנית 25 בתתאימים לנישואים „ליאחי" 02-631994.

● אלמנה 35 נאה ומבוססת בתתאים לנישואים „ליאחי" 631994.

בן זוג

● רוזק 25 בטבל ונאה נבת־אינת לנישואין. „ליאחי" — 02-631994.

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | כל לוח חיפה והצפון

המשרד הראשי: סירקין 25 חיפה טל. 04-644125
ידיעות אחרונות סניף חיפה: הרצליה 1 טל. 04-510291
קריות (כל הקריות): טל. 04-707099
עמק וגליל: טל. 065-59217/8

מודעות מתקבלות עד יום ה' בשעה 6.00 בערב המודעה מתפרסמת במשך 4 שבועות בכל לוח הצפון (קול חיפה, כל הקריות, כל העמק והגליל וכל הצפון). פעם אחת ביום שישי בלוח הכללי של ידיעות אחרונות ושלוש פעמים בימי ראשון.
42 ש"ח בלבד ל-10 מילים

הלוח הנפוץ ביותר בחיפה ובצפון

דירות

דח"פ

בסירקין למכירה בדנ"פ 3 חדרים מסודרת אפשרות למכירה 04-673728 (1003)

2 + מרפסת 86 מ"ר באחד־העם ק"ג אפשרות למשרד 04-666967 בערב (1119)

וילות ובתים חיפה

בטבעון קוטג' דו־משפחתי אפשרות בניה + נוף פנוי מיידי 04-707673 (1004)

בנהריה, קוטג' על דונם 5.5 חדרים + שרותים כפולים + גינה 04-331320 (1120)

בזכרון יעקב נווה־הבאון וילות וקוטג'ים דו־משפחתיים (1197) 03-295966/7

חיפה 1-1.5

חדר + מטבח ושרותים ק"ק כניסה נפרדת (1177) 04-712627

ביזרעאליה דירת חדר 40 מ"ר ללא מדרגות $21,500 (1198) 04-236626

חיפה 2-2.5

בשכונת שער־עליה 2.5 חדרים נוף לים ק"ב מסודרת מיידית (1121) 04-538591

לצעירים בנו"ש 2.5 ק"א ע"ע מתחת לגשר יפהפיה בהזדמנות 04-382547 (1178)

בהזדמנות ברח' החשמל, 2.5 + מרפסת + טלפון ,04-717955 $20,000 (1220) 04-702254

בהזדמנות בשער העליה מבויה 2 חדרים + פ"א מסודרת + ארונות + דו"ש (1212) 04-510905

בשפרינצק 2 חדרים למכירה/השכרה פינתית + טלפון ,04-522079 (1225) 03-9220727

חיפה 3-3.5

מיידי 3 גדולים + מרפסות, 4 כיווני אוויר - דו"ש + טלפון, עקיבא 6, מתאימה למסורתיים ,04-724309 (1006) 04-931670

למסירה מיידית עקב נסיעה דירת 3 חדרים $15,000 בנצרת עילית. 065-74164 (1007)

3 חדרים 78 מ"ר ק"ג בהדר 2 מרפסות מאווררת (1008) 04-663378

מול המוזיאון הימי ברח' אלנבי 3 חדרים ק"ג מסודרת 04-530607 (1009)

בהדר 3 חדרים ק"א פינתית + פינת אוכל + דו"ש מסודרת 04-231159 (107[illegible])

בשי עגנון 3 חדרים ק"א מסודרת + ארונות ומחסן (יש מעליות) 04-537920 (1010)

בק. אליעזר, 3 + פ"א ברב קומות 84 מ"ר 04-538676 ,04-515426 (1122)

3 בחניתה ק"א ע"ע + דו"ש + פ"א 82 מ"ר יפהפיה 04-228873 (1123)

בהנביאים 2 דירות, 3 חדרים ב"א אפשרי ביחד/לחוד 04-672388 (1124) 04-334143

3 + פ"א + מרפסת. 100 מ"ר, ק"ב בכרמל, התשבי 100,000 דולר 04-935727 (1125)

בנביאים ברב קומות מסודרת 3 75 מ"ר 43,000 דולר (1126) 04-223371

בהזדמנות 3.5 + מרפסת + נוף + דו"ש + ארונות, שקטה, במאר 04-663534 בעבודה (1179)

בטבעון בהזדמנות דירת 3 + טלפון + מחסן + דו"ש 04-892096 $27,000 (1213)

בנו"ש בפרץ מרקיש 3 חדרים פינוי גמיש (1220) 04-237447

בכרמל צרפתי 3.5 חדרים חדשה כניסה מיידית + מחסן וחניה 04-576544 (1221)

בק. אליעזר קומה שמונה, 3 + מעלית חמודה ושקטה (1005) 03-342550

חיפה 4-4.5

ביוקנעם 4.5 חדרים ענקיים, נוף, מחסן והרבה תוספות 04-893202 (1011)

בהזדמנות 4 בגפן 91 מ"ר נוף בחדשה שרותים כפולים (1012) 04-529429

4 מסודרת + נוף, חנבה לראותו דרך יד לבנים 152 . 04-226390 (1088)

4 חדרים + גינה, כניסה פרטית, כניסה מיידית, רמת יוקנעם 065-94133 (1101)

4, כניסבאום 2, קומה גמוכה, שרותים כפולים 65,000 טלפון 04-4440059 (1127)

4, בכדיהודה + מטבח משופץ + פ"א + מרפסת גדולה 120, $45,000 (1128) 04-667126

4 ברח' רמבן כניסה נפרדת שחתים כפולים + נוף (1129) 04-642078

4 בהראל + חדר ארונות 120 מ"ר + מחסן + חנייה ונוף $90,000 04-252415 (1208)

ברמן 4 + פ"א שרותים כפולים ק"ק מיידית (1211) 04-232621

חיפה 5 ומעלה

6 חדרים 220 מ"ר מסודרת במרכז הכרמל 04-383409 ,04-384556 (1130)

וילות ובתים קריות

בית בודד, נופאר, בהזדמנות, בכרמיאל במערבית. בית בודד על שטח 800 מ"ר בק. מוצקין (1089) 04-716913

בהזדמנות בק. שמואל קוטג' כ-200 מ"ר + גינה, לדתיים 04-733439 לא בשבת (1131)

קוטג' תלת־קומתי + מרתף 250 מ"ר בק. אתא 04-446541 לא בשבת (1132)

קריות 3-3.5

בורך עכו 3 חדרים מערבית 86 מ"ר + מחסן + דו"ש מסודרת 04-705636 (1013)

למכירת דירה 3 חדרים מסודרת ש.צ.ק ק. ים (1014) 04-752803

למכירת דירת 3 חדרים מסודרת + מחסן בק. חיים מזרחית 04-740989 (1015)

במוצקין כשושנים 3 חדרים מרפסות מסודרת ק"ג פינתית 04-702425 (1016)

מיידי במזרחית 3 חדרים 2 מרפסות + ארונות + דו"ש ק"ד (1017) 04-720131

בקריש לוז 3.5 מטבח + מזגן + מחסן מיידית ק"ד (1090) 04-702626

3 בדמנה בטבעיה, קומה ב', נאה ומסודרת, 38,000 04-332348 ,04-336116 (1037)

בק. מוצקין קריש לוז 3.5 ק"ב אורייית כחדשה (1102) 04-708734

בקריש לוז 3.5 חדרים + פ"א ק"ב + מחסן (1104) 04-709261

במוצקין מול השק"ם 3 + מטבח + פ"א + מחסן קא"ע 04-706405 (1105)

בהזדמנות! בק. אתא בויספטל 3.5 ק"ד פינתית + טלפון + דו"ש 04-716940 ,04-446612 (1133)

בק. אתא דירה למכירה 96 נו"ר כהוגו מלר 20 טל. (1134) 04-445864

בק. אתא דירת 3.5 חדרים מסודרת קומה חמישית (1135) 04-441148

במוצקין 3.5 ק"א ע"ע + פ"א מחסן מסודרת 04-714229 לא בשבת (1136)

בק. אתא 3 ק"ב מסודרת סביבה שקטה מטבח וארונות חדשים (1199) 04-444402

בק. מוצקין בויספטל 3 + פ"א ק"ג + מחסן פינתית ומיידית ,069-36872 (1103) 04-709851

קריות 4-4.5

במזרחית, 4 + פ"א, 110 + מטבח + חדר ארונות + שירותים כפולים + מחסן + חנייה (1018) 04-740230

בק. ביאליק 4 חדרים + פ"א מסודרת + מחסן דו־קומתי ק"ק 04-724229 (1019)

"בק. ביאליק 4.5 "בק. מוצקין 4.5 "במוצקין 4 ק"8 $40,000 ועוד ב. תיווך לעס' 731224 משה גושן 1 ק. מוצקין (1020)

במוצקין 4/116 + חדר ארונות ק"6 + שירותים כפולים + שטיחים + חנייה (1078) 04-707463

בטבעונה, 4/110, ק"ג, לא אחרונה + דו"ש + מטבח מסודר + מחסן 04-710793 (1086)

$30,000 4 בק. בנימין אורייית + דו"ש מיידית כחדשה 04-447658 (1137)

בק. חיים למכירה דירת 4 + סלון שרותים כפולים מסודרת 04-448264 (1138)

קריות 5 ומעלה

בק. ביאליק, באילן, 5 חדרים מסודרת בחדשה ק"ב (חדר בקומה) (1106) 04-737292

בק. חיים מיני קוטג' 5 130 נו"ר + תוספות 04-722059 $80,000 (1208)

בטבעונה דו־משפחתי 5 חדרים + מחסן + גינה: + שטח אדמה 04-731153 (1214)

מכירה גליל

בצפת במרכז העיר 3 חדרים מרוהטים ,069-71171 069-30388 (1001)

בכרמיאל 3 חדרים + פינת אוכל מסודרת, בערב: (1021) 04-989211

בכרמיאל בדרומית 3 חדרים לא טרומי במחיר הזדמנות 04-989415 (1022)

בעכו 20 מ"ר + עליית גג וחלקת אדמה בשיכון רסקו (1139) 04-915150

וילות ובתים גליל

בקצרין קוטג' פינתי + תוספות 069-61631 (1023)

בנהריה קוטג' משופר 140 מ"ר + גינה 160 מ"ר 04-640974 ,04-927003 (1180)

בכרמיאל כוכב 4 מסודרת + נוף 45,000 דולר 04-988070 לא בשבת (1140)

שכ"ח חיפה

בנו"ש באבא הילל סילבר 3 חדרים + טלפון מיידי 055-36302 ,04-338710 (1024)

1.5 מרוהטת + טלפון קרוב לטכניון עם אופציה לטווח ארוך (1025) 04-230704

3 חדרים + טלפון, לא מרוהט, בנוה־שאנן, פרץ מרקיש 065-92476 בערב (1079)

בתל־חנן 3 חדרים מרוהטים + טלפון + דו"ש להשכרה 04-924158 בערב (1141)

ברוממה החדשה ארון 3.5 170 דולר 04-387539 (1142)

בגבעת עמוס 3 ק"ב + טלפון + מקרר + גז, בבית: 04-528291 ,04-563490 ככר (1143)

שכ"ח גליל

ברמת יוקנעם, 2, מרוהטת קומפלט + טלפון, כניסה מיידית! ,03-415046 (1026) 04-660023

מכירה עמק

בית למכירה בשכון ד' טבריה 120 מ"ר + גינה שלום (1027) 067-95650

במגדל העמק למכירה מיידית בית בודד פינתי + מגרש אפשרות בנייה 065-42240 ,04-515587 (1080)

במגדל העמק בהזדמנות 3.5 חדרים מסודרת (1081) 065-42165

בבית־שאן בהזדמנות דירת קרקע + חצר גדולה 065-88301 לא בשבת (1099)

בנצרת־עילית 4 חדרים 84 נו"ר ק"ד מסודרת ויפה + שיפוצים 04-711244 (1107)

בטבריה בהזדמנות דירה 3 חדרים 75 מ"ר מחיר 23,000 (1208) 067-96550

וילות ובתים עמק

בק. שמונה דירת קרקע + דונם וחצי משותפת + חנייה (1028) 069-43851

מיידי בטבריה קוטג' חדש 4 110 מ"ר 067-90943 (1200)

עסקים

מגרשים

בק. ביאליק!! בקרבת רחוב העמקים, למכירה מגרשים פרטיים הגובלים בבנייה!! סביבה כפרית נותפתחות!! 7500 ש"ח בעוומנים ויתירה ב-30 תשלומים של 250 ש"ח (צמוד) וללא ריבית!! "בכסיס", הרצל 17, (1091) 04-661371

במוריה עיליה, אדמה פרטית בניה עתידית טאבו כפרצלציה! 067-92299 (1209)

משרדים

בהזדמנות! ציוד משרדי קומפלט שולחנות כסאות מזגן + מזגן 178 ,04-732 (1029) 04-737361

עוזבים ומוכרים!! קרוואן למגורים/משרד ללא רשיונות + עגלה נגררת (1077) 065-74169

בהזדמנות בדמ"ם משרד יפהפה + מזגן + טלפון + רהיטים ברח' הנמל 51 במחיר הפתעה 04-667969 ,04-842557 (1144)

חנויות ועסקים

בדמ"ם משרד (חנות) 35 מ"ר + גלריה (ק"ב) 12 מ"ר + שירותים + טלפון (1030) 04-662324

להשכרת מעדניה ברחוב הגליל בטבריה ציוד מלא 067-20119 ,067-95387 לא בשבת (1031)

דרושה משקיעה - שותף/ה לעסק ריהוט מאור ומתפתח, לרציניים בלבד!! 04-929480 מ-8.30-13.00 מ-16.00-19.30 (1078)

למסירה מעדניה מעולה במקום מרכזי בעפולה (1032) 065-95297

למכירה 9 חנם בצומת גולני מתאים לתחנת דלק/מסעדה 067-86550 (1145)

להשכרה מילקבר ומסעדה + ציוד במרכז טבריה, ומרכז התיירות במקום סואן (1209) 067-21950

שירותים

סיעוד

מחויב לתחרות טיפול, סיעור, ליווי, השגחה, בישול ותחזוקה להורים, קשישים וחולים, שרותי עזר למשפחה, ציון 4 חיפה ,04-645849 (1117) 04-643987

בריאות

מסז' מקצועי לבית הלקוח ע"י באות צעירות, דיסקרטיות, שעות 8.00-22.00 כולל שישי־שבת 04-660485 (1033)

שרות עיסוי לבית הלקוח טבריה והעמקים בשעות 04-660485 8.00-22.00 (1034)

פרוק מתחים ועייפות בשיטת המזרח הרחוק, לגברים/נשים 04-751674 (1209) 16.00-18.00

חוגים

אורגן (אפשר בקבוצה), סטנתר, מורה נוסח בבוקר, 04-720597 (1039) 04-722436

שעורים

מורה עזר לאנגלית, מתמטיקה, וכימיה. להתקשר בשעות 12 11 בלבד, (1108) 04-224140

שידוכים

שוכן צמרת אקסקלוסיבי בחוגים אקדמאיים, "מגיבת־חן", הרצליה 19 חיפה ,04-733356 (1148) 04-526171

הכרויות

תכשירים לשימור חיי המין - "סקס ליום" נהריה (1146) 04-925876

64/184 לב זהב בודדה! מסורתית בנה עד 60 למטרה רצינית (1147) 04-645071

מכירות

מכונת הקצעה לעצה (הרכבנ) קרטר 200 מילימטר, מכונה לעיבוד עץ לחתביבים 9 פעולות אמקור סטאר 04-936847 (1181)

ציוד למסעדה יוטמלט בהזדמנות לרגל סגירת המסעדה 067-91506 067-90971 חל'ליות טבריה. (1036)

סטריאו מצובלל + מסטורה 8 + מקרנה + טלוויזיה צבעונית חדשה + ניוטון (1201) 04-210106

כלי נגינה

בית האורגן ימאהה טבריה מבצע ענק עד 12 תשלומים (1038)

אורגן יפאני קואי במצב מצוין (1039) 04-716992

סינטיסייזר נוו 60 במצב טוב ,065-43195 (1040) 04-539772

האורגן הטוב בעולם ג'יי.וי.סי. במחיר מבצע. כמות מוגבלת (1182) 04-674817/8

יורפת - שירותי פסנתרים, כיוונים ושיפוצים, פסנתרים גרמניים ואנגליים ,04-901511 ,04-901510 ,03-475480 (1149) 02-814941

טלוויזיות

טלוויזיות, וידיאו, סטריאו מגיר שנית קנה "נכירה" החלפנה. רצליה 4 (1150) 04-663505

תנורי חימום

החברה הצפונית יבוא ושיווק, ציוד להסקה ומערכות קיטום צמח (1041) 069-71120/1

חיות

למכירה סוית בן 4 ואושים גבות ערבי + קוורטר הורס (1045) 067-95912

גורי כלב טרייר יפהפיים + חיסונים למסירה מיידית לרציניים בלבד (1191) 04-242837

גורי רלבי ג'אוצ או נדירים + תעודות להורים אלופים (1208) 04-227614

תריסים

תיקוני תריסים וגגות. מכירת אביזרים ורצלים - "הנותקה", רח' הרצליה 20 (1044) 04-510245

עתיקות

ב"אומנות ועתיקות" קונים ומוכרים עתיקות, כלי כסף, תכשיטים, חיסולים, פורצלנים, ברונזה ועוד, גורדאן 33 04-534891 (1042)

חקלאות

לרציניים! משק פרות ריחוני בעמק + בית יפהפה. ת.ד. 2670 עפולה (1046)

מבצע מיכלים חרישים לליל ולרסת בתשלומים. ש.ש. מיכלים ,065-82894 (1109) 03-784220

מכוניות

אופנועים

לרגל נסיעה הונדה 500 סי.אהס. שנת 82 מצב מעולה 04-184741 (1047)

קניבת 250/אר.איקס, 83 טסט לשנה במצב מצוין (1048) 04-715415

בהזדמנות בגלל שלילת רשיון קנ'בת 250, כביש 1986 בחדשה 04-709448 (1049)

אוטוביאנקי

לרגל נסיעה גנציר 86 יפהפיה ראשונה + רדיוטייפ + תוספות (1215) 04-759408

אוטוביאנקי 1978 [illegible] לעשרה חודשים מצב [illegible] (1202) 04-978732

אמריקאיות

אולדסמובל אומגה [illegible] עילינקר + מזגן [illegible] חשמל [illegible] 59,500 (1110)

אלקמינו 76, אחרי [illegible] + טסט + מזגן [illegible] במשרד, 065-41222 [illegible] (1222)

אאודי

אאודי 80, 1300, [illegible] ראשונה, 135,000 [illegible] 04-534494 (1050)

אאודי 80, 1600 ג'י.אל, 83, אוטומט, חגה כח, מזגן, אוריגינל, [illegible] 065-883346 ,065-83675 [illegible] (1070)

אאודי 80, 1300, 83 ראשונה, ,065-86277 065-86621 לא בשבת (1100)

אאודי 80, 1982, במצב מצויין, אחרי טסט [illegible] (1152) 04-441148

אאודי 80, סי.אל, 1983 שנטורה 1600 אוטומטית (1154) 04-731589

אופל

אופל אסקונה 1300/אס, דלתות, לוקס, 34,000 ק"מ, ראשונה + תוספות (1051) 069-43325

אופל קדט 83 1300 5 דלתות ראשונה + אזעקה + רדיוטייפ (1052) 06-331977

אופל אסקונה לוקסוס 1300 אס. 1984 מצב מעולה (1183) 065-55908

אופל אסקונה 1300/5 82 לוקסוס מצויינת + תוספות מיידי (1221) 04-933476

טרטיף
התיאטרון העירוני חיפה

בשיתוף כל הקריות
לראשונה תחת כיפת השמים
על הדשא ב"בית העם"
בחסות ראש העיר, אריה גוראל
ובשיתוף בית נגלר
והעיתון "כל הקריות"
הקומדיה המקסימה של מולייר - "טרטיף"
יום שבת ב' באלול תשמ"ו 6.9.86
בשעה 20.30
הכניסה חופשית
הציבור מוזמן!

אופל אסקונה 82 1300 מחירון אפשרות החלפה לגולה 069-35087 לא בשבת (1203)

אופל אסקונה ג'י.אל, 20,000 1300 1985 כחדשה 065-55516 (1210)

אלפא

אלפא־סוד 79 5 הילוכים ניתן להחלפה במנוע קטן 04-985761 ,04-989326 (1053)

ב.מ.וו.

ב.מ.וו. 318, 1977 אוטומטית + מזגן + תוספות $3000 היפה ביותר בארץ 04-710128 (1054) 04-717492

ב.מ.וו. 315, 1982, 61,000 ק"מ + טסט מצויינת ,04-641678 ובערב (1155) 04-573450

ב.מ.וו. 518, 1983 יד ראשונה + תוספות שמורה (1156) 04-719269

דיאטסו

דייהטסו שריוד 83 אוטומט + מזגן, שניה 35,000 ק"מ טסט לשנה (1082) 04-989259

דייהטסו שרמנט 83 + טסט שמורה כחדשה יד שניה (1092) 069-34568 אחה"צ

דייהטסו 1000, 82, יד שניה, מצב מעולה, טסט לשנה ,04-712235 (1111) 04-723681

וולבו

וולבו ג'י.אל, 240 83 (2000) ראשונה אחרי השכרה, שמור במצב חדש + תוספות ,069-31240 (1184) 069-72240

וולבו 343 מעל 77 יד שניה מצב טוב 04-721919 (1157)

טנדרים

טנדר פיגו 404, מודל 1985, יד ראשונה 065-47439 ,065-47440 (1093)

טנדר סובארו 4x4 מודל 80 מכני חיצוני מצוין מחירון (1112) 04-710855

טנדר סובארו 600 (מיני) 1981 אוברול + טסט לשנה מצוין (1185) 04-23186

סובארו טנדר 1600 עם ארגז + מזגן יד שניה 16,000 ש"ח ,04-527882 (1158) 04-530802

טנדר סוסקה 1978 גגון אוריגינלי טסט לשנה מחירון ,04-510575 (1216) 04-448157

לנציה

פריזמה 84 יפהפיה ראשונה מצב מעולה 50,000 ק"מ - מחירון (1186) 04-441164

מרצדס

מרצדס 230/6, מודל 73, במצב מצוין, יד שניה, אוטומטי, 04-717574 (1113)

מרצדס קבינה כפולה 207 די שנת 1986 חדשה טבריה (1211) 067-22333

משאיות מסחריות

דודג' 300, 65 + ארגז מסודר (ודרוש רינגים) צבע חדש ,063-32304 (1055) 063-99466

טרמפ 1978 10 נוסעים מצב מצוין + תוספות 04-450593 ,04-672266 (1056)

טרנספורטר פולקסווגן 82 ראשונה שמורה במצב מכני מעולה ,04-712235 (1114) 04-723681

פיגו ג'י.5, מסחרית 1983 ראשונה. בעבודה: ,04-511909 בבית: 04-737357 ,04-575654 (1187)

במצב חדש 608 מסחרית גג גבוה 1986 + מחקף להסעה נוסעים. טרנספורטר 1985 דיזל ראשונה 04-842557 (1160)

טרמפ 1986 דגם חדש מחירון 14,000 ק"מ 04-933159 רמת־ישי (1159)

סובארו

סובארו 1300, 84, ראשונה, 40,000, מטאלי + טסט + רדיוטייפ, מצויינת, 04-227546 ש"ח 18,300 (1094)

סובארו 1300 84 מטאלי + תוספות 38,000 ק"מ מצויינת 512,500 (1115) 04-723742

סובארו 83 אוטומטית 35,000 ק"מ 04-539413 (1161)

בהזדמנות סובארו סטיישן 1979 אוטומטי 1600 78,000 ק"מ + טסט + תוספות 065-31042 (1162)

סובארו 84 1300 3 דלתות ראשונה כחדשה 40,000 ק"מ מטאלי כחול 16,000 ש"ח (1204) 069-89054

סובארו די.אל, 1300 83 ראשונה 43,000 ק"מ + רדיוטייפ ואזעקה וטסט 91205 04-448783

סיטרואן

סיטרואן ויזה 1124/84 20,000 ק"מ + תוספות מחיר הזדמנות 065-71846 (1083)

סיטרואן ג'י.אס, פלאס 79 טסט מכני חיצוני מצוין (מהצהריים) 04-932317 (1057)

סיטרואן ג'י.אס,איי פלאס, 84, ראשונה, 1300 סמ"ק + מזגן ,04-534665 (1087) 04-664402

סיטרואן ג'י.אס.אי. פלאס 1983 יד ראשונה 55,000 ק"מ ,04-524144 (1188) 03-383372

סיטרואן ג'י.אס.אי. 1300 83 יד ראשונה שמורה ומטופלת היטב 04-706008 (1206)

ויזה סופר 1982 במצב חדש בהזדמנות טבריה 067-92114 לא בשבת (1212)

פיג'ו

פיגו 305 ג'י.אל, 82 שמורה כחדשה 70,000 צבע מטאלי 04-534797 (1058)

למכירה טנדר פיגו 404, 83 במצב מכני מצוין 04-929639 ,04-720073 (1059)

פיגו 204, 1984 יד ראשונה מצב מצוין טלפון בערב: (1189) 065-54602

פיגו 504, 1976 אוטומטית יד שלישית טסט לנובמבר (1163) 04-988031

פולקסווגן

גולף 1100, 1982, 59,000 ק"מ, שנית + רדיוטייפ במצב מצוין 04-662854 (1060)

למכירה גולף 1600 אוטומטית 76 5 דלתות (1043) 04-732513

גולף, סוף 84, 1600, 5 הילוכים 18,000 ק"מ, גימור ג'י.טי.אי + טסט 04-913908 ,04-923854 (1061)

פסאט סטיישן אוטומטי 1978 אחרי אוברול במצב טוב (1062) 065-23243

בהזדמנות! ג'טה 1300 1984 מטאלי יפהפיה (1116) 065-54480

גולף 1300 מודל 82 צבע מטאלי 56,000 067-67341 בערב (1207)

חיפושית 1982, ראשונה, מעולה + טסט, 76,000 ק"מ "רכב צמוד" 04-333220 ,04-514315 (1210)

פורד

פורד אסקורט יפהפה 79 אוטומטית מצב מכני מעולה + תוספות (1063) 067-20441

פורד פיאסטה מודל 1984 במצב מצוין + רדיוטייפ 065-87977 (1084)

פורד אסקורט 74 1300/4 + טסט 5 חודשים מכני מצוין ,065-88777 (1085) 065-84574

פורד אסקורט 75, 1100, אחרי אוברול, שנת טסט, צבע, שלישית 04-701827 (1064)

פורד ברנית 1300 אוטומטית 77 במצב טוב 04-453535 ,04-442495 (1164)

פיאט

פיאט 127, 83 יד ראשונה 46,000 ק"מ במצב מצוין + תוספות 04-210942. (1079)

פיאט 124, 72, יד שניה, במצב טוב, אחרי אוברול (1065) 04-442021

פיאט ריטמו 1300, 82, 54,000, ראשונה, מצוינת, מחירון 069-34037 לא בשבת (1066)

פיאט ריטמו 70 סופר שנת 84 יד ראשונה + תוספות (1095) 04-715601

פיאט פנדה 82 55,000 ק"מ מצב מעולה (1165) 04-445546

פיאט ריטמו 70 סופר, שנת 84 יד ראשונה + תוספות 04-715601 (1223)

סיאט

סיאט 127 פורה 1985 כל השכלולים, בהזדמנות 04-521914 ,04-952228 (1190)

סיאט רונית ג'י.אל.אקס 83 36,000 ק"מ מטאלי + רדיו + טסט 04-733662 (1227)

רנו

רנו 18, 1400/5, 1981, יד שניה + טסט 04-443101 לא בשבת (1067)

רנו 18, 1400, שניה, סוף 82, 5 הילוכים, מצויינת (1068) 04-918835

רנו 18, 80 + טסט, מצבר ותוספות, 80,000 ק"מ בעבודה: ,069-37190 (1069) 069-35748

רנו 5, 74, טסט 10 חודשים במצב טוב 063-62502 לא בשבת (1226)

דרושים

לחברת "ליוש" בכרמיאל דרוש תכנת בעל נסיון ב-DBASE 04-983783/2 (1002)

לאמטל דרוש טכנאי טלוויזיה ומערכות סטריאו למשרה מלאה 04-751796 (1071)

לסניף פתח חדר חיפה מוכרות בעלות נסיון תנאים טובים למתאימות. לפנות למנהל הסניף (1072) 04-673118

רוכשי מודעות מהצפון והמגזר הערבי למדריכים פירסומיים, משכורת + אחוזים 03-297327/8 (1195)

דרושה מוכרת עם נסיון רב במכירה לחנות אופנת נשים. לפנות "הקשתות" גורדאו 16 בבוקר (1193)

בעל נסיון במכירות - רוצה לשמוע רעיונות חדשים לאיתור לקוחות? כיצד לנהל שיח מכירות יעיל? להתאמן בטיפול בהתנגדויות? שלח קורות חיים לת.ד. 33058 חיפה 31330. אנחנו נדריך אותך ונאפשר לך להצטרף לצוות מכירות דינאמי בתחום הפיננסים. (1192)

סוכנים לעבודה מיידית להפצת חומרי ניקוי לתעשיה, שכר + אחוזים (1191) 04-728158

למשק אלון הגליל דרוש גזבר/מרכז לפנות לחיים, במזכירות: 04-966184 04-966965 ,04-965140 (1166)

דרושות פועלות ניקיון לבוקר בין 9.00-12.00 04-710128 ,04-717492 (1073)

דרוש נהג סמיטריילר בעל נסיון, מאיזור חיפה חובה, לנשרד הובלות (1074) 04-672522

למסעדת "מי ומי" חיפה, דרושה מנקה למשרה מלאה לפנות 04-522093 לכהיה (1075)

פקידה מדפיסה למשרה מלאה, תושבת חיפה (1168) 04-670562

דרושה מוכרת אופנת נשים למבוגרות, רק בעלות נסיון + המלצות לפנות "הקשתות" טרודאו 16, ללאה (1169)

עובדות מטבח וניקיון לעבודה קבועה ומיידית בתנאי שכר טובים למסעדת גרימון חור־הכרמל 04-381392 (1170)

דרושה מוכרת אופנת צעירות, רק בעלות נסיון + המלצות לפנות "הקשתות" גורדאו 16, ללאה (1171)

לרקוטו ותל נגרים ומליטורצ'יקים למשרה מלאה. פנסיונרים למשרה חלקית 04-761052 (1172)

למפעל תעשייתי בענף המזון בחיפה, דרוש מנהל. מועמדים מתאימים יפנו בכתב + קורות חיים לת.ד. 205 חיפה. סודיות מובטחת (1173)

למכון קוסמטי חדש בחיפה דרושות קוסמטיקאיות לעבודה קבועה, אפשרי משרה חלקית, עדיפות לבעלות נסיון 04-671571 (1076)

מזכירה רוסית, עברית אנגלית + הדפסה, חצי משרה ,04-961016 (1096) בערב 04-233935

מקדמיות מכירות בענף המזון וחומרי ניקוי + רכב + נסיון בענף 04-725084 (1174)

לפרוייקט פירסומי בלעדי דרושה/ה רוכשת מודעות מעולה בעל נסיון (1175) 04-730289.

יבואן מוצרים לרפואת שיניים מחפש עובדת משרד, כולל מכירות. בעלת רשיון נהיגה, השכלה תיכונית, רצוי נסיון והמלצות 04-642667 (1176)

דרושים מציגים לאיזורים עכו, כרמיאל, נהריה, ומעלות למוצר דרוש (1177) 04-910029

"חשמלאי רכב, נסיון 5 שנים לפחות, "מקירה עם ידע בהנה"ה, 04-703913 (1194)

רחוף!! דרושות מחיפה, הקריות והגליל עוזרות בית, מטפלות, מנקות לעבודה מיידית, שירותי עזר, ציון 4 חיפה (1118) 04-645849

לחברה חדשה לשיווק מיכון משרדי "טכנאי" בכיר, לטכנונה צילום וכתיבה. "איש מכירות בכיר, לת.ד. 1281 ק. ביאליק מיכון משרדי (1217)

דרושים: חשמלאי בנין מנוסים "מפעילאחש אחזקה מאיזור עכו/קריות (1219) 04-510575

דרושים: מנהל חשבונות עם נסיון "מעברת תמלולים, קלדנית "גליר" (1218) 04-510575

לסוכנות בטוח דרושה מקדמת מכירות מאזור הקריות חיפה, למשרה חלקית 16.00-19.00 אחה"צ השכלה תיכונית לפחות 03-287005 ,03-293086 (1224)

לחברת יבוא למוצרי חשמל ביתיים דרושה מדגנות (מעל גיל 30) עבודה ברשתות שיווק בחיפה והמפרץ (1228) 03-201622

אנשי מכירות לפרוייקטים מיוחדים בענף הפירסום (1167) 04-670562

"טבח מקצועי - עם נסיון של 5 שנים למסעדה חדשה. "מילצרות" - בעלות הופעה נאה. "מנהל מטבח - עם יחסי ציבור ונסיון, תנאים טובים למתאימים, סודיות מובטחת. לפרטים נוספים לפנות לת.ד. 486 מגדל העמק, ולציין טלפון. (1097)

דרוש מנהל חשבונות סוג ג' + נסיון ממשי 3 שנים (1098) 069-32907

דוחף!! דרושות מחיפה, הקריות והגליל עוזרות בית, מטפלות, מנקות לעבודה מיידית, שירותי עזר, ציון 4 חיפה (1118) 04-645849

"מסגרים מנוסים "רתכי סי.או.2 מעולים, לעבודה מיידית (1196) 04-520760

קיץ חיפני
באמפיתיאטרון בית אבא חושי
השבוע
במוצ"ש 6.9.86 בשעה 9.00 בערב
מופע סיום חגיגות הקיץ
בהשתתפות:
כרטיס אחיד במחיר 6 ש"ח
גידי גוב • מני בגר
להקת ברוש להקת גן עדן
האירועים בשיתוף קול חיפה העיתון של כל חיפה

ידיעון

עזרה רפואית ונפשית

• ער"ן - עזרה ראשונה נפשית - תל־אביב 261111"03, 24 שעות ביממה. ירושלים 227171"02. חיפה 672222"04. נתניה 35316"053. באר־שבע 418111"057.
• יד ביד, אוזן קשבת לילדים ולנוער במצוקה 24 שעות ביממה, 226027"03, 229488"04, 920014"04.
• קו פתוח לבעיות אלכוהול 24 שעות ביממה 721161"03 - 635062"02 - 667118"02.
• מרפאת שיניים לעזרה ראשונה שע"י ההסתדרות לרפואת שיניים, בר כוכבא 49 תל־אביב - 284649"03. חיפה - תנכן 26, 523566"04
• מרפאת שיניים תורנית לעזרה ראשונה. 24 שעות ביממה. כולל שבתות וחגים. דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) בימי שישי שער 5, 294869 - 285822"03
• נעמת - ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה, בימים א'-ה' בשעות 16-9, טלפון - 231675"03, 235922"03.
• "אל־סם" - רח' פקיעין 7, ימים א'-ה'. 17.00-22.00. טלפון 232706 - 233587 - 663902"02 - 663828"02.
• מרכז הסיוע לנפגעות אונס תל־אביב (24 שעות ביממה) 234819"03. ירושלים 245554"02. חיפה 382611"04.
ירושלים:
• קו פתוח לקשיש - 690685"02.

מטוסים

• מועדי המראה ונחיתה תקלים 381111"03
• מודיעין נמל תעופה ב.ג. 9712484.

רכבות

מירושלים
• תל־אביב דרום 7.30.
• לבני־ברק ולחיפה 16.00.
מתל־אביב • לירושלים
מבני־ברק 8.18
• לחיפה 6.00, 7.00, *8.00, 9.00, *10.30, 12.00, *13.00, 14.00, *15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
• לנהריה 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
מחיפה בת־גלים
• לתל־אביב 6.00, 6.30, *7.30, 8.30, 10.00, 11.30, *12.30, 13.30, 14.30, *15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
• לירושלים 7.00 (היציאה מחיפה מרכז כ־10 דקות קודם).
• לנהריה 7.30, 9.03, 13.16, 15.11, 17.11.
מנהריה • לחיפה ולתל־אביב 6.30, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.33.
*) רכבת ישירה

מורשת? רמת־גן/בני־ברק

• רמת־יצחק, שד' ירושלים 69, 777506. שבת: • פינצ'י, היבת־ציון 43, 782821.
נתניה
• נאות שקד, מרכז מסחרי אורים, 52484.
פתח־תקוה
• קופ"ח הכללית, רח' חיים עוזר, 905271.

תורנות בתי מרקחת

ירושלים
• מרפאת רוממה, המ"ג 28, 523191. שבת: • הר הזיתים, 287480.
תל־אביב:
• בני, דיזנגוף 174, 222386 • בריאות, המלך ג'ורג' 28, 283731. שבת: שדה רב, חכנית ל' 426510.
רימונה, זימן 16 נחלת יצחק 257678.
חולון
• ד"ר חורי, סוקולוב 70, 842433. שבת: המרכז, ככר וייצמן, חולון, 845236.
בת־ים: גני בת־ים, הנביאים 3, 5515671. שבת: מזור, חכיבה רייק 20, 583360.

קריאות חירום

יישוב	מ.ד.א (מספר חירום 101 פרט למקומות המסומנים בכוכב)	מכבי־אש (מספר חירום 102)	משטרה (מספר חירום 100)
אופקים	057-923033	057-923922	057-923444
אור־יהודה	* 03-344442	03-781133	03-344888
אילת	059-72333	059-70102	059-72444
אשדוד	* 055-41332	055-23333	055-42444
אשקלון	051-23333	051-22222	051-49411
באר־שבע	057-74767	057-79691	057-37444
בית־שאן	065-87223	065-88222	065-87444
בית־שמש	02-911288	02-911288	02-911444
בני־ברק	* 03-781111	03-781133	03-703588
בת־ים	* 03-5511111	03-802222	03-5514444
גבעתיים	* 03-781111	03-313333	03-312435
דימונה	057-59333	057-52222	057-59444
הרצליה	052-541333	052-551222	052-555555
זכרון־יעקב	063-22333	063-99035	063-90444
חדרה	063-22333	063-22222	063-31444
חולון	* 03-803133	03-802222	03-843116
חיפה	04-512233	04-643222	04-664444
חצור הגלילית	067-36333	067-37222	067-37744
טבריה	067-90111	067-96222	067-92444
יבנה	08-451333	08-461222	08-439180
יפו	03-460111	03-46222-3	03-838181
יקנעם	* 04-931401	04-994533	04-993044
ירוחם	057-80133	057-52222	057-80144
ירושלים	02-523133	02-661111	02-244444
כפר־סבא	052-33222	052-33223	052-24444
כרמיאל	04-988555	04-912222	04-985444
לוד	* 08-221022	08-229222	08-222222
מגדל־העמק	065-40062	065-40022	065-40444
מעלות	04-979333	04-979637	04-979444
מצפה־רמון	* 057-88333	057-88569	057-88444
נהריה	04-923333	04-922222	04-920344
נצרת (עלית)	065-73333	065-55222	065-71444
נתיבות	057-941033	057-943333	057-941144
נתניה	053-23333	053-22222	053-30144
עכו	04-912333	04-912222	04-910565
עפולה	065-93334	065-92222	065-94444
ערד	057-957222	057-950222	057-957044
פתח־תקוה	03-9231112	03-9222222	03-914444
צפת	069-30333	069-30222	069-72444
קרית־אונו	* 03-344442	03-781133	03-344393
קרית־גת	051-881334	051-881222	051-881144
קרית־טבעון	* 04-931401	04-643222	04-931444
קרית־ביאליק	* 04-721817	04-643222	04-740244
קרית־מלאכי	055-82333	055-81222	055-81666
קרית־שמונה	069-44334	069-40133	069-41069
ראשון־לציון	03-942333	03-942222	03-995555
ראש־פינה	069-36333	069-37222	069-37744
רחובות	08-451333	08-461222	08-487444
רמלה	* 08-229133	08-229222	08-229444
רמת־גן	* 03-781111	03-742222	03-7544444
רמת־השרון	* 052-541333	052-551222	03-496444

א.זליג
אנשים מעולים לתפקידים בכירים
בכירים לקריירה חדשה
המדור למזכירות בכירות
בהנהלת גב' חוה רודניק
דרושות
1. **מזכירות בכירות ומנהלות לשכה** למנכ"לי חברות ומפעלים, בעלות נסיון מוכח בתפקידים דומים. נדרשת שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית. שפה נוספת - יתרון.
2. **פקידה אחראית** – למשרד מבוסס במרכז תל־אביב, העוסק בייעוץ וארגון וכ"א בכיר. חרוצה ומהימנה, בעלת נסיון מוכח של מספר שנים בעבודות משרד מגוונות - כולל הדפסה בעברית.
מהמועמדת נדרשת יכולת גבוהה להשתלב בצוות ולקיים יחסי אנוש מעולים. המשרה מלאה – 5 ימים בשבוע.
סודיות מובטחת
תפקידים אלו מיועדים לנשים וגברים כאחד.
נא לשלוח קורות חיים כתובים בעט כדורי על גבי נייר ללא שורות ולציין את היד הכותבת.
אל: א. זליג, ת.ד. 4230, ת"א 61041, רח' גאולה 42, ת"א.
לפרטים נוספים: טל' 03-657530, 03-657510, בימים א'–ה' בין השעות 09.00 – 17.00.

דור־כימיקלים
קבוצת חוד־כוחל
דרוש
מכשירן תעשייתי
* ידע במכשור פנאומטי ו/או אלקטרוני
* רצוי נסיון בתעשיה
נא לפנות בכתב יד, בצרוף קורות חיים ונסיון קודם, למח' כ"א לפי הכתובת הרשומה מטה או טלפונית 04-726952 מח' כ"א
— סודיות מובטחת —
ת.ד. 10036 חיפה. מיקוד 26110

נמיר שרותי כח אדם בע"מ
לסניפינו בת"א וברחובות דרושים/ות
★ **כתבים טכניים** נסיון בתיעוד תוכנה – שליטה בעברית ובאנגלית
★ **מכונאי מטוסים** רצוי נסיון במטוסים אמריקאים + פרופיל גבוה
★ **חשמלאי מערכות מטוסים** חייב נסיון במטוסים אמריקאים + פרופיל גבוה
★ **שרטטי מכונות** נסיון בשרטוט צנרת תעופתית
★ **מסגרים / רתכים מנוסים** רצוית קריאת שרטוט, נסיון בקונסטרוקציות ובריתוך
★ **חווטי לוחות חשמל** / **חשמלאים מוסמכים** - ידע באלקטרוניקה
★ **טכנאי קירור מנוסים** במערכות ביתיות ומרכזיות
★ **מפעילי מכונות** רצוי בוגרי בית"ס מקצועי, ידע בפנאומטיקה והידראוליקה
★ **מלחימים/ות - מחווטים/ות** מנוסים, רצוית קריאת שרטוט
★ **מעבדות תמלילים** עברית/אנגלית + ידע ונסיון
★ **פקידות/מזכירות מנוסות** ידע ונסיון בהדפסה, הנהח"ש, רצוית שליטה באנגלית
תנאים מצוינים. ארוחות, הסעות
ת"א: שדרות מוצקין 22, טל'
רחובות: בית הפועלים 6 טל'

רוברט הלף ROBERT HALF
החברה המובילה בעולם בהשמת כח אדם בתחומי מחשבים וחשבונאות
* **מנה"ח ראשי מדופלם** נסיון מינימלי של 5 שנים. כושר ניהול עובדים.
* **גזבר** נסיון רב במו"מ עם לקוחות, חוש מסחרי מפותח, הכרת מערכת הבנקאות.
* **רואה חשבון** בעל נסיון רב כחשב בחברה גדולה, לתפקיד בכיר
אנא התקשרו ללא כל התחייבות או תשלום:
ת"א בן־יהודה 32 בית אל־על, חדר 818
טל. 03-204711, 03-203423
סודיות מובטחת

למלון פאר באזור המרכז
דרוש
מנהל כללי
* בעל תעודת הסמכה לניהול בתי מלון.
* נסיון בניהול בתי מלון ברמה גבוהה.
* ידיעת השפות עברית אנגלית על בוריין. שפות נוספות – יתרון.
מועמדים יפנו בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 4497 תל־אביב מיקוד 61044.
— סודיות תשמר בקפידה —

שטראוס שיווק בע"מ
דרוש/ה
מפעיל/ה למחשב דטה־פוינט
בעל/ת ידע ונסיון
שעות העבודה
אחה"צ 13.00 – 20.00
נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים 3398 ס"ת 49130 עבור "מפעיל למחשב"

עירית קרית גת
מכרז פומבי
בהתאם לסעיף 3 לתקנות העיריות (מכרזים לקבלת עובדים) מכריזה בזה עירית ק. גת על משרות פנויות לו
מהנדסים אזרחיים
בעלי נסיון בתחום המוניציפלי.
המעוניינים יפנו במכתב הכתוב בכתב ידם למזכירות עירית ק. גת ת.ד. 1 אודות כישוריהם ונסיונם עד ליום 16.9.86.
זאב
ראש העיר

לחברת נייר רציף
דרוש/ה
* **מקדם/ת מכירות**
רק בעלי ידע או נסיון בשיווק
טלפון 03-812008

ידיעות אחרונות העתון של המדינה

למלון "בלו־ביי"
דרושים
* **שף מטבח** עם נסיון במלונות 4-5 כוכבים
* **מנהל אחזקה** בעל נסיון בבתי־מלון
* **מלצרים ראשיים** קפטנים מלצרים בעלי תעודה או נסיון
* **קצב** בעל נסיון בבתי־מלון.
* **פקידי קבלה** בעלי תעודה או נסיון
קיימת אפשרות למתן דיור
תנאים טובים למתאימים
סודיות מובטחת לפנות למחלקת כ"א טלפון 053-37131 בין השעות 9-15.30

למפעל גדול בצפון הארץ
דרוש
מהנדס ויצור לתפקיד מנהל תפעול
* נסיון 8 שנים בתפקיד דומה
* נסיון בתפ"י ממוחשב
* כושר ארגון ופקוח על 350 עובדים
* עדיפות לנסיון בענף ההלבשה.
נא לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 6624 חיפה
– סודיות תשמר בקפידה –

לחברה דינמית הפועלת בהקף ארצי
דרוש/ה
201. **מנהל/ת חשבונות** מנוסה.
202. **מנה"ש בכיר/ה** – רואה חשבון.
203. **אחראי/ית** לנושאי ארגון ושיטות.
משרה 202 חינה באזור הגליל/העמקים.
לפנות לת.ד. 22242 ת"א.
סודיות מלאה מובטחת.

THE CARLTON HOTEL TEL AVIV
מנהל מזון ומשקאות
* בעל השכלה מלונאית
* נסיון מוכח בניהול מחלקת מזון ומשקאות במלון 5 כוכבים.
נא לפנות אל מלון קרלטון תל־אביב, מח' כ"א, רחוב מורד הירקון 10 תל־אביב.

לחברת יבוא ציוד דפוס
דרושים:
טכנאי/ מכונאי
כישורים:
ידע מקיף בנושא מכונאות ענף הנייר והדפוס לתפקיד מתן שרות ברחבי הארץ.
נא לפנות בכתב ולפרט קורות חיים.
ת.ד. 10168 ת"א 61101
סודיות מובטחת

לכפר הנוער דויד רזיאל הרצליה
דרושה
אם בית
קבוצתית (רווקה)
מגורים במקום
ט"ל 052-551774

לבית־מלאכה בנס־ציונה
דרוש
עובד
עם ידע בריתוך וחריטה
טל' 08-462133
08-470079

לחברת מחשבים
דרושה
מזכירה למנכ"ל
הכשורים הדרושים:
* ניסיון קודם
* ידיעת השפה האנגלית
* יכולת ניהול משרד
* נסיון בהנהח"ש
מועמדות ברמה גבוהה ליום עבודה מלא מתבקשות לפנות בכתב יד לת.ד. 50156 תל־אביב מקוד 61500

דרוש/ה
מזכיר/ת חברה
לחברה עסקית באזור חיפה
רצוי בוגר/ת מדעי הניהול או מינהל עסקים, או משפטים.
נסיון קודם בתפקיד דומה או רל"ש בצה"ל
לפנות לת.ד. 1565 חיפה, בצרוף קורות־חיים בכתב־יד ולציין "מזכיר/ת החברה"

משאוויר טעינה אוירית בע"מ
דרושות
קלדניות
לעבודה במשמרות בנתב"ג
תנאים מצויינים.
לפנות לטלפון 03-9711696

ת"א דחף מרכז סמטת בית השואבה 8 (פינת אלנבי 94) מול קולנוע מתמיד טל. 622547
ת"א דחף דיזנגוף רח' דיזנגוף 118 (מול כסית) פתוח 24 שעות טל. 239952
ת"א דחף בן יהודה רח' בן יהודה 9 (מול קולנוע מוגרבי) טל. 656120
ת"א דחף אלנבי רח' אלנבי 123 (ככר המושבות) טל. 611806
לפרסם מודעה? **דחף** סניפים — ב דחף תקבל יותר ובמחירי העיתון
חיפה דחף רח' הרצל 11 (הדר) טל. 04-645333
ירושלים דחף רח' יפו 43 (ככר ציון) טל. 226335
דחפון שרות מודעות טלפוני 03-811001
ובעוד 50 סניפי דחף בכל רחבי הארץ
לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחף

הלוח הכללי | הלוח הנפוץ ביותר | טלפון 261211

tvm
טכנו־ירד מיקרואלקטרוניקה בע"מ
טכנו־ירד
מיקרואלקטרוניקה בע"מ
למרכז תכנון ופתוח הפועל לפי כללי תכנון של חברה מספר 1 בעולם בתחום ההייברידים Teledyne Microelectronics Ltd
דרושים:
1) **מהנדס אלקטרוניקה בכיר** לפתוח מעגלים אנלוגיים ודיגיטליים אשר ישולבו במעגלי הייבריד מודרניים.
* בעל נסיון ויכולת התעמקות בבניית מעגלים ובשימוש ברכיבים מודרניים.
* יכולת עבודה בצוות
* מהנדס אלקטרוניקה — רצוי בוגר הטכניון עם נסיון של 5 שנים לפחות בפתוח מעגלים אלקטרוניים.
* נסיון בהייברידיזציה — יתרון.
* ידיעת השפה האנגלית, הכרחית.
2) **הנדסאי/ת כימיה — לבורנט/ית**
* נסיון בתהליכי צלום, הכנת רשתות ועבודה עם חומרי ראולוגיים.
* נסיון בהדפסת הייברידים — יתרון.
* נסיון מינימלי של 3 שנים בתעשיה.
* ידיעת השפה האנגלית — יתרון
3) **כתבנית**
* שפת אם אנגלית הכרחית.
* הדפסה בעברית ובאנגלית.
שעות עבודה: ימים א'–ה' 8.00—17.00
פנה בכתב יד, בצרוף קורות חיים מפורטים וציון שם המשרה, מספר הטלפון אל: "טכנו־ירד", מיקרואלקטרוניקה בע"מ, מושב עין ורד, דואר תל־מונד מיקוד 40696
נציגים בלעדיים של
TELEDYNE MICROELECTRONICS

מנהלים בע"מ
איוש וניון מנהלים ועובדים בכירים
ביאליק 12 ת"א 65241 טל' 03-660728 ת.ד. 4665 ת"א 61046
למפעל עתיר ידע
באזור חיפה
דרוש:
מנהל אבטחת איכות וביקורת (QA/QC MANAGER)
אחריות לנושאים הנ"ל בחברה העוסקת בפיתוח, ייצור ושיווק מוצרים מתוחכמים.
מועמד מתאים יהיה מהנדס אלקטרוניקה או מכונות, בעל נסיון רב בתחומי ה־QC, רצוי מאד נסיון גם ב־QA, בעל יכולת ארגון וניהול עובדים, המסוגל לעמוד בלחצים ובעומס עבודה.
שליטה באנגלית ומגורים באיזור חיפה – חובה.
המועמד המתאים יפנה בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה אל "מנהלים", ת.ד. 4665, תל־אביב 61046
סודיות מובטחת
MENAHALIM LTD
EXECUTIVE RECRUITMENT AND SELECTION

ל"כרמית" מקבוץ "מעלה־החמישה"
דרושה
מקדמת מכירות
לרשתות השיווק באזור המרכז
1. אמביציונית ובעלת יוזמה.
2. השכלה תיכונית מלאה.
3. הופעה נאה
4. בעלת רכב.
נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים על גבי נייר חלק ל"כרמית" רח' שפירא 3 אזור התעשיה החדש ראשון־לציון. לציין "עבור מקדמת מכירות".

לחברה לביטוח אשראי
דרושים:
עובדים
לתגבור צוות המכירות.
כישורים:
* השכלה בכלכלה או במינהל עסקים.
* נסיון בתחום הפיננסי — יתרון
לקביעת ראיון נא להתקשר טלפונית, 03-664861

דרושה
פקידה - מזכירה
* נסיון במעבד תמלילים
* שפת אם אנגלית
* משרה מלאה, 5 ימים בשבוע
לפנות בכתב לת.ד. 33234 ת"א 61331 עבור מזכירה

לתשלובת טכסטיל גדולה באזור הצפון
דרוש
מנהל/ת מתפרה מנוסה
עדיפות להנדסאי/ת טכנאי/ת יצור בעל נסיון בנהול צוות עובדים בתעשית הטכסטיל
***
נא לפנות לת.ד. 84 נתניה 42100 עבור מחלקת כח אדם

עירית ראשון־לציון
מאגף לחינוך ותרבות
מחלקת נוער וספורט
מרכזים קהילתיים
להדרכה בחוגים במסגרת החנוך המשלים דרושים:
מדריכים/ות
בתחומים הבאים:
ספורט כללי, ספורט תחרותי, ג'ודו, מחול עם מודרני, טיפוף, דרמה יוצרת, דרשה לגיל הרך, ביימוי, שזירת פרחים, כתיבה יצירתית, קרמיקה, תיאטרון בובות, מלאכת עץ, מלאכת יד, ציור ואמנות, גרפיקה, בולאות, שחמט, תעופה, גלגליות, תקשורת בינאישית, אנגלית. כמו כן דרושים רקדנים/ות ללהקת המחול הייצוגית.
על המעוניינים לפנות למשרד המחלקה לנוער וספורט רח' נורדאו 43, ראשל"צ — בימים א'—ו' 8.00—12.30, בימי ב' 16.00—17.00 טל. 03-991867, 03-993585.

לחברה לעמילות מכס ותובלה בינלאומית
דרושים:
1. דרוש/פקיד/ה למחלקת שילוח ימי עם נסיון
2. פקיד/ת רישוי לעבודה בת"א
03-335071

מרנית בע"מ
סוקולוב 10 רמת־גן
דרושים
1) **מחסנאי** בעל רקע בטכסטיל לטפול בסחורה במצבעות רשיון נהיגה הכרחי.
2) **לבקורת איכות בחור** אחרי צבא לעבודה במשמרת בוקר.
3) **מתלמדים** לעבודה בשלוש משמרות.
תנאים טובים
טל' 7514335

אולפנת בני עקיבא
בית בלומה פתח־תקוה
דרושות
1. מדריכה ראשית + נסיון
2. מדריכות מקצועיות לחוגי אומנות וספורט לאחה"צ
3. עובדת סוציאלית
לפרטים טל. 03-914689 או 03-912392 ישירות לאולפנה

נשיונל סמיקונדקטור National Semiconductor
חברת נשיונל סמיקונדקטור שמרכזה בעמק הסיליקון בארה"ב, הקימה במגדל העמק מרכז טכנולוגי מהמתקדמים בעולם, שפותח וייצר מעגלים משולבים בתהליכים חדשים ומתוחכמים. לנו דרוש:
לאחזקת מכשור תעשייתי במתקן
טכנאי מכשור ובקרה/מכשירן
משרת מס' 5109
* בעל נסיון במכשור תעשייתי
* בעל רקע מוכח באלקטרוניקה.
* ידיעת אנגלית טכנית.
* נסיון במערכות בקרה משולבות מחשב - יתרון.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, תעודות וציונים אל: נשיונל סמיקונדקטור אי.סי. בע"מ ת.ד. 619 מגדל העמק 10556 עבור מחלקת כח אדם ולציין את מספר המשרה וטלפון להתקשרות.
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

לחברה באזור המרכז דרוש
מנהל אגף גלוי וכבוי אש, בטחון
הכישורים הדרושים:
* מהנדס/הנדסאי בעל נסיון של 5 שנים לפחות.
* ידיעת השפה האנגלית.
* כושר מסחרי.
* נכונות לעבודה מאומצת בסביבה תחרותית נעימה.
נא לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 11333 ת"א, מ. 61112 עבור מס. 452.

למפעל באזור לוד
דרוש
חשמלאי תעשייתי ראשי ומוסמך
* בעל רקע באלקטרוניקה
* נסיון של 3 שנים לפחות בעבודה בתעשיה.
נא לפנות לטל. 08-224647, 08-224646 בין השעות 10.00—14.00.

לשטיחי ראשון דרושים
אנשי מכירות
רצוי מנוסים עם משכורת גבוהה.
03-9230406/7/8, לפיני

כימשחר אד. מר. בע"מ
חומרי גלם לקונדיטוריות ובתי מאפה
דרוש
איש שווק
דרושים:
1. נסיון וידע בענף קונדיטוריות ובתי מאפה
2. רצון ויכולת להשתלב בצוות הקמה של חברה חדשה.
3. גיל עד 45.
4. בעל רכב פרטי, רצוי סטיישן.
התמורה:
משכורת בסיסית + עמלה.
אחזקת רכב מלאה.
5 ימי עבודה בשבוע.
מקום העבודה: אזור המרכז
לפנות בכתב יד לת.ד. 3001 רמת גן 52131.
כל פנית תיענה.

במשרד אדריכלים דרוש
אדריכל מנוסה
לפנות בכתב יד לת.ד. 8139 רמת גן מיקוד 52180 עבור אדריכל

בלוח הכללי
של "ידיעות אחרונות"
אין סחבת
הטלפון לא מפסיק לצלצל
הלוח הכללי "ידיעות אחרונות"
טל' 261211

למשרד פרסום דרושה
עובדת
אחראית ואינטליגנטית לתפקיד רכוז מכירת מדיה. העבודה מעניינת ורבת אתגרים. רצוי נסיון קודם במשרד פרסום ובמכירת מדיה.
נא להתקשר החל מיום א' לטלפון 03-253192 אורית.

לחברת נורקס בע"מ —
יצרני תוויות ארוגות ומודפסות
דרושים:
* **אורג לנולי ג'קרד**
* **עוזר מכני**
תנאים טובים למתאימים
03-7512756 03-781470
בר־כוכבא 12 בני־ברק

למפעל אלקטרוניקה ברמת־החייל
דרושה
עורכת מעגלים מודפסים
תנאים טובים, ארוחות חמות, הסעות, התעבורה נוחה.
רח' עשר מרכבות 14 רמת החייל
טלפון 03-493945

לחברה גדולה בענף האירועים
דרוש
קצין בטחון
דרישות התפקיד:
1. נסיון מוכח + המלצות
2. אחרי שירות צבאי
3. כושר ניהול ואחריות על צוות עובדים
4. עבודה במשמרות
5. בריאות תקינה

— תנאים הולמים למתאימים —
נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים, נסיון קודם והמלצות לת.ד. 24031 ת"א עבור קב"ט
— סודיות מובטחת —

כור מחשבים בע"מ
דרוש
מנהל ענף תוכנה
* השכלה גבוהה
* נסיון רב בניתוח מערכות
* נסיון מעשי בניהול צוותי תוכנה
* נסיון מעשי בתעשיה

לפנות בכתב: ת.ד. 33222 מיקוד 61331 ת"א לידי ההנהלה

למוסך שירות פג'ו, סיטרואן, טלבוט באזור תל־אביב
דרושים:
1. מכונאים עצמאיים
2. חשמלאי
3. צבע
4. בוחן רכב

בעלי הסמכה
עדיפות לבעלי נסיון בסוגי הרכב הנ"ל. לפנות בכתב לת.ד. 213 בני־ברק עבור ע.מ. בצרוף פרטים ונסיון

המועצה האזורית מטה בנימין
מסגות ד.נ. הרי ירושלים טל' 02-976111
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
הכישורים: סוג 2 לפחות נסיון קודם (רצוי).
היקף המשרה: על משרה מלאה.
תנאי השכר: בהתאם לכישורים.
המעונינים יפנו בכתב למועצה עד ליום שישי ח' באלול תשמ"ו (12.9.86) בשעה 12.00, ויוזמנו לראיון.
מנחם ולרשטיין
יו"ר המועצה

למוסכים ושרותים בע"מ
צומת הר־טוב דרוש
מכונאי דיזל
עם ניסיון של 5 שנים לפחות במקצוע, רצוי בעל הסמכה במקצוע
נא לטלפן בשעות העבודה 02-916123/2 או בכתב בצירוף קורות־חיים ותעודות מקצועיות אל למוסכים ושרותים בע"מ צומת הר־טוב ד.נ. שמשון.

למפעל באזור פ"ת
דרושים
* טכנאי מכונות
* עובדי יצור
עדיפות לבוגרי בי"ס מקצועי ו/או יוצאי צבא בעלי מקצועות טכניים.
03-9223151 בין 8.00—17.00 ללביא.

אם אתה
איש מכירות מנוסה
בעל חוש מסחרי מפותח, מנוע עצמי אדיר, צריך הרבה כסף בזמן קצר ומסוגל להתמודד עם מכירת פרסומים מיוחדים עבור העיתונים הגדולים
צלצל: 03-660671

לבית־ספר ערב לבגרות למבוגרים בת"א
דרושים
מורים
בכל המקצועות
מעולים בלבד עם 7 שנות נסיון, לפחות בהכנה למטריקה.
להתקשר בין 8—4 אחה"צ 03-252037 או בבוקר 052-453308

למשרד ראשי של קונצרן תעשייתי גדול
דרוש/ה
רואה/ת חשבון צעיר/ה
לתפקיד סגן מנהל חשבונות ראשי לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 33263 ת"א עבור מס' 120
— סודיות מובטחת —

מוסד ציבורי
המטפל בתחומי הבריאות והחינוך בירושלים
מחפש
עורך פרסומים בכיר
תאור התפקיד: אחריות להפקה ולניסוח פרסומי המוסד בשפה האנגלית.
יצירת קשר ועבודה עם גורמי חוץ כגון גרפיקאים, בתי דפוס, כתבים ומדווחים.
הכישורים הנדרשים: השכלה אקדמית.
שפת אם אנגלית וידיעת השפה העברית על בוריה.
יכולת ונסיון בכתיבה מקצועית וניסוח טקסטים.
כושר ארגון ומגע נאות עם קהל.
המעונינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים לחטיבת המנגנון, ת.ד. 1312 ירושלים 91012 לא יאוחר מיום 12.9.86

אלבקס בע"מ
דרושים
1. **טכנאי אלקטרוניקה** לשרות והתקנות
2. **אנשי מכירות** נסיון לא הכרחי

נא לפנות לחווה 03-494149

אלקו מגלי אש
דרושה
מזכירה
במשרה מלאה
באיזור התעשיה חולון
שעות העבודה 16.00 8.00
03-5566222
כולל יום ששי, לבקש את מרגלית

לחברת נקה כימיקלים
דרושים
סוכני מכירות
רק בעלי נסיון מוכח ומוצלח במכירות לחנויות, יפנו בכתב לת.ד. 333 פ"ת עבור מר שניא

לשילב דרושות
יועצות לסניפי שילב בת"א, בנ"ב ובקרית ר"ג
לעבודה קבועה
המתאימות תקבלנה הדרכה בסניף המרכז.
* לשעות הבוקר — אמהות מורצות ובעלות הופעה נאה.
* לשעות אחה"צ — אמהות ו/או נשים המסוגלות לעבוד עד שעה 21.00

השכלה תיכונית חובה.
לקביעת ראיון נא לפנות לטל. 219943 — לחני, מיום א'.

לחברת מסחרית בתל־אביב
דרושים
1. **מנהלי חשבונות ראשיים**
בעלי נסיון
המעוניינים יפנו בכתב יד, בצרוף קורות חיים, נסיון מקצועי ותנאי העסקה מבוקשים.
2. **פקידה**
* ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין
* הדפסה על מכונת כתיבה ותכתובת בשתי השפות.

נא לפנות בכתב יד בצרוף פרטים לאגף משאבי אנוש ת.ד. 20200 ת"א מיקוד 61/115

לחברה גדולה ביצור סריגים וטריקו
דרושות
פועלות אוברלוק וזינגר
בעלות מקצוע מעולות וזריזות, שכר גבוה 5 ש"ח לשעה למתאימות, תנאים סוציאליים מלאים, ולאמהות אפשרות ל־6 שעות + השתתפות אחזקת הילדים בגן, 5 ימי עבודה, אוירה נעימה, עבודה כל השנה. לאנשי בת־ים יש הסעה מסובסדת.
03-837724

אלסינט
למפעל להדמיה בתהודה מגנטית גרעינית בהרצליה.
מהנדס אלקטרוניקה ספרתית
מס. משרה ... לפיתוח, קידום וניהול פרויקטים ... מחשב ואמצעי תצוגה חדשים ... ההדמיה.
כישורים: בעל נסיון של 5 שנים ... בחומרת מיני מחשבים.
(ניתן להתקשר טלפונית ... טל 052-541122)
מהנדס־הנדסאי אלקטרוניקה
מס' משרה 162611
לשרות מערכות MRI באחריות ...
הכישורים: 5 שנות נסיון רצוי ... RF ו/או מערכות מחשבים.
ידיעת השפה האנגלית חובה, רשיון נהיגה חובה. מגורים במרכז הארץ בתקופת ההכשרה.
אנא פנה בצרוף קורות חיים, ... המשרה וטלפון להתקשרות ... ת.ד. 550 חיפה, סודיות מובטחת
elscint
אלקטרוניקה בשרות הרפואה
ת.ד. 550 חיפה 31004

למפעל מוביל בתחום ...
דרושים
סוכני מכירות ...
בעלי נסיון של 3 שנים במכירות ... מוצרי צריכה ● בעלי השכלה תיכונית ● רכב הכרחי ● הכנסה גבוהה ... בהתאם לכישורי המועמד
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. ...
מיקוד 61208 ת"א עבור סוכן

לסוכנות ביטוח גדולה בתל־אביב
דרושה:
מזכירה
עם ניסיון בבטוח חיים, כולל סודיות
*
נא לפנות בכתב לפרוט קורות חיים, נסיון קודם וטלפון לת.ד. 2481 תל־אביב 61024 עבור מזכירה

יותר טוב מנפאואר
למחלקה הטכנית ת"א
רח' בן־יהודה 12, א'-ה', 08.00-14.00
טל: 03-298877, 284128
דרושות
מלחימות/ מחווטות
למשמרות ראשונה ושניה, 2 שנות נסיון.
עדיפות ליוצאות במצ"א תנאי עבודה משופרים.
עבודה באיזורי ת"א, חולון, פ"ת, הרצליה, רמת השרון.
מנפאואר MANPOWER
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

ל"עוז־און" חולון
דרושים
* **מחסנאי**
נסיון בהפעלת וניהול מחסן טכני, חומרי גלם ותוצרת גמורה, רצוי בשטח האלקטרומכניקה
* **מבלטן**
מנוסה, רצוי בתחום התבניות
~ 5 ימי עבודה בשבוע ~

לפנות לטל: 03-800117 לרות המר

מלונות מוריה
למלון מרחצאות מוריה ים־המלח
דרושים:
* סגן מנהל קבלה
* טבחים בכירים למטבח החם.
* מציל — דובר אנגלית טובה

בדבר פרטים נוספים יש לפנות למח' כ"א טל' 057-84221

SF סנפרוסט בע"מ
מזון איכות מוקפא
למפעלנו באשדוד
דרושים
1. **כתבנית**
אנגלית עברית ועיבוד תמלילים
* נסיון של 5 שנים לפחות
2. **מנהל/ת חשבונות**
סוג 3
* נסיון של 3 שנים לפחות
3. **עובד ארכיב**
בעל נסיון

נא לפנות בכתב בציון קורות חיים לאגף בת ארם ת.ד. 2225 אשדוד מיקוד 77121

למפעל תעשיתי
דרוש
מחסנאי טכני
טל: 03-722191
לפנות ל־שחר.

דרוש
מהנדס
עם 5 שנות נסיון
לעבודות פקוח בדרום מרכז הארץ.
לפנות לטל. 03-7518127

לסטודיו לגרפיקה בת"א
דרושים
גרפיקאי/מעצב
מבריק ומהיר בתיכנון ובביצוע גרפי לפרסום מסחרי; נסיון מוכח חובה.
עדיפות לבוגרי בצלאל.
גרפיקאי/ת מבצע/ת
* תנאים טובים למוכשרים *
מועמדים מתאימים יפנו בכתב־יד בצירוף קורות־חיים ונסיון אל ת.ד. 1401, תל־אביב 61040 עבור "סטודיו"
— סודיות מובטחת —

לחברת יבוא ושיווק ברמת־גן (ליד הבורסה)
דרושה
מזכירה בכירה
* שליטה בעברית ובאנגלית כולל קורספונדנציה והדפסה (גרמנית ואיטלקית - יתרון)
* נסיון בניהול משרד
* ידע בהליכי יבוא - יתרון
- משרה מלאה 5 ימים בשבוע

נא לפנות בכתב־יד למח' כח־אדם, ת.ד. 389 הרצליה ב' 46103
- סודיות מובטחת -

נגוב בע"מ — יצור מנעולים
דרושים
עובדים/ות ליצור והרכבה
5 ימי עבודה בשבוע
לפנות טל: 03-829701

למחקר רפואי הנערך מטעם בית־חולים אוניברסיטאי
דרושות
מראיינות
בחצי משרה, בכל רחבי הארץ, עם הנתונים הבאים: גיל 35 ומעלה; השכלה תיכונית לפחות; בעלות רכב; נכונות לעבודה בשעות אחה"צ והערב; יכולת ליצירת קשר מהיר עם אנשים.
נא לפנות בצירוף קורות־חיים ונסיון עבודה קודם, לת.ד. 20302 ת"א עבור "מראיינות"

לחברה ארצית בעלת מוניטין המקימה מערכת שיווק למוצר טכנולוגי מתקדם ונדרש.
דרושים
בתל־אביב, ירושלים, חיפה
אנשי מכירות רציניים
המצטרפים יוכלו לשמש כעתודת ניהול לצוותים הבאים
בעלי ניסיון במכירות ורצון להשתלב במערכת שיווק דינמית בתחום חדש מלא אתגר יפנו לטלפונים 218938, 03-262338 לשם קביעת פגישת היכרות.

התאחדות התעשיינים בישראל
המחלקה לסחר חוץ וקשרים בינלאומיים
רח' המרד 29, תל־אביב 68125
דרוש/ה
בוגר/ת כלכלה מינהל עסקים
לריכוז היחידה לסיוע ומידע להשקעות
כישורים דרושים:
* אנגלית על בוריה — עדיפות לשפת אם
* נסיון בעבודה במחשב
* ידע בתחום סחר שוק בינלאומי והשקעות — יתרון.

המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים

אשה נאה, יחסי ציבור ויחסי אנוש מעולים,
עברית אנגלית,
נסיון במכירות וניהול צוות עובדים,
מחפשת עבודה, בעלת עניין וייחוד
053-50106

למשרד הנדסת בנין
דרוש
סרטט/ הנדסאי
בעל נסיון של שנתיים לפחות
לקביעת ראיון טלפון 03-249119

צימפיון מחסני ערובה בע"מ
דרוש
מחסנאי
עד גיל 30 לעבודה על מלגזה ובעל ידע בעבודת רישום מלאי.
לקביעת ראיון נא לפנות לרונית
טלפונים: 03-751789, 03-706420, 03-798110.

זהר
דרושה
מזכירת מנכ"ל
הכישורים הדרושים:
* שליטה מלאה בעברית ואנגלית
* נסיון של 5 שנים לפחות
* ידע בהפעלת מעבד תמלילים

משרה מלאה 5 ימי עבודה
נא להתקשר 03-6494418 לגבי תקוה שטש (פרט ליום ו')
מחשבה אחת קדימה

Needed in Tel Aviv for an Electronics Co.
EXECUTIVE SECRETARY/ SALES ASSISTANT
Able to work overtime and underpresure. Perfect command of English (including typing) and working knowledge of Hebrew. Full time position, 5 day week. Call from Sunday, 03-5464091

ב.נ. שרותי ניהול
מידע על משרות ועובדים בכירים
לחברה ארצית לבניה תעשיתית ומסחרית
דרושים/ות
מהנדס מחוז
לניהול פרויקטים של הנדסה אזרחית ונכסי החברה במחוז הצפון.
מהנדס אזרחי בעל ניסיון רב בניהול פרויקטים.
ס/מהנדס מחוז
לניהול עבודות בניה, הנדסה אזרחית ואחזקה של מבנים, במחוז הדרום.
מהנדס אזרחי בעל ניסיון בניהול פרויקטים.
מהנדס בקרה
להקמה וניהול מערכת תקציב ובקרה על פרויקטים ודיווח להנהלה בת"א.
מהנדס אזרחי/תעשיה וניהול/כלכלן בעל ניסיון במערכות תקציב ובקרת פרויקטים.
סודיות מלאה מובטחת
ת"ד 2297 נתניה 42122, 053-34515
ת"א, ארלוזורוב 198, 03-257970

לזינגר תל־אביב
דרושות
מוכרות מנוסות
לשעות אחה"צ
בשעות 14.00 עד 20.00
מועמדות בעלות נסיון בלבד מתבקשות לפנות
לטל: 243103/4/5 לננה

למושב אביחיל דרוש
מרכז פנים
(לחצי משרה)
* בעל ידע בגיזברות.
בקשות למועמדות נא לשלוח בכתב יד למזכירות מושב אביחיל, מיקוד 42910 ולציין עבור "מרכז".
המועד האחרון 20.9.86

שופר־סל
דרושים:
עובדי מאפית
לסניפינו:
– היפרכל קניון איילון, אוטובוסים: 20, 23, 40, 42, 67
– רמת־אביב – רח' ברזיל 15, אוטובוסים: 24, 27, 45, 49
– רמת־אביב – רח' טאגור 38, אוטובוסים: 24, 27, 45, 49

תנאי שכר טובים
מועמדים מתבקשים לפנות למנהלי הסניפים במקום

אזור התעשייה הרצליה – דרושים
טכנאי מיזוג־אוויר
למערכות מרכזיות
בעל נסיון של 3 שנים ויותר, בעל רשיון נהיגה.
עוזר מסגר
לפנות בכתב בציון נסיון קודם אל ת.ד. 2095, הרצליה 46120. סודיות מובטחת

INTERNS FOR PEACE
ארגון לשיתוף פעולה–ערבי באמצעות עבודה קהילתית
مشاركة عربية - يهودية بواسطة العمل الجماهيري
דרוש/ה
מנהל/ת
אם את/ה: בעל/ת נסיון בניהול אנשים, פרויקטים ותקציב, יכולת אירגון וביצוע, מאמין/ה בחשיבות המטרה שלנו.
נא לפנות בכתב תוך פרוט קורות חיים ונסיון קודם אל:
"ניצני שלום"
ת.ד. 4796 ת"א, 61047 עבור חוה ברוך

Data General
team תים
תים מחשבים ומערכות בע"מ
לאגף לשרותים טכניים
דרושים
1. מתאם/ת שרות
התפקיד כולל קבלת הודעות ומעקב אחרי תקלות. תאום בקורי הטכנאים ועידכון שוטף של מקומם. עבודות משרד שוטפות (תיוק). נסיון בעבודה דומה – יתרון. יחסי אנוש מעולים.
2. פקיד/ה
אחרי שרות צבאי. ידיעה טובה בהדפסת עברית. אנגלית – יתרון. 5 ימי עבודה בשבוע. תנאים טובים למועמד המתאים. נא לפנות טלפונית מיום א' לפנינה סער. 03-340962.
– סודיות מובטחת –

מונטז'ר/ מונטז'רית מעולים
על כל תלוש משכורת אחרון שתביאו תקבל/י
30% תוספת
התקשרו בשבת או בערב
לטלפון – 03-889431
סודיות מובטחת

למפעל מתכת באזור התעשיה ברקן ע"י אריאל
* **מנהל ייצור/ טכנולוג/ הנדסאי מכונות**
לקביעת תהליכי ייצור ותכנון מתקנים ותכנות C.N.C
* **מפעילי C.N.C חריטה/ כרסום**
ידע כללי בתכנות – עדיף. תנאים טובים.
02-931933 ,03-9366968 ,03-7512088

דרושות
טלפניות
למכירת פרויקט בתי נופש בכינרת
בשעות אחה"צ/ערב
טל' 03-721191

למפעל תעשיתי
דרושים
* **מסיק דוודי קיטור**
* **חשמלאי מוסמך**
לעבודה במשמרות
טל: 03-722191
לפנות ל-שחר.

דרוש
מונטז'ר/ית
בעל/ת נסיון.
לפנות טלפונית: 03-263445, 03-267584

למשרד רו"ח בת"א
דרושים
מבקרים
בכל הרמות.
מיום א'
טל: 239154, 226787.

MP'S
תעשיות בע"מ
למפעלנו בראשון לציון
דרושים
1. מנהל ייצור
בעל נסיון מוכח בסריגים (פוטר, טריקו) בכל תהליכי הייצור (גזירה ותפירה)
כושר ניהול צוות עובדים
נכונות לעבודה מאומצת
בוגר שנקר – יתרון
2. גזרן
נסיון בגזירת סריגים (פוטר, טריקו)
תנאים הולמים
למועמדים המתאימים
טל' 03-9610880, 03-9610606

קלפי-פוס 2000 (עיצוב)
אנו מתרחבים ומגדילים את רשת קבלני המישנה. דרושים לנו
טכנאי גז מוסמכים
למכירה, הפצה והתקנה של VAILLANT
* מחממי מים מידיים
* תנורי הסקה ותנורים משולבים
אם ברצונך להצטרף כמפיץ/מתקין של הציוד מספר 1 מסוגו באירופה, צלצל או כתוב אלינו (בצירוף צילום של תעודת החסמכה לעבודות גז) אל ת.ד. 2095, הרצליה 46120 או טל' 052-555031.

לחברת שרות בחיפה
דרושים
1. עובד תקשורת / אלקטרונאי
בעל ידע באינטרקום, טלפונים.
נסיון של לפחות 5 שנים בעבודה.
2. טכנאי מיזוג אויר בכיר
נסיון של לפחות 5 שנים בעבודה.
לרציניים תנאים טובים
נא לפנות טלפונית 04-673747.

דרושים
בחיפה
מדריכים מקצועיים
או בוגרי תיכון מקצועי.
בעלי נסיון בהדרכה מקצועית.
לפנות טלפונית:
04-661551,
04-642636.

למפעל סריגמיש
דרושים
* עובדת לחדר-גזירה (הכשרה במקום).
* פנסיונריות לעבודות יד בחדר גזירה.
* תופרות מקצועיות ובלתי מקצועיות.
לפנות לשולה במחלקת כח אדם
רחוב הרכבת 32 תל-אביב.
(התחנה המרכזית)

דרוש/ת
תעמלן/ית רפואי/ת
לעבודה בכל חלקי הארץ
עדיפות לרוקח/ת או ביאולוגי/ת
נסיון קודם לא הכרחי
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 1708 ת"א 61016 עבור תעמלן/ית

במפעל לבניה טרומית באזור אשדוד
דרושים
מסגרים
לעבודה בתבניות
נא לפנות: לאדי טלפון 055-31874 או 055-22201

ווינשיי ישראל בע"מ
נגדים מדוייקים למערכות האלקטרוניות המחייבות אמינות מורבית

דרוש
טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה או ייצור
לעבודה במחלקת ייצור רשתות נגדים
בעל נסיון בניהול צוות של עובדות ייצור; יתרון לבעלי נסיון במדידות מדויקות, רצויה ידיעת השפה האנגלית.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב-יד בלבד, בציון קורות חיים ונסיון קודם, למחלקת כוח-אדם, רחוב האומן 2, אזור התעשייה חולון 58814.
סודיות מובטחת
העיקרון שלנו - דיוק ואמינות

לחברת שווק צעירה ודינמית
דרושים
מקדמי מכירות מעולים
* אם את/ה צעיר/ה דינמי/ת מוכשר/ת עד גיל 28 ואם את/ה מעוניין/ת בעיסוק מעניין, פנה עוד היום לרותי: 03-833075, 03-838110.
* עבודה בחברה צעירה ודינמית.
* 5 ימי עבודה בשבוע
* שכר התחלתי גבוה + בונוסים גבוהים.
* אפשרויות לקידום בחברה.
* המתקבלים יעברו קורס קצר בקידום מכירות.
בסיום ששת חודשי עבודה מסע השתלמות בחו"ל.

לחברה בינלאומית לשיווק מוצרי טיפוח והיגיינה
דרושים
אנשי מכירות נמרצים
1) לרשתות השיווק הגדולות
רצוי בעלי קשרים.
2) לחנויות כל-בו וחמרי נקוי
באזור המרכז והצפון.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 1708 ת"א 61016, עבור "אנשי מכירות" ולציין על גבי המעטפה את התפקיד הרצוי
רק בעלי נסיון מוכח ייענו.

דרוש
כרסם מעולה
תנאים מצויינים לאדם המתאים
03-221063
03-708367

לבנין משרדים בתל-אביב
דרוש
איש אחזקה חשמלאי מורשה
כולל ידע במיזוג אויר.
להגיש קורות חיים בכתב-יד כולל שכר מבוקש. ת.ד. 21576 תל-אביב מיקוד 61214

למפעל מתכת באזור אשקלון הנמצא בתנופה
דרוש/ה
מהנדס מפעל
כשורים:
* מהנדס מכונות בעל נסיון של 3 שנים לפחות
* בעל יכולת אירגון וניהול צוות עובדים
* נמרץ.
5 ימי עבודה בשבוע
לפנות בכתב יד לת.ד. 14142 ת"א.
עבור "מהנדס מפעל"

טמפו לטמפו תעשיות בירה בע"מ
סניף חולון
דרושים
מוכרנים
השכלה תיכונית לפחות, נסיון במכירות רצוי בענף המזון, בעל רשיון נהיגה ונסיעה ואת תושב גוש דן.
המודעה מיועדת לגברים ונשים כאחד.
מחלקי חוצרת
בעלי רשיון נהיגה למשאית.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת כח אדם, טמפו אזור התעשייה חולון רח' המרכבה, או טלפונית

דרושה
מרפאה בעסוק
מוסמכת
בעלת נסיון בתחום השקום והאחריות, וכאחראית ביחידה לטפול יום בקופ"ח תלפיות — מורת ורהליה.
לפנות: לאסתר גלקה, טל. 03-710145

לחברה חקלאית העוסקת ביצוא
דרושים:
* **מנהל בית אחזה ליצוא**
התפקיד דורש שעות עבודה רבות וגמישות.
* **עוזר לתפקיד מכירות**
התפקיד דורש נסיעות מרובות לחו"ל. דרושה ידיעה טובה מאוד בשפה האנגלית. שפות נוספות – יתרון.
* **חשמלאי עם נסיון בתעשיה.**
לעבודות חשמל ומסגרות. רצוי ידע בפיקוד ובקרה ונסיון בהפעלת עובדים.
נא לפנות בכתב-יד בצרוף תולדות חיים לת.ד. 101 סביון, ולציין עבור חברה חקלאית העוסקת ביצוא.

לצוות הקמה של מפעל תרופות חדש
דרושים
1. **רוקח/ת**
2. **מהנדס כימי**
3. **כימאי אורגני**
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 1708 ת"א 61016 ולציין על גבי המעטפה "מפעל תרופות"
— סודיות מובטחת —

טמפו
למבשלת שיכר לאומית בע"מ
דרושים
** **מסגר מכני**-
בעל ניסיון רב במערכות קיטור, מים ותהליכים תעשייתיים.
** **תחקירן**
ניסיון מוכח בתעשיה של 5 שנים לפחות.
** **מפעיל לבית בישול (בישול בירה)**
רצוי רקע טכני וניסיון בהפעלת מכונות בתעשיה.
** **מחסנאי טכני**
בוגר קורס מפט"ים בצה"ל + ניסיון מעשי בתעשיה.
לתושבי נתניה יתרון
המועמדים המתאימים יפנו טלפונית 053-31310 לכח-אדם.

מפגש עם קו־אופ על כוס קפה

לקו־אופ רשת הריבוע הכחול דרושים עובדים לתפקיד קציני ביטחון בסניפים (סופרמרקטים) באזור גוש דן, חדרה ואשקלון
מועמדים בעלי נתונים מתאימים מוזמנים למפגש עימנו
ביום א', 7 ספטמבר 86' בשעה 15.00
במשרדי הרשת רח' תפוצות ישראל 13 (אזור המלאכה גבעתיים)
לקבלת פרטים נוספים נא להתקשר לטלפון 03-779141 קו פנימי 276
* * *
בקו־אופ תוכלו למצוא את מקומכם.
טוב לעבוד בקו־אופ.
קו אופ | קו אופ | קו אופ

ל"תנובה" סניף פתח-תקוה
דרושים
מפיצים
לחלב ותוצרת חלב בפתח-תקוה וסביבתה
הכישורים הדרושים:
* רשיון נהיגה למשאית
* ידע בנושא שיווק מוצרי מזון
* כושר גופני טוב
* ידיעה טובה בחשבון
תינתן עדיפות למועמדים בעלי נסיון מעשי בחלוקת מוצרי מזון.
● החחלת העבודה משעה 3.00 בבוקר.
דיילות מדף לתצוגת מוצרים
הכישורים הדרושים:
* השכלה של 10 שנים לפחות
* הופעה נאה
* היקף המשרה 6 שעות עבודה ליום
● תנאים נאותים למועמדות המתאימות
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אישית למחלקת המנגנון בסניף פתח-תקוה, רחוב חיה פינשטיין (לפני היפרשוק פתח-תקוה).
נא להתקשר טלפונית לתיאום פגישה: 03-906591.
– סודיות מובטחת –

כיף לעבוד ברשת מלונות ישרוטל
לצוותי הבידור של מלונות ישרוטל בנתניה ובאילת:
דרושים/ות
עובדים/ות בעלי/ות כישורי משחק, ריקוד ונגינה.
דוברי שפות עברית, גרמנית ו/או צרפתית - חובה.
למועמדים המתאימים יתנו תנאים טובים והזדמנות להוכיח את כשרונותיהם. לתאום ראיונות יש להתקשר ביום ב' ה-8/9 בין השעות 09:00-19:00 לטל. 059-79111 שלוחה 1388 - לסטיב.
ישרוטל סודיות מובטחת
ניהול מלונות בע"מ
המלך שלמה | לגונה | ספירט | חוף התמרים | גלרבה

דרוש
מנהל שיווק ומכירות
עבור חברת בניה ארצית לצורך מכירת פרוייקט נדל"ן יוקרתי.
הכישורים הדרושים:
* 5 שנות נסיון במכירת נדל"ן
* מגורים באזור חיפה
* גיל בין 29-40
* נכונות לעבוד בשעות עבודה לא מקובלות
* נסיון בהפעלת צוות סוכנים
* בעל רכב - עדיף
השכר בהתאם לכישורים
פרוט וקורות חיים
יש לשלוח בכתב-יד אל ת.ד. 3171 ת"א, 61031
לא יאוחר מיום ה-20.9.86.
נא לציין על המעטפה
"מנהל שיווק עבור חברת בניה".

U-MAN
עבור אחת מלקוחותינו, חברה העוסקת בייצור מערכות אלקטרוניות, דרושים:
מנהל ייצור
לניהול הייצור במפעל, כולל עובדים, קבלני משנה ומלאי. נסיון בענף – יתרון (מישרה 800).
מחסנאי
לניהול המחסן, ארגונו וייעולו. רצוי גם טיפול בתהליכי יבוא החלקים ורכש מקומי. נסיון בענף – הכרחי (מישרה 801).
עובדי ייצור
לבדיקות סופיות של מעגלים.
רצוי אנשי חמ"ם – ח"א (מישרה 802).
פקידה – מרכזנית
לתפעול המרכזיה ועבודות משרד. רצויה הדפסה – אך לא הכרחית (מישרה 803).
תנאים ושכר הולמים למתאימים/ות.
מגורים רצויים באזור ראשל"צ/ חולון/ בת-ים.
לפנות ליהודה בטל. 03/292949. סודיות מובטחת.

פיברוניקס
אתה בחברה טובה
מנהל התקנות
תאור התפקיד:
אחריות לתכנון ביצוע ופיקוח על התקנת מערכות תקשורת נתונים מקומיים.
כישורים:
* רקע טכני רחב בתקשורת נתונים
* נסיון מוכח בהתקנות תקשורת בהיקף גדול
* ידע באופטרוניקה
מקום העבודה:
* רמת אביב ובכל אזורי הארץ.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט ל"גיוס עובדים" פיברוניקס בע"מ, סוכנות דואר מת"ם, חיפה 31905.
סודיות מובטחת.
פיברוניקס תקשורת סיבאופטית

U-MAN
עבור אחד מלקוחותינו, מפעל רהיטים גדול, דרושות
מוכרות
לאולם התצוגה של המפעל.
יכולת לעבודה עצמאית עם קהל הלקוחות בחנות, הופעה נאה והתמדה.
אפשרות לשכר גבוה מאד למתאימות.
להתקשר ליהודה, 03/292949. מישרות 62.

למוסד כספי דרושים:
מזכירה
עברית — אנגלית
* שליטה מלאה בשתי השפות.
* נסיון קודם הכרחי (כולל הדפסה)
פקיד/ה הנהח"ש
* רצוי נסיון קודם.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד, בצרוף קורות חיים לת.ד. 11333 ת"א. מ. 61112, עבור מס. 451.
— סודיות מובטחת —

לודזיה רוטקס
למתפרות החברה בצפון הארץ
דרוש
טכנאי/הנדסאי, תעשיה וניהול
לשיפור שיטות וחקר עבודה
לפנות בכתב בציון מספר טלפון, לת.ד. 34 חולון 58100.

"יתבלת"
מפעלי צביעה ואשפרה (טקסטיל) בע"מ
רח' אבולעפיה 17/19 ת"א
דרושים/ות
* **פקידה** — בוגרת בי"ס לפקידות.
* **חשמלאי מוסמך** בעל רשיון ל־60 אמפ.
* **מחסנאי** — לקבלה וסמון בדים.
* **מפעיל מכונות צביעה ממוחשבות.**
* **עובד נקיון.**
נא לפנות לטלי 836995, 03-823862.

למשרד רואי חשבון
דרושה
מנהלת חשבונות עצמאית•לחצי משרה
עם נסיון בהפעלת מחשב P.C – I.B.M
נא לפנות לת.ד. 29870 תל-אביב 61298

לרגו LARGO
ללרגו מחשבים בע"מ
דרושים
מחסנאי-
נסיון קודם הכרחי.
טכנאי למחשבי IBM-PC
לקביעת ראיונות נא לפנות
לטל. 292393-לצביקה. מיום א'.

למפעל מתכת בחולון
1. **הנדסאי מכונות**
בעל נסיון להרכבת יחידות מכניות.
2. **כרסמים** מנוסים
3. **משחזז** מנוסה למשחזה שטוחה
תנאים טובים למתאימים
להתקשר לטל. 03-5562901

לפרויקטים לשיקום נערות באזור קיראון וחולון דרושות:
מורות לפקידות ומשרדאות
טלפונים: לאזור קיראון: 841754 בשעות הבוקר. 625498 בשעות אחה"צ והערב
לאזור חולון: 889077 בשעות הבוקר.

ל דפדהב
דרושים/ות:
פקידות
בוגרות תיכון, לעבודה קבועה, 5 ימים בשבוע.
מתאים במיוחד לנשים עם ילדים, המעוניינות לחזור למעגל העבודה.
נא לפנות למיכל, החל מיום א',
טל. 03-7517998 או 03-7532250
גרפיקאים/ות ביצועיסטים/ות
לעבודה קבועה במשרה מלאה, 5 ימים בשבוע.
לאחר שרות צבאי.
נסיון קודם אינו הכרחי.
נא לפנות לנתן, החל מיום א',
טל. 03-7532224
דפדהב

לסוכנות ביטוח גדולה בת"א
דרושה
מרכזת מידור תביעות
למחלקת האלמנטרית
דרישות: חרוצה ואחראית, נסיון קודם — הכרחי.
לטלפן 612005, 625194, 03-621458

לבית דפוס גדול בפ"ת
דרושים
* דפס אמדה 1/8 בעל נסיון מוכח.
* דפס G.T.O 1/4 בעל נסיון.
* עוזר דפס לחיידלברג 1/2 גליון 4 צבעים.
נא לפנות טלפונית החל מיום א' לטלי 03-9231654.

למשפ' קרש בר"ע
ליד מסוף ניצנה
דרושה
גננת ומטפלת מוסמכת
לגילאי שנתיים
— רווקה, מגורים במקום. עבודה מידית
טלפונים: 77278, 057-79107
מ-12.30—07.00 בבוקר.

אסטרונאוטיקה
(מערכות ... והסעות גבעתיים)
דרושים
מהנדס/ת תוכנה בכיר/ה
לאיפיון ופיתוח תוכנה לעיבוד תמונה במערכות ומן אמת על מעבדים זעירים.
עורכי/ות מעגלים מודפסים
עם נסיון מוכח בעריכת מעגלים מודפסים, יכולת עבודה עצמאית. הכרת מערכות ממוכנות — יתרון. 5 ימי עבודה בשבוע.
תנאים נאותים למועמדים המתאימים.
לפנות לאסטרונאוטיקה, אגף הארגון רח' הירקון 23 בני-ברק 51261, או טלפונית 03-784813.

לחברת שיווק מזון ברמת גן
דרושים
1. **פקידת מחסן**
עם נסיון בניהול כרטסת מלאי ידנית.
רצוי ידע בעבודה במסוף.
2. **מלגזן**
בעל נסיון בעבודה במלגזה, עם רשיון.
3. **נהגי חלוקה**
בעל נסיון בחלוקת מזון, בגוש דן.
לפנות בשעות העבודה לטלפון 03-7511227.

דרוש
עובד לתחזוקת קווי מים וביוב
במושב בורגתא
בעל רשיון נהיגה לטרקטור
053-88130

ביל אור בע"מ
לעבודה ב-3 משמרות דרושים
* מפעילי כרסומות C.N.C. עם שנתיים נסיון לפחות
* סטאפיסטים לכרסומות C.N.C. עם נסיון.
* מבקרי איכות לחלקים מיכניים מגרי קורס מקצועי, עם נסיון של שנה לפחות
* מחסנאי טכני רצוי עם ידע בחלקים, עם 3 שנות נסיון לפחות. כל פניה תיענה!! מסלול קידום יוצע לכל עובד
נא לפנות לנסים רז 03-497081 אזור התעשיה, רמת-יחיאל, הצריף 9 תל-אביב.

למפעל לעיבוד מתכות
באור יהודה דרושים:
* עובד מח' יציקה
* עובדים בלתי מקצועיים
5 ימי עבודה בשבוע
משכורות נאות למתאימים
נא להתקשר מיום א' טל. 03-348337-8

מושב עומר
מעונין בהצעות
להפעלת המכולת במושב
ממתנצעות ומפרטים — למזכירות עומר ד.נ. חוף השרון 30835 טל. 04-842038
ליעקב/משה

להוצאה לאור של חיל הים דרוש
גרפיקאי/מונטז'ר
בעל נסיון מוכח
לשרות קבע באזור המרכז
טל: 03-698740

דימד
חברה עתירת ידע בתחום האלקטרוניקה הרפואית.
עם הרחבת פעולות הייצור
דרוש לנו:
אלקטרונאי/ טכנאי אלקטרוניקה
תאור התפקיד:
השתלבות בפעילות הייצור והרכש של החברה.
המועמד המתאים יהיה בעל נכונות לעבודה קשה, בעל יכולת "לדחוף" דברים, מסודר ובעל ידיים טובות.
נא לפנות בכתב יד תוך ציון שם, טלפון וכתובת, פירוט קורות חיים ונסיון מקצועי ל"דימד בע"מ", מחלקת כח אדם, ת.ד. 4879 ת"א 61046.
— סודיות מובטחת —

לחברת ביטוח — מחלקת גביה
דרושה
פקידה
השכלה תיכונית
נא לפנות 03-200438

לחברת שרות ארצית
דרושים
טכנאי מכונות כביסה
רצוי + קירור
052-448112 בין השעות 8.00—16.00

למפעל תעשייתי בענף המזון בפתח-תקווה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות ראשי עצמאי/ת
יכולת מוכחת בניהול צוות עובדים
הפעלת מערכת ממוחשבת
לפנות בכתב יד לת.ד. 46 פ"ת.

מתפנה
מייסטר מומחה
16 שנה נסיון בתעשיית פלסטיק
ת.ד. 901 כפר שמריהו

למשרד אדריכלים דרושה
מזכירה
לשעות 8.00—16.00
5 ימים בשבוע
לטלפן 03-219254

לחברת אופנה
דרוש
מנהל חנות
בעל נסיון
דובר שפות
טל. 03-445353.

במידה והנך רציני
מוצעת לך משרה רצינית במושב רציני
מושב פצאל
בבקעה
מעוניין
במרכז משק
02-941130, 02-941185
בין 8.00—13.00
בערב 02-941143

"ממספרה"
צבעים וכימיקלים בע"מ
דרוש/ה
למפעל ביבנה
גוונאי/ת
בעל/ת ניסיון קודם למשרה חלקית או מלאה.
נא לפנות לטל' 08-437455 או 08-437960 למר סופר או שמרון.

רם-צור ייצור זיווד אלקטרוני
לחברה צעירה ודינמית דרושים:
1) כרסמים/ חרטים
2) עובדי זיווד
לעבודות פח מדוייקות, בעלי נסיון של 3 שנים.
המועמדים יפנו טלפונית
08-464471-2

הכישורים:
דרוש/ה
אחראי/ת שיווק
הכשורים
1. נהול מלאי
2. נהול כרטסת לקוחות
3. מו"מ עם סוכנים וחנויות
4. ידע במחשב
רק בעלי נסיון קודם ואחריות יתקבלו.
להתקשר ביום א' 13—16
טל. 03-651761

למפעל טרינה בפתח-תקוה
דרושים
סורגים
למכונות עגולות
לפנות לחיים
9228012

למפעל תדיראן בחולון
דרושים/ות
מלחימים/ות
בעלי/ות נסיון.
שעות העבודה 14.00—22.00.
תנאים סוציאליים מלאים,
הסעות חזרה הלוך.
מועמדים מתאימים יפנו ביום ב' בין השעות 14.00—15.00 לטל-יעד רח' הסיבים 30 פתח-תקוה
למר אלי לוי.

לחברה גדולה
דרוש
סוכן מכירות
מענף חומרי ניקוי—מזון—כלי בית צבעים—חמרי בנין
חרוץ עם נסיון קודם.
עבודה עם אתגר ובאווירה טובה.
תנאים טובים לאדם המתאים
לפנות בכתב יד ולפרט נסיון קודם לת.ד. 1157 ת"א 61010.
— סודיות מובטחת —

כתיבה טכנית והנדסה בע"מ
שדרות ירושלים 164, חולון
דרושים:
* **ראש אגף הוצאה לאור**
בעל רקע והבנה בהוצאה לאור, נסיון של לפחות 10 שנים, אחריות על עריכה, הנהלה, עיבוד תצלילים, שרטוט ודפוס.
* **עורך/מגיה בעברית**
בעל תואר אקדמי בלשון העברית, רצוי ידע ונסיון בחומר טכני.
* ENGLISH TECHNICAL PROOF READER
בעל ידע ונסיון בחומר טכני
* **חמ"מ פנטום צילום**
מנוסה
העבודה במשרה מלאה, באוירה נעימה, 5 ימים בשבוע. העבודה מיועדת לשני המינים כאחד.
המעוניינים יפנו לריקי ברמן טל. 03-508822 או 03-5562555

למקורות
חברת מים בע"מ
דרושים
מפעילי מתקנים
למכון טיהור שפכים
תאור התפקיד: (מספר תפקידים):
* עבודה בנושמרות בחדר הפיקוד ובשטח
* הפעלת מתקני שאיבה וציוד מכני חשמלי
דרישות המשרה:
בוגר 10 שנות לימוד לפחות.
השכלה כללית ומקצועית.
ידיעה בסיסית בשפה האנגלית.
מקום מגורים: חולון, בת-ים, ראשל"צ והסביבה.
הצעות בכתב-יד יש להפנות למנהל כח-אדם, מכרז 2255 חברת מקורות, רח' לינקולן 9 תל-אביב.

"גיל אור בע"מ"
מערכות אזעקת ומוקד 101
עם הרחבת מערכת השיווק
דרושים לנו
עתודת ניהול
לצורך בניה וניהול של צוותי מכירה.
מהמועמדים המתאימים תידרש תקופת השתלבות במערכת השיווק הקיימת, שלאחריה יופעלו כמנהלי צוותים.
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 5013 תל-אביב עבור "מנהל שיווק"

ש.א.ש. בע"מ
לסניף בת"א — דרושה
פקידת חשבונות / קלדנית
במשרה מלאה
בעלת נסיון בהפעלת מחשב IBM PC
נא לפנות טלפונית
לאיציק: 236468, 03-242877.

לבתי תכל-בו של "המשביר לצרכן"
דרושים/ות
* **עובד אחזקה**
לראיון: דיזנגוף 285136
* **עובדי מחסן**
לראיון: מחסן מרכזי
דיזנגוף
אלנבי
* **מוכר/ת-קופאי/ת**
לעבודה במשמרות, עדיפות לבנות 28—40
לראיון: אלנבי 622916
דיזנגוף 285136
באזור חמציאות 899680

לאולם שמחות במרכז העיר
דרושים:
1) **טבח**
עם נסיון
2) **קונדיטור**
עם נסיון
לטלפן מיום א' 052-547272

היפרכל חולון
רח' פרופסור שור 36
דרושים:
* **עובדי מחלקה ירקות**
* **עובדי מחלקת בשר**
אין צורך בניסיון קודם — הכשרה תינתן במקום
נא לפנות למנהל היפרכל במקום

לחברת מחשבים מתפתחת
דרושים:
מנהל שיווק
* ידע ונסיון של שנתיים לפחות בתחום מערכות עסקיות הכוללות חומרה ותוכנה בגודלן ורצוי עבר לשעבר של אזור ממשוקי י.ב.מ.) * ידע ונסיון בתחום תוכניות לבעלי עסקים, וידע בניהול עסק וכושר ניהול מו"מ והפעלה ופיקוח על סוכנים.
סוכני מכירות
* למכירה של חומרת P.C ותוכנה מותאמת לבעלי עסקים * נסיון קודם בענף הכרחי.
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם לת.ד. 33333 תל-אביב 61112 עבור "460"

לחברה לאלקטרוניקה
בסניף ת"א
דרוש
מנהל/ת מחלקת יבוא
הגדרת התפקיד: אחראי על דוקומנטים מחו"ל, קשר עם עמילות המכס, קשר עם מוסדות, מכון התקנים ותמ"ת — אחראי הזמנות מחו"ל ושינוע.
הכישורים הדרושים: הכרת כל הליכי המכס, שחרור ממכס ומיסים, ידיעת השפה האנגלית על בוריה, ידע בהדפסות + טלקס.
מגורים באיזור המרכז.
על המעוניינים לפנות בכתב יד בצירוף פירוט תולדות חיים ונסיון מקצועי אל ת.ד. 866 ת"א 61008 עבור משרה 319.

אסותא חדש
דרושים:
* הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה להחזקת מכשיר ביו-רפואי.
* איש החזקה בעל רקע בחשמל, בינוי ואינסטלציה.
○ נא לפנות לגאולה.
* אחיות טיפול נמרץ. עבודה בתנאים מיוחדים.
* אחיות למחלקות הפנימיות.
עבודה בתנאים מיוחדים.
○ **נא לפנות למשרד אחות ראשית, בי"ח "אסותא", טל. 240185**

סינטל מערכות בע"מ
מרכז לתעשיות עתירות מדע, קרית הטכניון
תכנת/ת בכיר/ה
- לפיתוח יישומים על PC — I.B.M ו-SYS 310 -
* בוגר מדעי המחשב ובעל ידע ונסיון בתחומים הבאים:
מערכת הפעלה MS — DOS
שפות תכנות C ו-ASM 8086
תכנות בזמן אמיתי.
הכרת מערכות הפעלה XENIX ו-RMX - רצויה.
* תפיסה מהירה ויכולת עבודה עצמאית.
מהנדס מכירות לחיפה והצפון
* מהנדס תעשיה וניהול, רקע באלקטרוניקה.
* נסיון קודם במכירות ו/או ניהול משא ומתן.
* הכרת שוק העצ"א - יתרון.
מנהל/ת חשבונות מדופלם/ת
* נסיון בתעשיה.
* הכרות עם המחשב.
* נכונות לעבודה דינמית.
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 9209 חיפה 31092.
- סודיות מובטחת -

U-MAN
עבור אחת מלקוחותינו, סוכנות ביטוח מובילה בגוש דן, דרושים
7 כדורי כספית
בעלי מרץ רב, התמדה ורצון לעבוד עם אנשים, לקריירה מעניינת ורווחית בתחום הביטוח. המתאימים יקבלו הדרכה מקצועית ועזרה עד להצלחתם.
רצוי: מעל גיל 25, רכב והשכלה תיכונית.
אם את/ה בעל/ת מרץ ומוכן/נה להשקיע כדי לקטוף הרבה פרי — התקשר/י ליהודה בטל. 03/293949.

טבע TEVA
למפעלנו בירושלים
מפעילי/ות ציוד פרמצבטי
הכישורים:
- 12 שנות לימוד
- ידיעה בסיסית של שפה לטינית
עובדי/ות אריזה
הכישורים:
- 10 שנות לימוד
- ידיעה בסיסית של שפה לטינית
המועמדים מתבקשים להתקשר טלפונית למח' כח-אדם, טל. 02-810790

לחטיבת מחקר ופיתוח
חוקרים אנליטים
הכישורים:
- BSc/MSc בכימיה
- ניסיון באנליטיקה
- ידע בהפעלת מיכשור- (ספקטרופוטומטרי HPLC)
מקום עבודה בפתח-תקוה או בכפר-סבא
המועמדים מתבקשים לפנות בכתב-יד
למח' כח-אדם ת.ד. 353 כפר-סבא 44102
למח'כח-אדם ת.ד. 3190 פתח-תקוה 49131

למשרדנו בפתח-תקוה
רוקח/ת למחלקת רישום
הכישורים:
- מוסמך/בוגר לימודי רוקחות
- ידיעה טובה של השפה האנגלית
- רצויה ידיעת השפה הערבית
המועמדים מתבקשים לפנות בכתב-יד
למנהל כ"א ת.ד. 3190 פתח-תקוה 49131

- עבודה קבועה.
- מועמדים מתאימים יצטרפו לחברת תרופות מצליחה
- תנאי רווחה מתקדמים
- סיוע במעונות לנשים
- 5 ימי עבודה בשבוע

חברת החשמל לישראל בע"מ
דרוש
מהנדס/ת חשמל
למחלקת רשת תת-קרקעית, חיבורים לבתים ותפעול באגף הצרכנות.
דרישות התפקיד:
- תואר בהנדסת חשמל.
- נסיון של 5 שנים לפחות בתכנון וביצוע פרוייקטים בנושאים של אינסטלציה חשמלית ותחנות טרנספורמציה פנימיות (מתח גבוה ומתח נמוך)
- ידיעת השפות עברית ואנגלית (קריאה כתיבה ודיבור) הכרחית. ידיעת השפה הגרמנית (קריאה ודיבור) רצויה.
המעוניינים במשרה הנ"ל יפנו בכתב, בצירוף קורות-חיים, אל מחלקת כח-אדם המשרד הראשי, ת"ד 10 חיפה — 31000.

אסם
תעשיות מזון בע"מ
למפעלנו בבני-ברק דרושים:
מסגר אחזקה למכונות אחזקה
* בעל נסיון רב באחזקת מכונות אריזה
מסגר/מכונאי אחזקה
* בעל נסיון במסגרות ומכונאות תעשייתית
- מגורים ב-2 המשרות - באיזור גוש-דן
נא להתקשר טלפונית למחלקת כוח-אדם .03-782131

אלביט מחשבים בע"מ
לנו דרושים אנשי מקצוע מעולים
לחטיבת ההנדסה באלביט דרושים:
מנהל קבוצת הנע
משרה מס' 123
לפתוח ונהול צוות העוסק במערכות סרוו מתוחכמות, בקרה אלקטרונית למנועי זרם ישר (BRUSH/BRUSHLESS) דרוש מהנדס אלקטרוניקה אנלוגי עם נסיון במגברי DC רבי הספק ונתוח רשתות זרם ישר.
3 שנות נסיון ומעלה בנושאים המפורטים — יתרון!
רצוי הכרת תקנים צבאיים.
מנהל מחלקת ספקי כח
משרה מס' 124
לנהול המחלקה דרוש מהנדס אלקטרוניקה עם נסיון בספקי כח, מערכות הספק והתמרה. דרוש נסיון בנהול צוות, רצוי בתחום ספקי הכח ובמימוש ספקים על פי תקנים צבאיים.
מהנדס מערכת
בתחום מערכות אויוניקה
משרה מס' 125
דרוש מנתח מערכות/בוגר מדעי המחשב/מהנדס מחשבים או מהנדס אלקטרוניקה עם רקע ונסיון במערכות מוטטות.
ליוצאי חיל האויר — יתרון!

למרכז מערכות המידע העומד בפני קליטת מערכות תוכנה חדישות והרחבת הקיימות דרוש:
מנתח מערכות/תכנת
משרה מס' 313
שישתלב בהקמת מערכות תוכנה בנושאי לוגיסטיקה וייצור.
כישורים נדרשים:
- בעל תואר במדעי המחשב או תעשיה ונהול — מערכות מידע.
- נסיון של שלוש שנים ומעלה — רצוי בתעשיה.
- הכרת מחשבי IBM ו-CDC — יתרון!
לאגף איכות וטכנולוגיות דרוש
מנתח מערכות בכיר
משרה מס' 314
בוגר/מוסמך במדעי המחשב עם נסיון של 3—5 שנים בתחומים הבאים:
מערכות זמן אמת, הנדסת תוכנה או משרד ממוחשב.
הכרת מערכות VAX/VMS או IBM P.C. — יתרון!
תכנת בכיר
לאבטחת איכות תוכנה
משרה מס' 315
לכתיבת תכניות א.א. תכנה וניהולן, החדרת נהלי עבודה לייעול התהליכים, דרוש תכנת בכיר בעל נסיון של 4 שנים בפתוח תכנה למערכות משובצות מחשב, הבקיא בנושאי הנדסת תוכנה.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי מפורט לגיוס עובדים ת.ד. 5390 חיפה 31053.
בפניתך אנא ציין מס' המשרה.
מודעה זו מיועדת לנשים ולגברים.
אלביט הקו הקדמי של הטכנולוגיה

בית ברל
מרכז לחינוך השכלה ומחקר
דרושות
מזכירות בכירות
הכישורים הדרושים:
1. יכולת לנהל משרד באופן עצמאי
2. הדפסה טובה בעברית - הכרחית
3. ידיעת השפה האנגלית - יתרון
4. בוגרות י"ב שנות לימוד לפחות, עדיפות לבעלות השכלה רחבה
המשרות בחלקן מלאות והשאר משרות חלקיות עם אפשרות של עבודה בשעות גמישות.
המעוניינות העונות בדרישות הנ"ל לפנות לקביעת ראיון לאגף כוח אדם, טל. 25151, 052-450952

ELINA LTD.
is Looking for an
EXPERIENCED SECRETARY
For a highly responsible position.
Fluent English and Hebrew,
including typing (word processor).
Able to work independently and under pressure.
Good conditions For suitable applicant.
Call from Sunday, 03-5464901.

רשת עמל

בית ספר איזורי לחניכים "עמל"
ת.ד. 1113 צפת – 13110
טלפון: 069-31640, 069-72212

לקראת שנה"ל תשמ"ז
דרוש/ה
מורה יועצת
כישורים במדעי ההתנהגות
בעלת רשיון הוראה קבוע
מועמדים בעלי הכשרה ונסיון מתבקשים לפנות לחנהלת ביה"ס בית ספר "עמל" רמלה מרכז לחינוך ולהכשרה מקצועית רחוב מסריק 2, רמלה – 72216, טלפון: 08-223003

לקראת שנה"ל תשמ"ז
דרושים/ות
מורים/ות
במקצועות:
מכונאות רכב – משרה מלאה
פקידות – 1/3 משרה
אנגלית – חצי משרה
מועמדים בעלי הכשרה ונסיון מתבקשים לפנות לחנהלת ביה"ס

למשרדנו הראשי בת"א
דרושות
1. מזכירה
למנהל מחלקת התביעות
כישורים:
* כתבנית מעולה (עדיפות בעלת נסיון במעבד תמלילים אי.בי.אם פי.סי).
* תעודת בגרות ריאלית – חובה
* ידיעת אנגלית טובה * אחראית ומסודרת
* עדיפות לבעלת נסיון קודם

נא לפנות לטל' 03-204771 לגב' רות כהן

2. פקידה כללית
לאחר שרות צבאי, עם ידע בהדפסה.
נא לפנות לטל' 03-284771

מנורה חברה לבטוח בע"מ

לאולם שמחות בבת ים
דרושים:
1. טבחים
2. מלצרים
3. עוזרי נקיון
4. מחסנאים

שכר הולם לעובדים מיומנים
טלפון: 03-594435

פולגת
בדיזנגוף סנטר, דרוש/ה
מוכר/ת מנוסה
למחלקת גברים
8 שעות עבודה מפוצל, ידיעת שפות והופעה נאה – יתרון
נא לפנות במקום בשעות העבודה או לטלפן 03-281525
לספי או למוטי

דרוש
"ירסרי"
תאור התפקיד:
אחראי על תחזוקה, גינון, נקיון, ציוד וכלי...
דרישות התפקיד:
1. כושר ניהול ואחריות על צוות עובדים
2. נסיון קודם
3. יכולת לעבודה במשמרות

– תנאים טובים למועמד המתאים –
לקביעת ראיון נא לפנות לטלפון: 422171 למרטין

לחברה לאלקטרוניקה
דרושה
קלדנית מנוסה
רצוי ידע בהנה"ח
נא להתקשר החל מיום א' לטלפון: 03-491210, 03-491211

מושב צופר ד.נ. ערבה
דרושות
מטפלות
לכל הגילים
נא להתקשר למספרי טלפונים 81019, 81432, 057-81042

IPL
אינטרפרם מעבדות בע"מ

חברתנו מפתחת מוצרים חדשניים בתחום הרפואה בשיטות ביוטכנולוגיות והינה חלק מקבוצת החברות הבינלאומיות Ares-Serono

מניות החברה נסחרות בבורסה של ניו־יורק מעבר לדלפק.

דרושים:

1. ראש צוות
ביחידה לפיתוח תהליכים
המועמד המתאים יהיה אחראי למספר פרויקטים המבוססים על תרביות תאי יונקים שעוברו בהנדסה גנטית.
הכישורים:
• P.H.D. בתחום מדעי החיים.
• נסיון בתרביות ריקמה של תאי יונקים בעיבוד מוצרים חלבונים המופקים על ידי תאים אלה.
• יכולת נהול צוות עובדים.
• נכונות לעבוד מעבר לשעות מקובלות.
• נסיון אדמיניסטרטיבי בניהול פרויקטים

2. ביוכימאי/ביולוג
להפעלת מעבדה לטיהור חלבונים בעלי פעילות ביולוגית בקנה מידה תעשייתי
הכישורים:
• BSC. בביוכימיה/ביולוגיה.
• נסיון מוכח בטהור חלבונים בתהליכים תעשייתיים

3. טכנאי בכיר
לעבודה בהפקת חלבונים
הכישורים:
• MSc בביוכימיה, ביולוגיה או כימיה
• לבעלי נסיון – עדיפות.

4. כתבנית משולבת
בעברית ואנגלית
הכישורים:
• ידיעת אנגלית ועברית על בוריין
• נסיון קודם בתפקיד דומה (מעבד תמלילים)
• יכולת עמידה בתנאי לחץ
• יחסי אנוש טובים

משרה מלאה • 5 ימי עבודה באווירה נעימה • מגורים באזור רחובות – יתרון • סודיות מובטחת
נא לפנות בכתב, ולפרט קורות חיים ולציין שם ומספר המשרה ע"ג המעטפה: אינטרפרם מעבדות בע"מ, מח' כח אדם, הרייה וייצמן, נס ציונה

לאופנת נטי
דרוש:
* **סוכן עצמאי**
בכל הארץ נסיון + רכב מסחרי
* **תופרות,**
מקצועיות.
טלפון 03-663941.

לחברה בתל־אביב
דרושה בחורה חרוצה
למשרה חלקית
הכשורים הדרושים:
1. סוג 2 הנהלת חשבונות.
2. ידע במחשב – רצוי י.ב.מ P.C.
3. רצוי נסיון בהנהלת חשבונות.
לקביעת ראיון – טל' 03-258420

SONY
דרוש
סוכן מכירות
לציוד אלקטרוניקה
לשימוש ביתי
עדיפות לבעלי נסיון קודם
טל' 03-682431
העולם מתקדם מסוני לסוני

טלמפרם
למפעלנו בחולון
דרושים:
1. מסגר רתך
לעבודות חוץ עם רשיון נהיגה למשאית
2. חשמלאים
לחיווט לוחות חשמל
3. חשמלאים
להתקנות חוץ
נא לפנות לטל. 03-804010

באפריקה
דרושים **עובדים חקלאים**
בעלי ידע וניסיון לחוות חקלאיות בגדל של 120 דונם ומעלה
דרושים:
4 מגדלי כותנה
5 בוטנים
4 תירס
5 ירקות
6 מטעי אבוקדו ומנגו
קורות חיים וניסיון והמלצות
+ 60 ש"ח בהמחאות דאר ת.ד. 2555 ת"א

אלקטרוניקה
ת.ד. 90028 תל־אביב
דרושה
פקידה/כתבנית
לעבודה במחסן מכירות
ידע באנגלית
הדפסה עברית/אנגלית
משרה מלאה 08:00-17:00
5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים למיכל לוכין

קו־אופ רעננה
אגודה צרכנית שיתופית בע"מ
דרוש
מנכ"ל אגודה
הכישורים הדרושים
1. השכלה אקדמאית מושלמת תוך עדיפות לכלכלה ו/או מנהל עסקים.
2. בעל כושר ארגון ונהול ברמה בכירה.
3. נסיון נהולי מוכח של מערכת כלכלית מורכבת, ממוחשבת.
4. יכולת לקיים מו"מ עם מוסדות וארגונים ברמה בכירה בתחום הציבורי והעסקי.
5. יכולת ונסיון בתחום משאבי אנוש.
6. כושר ניסוח וכושר התבטאות ונכונות לעבודת צוות תוך שמירת יחסי אנוש טובים במערכת ומחוצה לה.

מועמדים המבקשים להציג מועמדותם לתפקיד יפנו בכתב יד במעטפה סגורה למנכ"ל עד תאריך 12.9.86 תוך ציון המשרה המבוקשת. יש לפרט בפניה קורות חיים, השכלה, נסיון מקצועי, ממליצים ולצרף תעודות מתאימות. רק מועמדים בעלי הכישורים הנדרשים יענו.

Tedea Ltd.
Excellence in Load Cells.
לתדאה בע"מ
דרושים:
1. עובדים למחלקת כיולים
למוצרים אלקטרו־מכניים
2. מחווטות ומלחימות
אחרי שרות צבאי, עד גיל 25.
נסיון לא הכרחי.
יום עבודה מלא 5 ימי עבודה 7.30 עד 17.00
מגורים: הרצליה, רעננה, כפר־סבא, נתניה.
טל. 052-551039 לחנה.

עירית חולון
יובל החמישים לחולון
דרושים באגף גזברות
1. מנהל/ת ענף
הוצאה לפועל
2. מנהל/ת מדור
קבלת קהל
כישורים:
השכלה תיכונית מלאה, נסיון במו"מ וניהול עובדים
המעוניינים יפנו למחלקת כח אדם בכתב בצרוף תעודות, המלצות קורות חיים ומספר טלפון עד 19.9.86

מלונות מוריה ירושלים
למלון מוריה ירושלים
דרוש
מבקר פנים
* בעל נסיון של 5 שנים לפחות במלונות 4 או 5 כוכבים
* בעל ידע בחשבונאות
נא לשלוח קורות חיים בכתב יד למלונות "מוריה" ארלוזורוב 111, תל־אביב 62098 עבור "מבקר פנים"

למושב באיזור נתניה
דרוש
מרכז משק
מנהל פרדס
* עדיפות תינתן לבעל נסיון בניהול פרדס.
נא לפנות בכתב לת.ד. 1000 דאר קדימה מיקוד 60920 ולציין קורות חיים ונסיון

אגים חברה לתרופות
דרושה
פקידה חרוצה
– עם ידע באנגלית
– עדיפות לידע בכתבנות־קלדנות
להתקשר 03-336064 לשלום 5 ימי עבודה

דרושים
מורים מנוסים
לפרטים נא לפנות: רח' התבור 32 ת"א

דרושה
לאולם תצוגה
מוכרת

נתף
מתף־מיחשוב תעשייתי ופיננסי בע"מ
רח' שוקן 27 קרית המלאכה תל־אביב

למערכת תקשורת בנקאית מתקדמת
דרוש/ה
תוכניתן מנוסה COBOL/CICS
כישורים הדרושים:
נסיון מוכח בכתיבה ובהכרת CICS (שנתיים לפחות).
נסיון בבדיקות קבלה במערכות משולבות.
נסיון בפיתוח ויסומי תקשורת
לפרטים ולקביעת ראיון נא לפנות לגב' שמלץ רונית טל. 03-899284
בימים א'-ה' בין השעות 09.00-14.00
– סודיות מובטחת –
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד.
חברה בת של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

לאלקו התקנות ושרותים (1973) בע"מ
דרושים לעבודות חשמל
1. מנהל עבודה
– עם נסיון של 5 שנים לפחות בניהול עבודות חשמל בפרוייקטים תעשייתיים ומבנה ציבור
2. חשמלאים
– בעלי נסיון ועוזרים לחשמלאים
3. מסגרים
להתקשר לטל:
052-558825
052-558922

ORBIT ADVANCED TECHNOLOGIES LTD
אלחוט

★ **קניין למחלקת הרכש** – עם נסיון ברכש מקומי וחו"ל. אנגלית ברמה טובה.
★ **מנהל מחסן רכיבים אלקטרומכניים**
★ **מחסנאי** למחסן רכיבים אלקטרומכניים – עם נסיון.

ניתן לפנות בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 248 נתניה 42102

דרושים
מסגרים ורתכים
לעבודות קונסטרוקציה באיזור נתניה
להתקשר בשעות העבודה 052-29191

דרושים
מומחים לסוכנות נסיעות.
נא לצרף תמונה + קורות חיים.
תנאים טובים למתאימים.
ת.ד. 22039 תל־אביב 61220.

דרושים
לאו. אר. אס תל־אביב
דרושים
תוכניתנים מנוסים
IBM, MVS, COBOL, CICS
ORS, כפר אתרים 134 תל־אביב
טל': 03-202460

לחטיבות הביניים
ולבתי־הספר העל־יסודיים
העירוניים בת"א־יפו
דרושים
מורים
למתמטיקה, פיזיקה, אנגלית, כימיה, ביולוגיה, גיאוגרפיה
מדריך לסדנא למקצועות החשמל – מעל משרה
מורה למקצועות האלקטרוניקה
בעלי כישורים מתאימים יפנו למינהל החינוך הנוער והתרבות, חדר 327, 08.30 – 13.00, טל' 438042

רוקח
למפעל תרופות באזור ת"א,
5 ימים בשבוע לתפקיד:
1. מידע תרופתי 2. שיווק
3. בעל ידע בתהליכי ייצור.
טל. 03-5811924/5 – נקי

ל"גלריט־אלון" בחולון
דרוש:
***איש מכירות מעולה**
לניהול אולם תצוגה והיטים כ־450 מ"ר,
תנאים טובים סודיות מובטחת
נא לפנות טלפונית 5561978 ליצחק
כתובת: אזור תעשיה חולון רח' האורגים 5

בית ספר התיכון המקצועי
ויצ"ו רחובות
מיסודה של
ד"ר מאיר רוזנברג
רחובות ארלוזורוב 18 ת.ד. 55
דרוש
מדריך חינוכי לפנימיה
משרה מלאה מגורים במקום
ניתן להתקשר בשעות הערב ושבת ומיום א' להנהלת בית הספר 08-451396.

דרוש
סוכן מכירות נמרץ
להפצת מוצרי אופטיקה
על בסיס עמלה ממכירות
* לחרוצים מובטחת הכנסה נאה
המלצות בטחונות ורכב הכרחיים
נא לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 30092 ת"א, 61300

מנהל כח אדם

מסור מודעתך ב **דחף**
ב **דחף** תקבל יותר

לפרטים נוספים:
תל־אביב: 03-622233-4 עדי סאמט
ירושלים: 02-226335-6 יאיר צוברי
חיפה: 04-645333-4, 04-662571-2 אריה טל

לבית ספר תיכון מקצועי בתל־אביב
דרוש/ה
מורה לאנגלית מסחרית
(כ־12 ש"ש)
מורה לפקידות
(כ־16 ש"ש)
נא להתקשר לטלפון 03-821987
בין השעות 08.00 – 13.00

למשרד בגוש־דן דרושה
מזכירה
בעלת נסיון של 3 שנים לפחות כולל ניהול משרד והדפסה.
בוגרת תיכון לפחות, יודעת אנגלית.
להתקשר: 03-787126, בשעות העבודה

מפעילה / קלדנית
בעלת ידע בהנהח"ש ובעלת נסיון על IBM-PC
כמו כן לשליחויות ועבודות מזכירות.
תנאים טובים 08.00–16.00
לפנות טל 03-621387, 03-611617

חשב/ת שכר
ארגון דינמי ומתפתח המוביל בתחומו בארץ מעונין בך

אצלנו תהנה מתנאי עבודה ושכר ההולמים את נסיונך וכישורך בעבודתך המקצועית:
- תזכה לעצמאות ולגיבוי מירבי
- תהיה אחראי על תשלומי שכר לכ־1000 עובדים
- תהיה אחראי על צוות עובדים.

מועמדים המתגוררים באזור תל־אביב ועד אשקלון מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 11024 תל־אביב 61110 עבור מס' 1200.

LASER
תעשיות לייזר
חברה עתירת מדע המובילה בעולם בפיתוח וייצור מערכות לייזר לרפואה

למפעלנו דרושים:

מבקרי איכות למחלקת אבטחת איכות
תאור התפקיד: * בדיקת מוצר בתהליך ומוצר מוגמר.
כישורים: * טכנאי/הנדסאי מכונות־מכניקה אשר עבר הסבה לתחום האלקטרוניקה או טכנאי/הנדסאי אלקטרו־אופטיקה בעל ידע במכניקה.
* נסיון של 5 שנים לפחות בתחזוקה וביקורת של מוצר מוגמר ברמת איכות, בטיחות ואמינות גבוהה.
* ידע טוב באנגלית טכנית. ידע בסיסי בסטטיסטיקה ונוהלי אבטחת איכות.
* נסיון בעבודה כנגד תקנים בינלאומיים.

מחסנאי טכני למחלקת הלוגיסטיקה
תאור התפקיד: * קבלת סחורה מספקים, שרותי דלפק, הכנת קיטים לייצור וספירות מלאי.
כישורים: * השכלה תיכונית, רצוי בתחום טכני * נסיון של 3 שנים לפחות במשרה דומה במחסן טכני ממוחשב.

שרטט/ת מכונות למחלקת פתוח מכנית
תאור התפקיד: * ביצוע שרטוטים טכנולוגיים ושרטוטי הרכבה.
כישורים: * בוגר/ת ב"ס מקצועי * נסיון של 3 שנים לפחות בעבודה דומה * יכולת השתלבות בצוות דינמי.

נא לפנות בכתב יד תוך ציון שם, טלפון, כתובת, שם המשרה, פרוט קורות חיים ונסיון מקצועי למח' משאבי אנוש, ת.ד. 13135 תל־אביב 61131.
- סודיות מובטחת –
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.
תעשיות לייזר- קרן אור לקידום האנושות

לחברת אי.אס. מכשור מדעי לישראל בע"מ
דרושים
1. לבורנטית כימית או כימאית תואר ראשון
למשרה מעניינת במשרד מכירות של ציוד וכימיקלים לתעשיות הכימיות.
אפשרות למשרה חלקית
טל. 772851
2. מזכירה
עם נסיון של 5 שנים. הדפסה עברית/אנגלית (עדיפות לשפת אם אנגלית)
3. מרכזנית
עם נסיון. ידע באנגלית
משרה 5 ימים בשבוע 8:00 - 17:00
טל. 772851

לאייר קונסולידייטורס
ישראל – ACI
דרוש/ה
פקיד/ת ייצוא
ידע באנגלית ובהדפסה ונסיון בשילוח מטענים בינלאומי רצוי.
נא לפנות בכתב לת.ד. 123 נתב"ג.

למכון מחקר במרכז הארץ
דרוש
סטטיסטיקאי/ת
לעיבוד נתונים למחקרים רפואיים
עם ניסיון של 3 שנים לפחות בעבודה מעשית
נא לפנות בכתב־יד בצרוף תולדות חיים לת.ד. 20302 עבור "סטטיסטיקאי/ת"

למלון 5 כוכבים בירושלים
דרוש
סגן מנהל מכירות
רק מועמדים בעלי ניסיון קודם במכירות בענף המלונאות ייענו.
קורות חיים בכתב יד לשלוח אל: ת.ד. 2123 נווה מונסון מיקוד 60896.

דחפון
24 שעות
שרות מודעות טלפוני
של **דחף**
לבעלי כרטיסי אשראי
ויזה, ישראכרט, דיינרס
03-611001

לקבוצת מפעלי עלית
למפעלנו ברמת־גן
דרוש
הנדסאי מכונות
למחלקת תכנון ופיתוח
הכישורים הנדרשים:
* 8 שנות נסיון בתכנון חלקי מכונות, מכונות, מערכי ציוד ושינוע.
* יכולת מקצועית לעבוד באופן עצמאי.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 19 ר"ג, ולציין "הנדסאי".
למפעלנו בלוד דרושים
עובדים/ות ייצור
לעבודה במשמרות
נא להתקשר טלפונית למנהלת המפעל, טל. 08-222778
טוב לי עם עלית

לפנימיה בדרום הארץ דרושה
"אם בית"
הכישורים: 1. השכלה תיכונית ומעלה.
2. רצוי נסיון קודם.
3. לא נשואה (אפשרי עם ילד)
למתאימה תנאים טובים ומגורים במקום.
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 7099 ירושלים. מיקוד 91070.

לחברת שיווק ארצית
דרושים
בני קיבוץ
בשנת חופש
עם כישורים טכניים לתקופה של 6-8 חודשים. המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 20047 תל־אביב 61200 למנהל כ"א.

ויטלבו
מפעלי טקסטיל בע"מ
למחלקת סריגת יד
דרוש
אחראי/מנהל משמרת
לעבודה ב־2 משמרות
* ניסיון בניהול צוות עובדים,
רצוי ניסיון בענף הטקסטיל
נא לטלפן למר יהודה גיל, טל' 03-470121
בשעות 07.00-15.00

אורה
שיטות ליעול מערכות
דרך השלום 10 ת"א • טלפון 03-332 271
למפעל בעשרת
דרושים:
דפסי אופסט
לעבודה במשמרות,
5 ימי עבודה בשבוע.
המועמדים המתאימים יעברו השתלמות במפעל.
לפנות לשרה, טל: 055-92971/2/3

זה
ה-CHANCE
שלך!
רוכש/ת מודעות
מנוסה
הכנסה גבוהה ביותר ואחזקת רכב
אם הינך — בעל/ת נסיון קודם
— בגיל עד 30
— בעלות רכב.
טלפן/י לקביעת ראיון: 03-5463198

לרשת חנויות למוצרי צריכה
דרושה
מעצבת חלונות
ראוה
בעלת נסיון מוכח ויכולת ניידות
לקביעת פגישה נא לפנות לטל. 219943 לחני, מיום א'

תלמה
למפעל שפע בערד
דרושים
1) טכנולוג/ית מזון
הכישורים הדרושים
* בוגר/ת הנדסת מזון.
* יתרון לבעלי נסיון קודם בתעשיות המזון.
* ידיעת השפות עברית ואנגלית.
2) מהנדס/ת מכונות
הכישורים הדרושים:
* בוגר/ת הנדסת מכונות
* יתרון לבעלי נסיון בתעשיה
* ידיעת השפות עברית ואנגלית
3) מהנדס/ת תעשיה וניהול
הכישורים הדרושים:
* בוגר/ת הנדסת תעשיה וניהול.
* נסיון במערכות ת.פ.י.
* ידיעת השפות עברית ואנגלית
המעוניינים מתבקשים להתקשר לטלפון: 057-957860 או 057-958049 לאלוה בימים א'-ה' בין השעות 08.00-16.00 לקביעת ראיון.

להבטחת השמירה
סניף אילת
ליחידת הבטחון
בנמל אילת
דרושים
בחורים
ובחורות
לתפקידי בטחון
שכר החל מ־560 ש"ח לחודש + הטבות רבות נוספות, כגון דיור, נסיעות ומענקים
הכישורים הדרושים:
* אחרי שרות צבאי
* פרופיל 65 ומעלה
* בוגרי/ות 10 שנות לימוד, אנגלית בסיסית
* עבר ללא דופי
* עד גיל 45
* רשיון נהיגה – חובה.
ועדת קבלה תתקיים במשרדי חברת "השמירה" בע"מ, ברח' ביריהודה 77, תל־אביב, קומה ג', ביום שלישי, 9.9.86, בין השעות 8.30-14.30.
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור, פנקס שבוי ושתי תמונות.

לאופנות להב
דרושים
1. קלדן/ית מחשב
עדיפות לבעלי נסיון קודם
לפנות לאלברט בטל. 03-377102
2. תופר/ת
דוגמאות
לפנות למיקי בטל. 03-377102

עבור לקוחותינו
אנו מחפשים
מנהל/ת משק
למשרה מלאה בעלת יכולת ונסיון... צוות עובדים ועבודה עצמאית... בתנאי לחץ ועומס
פקידה
לעבודה הכרוכה במגע רב עם...
מנהל/ת
חשבונות
(משרה חלקית)
בעלת נסיון ויכולת לעבודה... באורח עצמאי
מועמדים ישלחו פרוט קורות חיים... בכתב יד בלבד אל ת.ד. 15024...
ויציינו המשרה המבוקשת
תחנת ייעוץ
לנושאי כח־אדם
בע"מ

ל"אורדן" הנדסת חשמל...
דרושים:
1) מהנדס/הנדסאי חשמל
למכירות. נסיון של 5 שנים במכירות...
2) מהנדס/הנדסאי חשמל
לתכנון לוחות חשמל ונסיון של 5 שנים
3) מנהלי עבודה
להתקנות חשמליות נסיון של 5 שנים
4) מחסנאי
עם ניסיון של 5 שנים
5) מזכירה למישרד טכני,
הדפסה אנגלית עברית נסיון של 5 שנים
מועמדים מתאימים מתבקשים לשלוח קורות חיים ל"אורדן" ת.ד. ...

דרושים
נערים בגיל 17-
לפני גיוס
בעלי רקע במחשבים ביתיים
לעבודה כמקדמי מכירות
למחשבי קומודור — ...
באזורים: רחובות, ראשל"צ, ... אשקלון, אשדוד.
בפרטים נא להתקשר טלפונית למשרד... 03-217256

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

דרוש/ה:
מדריך/ה
בעלי/ות רקע וחינוך או עבודה סוציאלית למועדון נוער... נערים עובדים ולומדים במתכונת... פרס־כץ. העבודה בערב.
ניתן לפנות לטלפון 03-788825 ...
תאריך 12/9/86

שנה בתעשייה בקיבוץ
משוחרר צה"ל (בוגר תיכון)
המעוניין בשחות של שנה בקיבוץ
במסגרת מיוחדת
– התקשר אלינו בשעות העבודה: "סולידר" מעוז חיים 065-89622 ...
פרטים בע"פ ותוזמן לפגישת הכרות

למולכון תעשיות בע"מ
מקבוצת קנגשטיין אדלר
דרוש
הנדסאי/טכנאי
חשמל למכירות
כישורים:
גיל 25-35
רצוי נסיון קודם במכירות
הכרת שוק מוצרי החשמל לתעשייה
תנאים טובים למועמד המתאים
להתקשר לעמי שחף טלפון: 03-612071
– סודיות מובטחת –

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
עליית הנוער
לשנת הלימודים תשמ"ז
דרושים למרכז הנוער בהרצליה
מורה/מדריך
לחשמל כללי
במשרה מלאה.
מורה/מדריך
למכשירנות
בשליש משרה.
לפנות למנהלת במרכז גב' יפה פרנק טל' 052/555625 בבית בערב – 052/457777
מועמדים בעלי רשיונות הוראה שימצאו מתאימים יועסקו ע"י משרד החינוך והתרבות

לפרסם מודעה?
דחף סניפים
ב דחף תקבל יותר ובמחירי העיתון
ת"א דחף מרכז — סמטת בית השואבה 8 ... טל' 623647
ת"א דחף דיזנגוף — רח' דיזנגוף 118 (מול כסית) פתוח 24 שעות טל' 239952
ת"א דחף בן יהודה — רח' בן יהודה 9 (מול קולנוע מוגרבי) טל' 656120
ת"א דחף אלנבי — רח' אלנבי 123 (ככר המושבות) טל' 614433
חיפה דחף — רח' הרצל 11 (הדר) טל 645333/4
ירושלים דחף — רח' יפו 43 (ככר ציון) טל 226385
דחפון שרות מודעות טלפוני טלפון 03-611001
לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחף

הנהלת ההסתדרות הציונית העולמית
הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
והמחלקה לפיתוח ושירותים קהילתיים
אבלים על פטירתו ללא עת של

דב זכין

חבר ההנהלה הציונית וראש המחלקה לפיתוח ושירותים קהילתיים בהסתדרות הציונית ולשעבר חבר הכנסת השביעית, השמינית והעשירית, ציוני מגשים ורב פעלים.

ההלויה תתקיים ביום ראשון, ג' באלול 7.9.86 בשעה 3 אחה"צ, בקיבוץ להבות הבשן. תנחומים כנים למשפחה.

אריה ל. דולצין יושב ראש ההנהלה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

יקותיאל יהודה גרין

ב"ר שמואל ז"ל

ההלויה תתקיים היום, יום ששי א' אלול תשמ"ו 5.9.86 בשעה 11.30 לפנה"צ בבית העלמין הדרום גבול חולון בת־ים.
נפגשים ליד השער הראשי.

המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

ורנר קרל ז"ל

קלן — גבעתיים

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה
ביום ראשון — 7.9.86, בשעה 4.30, בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

שרה קולומבוס

בת ר' אליעזר הכהן קרטינגה ז"ל. מליטא
לאחר מחלה קשה וממושכת

ההלויה תתקיים ביום ראשון, ג' אלול תשמ"ו — 7.9.86, בשעה 1.30 אחה"צ, בבית העלמין בקרית־שאול.
אוטובוס ייצא בשעה 12.30 בצהרים, מבית המנוחה, רח' מלצ'ט א/33, תל־אביב.

מתאבלים:
בעלה: דוד קולומבוס
וכל בני המשפחה
והידידים

בעלי אבינו וסבנו היקר

אברהם איזנברג

איננו

ההלויה תצא היום, יום שישי ב' דר"ח אלול תשמ"ו, 5.9.86 בשעה 10.00 לפנה"צ מבית הלוויות העירוני רח' דפנה 5 לבית העלמין הדרום גבול חולון בת־ים.

אבלים:
אשתו: דחל
בנו: גדעון ובנימינה איזנברג
בתו: אורה ומיכה שטרנאו
נכדיו: הלה, מרית, איה ורועי

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו, סבנו ואחינו היקר באדם

ר' יוסף חיים שיף

בר' לוי יצחק ז"ל

ההלויה תצא היום, יום שישי א' באלול תשמ"ו (5.9.86) בשעה 12.00 מבית ההלויות העירוני בחדר דפנה לקרית שאול.
השבעה בבית המנוח חובבי ציון 57 ת"א.

המשפחה המתאבלת:
אשתו: חנה
בנותיו: שרה ויצחק רפפורט וב"ב
צילה ועמירם קובלינסקי וב"ב
בנו: ראובן ומיכאלה שיף וב"ב

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו ללא עת של בעלי ואבינו היקר

עמנואל קושל

ההלויה תתקיים היום, יום ששי א' אלול תשמ"ו 5.9.86 בשעה 1.00 אחה"צ בבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים.
נפגשים ע"י השער הראשי.

אשתו: זהבה קושל
ילדיו: אודי, יעל, אסף ומיכל

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

חיה ביטר ז"ל

נעלה לקברה לאזכרה ולגילוי מצבה

ביום שלישי, ח' באלול תשמ"ו 9.9.86 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין קרית שאול.

אוטובוס יצא בשעה 3.30 אחה"צ מבית אמה רח' פינלס 3 ת"א.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים
על מותו
של אחינו היקר

משה לוי־מוסן

בלוס אנג'לס — ארה"ב

מתאבלים וכואבים:
בניו: תמיר ואיתן (לוס־אנג'לס)
אחיו: דוד לוי — מוסן
אחיותיו: שמחה גינדי, חנה קלדרון, דינה רמון, אהובה לוי, שולה טרזי ובני משפחותיהם
יושבים שבעה בבית שולה טרזי, רח' קדיש לוז 15, רמת־שרת, ירושלים.

במלאות שלושים לפטירתו בטרם עת של יקירנו ואהובנו

ירון (רוני) מנדל

ז"ל

נעלה לקברו לגילוי המצבה

ביום שני, ד' אלול תשמ"ו (8.9.86) בשעה 16.30 בבית העלמין בכפר סמיר חיפה.
נפגשים ליד השער הראשי.

תודה לכל מנחמינו.

המשפחה האבלה

אהובתנו

בלה גליקמן

איננה איתנו עוד

בעלה: אברשה גליקמן
בניה: צופיה ויוסף גבעול
יעקב ואן גליקמן
אחיה: פייבל ונחמה רודין
נכדיה: ענת ואלכס בילצקי
רוביק ורותי דניאלי
אייל דניאלי
יובל דניאלי
נינית: יעל, מיכל ובן ישי

ההלויה תתקיים היום, יום ו' — 5.9.86 בשעה 12.30, בבית הקברות ברמת־השרון.
יושבים שבעה ברח' המשנה 9, שכון בבלי ת"א, בבית גבעול—דניאלי.

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

רחמים (מיקו) צימרמן

ההלויה תתקיים ביום שני, ד' באלול תשמ"ו (8.9.86), בשעה 3.30 אחה"צ.
בבית העלמין "הדרום", בגבול חולון־בת־ים.

האבלים:
אשתו: אטי
בתו: מיכל
אחותו: לוטי מזן וב"ב
סבתו: אברהם צימרמן וב"ב

בצער רב אנו מודיעים על פטירת אמנו וסבתנו היקרה

צילה אמליצקה

(ליטא — בת־ים)

ההלוויה תצא היום, יום שישי א' אלול תשמ"ו (5.9.86) בשעה 11.45 בצהריים מבית המנוחה רחוב מבצע סיני 32 רמת יוסף בת־ים לבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים. (ותתקיים בשעה 12.30 בשער החדש).
יושבים שבעה בבית המנוחה.

תאבלים:
בנותיה: בלומה סטורזום וב"ב
יהודית (איזה) הולנד וב"ב
אסתר בן מאיר וב"ב
רעיה מימון וב"ב
חנה פינק וב"ב
נכדיה ונינות

בצער רב אנו מודיעים על פטירת אבינו

מגר. משה וינרויב

(בן־מיכאל)

ההלויה תתקיים היום, יום ו' א' אלול תשמ"ו 5.9.86 בשעה 11.00 לפנה"צ בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער הראשי.

ד"ר צבי וינראוב
ומשפחתו

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית של חברנו היקר

דב זכין

ההלוויה תתקיים ביום ראשון, 7.9.86 בשעה 15.00 בקבוצנו.

המשפחה
וקיבוץ להבות הבשן

במלאת 30 יום למות פרח המשפחה

גרציה דוק ז"ל

(אוזליקובי)

תתקיים אזכרה ביום שלישי, ה' באלול תשמ"ו 9.9.86 בשעה 19.00, בבית המשפחה, ברח' השלום 83/2 שכונה ב' וביום המחרת יום ד', ו' באלול תשמ"ו 10.9.86 בשעה 8.00 בבוקר. נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה בבית העלמין באר־שבע. אוטובוס יעמוד לרשותכם מבית המשפחה.

אסתר ושרלי בן סימון

התעשיה האוירית — ארגון הגמלאים
ארגון הורי החללים, סניף ירושלים

המשפחה
במלאת שנה לפטירתו של

יחיאל בן זאב ז"ל

נתייחד עם זכרו

ביום רביעי, ו' באלול תשמ"ו (10 בספטמבר 1986) באולם התגנת, רחוב הלל 37 (בית אגרון), ירושלים בשעה 7 בערב (19.00).